

Statut

**Szkoły Podstawowej
nr 166 im. 19 Stycznia
w Łodzi**

Spis treści	§
I. Informacje o szkole	1-4
II. Cele i zadania	5-6
III. Organizacja pracy szkoły – informacje ogólne	7-9
Doradztwo zawodowe	10
Organizacja nauki religii, etyki i wychowania do życia w rodzinie	12
Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej	13
Organizacja biblioteki szkolnej	14-18
Organizacja świetlicy szkolnej	19
Organizacja stołówki szkolnej	20
IV. Bezpieczeństwo	21-26
V. Zakres zadań nauczycieli i innych pracowników szkoły – informacje ogólne	27-28
Wicedyrektor	29
Nauczyciele	30
Wychowawcy	31
Pedagog szkolny	32-33
Psycholog szkolny	34-36
Wychowawcy świetlicy	38
Zespoły nauczycieli	39
VI. Organy szkoły – informacje ogólne	41
Kompetencje Dyrektora Szkoły	42

Kompetencje Rady Pedagogicznej	43-44
Kompetencje Rady Rodziców	45
Samorząd Uczniowski	46
Wolontariat	47
Współdziałanie organów szkoły i sposoby rozwiązywania sporów oraz konfliktów	48
VII. Prawa i obowiązki uczniów, nagrody i kary oraz tryb odwoławczy	49-57
VIII. Współpraca szkoły z rodzicami	58-61
IX. Ocenianie wewnętrzne – informacje ogólne	62-66
Wymagania edukacyjne dla uczniów klas I-III	67
Ocenianie w klasach IV-VIII	68-73
Wymagania edukacyjne dla uczniów klas IV-VIII	74
Warunki trybu uzyskania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych	76
Ocenianie zachowania oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania	77-89
Dokumentacja dotycząca oceniania i sposób jej udostępniania	90-91
X. Postanowienia końcowe	92-98

ROZDZIAŁ I

§ 1

1. Szkoła Podstawowa nr 166 zwana dalej Szkołą, jest szkołą publiczną realizującą ośmioletni cykl kształcenia.
2. Pełna nazwa szkoły brzmi: Szkoła Podstawowa nr 166 im. 19 Stycznia.
3. Siedziba szkoły mieści się w Łodzi przy ulicy Szamotulskiej 1/7.

§ 2

1. Na pieczęciach szkoły używana jest nazwa szkoły w pełnym brzmieniu.
2. Na pieczęciach szkoły może być używany skrót nazwy.

§ 3

1. Szkoła jest jednostką samorządu terytorialnego finansowaną z budżetu, którym jest Miasto Łódź. Organem prowadzącym szkołę jest Urząd Miasta Łodzi, ul. Piotrkowska 104.
2. Szkoła uzyskane wpływy odprowadza na rachunki bankowe organu prowadzącego.
3. Nadzór pedagogiczny sprawuje Łódzki Kurator Oświaty.
4. Obwód szkoły określa organ prowadzący.
5. Warunki wcześniejszego rozpoczęcia albo odroczenia realizacji obowiązku szkolnego określa ustawa.
6. Oddział I etapu edukacyjnego może liczyć ponad 25 uczniów (ale do 27, jeśli dziecko jest z urzędu przyjęte w trakcie trwania roku szkolnego).
7. Szkoła zapewnia możliwość pobierania nauki przez dzieci niepełnosprawne, zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami.
8. W szkole mogą być tworzone klasy integracyjne, których liczebność nie przekracza 20 uczniów, w tym co najmniej jeden uczeń posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
9. Szkoła umożliwia realizowanie zindywidualizowanego procesu kształcenia, form, programów nauczania i zajęć rewalidacyjnych.
10. Dostosowanie, o którym mowa w ust. 9, następuje na podstawie opracowanego dla ucznia niepełnosprawnego Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego uwzględniającego zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.
11. W szkole mogą być tworzone oddziały sportowe, dwujęzyczne.

12. W zależności od potrzeb i środków finansowych oraz możliwości organizacyjnych szkoły mogą być prowadzone zajęcia rewalidacyjne, wyrównawcze, specjalistyczne, koła zainteresowań oraz inne dodatkowe zajęcia pozalekcyjne.
13. W szkole mogą działać związki i organizacje młodzieżowe oraz organizacje społeczne i stowarzyszenia, których cele oraz założenia są zgodne z jej programem wychowawczo-profilaktycznym.
14. Szkoła udostępnia bezpłatnie rodzicom gromadzone informacje w zakresie nauczania, wychowania oraz opieki, dotyczące ich dzieci, bez względu na postać i sposób przekazywania tych informacji. Szkoła wypożycza także uczniom podręczniki lub materiały edukacyjne oraz zapewnia uczniom dostęp do tych podręczników i materiałów edukacyjnych zgodnie z odrębnymi przepisami.
15. W szkole może być prowadzona działalność innowacyjna i eksperymentalna na podstawie odrębnych przepisów.

§4

1. Zasady przyjmowania uczniów do szkoły określają odrębne przepisy.
2. Przyjęcie do klasy integracyjnej dokonuje się po uzyskaniu skierowania od organu prowadzącego.

ROZDZIAŁ II

§5

1. Szkoła realizuje cele i zadania określone w ustawie Prawo Oświatowe oraz w przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie, a w szczególności:
 - 1) tworzy optymalne warunki realizacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej;
 - 2) dba o zapewnienie każdemu uczniowi warunków niezbędnych do jego rozwoju;
 - 3) dba o jakość pracy.
2. Szkoła umożliwia realizację obowiązku szkolnego określonego w ustawie Prawo Oświatowe i jako szkoła publiczna:
 - 1) zapewnia bezpłatne nauczanie w zakresie ramowych planów nauczania;
 - 2) przyjmuje uczniów zamieszkałych w swoim obwodzie oraz w uzasadnionych przypadkach uczniów z innych obwodów zgodnie z odrębnymi przepisami;
 - 3) zatrudnia nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w odrębnych przepisach;
 - 4) realizuje ustalone podstawy programowe;
 - 5) zapewnia uczniom pomoc psychologiczno-pedagogiczną w miarę swoich możliwości.

3. Nadrzędnym celem działań edukacyjnych szkoły jest wszechstronny rozwój ucznia. Szczegółowymi celami szkoły są:

- 1) wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności niezbędne do nauki na wyższych szczeblach edukacji;
- 2) rozwijanie i przekształcanie spontanicznej motywacji poznawczej w motywację świadomą, przygotowanie ucznia do podejmowania zadań wymagających systematycznego i dużego wysiłku intelektualnego i fizycznego, wdrażanie go do przejmowania odpowiedzialności za własne zdrowie, rozwój i proces uczenia się;
- 3) rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości estetycznej i moralnej dziecka oraz jego zdolności twórczych;
- 4) kształtowanie systemu wartości opartego o: dobro, prawdę, sprawiedliwość, uczciwość, poczucie odpowiedzialności, miłość do Ojczyzny, szacunek do pracy, tolerancję oraz wrażliwość na innych;
- 5) stałe podnoszenie jakości pracy, motywowanie pracowników do ustawicznego rozwoju zawodowego i osobowego.

4. Szkoła realizuje program wychowawczo-profilaktyczny uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną w oparciu o odrębne przepisy.

§6

1. Edukacja szkolna polega na harmonijnej realizacji przez nauczycieli zadań w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności, wychowania i opieki. Zadania te tworzą wzajemnie uzupełniające się i równoważne wymiary pracy każdego nauczyciela. W realizacji tych zadań współuczestniczą także inni pracownicy szkoły oraz rodzice uczniów. Do zadań szkoły należy:

- 1) tworzenie przyjaznych i bezpiecznych warunków pracy każdemu uczniowi i pracownikowi;
- 2) uwzględnianie w swojej działalności indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, zapewnienie im bezpieczeństwa i możliwości rozwoju;
- 3) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 4) umożliwienie uczniom wybitnie uzdolnionym realizowania indywidualnego toku i programów nauczania, zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 5) dostarczanie uczniom pozytywnych wzorców zachowania i postępowania;
- 6) stosowanie efektywnych metod pracy, dostosowanych do wieku i naturalnej aktywności uczniów;

- 7) umożliwienie uczniom poznawania świata w jego jedności i złożoności, wspomaganie samodzielności uczenia się, rozbudzanie ciekawości poznawczej oraz motywacji do dalszej edukacji;
 - 8) stałe podnoszenie poziomu jakości pracy szkoły poprzez:
 - a) uczestnictwo nauczycieli i innych pracowników szkoły w różnych formach doskonalenia zawodowego;
 - b) stosowanie technik informatycznych i systematyczne unowocześnianie bazy szkolnej;
 - c) systematyczne badanie poziomu osiągnięć uczniów w badaniach zewnętrznych i wewnętrznych, udział w konkursach przedmiotowych i zawodach sportowych;
 - d) monitorowanie i analizowanie poziomu i efektywności pracy szkoły w poszczególnych obszarach jej funkcjonowania;
 - e) współpracę z rodzicami uczniów, badanie ich opinii i oczekiwań.
 - 9) wspieranie rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększenia efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów.
2. Szkoła organizuje współpracę z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży na podstawie odrębnych przepisów.
 3. Szkoła bierze udział w postępowaniu diagnostycznym i postdiagnostycznym uczniów, prowadzonym przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w szczególności poprzez:
 - 1) udział nauczycieli we wspólnej ocenie funkcjonowania uczniów;
 - 2) formułowanie i przekazywanie oceny efektów działań prowadzonych w szkole;
 - 3) planowanie dalszych działań.
 4. Szkoła dba o zasady bezpieczeństwa, promocji i ochrony zdrowia poprzez:
 - 1) umieszczenie planu ewakuacji szkoły w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp oraz przeprowadzanie próbnych alarmów przeciwpożarowych;
 - 2) oznaczanie w sposób wyraźny i trwały dróg ewakuacyjnych;
 - 3) zapewnienie opieki pielęgniarki w wyznaczonych godzinach;
 - 4) realizację projektów promujących zdrowy tryb życia;
 - 5) zapewnienie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi uczniów;
 - 6) posiadanie monitoringu wizyjnego wewnętrznego i zewnętrznego.

ROZDZIAŁ III

§ 7

1. Rok szkolny rozpoczyna się z dniem 1 września, a kończy z dniem 31 sierpnia następnego roku, z zastrzeżeniem przepisów wydawanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
2. Rok szkolny podzielony jest na dwa półrocza:
 - 1) pierwsze półrocze trwa od pierwszego dnia zajęć edukacyjnych w danym roku szkolnym do dnia określonego przez Dyrektora w harmonogramie roku szkolnego, podanym do publicznej wiadomości w miesiącu wrześniu;
 - 2) drugie półrocze rozpoczyna się z dniem określonym przez Dyrektora w harmonogramie roku szkolnego, podanym do publicznej wiadomości w miesiącu wrześniu i trwa do końca zajęć edukacyjnych w danym roku szkolnym.
3. Terminy ferii, dni wolnych od zajęć oraz rozpoczęcia i zakończenia zajęć edukacyjnych w danym roku szkolnym określają odrębne przepisy.

§ 8

1. Szczegółową organizację nauczania, wychowania i opieki w danym roku szkolnym określa arkusz organizacji *szkoły* opracowany przez Dyrektora Szkoły, z uwzględnieniem szkolnego planu nauczania, o którym mowa w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania – do dnia 30 kwietnia każdego roku. Arkusz organizacji szkoły zatwierdza organ prowadzący szkołę i organ sprawujący nadzór pedagogiczny zgodnie z odrębnymi przepisami.
2. Na podstawie zatwierdzonego arkusza organizacji szkoły Dyrektor Szkoły, z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i higieny pracy oraz z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów, ustala tygodniowy rozkład zajęć określający organizację zajęć edukacyjnych.

§ 9

1. Podstawową jednostką organizacyjną szkoły jest oddział, a formą pracy zajęcia edukacyjne.
2. W szkole organizowane są:
 - 1) obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w trakcie których odbywa się realizacja podstaw programowych kształcenia ogólnego zgodnie z odrębnymi przepisami;
 - 2) dodatkowe zajęcia edukacyjne włączone do szkolnego planu nauczania zgodnie z odrębnymi przepisami;
 - 3) inne zajęcia dodatkowe oraz pozalekcyjne na podstawie odrębnych przepisów.

3. Wymiar godzin i zasady organizacji zajęć wymienionych w ust. 2 określają odrębne przepisy.
4. Zajęcia edukacyjne prowadzone są w systemie klasowo-lekcyjnym z uczniami całej klasy lub z grupami uczniów.
5. Podział uczniów na grupy regulują odrębne przepisy.
6. W ramach środków finansowych określonych przez organ prowadzący szkoła organizuje zajęcia dodatkowe dla uczniów.
7. W pierwszej kolejności organizowane są zajęcia wynikające z potrzeb rozwojowych uczniów oraz ich zainteresowań.
8. Uczeń uczestniczy w zajęciach dodatkowych za zgodą rodziców.
9. Na terenie szkoły mogą być organizowane odpłatne zajęcia dodatkowe. Zasady udziału w tych zajęciach określają odrębne umowy.
10. Do realizacji celów statutowych szkoła zapewnia możliwość korzystania z:
 - 1) pomieszczeń do nauki z wyposażeniem (sal lekcyjnych);
 - 2) biblioteki;
 - 3) świetlicy;
 - 4) gabinetu profilaktyki zdrowotnej, spełniającego wymagania określone odrębnymi przepisami;
 - 5) sali gimnastycznej oraz zespołu urządzeń rekreacyjnych i sportowych;
 - 6) stołówki;
 - 7) pomieszczeń sanitarno-higienicznych.

§ 10

1. Dla uczniów klas VII i VIII prowadzone są zajęcia z doradztwa zawodowego w ramach realizacji podstawy programowej zgodnie z odrębnymi przepisami.
2. W klasach VII i VIII organizowane są zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego umożliwiające rozpoznawanie uzdolnień i zainteresowań uczniów jako podstawy do przyszłego zawodu.
3. Wychowawcy i inni nauczyciele organizują spotkania z ciekawymi ludźmi, wycieczki do miejsc pracy i inne formy zajęć umożliwiających realizację podstawy programowej.

§ 11

1. Uczniowie niebędący obywatelami polskimi oraz obywatele polscy, którzy pobierali naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświatowych innych państw, korzystają z nauki i opieki na warunkach określonych w odrębnych przepisach.
2. Uczniowie należący do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym korzystają z zajęć umożliwiających podtrzymywanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej, na warunkach określonych w odrębnych przepisach.
3. Uczniom niebędącym obywatelami polskimi oraz uczniom należącym do mniejszości narodowych, etnicznych i społeczności posługującej się językiem regionalnym, szkoła zapewnia integrację ze środowiskiem szkolnym, w tym pokonanie trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego.

§ 12

1. Szkoła organizuje zajęcia religii i etyki oraz wychowania do życia w rodzinie zgodnie z odrębnymi przepisami.
2. O udziale ucznia w zajęciach, o których mowa w ust. 1, decyduje życzenie rodzica złożone w formie pisemnego oświadczenia.
3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, jest ważne przez cały okres nauki ucznia w szkole, o ile rodzic nie dokona jego zmiany.
4. Uczniowie nieuczęszczający na zajęcia religii i etyki są objęci zajęciami opiekuńczymi na terenie szkoły lub zwalniani przez rodziców, o ile jest to pierwsza lub ostatnia lekcja.

§ 13

1. W szkole jest organizowana i udzielana pomoc psychologiczno-pedagogiczna określona odrębnymi przepisami prawa.
2. Celem pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest:
 - 1) wspieranie potencjału rozwojowego uczniów;
 - 2) stwarzanie warunków do ich aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu szkoły oraz w środowisku społecznym.
3. Cele wymienione w ust. 2 nauczyciele i specjaliści realizują poprzez wykonywanie zadań określonych przepisami prawa, a w szczególności:
 - 1) aktywnie uczestnicząc w procesie diagnostycznym uczniów;

- 2) realizując w trakcie pracy z uczniem zalecenia z opinii wydawanych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczne oraz dostosowując realizowany program nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów;
 - 3) uczestnicząc w ocenie efektywności udzielanej uczniom pomocy;
 - 4) dokumentując prowadzone działania w sposób określony odrębnymi przepisami;
 - 5) współpracując z rodzicami uczniów, innymi nauczycielami i instytucjami w zakresie udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana przez nauczycieli i specjalistów:
- 1) w trakcie bieżącej pracy z uczniem na zajęciach edukacyjnych i poza nimi, stosownie do rozpoznawanych potrzeb;
 - 2) w formach określonych odrębnymi przepisami zgodnie z liczbą godzin ustalonych przez Dyrektora i zatwierdzonych przez organ prowadzący w arkuszu organizacyjnym.
5. Pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów danego oddziału koordynuje wychowawca klasy, a w szczególności:
- 1) informuje nauczycieli o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w trakcie ich bieżącej pracy z uczniem;
 - 2) planuje i koordynuje udzielaną pomoc w ramach zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów oraz bieżącej pracy z uczniem.
6. Zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizowane są przez nauczycieli uczących i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniami, tworzących zespół nauczycieli lub wchodzących w skład zespołu nauczycieli uczących na danym poziomie.
7. Pracą zespołu kieruje przewodniczący powołany przez Dyrektora zgodnie z odrębnymi przepisami.
8. Zespół nauczycieli, o którym mowa w ust. 6, planuje, organizuje i dokumentuje swoją pracę zgodnie z odrębnymi przepisami.
9. W ramach działań na rzecz podnoszenia jakości udzielanej w szkole pomocy psychologiczno-pedagogicznej Dyrektor określa sposób monitorowania i analizowania udzielanej w szkole pomocy.
10. Warunki organizowania kształcenia i opieki dla uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, określają odrębne przepisy, na podstawie których szkoła zapewnia:
- 1) realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
 - 2) właściwe warunki do nauki, w tym środki dydaktyczne;

- 3) integrację uczniów ze środowiskiem rówieśniczym poprzez działania wychowawcze prowadzone przez wychowawcę oddziału, uczących nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem.
11. Nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem tworzą zespół nauczycieli i wykonują zadania określone odrębnymi przepisami, w tym w szczególności dokonują wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia oraz przygotowują i wdrażają Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne.
12. Pracę zespołu koordynuje nauczyciel wspomagający danego oddziału, do którego uczęszcza uczeń.
13. W szkole zatrudnieni są specjaliści: pedagog, psycholog, nauczyciel wspomagający/terapeuta pedagogiczny, logopeda.
14. Zadania specjalistów określają odrębne przepisy i zakres czynności opracowany przez Dyrektora Szkoły.

§ 14

1. Na terenie szkoły funkcjonuje biblioteka.
2. Biblioteka stanowi integralną część szkoły, pełniąc rolę interdyscyplinarnego centrum informacji medialnej.
3. Zadaniem biblioteki jest:
 - 1) wspomaganie procesu nauczania i wychowania;
 - 2) wspomaganie edukacji kulturalnej i informacyjnej uczniów;
 - 3) rozwijanie potrzeb i zainteresowań czytelniczych uczniów, wyrabianie nawyku czytania i uczenia się;
 - 4) przygotowanie uczniów do samokształcenia poprzez tworzenie warunków do poszukiwania, porządkowania informacji z różnych źródeł;
 - 5) popularyzacja wiedzy pedagogicznej i wspieranie pracy oraz kształcenia ustawicznego nauczycieli.
4. Bezpośredni nadzór nad pracą biblioteki sprawuje Dyrektor Szkoły.

§ 15

1. Biblioteka gromadzi i udostępnia:
 - 1) podręczniki, materiały edukacyjne oraz przekazuje materiały ćwiczeniowe;
 - 2) lektury szkolne podstawowe i uzupełniające;

- 3) wydawnictwa informacyjne, dostępną literaturę popularnonaukową i encyklopedyczną;
 - 4) podręczniki szkolne i programy nauczania dla nauczycieli, książki pomocnicze;
 - 5) wydawnictwa z zakresu psychologii, metodyki, pedagogiki, socjologii i filozofii;
 - 6) beletrystyczną literaturę dziecięcą i młodzieżową;
 - 7) wybrane czasopisma dziecięce i młodzieżowe, czasopisma metodyczne i pedagogiczne;
 - 8) zbiory audiowizualne;
 - 9) edukacyjne programy komputerowe;
 - 10) inne materiały przeznaczone do rozpowszechniania.
2. Biblioteka dąży, w miarę możliwości finansowych szkoły, do zorganizowania nowoczesnego warsztatu biblioteczno-informacyjnego, umożliwiającego realizację swoich zadań.
 3. Biblioteka udostępnia swoje zbiory przez 5 dni w tygodniu w określonych godzinach, zgodnie z odrębnym harmonogramem.
 4. Szczegółowe zasady pracy biblioteki określa obowiązujący regulamin zatwierdzony przez Dyrektora Szkoły.
 5. Wszystkie wypożyczone książki i materiały powinny być zwrócone przed rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

§ 16

1. Organizacja biblioteki uwzględnia w szczególności zadania w zakresie:
 - 1) gromadzenia i udostępniania podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych oraz innych materiałów bibliotecznych o systemie oświaty;
 - 2) tworzenia warunków do efektywnego posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi;
 - 3) rozbudzania i rozwijania indywidualnych zainteresowań uczniów oraz wyrabiania i pogłębiania u uczniów nawyku czytania i uczenia się;
 - 4) organizowania różnorodnych działań rozwijających wrażliwość kulturową i społeczną uczniów, w tym w zakresie podtrzymywania tożsamości narodowej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych, mniejszości etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym;
 - 5) przeprowadzania inwentaryzacji księgozbioru biblioteki szkolnej z uwzględnieniem przepisów.
2. Nauczyciel bibliotekarz odpowiada w szczególności za:
 - 1) prawidłowe pod względem formalnym, finansowymi i organizacyjnym prowadzenie biblioteki;

- 2) wprowadzenie książek na stan majątkowy biblioteki oraz ich kasowanie ze stanu;
- 3) organizację pracy biblioteki zgodnie z jej zadaniami;
- 4) stan powierzonego mu mienia, w tym szczególnie księgozbioru;
- 5) podejmowanie działań w kierunku dostosowywania zbiorów do aktualnych potrzeb szkoły i czytelników;
- 6) tworzenie atmosfery sprzyjającej rozwojowi czytelnictwa wśród uczniów i nauczycieli.

§ 17

1. Biblioteka szkolna współpracuje z uczniami, nauczycielami, rodzicami oraz innymi bibliotekami i ośrodkami informacyjnymi.
2. We współpracy z nauczycielami gromadzony jest księgozbiór w celu wspomagania i unowocześniania procesu dydaktycznego i wychowawczego.
3. Rodzice uczniów mają prawo korzystania ze zbiorów biblioteki na zasadach określonych w regulaminie biblioteki szkolnej.
4. Współpraca z innymi bibliotekami oraz ośrodkami informacyjnymi obejmuje organizowanie lekcji bibliotecznych i innych imprez czytelniczych oraz wymianę materiałów i informacji.

§ 18

1. Biblioteka finansowana jest z budżetu szkoły.
2. Działalność biblioteki może być dotowana przez Radę Rodziców, sponsorów i innych darczyńców, zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 19

1. Dla uczniów, którzy poza godzinami zajęć lekcyjnych, za zgodą rodziców przebywają w szkole ze względu na czas pracy rodziców lub/i ze względu na organizację dojazdu do szkoły lub inne ważne okoliczności, szkoła prowadzi świetlicę.
2. Świetlica zapewnia zajęcia świetlicowe uwzględniające potrzeby rozwojowe i edukacyjne dzieci, a także ich możliwości psychofizyczne w szczególności:
 - 1) zajęcia rozwijające zainteresowania;
 - 2) zajęcia zapewniające prawidłowy rozwój fizyczny oraz odrabianie prac domowych.
3. Cele i zadania świetlicy to:
 - 1) organizowanie racjonalnego i bezpiecznego spędzania czasu dzieci w godzinach wolnych od zajęć dydaktycznych;
 - 2) organizowanie zespołowej i indywidualnej nauki własnej uczniów pod opieką nauczycieli świetlicy;

- 3) organizowanie zajęć umożliwiających rozwój zainteresowań artystycznych, technicznych, sportowych i innych u dzieci;
 - 4) wdrażanie do wartościowego wykorzystywania czasu wolnego, wyrabianie nawyków kulturalnej rozrywki i zabawy;
 - 5) rozbudzanie wrażliwości na ład i porządek oraz wdrażanie zasad higieny;
 - 6) kształtowanie pozytywnych cech charakteru, takich jak: koleżeństwo, sprawiedliwość, prawdomówność, odpowiedzialność;
 - 7) wyrabianie nawyków kulturalnego zachowania.
4. Przyjęcia do świetlicy dokonuje się na podstawie złożonej przez rodzica karty zapisu ucznia.
 5. W świetlicy prowadzone są zajęcia w grupach wychowawczych. Liczba uczniów w grupie nie przekracza 25.
 6. Działalność świetlicy może być dotowana przez dobrowolne wpłaty rodziców, sponsorów na fundusz Rady Rodziców, a zgromadzone fundusze przeznacza się wyłącznie na zakup materiałów do zajęć.
 7. Czas pracy świetlicy oraz szczegółowe zasady działalności zawarte są w corocznie opracowywanym planie pracy świetlicy, zatwierdzanym przez Dyrektora Szkoły.
 8. Praca świetlicy jest dokumentowana zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 20

1. Szkoła prowadzi stołówkę szkolną w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań opiekuńczych, w szczególności wspierania prawidłowego rozwoju uczniów.
2. Korzystanie z posiłków w stołówce szkolnej jest odpłatne.
3. Warunki korzystania ze stołówki szkolnej, w tym wysokość opłat za posiłki, ustala Dyrektor Szkoły.
4. Ze względu na bezpieczeństwo dzieci w czasie przerw obiadowych w stołówce pełnione są dyżury nauczycieli.

ROZDZIAŁ IV

§ 21

1. Szkoła w swej działalności przestrzega przepisów bezpieczeństwa i higieny obowiązujących w placówkach oświatowych. Przestrzeganie przepisów BHP podlega kontroli wewnętrznej i zewnętrznej, zgodnie z odrębnymi przepisami.

2. Każdy nauczyciel zobowiązany jest do systematycznego kontrolowania miejsca prowadzenia zajęć. W przypadku stwierdzenia zagrożeń nauczyciel:
 - 1) niezwłocznie wyprowadza uczniów z miejsca, w którym powstało (stwierdzono) zagrożenie;
 - 2) usuwa zagrożenie – o ile wynika to z jego kompetencji – albo niezwłocznie zgłasza fakt zagrożenia kierownictwu szkoły.
3. Nauczyciel nie może przystąpić do prowadzenia zajęć przed usunięciem zagrożenia. Do zagrożeń zalicza się w szczególności: pęknięte lub rozbite szyby, odsłonięte przewody elektryczne, ostre przedmioty, uszkodzone sprzęty, narzędzia itp.
4. Opiekun pracowni opracowuje jej regulamin określający zasady bezpiecznego korzystania z pracowni; na początku każdego roku szkolnego zapoznaje z nim uczniów, kontroluje przestrzeganie zasad regulaminu.
5. W sali gimnastycznej, na boisku szkolnym oraz w innych miejscach, w których prowadzone są zajęcia ruchowe, nauczyciel sprawdza sprawność sprzętu sportowego przed rozpoczęciem zajęć, dba o prawidłową organizację pracy i zdyscyplinowanie uczniów.
6. Nauczyciele dostosowują wymagania i formy zajęć do możliwości fizycznych i zdrowotnych uczniów. Podczas ćwiczeń na przyrządach uczniowie są asekurowani przez nauczyciela. Pod nieobecność nauczyciela uczniowie nie mogą przebywać na terenie obiektów sportowych, nie wolno też wydawać uczniom sprzętu sportowego.
7. Nauczyciele prowadzący zajęcia wychowania fizycznego mają obowiązek zapoznać się z informacją dotyczącą stanu zdrowia ucznia przekazaną przez rodziców.

§ 22

1. Po zakończeniu obowiązkowych zajęć edukacyjnych uczniom klas I–VIII, którzy nie uczęszczają na lekcje religii/etyki, zapewnia się opiekę.
2. Podczas zajęć obowiązkowych i pozalekcyjnych opiekę nad uczniami przebywającymi w szkole sprawują nauczyciele prowadzący te zajęcia.
3. Uczniowie przychodzący na zajęcia wcześniej niż 15 minut przed ich planowanym rozpoczęciem zobowiązani są do udania się do świetlicy szkolnej, gdzie zapewniona jest opieka lub w inne miejsce wskazane przez wychowawcę.
4. Na wszystkich zajęciach i wycieczkach szkolnych za bezpieczeństwo uczniów odpowiadają nauczyciele organizujący daną formę i kierownicy zgodnie z odrębnymi przepisami.
5. Nauczyciele opracowują i przestrzegają szczegółowych procedur postępowania, zatwierdzonych przez Dyrektora Szkoły, w sprawach związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa.

6. Szkoła w zakresie działań wychowawczych propaguje zdrowy styl życia poprzez:
- 1) upowszechnianie wiedzy z zakresu powstawania mechanizmów uzależnień;
 - 2) naukę zachowań asertywnych, radzenia sobie w sytuacjach trudnych;
 - 3) właściwą organizację czasu wolnego od nauki i pracy;
 - 4) otaczanie szczególną opieką dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
7. W czasie pobytu uczniów w szkole nauczyciele pełnią dyżury w budynku szkolnym i na zewnątrz:
- 1) dyżury odbywają się według ustalonego planu znajdującego się w pokoju nauczycielskim (dyżury rozpoczynają się 15 minut przed rozpoczęciem lekcji i trwają do ich zakończenia);
 - 2) na zastępstwach obowiązuje dyżur za nauczyciela zastępowanego;
 - 3) dyżur jest obowiązkowy;
 - 4) w czasie imprez szkolnych nad bezpieczeństwem uczniów czuwają nauczyciele i wychowawcy.
8. W przypadku zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia lub życia uczniów, uszkodzenia obiektu, np. niskiej temperatury w pomieszczeniach, awarii itp. dyrektor może podjąć decyzję o okresowym zawieszeniu działalności pracy szkoły, zgodnie z odrębnymi przepisami.
9. Szkoła wspiera prawidłowy rozwój uczniów, umożliwiając im korzystanie z dożywiania.
10. W szkole może funkcjonować sklepik prowadzony przez ajenta. Pracę sklepiku (w tym asortyment sprzedawanych towarów) kontroluje Dyrektor szkoły.
- 1) W celu wprowadzenia na terenie szkoły zasad zdrowego żywienia dzieci i młodzieży Dyrektor w umowie najmu sklepiku określa rodzaj sprzedawanego asortymentu.

§ 23

1. W szkole obowiązuje zakaz posiadania i spożywania przez uczniów i pracowników szkoły alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych oraz palenia papierosów.
2. W szkole nie wolno mieć broni oraz narzędzi i substancji zagrażających zdrowiu i życiu innych.
3. Szkoła ponosi odpowiedzialność za zdarzenia i skutki wynikłe z nieprzestrzegania zakazów określonych w ust. 1 i 2 wyłącznie na podstawie odrębnych przepisów.
4. W przypadku umyślnego lub nieumyślnego wyrządzenia krzywdy drugiemu (uczniowi, nauczycielowi, pracownikowi szkoły, innym osobom znajdującym się na terenie szkoły) uczeń obowiązany jest wyjaśnić motywy zachowania, dążyć do porozumienia i zadośćuczynienia.

§ 24

1. Nauczyciele wykonują zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniów, a w szczególności:

- 1) odbywają dyżury nauczycielskie przed zajęciami do ich zakończenia, zgodnie z harmonogramem i obowiązującymi zasadami;
- 2) sprowadzają uczniów do szatni po ostatniej godzinie lekcyjnej oraz przekazują uczniów zapisanych do świetlicy szkolnej;
- 3) wychowawcy klas I–III sprawdzają, czy wszystkie dzieci zostały odebrane zgodnie z oświadczeniami rodziców;
- 4) ponoszą odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów w trakcie prowadzonych zajęć obowiązkowych i dodatkowych ujętych planem dydaktyczno-wychowawczym szkoły;
- 5) sprawdzają listę obecności uczniów na prowadzonych zajęciach i potwierdzają to w dziennikach zajęć;
- 6) organizują zajęcia poza terenem szkoły i wycieczki zgodnie z odrębnymi przepisami; składają odpowiednią dokumentację do zatwierdzenia Dyrektorowi;
- 7) ponoszą odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów podczas organizowanych wyjść i wycieczek zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 25

1. Do zadań pracowników niebędących nauczycielami związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w szkole należy w szczególności:

- 1) informowanie o zauważonych zagrożeniach i zabezpieczenie uczniów przed nimi zgodnie z zasadami BHP;
- 2) wspomaganie nauczycieli w wykonywaniu zadań związanych z bezpieczeństwem uczniów;
- 3) udzielanie pomocy na prośbę nauczycieli w sytuacjach szczególnych.

§ 26

1. Zakres zadań, obowiązków i odpowiedzialności wszystkich pracowników zatrudnionych do administracyjnej, finansowej i innej obsługi szkoły określa Dyrektor na podstawie odrębnych przepisów.
2. Z uwagi na charakter zakładu pracy, w którym są zatrudnieni, powinni oni prezentować właściwą postawę wobec uczniów.

3. Zadania pracowników niebędących nauczycielami związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom to:
 - 1) informowanie pracowników pedagogicznych o zauważonych zagrożeniach w zakresie bezpieczeństwa;
 - 2) wspomaganie nauczycieli w wykonywaniu przez nich zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom;
 - 3) udzielanie pomocy na prośbę nauczycieli w sytuacjach szczególnie uzasadnionych.
4. Zadaniem pracowników niebędących nauczycielami jest zapewnienie sprawnego działania szkoły, utrzymanie obiektu i jego otoczenia w ładzie i czystości.
5. Pracownicy są zobowiązani do przestrzegania przepisów prawa, w tym w zakresie przestrzegania przepisów BHP, określonych odrębnymi przepisami.
6. Szczegółowe zasady bezpieczeństwa określają regulaminy i procedury obowiązujące w szkole.
7. Regulaminy i procedury po zasięgnięciu opinii organów szkoły w drodze zarządzenia ustala Dyrektor.

ROZDZIAŁ V

§ 27

1. W szkole zatrudniani są nauczyciele oraz na stanowiskach samorządowych, pracownicy administracji i obsługi.
2. Kwalifikacje, zasady zatrudniania i wynagradzania nauczycieli i innych pracowników określają odrębne przepisy.

§ 28

1. Nauczyciele i pracownicy niebędący nauczycielami są obowiązani:
 - 1) rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym im stanowiskiem, określone przez Dyrektora w przydziale czynności;
 - 2) kierować się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną, obywatelską, poszanowaniem godności osobistej uczniów;
 - 3) przestrzegać przepisów prawa, w tym Statutu Szkoły, a swoją postawą i zachowaniem dawać dobry przykład uczniom.

§ 29

1. W roku szkolnym, w którym szkoła liczy co najmniej 12 oddziałów, tworzy się stanowisko wicedyrektora.

2. Dyrektor Szkoły za zgodą organu prowadzącego szkołę może tworzyć dodatkowe stanowiska Wicedyrektorów lub inne stanowiska kierownicze.
3. Powierzenia tych stanowisk oraz odwołania z nich dokonuje Dyrektor Szkoły po zasięgnięciu opinii organu prowadzącego oraz Rady Pedagogicznej, z zachowaniem procedur określonych odrębnymi przepisami.
4. Wicedyrektor Szkoły oraz nauczyciel pełniący inne funkcje kierownicze przejmuje na siebie część zadań Dyrektora Szkoły, a w szczególności:
 - 1) zastępuje Dyrektora w przypadku jego nieobecności w szkole;
 - 2) przygotowuje projekty dokumentów programowo-organizacyjnych szkoły, zgodnie z poleceniami Dyrektora;
 - 3) prowadzi czynności związane z nadzorem pedagogicznym oraz doskonaleniem zawodowym nauczycieli przydzielonych specjalności i poziomów nauczania;
 - 4) pełni bieżący nadzór nad szkołą według ustalonego harmonogramu.
5. Szczegółowy zakres uprawnień i odpowiedzialności Wicedyrektora i osób zajmujących inne stanowiska kierownicze określa Dyrektor.

§ 30

1. Do zadań nauczycieli należy w szczególności:

- 1) przedstawienie Dyrektorowi wybranego programu nauczania i po dopuszczeniu programu do użytku w szkole, realizacja i dążenie do osiągnięcia w stopniu maksymalnym określonych celów;
- 2) dostosowanie wybranego programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony oraz dla uczniów objętych dostosowaniem na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) realizacja szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego i innych zadań wynikających z dokumentów programowych szkoły;
- 4) dążenie do pełnej realizacji wymagań wobec szkół określonych odrębnymi przepisami;
- 5) tworzenie podczas zajęć z uczniami właściwej atmosfery, która będzie sprzyjać procesowi uczenia się i nauczania;
- 6) wspieranie swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwoju psychofizycznego uczniów, ich uzdolnień i zainteresowań;
- 7) bezstronne, obiektywne i sprawiedliwe ocenianie i traktowanie wszystkich uczniów;

- 8) sumienna realizacja powierzonych czynności dodatkowych w ramach otrzymywanego wynagrodzenia zasadniczego, w tym w formie zajęć z uczniami, zgodnie z rozpoznanymi potrzebami uczniów i odrębnymi przepisami;
- 9) terminowe prowadzenie obowiązującej dokumentacji przebiegu nauczania, wychowania i opieki określonej odrębnymi przepisami;
- 10) dbałość o sprzęt szkolny oraz dążenie do wzbogacania i unowocześniania warsztatu metodycznego;
- 11) współpraca z rodzicami uczniów, z innymi pracownikami szkoły oraz instytucjami wspierającymi w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych szkoły;
- 12) doskonalenie umiejętności merytorycznych, metodycznych i wychowawczych, zwłaszcza w ramach doskonalenia wewnątrzszkolnego;

§ 31

1. Oddziałem opiekuje się nauczyciel, któremu Dyrektor powierzył funkcję wychowawcy.
2. Do zadań nauczyciela-wychowawcy należy tworzenie warunków wspomagających rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowanie do życia społecznego.
3. Zadania wymienione w ust. 2 wychowawcy realizują poprzez:
 - 1) opracowanie rocznego programu pracy wychowawczo-profilaktycznej zgodnego ze szkolnym programem wychowawczo-profilaktycznym, uwzględniającego diagnozę potrzeb i problemów uczniów;
 - 2) wdrażanie programu, o którym mowa w pkt. 1, po uzgodnieniu z rodzicami uczniów;
 - 3) monitorowanie, analizowanie i formułowanie wniosków z prowadzonych działań;
 - 4) współdziałanie z nauczycielami uczącymi w klasie, w tym koordynowanie działalności wychowawczej w celu wdrażania całościowego, ale jednolitego oddziaływania wychowawczego;
 - 5) organizowanie pomocy i opieki indywidualnej uczniom zgodnie z rozpoznanymi potrzebami, w tym działając poprzez wolontariat;
 - 6) podejmowanie działań na rzecz integracji zespołu klasowego uczniów;
 - 7) zachęcanie uczniów do udziału w życiu szkoły ze szczególnym uwzględnieniem samorządności wśród społeczności uczniowskiej;
 - 8) współdziałanie z pedagogiem szkolnym, psychologiem i innymi specjalistami zatrudnionymi w szkole oraz innymi osobami i placówkami w celu uzyskiwania wszechstronnej pomocy dla swoich wychowanków oraz wsparcia dla ich rodziców;

- 9) współpraca z rodzicami uczniów, w tym z członkami Rady Oddziałowej na rzecz podnoszenia jakości pracy wychowawczej;
- 10) wykonywanie zadań w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej określonych w statucie i w odrębnych przepisach;
- 11) wykonywanie zadań związanych z ocenianiem uczniów określonych w statucie;
- 12) występowanie z wnioskami o nagrodzenie i ukaranie ucznia, o których mowa w statucie;
- 13) zapoznavanie uczniów z zapisami statutu Szkoły.

4. Dyrektor może odwołać nauczyciela z funkcji wychowawcy klasy:

- 1) na uzasadniony wniosek wychowawcy wskazujący na przyczyny uniemożliwiające pełnienie tej funkcji;
- 2) z inicjatywy własnej, w razie stwierdzenia w toku sprawowanego nadzoru pedagogicznego uchybień w wykonywaniu funkcji.

§32

1. Nauczyciel pedagog zatrudniony w szkole wspomaga działalność statutową placówki.
2. Jest koordynatorem działalności profilaktycznej, opieki psychopedagogicznej, poradnictwa edukacyjnego oraz organizatorem różnych form pomocy uczniom i ich rodzinom.
3. Współpracuje z psychologiem szkolnym.
4. Realizuje polecenia Dyrektora Szkoły wynikające z sytuacji bieżących.

§ 33

1. Zakres zadań i odpowiedzialności pedagoga:

- 1) rozpoznawanie warunków życia i nauki uczniów sprawiających trudności w realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego;
- 2) opracowanie wniosków dotyczących uczniów wymagających szczególnej opieki i pomocy wychowawczej;
- 3) przeciwdziałanie formom niedostosowania społecznego dzieci;
- 4) organizowanie opieki i pomocy materialnej dla uczniów z rodzin dysfunkcyjnych, wielodzietnych, dotkniętych bezrobociem;
- 5) dbanie o zapewnienie dożywiania uczniów z rodzin posiadających szczególnie trudne warunki materialne;
- 6) wnioskowanie o kierowanie spraw uczniów z rodzin zaniedbanych środowiskowo do sądów dla nieletnich;

- 7) wnioskowanie o kierowanie uczniów osieroconych i opuszczonych do placówek opieki całkowitej;
- 8) ewidencjonowanie i nadzorowanie obowiązku szkolnego;
- 9) współtworzenie programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły;
- 10) organizacja profilaktyki uzależnień;
- 11) udzielanie pomocy wychowawcom i nauczycielom w ich pracy z uczniami sprawiającymi trudności wychowawcze;
- 12) współpraca z organizacjami w zakresie wspólnego oddziaływania na uczniów wymagających szczególnej opieki i pomocy wychowawczej;
- 13) współpraca z poradniami specjalistycznymi.

§ 34

1. Psycholog zatrudniony w szkole wspomaga działalność statutową placówki.
2. Udziela pomocy psychologicznej uczniom, ich rodzinom oraz pracownikom szkoły.
3. Współpracuje z pedagogiem szkolnym.
4. Realizuje polecenia Dyrektora Szkoły wynikające z bieżących sytuacji.

§ 35

1. Zakres zadań i odpowiedzialności psychologa:
 - 1) prowadzenie badań i działań diagnostycznych dotyczących uczniów, w tym diagnozowanie potencjalnych możliwości oraz wspieranie mocnych stron ucznia;
 - 2) diagnozowanie sytuacji wychowawczych w celu wspierania rozwoju ucznia, określenia odpowiednich form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym działań profilaktycznych, mediacyjnych i interwencyjnych wobec uczniów, rodziców i nauczycieli;
 - 3) organizowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli;
 - 4) zapewnienie uczniom doradztwa w zakresie wyboru kierunku kształcenia i zawodu;
 - 5) minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy wychowawczej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym ucznia;
 - 6) wspieranie wychowawców klas oraz zespołów wychowawczych i innych zespołów problemowo-zadaniowych w działaniach wynikających z programu wychowawczo-profilaktycznego, o których mowa w odrębnych przepisach.

§ 36

1. Zadania edukacyjne nauczyciela wspomagającego w klasie integracyjnej związane ze zdobywaniem wiedzy przez ucznia niepełnosprawnego, z jego pracą na zajęciach lekcyjnych i zajęciach rewalidacyjnych:
 - 1) dokonanie diagnozy dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego tak, by proces diagnostyczny dał początek sformułowaniu oddziaływań dydaktycznych;
 - 2) opracowanie Indywidualnego Programu Terapeutyczno-Edukacyjnego;
 - 3) udzielanie pomocy uczniom z niepełnosprawnościami tak, by nie zaniżać wymagań dydaktycznych wobec nich oraz kryteriów ich oceny;
 - 4) opracowanie, wraz z nauczycielem wiodącym (nauczycielem przedmiotu) strategii lekcji tak, by nauczanie wszystkich uczniów było skuteczne i uwieńczone sukcesami.
2. Zadania integrujące, związane z integracją dzieci, rodziców i nauczycieli szkoły:
 - 1) czuwanie i wspieranie integracji pomiędzy dziećmi jednej klasy, a także całej szkoły tak, by uniknąć tzw. integracji pozornej;
 - 2) czuwanie i budowanie integracji pomiędzy rodzicami dzieci pełnosprawnych i niepełnosprawnych;
 - 3) budowanie integracji pomiędzy nim samym a nauczycielem wiodącym (nauczycielem przedmiotu).
3. Zadania wychowawcze, związane z pełnieniem funkcji wychowawczej i pomocniczej względem rodziców dzieci niepełnosprawnych i wszystkich uczniów klasy integracyjnej:
 - 1) wspieranie rodziców dzieci niepełnosprawnych;
 - 2) informowanie na bieżąco o pracy ucznia na zajęciach;
 - 3) udzielanie instruktaży dotyczących metod pracy z dzieckiem i odrabiania pracy domowej przez dziecko;
 - 4) udzielanie porad związanych z koniecznością skorzystania z dodatkowej pomocy specjalistów lub instytucji społecznych (i wskazanie ich);

§ 37

1. Zakres zadań nauczyciela bibliotekarza:
 - 1) udostępnienie księgozbioru w wypożyczalni i czytelnii;
 - 2) konserwacja księgozbioru;
 - 3) zakup nowych pozycji do biblioteki;

- 4) tworzenie warunków poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł i efektywnego posługiwania się technologią informacyjną;
 - 5) edukacja czytelnicza i multimedialna;
 - 6) rozbudzanie i rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów;
 - 7) organizowanie różnorodnych działań rozwijających wrażliwość kulturową i społeczną;
 - 8) rejestrowanie woluminów i środków audiowizualnych;
 - 9) ewidencjonowanie podręczników, materiałów ćwiczeniowych pozyskanych z dotacji zgodnie z obowiązującą procedurą.
2. Biblioteka współpracuje z pracownikami szkoły, Radą Rodziców, innymi bibliotekami oraz instytucjami kulturalno-oświatowymi w zakresie:
- 1) organizowania konkursów oraz imprez szkolnych i pozaszkolnych;
 - 2) wymiany doświadczeń i informacji;
 - 3) realizacji programu dydaktyczno-wychowawczego.
3. Szczegółowe zadania i obowiązki nauczyciela bibliotekarza określa regulamin biblioteki szkolnej.

§ 38

1. Zadania pracowników świetlicy:
- 1) organizowanie pomocy w nauce, tworzenie warunków do nauki własnej, przyzwyczajanie do samodzielnej pracy;
 - 2) organizowanie gier i zabaw ruchowych oraz innych form kultury fizycznej w pomieszczeniach i na powietrzu, mających na celu prawidłowy rozwój fizyczny uczniów;
 - 3) rozwijanie zainteresowań, zamiłowań i uzdolnień uczniów oraz organizowanie zajęć w tym zakresie;
 - 4) upowszechnianie zasad kultury zdrowotnej, kształtowanie nawyków higieny i czystości oraz dbałości o zachowanie zdrowia;
 - 5) kształtowanie umiejętności budowania właściwych relacji interpersonalnych w grupie rówieśniczej i z dorosłymi;
 - 6) współdziałanie z rodzicami i nauczycielami, a w miarę potrzeby z placówkami upowszechniającymi kulturę, sport i rekreację.
2. Szczegółowe zadania i obowiązki pracowników świetlicy określa regulamin.

§ 39

1. W szkole tworzy się zespoły nauczycieli:

- 1) zespół wychowawczy,
- 2) zespół nauczycieli świetlicy,
- 3) zespoły przedmiotowe:
 - a) edukacji wczesnoszkolnej,
 - b) humanistyczny,
 - c) matematyczno-przyrodniczy.
- 4) zespoły problemowe:
 - a) ds. integracji,
 - b) ds. udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
 - c) ds. projektowania programu wychowawczo-profilaktycznego;
 - d) ds. projektowania Statutu lub jego zmian;
 - e) ds. prowadzenia ewaluacji wewnętrznej.
- 5) Dyrektor Szkoły może powoływać inne zespoły nauczycieli, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 6) Zespoły nauczycieli działają z uwzględnieniem odrębnych przepisów.

2. Do zadań zespołów należy w szczególności:

- 1) monitorowanie i analizowanie prowadzonych działań wychowawczych;
- 2) formułowanie wniosków do pracy na następny półrocze;
- 3) doskonalenie prowadzonych diagnoz pedagogicznych.
- 4) podejmowanie działań w celu podnoszenia jakości pracy wychowawczej, w tym w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli.

3. Pracą zespołu kieruje powołany przez Dyrektora zgodnie z odrębnymi przepisami przewodniczący zespołu.

4. Działania, w tym zebrania zespołu, są dokumentowane w sposób określony odrębnymi przepisami.

§ 40

1. Zakres zadań, obowiązków i odpowiedzialności wszystkich pracowników zatrudnionych do administracyjnej, finansowej i innej obsługi szkoły określa Dyrektor na podstawie odrębnych przepisów.

2. Z uwagi na charakter zakładu pracy, w którym są zatrudnieni, powinni oni prezentować właściwą postawę wobec uczniów.

4. Zadania pracowników niebędących nauczycielami związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom to:

- 1) informowanie pracowników pedagogicznych o zauważonych zagrożeniach w zakresie bezpieczeństwa;
- 2) wspomaganie nauczycieli w wykonywaniu przez nich zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom;
- 3) udzielanie pomocy na prośbę nauczycieli w sytuacjach szczególnie uzasadnionych.

ROZDZIAŁ VI

§ 41

1. Organami szkoły są:

- 1) Dyrektor Szkoły;
- 2) Rada Pedagogiczna;
- 3) Rada Rodziców;
- 4) Samorząd Uczniowski.

2. Do wydawania aktów prawa na podstawie upoważnień ustawowych na terenie szkoły uprawnione są organy:

- 1) Rada Pedagogiczna;
- 2) Dyrektor Szkoły.

3. Aktami prawnymi w szkole są:

- 1) uchwały organów kolegialnych podejmowane w ramach ich kompetencji stanowiących;
- 2) zarządzenia Dyrektora;
- 3) akty administracyjne.

§ 42

1. Szkołą kieruje nauczyciel mianowany lub dyplomowany, któremu zgodnie z odrębnymi przepisami powierzono stanowisko Dyrektora.

2. Dyrektor Szkoły w szczególności:

- 1) kieruje działalnością szkoły i reprezentuje ją na zewnątrz;
- 2) sprawuje nadzór pedagogiczny w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami, a w szczególności:

- a) przekazuje pracownikom informacje o aktualnych przepisach prawa i problemach oświatowych oraz kontroluje przestrzeganie przepisów prawa;
 - b) diagnozuje, monitoruje i ocenia działalność dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą szkoły oraz inną jej działalność statutową w całości lub w wybranych obszarach;
 - c) inspiruje i wspomaga nauczycieli w spełnianiu przez nich wymagań w zakresie jakości pracy szkoły oraz podejmowaniu nowatorskich rozwiązań metodycznych i organizacyjnych;
 - d) zapewnia prawidłowy przebieg stażu nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy, zgodnie z odrębnymi przepisami;
 - e) zatwierdza plan rozwoju zawodowego nauczycieli;
 - f) dokonuje, na podstawie gromadzonych informacji, oceny pracy oraz oceny dorobku zawodowego nauczycieli, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 3) w zakresie określonym odrębnymi przepisami sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki do ich harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez działania prozdrowotne;
 - 4) przygotowuje i prowadzi zebrania Rady Pedagogicznej, kieruje pracami Rady Pedagogicznej jako jej przewodniczący;
 - 5) dysponuje środkami określonymi w planie finansowym szkoły i ponosi odpowiedzialność za ich prawidłowe wykorzystanie, a także może organizować administracyjną, finansową i gospodarczą obsługę szkoły;
 - 6) odpowiada za realizację zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia;
 - 7) stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza, lub rozszerzania i wzbogacania form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły;
 - 8) wykonuje inne zadania wynikające z przepisów prawa, a w szczególności ustala Szkolny Zestaw Programów Nauczania, zgodnie z odrębnymi przepisami.
3. Dyrektor jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami.
 4. Dyrektor Szkoły w wykonywaniu swoich zadań współpracuje z innymi organami szkoły w zakresie i formie określonej odrębnymi przepisami oraz postanowieniami niniejszego Statutu.

5. Dyrektor Szkoły odpowiedzialny jest w szczególności za:
- 1) dydaktyczny i wychowawczy poziom szkoły;
 - 2) tworzenie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i nauki w szkole oraz atmosfery sprzyjającej rozwojowi uczniów i nauczycieli;
 - 3) realizację uchwał Rady Pedagogicznej, podjętych w ramach jej kompetencji stanowiących;
 - 4) wykonywanie zarządzeń i zaleceń wydawanych przez organy nadzorujące szkołę;
 - 5) zapewnienie pomocy nauczycielom w realizacji ich zadań i doskonaleniu zawodowym;
 - 6) właściwe gospodarowanie mieniem szkoły.
6. Kompetencje Dyrektora określają odrębne przepisy, a w szczególności art. 68 ustawy Prawo Oświatowe.

§43

1. Kolegialnym organem szkoły jest Rada Pedagogiczna, składająca się z wszystkich nauczycieli zatrudnionych w szkole, niezależnie od wymiaru zatrudnienia.
2. Przedmiotem pracy Rady Pedagogicznej są działania wynikające z jej uprawnień i kompetencji określonych w ustawie Prawo Oświatowe i wydawanych aktów wykonawczych.
3. Rada Pedagogiczna realizuje swoje kompetencje w formie uchwał:
 - 1) uchwały podjęte w ramach kompetencji stanowiących są aktami prawa;
 - 2) uchwały podjęte w ramach kompetencji opiniodawczych są uchwałami zwykłymi.
4. Rada Pedagogiczna w ramach szczegółowych kompetencji w szczególności:
 - 1) zapoznaje się z projektami planów pracy szkoły i innych dokumentów programowych szkoły;
 - 2) podejmuje uchwały w sprawie wyników klasyfikacji i promocji uczniów;
 - 3) podejmuje uchwały w sprawie innowacji i eksperymentów pedagogicznych;
 - 4) ustala organizację wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego nauczycieli;
 - 5) podejmuje uchwały w sprawie skreślenia z listy uczniów;
 - 6) ustala sposób wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w tym nadzoru zewnętrznego, w celu doskonalenia pracy szkoły;
 - 7) wprowadza dodatkowe zajęcia edukacyjne (zajęcia z języka obcego innego niż obowiązkowy, zajęcia, dla których nie została ustalona podstawa programowa, ale program został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania);
 - 8) przed zajęciem stanowiska w danej sprawie Rada Pedagogiczna zapoznaje się z opinią nauczycieli, których sprawa bezpośrednio dotyczy;

- 9) ocenia efekty wdrażania wniosków i postanowień Rady i ich wpływ na podnoszenie jakości pracy szkoły;
 - 10) w toku ustalania organizacji doskonalenia zawodowego nauczycieli w pierwszej kolejności bierze pod uwagę zidentyfikowane potrzeby szkoły sformułowane jako wnioski do pracy na kolejny rok szkolny.
5. Rada Pedagogiczna opiniuje:
- 1) dni wolne od zajęć dydaktyczno-wychowawczych w danym roku szkolnym;
 - 2) projekt planu finansowego szkoły;
 - 3) wnioski Dyrektora Szkoły o przyznanie nauczycielom odznaczeń, nagród i innych wyróżnień;
 - 4) propozycje Dyrektora Szkoły w sprawach przydziału nauczycielom stałych prac i zajęć w ramach wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatkowo płatnych zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;
 - 5) inne, istotne dla działalności szkoły propozycje dotyczące procesu nauczania i wychowania;
 - 6) kandydatów na stanowisko Wicedyrektora Szkoły i inne stanowiska kierownicze, zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 44

1. Rada Pedagogiczna ustala regulamin swojej działalności, który nie może być sprzeczny z przepisami prawa i postanowieniami Statutu Szkoły.
2. Regulamin Rady Pedagogicznej określa w szczególności:
 - 1) sposób i tryb protokołowania zebrań Rady Pedagogicznej;
 - 2) tryb przyjmowania protokołów;
 - 3) zadania przewodniczącego Rady, protokolanta i komisji wnioskowej;
 - 4) sposób zawiadamiania o terminie zebrania i przewidywanym porządku zebrania;
 - 5) Rada Pedagogiczna pracuje poprzez zebrania, które należą do obowiązków nauczycieli;
 - 6) uczestnictwo w zebraniach jest obowiązkiem każdego nauczyciela, nieobecność na zebraniu wymaga usprawiedliwienia;
 - 7) w szczególnie uzasadnionych przypadkach Dyrektor może zwolnić nauczyciela z udziału w zebraniu.

§ 45

1. Rodzice współdziałają ze szkołą za pośrednictwem Rady Rodziców i rad oddziałowych.
2. Rada Rodziców stanowi reprezentację ogółu rodziców szkoły.
3. Zasady wyboru Rady Rodziców określają odrębne przepisy.
4. Rada Rodziców może występować do Dyrektora i innych organów szkoły, organu prowadzącego lub organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach szkoły.
5. Rada Rodziców z własnej inicjatywy ocenia sytuację oraz stan szkoły i występuje z wnioskami do Dyrektora, Rady Pedagogicznej, organu prowadzącego szkołę oraz do wojewódzkiej Rady Oświatowej w szczególności w sprawach organizacji zajęć.
6. Kompetencje Rady Rodziców:
 - 1) Rada Rodziców:
 - a) uchwała regulamin swojej działalności, w tym wewnętrzną strukturę i tryb pracy, tryb przeprowadzania wyborów do rad oddziałowych i prezydium;
 - b) współtworzy program wychowawczo-profilaktyczny szkoły;
 - 2) Rada Rodziców opiniuje:
 - a) pracę nauczycieli w związku z procedurą awansu zawodowego;
 - b) dni wolne od zajęć dydaktyczno-wychowawczych w danym roku szkolnym.
7. Rada Rodziców działa zgodnie ze swoim regulaminem.
8. Rada Rodziców w I etapie edukacyjnym może wnioskować o pozostawienie zwiększonego stanu liczebnego klasy, jeśli uczniowie dojdą w czasie trwania roku szkolnego.
9. Rada Rodziców ma prawo występować z wnioskami w sprawach prowadzenia zajęć w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rozwijających uzdolnienia i zainteresowania uczniów oraz innych zajęć dodatkowo płatnych.

§ 46

1. Samorząd Uczniowski tworzą wszyscy uczniowie szkoły w dwóch grupach wiekowych: klasy I–III i klasy IV–VIII.
2. Do uprawnień samorządu należy:
 - 1) przeprowadzanie wyborów opiekuna lub opiekunów samorządu z ramienia Rady Pedagogicznej;
 - 2) przedstawianie propozycji do planu pracy szkoły;
 - 3) wyrażanie opinii dotyczących problemów uczniów i poszanowania ich praw;

4) wyrażanie opinii w sprawie dni wolnych od zajęć dydaktyczno-wychowawczych w danym roku szkolnym;

5) organizowanie imprez i pozalekcyjnej działalności w zakresie kultury, rozrywki, rekreacji.

3. Samorząd organizuje się i działa zgodnie ze swoim regulaminem, który nie może być sprzeczny ze Statutem Szkoły.

§ 47

1. Samorząd Uczniowski w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły może podejmować działania z zakresu wolontariatu. Samorząd Uczniowski może wyłonić Radę Wolontariatu, do zadań której należy w szczególności:

- 1) propagowanie wolontariatu;
- 2) gromadzenie informacji o potrzebach najbliższego otoczenia i akcjach charytatywnych;
- 3) współpraca z opiekunem Samorządu Uczniowskiego i innymi nauczycielami w procesie planowania, prowadzenia i oceniania podejmowanych działań;
- 4) w skład Rady Wolontariatu wchodzi uczniowie klas I-III oraz IV-VIII.

§ 48

1. Organy szkoły planują swoją działalność na rok szkolny i informują się nawzajem o planach działania.
2. Każdy organ szkoły, po analizie planów działania pozostałych organów może włączyć się do rozwiązywania problemów szkoły, proponując swoją opinię lub stanowisko w danej sprawie, nie naruszając kompetencji organu uprawnionego.
3. Organa szkoły mogą zapraszać na swoje planowane lub doraźne zebranie przedstawicieli innych organów w celu wymiany informacji i poglądów.
4. Uchwały organów szkoły prawomocnie podjęte w ramach ich kompetencji stanowiących podaje się do ogólnej wiadomości w szkole.
5. W ramach współpracy i współdziałania pomiędzy organami szkoły:
 - 1) przewodniczący mogą zapraszać się na zebrania organów – z wyjątkiem tych zebrań Rady Pedagogicznej, gdzie omawiane są sprawy objęte tajemnicą zgodnie z odrębnymi przepisami;
 - 2) przewodniczący organów informują się nawzajem o projektach zmian i zmianach w regulaminach ich działalności.

6. Do rozwiązywania sporów i konfliktów Dyrektor Szkoły powołuje komisję, której skład określa w zależności od przedmiotu sprawy. W przypadku nierozstrzygnięcia sporu w drodze uzgodnienia stanowiska w trakcie dwóch kolejnych posiedzeń, komisja podejmuje decyzję w drodze głosowania zwykłą większością głosów. Czas pracy komisji nie może przekroczyć 2 tygodni.
7. Posiedzenie komisji jest ważne o ile uczestniczy w nim co najmniej 2/3 powołanych osób.
8. Z posiedzeń komisji sporządzany jest protokół, pod którym podpisują się wszyscy obecni.
9. Członkowie komisji wybierają spośród siebie przewodniczącego i protokolanta. Funkcji tych nie mogą pełnić przewodniczący organów szkoły.
10. Dyrektor rozstrzyga sprawy sporne pomiędzy członkami Rady Pedagogicznej, których rozstrzygnięcie nie zostało określone w regulaminie Rady Pedagogicznej.

ROZDZIAŁ VII

§ 49

1. Katalog Praw Ucznia wynika z przepisów prawa polskiego oraz obowiązujących międzynarodowych aktów prawnych.
 - 1) Uczeń ma prawo do informacji, czyli do:
 - a) otrzymywania informacji z różnych źródeł wyrażających różne koncepcje filozoficzne i różny światopogląd, stosownych do jego wieku i zdolności percepcji;
 - b) otrzymywania informacji dotyczących ucznia o podejmowanych w jego sprawie decyzjach, zwłaszcza o przeniesieniu do innej klasy, szkoły, ocenach, skutkach decyzji jego dotyczących, karach, nagrodach;
 - c) znajomości programów nauczania, wymagań edukacyjnych, zasad i form sprawdzania jego osiągnięć oraz ich oceniania, jawności ocen;
 - d) dostępu do informacji na temat życia szkolnego;
 - e) dostępności wiedzy o prawach i uprawnieniach warunkujących korzystanie z nich oraz dostępności wiedzy o procedurach dochodzenia swoich praw.
 - 2) Uczeń ma prawo do nauki, czyli do:
 - a) pobierania bezpłatnego nauczania w zakresie ramowych planów nauczania;
 - b) nauczania w kierunku jak najpełniejszego rozwoju jego osobowości, talentów, zdolności umysłowych i fizycznych; rozwijania szacunku do praw człowieka, szacunku do rodziców, Ojczyzny, tożsamości narodowej, kulturowej i języka;
 - c) przygotowania do odpowiedzialnego życia w społeczeństwie.

- 3) Uczeń ma prawo do swobody/wolności wypowiedzi, czyli do:
 - a) możliwości wyrażania się zgodnie z własnym światopoglądem;
 - b) możliwości wyrażania opinii na temat spraw ważnych w życiu szkoły, klasy, samorządu;
 - c) możliwości wyrażania opinii, przedstawiania stanowiska we własnej sprawie zwłaszcza w sytuacji konfliktu.
 - 4) Uczeń ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania, to znaczy:
 - a) ma możliwość uzewnętrzniania przekonań religijnych i światopoglądowych;
 - b) ma prawo do równego traktowania niezależnie od wyznawanej religii i światopoglądu;
 - c) ma prawo do tolerancji wobec mniejszości religijnej, kulturowej, etnicznej.
 - 5) Uczeń ma prawo do wolności od poniżającego traktowania, co oznacza:
 - a) zakaz stosowania jakiejkolwiek przemocy fizycznej;
 - b) poszanowanie godności ucznia – zakaz obrażania, poniżania, wyśmiewania, stosowania presji psychicznej;
 - c) poszanowanie dobrego imienia oraz prywatnej własności ucznia.
 - 6) Uczeń ma prawo dochodzenia należnych mu praw:
 - a) uczeń ma prawo odwołania się od decyzji nauczyciela do wychowawcy lub Rzecznika Praw Ucznia, którego może powołać Samorząd Uczniowski, a zakres jego działań reguluje odrębny regulamin;
 - b) uczeń i jego rodzice mają prawo pisemnego odwołania się od decyzji nauczyciela lub Rady Pedagogicznej do Dyrektora Szkoły, który zobowiązany jest w ciągu 7 dni rozpatrzyć odwołanie i o swojej decyzji powiadomić pisemnie ucznia i jego rodziców, chyba że przepisy stanowią inaczej;
 - c) uczeń i jego rodzice mają prawo odwołania się od decyzji Dyrektora do organu nadzorującego szkołę;
 - d) uczeń i jego rodzice mają prawo odwołania się od wymierzonej kary, według zasad określonych w statucie.
2. Uprawnienia uczniowskie wynikające z prawa oświatowego:
- 1) uczeń może zdawać egzamin poprawkowy na zasadach określonych w statucie;
 - 2) uczeń może zdawać egzamin klasyfikacyjny na zasadach określonych w statucie, a jego rodzice mają prawo do ubiegania się o roczne oceny klasyfikacyjne wyższe od przewidywanych zgodnie ze statutem.

3. Uprawnienia ucznia wynikające z wewnętrznych regulaminów i zarządzeń Dyrektora dotyczących:
 - 1) samorządności uczniowskiej – uczniowie mają prawo do:
 - a) opiniowania projektu oceny zachowania swoich kolegów;
 - b) wyłonienia w demokratycznych wyborach swoich przedstawicieli kierujących społecznością uczniowską i działających w ich interesie;
 - c) uzyskania od nauczycieli pomocy organizacyjnej i merytorycznej w pracy Samorządu Uczniowskiego, szczególnie w zakresie przestrzegania zasad demokracji w szkole i organizacji wolontariatu;
 - d) wyboru Rzecznika Praw Ucznia spośród nauczycieli;
 - e) zgłaszania swoich problemów Rzecznikowi Praw Ucznia, pedagogowi szkolnemu i wychowawcy klasy;
 - f) udziału w zagospodarowaniu sali lekcyjnej, przydzielonej klasie według projektu zaakceptowanego przez wychowawcę.
 - 2) przygotowania i przebiegu zajęć lekcyjnych – uczeń ma prawo do:
 - a) znajomości celów i zadań lekcyjnych oraz jasnego i zrozumiałego przekazu treści lekcji;
 - b) dodatkowej pomocy nauczyciela w przypadku trudności z opanowaniem treści;
 - c) odpoczynku podczas przerwy międzylekcyjnej;
 - d) weekendów i ferii szkolnych bez zadawanych prac domowych.

§ 50

1. W przypadku łamania Praw Ucznia, uczeń i jego rodzice mogą złożyć skargę w formie pisemnej z uzasadnieniem do Dyrektora Szkoły, który zobowiązany jest w ciągu 7 dni ją rozpatrzyć i w formie pisemnej powiadomić o swojej decyzji zainteresowane osoby.
2. W przypadku wystąpienia sporu/konfliktu między uczniem i nauczycielem lub innym pracownikiem szkoły, uczeń i jego rodzice mogą wystąpić o rozstrzygnięcie sporu przez Dyrektora Szkoły lub odpowiedni organ nadzorujący szkołę, o ile rozstrzygnięcie Dyrektora jest niezadowolające.

§ 51

1. Uczniowie mają obowiązek:

- 1) przestrzegania postanowień Statutu, zarządzeń Dyrektora, uchwał Rady Pedagogicznej i regulaminów szkolnych;

- 2) właściwego zachowania się podczas zajęć lekcyjnych, w szczególności:
 - a) punktualne i systematyczne przychodzenie na wszystkie zajęcia;
 - b) rozpoczynanie i kończenie zajęć w ustalonym porządku;
 - c) dbanie o wspólne dobro, ład i porządek;
 - d) okazywanie szacunku nauczycielom i innym uczniom;
 - e) prowadzenie zeszytów przedmiotowych w obowiązujący sposób;
 - f) umożliwianie sobie i innym uczniom pełnego uczestnictwa w zajęciach.
- 3) codziennego noszenia obowiązkowego stroju szkolnego, w tym galowego na wszystkie uroczystości szkolne;
- 4) przestrzegania zasad kultury współżycia w odniesieniu do innych uczniów, nauczycieli oraz pracowników szkoły;
- 5) godnego reprezentowania szkoły na zewnątrz;
- 6) przestrzegania zasad bezpieczeństwa;
- 7) usprawiedliwiania każdorazowej nieobecności w szkole w określony niżej sposób:
 - a) usprawiedliwienie ma formę pisemną, zawiera wskazanie przyczyny nieobecności i jest podpisane przez rodzica lub inne uprawnione osoby;
 - b) usprawiedliwienie składa się do wychowawcy klasy, nie później niż do 5 dni roboczych po powrocie z nieobecności;
 - c) wychowawca klasy ma prawo nie uznać usprawiedliwienia, którego treść jest sprzeczna ze stwierdzonym stanem faktycznym;
 - d) usprawiedliwienia niespełniające warunków, o których mowa w pkt. 7 lit. a, b, c nie będą uwzględniane.
- 8) przestrzegania zasad zwalniania z zajęć edukacyjnych:
 - a) zwolnienie ma formę pisemną;
 - b) jest podpisane przez uprawnioną osobę;
 - c) zwolnienie przekazuje się wychowawcy klasy, a w przypadku jego nieobecności, nauczycielowi prowadzącemu zajęcia, których zwolnienie dotyczy;
- 9) dbania o mienie szkoły;
- 10) poszanowania symboli narodowych, międzynarodowych i związanych z tradycją i ceremoniałem szkoły;
- 11) okazywania szacunku obecnym oraz byłym nauczycielom i pracownikom szkoły;
- 12) dbania o miejsca pamięci narodowej powierzone opiece szkoły;
- 13) dbanie o zachowanie walorów ekologicznych otoczenia szkoły i najbliższej okolicy;

14) przestrzegania niżej określonych warunków korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły:

- a) obowiązuje całkowity zakaz używania urządzeń elektronicznych w trakcie zajęć lekcyjnych – urządzenia muszą być wyłączone;
- b) używanie urządzeń elektronicznych może być dozwolone przez nauczyciela w procesie edukacyjnym jako pomoc dydaktyczna;
- c) używanie urządzeń nie może naruszać żadnych przepisów prawa, o czym w szczególności informują wychowawcy.

§ 52

2. Na zajęcia lekcyjne uczeń przychodzi punktualnie, tj. najpóźniej równo z dzwonkiem oznajmującym początek zajęć. Uczniowie czekają na zajęcia przed salą lekcyjną lub w miejscu do tego wyznaczonym. W oczekiwaniu na nauczyciela zachowują się w sposób spokojny i zdyscyplinowany.
3. Uczeń przychodzi na lekcje przygotowany, tj.:
 - 1) posiada niezbędne, określone przez nauczyciela podręczniki, zeszyty oraz pomoce dydaktyczne;
 - 2) powtórzył materiał poprzednich zajęć z danego przedmiotu, opanował omawiany materiał, wykonał pracę domową zadaną przez nauczyciela.
4. W razie niedopełnienia obowiązków określonych w ust. 2 uczeń zgłasza nieprzygotowanie nauczycielowi na początku lekcji, podaje również przyczynę nieprzygotowania.
5. Uczeń ma obowiązek brać aktywny udział w zajęciach lekcyjnych i zgodnie współpracować w ich realizacji z innymi uczniami.
6. Obowiązkiem ucznia jest systematyczny udział w sprawdzianach we wcześniej ustalonych terminach (pojedyncza nieobecność na sprawdzianie może wynikać jedynie z choroby ucznia lub innych szczególnie ważnych powodów i powinna być usprawiedliwiona przez rodziców).
7. Zachowanie ucznia podczas zajęć szkolnych powinno cechować się dbałością o kulturę języka. Wypowiadanie własnych poglądów i słuchanie wypowiedzi innych odbywać się winno z należytą kulturą i szacunkiem.
8. Uczeń klas I-III ma obowiązek nosić systematycznie dzienniczek ucznia lub zeszyt do korespondencji oraz rzetelnie i terminowo przekazywać wszelkie informacje kierowane przez szkołę do rodziców.
9. Uczeń klas IV-VIII ma obowiązek rzetelnie i terminowo przekazywać wszelkie informacje kierowane przez szkołę do rodziców.

10. Wszelkie istotne informacje przekazywane przez rodzica, dotyczące funkcjonowania ucznia w szkole powinny mieć formę pisemną.
11. Podjęcie informacji zarówno rodzic, jak i nauczyciel potwierdza własnoręcznym podpisem, określając również datę zapoznania się z jej treścią.
12. Szczegółowe zasady zachowania na terenie szkoły, w tym właściwą postawę uczniów wobec pracowników szkoły i innych osób określa regulamin porządkowy.

§ 53

1. Uczeń szkoły może otrzymać nagrody i wyróżnienia za:

- 1) rzetelną naukę i wzorowe zachowanie,
- 2) pracę na rzecz szkoły, innych uczniów,
- 3) wzorową postawę,
- 4) wybitne osiągnięcia w konkursach i zawodach sportowych.

§ 54

2. Ustala się następujące formy nagród:

- 1) pochwała ustna nauczyciela w klasie w obecności uczniów;
- 2) pochwała pisemna nauczyciela skierowana do ucznia i jego rodziców;
- 3) pochwała ustna Dyrektora w obecności uczniów;
- 4) pochwała pisemna Dyrektora skierowana do ucznia i jego rodziców;
- 5) dyplom, nagroda książkowa lub rzeczowa;
- 6) list pochwalny do ucznia i jego rodziców;
- 7) stypendium za wyniki w nauce oraz osiągnięcia sportowe;
- 8) nagrody fundowane przez Radę Rodziców.

§ 55

1. Nagrody przyznaje Dyrektor Szkoły na wniosek:

- 1) wychowawcy klasy,
- 2) zespołu wychowawczego,
- 3) Samorządu Uczniowskiego,
- 4) Rady Rodziców.

2. Stypendium za wyniki w nauce oraz osiągnięcia sportowe przyznaje Dyrektor Szkoły po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej oraz komisji stypendialnej. Szczegółowe kryteria oraz tryb przyznawania stypendium określa obowiązujący regulamin.

3. Uczeń i jego rodzice mogą wnieść zastrzeżenia do przyznanej nagrody do Dyrektora Szkoły w formie pisemnej, zawierającej uzasadnienie, w terminie 7 dni od dnia poinformowania o przyznanej nagrodzie.
4. Dyrektor rozpatruje zastrzeżenia w terminie do 7 dni od dnia złożenia pisma i informuje, w formie pisemnej rodziców ucznia o zajęтым stanowisku.
5. W przypadku niezadowolającej decyzji Dyrektora Szkoły uczniowi i jego rodzicom przysługuje odwołanie do organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą.

§ 56

1. Ustala się następujące rodzaje kar i oddziaływań wychowawczych:

- 1) słowne zwrócenie uwagi uczniowi przez nauczyciela:
 - a) w rozmowie indywidualnej z uczniem poza klasą;
 - b) na forum klasy;
- 2) wpis uwagi do dziennika lekcyjnego;
- 3) pisemne lub słowne zawiadomienie rodziców ucznia przez nauczyciela;
- 4) bezpośrednia rozmowa nauczyciela z rodzicami (i uczniem);
- 5) bezpośredni nadzór pedagoga (psychologa) szkolnego i wychowawcy w uzgodnionej z rodzicami formie;
- 6) rozmowa nauczyciela z uczniem z udziałem Dyrektora lub wicedyrektora szkoły;
- 7) rozmowa nauczyciela z rodzicami z udziałem Dyrektora Szkoły (i ucznia);
- 8) powiadomienie odpowiednich instytucji (sąd, policję), w przypadku długotrwałego lub zagrażającego bezpieczeństwu uczniów lub pracowników szkoły braku oczekiwanych efektów pracy wychowawczej;
- 9) przedstawienie problemu na zebraniu Rady Pedagogicznej, która podejmuje postanowienie o zastosowaniu kary:
 - a) przeniesieniu ucznia do innej klasy (okresowym lub stałym),
 - b) wystąpieniu do Łódzkiego Kuratora Oświaty o przeniesienie ucznia do innej szkoły.

2. Możliwe kary dodatkowe, udzielane łącznie z karami ujętymi w ust. 1, to:

- 1) w uzgodnieniu z rodzicami ucznia – wykonanie dodatkowych czynności na rzecz społeczności szkolnej;
- 2) zakaz udziału w imprezach i wycieczkach szkolnych, o ile nie uniemożliwi to realizacji podstaw programowych;
- 3) zawieszenie prawa do reprezentowania szkoły na zewnątrz;

- 4) odwołanie od pełnienia funkcji społecznych na terenie szkoły.
3. Nauczyciel o każdej wymierzonej karze powiadamia rodziców ucznia.
4. Decyzję o orzeczeniu kary w trybie, o którym mowa w statucie podejmuje Dyrektor Szkoły i przekazuje ją uczniowi oraz jego rodzicom najpóźniej w ciągu 7 dni od zebrania Rady Pedagogicznej.
 - 1) W przypadku chuligańskich zachowań lub popełnienie czynów karalnych, na wniosek Rady Pedagogicznej Dyrektor Szkoły może wystąpić do Łódzkiego Kuratora Oświaty o przeniesienie ucznia do innej szkoły;
 - 2) jeśli zastosowane wcześniej kary nie spowodowały poprawy w postawie ucznia;
 - 3) jeśli istnieje przekonanie, że zmiana środowiska szkolnego wpłynie korzystnie na poprawę jego zachowania.
5. W wyjątkowych sytuacjach zastosowanie kary wobec ucznia może nastąpić łącznie lub/i z pominięciem wymienionej w ust. 1 gradacji. decyzję w tej sprawie podejmuje Dyrektor po zasięgnięciu opinii nauczycieli uczących ucznia.
6. Wobec uczniów łamiących przepisy szkolne, w tym szczególnie postanowienia statutu Szkoły stosuje się kary, które nie mogą naruszać ich nietykalności i godności osobistej.

§ 57

1. Uczeń i jego rodzice mają prawo odwołania się od każdej kary.
2. Uczeń ma prawo odwołania się od zastosowanych kar do wychowawcy.
 - 1) Wychowawca zobowiązany jest do rozpoznania sprawy w ciągu 3 dni.
 - 2) Jeśli uczeń nie jest usatysfakcjonowany działaniami wychowawcy ma prawo odwołać się do Rzecznika Praw Ucznia.
 - 3) Po rozpatrzeniu sprawy przez Rzecznika Praw Ucznia i braku porozumienia uczeń może odwołać się do Dyrektora Szkoły w ciągu 3 dni.

ROZDZIAŁ VIII

§ 58

1. Rodzice uczniów mają prawo do:
 - 1) występowania do organów szkoły, zgodnie z kompetencjami tych organów w każdej sprawie dotyczącej dziecka;
 - 2) zapoznania się ze Statutem Szkoły i dokumentami programowymi szkoły;
 - 3) uzyskiwania informacji o postępach w nauce i zachowaniu dziecka oraz jego ocenach;
 - 4) uzyskiwania informacji o Prawach Dziecka i własnych w danej sytuacji szkolnej;

- 5) uzyskiwania wsparcia w sprawach wychowania i kształcenia dziecka;
 - 6) uzyskiwania pomocy materialnej dla swojego dziecka na zasadach określonych odrębnymi przepisami;
 - 7) uzyskania porady i wsparcia dotyczących pomocy w sprawach rodzinnych, losowych lub rozwojowych dziecka przez specjalistów zatrudnionych w szkole.
2. Rodzice biorą udział w procesie wychowawczym szkoły w szczególności poprzez:
- 1) udział w zebraniach i spotkaniach indywidualnych;
 - 2) współdziałanie z wychowawcą i innymi nauczycielami w celu wspierania szkolnego procesu dydaktycznego i wychowawczego;
 - 3) wyrażanie opinii o pracy szkoły oraz czynny wpływ na jej funkcjonowanie, w szczególności przez uczestnictwo w pracach Rady Rodziców.

§ 59

1. Rodzice ponoszą odpowiedzialność za wychowanie i rozwój swojego dziecka, realizowany zgodnie z własnymi przekonaniem.
2. Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do:
 - 1) dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły;
 - 2) zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne i usprawiedliwianie jego nieobecności w sposób określony w statucie szkoły;
 - 3) zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowanie się do zajęć szkolnych.
4. Rodzice są zobowiązani do przekazania nauczycielom rzetelnej informacji o istotnych faktach mogących mieć wpływ na proces dydaktyczno-wychowawczy oraz o aktualnym stanie zdrowia dziecka.
5. W przypadku zaniedbania wykonywania obowiązków rodzicielskich, stosowania przemocy wobec dzieci, demoralizacji, wykorzystywania seksualnego i innych ujawnionych naruszeń Praw Dziecka, szkoła musi zwrócić się do organów władzy publicznej o ochronę dziecka, zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 60

1. Organy szkoły podejmują działania w celu aktywnego włączania rodziców w działalność na rzecz i dla dobra szkoły.
2. Rodzice zasłużeni w pracy na rzecz i dla dobra uczniów, klasy i szkoły są nagradzani listami gratulacyjnymi.

§ 61

1. Rodzice nie mogą:
 - 1) zakłócać przebiegu lekcji, na indywidualne rozmowy powinni umawiać się z nauczycielem po zajęciach lekcyjnych;
 - 2) prowadzić rozmów wyjaśniających z innymi uczniami bez zgody ich rodziców.
2. W ramach form współdziałania szkoły z rodzicami organizuje się zebrania klasowe i indywidualne konsultacje w wybrane dni zgodnie z odrębnym harmonogramem.

ROZDZIAŁ IX

§ 62

1. Uczeń podlega klasyfikacji śródrocznej i rocznej.
2. Klasyfikację śródroczną przeprowadza się zgodnie z ustalonym harmonogramem, podanym do publicznej wiadomości w miesiącu wrześniu.
3. Klasyfikację roczną przeprowadza się w czerwcu, zgodnie z ustalonym harmonogramem, podanym do publicznej wiadomości w miesiącu wrześniu.

§ 63

1. Oceny klasyfikacyjne ustalają nauczyciele prowadzący dane zajęcia edukacyjne.
2. W przypadku braku możliwości ustalenia oceny przez uprawnionego nauczyciela, do ustalenia oceny Dyrektor powołuje komisję w składzie: wychowawca klasy i inny nauczyciel prowadzący zajęcia w danym oddziale.

§ 64

W związku z ocenianiem ucznia, wychowawca zobowiązany jest informować rodziców:

- 1) na pierwszym w roku szkolnym zebraniu z rodzicami o wymaganiach edukacyjnych i sposobach sprawdzania osiągnięć uczniów oraz o harmonogramie zebrań i spotkań zaplanowanych na cały rok szkolny;
- 2) o terminie podania informacji o przewidywanych rocznych ocenach klasyfikacyjnych i konieczności potwierdzenia przyjęcia tej informacji podpisem;
- 3) o warunkach i trybie uzyskania wyższych niż przewidywane roczne oceny klasyfikacyjne;
- 4) na każdym zebraniu o ocenach bieżących ucznia i jego zachowaniu.

§ 65

Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

§ 66

1. W klasach I-III ocenianie bieżące ucznia w zakresie edukacji wczesnoszkolnej prowadzone jest przez nauczyciela na podstawie obserwacji ucznia, wyników jego sprawdzianów, prac pisemnych oraz innych wytworów w obszarach:

- 1) czytanie (technika, rozumienie i interpretacja treści);
- 2) pisanie (graficzna strona pisma, poprawność ortograficzna, forma, płynność, spójność logiczna wypowiedzi pisemnych);
- 3) wypowiedzi słowne (poprawność gramatyczna, spójność, logiczność, rozumienie poleceń);
- 4) obliczanie (wykonywanie działań arytmetycznych, rozwiązywanie zadań tekstowych i problemów matematycznych i praktycznych, obliczenia geometryczne);
- 5) wiedza o świecie (znajomość pojęć i procesów przyrodniczych, środowiskowych, społecznych, obserwacje, doświadczenia, analiza zjawisk);
- 6) działalność artystyczna (plastyczna, muzyczna, techniczna);
- 7) rozwój ruchowy;
- 8) korzystanie z komputera;
- 9) język obcy.

2. Ocenianie bieżące w klasach I–III ma formę oceny opisowej i określa poziom i postęp w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej i realizowanym programie nauczania.

3. Podstawową formą oceny bieżącej ucznia jest komentarz słowny nauczyciela odnoszący się do osiągnięć i postępów dziecka, jego pracy i wysiłku.

4. Dla rozpoznania poziomu opanowanych wiadomości i umiejętności stosowane i oceniane są prace pisemne, w tym: karty pracy, prace domowe, testy, sprawdziany i inne formy prac pisemnych.

5. Sprawdziany i testy zawierają wyszczególnione wiadomości i umiejętności podlegające ocenie opisowej. Stopień ich opanowania oraz kierunek, w jakim uczeń powinien pracować dalej są podstawą do komentarza pisemnego nauczyciela.

§ 67

1. W klasach I–III śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych są ocenami opisowymi.

2. Wzór oceny opisowej za pierwsze półrocze określa rokrocznie zespół nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej. Ze wzorem należy zapoznać rodziców na pierwszym spotkaniu w danym roku szkolnym.
3. Śródroczna i roczna ocena opisowa z zajęć edukacyjnych w klasach I–III uwzględnia poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań i efektów kształcenia określonych w podstawie programowej dla I etapu edukacyjnego oraz wskazuje potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia związane z przewyżnianiem trudności w nauce lub rozwijaniem uzdolnień.
4. W II półroczu uczniowie klas III otrzymują z poszczególnych edukacji stopnie według skali opisanej w statucie, a oceny cząstkowe zachowania zgodnie z zapisami w statucie.
5. Najpóźniej na czternaście dni przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej wychowawca powiadamia uczniów i rodziców o przewidywanej ocenie opisowej.
6. W terminie trzech dni od otrzymania informacji o przewidywanej ocenie opisowej rodzice mają prawo ubiegać się o zmianę oceny składając do Dyrektora Szkoły pisemny wniosek zawierający uzasadnienie. Wniosek rozpatruje zespół nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i wychowawca zawiadamia o decyzji zespołu Dyrektora i rodziców ucznia.

7. Wymagania edukacyjne dla uczniów klas I-III z poszczególnych edukacji.

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIĄ KLASY I

Edukacja polonistyczna:

Sluchanie: obdarza uwagą rówieśników i dorosłych; słucha wypowiedzi nauczyciela, rówieśników i innych osób w różnych codziennych sytuacjach; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie; wykonuje proste zadania według usłyszonej instrukcji, podawanej przez nauczyciela etapowo; zadaje pytania w sytuacji braku zrozumienia słuchanej wypowiedzi; słucha z uwagą tekstów czytanych przez nauczyciela; słucha uważnie i z powagą wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, obchodów świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych; przejawia w powyższych wydarzeniach zachowanie adekwatne do sytuacji; słucha wypowiedzi innych i najczęściej czeka na swoją kolej, aby się wypowiedzieć; potrafi na ogół panować nad chęcią nagłego wypowiedzenia się, szczególnie w momencie wykazywania tej potrzeby przez drugą osobę.

Mówienie: mówi na tematy związane z życiem rodzinnym, szkolnym oraz inspirowane literaturą; wypowiada się, stosując adekwatne do sytuacji wybrane techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji, formułuje pytania, dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia; wypowiada się w formie uporządkowanej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą, wydarzeniami

kulturalnymi; opowiada treść historyjek obrazkowych, dostrzegając związki przyczynowo-skutkowe; wypowiada się na temat ilustracji, opowiada treść historyjek obrazkowych; systematycznie wzbogaca słownictwo czynne; odpowiada na pytania dotyczące przeczytanych tekstów, ilustracji; nadaje znaczenie i tytuł obrazom; składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy; recytuje z pamięci krótkie rymowanki, wiersze, piosenki; dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażając szacunek do rozmówcy, dostosowuje ton głosu do sytuacji, np. nie mówi zbyt głośno, nazywa czynności, sytuacje, doświadczenia; wykonuje eksperymenty językowe, uczestniczy w zabawie teatralnej, ilustruje mimiką, gestem i ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślonego; rozumie umowne znaczenie rekwizytu i umie posłużyć się nim w odgrywanej scenie.

Czytanie: odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne, napisy; porządkuje we właściwej kolejności ilustracje historyjek obrazkowych, uzupełnia brakującą ilustrację historyjki obrazkowej; czyta poprawnie na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w czasie zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych; czyta poprawnie na głos teksty zbudowane z nowych wyrazów; czyta i rozumie krótkie teksty informacyjne złożone z 2-3 zdań; czyta w skupieniu po cichu i rozumie krótkie teksty drukowane; czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszycie; wyodrębnia postacie i zdarzenia w tekstach do nauki czytania i krótkich tekstach literackich; ustala kolejność zdarzeń, wskazuje cechy i ocenia bohaterów, uzasadnia ocenę bohaterów, określa nastrój w przeczytanym utworze; wyszukuje w tekstach fragmenty będące odpowiedzią na sformułowane przez nauczyciela pytanie; wyszukuje w tekstach fragmenty określone przez nauczyciela; wyróżnia w czytanych utworach literackich zdania opisujące bohatera (człowieka lub zwierzę); czyta książki wskazane przez nauczyciela, czyta książki samodzielnie wybrane.

Pisanie: dba o estetykę i poprawność graficzną odręcznego pisma; rozmieszcza poprawnie tekst ciągły na stronie zeszytu; przepisuje wyrazy i proste, krótkie zdania; przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć; pisze poprawnie z pamięci wyrazy czyste fonetycznie; pisze poprawnie z pamięci wyrazy i krótkie, proste zdania; pisze ze słuchu wyrazy i krótkie, proste zdania o fonetycznej pisowni; stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wyliczaniu; rozpoczyna pisownię zdania wielką literą; pisze wielką literą imiona, nazwiska, nazwy miast, rzek, ulic; pisze samodzielnie 2-3 zdania na podany temat.

Kształcenia językowe: wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach sylaby oraz głoski; różnicuje głoski na samogłoski i spółgłoski; stosuje w poprawnej formie

rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki (bez wprowadzania terminów); rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym; określa, który tekst jest zagadką, a który życzeniami.

Samokształcenie: podejmuje próby zapisu nowych samodzielnie poznanych wyrazów; korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci; wybiera charakterystyczne dla siebie strategie uczenia się.

Edukacja matematyczna:

Rozumienie stosunków przestrzennych i cech wielkościowych: określa i prezentuje położenie przedmiotów w przestrzeni i na płaszczyźnie; określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób; ustawia przedmioty zgodnie z podanymi warunkami; orientuje się na kartce, aby odnajdować informacje (np. w prawym górnym rogu) i rysować strzałki we właściwym kierunku; posługuje się pojęciami: pion, poziom, ukos; dokonuje klasyfikacji przedmiotów, tworzy kolekcje (np.: zwierzęta, zabawki, rzeczy do ubrania); układa obiekty (np. patyczki) w serie rosnące i malejące, numeruje je, wybiera obiekt w serii, wskazuje następne i poprzednie; porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej, np. długości czy masy; porównuje liczebność utworzonych kolekcji i zbiorów zastępczych; ustala równoliczność mimo obserwowanych zmian w układzie elementów porównywanych zbiorów; rozróżnia lewą i prawą stronę swojego ciała; wyprowadza kierunki od siebie (po prawej stronie, na lewo od); określa położenie przedmiotu na prawo/lewo od osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku); wyprowadza kierunki od innej osoby; orientuje się na kartce, rysuje strzałki we właściwym kierunku zgodnie z instrukcją; dostrzega symetrię (np. w rysunku motyla), zauważa zjawisko symetrii w figurach geometrycznych i niektórych elementach otoczenia; dostrzega stałe następstwa i regularność; kontynuuje regularny wzór (np. szlaczek); zauważa, że jedna figura jest powiększeniem lub pomniejszeniem drugiej uzupełnia rysunek według osi symetrii.

Rozumienie liczb i ich własności: liczy obiekty (dostrzega regularność dziesiętkowego systemu liczenia); wymienia kolejne liczebniki od wybranej liczby w przód i wstecz (zakres do 20); zapisuje liczby cyframi (zakres do 20) i dziesiątkami do 100; wyjaśnia znaczenie cyfry zapisanej w miejscu jedności, dziesiątek; rozumie pojęcie liczby w aspekcie głównym, porządkowym i miarowym; liczy dziesiątkami w zakresie 100; porównuje liczby, porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie; rozumie sformułowania typu: liczba o 1, 2 większa, o 1, 2 mniejsza; stosuje znaki: $<$; $>$; $=$.

Posługiwanie się liczbami: dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci liczbę jednocyfrową (w zakresie 20); wyjaśnia istotę działań matematycznych, dodawanie, odejmowanie; dodaje i odejmuje dziesiątki w zakresie 100; wykonuje obliczenia i opracowuje

własną strategię obliczeń; posługuje się znakiem równości; posługuje się znakami działań w dodawaniu i odejmowaniu liczb; oblicza i zapisuje proste działania z okienkiem.

Czytanie tekstów matematycznych: rozwiązuje czynnościowo proste zadania matematyczne wyrażone jako konkretne sytuacje, przedstawione na rysunkach lub w treści podanej słownie; analizuje i rozwiązuje zadania tekstowe proste; dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób; zapisuje rozwiązanie zadania z treścią przedstawionego słownie w konkretnej sytuacji; układa zadania do sytuacji, ilustracji, działania i je rozwiązuje; układa odpowiedź, tworzy pytania; rozwiązuje proste zadania na porównywanie różnicowe.

Rozumienie pojęć geometrycznych: rozpoznaje w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach figury geometryczne: koło, prostokąt, kwadrat, trójkąt, wyodrębnia te figury spośród innych; układa figury z patyczków, gumy do skakania oraz na geoplanie; klasyfikuje figury według podanej (jednej) cechy; dostrzega i kontynuuje powtarzające się sekwencje; układa rytmy z przedmiotów, klocków i modeli figur; rysuje w pomniejszeniu i powiększeniu figury wykorzystując sieć kwadratową; dokonuje pomiarów dowolnie obraną wspólną miarą, porównuje wyniki; mierzy długości, posługując się linijką; posługuje się jednostką cm, m; wykonuje łatwe obliczenia dotyczące jednostki cm; porównuje długości obiektów; wie, że 100 cm to metr; dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w otoczeniu dziecka.

Stosowanie matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji: klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno – przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy; dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym; nazywa dni tygodnia i miesiące w roku; orientuje się, do czego służy kalendarz, i potrafi z niego korzystać; wykonuje obliczenia pieniężne, rozróżnia nominały na banknotach i monetach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej; zna będące w obiegu monety i banknoty (1 zł, 2 zł, 5 zł, 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr, 50 gr); wie, że 1 zł to 100 gr; odczytuje pełne godziny na zegarze ze wskazówkami; wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu; waży przedmioty; różnicuje przedmioty lżejsze i cięższe; używa określenia kilogram; wykonuje łatwe obliczenia dotyczące jednostki kg; wie, że towar w sklepie jest pakowany według wag; odmierza płyny kubkiem i miarką litrową, używa określenia „litr”; porównuje ilości płynów, przelewając je, wskazuje więcej, mniej, tyle samo; rozumie, co to jest dług; radzi sobie w sytuacjach kupna i sprzedaży; układa i rozwiązuje proste zadania z treścią o kupowaniu i płaceniu; liczy pieniądze na zbiorach zastępczych; dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej; dzieli na dwie i cztery równe części ,np.

kartkę papieru, czekoladę, używa pojęcia – połowa; wykorzystuje warcaby i szachy oraz inne gry planszowe do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad; przekształca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne; wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się.

Edukacja społeczna:

Rozumienie środowiska społecznego: identyfikuje się z grupą społeczną do której należy: rodziną i klasą w szkole, a także z narodem; poznaje i respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; rozumie, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki; zna podstawowe relacje rodzinne między najbliższym; zna własne prawa i obowiązki, stara się przestrzegać ich i stosować w codziennym życiu; przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; ocenia własne postępowanie i zachowania innych kolegów, koleżanek, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, pomoc, przeproszenie, uczciwość oraz innych, respektowanych przez środowisko szkolne; zdaje sobie sprawę z tego, jak ważna jest sprawiedliwość i prawdomówność; wie, że nie wolno zabierać cudzej własności bez pozwolenia, pamięta o oddawaniu pożyczonych rzeczy i nie niszczy ich; przedstawia siebie i grupę, do której należy; swoją rodzinę, klasę; zapisuje swój adres; posługuje się danymi osobistymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie; jest powściągliwy w używaniu osobistych danych w sytuacjach nowych i wirtualnych; rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, np. drużyny i kluby sportowe; stosuje we właściwej sytuacji pojęcia: porozumienie, umowa; wymienia Unię Europejską jako przykład stowarzyszenia powstałego w efekcie porozumienia państw; szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów; wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się; współpracuje z innymi w różnych sytuacjach życiowych; jest uczynny i uprzejmy wobec innych, nawet jeśli różnią się od niego pod względem sytuacji materialnej czy zwyczajów; wie, że wynagrodzenie otrzymuje się za pracę; wie, że ludzie mają różną sytuację materialną; wie, że nie można dążyć do zaspokojenia swoich pragnień kosztem innych; niesie pomoc potrzebującym, szczególnie osobom starszym i niepełnosprawnym, w sytuacjach codziennych.

Orientacja w czasie historycznym: zna pełną nazwę swojej ojczyzny; rozpoznaje symbole narodowe: herb, godło, barwy i flagę Polski, hymn Polski; opowiada o przygotowaniach do świąt państwowych i w miarę możliwości w nich uczestniczy; zachowuje się godnie i z szacunkiem podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na maszt itp. wie, kiedy zakładamy stroje w barwach narodowych; wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich; ma

świadomość, że w dawnych czasach ludzie żyli w odmienny sposób i że obecnie stosujemy w swej aktywności ich dorobek; wymienia przykłady dawniej używanych przedmiotów i urządzeń (np. przyborów szkolnych, ubrań, środków lokomocji), porównuje je z obecnie stosowanymi; potrafi podzielić wybrane obiekty na zabytkowe i współcześnie wybudowane na przykładzie Warszawy; opowiada historię własnej rodziny, przedstawia jej tradycje.

Edukacja przyrodnicza:

Rozumienie środowiska przyrodniczego: rozpoznaje w swoim otoczeniu wybrane gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych; rozpoznaje i wyróżnia wybrane cechy ekosystemów: lasu, pola, łąki, a także parku; rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka w polskim środowisku przyrodniczym; prowadzi proste hodowle roślin, opisuje proste prace pielęgnacyjne dotyczące zwierząt domowych lub hodowanych w klasie; zna podstawowe części ciała zwierząt oraz roślin, wyróżnia ich podstawowe formy (drzewa, krzewy, zielne); przy pomocy nauczyciela odszukuje w różnych dostępnych zasobach informacje dotyczące środowiska przyrodniczego, potrzebne do wykonania ćwiczenia; wymienia przykłady spotykanych w nich gatunków i podstawowych zależności między nimi (np. czym żywią się zwierzęta, jakie mają schronienia); opisuje zmiany zachodzące w przyrodzie podczas pór roku oraz doby; wie, jakie są warunki konieczne do rozwoju roślin i zwierząt; opisuje proste prace w ogrodzie i otoczeniu szkoły; przy pomocy nauczyciela wykonuje proste obserwacje badawcze, doświadczenia i eksperymenty; prowadzi proste obserwacje obiektów i zjawisk przyrodniczych; za pomocą symboli rysunkowych lub prostego zapisu tworzy notatki z obserwacji; gromadzi i zabezpiecza zbiory przyrodnicze według wskazówek nauczyciela; podejmuje próbę wyjaśnienia istoty obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo – skutkowego i czasowego; chroni przyrodę (nie śmieci, szanuje rośliny, pomaga zwierzętom przetrwać zimę itd.); zna wybrane zagrożenia dla środowiska ze strony człowieka (spalanie śmieci, zatrucie powietrza i wód, pożary lasów itd.); ma świadomość istnienia w Polsce cennych przyrodniczo gatunków i obszarów; segreguje odpady, stosuje opakowania przyjazne środowisku i oszczędza wodę; ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania służącego ochronie środowiska.

Funkcje życiowe człowieka, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo i odpoczynek: opisuje zawód oraz inne zajęcia wykonywane przez rodziców; ma świadomość czym zajmują się osoby pracujące w służbach mundurowych i medycznych (policjant, strażak, lekarz, weterynarz), a także w innych wybranych zawodach (nauczyciel, pilot, kelner, fryzjerka); przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów użyteczności publicznej; w sytuacji zagrożenia wie, do kogo może się zwrócić o pomoc; zna numery alarmowe telefonów: pogotowia, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112; dba o higienę oraz estetykę własną oraz otoczenia, również w trakcie nauki; ma świadomość

konieczności słuchania wskazówek lekarza; zna podstawowe zasady zapobiegania chorobom zakaźnym i przeziębieniom; reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; wymienia i opisuje podstawowe grupy produktów żywnościowych (warzywa i owoce, nabiał itd.); ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; ogranicza spożywanie posiłków o dużych wartościach smakowych, ale o niskich wartościach odżywczych; zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodkich, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; ubiera się odpowiednio do stanu pogody; odczytuje temperaturę powietrza na termometrze; obserwuje inne elementy pogody; prowadzi obrazkowy kalendarz pogody; orientuje się, o czym mówi osoba zapowiadająca pogodę w radiu lub w telewizji; rozróżnia wybrane, podstawowe znaki drogowe i stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym jako pieszy, oraz rowerzysta i rolnik w miejscach publicznych, przeznaczonych do rekreacji i wypoczynku; przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego; stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, domu i na dworze, w tym: stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku, wie jak postępować w przypadku samodzielnego pozostania w domu lub kontaktu z nieznanymi; rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; posługuje się danymi osobistymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; jest powściągliwy w używaniu danych osobistych w sytuacjach nowych z uwagi na własne bezpieczeństwo; ma świadomość, że w otoczeniu dzieci mogą pojawiać się różne zagrożenia płynące ze środowiska naturalnego, takie jak huragan, burza, oraz ich następstwa: powódź, pożar; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; zna niebezpieczeństwa grożące ze strony roślin, zwierząt i grzybów; ma świadomość obecności nieprawdziwych informacji, np. w przestrzeni wirtualnej; sprawdza informacje, zadając pytania nauczycielowi, rodzicom, policjantowi, straży miejskiej; zachowuje umiar czasowy w kontakcie z technologiami i respektuje przyjęte zasady użytkowania urządzeń; ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka; wymienia przykłady pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka.

Rozumienie przestrzeni geograficznej: określa położenie swojej miejscowości; podaje status administracyjny własnej miejscowości (wieś, miasto); opisuje charakterystyczne elementy przyrody; opisuje charakterystyczne miejsca wybranego obszaru w Polsce (np. okolicy zamieszkania); wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, góry, morze, rzeki (Wisłę, Odrę), wybrane miasta (swoją miejscowość, Warszawę, Gdańsk, Kraków); określa wybrane typowe dla Polski krajobrazy; wymienia nazwę stolicy Polski i charakterystyczne dla niej obiekty; opisuje wygląd herbu

Warszawy; wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju; wie, że Polska znajduje się w Europie i należy do Unii Europejskiej; wskazuje na mapie kilka innych państw należących do niej; rozpoznaje flagę Unii Europejskiej; rozpoznaje podstawowe rodzaje opadów; opisuje wędrówkę wody w przyrodzie; zna kolejność pór roku; ma świadomość, iż pory roku i doby zależą od położenia Ziemi względem Słońca; potrafi wymienić różnice w pogodzie między poszczególnymi porami roku (m.in. nazywa związane z nimi zjawiska atmosferyczne).

Edukacja muzyczna:

Sluchanie muzyki: słucha w skupieniu krótkich utworów muzycznych; poszukuje źródeł muzyki i je nazywa; świadomie i aktywnie słucha muzyki, następnie wyraża swoje doznania werbalnie i niewerbalnie; rozpoznaje brzmienie fortepianu, gitary, fletu; kulturalnie zachowuje się na koncercie; przyjmuje właściwą postawę podczas słuchania hymnu narodowego.

Ekspresja muzyczna - śpiew: powtarza proste melodie; śpiewa zestawy głosek i sylab; naśladuje odgłosy zwierząt; odtwarza zapisane proste rytmy głosem (tataizacją); wykonuje śpiewanki i rymowanki tematyczne; śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru; śpiewa 5 dźwięków: sol, mi, la, re, do.

Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec: wyraża nastrój i charakter muzyki, pływając i tańcząc; – reaguje ruchem na zmianę tempa i dynamiki; realizuje zapisane proste tematy rytmiczne (tataizacją); – układa proste rytmy z klocków rytmicznych; realizuje zapisane proste tematy rytmiczne ruchem całego ciała; stosuje gesty dźwiękotwórcze; rozpoznaje i nazywa niektóre znaki muzyczne (ćwierćnuty, ósemki, pauzę ćwierćnotową); zna i tańczy podstawowe kroki krakowiaka; realizuje układ taneczny do menueta.

Gra na instrumentach muzycznych: wykonuje akompaniament na instrumentach perkusyjnych do muzyki; tworzy dźwiękowe ilustracje, także z dostępnych materiałów (przybory szkolne, gazeta, piasek w butelce, gumka, szklanka z wodą); odtwarza proste rytmy na instrumentach perkusyjnych; gra na dzwoneczkach 5 dźwięków: sol, mi, la, re, do.

Znajomość form zapisu dźwięku: wie, że muzykę można zapisać i odczytać; zna zapis 5 dźwięków: sol, mi, la, re, do.

Edukacja plastyczna:

Percepcja wizualna, obserwacje i doświadczenie – wyróżnianie w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach: wyróżnia kształty obiektów; nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe; wyróżnia wielkości i proporcje, położenie i oddalenie pojedynczych obiektów i elementów złożonych, różnicuje w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt; wyróżnia barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę; wyróżnia cechy

charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy, cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się.

Działalność plastyczna i ekspresja twórcza – wypowiedanie się w różnych technikach plastycznych na płaszczyźnie: posługuje się takimi środkami wyrazu plastycznego, jak kształt, barwa, faktura; rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykami (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem; maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli; wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp. ; modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, z materiałów naturalnych i przemysłowych (np. szyszki, kasztany, żołądź, patyki, kora, papier, bibuła, karton, folia metalowa, cienkie druciki, tworzywa, sznurki, opakowania itd.); odbija, powiela za pomocą: kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego z ziemniaka, gumy, korka i innych tworzyw, a także przy pomocy prostych programów komputerowych; wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej, naukowej; wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, nastrojów, jako formy niespodzianki (np. prezent, zaproszenie); przedstawia zjawiska i wydarzenia z otaczającej rzeczywistości, realne i fantastyczne, przedstawia obiekty indywidualne i sceny złożone, kolejne etapy zdarzeń; ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką); przedstawia nastroje, stany uczuciowe, własne i inspirowane przeżyciami, doświadczeniami, marzeniami, stanami pogody, porami roku, utworami literackimi, muzycznymi itd.; przedstawia sceny, sytuacje, zjawiska, przedmioty, odnosząc je do warunków dotyczących kształtu, wielkości, proporcji, barw, faktury, waloru czy kompozycji rytmicznej, symetrycznej, zamkniętej, otwartej; tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory.

Recepcja sztuk plastycznych: rozpoznaje i nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę; wypowiada się na temat oglądanych dzieł sztuki plastycznej, przedmiotów, obiektów; rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: portret; odróżnia techniki malarskie od graficznych; wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych.

Edukacja techniczna:

Organizacja pracy: umie stosować poznane narzędzia i materiały; posługuje się materiałami i narzędziami zgodnie z podanymi zasadami; organizuje pracę i planuje kolejne czynności; utrzymuje ład i porządek w swoim miejscu pracy; utrzymuje porządek wokół siebie (na stoliku, w sali zabaw, szatni, ogrodzie); dba o estetykę prac i dobrą organizację warsztatu pracy; wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji pracy ze względów bezpieczeństwa; przedstawia własny pomysł rozwiązań technicznych w realizowanym projekcie;

planuje i realizuje własne projekty/prace; zgodnie współdziała w zespole w czasie realizacji tych prac; dobiera odpowiednie materiały i narzędzia; wie, że dobra organizacja działania technicznego wymaga pracy indywidualnej i współpracy zespołowej; ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencją, gospodarność, oszczędność, umiarkowanie w odniesieniu do korzystania z materiałów, narzędzi i urządzeń; zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa w czasie wykonywania pracy.

Znajomość informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania: rozpoznaje wybrane rodzaje maszyn i urządzeń; podaje przykłady znanych sobie urządzeń wytwórczych (narzędzia, przyrządy); zna wybrane rodzaje urządzeń elektrycznych (np. latarka); wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązanie, sklejanie taśmą itp.; wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne z zastosowaniem połączeń rozłącznych: wiązanie sznurkiem lub wstążką ozdobną; wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami; stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych; wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania.

Edukacja informatyczna:

Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów: układa w logicznym porządku obrazki, sekwencje elementów ; dobiera narzędzia programu graficznego, edytora tekstu adekwatne do osiągnięcia zamierzonego celu; tworzy sekwencje poleceń na potrzeby sterowania obiektem na płaszczyźnie i ekranie komputera; rozwiązuje zadania logiczne, zagadki i łamigłówki prowadzące do odkrywania algorytmów.

Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych: układa sekwencje animacji w określonym porządku; tworzy proste ciągi poleceń służące do narysowania określonego kształtu; tworzy sekwencje poleceń sterujące ruchem obiektu na ekranie; tworzy nieskomplikowane iteracje sekwencji poleceń: tworzy proste rysunki w edytorze grafiki;– zaznacza, kopiuje i wkleja elementy obrazu w edytorze grafiki ;pisze na klawiaturze z użyciem polskich liter diakrytycznych, wielkich i małych znaków; tworzy rysunki w edytorze na zadany temat, z wyobraźni, jako ilustrację do czytanego tekstu; tworzy dokumenty tekstowe w edytorze tekstu; zapisuje efekty swojej pracy we wskazanym miejscu; pogrubia, pochyla, podkreśla, zmienia kolor, wielkość i krój czcionki w edytorze tekstu.

Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi: rozpoznaje i nazywa elementy zestawu komputerowego, utożsamia działania urządzeń tj. laptop, tablet, smartfon z działaniem komputera stacjonarnego; prawidłowo loguje się do sieci i wylogowuje się, włącza i prawidłowo wyłącza komputer, posługuje się myszką i klawiaturą;

uruchamia i wyłącza program z płyty CD; uruchamia i wyłącza programy, w szczególności edytor graficzny i edytor tekstu; kojarzy działanie z efektami pracy z oprogramowaniem; posługuje się niektórymi skrótami klawiaturowymi – Ctrl+C, Ctrl+V, Ctrl+Z..

Rozwijanie kompetencji społecznych: współpracuje z uczniami rozwiązując zadania oraz bawiąc się, przyswajając jednocześnie wiedzę z zakresu programowania

Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa: posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami; rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania związane z pracą przy komputerze w pracowni komputerowej oraz w domu; wie, że praca długotrwała przy komputerze męczy wzrok, może powodować bóle głowy, a bardzo rozciągnięta w czasie; różne schorzenia, w tym skrzywienie kręgosłupa.

Wychowanie fizyczne:

Utrzymywanie higieny osobistej i zdrowia: utrzymuje w czystości ręce i całe ciało; przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu; wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie; dostosowuje strój w trakcie zajęć ruchowych na świeżym powietrzu do rodzaju pogody i pory roku (nakrycie głowy – słońce, lekki mróz itp.); dostosowuje strój w trakcie zajęć ruchowych w pomieszczeniu do panujących tam warunków; ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń; wie, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej; akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu; wyraża zrozumienie i empatię poprzez zachowanie wprowadzone z tych wartości.

Sprawność motoryczna: przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie na jednej nodze, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skrzyżny, skulony, prosty; wykonuje skłony, skrętoskłony – pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne; biega z wysokim unoszeniem kolan; biega w połączeniu ze skokiem; biega z przenoszeniem przyborów, np. piłki, pałeczki; biega z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego; biega w różnym tempie; realizuje marszobieg; wykonuje przewrót w przód i w tył na materacu z przysiadu podpartego; rzuca i podaje jedną ręką piłką małą i dużą w miejscu i w ruchu; rzuca oburącz do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą; toczy i kozłuje piłkę; rzuca małymi przyborami na odległość i do celu; skacze na jednej nodze i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała; skacze w dal dowolnym sposobem; skacze przez skakankę; podnosi i przenosi przybory; wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki, zeskoki, skoki zajęcze; wykonuje przetoczenie, czołganie, podciąganie; wykonuje czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu; wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej; wspina się, np. na drabinkach; mocuje się w parach w pozycjach niskich i wysokich;

wykonuje próbę siły mięśni brzucha; wykonuje próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa; współpracuje z partnerem i całym zespołem podczas zadań gimnastycznych; samodzielnie wykonuje ćwiczenia prowadzące do zapobiegania wad postawy.

Różne formy rekreacyjno-sportowe: bierze udział w zespołowych zabawach ruchowych, minigrach i grach terenowych, zawodach sportowych; reaguje ruchem na zmiany rytmu, tempa i głośności (zabawy orientacyjno-porządkowe z zastosowaniem sygnałów dźwiękowych); respektuje i podporządkowuje się decyzjom sędziego; zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej kolegów i koleżanek; uczestników zabawy; respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju; radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo np. drużyny przeciwnej; gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu; respektuje przepisy, reguły zabaw zespołowych, gier ruchowych i sportowych; respektuje przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może tworzyć zagrożenie bezpieczeństwa; uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek, np.: ringo, mini- -koszykówka, mini-siatkówka, mini-piłka ręczna i nożna; potrafi wykonać prawidłowo elementy charakterystyczne dla tych gier: rzuty ringiem, piłką do kolegi, oburącz stojąc lub w biegu, elementy kozłowania stojąc lub w biegu, rzucanka siatkarska itd.; układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy; ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu; jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. na hulajnodze, rolkach, deskorolce, rowerze, sankach, łyżwach.

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIĄ KLASY II

Edukacja polonistyczna:

Mówienie: wypowiada się na temat przeżyć, wydarzeń, utworów literackich, audycji, filmów; wygłasza wiersze z pamięci, uwzględniając odpowiednią intonację, siłę głosu, tempo, pauzy; stawia pytania związane z wydarzeniami z życia, własnymi zainteresowaniami, czytаныmi i wysłuchanymi tekstami, oglądanymi sztukami teatralnymi; udzielając odpowiedzi zwraca uwagę na poprawność gramatyczną; prowadzi rozmowę (mówi i słucha); poprawnie formułuje zdania pytające, oznajmujące, rozkazujące, wykrzyknikowe; w wypowiedziach używa wyrazów bliskoznacznych, wieloznacznych, o znaczeniu podobnym i przeciwnym; artykułuje we właściwy sposób swoje potrzeby, oczekiwania; systematycznie poszerza zakres słownictwa.

Słuchanie: słucha wypowiedzi innych i tekstów czytanych, audycji, rozumie je; słucha ze zrozumieniem instrukcji i poleceń; słuchając innych stawia pytania i udziela odpowiedzi.

Czytanie: czyta po cichu ze zrozumieniem wyrazy oraz krótkie zdania; czyta głośno w sposób płynny krótkie teksty; czyta po cichu i głośno ze zrozumieniem krótkie teksty informacyjne, plany, polecenia, skróty, symbole, ogłoszenia; wyodrębnia w utworze osoby, zdarzenia oraz fragmenty

tekstu i zdania na określony temat; ustala kolejność wydarzeń; czyta z podziałem na role; analizuje i porównuje czytane teksty; odróżnia utwór wierszowany od prozy; porządkuje według kolejności alfabetycznej; korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, np. z podręczników, materiałów pomocniczych, encyklopedii, słowników; rozpoznaje teksty użytkowe, np. zawiadomienia, listy, życzenia, zaproszenia; czyta lektury wskazane przez nauczyciela.

Pisanie: pisze czytelnie, płynnie wyrazy i zdania, uwzględniając odpowiedni kształt liter, ich poprawne łączenie, jednolite nachylenie oraz właściwe rozmieszczenie; przepisuje z podręcznika, tablicy i innych źródeł teksty drukowane, stosuje właściwe litery pisane, dwuznaki i zmiękczenia; pisze z pamięci i ze słuchu zdania oraz krótkie teksty z: rz, ż, ch, h, ó, u, ą, ę, "nie" z czasownikami i przymiotnikami; dba o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną; właściwie stosuje w piśmie: kropkę, przecinek, pytajnik, wykrzyknik, dwukropek, wielką literę; pisze krótkie wypowiedzi na podstawie przeżyć, ilustracji, krótkiego tekstu; pisze zdania opisujące przedmioty, osoby, rośliny; pisze krótkie listy, pozdrowienia, życzenia, poprawnie adresuje list; zna alfabet, potrafi wskazać różnicę między głoską i literą; dzieli wyrazy na sylaby; wyróżnia wyraz w zdaniach i zdania w tekście.

Tworzenie wypowiedzi: tworzy kilkuzdaniowe ustne i pisemne wypowiedzi na określony temat; dba o kulturę wypowiedzi; stosuje zwroty grzecznościowe.

Edukacja matematyczna:

przelicza zbiory w zakresie 100; zapisuje liczby cyframi; liczy dziesiątkami w zakresie 100; liczy setkami w zakresie 1000 (w przód i w tył); porównuje dowolne dwie liczby w zakresie 100 (słownie i z użyciem znaków $<$, $>$, $=$); wyodrębnia w zapisie liczby jedności, dziesiątki, setki; dodaje i odejmuje dowolne liczby w zakresie 100; korzysta z przemienności dodawania; rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka; sprawdza dodawanie za pomocą odejmowania i odwrotnie, rozumie odwrotność tych działań; pamięciowo mnoży i dzieli liczby w zakresie 50; sprawdza dzielenie za pomocą mnożenia i odwrotnie, rozumie odwrotność tych działań; dokonuje obliczeń użytecznych w życiu, związanych z: długością, ilością płynów, masą, temperaturą, czasem; stosuje pojęcia: pół i ćwierć litra, pół kilograma, pół godziny; posługuje się oznaczeniami i skrótami jednostek: długości, pojemności, czasu, masy; oblicza długości linii łamanych; mierzy i zapisuje wyniki pomiarów, stosuje jednostki miary; waży przedmioty, używa jednostek masy, wykonuje proste obliczenia; stosuje określenia: kilogram, pół kilograma; odmierza płyny różnymi miarkami, używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra; odczytuje wskazanie zegarów, posługuje się pojęciami: pół godziny, kwadrans, minuta; wykonuje proste obliczenia zegarowe (pełne godziny); dokonuje obliczeń kalendarzowych (pełne miesiące); zapisuje i porządkuje

chronologicznie daty; odczytuje temperaturę; rysuje odcinki o podanej długości; dokonuje prostych obliczeń pieniężnych (cena – ilość- wartość); odczytuje i zapisuje liczby w systemie rzymskim od I do XII; rozpoznaje i nazywa figury geometryczne: koło, kwadrat, prostokąt, trójkąt; rozpoznaje i nazywa figury nietypowe, np. zachodzące na siebie; rysuje figury symetryczne; rysuje figury w powiększeniu i pomniejszeniu oraz zachowuje regularność w prostych motywach; rozwiązuje proste zadania tekstowe; rozwiązuje proste zadania tekstowe na porównywanie różnicowe.

Edukacja społeczno – przyrodnicza:

stara się oceniać postępowanie swoje i innych, potrafi odróżnić, co jest dobre, a co złe; rozpoznaje sygnały alarmowe (akustyczne) w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych, właściwie na nie reaguje; zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112; stara się właściwie reagować w sytuacjach trudnych, niebezpiecznych, szuka lub udziela pomocy w sytuacjach zagrożenia; rozumie swoje role i przestrzega norm postępowania jako członek różnych społeczności (np. dziecko, kolega, widz, pasażer); nawiązuje pozytywne kontakty w grupie; zna prawa i obowiązki ucznia; wykazuje poczucie przynależności do rodziny, społeczności szkolnej, lokalnej; wykazuje szacunek i zrozumienie dla innych osób; szanuje pracę własną i innych; wie, że pieniądze otrzymuje się za pracę; rozumie, że trzeba dostosować swoje wymagania do sytuacji ekonomicznej rodziny; poznaje pracę ludzi różnych zawodów i rozumie jej znaczenie; podejmuje zadania wymagające troskliwości i opiekuńczości; akceptuje różnice między ludźmi, przejawia zachowania tolerancyjne i szacunek dla odmienności; potrafi właściwie zachowywać się w sytuacji zagrożenia ze strony innych ludzi; wie, do kogo zwrócić się o pomoc; uczy się współpracować z innymi w różnych sytuacjach; zna zawody osób, które mogą pomóc w trudnych i niebezpiecznych sytuacjach; poznaje swoją najbliższą okolicę i jej najważniejsze obiekty oraz region, w którym mieszka; zna swoją narodowość i symbole narodowe oraz rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej; wie, że są ludzie zasłużeni dla miejscowości, w której mieszka, Polski i świata; obserwuje zmiany zachodzące w otaczającej rzeczywistości przyrodniczej i społecznej, dostrzega przyczyny i skutki, uczy się formułować wnioski; dostrzega w swoim otoczeniu przyrodniczym i społecznym cykle i regularności, funkcjonujące prawa i zależności; wymienia kilka charakterystycznych i typowych zwierząt dla danego regionu Polski; wymienia i rozpoznaje niektóre zwierzęta egzotyczne; rozumie konieczność ochrony środowiska przyrodniczego, również w najbliższej okolicy; wie, że człowiek powoduje zniszczenia w przyrodzie; zna wpływ światła, powietrza i wody na życie ludzi, roślin i zwierząt; zna znaczenie wybranych skał i minerałów; zna podstawowe zasady zdrowego odżywiania; wie, że należy stosować się do zaleceń lekarzy; dostrzega

niebezpieczeństwa związane z: kąpielą, zabawami na śniegu i lodzie, zjawiskami atmosferycznymi (burza, huragan, powódź, śnieżycy).

Edukacja muzyczna:

śpiewa piosenki zbiorowo z zastosowaniem zmian tempa, artykulacji i dynamiki; wykonuje inscenizacje piosenek i zabaw przy muzyce; wykonuje i interpretuje ruchem zmiany dynamiczne słuchanych utworów muzycznych; słucha utworów muzycznych i niektóre z nich rozpoznaje; wyraża swe doznania różnymi sposobami; akompaniuje do piosenek i zabaw; improwizuje głosem na instrumentach, zgodnie z podanymi zasadami; improwizuje melodie do zrytmizowanych wierszy oraz do podanego tematu rytmicznego; tworzy ilustracje muzyczne do opowiadań i wierszy; swobodnie interpretuje ruchem tematy rytmiczne, piosenki, utwory instrumentalne; potrafi zatańczyć wybrane układy taneczne (krakowiak, polka); rozróżnia podstawowe elementy muzyki i znaki tonacji muzycznej.

Edukacja plastyczna:

uczestniczy w życiu kulturalnym swojego środowiska rodzinnego i szkolnego; poznaje placówki kultury działające w pobliżu miejsca zamieszkania; w swoich pracach plastyczno – technicznych korzysta z różnych technik plastycznych, wykorzystuje różnorodne materiały, przybory i narzędzia; uwzględnia w swoich pracach: wielkość, kształt, barwę; stara się przedstawiać i wyrażać w swoich pracach własne przeżycia, obserwacje, marzenia, wyobrażenia, otaczającą rzeczywistość przyrodniczą i społeczną oraz świat fantazji; próbuje określać dziedziny sztuk plastycznych, specjalności zawodowe, czynności, narzędzia, działy sztuki użytkowej, związek funkcji i formy; próbuje rozróżniać niektóre dziedziny działalności twórczej człowieka: architektura, sztuki plastyczne, fotografika, film, telewizja, Internet.

Zajęcia praktyczno – techniczne:

dowiaduje się, w jaki sposób powstały przedmioty codziennego użytku, np. meble; poznaje rodzaje środków transportu (samochody, statki, samoloty...); poznaje podstawowe narzędzia i przyrządy; rozpoznaje urządzenia informatyczne (komputer, laptop, telefon komputerowy); rozróżnia rodzaje budowli: budynki mieszkalne, wieże, tunele i mosty; rozpoznaje urządzenia elektryczne, np. latarka; uczy się planować kolejne czynności; uczy się dobrać właściwy materiał i narzędzia; potrafi pracować indywidualnie i w zespole; utrzymuje ład i porządek w miejscu pracy; uczy się odmierzać potrzebną ilość materiału; potrafi ciąć papier; uczy się montować modele z papieru i tworzyw sztucznych, np. latawce, samoloty, makiety...; bezpiecznie korzysta z urządzeń technicznych,

narzędzi i materiałów; dostrzega niebezpieczeństwa związane z: ruchem drogowym, pozostawianiem bez opieki dorosłych.

Edukacja motoryczno - zdrowotna:

bierze udział w krótkich marszobiegach; uczy się poprawnie wykonywać ćwiczenia gimnastyczne i proste układy taneczne; reaguje ruchem na różne sygnały wzrokowe i dźwiękowe; pokonuje przeszkody, skacze i biega; wykonuje proste ćwiczenia równoważne w różnych układach; rzuca i chwytą, kozłuje i toczy piłkę; bierze udział w grach i zabawach sportowych; stara się respektować zasady w czasie gier i zabaw; stara się właściwie reagować na zwycięstwo i porażkę; dba o czystość ciała, zęby, higienę osobistą; stara się dbać o ład i porządek w otoczeniu; przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas zajęć ruchowych; rozumie konieczność systematycznej kontroli zdrowia; dostrzega niebezpieczeństwa związane z: zatruciami pokarmowymi, środkami chemicznymi, narkotykami, grzybami, alkoholem, papierosami, lekami, ogniem, urządzeniami elektrycznymi i gazowymi; potrafi wybrać bezpieczne miejsca do zabawy; wie, jak właściwie zachowywać się w sytuacji zagrożenia.

Edukacja komputerowa:

umie obsługiwać komputer; posługuje się myszą i klawiaturą; zna działanie wybranych klawiszy na klawiaturze: klawisza Enter, klawiszy ze strzałkami; uruchamia program grafiki Paint; posługuje się wybranymi narzędziami z Przybornika: Wypełnianie kolorem, Prostokąt, Elipsa, Tekst, Linia, Ołówek, Gumka, Aerograf, Pędzel, Lupa, Zaznacz, Zaznacz dowolny kształt; potrafi kopiować, usuwać, zmniejszać i powiększać wybrane elementy rysunku; zna działanie i przeznaczenie Kalkulatora; uruchamia program MS Word; posługuje się klawiszami: Spacja, Delete, Backspace, Alt (prawy), Shift, Caps Lock, Enter i klawiszami literowymi; stosuje elementy formatowania tekstu: rozmiarem czcionki, kolorem czcionki, pogrubieniem, podkreśleniem, kursywą; właściwie rozmieszcza znaki interpunkcyjne; kopiuje i usuwa tekst; samodzielnie pisze wyrazy i zdania za pomocą klawiatury komputerowej.

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIĄ KLASY III

Edukacja polonistyczna:

pisze wyrazy z trudnościami ortograficznymi; stosuje poprawnie wielką literę w nazwach; właściwie stosuje „nie” z czasownikiem i przymiotnikiem; przenosi wyrazy; redaguje kilkuzdaniową wypowiedź na dany temat; pisze listy, życzenia i zaproszenia; pisze płynne i szybko; pismo czytelne i estetyczne; stosuje właściwe odstępny między literami i wyrazami; właściwie rozmieszcza tekst na

stronie; samodzielnie przepisuje teksty; rozróżnia prozę i poezję; samodzielnie czyta lektury, książki i czasopisma dla dzieci; wygłasza wiersze z odpowiednią intonacją; zna alfabet; czyta cicho ze zrozumieniem; poprawnie, płynnie, wyraziście czyta opowiadania i wiersze; uważnie słucha czytanych tekstów by odtworzyć ich treść; słucha i wykonuje poprawnie polecenia; potrafi układać swobodne, dłuższe wypowiedzi na temat bieżących zdarzeń, czytanych tekstów, filmów itp.; relacjonuje wydarzenia jako przygotowanie do sprawozdania; opowiada przebieg wydarzeń w utworze literackim, filmie, komiksie itp.; układa twórcze opowiadania; opisuje przedmioty.

Edukacja matematyczna:

określa położenie przedmiotów; wyznacza kierunki na kartce i w przestrzeni; mierzy odległości między obiektami; tworzy zbiory wg jednej, dwóch lub więcej cech; porównuje przedmioty wg wybranej cechy; porównuje liczby w ciągach; rozpoznaje liczby w zakresie 100 i zapisuje je cyframi; wykonuje działania na liczbach w zakresie 100; mnoży i dzieli w zakresie 100; dokonuje łatwych obliczeń pieniężnych; rozwiązuje zadania tekstowe; wskazuje w liczbie trzycyfrowej rząd jedności, dziesiątek i setek; posługuje się dniami tygodnia i nazwami miesięcy; odczytuje wskazania zegara; mierzy długości, szerokości i wysokości obiektów; używa pojęcie „kilometr”; waży przedmioty; odczytuje wskazania termometru; rozróżnia kształty figur geometrycznych: wielokątów, trójkątów, kwadratów i prostokątów; oblicza obwody figur.

Edukacja społeczno – przyrodnicza:

nawiązuje pozytywne relacje w grupie; właściwie reaguje w sytuacjach trudnych, niebezpiecznych; przestrzega obowiązujących norm społecznych; wykazuje poczucie tożsamości kulturowej, historycznej i narodowej; obserwuje zmiany zachodzące w otaczającej rzeczywistości; zna warunki życia wybranych roślin i zwierząt; rozumie konieczność ochrony środowiska przyrodniczego; zna zasady zdrowego odżywiania; zna zasady bezpiecznego poruszania się po drogach; dba o zdrowie, czystość, higienę, ład i porządek.

Edukacja muzyczna:

śpiewa piosenki indywidualnie i zbiorowo; akompaniuje do piosenek i zabaw; gra na dostępnych mu instrumentach; wykonuje inscenizacje przy muzyce; wymienia niektóre instrumenty, klasyfikuje je; potrafi zatańczyć układy taneczne; interpretuje ruchem zmiany dynamiczne słuchanych utworów.

Edukacja plastyczno – techniczna:

w swoich pracach korzysta z różnych technik, wykorzystuje różne materiały, przybory, narzędzia; przedstawia w pracach własne przeżycia, obserwacje, marzenia; uwzględnia w pracach wielkość, kształt, barwę proporcje, walor; rozpoznaje wybrane dzieła należące do dziedzictwa kultury.

Edukacja motoryczno – zdrowotna:

przestrzega zasad bezpieczeństwa i reguł współdziałania podczas zajęć ruchowych; sprawnie rzuca, chwytą, celuje, biega, skacze, pokonuje przeszkody; rozumie i stosuje zasady i przepisy mini gier zespołowych; wykonuje ćwiczenia korygujące postawę ciała; rozróżnia i nazywa niektóre dyscypliny sportu, rekreacyjne formy aktywności.

Edukacja komputerowa:

uczeń potrafi nazwać główne elementy zestawu komputerowego; samodzielnie uruchamia wybrany program komputerowy; poprawnie posługuje się myszą i klawiaturą; posługuje się poznanymi narzędziami programu komputerowego Paint; posługuje się poznanymi narzędziami programu komputerowego Word (formatowanie czcionki, pisownia polskich znaków, wielkich liter, tworzenie listy wypunktowanej, zaznaczanie, wklejanie, kopiowanie tekstu); korzysta z Internetu (uruchamianie przeglądarki, surfowanie po wybranych stronach internetowych); wie, jak trzeba korzystać z komputera, żeby nie narażać własnego zdrowia.

DOSTOSOWANIE KRYTERIÓW OCENIANIA W KLASIE III

Edukacja polonistyczna:

Wypowiedzi ustne:

redagowanie wypowiedzi, odpowiedni dobór słownictwa

bardzo dobra – wyraża swoje myśli i przeżycia w rozwiniętej, uporządkowanej wypowiedzi, przestrzega zasad kulturalnej rozmowy; samodzielnie wypowiada się w formie opowiadania, opisu i sprawozdania,

dobra – wypowiada się pełnym zdaniem w sposób logiczny i uporządkowany; potrafi poprawnie opowiadać i formułować opis przedmiotu i postaci

dostateczna – wypowiada się wyrazami nieprawidłowo gramatycznie i językowo, buduje proste zdania

dopuszczająca – z trudem buduje ustne wypowiedzi, ubogie słownictwo, wypowiada się prostymi zdaniami

recytacja

bardzo dobra – wygłasza teksty z właściwą intonacją (całe teksty)

dobra – wygłasza teksty poprawnie bez intonacji (skróconą wersję)

dostateczna – wygłasza teksty z pomyłkami

dopuszczająca – wygłasza teksty z pomocą nauczyciela

Czytanie:

technika czytania

bardzo dobra – posiada bardzo dobre tempo i technikę czytania w stosunku do swoich możliwości

dobra – posiada dobre tempo i technika czytania w stosunku do swoich możliwości

dostateczna – czyta poprawnie łatwiejsze teksty (fragmenty czytanek) w wolnym tempie

dopuszczająca – czytając zniekształca wyrazy, przedstawia głoski, sylaby, czyta w bardzo wolnym tempie

rozumienie czytanego tekstu

bardzo dobra – czyta cicho ze zrozumieniem polecenia i teksty bez korzystania z wydłużonego czasu

dobra – samodzielnie potrafi wypowiedzieć kilka zdań na temat przeczytanego w wydłużonym czasie tekstu

dostateczna – po wcześniejszym ukierunkowaniu czyta cicho ze zrozumieniem

dopuszczająca – poprawnie odpowiada na pytania dotyczące przeczytanego tekstu

Wypowiedzi pisemne:

poprawność graficzna pisma

bardzo dobra – w miarę swoich możliwości pisze starannie, płynnie i kształtnie, zeszyt czysty, bez skreśleń (liczy się wysiłek i zaangażowanie); w miarę swoich możliwości bezbłędnie przepisuje tekst zachowując właściwe odległości między wyrazami (liczy się wysiłek i zaangażowanie)

dobra – w miarę swoich możliwości pisze pismem czytelnym, zazwyczaj starannym, kreśli, tekst przepisuje z drobnymi błędami (liczy się wysiłek i zaangażowanie)

dostateczna - pisze w miarę czytelnie, kreśli i rozmazuje, w trakcie przepisywania czasem popełnia błędy (liczy się wysiłek i zaangażowanie)

dopuszczająca – nie stara i nie angażuje się pismo niekształtne, mało czytelne, zeszyt poplamiony, kartki pozaginane, nie robi żadnych postępów

ortografia

bardzo dobra – zna zasady ortograficzne, pisze bezbłędnie wyrazy w ramach poznanego i utwalonego

dobra – zna zasady ortograficzne , czasem popełnia błędy

dostateczna –zna niewiele zasad ortografii

dopuszczająca – nie zna zasad ortograficznych, popełnia dużo błędów

samodzielne pisanie tekstów

bardzo dobra – samodzielnie układa i zapisuje zdania rozwinięte na dany temat; opisuje przedmioty, stosuje zasady pisania życzeń i listów, pisze opowiadania sprawozdania

dobra – potrafi ułożyć kilka rozwiniętych zdań na podany temat; po wcześniejszym przygotowaniu redaguje opis, opowiadanie, życzenia, pisze list

dostateczna – potrafi ułożyć i zapisać kilka prostych zdań popełniając błędy; z pomocą nauczyciela redaguje opis, opowiadanie, list, życzenia

dopuszczająca – potrafi ułożyć i zapisać kilka prostych zdań z pomocą nauczyciela; redaguje opis, opowiadanie, list, życzenia z wykorzystaniem rozsypanek, tekstu z lukami

Wiedza o języku:

bardzo dobra – samodzielnie podaje poznane części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik; rozróżnia liczby pojedynczą i mnogą rzeczowników i czasowników; porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według trzech pierwszych liter

dobra – rozpoznaje w zdaniach poznane części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik; rozróżnia liczby pojedynczą i mnogą rzeczowników i czasowników; porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery

dostateczna – potrafi określić poznane części mowy, ale ma trudności z rozpoznawaniem ich w zdaniach; zna kolejność liter w alfabecie, porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej litery

dopuszczająca – nawet z pomocą nauczyciela myli się w rozpoznawaniu części mowy; zna kolejność liter w alfabecie z niewielkimi pomyłkami

Edukacja matematyczna:

Technika rachunkowa:

pojęcie liczb

bardzo dobra – zna i potrafi zapisać oraz porównać poznane liczby; posługuje się poprawnie liczebnikami głównymi i porządkowymi

dobra - zna i potrafi zapisać oraz porównać liczby sporadycznie popełniając błędy

dostateczna - zna i potrafi zapisać poznane liczby popełniając nieliczne błędy

dopuszczająca – zapisuje i porównuje poznane liczby z pomocą nauczyciela

działania na liczbach

bardzo dobra – liczy biegle pamięciowo w zakresie 100

dobra – sprawnie liczy w zakresie 100

dostateczna – liczy popełniając sporo pomyłek w zakresie 100

dopuszczająca – liczy z pomocą nauczyciela i na konkretach w zakresie 100

Zadania tekstowe:

bardzo dobra – samodzielnie układa i rozwiązuje proste zadania tekstowe

dobra – rozwiązuje i układa proste zadania tekstowe

dostateczna – czasami oczekuje pomocy przy rozwiązywaniu zadań

dopuszczająca - rozwiązuje i układa proste zadania najczęściej z pomocą nauczyciela

Wiadomości i umiejętności praktyczne:

bardzo dobra – prawidłowo rozwiązuje zadania dotyczące płacenia, mierzenia, ważenia; sprawnie posługuje się zegarkiem i kalendarzem

dobra – potrafi wykonywać obliczenia zegarowe, kalendarzowe i pieniężne

dostateczna – dokonuje prostych obliczeń zegarowych, kalendarzowych i pieniężnych

dopuszczająca – tylko z pomocą nauczyciela dokonuje prostych obliczeń zegarowych, kalendarzowych i pieniężnych – nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykorzystać zdobywanej wiedzy

Geometria:

bardzo dobra – zna i rozpoznaje figury geometryczne w otoczeniu; rozpoznaje kształt odcinka, prostej, łamanej i linii krzywej; potrafi obliczyć obwód

dobra – zna i rozpoznaje figury geometryczne w otoczeniu; rozpoznaje kształt odcinka, prostej, łamanej i linii krzywej; oblicza obwody figur geometrycznych

dostateczna – pod kierunkiem nauczyciela rozpoznaje figury geometryczne w otoczeniu; rozpoznaje kształt odcinka, prostej, łamanej i linii krzywej; przy pomocy nauczyciela oblicza obwody figur geometrycznych

dopuszczająca – rozpoznaje i nazywa proste figury geometryczne

Edukacja społeczno – przyrodnicza:

Obserwacje:

bardzo dobra - samodzielnie prowadzi obserwacje, potrafi je zapisać; dzieli się spostrzeżeniami z innymi; znakomicie opanował pojęcia społeczne, przyrodnicze i geograficzne; zna, rozumie i zawsze stosuje podstawowe zasady ruchu drogowego; zna warunki życia wybranych roślin i zwierząt w różnych porach roku, w różnych ekosystemach i opowiada o nich; wskazuje kierunki świata na mapie i w terenie

dobra – prowadzi obserwacje; zna, rozumie i najczęściej stosuje podstawowe zasady ruchu drogowego; zna warunki życia wybranych roślin i zwierząt w różnych porach roku, w różnych ekosystemach i opowiada o nich

dostateczna – prowadzi obserwacje i zapisuje je z pomocą nauczyciela; trzeba mu przypominać o podstawowych zasadach ruchu drogowego, zna warunki życia wybranych roślin i zwierząt w różnych porach roku i opowiada o nich pod kierunkiem nauczyciela

bierna – biernie uczestniczy w obserwacjach przyrodniczych; nie pamięta o stosowaniu podstawowych zasad ruchu drogowego; ma trudności w przedstawianiu warunków życia roślin i zwierząt znanych z najbliższego otoczenia

Edukacja artystyczna (plastyczno – techniczna, muzyczna) i motoryczno – zdrowotna:

Głównym kryterium oceniania jest: stopień indywidualnego zaangażowania; wysiłek włożony w wykonywaną pracę; osobiste predyspozycje ucznia

Edukacja plastyczno – techniczna:

bardzo dobra – w miarę swoich możliwości starannie i estetycznie wykonuje prace; poszukuje oryginalnych rozwiązań stosując poznane techniki plastyczne; z dużym zaangażowaniem wykonuje prace

dobra - bardzo chętnie podejmuje działania, pracuje z zaangażowaniem; zawsze posiada potrzebne materiały i narzędzia

dostateczna – niezbyt estetycznie wykonuje prace; wzoruje się na innych, podejmuje działalność przy pomocy

dopuszczająca - niechętnie podejmuje działania plastyczno – techniczne; prace wykonuje niedbale, nieestetycznie

Edukacja muzyczna:

bardzo dobra - śpiewa i gra na instrumentach, umie wyrazić muzykę ruchem i słowami; zna wartości rytmiczne i znaki graficzne ósemki, ćwierćnuty, półnuty, całej nuty oraz odpowiadające im pauzy; śpiewa indywidualnie i zespołowo

dobra – chętnie i poprawnie śpiewa; umie wyrazić muzykę ruchem; podejmuje próby gry na instrumentach; zna wartości rytmiczne i znaki graficzne ósemki, ćwierćnuty, półnuty, całej nuty; śpiewa zespołowo

dostateczna – śpiewa poznane piosenki, zna częściowo ich słowa; umieszcza tylko niektóre nuty na pięciolinii; zna znaki graficzne ósemki, ćwierćnuty, półnuty, całej nuty

dopuszczająca – śpiewa piosenki popełniając błędy; z pomocą nauczyciela gra na instrumentach perkusyjnych; niechętnie podejmuje działania muzyczne; nie potrafi wyrazić ruchem muzyki

Edukacja motoryczno – zdrowotna:

bardzo dobra - aktywnie uczestniczy w zajęciach wykazując się zręcznością i zwinnością; jest zdyscyplinowany; potrafi współdziałać w zespole; zna zasady rywalizacji i przestrzega zasad

bezpieczeństwa; bierze aktywny udział w ćwiczeniach i zabawach; w miarę swoich możliwości podaje, chwyta i kozłuje piłkę

dobra - aktywnie uczestniczy w zajęciach; przestrzega reguł gier i zabaw ruchowych; umie rzucać i chwytać różne rodzaje piłek; nie zawsze stosuje zasady rywalizacji, ale przestrzega zasad bezpieczeństwa; stara się aktywnie współdziałać w zespole

dostateczna – chętnie uczestniczy w zajęciach; nieznacznie przekracza reguły zabaw i gier; ćwiczenia wykonuje bez zaangażowania; często nie potrafi współdziałać w zespole

dopuszczająca – niezbyt chętnie uczestniczy w zabawach i grach ruchowych; przekracza reguły zabaw; łamie zasady rywalizacji i nie przestrzega zasad bezpieczeństwa; zazwyczaj nie potrafi współdziałać w zespole; ćwiczy niedbale

Edukacja komputerowa:

bardzo dobra - zna i przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; jest zaangażowany i aktywny; posługuje się wybranymi narzędziami z Przybornika w edytorze grafiki Paint i wykonuje rysunki; samodzielnie pisze liczby, litery, wyrazy i krótkie zdania, korzystając z edytora tekstu w programie Microsoft Word; samodzielnie kopiuje, usuwa, zmniejsza i powiększa, zapisuje pliki oraz zmienia położenie przedmiotów; przegląda wybrane przez nauczyciela strony internetowe (np. stronę swojej szkoły) i potrafi tę wiedzę wykorzystać w praktyce

dobra - stara się być aktywny, dostosowuje się do obowiązujących zasad; posługuje się narzędziami z Przybornika w edytorze grafiki Paint i wykonuje rysunki; nie ma większych problemów użytkowaniem poznanych narzędzi oraz wykorzystuje umiejętności kopiowania, usuwania, pomniejszania, powiększania, obracania elementów; pisze za pomocą klawiatury, korzystając z edytora tekstu w programie Microsoft Word; próbuje przeglądać wybrane przez nauczyciela strony internetowe

dostateczna - zna najważniejsze fakty dotyczące pracy z komputerem; jest słabo zaangażowany w pracę; zna klawiaturę, bez większych problemów posługuje się myszką; ma czasami problem z użytkowaniem poznanych narzędzi; często potrzebuje pomocy przy zapisywaniu plików; uruchamia przeglądarkę, z pomocą nauczyciela wyszukuje informacje

dopuszczająca - często nie przestrzega zasad bezpieczeństwa; potrzebuje pomocy posługując się wybranymi narzędziami; z pomocą nauczyciela otwiera i zamyka program Paint i Word; ma problemy posługując się klawiszami; uruchamia przeglądarkę, z pomocą nauczyciela i wyszukuje informacje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO DLA UCZNIÓW KLAS I - III

Umiejętności, które uczeń powinien opanować na koniec pierwszego etapu edukacyjnego w zakresie sprawności językowych (mówienie, słuchanie, pisanie, czytanie) i środków leksykalno-gramatycznych (funkcje językowe i sytuacje komunikacyjne, słownictwo, gramatyka).

Sprawności językowe

W zakresie MÓWIENIE. Uczeń reaguje werbalnie na proste polecenia nauczyciela; reaguje niewerbalnie na proste polecenia nauczyciela; powtarza wyrazy i proste zdania; nazywa obiekty z otoczenia oraz przedstawione w materiałach wizualnych i audiowizualnych i opisuje je; nazywa czynności; używa poznanych wyrazów i zwrotów podczas zabawy; tworzy proste i krótkie wypowiedzi na podstawie wzoru, np. nazywa osoby, zwierzęta, obiekty z otoczenia, czynności; zadaje pytania i udziela odpowiedzi w ramach wyuczonych zwrotów; przedstawia siebie i inne osoby, przekazuje podstawowe informacje o sobie; reaguje w podstawowych sytuacjach życia codziennego, stosując odpowiednie zwroty; wyraża swoje upodobania; recytuje wiersze, rymowanki i śpiewa piosenki; bierze udział w odgrywaniu dialogów i scenek; bierze udział w miniprzedstawieniach teatralnych.

W zakresie SŁUCHANIE. Uczeń reaguje werbalnie i niewerbalnie na proste polecenia nauczyciela; rozróżnia znaczenie wyrazów o podobnym brzmieniu; rozpoznaje zwroty stosowane na co dzień i potrafi się nimi posługiwać; rozumie ogólny sens krótkich opowiadań, wypowiedzi, bajek i historyjek, zwłaszcza wspieranych za pomocą obrazów, rekwizytów bądź gestów; rozumie ogólny sens prostych piosenek i wierszyków, zwłaszcza wspieranych za pomocą obrazów, rekwizytów bądź gestów; wyszukuje konkretne, proste informacje w usłyszanym tekście.

W zakresie CZYTANIE. Uczeń czyta ze zrozumieniem wyrazy i proste zdania; rozumie ogólny sens prostych tekstów; potrafi znaleźć konkretną informację w tekście; potrafi korzystać ze słowników obrazkowych, książeczek, środków multimedialnych.

PISANIE. Uczeń przepisuje wyrazy i proste zdania; pisze samodzielnie pojedyncze wyrazy i zwroty; pisze bardzo krótkie i proste zdania wg wzoru; pisze bardzo krótkie i proste zdania samodzielnie.

Zasób środków leksykalno-gramatycznych

W zakresie FUNKCJE JĘZYKOWE I SYTUACJE KOMUNIKACYJNE. Pod koniec klasy trzeciej uczeń potrafi wyrazić większość z wymienionych funkcji: pozdrawianie innych osób, witanie i żegnanie się; przedstawianie siebie i innych osób; pytanie o imię, wiek i samopoczucie i udzielanie odpowiedzi; podawanie i uzyskiwanie informacji personalnych, tj. wiek, miesiąc urodzin, kraj i miejscowość pochodzenia; określanie narodowości, języka narodowego, stolicy kraju, opisywanie flagi; opisywanie relacji rodzinnych; wydawanie i wykonywanie poleceń; wyrażanie prośb i podziękowań; przeproszanie; pytanie o pozwolenie; wyrażanie chęci, preferencji i propozycji; wyrażanie zgody i niezgadanie się; wyrażanie opinii; wyrażanie upodobań; opisywanie

zainteresowań; opisywanie sposobów spędzania wolnego czasu i wakacji; wyrażanie podziwu i pochwały; wyrażanie umiejętności wykonywania czynności; opisywanie elementów wyglądu i ubioru; określanie przynależności; nazywanie przedmiotów i zwierząt; opisywanie zwierząt, ich zwyczajów i miejsca zamieszkania; nazywanie pokoi w domu; opisywanie pomieszczeń i domu/mieszkania; opisywanie położenia sprzętów w domu; opisywanie swojej miejscowości rodzinnej; określanie miejsca przebywania osób, położenia przedmiotów i pytanie o nie; nazywanie przyborów i sprzętów szkolnych; opisywanie sali lekcyjnej; określanie koloru, rozmiaru i wieku; opisywanie miejsc i krajobrazu; opisywanie pogody i pór roku; określanie ilości i wielkości; wyrażanie czynności stałych i tymczasowych; opisywanie rozkładu dnia; pytanie o godzinę i podawanie czasu; proszenie sprzedawcy o towar; pytanie sprzedawcy o cenę; nazywanie popularnych świąt w Polsce i krajach anglojęzycznych; opisywanie tradycji związanych ze świętami; składanie życzeń świątecznych; opowiadanie bajek, odgrywanie bajek.

W zakresie SŁOWNICTWO. Uczeń kończący klasę trzecią powinien posługiwać się podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i najbliższego mu otoczenia: ja i moi bliscy (rodzina, przyjaciele); moje miejsce zamieszkania (mój dom, moja miejscowość); moja szkoła; popularne zawody; mój dzień, moje zabawy; jedzenie; sklep; mój czas wolny i wakacje; święta i tradycje, mój kraj; sport; moje samopoczucie; przyroda wokół mnie; świat baśni i wyobraźni.

W zakresie GRAMATYKA. Struktury gramatyczne, mające służyć wyrażaniu wymienionych powyżej funkcji i umiejętności językowych z wykorzystaniem poznanego słownictwa, to: odmiana czasownika be w czasie teraźniejszym; konstrukcja thereis/thereare; odmiana czasownika havegot; czasownik modalny can; tryb rozkazujący; czas Present Simple; czas PresentContinuous; konstrukcja Let's...; przyimki miejsca i czasu; liczba pojedyncza i mnoga rzeczowników; określnik some; przedimki a i the; zaimki wskazujące this/that; zaimki dzierżawcze, dopełniacz saksoński 's.

Inne. Uczeń wie, że ludzie posługują się różnymi językami i aby się z nimi porozumieć, warto nauczyć się ich języka; współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki; korzysta ze źródeł informacji w języku angielskim (np. ze słowników obrazkowych, książeczek), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z RELIGII DLA UCZNIĄ KLASY I:

Ocena celująca: uczeń: posiada wiedzę wykraczającą poza program katechezy oraz potrafi ją samodzielnie i twórczo wykorzystać, posiada uzupełniony zeszyt, zna biegle "Mały katechizm", bierze czynny udział w katechezie, jest zdyscyplinowany, spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, wykonuje zadania dodatkowe dla chętnych, bierze udział w konkursach religijnych.

Ocena bardzo dobra: uczeń: opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania katechezy, posiada uzupełniony zeszyt, jest zdyscyplinowany, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, chętnie i systematycznie uczestniczy w katechezie, wyróżnia się aktywnością na tle grupy katechizowanych, zachowuje szacunek dla „świętych” miejsc, czasu modlitwy i słuchania Słowa Bożego, znaków religijnych.

Ocena dobra: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności, które pozwalają na rozumienie większości relacji między elementami wiedzy religijnej, posiada uzupełniony zeszyt, dysponuje dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń (szacunek dla "świętych" miejsc, przedmiotów, osób), osiąga postępy podczas prowadzonych zajęć, chętnie uczestniczy w katechezie.

Ocena dostateczna: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności umożliwiające zdobywanie dalszej wiedzy, dysponuje przeciętną wiedzą w zakresie materiału przewidywanego programem w jego wiadomościach są luki, wykazuje zainteresowanie przedmiotem, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń.

Ocena dopuszczająca: uczeń: niechętnie bierze udział w katechezie, zdobyte wiadomości są niewystarczające na uzyskanie przez ucznia podstawowej wiedzy religijnej, proste zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.

Ocena niedostateczna: uczeń nie opanował podstawowych umiejętności i wiadomości z zakresu oceny dopuszczającej.

Uczeń klasy I powinien: umieć przywitać się chrześcijańskim powitaniem: „**Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus**”; wiedzieć, że Pan Bóg tak ukochał człowieka, że dał mu swojego Syna; umieć poprawnie wykonać **znak krzyża**; wskazać miejsca, w których można spotkać się i rozmawiać z Panem Bogiem; rozumieć, że kościół jest domem, w którym może spotkać się z Panem Bogiem na modlitwie; wymienić elementy architektoniczne charakteryzujące kościół z zewnątrz; umieć rozpoznać tabernakulum, ołtarz, ambonę, konfesjonał, chrzcielnicę i krzyż; umieć powiedzieć, jak powinien zachować się w kościele; wskazać, jaką postawę powinien przyjąć przed Najświętszym Sakramentem; rozumieć, że jego postawa w kościele jest okazaniem miłości Panu Bogu; umieć powiedzieć modlitwę: „**Niechaj będzie pochwalony Przenajświętszy Sakrament**”; wiedzieć, że od momentu chrztu świętego stał się dzieckiem Bożym; wiedzieć, że chrzest wprowadza człowieka do wspólnoty Kościoła; umieć powtórzyć słowa wypowiedane przez kapłana w czasie udzielania sakramentu chrztu świętego; rozumieć, że przez słowa Pisma Świętego Bóg w szczególny sposób mówi do człowieka; wskazać miejsca, w których może słuchać słów Pisma Świętego; znać podział Pisma Świętego na Stary i Nowy Testament; rozumieć, że Pan Jezus czeka na niego podczas każdej niedzielnej Mszy Świętej; znać znaczenie słów modlitwy **Zdrowaś Maryjo**; wiedzieć, kto jest

Stwórcą piękna w otaczającym nas świecie; znać na pamięć i rozumieć treści modlitw „**Akt wiary**”, „**Akt nadziei**”, „**Akt miłości**”, „**Akt żalu**”; umieć wymienić sposoby pomocy zmarłym; znać modlitwę „**Wieczny odpoczynek**”; znać nazwę czasu oczekiwania na narodzenie Pana Jezusa; umieć wyjaśnić, na kogo i na co czekamy w Adwencie; znać nazwę Mszy Świętej odprawianej w Adwencie ku czci Matki Boskiej; wiedzieć, że Pan Bóg przez proroków obiecał ludziom Zbawiciela; wiedzieć, że Pan Jezus jest Zbawicielem, który gładzi grzechy; wiedzieć, że Maryja jest Matką Pana Jezusa; wiedzieć, jak miał na imię anioł, który powiedział Maryi, że zostanie Matką Pana Jezusa; wiedzieć, że przez Maryję zwracamy się z prośbami do Jezusa; wiedzieć, że modlitwy „Ojciec nasz” nauczył nas Pan Jezus; umieć wyjaśnić, dlaczego Pana Boga możemy nazywać naszym Ojcem; znać na pamięć modlitwę „**Chwała Ojcu...**”; wiedzieć, że Pan Bóg dla chrześcijanina jest najważniejszą Osobą; wiedzieć, że miłość jest najważniejszym prawem Królestwa Bożego; rozumieć i znać na pamięć prośby zawarte w modlitwie „**Ojciec nasz**”; potrafić wyjaśnić, że wolą Pana Boga jest, abyśmy się wzajemnie miłowali; rozumieć, że osoby, które pomagają potrzebującym, pomagają równocześnie Panu Bogu; umieć zaproponować, w jaki sposób można pomóc potrzebującym; prosić Pana Boga o umiejętność dzielenia się z innymi; rozumieć, że Pan Bóg przebacza nasze winy, gdy Go o to szczerze prosimy; wiedzieć, że dobro pochodzi od Boga, zło od szatana; potrafić wskazać, które zachowania są moralnie dobre, a które złe; kształtować postawę refleksyjną: ocena różnych zagrożeń i ich skutków; wiedzieć, że pierwsza spowiedź i Komunia Święta to spotkanie z Panem Jezusem; rozumieć konieczność przygotowania do tego wydarzenia; wiedzieć, że Duch Święty jest Bogiem; rozumieć, że został On zesłany przez Jezusa Chrystusa; umieć podać przykłady działania Ducha Świętego w życiu chrześcijanina; znać na pamięć „**Główne prawdy wiary**”; wiedzieć, że procesja Bożego Ciała wiąże się z czcią Najświętszego Sakramentu; wiedzieć, że miłość jest zarówno darem, jak i przykazaniem Bożym; rozumieć, na czym polega wypełnianie przykazania miłości; znać na pamięć „**Przykazanie miłości Boga i bliźniego**”; znać wybrane wydarzenia z życia Maryi i umieć je nazwać; rozumieć, co to znaczy, że Maryja jest naszą Matką; znać na pamięć słowa modlitwy „**Pod Twoją obronę**”; znać przykłady świętych, którzy swoim życiem wypełniali wolę Jezusa; rozumieć słowo „święty”; wiedzieć, czego może uczyć się od świętych; potrafić w modlitwie prosić świętych o pomoc; wiedzieć, że wszyscy ludzie są powołani przez Boga do świętości; rozumieć, że drogą do świętości jest przyjaźń z Jezusem i upodabnianie się do Niego; wiedzieć, że na słowa Jezusa odpowiadamy czynkami płynącymi z wiary.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z RELIGII DLA UCZNIĄ KLASY II:

Ocena celująca: uczeń: posiada wiedzę wykraczającą poza program katechezy oraz potrafi ją samodzielnie i twórczo wykorzystać, posiada uzupełniony zeszyt, zna biegle "Mały katechizm",

bierze czynny udział w katechezie, jest zdyscyplinowany, spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, wykonuje zadania dodatkowe dla chętnych, bierze udział w konkursach religijnych.

Ocena bardzo dobra: uczeń: opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania katechezy, posiada uzupełniony zeszyt, jest zdyscyplinowany, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, chętnie i systematycznie uczestniczy w katechezie, wyróżnia się aktywnością na tle grupy katechizowanych, zachowuje szacunek dla „świętych” miejsc, czasu modlitwy i słuchania Słowa Bożego, znaków religijnych.

Ocena dobra: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności, które pozwalają na rozumienie większości relacji między elementami wiedzy religijnej, posiada uzupełniony zeszyt, dysponuje dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń (szacunek dla "świętych" miejsc, przedmiotów, osób), osiąga postępy podczas prowadzonych zajęć, chętnie uczestniczy w katechezie.

Ocena dostateczna: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności umożliwiające zdobywanie dalszej wiedzy, dysponuje przeciętną wiedzą w zakresie materiału przewidywanego programem w jego wiadomościach są luki, wykazuje zainteresowanie przedmiotem, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń.

Ocena dopuszczająca: uczeń: niechętnie bierze udział w katechezie, zdobyte wiadomości są niewystarczające na uzyskanie przez ucznia podstawowej wiedzy religijnej, proste zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.

Ocena niedostateczna: uczeń nie opanował podstawowych umiejętności i wiadomości z zakresu oceny dopuszczającej.

Uczeń w klasie II powinien: wiedzieć, kim stał się po przyjęciu chrztu świętego; wyjaśnić swoimi słowami, co to jest łaska uświęcająca; powiedzieć, do kogo skierowane jest Pismo Święte; wytłumaczyć, po co Pan Jezus przyszedł na świat; opowiadać o najważniejszych wydarzeniach w życiu świętego Józefa; znać historię Zacheusza i ją opowiedzieć; wyjaśnić na czym polegała zmiana w życiu Zacheusza; znać dialog w liturgii słowa i umieć odpowiedzieć na poszczególne wezwania; wyjaśnić, czym jest sumienie; wytłumaczyć swoimi słowami, co to są wyrzuty sumienia; wyjaśnić, w jaki sposób należy pracować nad własnym sumieniem; podać przykłady, jak postępuje człowiek mający czyste sumienie; wyjaśnić, co jest zawarte w Piśmie Świętym; odczytać perykopę o siewcy z Pisma Świętego i wyjaśnić, czym jest ziarno, droga, skała, ciernie, żyzna ziemia; podać przykłady, jak powinien postępować człowiek, by stał się podobny do żyznej ziemi; wyjaśnić, na czym polegał grzech pierwszych ludzi; nazwać grzech popełniony przez pierwszych ludzi; wymienić skutki grzechu pierworodnego; znać na pamięć modlitwę *Spowiadam się Bogu*; opisać najważniejsze wydarzenia z życia Abrahama; wyjaśnić, w jaki sposób Abraham okazał Bogu

posłuszeństwo; wymienić najważniejsze wydarzenia z życia Mojżesza; znać na pamięć **10 Przykazań Bożych**; podać przykłady odważnego postępowania chrześcijanina w różnych sytuacjach życia codziennego; wymienić najważniejsze fakty z życia Samuela; wymienić najważniejsze wydarzenia z życia Maryi; znać modlitwę *Anioł Pański*; wiedzieć, że Pan Jezus jest naszym Królem; wymienić zadania rycerzy Jezusa; znać pieśń *Króluj nam Chryste*; wyjaśnić, co to jest Adwent; wymienić sposoby przygotowania się na przyjście Pana Jezusa; wiedzieć, kim był Jan Chrzciciel; opowiedzieć o życiu proroka i jego przesłaniu; wyjaśnić, na czym polega nawrócenie; wyjaśnić, że Adwent to czas postanowień dotyczących poprawy życia; znać nazwę Mszy świętej odprawianej w Adwencie; wiedzieć, w jaki sposób chrześcijanin przygotowuje się do przeżywania świąt Bożego Narodzenia; wymienić tradycje związane z przeżywaniem Wigilii i świąt Bożego Narodzenia; znać okoliczności związane z narodzinami Jezusa; wymienić osoby, które pierwsze powitały Nowonarodzonego; znać treść kolędy **Dzisiaj w Betlejem**; wiedzieć, że Pan Jezus spędził dzieciństwo w Nazarecie; wiedzieć, jak wyglądało życie Świętej Rodziny w Nazarecie; wiedzieć, że w swoim nauczaniu Chrystus objawiał ludziom Boga i wzywał do dobrego życia; znać treść biblijnej perykopy opisującej historię uzdrowienia córki Jaira; wyjaśnić znaczenie modlitwy jako sposobu okazywania wdzięczności Bogu za Jego dary; **znać: Uczynki miłosierne względem duszy i ciała**; wiedzieć, co zasmuciło Jezusa po uzdrowieniu dziesięciu chorych; podać przykłady okazywania wdzięczności innym w domu, szkole, parafii; wiedzieć, że Eucharystia jest dziękczynieniem; rozumieć, że Eucharystia jest szczególną formą wdzięczności wobec Boga; opowiedzieć przypowieść o miłosiernym Ojcu; rozumieć, że grzech oddala nas od Boga i niesie cierpienie; wyjaśnić, czym jest grzech; znać na pamięć **Siedem grzechów głównych**; rozumieć, że każdy człowiek jest grzeszny i potrzebuje Bożego przebaczenia; dokonać rozróżnienia między grzechem śmiertelnym i powszednim; rozumieć i wyjaśnić, na czym polega zło każdego grzechu; wiedzieć, że Bóg przebacza nam grzechy; wyjaśnić nauczanie Jezusa o Bożym przebaczeniu; wymienić warunki niezbędne do uzyskania przebaczenia w sakramencie pokuty; wyjaśnić w jaki sposób uzyskuje się przebaczenie Pana Boga w sakramencie pokuty i przebaczenia; wyjaśnić, czym jest sumienie; znać **Warunki dobrej spowiedzi**; wiedzieć, w jaki sposób uczynić rachunek sumienia; wiedzieć, że Wielki Post jest czasem przypominającym o pokucie, nawróceniu i poprawie życia; wyjaśnić, czym jest post i jałmużna; rozumieć potrzebę praktykowania w Wielkim Poście postaw pokutnych: jałmużny, postu i modlitwy; wiedzieć, że Eucharystia jest pokarmem na życie wieczne; opowiedzieć wydarzenia, które miały miejsca w Wieczerniku, na Golgocie, przy pustym grobie; wyjaśnić, że w czasie każdej Mszy Świętej ma miejsce to samo wydarzenie, które dokonało się w Wieczerniku i na krzyżu; znać wydarzenia biblijne mówiące o spotkaniu uczniów ze Zmartwychwstałym; wiedzieć, że niedziela jest szczególnym czasem spotkania ze Zmartwychwstałym; wiedzieć, że

w sakramentach świętych spotyka się z samym Bogiem; wymienić **Sakramenty święte**; wiedzieć, że podczas Mszy Świętej Pan Jezus zaprasza nas do słuchania Bożych słów, modlitwy, przyjmowania Komunii Świętej i trwania we wspólnocie; wymienić bohaterów przypowieści o miłosiernym Samarytaninie; opowiedzieć przypowieść o miłosiernym Samarytaninie; opowiedzieć wydarzenie, które wydarzyło się w Wieczerniku w Dniu Pięćdziesiąticy; **znać aklamację: Głosimy śmierć Twoją Panie Jezu**; znać skutki zesłania Ducha Świętego; wymienić symbole Ducha Świętego; wiedzieć, że Pan Jezus zesłał Ducha Świętego pięćdziesiąt dni po zmartwychwstaniu; rozumieć, że Chrystus wezwał apostołów do głoszenia Dobrej Nowiny wszystkim narodom; znać sposoby pomocy misjonarzom; znać nazwę uroczystości, w której czcimy Najświętsze Ciało i Krew Pana Jezusa; podać różnice w wyglądzie ulic na co dzień i w uroczystość Bożego Ciała; wymienić sposoby uczestnictwa w uroczystości Bożego Ciała; wiedzieć, że Pan Jezus jest obecny w tabernakulum

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z RELIGII DLA UCZNIĄ KLASY III:

Ocena celująca: uczeń: posiada wiedzę wykraczającą poza program katechezy oraz potrafi ją samodzielnie i twórczo wykorzystać, posiada uzupełniony zeszyt, zna biegle "Mały katechizm", bierze czynny udział w katechezie, jest zdyscyplinowany, spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, wykonuje zadania dodatkowe dla chętnych, bierze udział w konkursach religijnych.

Ocena bardzo dobra: uczeń: opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania katechezy, posiada uzupełniony zeszyt, jest zdyscyplinowany, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, chętnie i systematycznie uczestniczy w katechezie, wyróżnia się aktywnością na tle grupy katechizowanych, zachowuje szacunek dla „świętych” miejsc, czasu modlitwy i słuchania Słowa Bożego, znaków religijnych.

Ocena dobra: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności, które pozwalają na rozumienie większości relacji między elementami wiedzy religijnej, posiada uzupełniony zeszyt, dysponuje dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń (szacunek dla "świętych" miejsc, przedmiotów, osób), osiąga postępy podczas prowadzonych zajęć, chętnie uczestniczy w katechezie.

Ocena dostateczna: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności umożliwiające zdobywanie dalszej wiedzy, dysponuje przeciętną wiedzą w zakresie materiału przewidywanego programem w jego wiadomościach są luki, wykazuje zainteresowanie przedmiotem, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń.

Ocena dopuszczająca: uczeń: niechętnie bierze udział w katechezie, zdobyte wiadomości są niewystarczające na uzyskanie przez ucznia podstawowej wiedzy religijnej, proste zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.

Ocena niedostateczna: uczeń nie opanował podstawowych umiejętności i wiadomości z zakresu oceny dopuszczającej.

Uczeń w klasie III: wyjaśnia, na czym polega koleżeństwo i przyjaźń; rozumie potrzebę wzajemnego budowania przyjacielskich relacji; wie, że należy dbać i pielęgnować relacje z innymi; rozumie, że modlitwa jest spotkaniem i znakiem przyjaźni z Bogiem; wymienia sytuacje, w których modlił się Jezus; zna i rozpoznaje różne formy modlitwy; rozumie, że podczas modlitwy jest obecny Pan Jezus; doskonali umiejętność modlitwy dziękczynnej; prośby; przeproszenia; wie, że w modlitwie oddaje cześć Bogu, wychwalając Go; wskazuje różne formy modlitwy; wie, na czym polega Modlitwa różańcowa i potrafi modlić się na różańcu; wie, że Maryja w Fatimie prosiła o odmawianie Modlitwy różańcowej; umie wymienić cztery części Różańca; rozumie, że Jezus jest Przyjacielem, który chce i może pomóc nam w życiu; rozumie potrzebę i sens codziennej modlitwy; wymienia sprawy, które może powierzyć Jezusowi w modlitwie; wie, że Jezus słowem i przykładem zachęca nas do wytrwałej modlitwy; wie, że Bóg dał ludziom zasady postępowania, które nazywamy Dekalogiem; wyjaśnia, czym są dla nas przykazania; zna treść pierwszego przykazania Bożego; wyjaśnia treść pierwszego przykazania; zna treść drugiego przykazania Bożego; wyjaśnia treść drugiego przykazania; zna treść trzeciego przykazania Bożego; wyjaśnia, w jaki sposób wypełnia trzecie przykazanie; rozumie, że odpoczynek niedzielny jest potrzebny człowiekowi; podaje przykłady właściwego spędzania czasu w dni świąteczne; zna treść czwartego przykazania Bożego; wyjaśnia, w jaki sposób wypełnia czwarte przykazanie; podaje przykłady; zna treść piątego, szóstego i dziewiątego przykazania Bożego; wyjaśnia, w jaki sposób wypełnia je; zna treść siódmego, ósmego i dziesiątego przykazania Bożego; podaje przykłady troski o własność swoją i cudzą; wyjaśnia, na czym polega postawa prawdomówności i uczciwości; wie, które przykazanie jest największe; zna przykazanie miłości Pana Boga i bliźniego; podaje przykłady realizacji przykazania miłości Pana Boga i bliźniego w codziennym życiu; wie, że życie człowieka na ziemi kończy się w momencie śmierci; wie, w jaki sposób zareagował Pan Jezus na wiadomość o śmierci Łazarza; zna sposoby pomocy tym, którzy odeszli; rozumie potrzebę modlitwy za zmarłych, ofiarowania Eucharystii oraz czynienia dobra w ich intencji; zna przykazania kościelne; wyjaśnia treść przykazań kościelnych; wie, co to jest sumienie; zna nazwę pierwszego warunku sakramentu pokuty i pojednania; wie, że przyczyną smutku jest także grzech; wie, na czym polega żal za grzechy; wie, że po popełnieniu zła należy się poprawić; zna treść trzeciego warunku sakramentu pokuty i pojednania; wyjaśnia, na czym polega mocne postanowienie poprawy; zna miejsce, w którym dokonuje się wyznanie grzechów; wskazuje Osobę, która przebacza nam grzechy; umie formułę spowiedzi świętej; zna nazwę piątego warunku sakramentu pokuty i pojednania; podaje przykłady zadośćuczynienia Panu Bogu i bliźnim; posługuje się książeczką do nabożeństwa w celu

odnalezienia modlitwy zadanej jako pokuta; wie, kto złożył ofiarę doskonałą na przebłaganie za grzechy całego świata; wymienia sposoby przygotowania się do godnego celebrowania liturgii; zna na pamięć mszalny akt pokuty („Spowiadam się Bogu...”); wskazuje, że słowo Boże prowadzi nas drogą zbawienia; wskazuje osoby ze wspólnoty Kościoła, które pomagają w rozumieniu tekstów Pisma Świętego; zna strukturę czytań w liturgii słowa; uzasadnia, dlaczego Ewangelia jest najważniejszą częścią liturgii słowa; formułuje wezwania modlitwy powszechnej.; wymienia dary, jakie składane są na ołtarzu; odpowiada na wezwania z prefacji; przyjmuje właściwą postawę ciała podczas przeistoczenia; umie rozróżnić chleb zwykły od Chleba Eucharystycznego; wyjaśnia, na czym polega modlitwa; podaje przykłady, jak może się modlić do Boga; wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne; wie, co to znaczy godnie przyjąć Komunię Świętą; zna na pamięć słowa: „Panie nie jestem godzien, abyś przyszedł do mnie, ale powiedz tylko słowo, a będzie uzdrowiona dusza moja”; wie, jak należy się godnie przygotować na spotkanie z Panem Jezusem; wie, co to jest Komunia Święta; wie, pod jaką postacią przychodzi Jezus w Eucharystii; zna modlitwę *Chwała i dziękczynienie*; rozumie, że Komunia Święta utrzymuje nas w stanie łaski; wie, czym jest błogosławieństwo; wie, że zakończenie Mszy Świętej jest rozesłaniem, że jesteśmy posłani, by świadczyć o Bogu; rozumie, że chrześcijanin ma żyć słowem Bożym i być światłem świata; wie, że Pan Jezus posłał swoich uczniów, aby głosili Ewangelię; wskazuje, jak mają postępować uczniowie Pana Jezusa; wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych;

MODLITWY W KLASIE III: Główne prawdy wiary; Osiem błogosławieństw; Przykazania kościelne; Cnoty Boskie; Grzechy główne; Sakramenty święte; Cnoty główne; Uczynki miłosierdzia względem duszy; Uczynki miłosierdzia względem ciała; Najważniejsze dobre uczynki; Warunki dobrej spowiedzi.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z ETYKI DLA UCZNIÓW KLAS I-III

ocena **celująca** za: wzorowe prowadzenie zeszytu, aktywny udział we wszystkich lekcjach, posługiwanie się ze zrozumieniem elementarnymi pojęciami z zakresu etyki, systematyczne przygotowanie do lekcji, odrobione prace domowe, podejmowanie zadań dodatkowych, wszelkie prace zaliczone na ocenę celującą,

ocena **bardzo dobra** za: wzorowe prowadzenie zeszytu, czynny udział w lekcjach, systematyczne przygotowanie do lekcji, posługiwanie się ze zrozumieniem elementarnymi pojęciami z zakresu etyki, odrobione prace domowe,

ocena **dobra** za: dobrze prowadzony zeszyt, systematyczne przygotowanie do lekcji, częsty udział w dyskusjach, rozumienie elementarnych pojęć z zakresu etyki, odrobione prace domowe,

ocena **dostateczna** za: rozumienie omawianych zagadnień, sporadyczny udział w dyskusjach, prowadzenie zeszytu,

ocena **dopuszczająca** za: bierny udział w lekcjach, prowadzenie zeszytu,

ocenę **niedostateczna** otrzymuje uczeń, który nie spełnia warunków na ocenę dopuszczającą

§ 68

1. Począwszy od klasy IV śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne ustala się w stopniach według następującej skali:

- 1) stopień celujący - 6
- 2) stopień bardzo dobry – 5
- 3) stopień dobry – 4
- 4) stopień dostateczny – 3
- 5) stopień dopuszczający – 2
- 6) stopień niedostateczny – 1

2. Za pozytywne oceny klasyfikacyjne uznaje się stopnie: 6,5,4,3,2.

3. Za negatywną ocenę klasyfikacyjną uznaje się stopień: 1.

4. Oceny bieżące ustala się według wyżej opisanej skali, z tym, że przewiduje się znak „+” z wyjątkiem ocen wyrażonych w stopniach 6 i 1. Nauczyciele zaznaczają nieprzygotowanie uczniów do lekcji przy pomocy znaku „np.”, a nieobecność przy pomocy znaku „nb.”.

5. W dzienniku zajęć lekcyjnych ocenianie uczniów odnotowuje się kolorem czarnym z wyjątkiem:

- sprawdzianów – kolor różowy,
- kartkówek – kolor zielony,
- aktywności – kolor niebieski.

§ 69

1. Nauczyciel zobowiązany jest umożliwić uczniom poprawianie ocen niedostatecznych ze sprawdzianów. Inne oceny uczeń może poprawić po uzgodnieniu z nauczycielem na podstawie indywidualnej sytuacji ucznia.

2. Sprawdziany można poprawić w ciągu dwóch tygodni od wystawienia oceny i poinformowania o niej ucznia. Do dziennika zajęć wpisuje się oceny otrzymane i poprawione.

3. W przypadku usprawiedliwionej nieobecności na sprawdzianie uczeń ma obowiązek napisania go w ciągu dwóch tygodni od momentu powrotu do szkoły.

4. Nieusprawiedliwiona nieobecność na sprawdzianie lub niezgłoszenie się w ciągu dwóch tygodni w celu napisania sprawdzianu ma odzwierciedlenie w kryteriach oceny zachowania.

5. Ocenę niedostateczną uzyskaną z innych form oceniania uczniów może poprawiać w terminie do 7 dni od uzyskania oceny po umówieniu się na termin z właściwym nauczycielem.

§ 70

1. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom na zasadach określonych w statucie.

§ 71

1. Formy oceniania obowiązujące w szkole to:

- 1) sprawdzian (praca klasowa) – przez sprawdzian (pracę klasową) należy rozumieć pisemną formę sprawdzenia wiadomości i umiejętności trwającą co najmniej jedną godzinę lekcyjną. W tygodniu dopuszczalne jest przeprowadzenie najwyżej trzech sprawdzianów zapowiedzianych i zapisanych w dzienniku lekcyjnym z tygodniowym wyprzedzeniem; w danym dniu może być przeprowadzony tylko jeden sprawdzian;
- 2) krótkie prace pisemne – przez krótką pracę pisemną należy rozumieć pisemną formę sprawdzenia wiadomości i umiejętności trwającą nie dłużej niż 15 minut. Jeśli praca jest niezapowiedziana obejmuje materiał programowy trzech ostatnich lekcji, a jeśli zapowiedziana, to może obejmować szerszy zakres materiału wskazany przez nauczyciela; zgłoszenie nieprzygotowania przez rozpoczęciem lekcji zwalnia z pisania krótkiej pracy pisemnej w wyjątkiem prac zapowiedzianych;
- 3) odpowiedzi ustne to sprawdzenie wiedzy obejmujące zakres materiału nawiązujący do tematyki z poprzednich trzech lekcji;
- 4) praca na lekcji to aktywność ucznia na zajęciach np.: ćwiczenia pisemne, udział w dyskusjach dotyczących tematów lekcji;
- 5) praca w grupie to umiejętność organizacji pracy zespołowej, aktywny udział w dyskusji, twórcze rozwiązywanie problemu, pełnienie różnych ról w zespole, dbałość o końcowe efekty pracy zespołu.

3. Stosowane są również inne formy oceniania wynikające ze specyfiki przedmiotów, o czym informują nauczyciele poszczególnych przedmiotów.

3. Każda ocena oprócz wymagań programowych uwzględniać powinna możliwości ucznia oraz wysiłek jaki uczeń wkłada w uzyskanie tej oceny.

4. Przy ustalaniu oceny z wychowania fizycznego, techniki, zajęć technicznych, plastyki, muzyki należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się

z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć, a w przypadku wychowania fizycznego – także systematyczność udziału w zajęciach oraz aktywność ucznia w działaniach na rzecz sportu szkolnego i kultury fizycznej.

5. Uczniowie klas IV- VIII oceniani są systematycznie i wielokrotnie. Liczba ocen sumujących częściowych (w półroczu) zależy od specyfiki przedmiotu i liczby godzin zajęć w tygodniu nauki: 1 godzina w tygodniu – minimum 3 oceny; 2 godziny w tygodniu – minimum 5 ocen; 3 godziny w tygodniu – minimum 6 ocen; 4 godziny w tygodniu – minimum 8 ocen.

6. Ocena sumująca prac pisemnych wystawiana jest według skali punktowej, przeliczanej na skalę procentową odpowiadającą następującym ocenom:

100%	ocena celująca
99% - 90%	ocena bardzo dobra
89% - 75%	ocena dobra
74% - 55%	ocena dostateczna
54% - 35%	ocena dopuszczająca
34% - 0%	ocena niedostateczna

lub opatrzona jest w komentarz pisemny nauczyciela.

7. Ocena śródroczna i roczna jest oceną ważoną. Średnia ważona to taka, w której poszczególne elementy z różną wagą wpływają na średnią. Aby ją obliczyć, sumuje się elementy przemnożone przez ich wagi i otrzymaną sumę dzieli się przez sumę wag. Ocena śródroczna i roczna jest średnią ważoną ocen częściowych ustaloną według zasad:

Forma aktywności podlegająca ocenie	Waga	Kolor oceny
sprawdzian/test/praca klasowa	3	różowy
kartkówka	2	zielony
projekt	2	zielony
zadanie	2	zielony
praca domowa	1	niebieski
samoskonalenie	3	różowy
aktywność na lekcjach	1	niebieski
Odpowiedź ustana	1	biały

8. Średniej ważonej przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej przyporządkowuje się następujące przedziały:

Średnia ważona	Ocena śródroczna i roczna
5,55 i powyżej	celujący

4,55 – 5,54	bardzo dobry
3,55 – 4,54	dobry
2,55 - 3,54	dostateczny
1,55 - 2,54	dopuszczający
1 – 1,54	niedostateczny

9. Nauczyciel może wystawić ocenę wyższą od oceny wynikającej ze średniej ważonej, gdyż bierze pod uwagę psychofizyczne możliwości ucznia.

10. W szkole stosuje się także ocenianie kształtujące. W myśl zasad oceniania kształtującego, wystawienie takiej oceny nie przekłada się na ocenę cyfrową (sumującą). Wartość oceny kształtującej ma – obok oceny sumującej – wpływ na ocenę śródroczną i roczną. Częstotliwość stosowania oceniania kształtującego zależy od specyfiki przedmiotu oraz liczby godzin zajęć. Formy sprawdzania i oceniania oceną kształtującą ustala nauczyciel.

§ 72

Ocenianie ucznia z religii i etyki odbywa się zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 73

Nauczyciel jest obowiązany dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- 1) posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego - na podstawie tego orzeczenia;
- 2) posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania- na podstawie tego orzeczenia;
- 3) posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej wskazującą na potrzebę takiego dostosowania, na podstawie tej opinii;
- 4) nieposiadającego orzeczenia lub opinii wymienionych w pkt 1,2 i 3, który jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole, na podstawie rozpoznania dokonanego w szkole zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 5) posiadającego opinię lekarza o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego – na podstawie tej opinii.

§ 74

W klasach IV–VIII obowiązują następujące wymagania edukacyjne na poszczególne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych:

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla ucznia w klasie IV

Kształcenie literackie i kulturalne:

ocena dopuszczająca – uczeń: poprawnie czyta i wygłasza tekst literacki, wymienia bohaterów wiersza, nazywa wers i strofę, odtwarza wiersz z pamięci, wskazuje w tekście wiersza rymy, epitety, wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze literackim, teatralnym, filmowym, rozumie tekst epicki po cichym przeczytaniu, poprawnie łączy tytuły lektur z nazwiskami autorów, zna treść lektur.

ocena dostateczna – uczeń: j.w. oraz: rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne, odróżnia osobę mówiącą i narratora od rzeczywistego autora, przedstawia bohaterów wiersza, wskazuje w tekście wiersza wers, strofę, rym, ożywienie, porównanie, rozumie pojęcia: opis, opowiadanie, dyskusja, zna pojęcia: bajka, baśń

ocena dobra- uczeń: j.w. oraz: odróżnia pojęcie fikcji literackiej od rzeczywistości, wskazuje w narracji elementy opisu, opowiadania, dialogu, poprawnie redaguje dialog, list, określa temat wiersza, opowiada o sytuacji przedstawionej w utworze poetyckim, w utworze poetyckim wyróżnia uosobienie i porównanie literackie, w wierszu określa rytm.

ocena bardzo dobra – uczeń: j.w. – oraz: zna cechy gatunkowe baśni i potrafi zaliczyć utwór do określonego gatunku, we własnym opowiadaniu wprowadza elementy opisu, dialogu, samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu, temat, samodzielnie ocenia i motywuje postępowania bohaterów.

Formy wypowiedzi pisemnej:

Formy wypowiedzi	<i>Wymagania</i>			
	<i>na ocenę dopuszczającą</i>	<i>na ocenę dostateczną</i>	<i>na ocenę dobrą</i>	<i>na ocenę bardzo dobrą</i>
	<i>Uczeń :</i>			

<u>Plan</u>	-podejmuje próby napisania planu ramowego do krótkiego tekstu literackiego	-poprawnie pisze plan ramowy krótkiego tekstu literackiego	-samodzielnie redaguje plan ramowy -stosuje równoważniki zdań	- samodzielnie redaguje plan ramowy , stosując różne wypowiedzenia - przekształca plan
<u>Opowiadanie</u>	- podejmuje próby napisania krótkiego opowiadania na podstawie planu	-redaguje krótkie opowiadanie na podstawie planu	- redaguje opowiadanie na zadany temat, stosując następstwo czasowe	- sam redaguje opowiadanie twórcze lub odtwórcze , zachowując wybrany czas narracji
<u>Opis</u>	- podejmuje próby opisania wybranej osoby wymienia wyrazy opisujące wygląd postaci	- redaguje opis - stosuje przymiotniki jako określenia rzeczownika	- poprawnie redaguje opis, stosując właściwe słownictwo - unika powtórzeń • stosuje odpowiednią kompozycję w wypowiedzi pisemnej • wydziela akapity w wypowiedzi pisemnej	- samodzielnie redaguje opis - stosuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne dąży do obrazowości i plastyczności

<u>List</u>	<ul style="list-style-type: none"> - zna kompozycję i układ listu - podejmuje próby pisania listu - poprawnie zapisuje miejscowość i datę 	<ul style="list-style-type: none"> - właściwie rozmieszcza i zapisuje adres nadawcy i odbiorcy - stosuje zwrot do adresata - redaguje list 	<ul style="list-style-type: none"> - zachowuje właściwą kompozycję listu - redaguje zwięzłe życzenia i pozdrowienia 	<ul style="list-style-type: none"> - sam redaguje list w sprawie - poprawnie stosuje zwroty grzecznościowe i skróty związane z korespondencją - i zapisuje je - dzieli tekst na akapity
<u>Dialog</u>	<ul style="list-style-type: none"> - wie czym wyróżnia się dialog - podejmuje próbę napisania dialogu 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje krótki dialog - przekształca dialog na tekst ciągły na podstawie wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje dialogi ilustrujące różne sytuacje 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie redaguje dialogi na podstawie lektury - właściwie zapisuje dialog
<u>Informacja</u>	<ul style="list-style-type: none"> - na lekcji podejmuje próby napisania krótkiego i prostego tekstu użytkowego 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje proste informacje 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje informacje, zachowując jej najważniejsze składniki 	<ul style="list-style-type: none"> - sam redaguje rozmaite informacje, umieszczając w nich elementy, konieczne dla sprawnej komunikacji

<u>Notatka</u>	- podejmuje próby napisania krótkiej notatki w formie schematu	- redaguje poprawną notatkę	- redaguje notatkę w dowolnej formie, zwracając uwagę na ważne treści	- stosuje poprawny zapis
-----------------------	--	-----------------------------	---	--------------------------

<u>Kartka z życzeniami lub pozdrowieniami</u>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje miejscowość i datę • podejmuje próbę napisania życzeń lub pozdrowień 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje adres • redaguje życzenia lub pozdrowienia według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zwroty do adresata • redaguje życzenia lub pozdrowienia 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje życzenia lub pozdrowienia odpowiednie do sytuacji i adresata. Poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i kompozycyjnym • wskazuje różnice między SMS-em a kartką pocztową
--	--	---	--	---

<u>Ogłoszenie</u>	określa, czym jest ogłoszenie i wymienia jego najważniejsze elementy	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ogłoszenie według wzoru • poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ogłoszenie • pisze krótko, zwięźle i konkretnie • podaje informacje kontaktowe 	redaguje pisemnie ogłoszenie, uwzględniając jego konieczne elementy <ul style="list-style-type: none"> • w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny
--------------------------	--	--	---	--

<u>Zaproszenie</u>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze elementy zaproszenia • redaguje zaproszenie w sposób ustny 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje zaproszenie według wzoru • poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje zaproszenie • stosuje zwroty do adresata i charakterystyczne sformułowania 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje pisemnie zaproszenie, uwzględniając konieczne elementy • w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję i nadaje ciekawą formę graficzną.
---------------------------	--	---	--	---

Nauka o języku:

Ocena dopuszczająca - uczeń: opanował w stopniu dopuszczającym ortografię, zna podstawowe części mowy - rzeczownik, czasownik, przymiotnik, rozpoznaje czasownik i określa formy przy pomocy nauczyciela, podaje liczby, rodzaje i osoby czasownika, wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym, określa bezokolicznik jako nieosobową

formę czasownika, wskazuje rzeczowniki wśród innych części mowy, podaje liczby, rodzaje i przypadki rzeczownika, podaje liczby, rodzaje i przypadki przymiotnika, buduje zdania, rozróżnia zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, rozpoznaje głoski, wymienia litery w kolejności alfabetycznej, dzieli wyrazy na sylaby, wyszukuje wyrazy w słowniku języka polskiego i słowniku ortograficznym, poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzi, wskazuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytajnik, wykrzyknik.

Ocena dostateczna- uczeń: j.w. – oraz: opanował w stopniu dostatecznym ortografię, samodzielnie rozpoznaje części mowy – czasownik, rzeczownik, przymiotnik, odmienia przymiotnik przez liczby i przypadki, wypisuje z tekstu rzeczowniki wraz z określającymi je przymiotnikami, wyszukuje przysłowki, przyimki, spójniki w tekście, rozpoznaje przysłowki pochodzące od przymiotników, w miarę poprawnie analizuje związki wyrazowe, wyodrębnia i nazywa podstawowe części zdania :podmiot i orzeczenie, porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej, poprawnie dzieli wyrazy na sylaby, odróżnia głoski i litery, określa cechy głosek: dźwięczność, nosowość, miękkość, buduje poprawnie proste zdania, buduje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, stosuje znaki interpunkcyjne: kropkę, wykrzyknik, pytajnik.

Ocena dobra- uczeń : j.w. –oraz: opanował w stopniu dobrym ortografię, określa liczbę liter i głosek w podanych wyrazach, poprawnie przenosi wyrazy do następnej linii, odróżnia samogłoski i spółgłoski, odczytuje skróty i oznaczenia słownikowe, buduje poprawnie zdania, przekształca zdania oznajmujące w zdania pytające, poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne: kropkę, wykrzyknik, pytajnik, tworzy przysłowki od przymiotników, posługuje się przysłówkami w zdaniu.

Ocena bardzo dobra – uczeń: j.w – oraz: opanował w stopniu bardzo dobrym ortografię, całkowicie poprawnie analizuje i stosuje związki wyrazowe w zdaniach, samodzielnie rozpoznaje wszystkie części zdania, bezbłędnie odróżnia samogłoski i spółgłoski, przekształca zdania rozkazujące tak, by wyrażały prośbę, określa różnicę w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego: kropki, wykrzyknika, pytajnika.

Ocena celująca- uczeń: j.w. –oraz: czyta i zna dodatkowe teksty, orientuje się w zagadnieniach języka, literatury i kultury, sprawnie korzysta ze słowników, stosuje różne rodzaje zdań w zależności od zamierzonego celu, redaguje krótki dialog złożony z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla ucznia klasy V

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

CZYTANIE: identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji (autor, narrator, czytelnik, słuchacz), rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję, ogłoszenie, wskazuje najważniejsze informacje w przeczytanym tekście, zwłaszcza, w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost, i uzupełnia na podstawie czytanego tekstu różne typy notatek graficznych o te informacje, wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie), rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi, rozumie ogólny sens czytanych utworów, określa nastrój wypowiedzi, stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, wyróżnia pauzę koniec wypowiedzenia, rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki), rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone.

DOCIERANIE DO INFORMACJI: sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym, wyszukuje synonimy w słowniku, wyrazów bliskoznacznych, wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, czasopisma, podanej strony internetowej.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY: mówi o swoich reakcjach czytelniczych, wyraża swój stosunek do postaci, odróżnia fikcję od rzeczywistości, odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych, odróżnia autora od osoby mówiącej w tekście literackim, określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, omawia akcję, zna cechy baśni, legendy, bajki, wie, co to jest mit, rozpoznaje wers, strofę, rym, refren, rozpoznaje przenośnię, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, wyodrębnia film i spektakl teatralny spośród innych przekazów i tekstów kultury oraz potrafi nazwać ich twórcywo (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa).

TWORZENIE WYPOWIEDZI

PISANIE: stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h, tworzy proste wypowiedzi oraz notatki na podany temat, uzupełnia prosty schemat, tabelę, zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układa plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze z

dialogiem, za pomocą prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, za pomocą prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu, stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne), składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu), fleksji (stosuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu), fonetyki (dzieli wyrazy przy przenoszeniu do następnej linii, zna sposoby oznaczania miękkości głosek, zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek ustnych, dźwięcznych i bezdźwięcznych).

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

CZYTANIE: identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi, określa temat i główną myśl tekstu, oddziela informacje ważne od drugorzędnych, wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, wskazuje cytaty, wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi, rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu, określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszonej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu, wskazuje morał wyrażony wprost, rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne, literackie, reklamowe, rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika), akapitów i marginesów w tekście prozatorskim, wskazuje cudzysłów, wskazuje wersy, strofy, rymy w tekstach poetyckich/ poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów, odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, rozpoznaje w wypowiedziach liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot), odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego, zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania nierozwiniętego, rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, rodzajów gramatycznych (rzeczownik, przymiotnik), osób, czasów i rodzajów gramatycznych (czasownik), określa stopień przymiotnika i przysłówka, posługuje się alfabetem, uwzględnia różnice między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek.

DOCIERANIE DO INFORMACJI: wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, szkolnego słownika języka polskiego, korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY: dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe, nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, wskazuje elementy akcji, wskazuje w utworze cechy baśni, legendy, bajki,

rozumie, czym jest mit, wie, czym jest: wers, zwrotka, rym, rytm, refren, wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, wyodrębnia film spośród innych dziedzin sztuki, zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widowia, kurtyna, kulisy, próba, program teatralny, afisz, przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), odczytuje morał baśni, bajek, zauważa metaforyczny charakter mitu.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE: świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, formułuje pytania zamknięte i otwarte, udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych, wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane, z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą, stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, składa życzenia, gratulacje, instruuje, wypowiada się w sposób uporządkowany opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych), dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens, stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych, posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem).

PISANIE: stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u,rz – ż, ch – h i interpunkcji, odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą, poprawnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy, poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe, poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym, używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych, stosuje przecinki, w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, samodzielnie zapisuje dialog, dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, układa opowiadanie odtwórcze z dialogiem oraz z elementami opisu, krótką relację, zaproszenie, ogłoszenie, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu zapisuje instrukcję z uwzględnieniem sformułowań wskazujących na kolejność wykonywanych czynności, tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych), w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje

odpowiedni układ graficzny, stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników; poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym).

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

CZYTANIE: wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio, rozumie funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi, objaśnia przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi, odróżnia teksty literackie od informacyjnych i reklamowych, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy, odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich, wskazuje typowe elementy konstrukcyjne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, wskazuje różnice między rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, liczebnikami, zaimkami, przyimkami i spójnikami, rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to).

DOCIERANIE DO INFORMACJI: wie, jakiego typu informacje zawierają słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych i umiejętnie je stosuje, wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY: posługuje się pojęciami *akcja, fabuła, związek przyczynowo-skutkowy*, identyfikuje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks, rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, rytmu oraz objaśnia znaczenie i funkcję środków poetyckich, takich jak: przenośnia, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, rozumie funkcję akapitu jako logicznie w tekście, wyodrębnia elementy dzieła filmowego, zna główne etapy powstawania filmu i przedstawienia, rozumie pojęcie adaptacji, określa zadania twórców dzieła filmowego i teatralnego – aktora, reżysera, dekoratora, suflera, reżysera, charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE: udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi, uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami; łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu, wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń,

gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw, wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki i wyrażenia przyimkowe, w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia, poprawnie używa odpowiedniego stopnia przymiotnika i przysłówka), objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów, odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów, umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennych części mowy w poprawnych formach), wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu, stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi.

PISANIE: stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji, poprawnie używa i zapisuje formy nieosobowe czasownika, w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne, zastępuje powtarzające się w tekście wyrazy odpowiednimi zaimkami, stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi, pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń (pamiętnik, dziennik), zapisuje dialog w opowiadaniu, w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia), opisując obraz, rzeźbę, ilustrację, plakat, stosuje podstawowe słownictwo charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki, dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

CZYTANIE: wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą, oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytaniu znaczeń dosłownych i przenośnych, wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce, nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi, nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot

liryczny, narrator), w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii, wskazuje typowe elementy stylistyczne i graficzne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, dostrzega relacje między takimi elementami konstrukcji, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu, rozumie funkcje użytych w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, pojedynczych i złożonych, równoważników zdań, rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych.

DOCIERANIE DO INFORMACJI: w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słowni, konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY: charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi, objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim oraz środków stylistycznych w utworze poetyckim (w tym rozróżnia ożywienie i uosobienie jako rodzaje przenośni), wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu, rytmu, refrenu do interpretacji utworu, wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy; dostrzega różnice między celem tych programów, charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

PISANIE: potrafi zastosować reguły ortograficzne w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów, pisowni *nie* w przeciwstawieniach), przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu, komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji, udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką, komponuje i przekształca plan wypowiedzi, pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń, w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła, sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej), składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzi złożonych), fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego).

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

CZYTANIE: czyta ze zrozumieniem na poziomie krytycznym teksty spoza listy lektur, interpretuje utwory poetyckie i prozatorskie

DOCIERANIE DO INFORMACJI: wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY: porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich i poetyckich, wskazuje elementy baśni, legendy, bajki, mitu w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii, odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

PISANIE: tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, pomysłową formą, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych, wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi, świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla ucznia w klasie VI

Ocena dopuszczająca- uczeń: poprawnie czyta i wygłasza tekst poetycki, wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze literackim, teatralnym, filmowym, rozumie tekst epicki po cichym przeczytaniu, korzysta z objaśnień wyrażen i zwrotów pod tekstem, poprawnie łączy tytuły lektur z nazwiskami autorów, zna treść lektur.

Ocena dostateczna – uczeń : j.w. – oraz: rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne, wskazuje cechy bohaterów, odróżnia osobę mówiącą i narratora od rzeczywistego autora, rozumie pojęcia: opis, opowiadanie, przepis, życzenie, instrukcja, porządkuje wydarzenia, uwzględniając związki przyczynowo- skutkowy, zna pojęcia: bajka, baśń, mit, legenda, powieść, ballada, samodzielnie wyszukuje informacje we wskazanym źródle.

Ocena dobra uczeń : j.w. – oraz: odróżnia pojęcie fikcji literackiej od rzeczywistości, czyta płynnie, przejrzysto intencjonalnie, wskazuje w narracji elementy opisu, opowiadania, dialogu, poprawnie

redaguje dialog, opis, opowiadanie, instrukcję, przepis, list, życzenia, zaproszenie, w utworze poetyckim wyróżnia środki stylistyczne, odróżnia wiersz stroficzny od ciągłego.

Ocena bardzo dobra – uczeń : j.w.- oraz: zna cechy gatunkowe bajki, legendy, powieści i potrafi zaliczyć utwór do określonego gatunku, we własnym opowiadaniu wprowadza elementy opisu, dialogu, samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu, przesłanie, ideę, temat, samodzielnie ocenia i motywuje postępowanie bohatera.

Nauka o języku:

Ocena dopuszczająca- uczeń: opanował w stopniu dopuszczającym ortografię, zna podstawowe części mowy, rozpoznaje czasownik i określa formy przy pomocy nauczyciela, dostrzega związki czasownika z innymi wyrazami, rozpoznaje rzeczownik i określa jego formę, rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania, poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzeń.

Ocena dostateczna- uczeń:

j.w. –oraz: opanował w stopniu dostatecznym ortografię, samodzielnie rozpoznaje części mowy i określa ich formy, w miarę poprawnie analizuje związki wyrazowe, zna liczebnik, wyodrębnia i nazywa podstawowe części zdania, określa cechy głosek: dźwięczność, nosowość, miękkość.

Ocena dobra uczeń : j.w. – oraz: opanował w stopniu dobrym ortografię, rozumie i rozpoznaje temat i końcówkę w odmianie wyrazu, zna pojęcie oboczności głosek na prostych przykładach, rozumie stosunki współrzędności i podrzędności zespołów składniowych, odróżnia związek główny od związków pobocznych, rozumie pojęcie akcentu, podaje przykłady.

Ocena bardzo dobra – uczeń : j.w. – oraz: opanował w stopniu bardzo dobrym ortografię, całkowicie poprawnie analizuje i stosuje związki wyrazowe w zdaniach, samodzielnie rozpoznaje poznane części mowy i zdania, zna wyjątki od podstawowej zasady akcentowania.

Ocena celująca – uczeń : j.w. – oraz: orientuje się w zagadnieniach języka, literatury i kultury.

Ocenianie prac pisemnych uczniów:

Na ocenę dopuszczającą- uczeń: stara się zachować formę, praca zbliżona do wymaganego tematu, zdania są krótkie, zwięzłe, nie panuje nad potokiem składniowym charakterystycznym dla języka mówionego, popełnia liczne błędy językowe.

Na ocenę dostateczną – uczeń: zachowuje formę, ale nie występują wszystkie elementy, praca na temat, lecz ujęty został powierzchownie, zostały ujęte najważniejsze zagadnienia, posługuje się zdaniami krótkimi, często występują błędy składniowe, ale zachowana jest logika wypowiedzi, eliminuje potok składniowy, pojawiające się błędy językowe.

Na ocenę dobrą- uczeń: zachowuje formę, wyczerpał temat ,stosuje wypowiedzenia pojedyncze i złożone, występują nieliczne błędy składniowe, unika powtórzeń , używa urozmaiconego języka, mogą zdarzyć się błędy językowe.

Na **ocenę bardzo dobrą** – uczeń: zachowuje form, wyczerpał temat pracy, w zależności od potrzeby buduje wypowiedzenia krótkie, treściwe lub bogate, nasycone określeniami oddającym poruszany temat, zachowana jest poprawna składnia, wysoka sprawność i poprawność językowa.

Na **ocenę celującą** – uczeń: wykorzystał wiadomości spoza lektur poznawanych podczas lekcji.

Formy wypowiedzi	Wymagania			
	na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą
	Uczeń			
Opowiadanie	- pisze krótkie opowiadanie	- redaguje opowiadanie w 1.i 3. osobie - buduje wypowiedzenie, zachowując poprawny szyk wyrazów - posługuje się określeniami	- redaguje opowiadanie na podstawie własnych przeżyć lub lektury	- redaguje i właściwie komponuje opowiadanie odtwórcze i twórcze z zastosowaniem dialogu - przytacza i zapisuje poprawnie cudzą wypowiedź - świadomie przekształca tekst ciągły na dialog poprawnie stosuje mowę niezależną i zależną - indywidualizuje wypowiedzi rozmówców
Opis	- potrafi opisać osobę, rzecz	- posługuje się określeniami	- wykorzystuje słownictwo nazywające uczucia,	- redaguje opis dzieła sztuki

			a także słownictwo oceniające	
Streszczenie	- potrafi streścić krótki tekst	- streszcza wydarzenia w porządku chronologicznym	- streszcza wydarzenia w porządku chronologicznym, niezależnie od kolejności przedstawionej w utworze	- posługuje się środkami językowymi związłe wyrażającymi treści
Charakteryzowanie postaci	- przedstawia charakteryzowaną postać	- przedstawia charakteryzowaną postać - opisuje jej wygląd - stosuje zwroty i wyrażenia określające wygląd postaci	- dostrzega względność ocen - stosuje nazwy nosicieli cech oraz przymiotniki nazywające cechy	- stosuje wyrazy ekspresywne, dobiera wyrazy najtrafniejsze
Sprawozdanie	- odtworzy przebieg wycieczki i imprezy szkolnej	- zachowuje porządek chronologiczny - zachowuje logiczną całość wypowiedzi	- używa w określonych sytuacjach zdań bezpodmiotowych	- stosuje znaki interpunkcyjne przy zapisie rzymskich i arabskich liczb typu: V liceum, 7. zawodnik,
List	- zna kompozycję i układ listu - pisze krótki list	- redaguje list oficjalny i nieoficjalny	- poprawnie redaguje list oficjalny i nieoficjalny	- poprawnie redaguje list oficjalny i nieoficjalny - świadomie posługuje się słownictwem, wyrażającym intencję wypowiedzi

Notatki z lektury	- redaguje krótką notatkę	- redaguje notatkę	- wyciąga krótkie wnioski wynikające z analizy tekstów	- wyciąga wnioski podsumowujące dyskusję po przeczytaniu lektury
Pisma użytkowe	-potrafi zredagować krótki i prosty tekst użytkowy	- redaguje telegram zgodnie z intencją i zaistniałą sytuacją	- poprawnie wypełnia użytkowe druki pocztowe	- swobodnie skraca tekst, pozostawiając niezbędne informacje - poprawnie stosuje skróty

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla ucznia w klasie VII

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

Kształcenie literackie i kulturowe:

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np biograficznego, historycznego, kulturowego, rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady, rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinie i fakty, rozróżnia fikcję kłamstwo, wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję, rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi, dostrzega różne motywy postępowania bohaterów, odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski, czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren, odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego, zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, rozróżnia narrację pierwszo- i trzecio osobową, odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst

główny, didaskalia, monolog i dialog, rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich, rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton, wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury, zna terminy *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna*, wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator), zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury, dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie):

sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi, tworzy plan dłuższej wypowiedzi, tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje, wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji, przygotowuje wywiad, streszcza, skraca, parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy, wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów, układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty, wygłasza z pamięci tekst poetycki.

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja):

wie, czym jest błąd językowy, ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego: – fonetyki, dostrzega rozbieżności między mową a pismem, – słowotwórstwa i słownictwa, zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów, – fleksji, – składni.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe:

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów, nazywa różne motywy postępowania bohaterów, określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego, identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki, charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm,

eufemizm, inwokację, wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie, rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn, identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze, odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady, rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście, samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis, wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich.

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie):

pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska, zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu, stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów, rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy, uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację, redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami, pisze wywiad, stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi, zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu, w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji.

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja):

dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować, stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie: – fonetyki – słowotwórstwa i słownictwa – fleksji – składni

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe:

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji, odczytuje tekst na poziomie przenośnym, określa funkcję przeczytanego tekstu, interpretuje tytuł utworu, wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania

i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych, dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytanim tekście, w tym w satyrze, określa funkcję środków artystycznego wyrazu, analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu, uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich, uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki, wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych, analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej, odczytuje sensy przenośne i symboliczne w odbieranym tekście.

MÓWIENIE

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie):

płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej, dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, aktywnie uczestniczy w dyskusji, wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej, pisze na temat, stosując funkcjonalną kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte celnie dobranymi przykładami, dobiera i stosuje środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu, prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu, reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację, w rozprawce dobiera odpowiednie argumenty, w których odwołuje się do kontekstu literackiego, popiera je odpowiednimi przykładami, pisze wywiad, wykorzystując zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie, opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki, w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera, recytuje tekst poetycki, interpretacje głosowo z uwzględnieniem tematu, ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny.

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja):

dokonuje korekty tworzonego tekstu, analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, w piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie:– fonetyki (zna różnicę między głóską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem, – słowotwórstwa i słownictwa (wie,

czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów, – fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany), – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe:

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego, odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym, wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych, ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp., określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii, interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury.

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie):

udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód, aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji, charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych, analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie, krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów, pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym,

dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy, posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania, posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe, odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą.

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja):

wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu, świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe:

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym, samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji, praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego, krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie):

samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji, aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski, interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych, oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej, pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję, tworzy

oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem, redaguje dłuższe formy wypowiedzi, podejmuje próby własnej twórczości literackiej.

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja):

wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensory symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi.

Wymagania edukacyjne z matematyki dla ucznia klasy IV

Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, jeśli:

odczytuje współrzędne punktów zaznaczonych na osi liczbowej (proste przypadki); odczytuje i zapisuje słownie liczby zapisane cyframi (w zakresie 1 000 000); zapisuje cyframi liczby podane słowami

(w zakresie 1 000 000); dodaje liczby bez przekraczania progu dziesiątkowego; odejmuje liczby w zakresie 100 bez przekraczania progu dziesiątkowego; mnoży liczby jednocyfrowe; dzieli liczby dwucyfrowe przez liczby jednocyfrowe (w zakresie tabliczki mnożenia); rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania, odejmowania, mnożenia; zamienia jednostki czasu (godziny na minuty, minuty na sekundy, kwadransy na minuty, godziny na kwadransy); zapisuje słownie godziny przedstawione na zegarze; oblicza upływ czasu, np. od 12.30 do 12.48; zna cyfry rzymskie (I, V, X); zapisuje cyframi rzymskimi liczby naturalne (do 12) zapisane cyframi arabskimi; podaje czas trwania roku zwykłego i roku przestępnego (liczbę dni); spośród podanych liczb wybiera liczby podzielne przez 10, przez 5, przez 2; przedstawia drugą i trzecią potęgę za pomocą iloczynu takich samych czynników; oblicza wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych; mnoży i dzieli liczby zakończone zerami przez liczby jednocyfrowe; szacuje wynik dodawania dwóch liczb dwu- lub trzycyfrowych; dodaje i odejmuje pisemnie liczby z przekraczaniem kolejnych progów dziesiątkowych; mnoży pisemnie liczbę wielocyfrową przez liczbę jednocyfrową; rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego; rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia liczby wielocyfrowej przez liczbę jednocyfrową; rozpoznaje podstawowe figury geometryczne: punkt, odcinek, prostą; wskazuje punkty należące do odcinka i do prostej; wskazuje na rysunku proste i odcinki prostopadłe oraz równoległe; rysuje odcinek o podanej długości; rozróżnia wśród czworokątów prostokąty i kwadraty; rysuje prostokąty, których wymiary są wyrażone taką samą jednostką; rysuje kwadraty o podanych wymiarach; rysuje przekątne prostokątów; wyróżnia wśród innych figur wielokąty i podaje ich

nazwy; wymienia różne jednostki długości; oblicza obwód wielokąta, którego długości boków są wyrażone taką samą jednostką; wybiera spośród podanych figur te, które mają oś symetrii; wskazuje środek, promień i średnicę koła i okręgu; rysuje okrąg i koło o danym promieniu i o danej średnicy; rysuje odcinek o podanej długości w podanej skali; wskazuje i nazywa: licznik, mianownik, kreskę ułamkową; odczytuje i zapisuje ułamki zwykłe (słownie i cyframi); porównuje ułamki zwykłe o jednakowych mianownikach; przedstawia ułamek właściwy w postaci ilorazu; zapisuje iloraz w postaci ułamka zwykłego; rozszerza i skraca ułamek zwykły przez podaną liczbę; dodaje i odejmuje ułamki zwykłe o jednakowych mianownikach bez przekraczania jednościami; odczytuje i zapisuje ułamek dziesiętny; dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne sposobem pisemnym – proste przypadki; dodaje

i odejmuje ułamki dziesiętne w pamięci – proste przypadki; mnoży i dzieli ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000 – proste przypadki (bez dopisywania dodatkowych zer); mierzy i porównuje pola figur za pomocą kwadratów jednostkowych; wymienia podstawowe jednostki pól; wskazuje przedmioty, które mają kształt: prostopadłościanu, sześciianu, graniastosłupa, walca, stożka, kuli; wymienia podstawowe jednostki objętości.

Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, jeśli:

zaznacza podane liczby naturalne na osi liczbowej; odczytuje i zapisuje słownie liczby zapisane cyframi; zapisuje cyframi liczby podane słowami, zapisuje słownie i cyframi kwoty złożone z banknotów i monet o podanych nominałach; dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100 z przekraczaniem progu dziesiątkowego; stosuje prawa łączności i przemienności dodawania (mnożenia); oblicza składnik, gdy jest podana suma i drugi składnik (w zakresie 100); oblicza odjemną, gdy jest podany odjemnik i różnica (w zakresie 100); oblicza odjemnik, gdy jest podana odjemna i różnica (w zakresie 100); oblicza jeden czynnik, gdy dany jest drugi czynnik i iloczyn (w zakresie 100); oblicza dzielną, gdy dane są dzielniki iloraz (w zakresie 100); oblicza dzielnik, gdy dane są dzielna i iloraz (w zakresie 100); wymienia dzielniki danej liczby dwucyfrowej; wykonuje dzielenie z resztą (w zakresie 100); rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia lub dzielenia z resztą; dzieli liczbę dwucyfrową przez liczbę jednocyfrową (w zakresie 100); oblicza upływ czasu, np. od 14.29 do 15.25; zapisuje cyframi rzymskimi liczby naturalne (do 39) zapisane cyframi arabskimi; zapisuje daty z wykorzystaniem cyfr rzymskich; rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z wykorzystaniem obliczeń kalendarzowych i zegarowych; przypisuje podany rok do odpowiedniego stulecia; oblicza kwadrat i sześciang liczby naturalnej; zapisuje iloczyn takich samych dwóch lub trzech czynników za pomocą potęgi; podaje przykłady liczb podzielnych przez 10, przez 5, przez 2; wybiera spośród podanych liczb liczby podzielne przez 9, przez 3; mnoży i dzieli liczby z zerami na końcu; oblicza wartości trójdziałaniowych wyrażeń arytmetycznych;

szacuje wynik odejmowania dwóch liczb (dwucyfrowych, trzycyfrowych); szacuje wynik mnożenia dwóch liczb; mnoży pisemnie przez liczby dwucyfrowe; mnoży pisemnie liczby zakończone zerami; dzieli pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby jednocyfrowe; sprawdza poprawność wykonanych działań; rysuje prostą równoległą i prostą prostopadłą do danej prostej; rozwiązuje elementarne zadania z wykorzystaniem własności boków i kątów prostokąta i kwadratu; podaje liczbę przekątnych w wielokącie; zamienia jednostki długości, np. metry na centymetry, centymetry na milimetry; rysuje osie symetrii figury; podaje zależność między promieniem a średnicą koła i okręgu; oblicza wymiary figur geometrycznych i obiektów w skali wyrażonej niewielkimi liczbami naturalnymi; oblicza w prostych przypadkach rzeczywistą odległość na podstawie mapy ze skalą mianowaną; zamienia ułamki niewłaściwe na liczby mieszane; zamienia liczby mieszane na ułamki niewłaściwe; dodaje ułamki zwykłe do całości; odejmuje ułamki zwykłe od całości; rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i z zastosowaniem odejmowania ułamków zwykłych o jednakowych mianownikach; mnoży ułamek zwykły przez liczbę naturalną bez przekraczania jedności; porównuje ułamki dziesiętne; dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne sposobem pisemnym; mnoży i dzieli ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000 (z dopisywaniem dodatkowych zer); zamienia ułamek dziesiętny na ułamek zwykły (liczbę mieszaną), a ułamek zwykły (liczbę mieszaną) na ułamek dziesiętny – proste przypadki; rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych; rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000; oblicza pole prostokąta i kwadratu, których wymiary są wyrażone tą samą jednostką; rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania pola i obwodu prostokąta; opisuje prostopadłościan i sześciąt, wskazując wierzchołki, krawędzie, ściany; opisuje graniastosłup, wskazując ściany boczne, podstawy, krawędzie, wierzchołki; mierzy objętość sześciąt sześciątami jednostkowym.

Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, jeśli:

dodaje i odejmuje w pamięci liczby naturalne z przekraczaniem progu dziesiątkowego; mnoży w pamięci liczby jednocyfrowe przez liczby dwucyfrowe (w zakresie 100); rozwiązuje zadania z wykorzystaniem mnożenia i dzielenia; wykonuje obliczenia zegarowe i kalendarzowe; zapisuje cyframi arabskimi liczby do 39 zapisane cyframi rzymskimi; rozwiązuje zadania z zastosowaniem cech podzielności przez 10, przez 5, przez 2; oblicza wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych; rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia liczb zakończonych zerami; mnoży pisemnie liczby wielocyfrowe; korzysta z obliczeń pisemnych do wyznaczenia odjemnej, gdy są podane odjemniki różnica; korzysta z obliczeń pisemnych do wyznaczenia odjemnika, gdy są podane odjemna i różnica; rozwiązuje typowe zadania tekstowe z

zastosowaniem dodawania, odejmowania i mnożenia przez liczby jednocyfrowe sposobem pisemnym; rysuje odcinek równoległy i odcinek prostopadły do danego odcinka; wymienia własności boków i kątów prostokąta i kwadratu; rysuje wielokąty spełniające określone warunki; oblicza długość boku prostokąta przy danym obwodzie i drugim boku; rysuje figurę mającą dwie osie symetrii; oblicza rzeczywiste wymiary obiektów, znając ich wymiary w podanej skali; zaznacza na osi liczbowej ułamki zwykłe; dodaje lub odejmuje liczby mieszane o takich samych mianownikach; porównuje ułamki zwykłe o takich samych licznikach; rozwiązuje zadania, wykorzystując rozszerzanie i skracanie ułamków zwykłych; rozwiązuje zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych o jednakowych mianownikach oraz mnożenia ułamków zwykłych przez liczby naturalne; zaznacza na osi liczbowej ułamki dziesiętne; porządkuje ułamki dziesiętne według podanych kryteriów; rozwiązuje zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych; rozwiązuje zadania z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000; zamienia jednostki długości i masy z wykorzystaniem ułamków dziesiętnych; oblicza pole prostokąta, którego wymiary podano w różnych jednostkach; szacuje wymiary oraz pole powierzchni określonych obiektów; rysuje figurę o danym polu; rysuje rzut sześciianu.

Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, jeśli:

ustala jednostkę na osi liczbowej na podstawie podanych współrzędnych punktów; rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe; wyznacza liczbę naturalną, znając jej kwadrat, np. 25, 49; oblicza wartość wielodziałaniowego wyrażenia arytmetycznego; stosuje cechy podzielności przy wyszukiwaniu liczb spełniających dany warunek; rozwiązuje zadania z zastosowaniem cech podzielności przez 9 i przez 3; rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia liczb zakończonych zerami; rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania sposobem pisemnym; rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia sposobem pisemnym; rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z wykorzystaniem własności wielokątów, koła i okręgu; rysuje figurę symetryczną z zadanymi osiami symetrii; dobiera skalę do narysowanych przedmiotów; wyznacza rzeczywistą odległość między obiektami na planie i na mapie, posługując się skalą mianowaną i liczbową; porównuje liczby mieszane i ułamki niewłaściwe; doprowadza ułamki do postaci nieskracalnej; zamienia ułamki zwykłe (liczby mieszane) na ułamki dziesiętne metodą rozszerzania; rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków; rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych; oblicza obwód kwadratu przy danym polu; rozwiązuje zadania tekstowe wymagające obliczenia pola kwadratu lub prostokąta; rysuje rzut prostopadłościanu i graniastoslupa; określa objętość prostopadłościanu za pomocą sześciianów

jednostkowych; rozwiązuje zadania tekstowe wymagające wyznaczenia objętości brył zbudowanych z sześciątów jednostkowych; porównuje własności graniastosłupa z własnościami ostrosłupa.

Uczeń otrzymuje ocenę celującą, jeśli:

stosuje znane wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Wymagania edukacyjne z matematyki dla ucznia klasy V

Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, jeśli:

liczbę jednocyfrową dodaje do dowolnej liczby naturalnej i odejmuje od dowolnej liczby naturalnej; dodaje liczby naturalne wielocyfrowe pisemnie bez przekroczenia progu; odejmuje liczby naturalne wielocyfrowe pisemnie bez przekroczenia progu; mnoży liczbę naturalną przez liczbę naturalną jednocyfrową pisemnie; dzieli liczbę naturalną przez liczbę naturalną jednocyfrową pisemnie; mnoży liczbę naturalną przez liczbę naturalną dwucyfrową pisemnie; dzieli liczbę naturalną przez liczbę naturalną dwucyfrową pisemnie; stosuje reguły dotyczące kolejności wykonywania działań; czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe; zapisuje wyrażenia dwumianowane w postaci ułamka dziesiętnego i odwrotnie; zamienia i prawidłowo stosuje jednostki długości: metr, centymetr, decymetr, milimetr, kilometr; zamienia i prawidłowo stosuje jednostki masy: gram, kilogram, dekagram, tona; dodaje ułamki dziesiętne w pamięci (w najprostszych przykładach); odejmuje ułamki dziesiętne w pamięci (w najprostszych przykładach); rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez 2; rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez 5, 10, 100; rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez 3; rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez 9; rozpoznaje liczbę złożoną, gdy jest ona jednocyfrowa lub dwucyfrowa; rozpoznaje liczbę złożoną, gdy na istnienie dzielnika wskazuje poznana cecha podzielności; skraca i rozszerza ułamki zwykłe; odczytuje ułamki zwykłe zaznaczone na osi liczbowej; dodaje ułamki zwykłe o mianownikach jednocyfrowych; odejmuje ułamki zwykłe o mianownikach jednocyfrowych; mnoży ułamki zwykłe o mianownikach jednocyfrowych; rozpoznaje i nazywa trójkąty ostrokątne, prostokątne i rozwartokątne; rozpoznaje i nazywa trójkąty równoboczne i równoramienne; rozpoznaje i nazywa trójkąty ostrokątne, prostokątne i rozwartokątne; rozpoznaje i nazywa trójkąty równoboczne i równoramienne; stosuje jednostki pola: m^2 , cm^2 , km^2 , mm^2 , dm^2 (bez zamiany jednostek w trakcie obliczeń); zamienia jednostki długości: metr, centymetr, decymetr, milimetr, kilometr; rozpoznaje i nazywa kwadrat, prostokąt; rozpoznaje i nazywa romb, równoległobok; rozpoznaje i nazywa trapez; oblicza pola: rombu i równoległoboku, przedstawionych na rysunku (w tym na własnym rysunku pomocniczym); oblicza pole trapezu przedstawionego na rysunku (w tym na własnym rysunku pomocniczym); stosuje jednostki pola: m^2 , cm^2 , km^2 , mm^2 , dm^2 , ar, hektar (bez zamiany jednostek w trakcie

obliczeń); mnoży ułamki dziesiętne w pamięci (w najprostszych przykładach); mnoży ułamki dziesiętne za pomocą kalkulatora (w trudniejszych przykładach); dzieli ułamki dziesiętne w pamięci (w najprostszych przykładach); dzieli ułamki dziesiętne za pomocą kalkulatora (w trudniejszych przykładach); zapisuje ułamek dziesiętny skończony w postaci ułamka zwykłego; przedstawia ułamki zwykłe o mianownikach 10, 100, 1000 itd. w postaci ułamków dziesiętnych skończonych; zaokrągla liczby naturalne; rozpoznaje kąty wierzchołkowe i kąty przyległe; mierzy kąty mniejsze od 180 stopni z dokładnością do 1 stopnia; rozpoznaje graniastosłupy proste w sytuacjach praktycznych i wskazuje te bryły wśród innych modeli brył; wskazuje wśród graniastosłupów prostopadłościany i sześciiany

i uzasadnia swój wybór; wykonuje proste obliczenia zegarowe na godzinach, minutach i sekundach; wykonuje proste obliczenia kalendarzowe na dniach, tygodniach, miesiącach, latach.

Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, jeśli:

dodaje i odejmuje w pamięci liczby naturalne dwucyfrowe, liczby wielocyfrowe w przypadkach, takich jak np. $230 + 80$ lub $4600 - 1200$; szacuje wyniki działań; dodaje liczby naturalne wielocyfrowe pisemnie; odejmuje liczby naturalne wielocyfrowe pisemnie; mnoży liczbę naturalną przez liczbę naturalną trzycyfrową pisemnie; dzieli liczbę naturalną przez liczbę naturalną trzycyfrową pisemnie; wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania; dostrzega zależności między podanymi informacjami; dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązywania; do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metod; dodaje ułamki dziesiętne pisemnie; odejmuje ułamki dziesiętne pisemnie; stosuje cechy podzielności przez 2, 5, 10, 100; stosuje cechy podzielności przez 3, 9; rozpoznaje liczbę pierwszą dwucyfrową; rozkłada liczby dwucyfrowe na czynniki pierwsze; sprowadza ułamki zwykłe do wspólnego mianownika; porównuje ułamki zwykłe; zaznacza ułamki zwykłe na osi liczbowej; dodaje ułamki zwykłe o mianownikach dwucyfrowych, a także liczby mieszane; odejmuje ułamki zwykłe o mianownikach dwucyfrowych, a także liczby mieszane; mnoży ułamki zwykłe o mianownikach dwucyfrowych, a także liczby mieszane; oblicza ułamek danej liczby naturalnej; oblicza wartości prostych wyrażeń arytmetycznych, stosując reguły dotyczące kolejności wykonywania działań; konstruuje trójkąt o trzech danych bokach; ustala możliwość zbudowania trójkąta (na podstawie nierówności trójkąta); stosuje twierdzenie o sumie kątów trójkąta; oblicza miary kątów, stosując przy tym poznane własności kątów i wielokątów; oblicza pole trójkąta przedstawionego na rysunku (w tym na własnym rysunku pomocniczym) oraz w sytuacjach praktycznych; zna najważniejsze własności kwadratu, prostokąta; zna najważniejsze

własności rombu, równoległoboku; zna najważniejsze własności trapezu; stosuje najważniejsze własności kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trapezu; oblicza miary kątów, stosując przy tym poznane własności kątów i wielokątów; oblicza pola: rombu i równoległoboku, w sytuacjach praktycznych; oblicza pole trapezu w sytuacjach praktycznych; zamienia i prawidłowo stosuje jednostki długości: metr, centymetr, decymetr, milimetr, kilometr; mnoży ułamki dziesiętne pisemnie; oblicza kwadraty i sześciiany ułamków dziesiętnych; dzieli ułamki dziesiętne pisemnie; oblicza wartości prostych wyrażeń arytmetycznych, stosując reguły dotyczące kolejności wykonywania działań do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym; stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody; zamienia ułamki zwykłe o mianownikach będących dzielnikami liczb 10, 100, 1000 itd. na ułamki dziesiętne skończone dowolną metodą (przez rozszerzanie ułamków zwykłych, dzielenie licznika przez mianownik w pamięci, pisemnie lub za pomocą kalkulatora); zapisuje ułamki zwykłe o mianownikach innych niż wymienione w pkt. 43 w postaci rozwinięcia dziesiętnego nieskończonego (z użyciem trzech kropek po ostatniej cyfrze), dzieląc licznik przez mianownik w pamięci, pisemnie lub za pomocą kalkulatora; zaokrągla ułamki dziesiętne; stosuje twierdzenie o sumie kątów trójkąta; korzysta z własności kątów wierzchołkowych i przyległych; rysuje kąt o mierze mniejszej niż 180 stopni; oblicza rzeczywistą długość odcinka, gdy dana jest jego długość w skali; oblicza długość odcinka w skali, gdy dana jest jego rzeczywista długość; do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody; rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych; rysuje siatki prostopadłościanów; szacuje wyniki działań – obliczanie upływu czasu.

Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, jeśli:

stosuje reguły dotyczące kolejności wykonywania działań w wyrażeniach o skomplikowanej budowie; prowadzi proste rozumowania nt. podzielności liczb; rozkłada liczby na czynniki pierwsze; oblicza ułamek danego ułamka; stosuje nierówność trójkąta do rozwiązywania zadań w sytuacjach typowych; stosuje wzór na pole trójkąta do obliczenia długości jednego boku lub wysokości trójkąta; stosuje jednostki pola: m^2 , cm^2 , km^2 , mm^2 , dm^2 , ar, hektar; stosuje wzór na pole równoległoboku do obliczenia długości jednego boku lub wysokości w sytuacjach typowych; stosuje wzór na pole rombu do obliczenia długości jednej przekątnej w sytuacjach typowych; stosuje wzór na pole trapezu do obliczenia długości jednego boku lub wysokości; zamienia jednostki pola; mnoży ułamki dziesiętne w pamięci (w prostych przykładach); dzieli ułamki dziesiętne w pamięci (w prostych przykładach); oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych o skomplikowanej budowie, stosując reguły

dotyczące kolejności wykonywania działań; rozpoznaje kąt wklęsły i pełny; wskazuje skalę, w której jeden odcinek jest obrazem drugiego.

Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, jeśli:

dodaje i odejmuje w pamięci liczby naturalne dwucyfrowe w sytuacjach problemowych; mnoży liczby wielocyfrowe pisemnie; weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania; stosuje rozkład liczby na czynniki pierwsze w sytuacjach typowych; oblicza ułamek liczby mieszanej; stosuje nierówność trójkąta do rozwiązywania zadań w sytuacjach nietypowych; stosuje wzór na pole równoległoboku do obliczenia długości jednego boku lub wysokości w sytuacjach nietypowych; stosuje wzór na pole rombu do obliczenia długości jednej przekątnej w sytuacjach nietypowych; rozpoznaje kąty odpowiadające; stosuje własności odcinków przed stawionych w skali w sytuacjach typowych; rysuje siatki graniastosłupów.

Uczeń otrzymuje ocenę celującą, jeśli:

stosuje znane wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Wymagania edukacyjne z matematyki dla ucznia klasy VI

Ocena postępów ucznia jest wynikiem oceny stopnia opanowania jego umiejętności podstawowych i ponadpodstawowych. W poniższej tabeli umiejętności te przypisane poszczególnym działom zostały odniesione do poszczególnych ocen szkolnych zgodnie z założeniami, aby ocenę:

dopuszczającą otrzymywał uczeń, który nabył większość umiejętności sprzyjających osiągnięciu wymagań podstawowych i potrafi je wykorzystać w sytuacjach typowych,

dostateczną otrzymywał uczeń, który nabył wszystkie umiejętności sprzyjające osiągnięciu wymagań podstawowych i potrafi je wykorzystać w sytuacjach typowych,

dobrą otrzymywał uczeń, który nabył wszystkie umiejętności sprzyjające osiągnięciu wymagań podstawowych, niektóre umiejętności sprzyjające osiągnięciu wymagań ponadpodstawowych i potrafi je wykorzystać w sytuacjach typowych,

bardzo dobrą otrzymywał uczeń, który nabył wszystkie umiejętności sprzyjające osiągnięciu wymagań podstawowych i potrafi je wykorzystywać w sytuacjach nietypowych oraz nabył niektóre umiejętności sprzyjające osiągnięciu wymagań ponadpodstawowych i potrafi je wykorzystać w sytuacjach typowych,

celującą otrzymywał uczeń, który nabył wszystkie umiejętności sprzyjające osiągnięciu wymagań podstawowych i ponadpodstawowych i potrafi je wykorzystywać w sytuacjach nietypowych.

Dział 1. Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Wykonuje działania na ułamkach dziesiętnych z pomocą kalkulatora	Wykonuje działania na ułamkach dziesiętnych używając własnych poprawnych strategii			
Dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki zwykłe o mianownikach jednocyfrowych	Dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki zwykłe o mianownikach dwucyfrowych a także liczby mieszane. Oblicza wartość prostych wyrażeń arytmetycznych, stosując reguły dot. kolejności wykonywania działań		Oblicza wartość wyrażeń arytmetycznych, stosując reguły dot. kolejności wykonywania działań	Stosuje obliczania wartości wyrażeń arytmetycznych w sytuacjach problemowych
Dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki dziesiętne w pamięci i pisemnie (w najprostszych przykładach) i za pomocą kalkulatora (w trudniejszych przykładach). Porównuje ułamki dziesiętne. Porównuje różnicowo ułamki w prostych przykładach	Dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki dziesiętne pisemnie. Oblicza kwadraty i sześciany ułamków dziesiętnych. Porównuje różnicowo ułamki.	Dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki dziesiętne w pamięci w prostych przykładach		
		Oblicza ułamek danej liczby naturalnej		

Zamienia ułamki zwykłe o mianownikach będących dzielnikami liczb 10,100, itd. Na ułamki dziesiętne skończone dowolną metodą. Zaokrągla ułamki dziesiętne. Wykonuje nieskomplikowane rachunki, w których występują jednocześnie ułamki zwykłe i dziesiętne	Zapisuje ułamki zwykłe w postaci rozwinięcia dziesiętnego nieskończonego, dzieląc licznik przez mianownik w pamięci, pisemnie lub za pomocą kalkulatora. Wykonuje działania na ułamkach dziesiętnych używając własnych poprawnych strategii. Szacuje wyniki działań.	Wykonuje rachunki w których występują jednocześnie ułamki zwykłe i dziesiętne.		
---	--	--	--	--

Dział 2. Procenty. Liczby całkowite

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Interpretuje 100% wielkości jako całość, 50% jako połowę. W przypadkach osadzonych w kontekście praktycznym oblicza 50% danej wielkości	Interpretuje 25% jako jedną czwartą, 10% jako jedną dziesiątą, 1% jako jedną setną część danej wielkości. W przypadkach osadzonych w kontekście praktycznym oblicza procent danej wielkości w stopniu trudności typu 10%, 20%	W przypadkach osadzonych w kontekście praktycznym oblicza procent danej wielkości w stopniu trudności typu 5%, 15%	Oblicza procent danej wielkości inny niż 50%, 10%, 20%	
Gromadzi i porządkuje dane. Odczytuje temperaturę dodatnią	Interpretuje dane przedstawione w tekstach, tabelach, diagramach i na wykresach. Przedstawia dane			

i ujemną. Odczytuje dane przedstawione w tekstach, tabelach, diagramach i na wykresach.	w tabelach, diagramach i na wykresach.			
Podaje praktyczne przykłady stosowania liczb ujemnych. Interpretuje liczby całkowite na osi liczbowej. Odczytuje liczby całkowite zaznaczone na osi liczbowej.	Zaznacza liczby całkowite na osi liczbowej. Oblicza wartość bezwzględną. Porównuje liczby całkowite.			
Dodaje w pamięci liczby całkowite	Wykonuje proste rachunki pamięciowe na liczbach całkowitych	Oblicza wartość prostych wyrażeń z liczbami całkowitymi		Szacuje wartości prostych wyrażeń z liczbami całkowitymi

Dział 3. Bryły

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych	Rysuje siatki prostopadłościanów. Oblicza pole powierzchni prostopadłościanu przy danych długościach krawędzi.	Stosuje wzór na pole powierzchni prostopadłościanu do wyznaczenia długości krawędzi	Stosuje wzór na pole powierzchni prostopadłościanu w sytuacjach nietypowych	Stosuje wzór na pole powierzchni prostopadłościanu w sytuacjach problemowych
Stosuje jednostki		Stosuje wzór na	Stosuje wzór	Stosuje wzór

objętości i pojemności: litr, mililitr, dm^3 , m^3 , cm^3 , mm^3 . Oblicza objętość prostopadłościanu przy danych długościach krawędzi		objętość prostopadłości pro do wyznaczenia długości krawędzi	na objętość prostopadłość i pro w sytuacjach nietypowych	na objętość prostopadłości pro w sytuacjach problemowych
	Zamienia jednostki objętości i pojemności			
Rozpoznaje walce, stożki, kule w sytuacjach praktycznych i wskazuje te bryły wśród innych modeli brył.				

Dział 4. Wyrażenia algebraiczne.

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe. Wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego	Dostrzega zależności między podanymi informacjami. Dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania. Do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody. Weryfikuje wynik			

zapisanie informacji i danych z treści zadania. Dostrzega zależności między podanymi informacjami w prostych sytuacjach.	zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania.			
Korzysta z nieskomplikowanych wzorów, w których występują oznaczenia literowe	Zamienia wzór na formę słowną.			
W sytuacjach praktycznych oblicza prędkość przy danej drodze i czasie. Stosuje jednostki prędkości: km/h, m/s	W sytuacjach praktycznych oblicza drogę przy danej prędkości i danym czasie oraz oblicza czas przy danej drodze i prędkości			
Stosuje oznaczenia literowe nieznanymi wielkościami liczbowymi	Stosuje proste wyrażenia algebraiczne na podstawie informacji osadzonych w kontekście praktycznym.			
	Rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą występującą po jednej stronie równania (poprzez zgadywanie, dopełnianie lub wykonanie działania odwrotnego).			Stosuje znane wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych

				ch, złożonych
--	--	--	--	------------------

Wymagania edukacyjne z matematyki dla ucznia klasy VII

ROZDZIAŁ I – LICZBY

Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą** jeśli: rozpoznaje cyfry używane do zapisu liczb w systemie rzymskim w zakresie do 3000, odczytuje liczby naturalne dodatnie zapisane w systemie rzymskim w zakresie do 3000, zaznacza ułamki zwykłe i dziesiętne na osi liczbowej, odczytuje ułamki zwykłe i dziesiętne zaznaczone na osi liczbowej; zaznacza na osi liczby wymierne, odczytuje liczby wymierne zaznaczone na osi liczbowej, zamienia ułamek dziesiętny na ułamek zwykły i ułamek zwykły na ułamek dziesiętny, zamienia ułamek zwykły o mianowniku 10, 100 itd. na ułamek dziesiętny dowolną metodą, podaje długość okresu ułamka dziesiętnego okresowego, zaokrągla ułamki dziesiętne, porównuje ułamki zwykłe i dziesiętne, rozpoznaje liczby podzielne przez 2, 4, 5, 10, 25, 100, 1000, rozpoznaje wielokrotności danej liczby, jej kwadrat i sześcian, rozpoznaje liczby pierwsze i liczby złożone, rozkłada liczby naturalne na czynniki pierwsze; znajduje największy wspólny dzielnik (NWD), wyznacza wynik dzielenia z resztą liczby a przez liczbę b i zapisuje liczbę a w postaci: $a = b \cdot q + r$, mnoży ułamki zwykłe dodatnie i ujemne, dzieli ułamki zwykłe dodatnie i ujemne, dodaje i odejmuje liczby dodatnie, dodaj i odejmuje liczby ujemne, wyznacza wartość przyjmowaną przez wielkość wprost proporcjonalną w przypadku konkretnej zależności proporcjonalnej.

Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną**, jeśli: rozpoznaje cyfry używane do zapisu liczb w systemie rzymskim w zakresie do 3000, odczytuje liczby naturalne dodatnie zapisane w systemie rzymskim w zakresie do 3000, zapisuje liczby naturalne dodatnie w systemie rzymskim w zakresie do 3000, zaznacza ułamki zwykłe i dziesiętne na osi liczbowej, odczytuje ułamki zwykłe i dziesiętne zaznaczone na osi liczbowej, zaznacza na osi liczby wymierne; odczytuje liczby wymierne zaznaczone na osi liczbowej, zamienia ułamek dziesiętny na ułamek zwykły i ułamek zwykły na ułamek dziesiętny, zamienia ułamek zwykły o mianowniku 10, 100 itd. na ułamek dziesiętny dowolną metodą, zamienia ułamek zwykły na ułamek dziesiętny okresowy, podaje długość okresu ułamka dziesiętnego okresowego, zaokrągla ułamki dziesiętne, porównuje ułamki zwykłe i dziesiętne, rozpoznaje liczby podzielne przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 25, 100, 1000, rozpoznaje wielokrotności danej liczby, jej kwadrat i sześcian, rozpoznaje liczby pierwsze i liczby złożone, rozkłada liczby naturalne na czynniki pierwsze, znajduje największy wspólny dzielnik (NWD), wyznacza najmniejszą wspólną wielokrotność dwóch liczb naturalnych metodą rozkładu na

czynniki, wyznacza wynik dzielenia z resztą liczby a przez liczbę b i zapisuje liczbę a w postaci: $a = b \cdot q + r$, mnoży ułamki zwykłe dodatnie i ujemne, dzieli ułamki zwykłe dodatnie i ujemne, dodaje i odejmuje liczby dodatnie, dodaje i odejmuje liczby ujemne, podaje przykłady wielkości wprost proporcjonalnych, wyznacza wartość przyjmowaną przez wielkość wprost proporcjonalną w przypadku konkretnej zależności proporcjonalnej, stosuje podział proporcjonalny w prostych przykładach

Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą** jeśli: rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności dotyczące liczb zapisanych w systemie rzymskim, oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej, zaznacza na osi liczbowej liczby spełniające podane warunki, wyznacza cyfrę znajdującą się na podanym miejscu po przecinku w rozwinięciu dziesiętnym wskazanej liczby, porównuje liczby wymierne zapisane w różnych postaciach, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem podzielności liczb przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 25, 100, 1000, oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych wymagających stosowania kilku działań arytmetycznych na liczbach całkowitych

Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą** jeśli: rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności dotyczące liczb zapisanych w systemie rzymskim, oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej, zaznacza na osi liczbowej liczby spełniające podane warunki, wyznacza cyfrę znajdującą się na podanym miejscu po przecinku w rozwinięciu dziesiętnym wskazanej liczby, porównuje liczby wymierne zapisane w różnych postaciach, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem podzielności liczb przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 25, 100, 1000, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem NWW i NWD, oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych wymagających stosowania kilku działań arytmetycznych na liczbach całkowitych, oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych wymagających stosowania kilku działań arytmetycznych na liczbach wymiernych.

Uczeń otrzymuje **ocenę celującą**, jeśli: rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności dotyczące liczb zapisanych w systemie rzymskim, oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej, zaznacza na osi liczbowej liczby spełniające podane warunki, wyznacza cyfrę znajdującą się na podanym miejscu po przecinku w rozwinięciu dziesiętnym wskazanej liczby, porównuje liczby wymierne zapisane w różnych postaciach, rozpoznaje i odpowiada na pytania dotyczące liczebności zbiorów różnych rodzajów liczb wśród liczb z pewnego niewielkiego zakresu, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem podzielności liczb przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 25, 100, 1000, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem NWW i NWD, oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych wymagających stosowania kilku działań arytmetycznych na liczbach całkowitych, oblicza wartości

wyrażeń arytmetycznych wymagających stosowania kilku działań arytmetycznych na liczbach wymiernych, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem podziału proporcjonalnego.

ROZDZIAŁ II – PROCENTY

Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą** jeśli: oblicza ułamek danej liczby całkowitej, rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem obliczania ułamka danej liczby, przedstawia część wielkości jako procent tej wielkości, oblicza, jaki procent danej liczby b stanowi liczba a , interpretuje 100%, 50%, 25%, 10%, 1% danej wielkości jako całość, połowę, jedną czwartą, jedną dziesiątą, jedną setną część danej wielkości liczbowej, zamienia ułamek na procent; zamienia procent na ułamek, rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem obliczania liczby z danego jej procentu, zwiększa i zmniejsza liczbę o dany procent, rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem zmniejszania i zwiększania liczby o dany procent.

Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną** jeśli: oblicza ułamek danej liczby całkowitej, rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem obliczania ułamka danej liczby, przedstawia część wielkości jako procent tej wielkości, oblicza, jaki procent danej liczby b stanowi liczba a , interpretuje 100%, 50%, 25%, 10%, 1% danej wielkości jako całość, połowę, jedną czwartą, jedną dziesiątą, jedną setną część danej wielkości liczbowej, zamienia ułamek na procent; zamienia procent na ułamek, oblicza procent danej liczby w prostej sytuacji zadaniowej, oblicza liczbę, gdy dany jest jej procent, rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem obliczania liczby z danego jej procentu, zwiększa i zmniejsza liczbę o dany procent, rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem zmniejszania i zwiększania liczby o dany procent, rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem obliczeń procentowych w kontekście praktycznym.

Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą lub bardzo dobrą lub celującą**, jeśli: rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania ułamka danej liczby, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania, jaki procent danej liczby b stanowi liczba a .

Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą** jeśli: rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania ułamka danej liczby, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania, jaki procent danej liczby b stanowi liczba a , stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania trudniejszych problemów w kontekście praktycznym.

Uczeń otrzymuje **ocenę celującą** jeśli: rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania ułamka danej liczby, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania, jaki procent danej liczby b stanowi

liczba a , stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania trudniejszych problemów w kontekście praktycznym, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności również w przypadku wielokrotnego zwiększania lub zmniejszania danej wielkości o wskazany procent

ROZDZIAŁ III – POTĘGI I PIERWIĄSTKI

Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą** jeśli: oblicza kwadraty i sześciany liczb naturalnych, oblicza kwadraty i sześciany ułamków zwykłych i dziesiętnych oraz liczb mieszanych, zapisuje liczbę w postaci potęgi, oblicza wartości potęg liczb wymiernych o wykładnikach naturalnych, określa znak potęgi, zapisuje w postaci jednej potęgi iloczyny potęg o takich samych podstawach, zapisuje w postaci jednej potęgi ilorazu potęg o takich samych podstawach, zapisuje potęgę potęgi w postaci jednej potęgi, mnoży potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach, wykorzystując odpowiedni wzór, dzieli potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach, wykorzystując odpowiedni wzór, zapisuje liczby w notacji wykładniczej; rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem notacji wykładniczej w kontekście praktycznym; oblicza wartość pierwiastka kwadratowego z liczby nieujemnej, wyznacza liczbę podpierwiastkową, gdy dana jest wartość pierwiastka kwadratowego, rozwiązuje proste zadania dotyczące pól kwadratów, wykorzystując pierwiastek kwadratowy, szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego, stosuje wzór na pierwiastek z iloczynu pierwiastków, stosuje wzór na pierwiastek z ilorazu pierwiastków, włącza liczbę pod pierwiastek, wyłącza czynnik przed pierwiastek, dodaje proste wyrażenia zawierające pierwiastki, oblicza wartość pierwiastka sześciennego z liczb ujemnych i nieujemnych, oblicza wartości prostych wyrażeń arytmetycznych, w których występują pierwiastki sześcienne, wyznacza liczbę podpierwiastkową, gdy dana jest wartość pierwiastka sześciennego, stosuje pierwiastek sześcienny do rozwiązywania prostych zadań dotyczących objętości sześciianów, szacuje wielkość danego pierwiastka sześciennego, oblicza pierwiastek z iloczynu i ilorazu, włącza czynnik pod znak pierwiastka, wyłącza czynnik przed znak pierwiastka, szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego lub sześciennego, oblicza wartości pierwiastków kwadratowych i sześciennych z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześcianami liczb wymiernych, mnoży potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach, wykorzystując odpowiedni wzór, podnosi potęgę do potęgi, wykorzystując odpowiedni wzór, oblicza pierwiastek z iloczynu i ilorazu dwóch liczb, wykorzystując odpowiedni wzór, wyłącza liczbę przed znak pierwiastka, włącza liczbę pod znak pierwiastka, mnoży i dzieli pierwiastki tego samego stopnia, wykorzystując odpowiedni wzór.

Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną**, jeśli: oblicza kwadraty i sześciany liczb naturalnych, oblicza kwadraty i sześciany ułamków zwykłych i dziesiętnych oraz liczb mieszanych, zapisuje liczbę w postaci potęgi, oblicza wartości potęg liczb wymiernych o wykładnikach naturalnych, określa znak potęgi, rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem potęg, zapisuje w postaci jednej potęgi iloczynu

potęg o takich samych podstawach, zapisuje w postaci jednej potęgi ilorazy potęg o takich samych podstawach, zapisuje potęgę potęgi w postaci jednej potęgi, mnoży potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach, wykorzystując odpowiedni wzór, dzieli potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach, wykorzystując odpowiedni wzór, stosuje prawa działań na potęgach do obliczania wartości prostych wyrażeń arytmetycznych, odczytuje liczby w notacji wykładniczej, zapisuje liczby w notacji wykładniczej, używa nazw dla liczb wielkich (do biliona), rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem notacji wykładniczej w kontekście praktycznym, oblicza wartość pierwiastka kwadratowego z liczby nieujemnej, oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych, w których występują pierwiastki kwadratowe, pamiętając o zasadach dotyczących kolejności wykonywania działań, wyznacza liczbę podpierwiastkową, gdy dana jest wartość pierwiastka kwadratowego, rozwiązuje proste zadania dotyczące pól kwadratów, wykorzystując pierwiastek kwadratowy, rozróżnia pierwiastki wymierne i niewymierne, szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego, stosuje wzór na pierwiastek z iloczynu pierwiastków, stosuje wzór na pierwiastek z ilorazu pierwiastków, włącza liczbę pod pierwiastek, wyłącza czynnik przed pierwiastek; dodaje proste wyrażenia zawierające pierwiastki, oblicza wartość pierwiastka sześciennego z liczb ujemnych i nieujemnych, oblicza wartości prostych wyrażeń arytmetycznych, w których występują pierwiastki sześciennie, wyznacza liczbę podpierwiastkową, gdy dana jest wartość pierwiastka sześciennego, stosuje pierwiastek sześcienny do rozwiązywania prostych zadań dotyczących objętości sześciannów, szacuje wielkość danego pierwiastka sześciennego, oblicza pierwiastek z iloczynu i ilorazu; włącza czynnik pod znak pierwiastka, wyłącza czynnik przed znak pierwiastka, szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego lub sześciennego, oblicza wartości pierwiastków kwadratowych i sześciennych z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześciannami liczb wymiernych, mnoży potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach, wykorzystując odpowiedni wzór, podnosi potęgę do potęgi, wykorzystując odpowiedni wzór, oblicza pierwiastek z iloczynu i ilorazu dwóch liczb, wykorzystując odpowiedni wzór, wyłącza liczbę przed znak pierwiastka, włącza liczbę pod znak pierwiastka, mnoży i dzieli pierwiastki tego samego stopnia, wykorzystując odpowiedni wzór.

Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą** jeśli: porównuje liczby zapisane w postaci potęg, stosuje prawa działań na potęgach do obliczania wartości bardziej złożonych wyrażeń arytmetycznych, stosuje prawa działań dla wykładników ujemnych, stosuje pierwiastek kwadratowy do rozwiązywania złożonych zadań tekstowych dotyczących pól kwadratów, oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki kwadratowe, stosując własności działań na pierwiastkach, porównuje liczby, stosując własności działań na pierwiastkach drugiego stopnia, wyznacza wartości bardziej

złożonych wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki sześciennie, porównuje z daną liczbą wymierną wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki.

Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą** jeśli: porównuje liczby zapisane w postaci potęg, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem potęg, stosuje prawa działań na potęgach do obliczania wartości bardziej złożonych wyrażeń arytmetycznych, stosuje zapis notacji wykładniczej w sytuacjach praktycznych; stosuje prawa działań dla wykładników ujemnych, stosuje pierwiastek kwadratowy do rozwiązywania złożonych zadań tekstowych dotyczących pól kwadratów, oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki kwadratowe, stosując własności działań na pierwiastkach, porównuje liczby, stosując własności działań na pierwiastkach drugiego stopnia, dodaje bardziej złożone wyrażenia zawierające pierwiastki, wyznacza wartości bardziej złożonych wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki sześciennie, stosuje pierwiastek sześcienny do rozwiązywania bardziej złożonych zadań dotyczących objętości sześcianów, porównuje z daną liczbą wymierną wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki, znajduje liczby wymierne większe lub mniejsze od wartości wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki, stosuje pierwiastek sześcienny do rozwiązywania bardziej złożonych zadań dotyczących objętości sześcianów, usuwa niewymierność z mianownika.

Uczeń otrzymuje **ocenę celującą**, jeśli: porównuje liczby zapisane w postaci potęg, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem potęg, stosuje prawa działań na potęgach do obliczania wartości bardziej złożonych wyrażeń arytmetycznych, stosuje zapis notacji wykładniczej w sytuacjach praktycznych; stosuje prawa działań dla wykładników ujemnych, rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem notacji wykładniczej w kontekście praktycznym, stosuje pierwiastek kwadratowy do rozwiązywania złożonych zadań tekstowych dotyczących pól kwadratów, szacuje wielkość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki, oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki kwadratowe, stosując własności działań na pierwiastkach, porównuje liczby, stosując własności działań na pierwiastkach drugiego stopnia, dodaje bardziej złożone wyrażenia zawierające pierwiastki, wyznacza wartości bardziej złożonych wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki sześciennie, stosuje pierwiastek sześcienny do rozwiązywania bardziej złożonych zadań dotyczących objętości sześcianów, szacuje wielkość danego wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki sześciennie, porównuje z daną liczbą wymierną wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki, znajduje liczby wymierne większe lub mniejsze od wartości wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki, szacuje wielkość danego wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki, stosuje pierwiastek sześcienny do rozwiązywania bardziej złożonych zadań dotyczących

objętości sześcianów, usuwa niewymierność z mianownika, rozwiązuje bardziej złożone zadania z wykorzystaniem potęg i pierwiastków.

ROZDZIAŁ IV – WYRAŻENIA ALGEBRAICZNE

Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą**, jeśli: rozpoznaje wyrażenie algebraiczne, oblicza wartość liczbową prostego wyrażenia algebraicznego, rozpoznaje równe wyrażenia algebraiczne, zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci, wyrażeń algebraicznych jednej zmiennej, rozróżnia sumę, różnicę, iloczyn i iloraz zmiennych, nazywa proste wyrażenia algebraiczne, zapisuje słowami proste wyrażenia algebraiczne, rozpoznaje wyrażenia, które są jednomianami, podaje przykłady jednomianów, podaje współczynniki liczbowe jednomianów; porządkuje jednomiany, mnoży jednomiany, wypisuje wyrazy sumy algebraicznej, =wskazuje wyrazy podobne w sumie algebraicznej, redukuje wyrazy podobne w sumie algebraicznej, dodaje proste sumy algebraiczne, mnoży sumy algebraiczne przez jednomiany, wykorzystuje wyrażenia algebraiczne w zadaniach dotyczących obliczeń procentowych, w tym wielokrotnych podwyżek i obniżek cen.

Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną**, jeśli: rozpoznaje wyrażenie algebraiczne, oblicza wartość liczbową prostego wyrażenia algebraicznego, rozpoznaje równe wyrażenia algebraiczne, zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych jednej zmiennej, zapisuje rozwiązania prostych zadań w postaci wyrażeń algebraicznych, rozróżnia sumę, różnicę, iloczyn i iloraz zmiennych, nazywa proste wyrażenia algebraiczne, zapisuje słowami proste wyrażenia algebraiczne, rozpoznaje wyrażenia, które są jednomianami, podaje przykłady jednomianów, podaje współczynniki liczbowe jednomianów, porządkuje jednomiany, mnoży jednomiany, wypisuje wyrazy sumy algebraicznej, wskazuje wyrazy podobne w sumie algebraicznej, redukuje wyrazy podobne w sumie algebraicznej, dodaje proste sumy algebraiczne, mnoży sumy algebraiczne przez jednomiany, stosuje mnożenie sumy algebraicznej przez jednomian do przekształcania wyrażeń algebraicznych, wykorzystuje wyrażenia algebraiczne w zadaniach dotyczących obliczeń procentowych, w tym wielokrotnych podwyżek i obniżek cen, rozwiązuje proste zadania tekstowe na porównywanie ilorazowe z wykorzystaniem procentów i wyrażeń algebraicznych.

Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą** jeśli: oblicza wartość liczbową bardziej złożonego wyrażenia algebraicznego, zapisuje rozwiązania bardziej złożonych zadań w postaci wyrażeń algebraicznych, posługuje się wyrażeniami algebraicznymi przy zadaniach geometrycznych, posługuje się wyrażeniami algebraicznymi przy zadaniach wymagających obliczeń pieniężnych, nazywa i zapisuje bardziej złożone wyrażenia algebraiczne, zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych, dodaje jednomiany podobne, porządkuje otrzymane wyrażenia, odejmuje sumy algebraiczne, także w wyrażeniach zawierających nawiasy, zapisuje związki między wielkościami za pomocą sum algebraicznych.

Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą** jeśli: oblicza wartość liczbową bardziej złożonego wyrażenia algebraicznego, zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażen algebraicznych kilku zmiennych, zapisuje rozwiązania bardziej złożonych zadań w postaci wyrażen algebraicznych, posługuje się wyrażeniami algebraicznymi przy zadaniach geometrycznych, posługuje się wyrażeniami algebraicznymi przy zadaniach wymagających obliczeń pieniężnych, nazywa i zapisuje bardziej złożone wyrażenia algebraiczne, zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażen algebraicznych kilku zmiennych, dodaje jednomiany podobne, porządkuje otrzymane wyrażenia, odejmuje sumy algebraiczne, także w wyrażeniach zawierających nawiasy, zapisuje związki między wielkościami za pomocą sum algebraicznych.

Uczeń otrzymuje **ocenę celującą** jeśli: oblicza wartość liczbową bardziej złożonego wyrażenia algebraicznego, zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażen algebraicznych kilku zmiennych, zapisuje rozwiązania bardziej złożonych zadań w postaci wyrażen algebraicznych, posługuje się wyrażeniami algebraicznymi przy zadaniach geometrycznych, posługuje się wyrażeniami algebraicznymi przy zadaniach wymagających obliczeń pieniężnych, nazywa i zapisuje bardziej złożone wyrażenia algebraiczne, zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażen algebraicznych kilku zmiennych, dodaje jednomiany podobne, porządkuje otrzymane wyrażenia, odejmuje sumy algebraiczne, także w wyrażeniach zawierających nawiasy, zapisuje związki między wielkościami za pomocą sum algebraicznych, wykorzystuje mnożenie sumy algebraicznej przez jednomian w bardziej złożonych zadaniach geometrycznych, rozwiązuje bardziej złożone zadania tekstowe na porównywanie ilorazowe i różnicowe z wykorzystaniem procentów i wyrażen algebraicznych.

ROZDZIAŁ V – RÓWNANIA

Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą**, jeśli: odgaduje rozwiązanie prostego równania, sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania, układa równanie do prostego zadania tekstowego, rozwiązuje równania liniowe z jedną niewiadomą, przekształcając je równoważnie, analizuje treść zadania i oznacza niewiadomą, układa równania wynikające z treści zadania, rozwiązuje je i podaje odpowiedź, rozwiązuje proste zadania tekstowe z treścią geometryczną za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, rozwiązuje proste zadania tekstowe z obliczeniami procentowymi za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, przekształca proste wzory, aby wyznaczyć wskazaną wielkość we wzorach geometrycznych.

Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną**, jeśli: odgaduje rozwiązanie prostego równania, sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania, sprawdza liczbę rozwiązań równania, układa równanie do prostego zadania tekstowego, rozpoznaje równania równoważne, rozwiązuje równania liniowe z jedną niewiadomą, przekształcając je równoważnie, analizuje treść zadania i oznacza niewiadomą,

układa równania wynikające z treści zadania, rozwiązuje je i podaje odpowiedź, rozwiązuje proste zadania tekstowe z treścią geometryczną za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą , rozwiązuje proste zadania tekstowe z obliczeniami procentowymi za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą , przekształca proste wzory, aby wyznaczyć wskazaną wielkość we wzorach geometrycznych, przekształca proste wzory, aby wyznaczyć wskazaną wielkość we wzorach fizycznych, wyznacza wskazaną wielkość z podanych wzorów, w tym wzorów wyrażających zależności fizyczne i geometryczne.

Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą**, jeśli: układa i rozwiązuje równanie do bardziej złożonego zadania tekstowego, rozwiązuje równanie, które jest iloczynem czynników liniowych, interpretuje rozwiązanie równania, rozwiązuje równania, które po prostych przekształceniach wyrażeń algebraicznych sprowadzają się do równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, rozwiązuje zadania tekstowe o podniesionym stopniu trudności za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą , przy rozwiązywaniu zadania tekstowego przekształca wzory, aby wyznaczyć zadaną wielkość we wzorach fizycznych .

Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą**, jeśli: układa i rozwiązuje równanie do bardziej złożonego zadania tekstowego, rozwiązuje równanie, które jest iloczynem czynników liniowych, interpretuje rozwiązanie równania, rozwiązuje równania, które po prostych przekształceniach wyrażeń algebraicznych sprowadzają się do równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, rozwiązuje zadania tekstowe o podniesionym stopniu trudności za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, rozwiązuje geometryczne zadania tekstowe o podniesionym stopniu trudności za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, rozwiązuje zadania tekstowe o podniesionym stopniu trudności dotyczące obliczeń procentowych za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, przy rozwiązywaniu zadania tekstowego przekształca wzory, aby wyznaczyć zadaną wielkość we wzorach fizycznych .

Uczeń otrzymuje **ocenę celującą**, jeśli: układa i rozwiązuje równanie do bardziej złożonego zadania tekstowego, rozwiązuje równanie, które jest iloczynem czynników liniowych, interpretuje rozwiązanie równania, rozwiązuje równania, które po prostych przekształceniach wyrażeń algebraicznych sprowadzają się do równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, rozwiązuje zadania tekstowe o podniesionym stopniu trudności za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, rozwiązuje geometryczne zadania tekstowe o podniesionym stopniu trudności za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, rozwiązuje zadania tekstowe o podniesionym stopniu trudności dotyczące obliczeń procentowych za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, przy rozwiązywaniu zadania tekstowego przekształca wzory, aby

wyznaczyć zadaną wielkość we wzorach fizycznych, przy przekształcaniu wzorów podaje konieczne założenia.

ROZDZIAŁ VI – TRÓJKĄTY PROSTOKĄTNE

Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą**, jeśli: rozpoznaje twierdzenie Pitagorasa, zapisuje zależności pomiędzy bokami trójkąta prostokątnego, oblicza długość jednego z boków trójkąta prostokątnego, mając dane długości dwóch pozostałych boków, oblicza pole jednego z kwadratów zbudowanych na bokach trójkąta prostokątnego, mając dane pola dwóch pozostałych kwadratów, stosuje w prostych przypadkach twierdzenie Pitagorasa do obliczania obwodów i pól prostokątów, stosuje twierdzenie Pitagorasa do rozwiązywania prostych zadań dotyczących czworokątów, stosuje wzory na pole trójkąta, prostokąta, kwadratu, równoległoboku, rombu, trapezu, stosuje w prostych sytuacjach wzory na pola figur do wyznaczania długości odcinków, oblicza długość przekątnej kwadratu, mając dane długość boku kwadratu lub jego obwód, oblicza długość boku kwadratu, mając daną długość jego przekątnej, oblicza wysokość trójkąta równobocznego, mając daną długość jego boku, oblicza długość boku trójkąta równobocznego, mając daną jego wysokość, oblicza pole i obwód trójkąta równobocznego, mając dane długość boku lub wysokość.

Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną**, jeśli: rozpoznaje twierdzenie Pitagorasa, zapisuje zależności pomiędzy bokami trójkąta prostokątnego, oblicza długość jednego z boków trójkąta prostokątnego, mając dane długości dwóch pozostałych boków, oblicza pole jednego z kwadratów zbudowanych na bokach trójkąta prostokątnego, mając dane pola dwóch pozostałych kwadratów, stosuje w prostych przypadkach twierdzenie Pitagorasa do obliczania obwodów i pól prostokątów, rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa, stosuje twierdzenie Pitagorasa do rozwiązywania prostych zadań dotyczących czworokątów, stosuje wzory na pole trójkąta, prostokąta, kwadratu, równoległoboku, rombu, trapezu, stosuje w prostych sytuacjach wzory na pola figur do wyznaczania długości odcinków, oblicza długość przekątnej kwadratu, mając dane długość boku kwadratu lub jego obwód, oblicza długość boku kwadratu, mając daną długość jego przekątnej, stosuje poznane wzory do rozwiązywania prostych zadań tekstowych, oblicza wysokość trójkąta równobocznego, mając daną długość jego boku, oblicza długość boku trójkąta równobocznego, mając daną jego wysokość, oblicza pole i obwód trójkąta równobocznego, mając dane długość boku lub wysokość, wyznacza długości pozostałych boków trójkąta o kątach 45° , 45° , 90° lub 30° , 60° , 90° , mając daną długość jednego z jego boków, stosuje własności trójkątów o kątach 45° , 45° , 90° lub 30° , 60° , 90° do rozwiązywania prostych zadań tekstowych.

Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą**, jeśli: stosuje w złożonych przypadkach twierdzenie Pitagorasa do obliczania obwodów i pól prostokątów, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa, stosuje twierdzenie Pitagorasa do

rozwiązywania zadań o podwyższonym stopniu trudności dotyczących czworokątów, stosuje wzory na pola figur do wyznaczania długości odcinków, stosuje poznane wzory do rozwiązywania zadań tekstowych, stosuje własności trójkątów o kątach 45° , 45° , 90° lub 30° , 60° , 90° do rozwiązywania zadań tekstowych .

Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą**, jeśli: stosuje w złożonych przypadkach twierdzenie Pitagorasa do obliczania obwodów i pól prostokątów, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa, stosuje twierdzenie Pitagorasa do rozwiązywania zadań o podwyższonym stopniu trudności dotyczących czworokątów, stosuje wzory na pola figur do wyznaczania długości odcinków, stosuje poznane wzory do rozwiązywania zadań tekstowych o podwyższonym stopniu trudności, stosuje własności trójkątów o kątach 45° , 45° , 90° lub 30° , 60° , 90° do rozwiązywania zadań tekstowych o podwyższonym stopniu trudności.

Uczeń otrzymuje **ocenę celującą**, jeśli: stosuje w złożonych przypadkach twierdzenie Pitagorasa do obliczania obwodów i pól prostokątów, rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa, stosuje twierdzenie Pitagorasa do rozwiązywania zadań o podwyższonym stopniu trudności dotyczących czworokątów, stosuje wzory na pola figur do wyznaczania długości odcinków; wyprowadza poznane wzory, stosuje poznane wzory do rozwiązywania zadań tekstowych o podwyższonym stopniu trudności, stosuje własności trójkątów o kątach 45° , 45° , 90° lub 30° , 60° , 90° do rozwiązywania zadań tekstowych o podwyższonym stopniu trudności.

ROZDZIAŁ VII – UKŁAD WSPÓLRZĘDNYCH

Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą**, jeśli: odtwarza figury narysowane na kartce w kratkę, rysuje proste równoległe w różnych położeniach na kartce w kratkę, rysuje w różnych położeniach proste prostopadłe, rysuje prostokątny układ współrzędnych, odczytuje współrzędne punktów zaznaczonych w układzie współrzędnych, zaznacza punkty w układzie współrzędnych, oblicza długość narysowanego odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych, wykonuje proste obliczenia dotyczące pól wielokątów, mając dane współrzędne ich wierzchołków, rozpoznaje w układzie współrzędnych równe odcinki, rozpoznaje w układzie współrzędnych odcinki równoległe i prostopadłe, oblicza długość odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych, dla danych punktów kratowych A i B znajduje inne punkty kratowe należące do prostej AB.

Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną**, jeśli: odtwarza figury narysowane na kartce w kratkę, rysuje proste równoległe w różnych położeniach na kartce w kratkę, rysuje w różnych położeniach proste prostopadłe, dokonuje podziału wielokątów na mniejsze wielokąty, aby obliczyć ich pole, rysuje prostokątny układ współrzędnych, odczytuje współrzędne punktów zaznaczonych w układzie

współrzędnych, zaznacza punkty w układzie współrzędnych, oblicza długość narysowanego odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych, wykonuje proste obliczenia dotyczące pól wielokątów, mając dane współrzędne ich wierzchołków, rozpoznaje w układzie współrzędnych równe odcinki, rozpoznaje w układzie współrzędnych odcinki równoległe i prostopadłe, znajduje środek odcinka, którego końce mają dane współrzędne (całkowite lub wymierne, oblicza długość odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych, dla danych punktów kratowych A i B znajduje inne punkty kratowe należące do prostej AB.

Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą**, jeśli: rysuje figury na kartce w kratkę zgodnie z instrukcją, uzupełnia wielokąty do większych wielokątów, aby obliczyć pole, rysuje w układzie współrzędnych figury o podanych współrzędnych wierzchołków, oblicza pola wielokątów, mając dane współrzędne ich wierzchołków, znajduje współrzędne drugiego końca odcinka, gdy dane są jeden koniec i środek.

Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą**, jeśli: rysuje figury na kartce w kratkę zgodnie z instrukcją, uzupełnia wielokąty do większych wielokątów, aby obliczyć pole, rysuje w układzie współrzędnych figury o podanych współrzędnych wierzchołków, oblicza pola wielokątów, mając dane współrzędne ich wierzchołków, znajduje współrzędne drugiego końca odcinka, gdy dane są jeden koniec i środek.

Uczeń otrzymuje **ocenę celującą**, jeśli: rysuje figury na kartce w kratkę zgodnie z instrukcją, uzupełnia wielokąty do większych wielokątów, aby obliczyć pole, rysuje w układzie współrzędnych figury o podanych współrzędnych wierzchołków, w złożonych przypadkach oblicza pola wielokątów, mając dane współrzędne ich wierzchołków, znajduje współrzędne drugiego końca odcinka, gdy dane są jeden koniec i środek.

Wymagania edukacyjne z języka angielskiego dla klas IV - VII

W zakresie SŁOWNICTWO. Uczeń posługuje się zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) w zakresie następujących tematów: człowiek (np. dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania), miejsce zamieszkania (np. dom i jego okolica, pomieszczenia

i wyposażenie domu, prace domowe), edukacja (np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne), praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, wybór zawodu), życie prywatne

(np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania

czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia konflikty i problemy), żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, nawyki żywieniowe, lokale gastronomiczne), zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, wymiana i zwrot towaru, promocje, korzystanie z usług), podróżowanie i turystyka (np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie), kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media), sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu), zdrowie (np. tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie), nauka i technika (np. odkrycia naukowe, wynalazki, korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych), świat przyrody (np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego), życie społeczne (np. wydarzenia i zjawiska społeczne).

W zakresie GRAMATYKA. Uczeń opanował struktury gramatyczne i stosuje je w typowych kontekstach sytuacyjnych. Czasy i konstrukcje zdaniowe: tryb rozkazujący, czasownik be oraz havegot, konstrukcja thereis, thereare, there was, therewere, konstrukcja like, love, hate + gerund, konstrukcja wouldlike to + bezokolicznik, czasowniki + gerund lub + bezokolicznik, konstrukcje too, enough, czasowniki modalne i semi-modalne: can, can't, must, mustn't, may, might, could, couldn't, should, shouldn't, have to, don'thave to, Present Simple (czynności trwające stale lub powtarzające się), PresentContinuous (czynności odbywające się w chwili mówienia lub czynności zaplanowane w przyszłości), Present Perfect (opisywanie doświadczeń, czynności, które wydarzyły się niedawno, ale brak dokładnej informacji kiedy; ich skutek jest widoczny w chwili mówienia; czynności trwające do chwili obecnej), Past Simple (czasownik be, czasowniki regularne i nieregularne), Past Continuous (czynności, które trwały w przeszłości przez pewien czas lub trwały w chwili, gdy wydarzyło się coś innego), Future Simple (czynności przyszłe, przewidywanie, spontaniczne decyzje), konstrukcja be going to (plany i zamierzenia), Past Perfect (opisywanie czynności zaprzyszłych), zdania warunkowe typu 0, 1 i 2, strona bierna (czas teraźniejszy). Rzeczowniki: liczba mnoga rzeczowników (regularne i wybrane nieregularne), rzeczowniki policzalne i niepoliczalne, forma dzierżawcza rzeczownika (dopełniacz saksoński). Przedimki: przedimek nieokreślony a, an, przedimek określony the, przedimek zerowy (brak przedimka), określniki any, some, many, much, a lot of. Zaimki: wskazujące (this, these, that, those), osobowe (I, you, he, she, it, we, they), dzierżawcze (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs), dopełnieniowe (me, you, him, her, it, us, them), zwrotne (myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves), względne (who, which, where, that, whose). Przymiotniki: przymiotniki określające kolor, rozmiar, kształt i narodowość, dzierżawcze (my, your, his, her, its,

our, their), stopniowanie przymiotników jedno i wielosylabowych (regularne i niektóre formy nieregularne), porównania (as ... as, longerthan). Przysłówki: częstotliwości (always, usually, often, sometimes, never) i ich miejsce w zdaniu, czasu przeszłego i przyszłego (lastweek, ago, nextyear, ateight o'clock, tomorrow itp.), sposobu (slowly), stopnia (very), miejsca (here, there), formy regularne i nieregularne tworzone od przymiotników (slowly, fast). Przyimki: w okolicznikachmiejsca (in, on, at, over, opposite, next to itp.), w okolicznikachczasu (on Monday, at ... o'clock, in summer, after midnight). Liczebniki: główne, porządkowe (first, second, third, fourth, itd.).

W zakresie FUNKCJE JĘZYKOWE. Przedstawianie siebie i innych osób: opisywanie ludzi, przedmiotów i zwierząt, identyfikacja i lokalizacja przedmiotu (np. określanie miejsca położenia przedmiotów, usytuowania budynków w mieście), opisywanie zjawisk, rozpoczynanie, podtrzymywanie, kończenie rozmowy, sposoby zwracania się do rozmówcy, stosowanie zwrotów grzecznościowych,

m.in. powitanie, pożegnanie, podziękowanie, przeproszenie, opisywanie czynności zwyczajowych (np. opisywanie zajęć codziennych i form spędzania czasu wolnego), opisywanie czynności odbywających się w chwili mówienia, porównywanie cech osób, przedmiotów, miejsc, czynności, wyrażanie intencji, marzeń i planów na przyszłość, wyrażanie przewidywań, wydarzeń w przyszłości, podejmowanie spontanicznych decyzji, pytanie i prośba o informację, wyrażanie upodobań i pytanie

o upodobania innych, prowadzenie prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego, określanie umiejętności, kompetencji, określanie posiadania i przynależności, wyrażanie i uzasadnianie swojej opinii, pytanie o opinię i przedstawianie opinii innych osób, wyrażanie zgody lub sprzeciwu, wyrażanie uczuć i emocji, wyrażanie prośby, zgadzanie się i odmawianie spełnienia prośby, udzielanie rad, proszenie o radę, wyrażanie zakazu i nakazu, ostrzeganie i instruowanie, pytanie o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia, wyrażanie przyczyny i skutku (np. to..., because...), wyrażanie warunku (np. Ifyou want to...), proponowanie, przyjęcie lub odrzucenie propozycji, składanie gratulacji i życzeń, odpowiadanie na życzenia i gratulacje, zapraszanie i odpowiadanie na zaproszenie.

W zakresie ROZUMIENIE WYPOWIEDZI. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia, instrukcje) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, reaguje na polecenia, określa główną myśl wypowiedzi lub fragmentu wypowiedzi, określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi, określa kontekst wypowiedzi (np. formę, czas, miejsce, sytuację, uczestników), znajduje w wypowiedzi określone informacje, rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne (np. listy, emaile, SMS-y, kartki

pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie): określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu, określa intencje nadawcy/autora tekstu, określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu, czas, miejsce, sytuację), znajduje w tekście określone informacje, rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu, układa informacje w określonym porządku, rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.

W zakresie TWORZENIE WYPOWIEDZI. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne: opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska, opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości, przedstawia fakty z przeszłości

i teraźniejszości, przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość, opisuje upodobania, wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób, wyraża uczucia i emocje, stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne

i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, list prywatny, wpis na blogu): opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska, opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości, przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości, przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość, opisuje upodobania, wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób, wyraża uczucia i emocje, stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie

do sytuacji.

W zakresie REAGOWANIE NA WYPOWIEDZI. Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach: przedstawia siebie i inne osoby, nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź), uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia, wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się

z opiniami, wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób, składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje, zaprasza i odpowiada na zaproszenie, proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca, prosi o radę i udziela rady, pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia, ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje, wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby, wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę), stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, krótki list prywatny, e-mail, wpis na forum) w typowych sytuacjach: przedstawia siebie i inne osoby, nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie), uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz), wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami, wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób, składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje, zaprasza i odpowiada na zaproszenie, proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego, prosi o radę i udziela rady, pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia, ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje, wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby, wyraża uczucia i emocje (radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę), stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

W zakresie PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI. Uczeń przetwarza prosty tekst ustnie lub pisemnie: przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach), przekazuje w języku obcym nowożytnym lub polskim informacje sformułowane w tym języku obcym, przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

W zakresie WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI POZAJĘZYKOWE. Uczeń posiada podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się językiem angielskim, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego, uczeń posiada świadomość związku między kulturą własną i krajów anglojęzycznych oraz wrażliwość międzykulturową, uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami), uczeń dokonuje samooceny

i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, korzystanie z tekstów kultury w języku angielskim), uczeń współdziała

w grupie, uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku angielskim (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych, uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczowych lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne, w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, zastępowanie innym wyrazem, opis, wykorzystywanie środków niewerbalnych).

Kryteria oceniania z języka angielskiego dla klas IV - VII

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który: doskonale rozumie nawet dłuższe wypowiedzi nauczyciela, doskonale rozumie ogólny sens słuchanego tekstu i wyszukuje w nim wszystkie potrzebne informacje, swobodnie rozmawia na tematy interesujące dziecko w jego wieku, bardzo dobrze odpowiada na pytania i nie robi błędów przy stawianiu pytań, potrafi szybko wyszukać informacje w tekście, rozumie ogólny sens trudnego tekstu i umie domyślić się znaczenia niektórych nieznanymi wyrazów z kontekstu,

pisząc wypracowania używa bogatego zasobu słownictwa i form gramatycznych, potrafi napisać tekst spójny i interesujący na tematy, które dotyczą dziecko w tym wieku, doskonale posługuje się słownictwem określonym w wymaganiach edukacyjnych, używa poprawnie wszystkich elementów słownictwa o charakterze bardziej złożonym, zawsze jest doskonale przygotowany do lekcji, na lekcji

jest bardzo aktywny, umie pomóc słabszym kolegom przy pracy w parach, umie pokierować kolegami

w czasie pracy grupowej.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: rozumie wszystkie polecenia nauczyciela, rozumie wszystkie poznane zwroty określone w wymaganiach edukacyjnych, rozumie pytania dotyczące znanego materiału, rozumie ogólny sens słuchanego tekstu i bez kłopotów umie wyszukać w nim potrzebne informacje, zapamiętuje i samodzielnie powtarza nowe wyrażenia, poprawnie odpowiada na pytania i nie robi błędów przy stawianiu pytań, tworzy samodzielne wypowiedzi na tematy zawarte w treściach kształcenia, nie popełnia błędów w wymowie poznanych wyrazów, czyta poprawnie wszystkie poznane wyrazy, płynnie i z odpowiednią intonacją czyta przerabiane teksty, potrafi znaleźć w tekście konkretne informacje, nie ma kłopotów podczas pracy ze słownikiem, pisze starannie i czytelnie, pisząc ze słuchu nie popełnia błędów, w wypowiedziach pisemnych stosuje pełny zakres poznanego słownictwa i form gramatycznych, potrafi poprawnie operować prostymi strukturami, potrafi spójnie budować zdania, stosuje szeroki zakres słownictwa odpowiedni do zadania, używa poprawnie niektórych elementów słownictwa o charakterze bardziej złożonym, dysponuje dużym zakresem słownictwa dla wyrażenia myśli i idei, jest zawsze bardzo dobrze przygotowany do lekcji, nie ma żadnych zaległości w nauce, na lekcji zgłasza się do odpowiedzi, jest aktywny w czasie pracy w parach i grupach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który: rozumie polecenia nauczyciela dotyczące pracy na lekcji, rozumie poznane zwroty, rozumie większość pytań dotyczących przerobionego materiału, rozumie ogólny sens słuchanego tekstu i umie wyszukać w nim niektóre informacje, potrafi powtórzyć za wzorem nawet skomplikowane wyrażenie, odpowiada na pytania pełnym zdaniem, zadaje poprawne

pytania w zakresie znanego materiału, umie sformułować kilkuzdaniową poprawną wypowiedź o sobie i najbliższym otoczeniu, pamięta prawie wszystkie poznane słowa i zwroty, poprawnie wymawia głoski angielskie, a błędy w wymowie zdarzają mu się tylko w trudnych wyrazach, czyta poprawnie tekst, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne, rozumie ogólny sens tekstu w zakresie przerobionego materiału, na ogół potrafi wyszukać w tekście konkretne informacje, ma problemy tylko ze słówkami o wielu znaczeniach podczas pracy ze słownikiem, pisze starannie i czytelnie, pisząc ze słuchu popełnia błędy tylko w trudniejszych wyrazach, pisze samodzielne wypowiedzi, potrafi budować zdania w większości przypadków spójne, na ogół używa szerokiego zakresu słownictwa odpowiedniego do zadania, używa poprawnie niedużej ilości elementów słownictwa o charakterze bardziej złożonym, zawsze ma podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zeszyt do notatek, sporadycznie nie ma wykonanej pracy domowej lub jest nieprzygotowany do lekcji, stara się szybko nadrobić zaległości spowodowane nieobecnością w szkole, w miarę możliwości zgłasza się do odpowiedzi, stara się jak najlepiej pracować w parach i grupach.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który: rozumie proste polecenia nauczyciela, rozumie proste zwroty grzecznościowe stosowane na lekcji, rozumie proste pytania, rozumie ogólny sens słuchanego tekstu, potrafi powtórzyć za wzorem nieznane wcześniej wyrażenia, odpowiada na proste pytania pełnym zdaniem, potrafi zadać proste pytania, umie powiedzieć kilka zdań o sobie i najbliższym otoczeniu

a zasób słów pozwala mu na porozumiewanie się w zakresie znanego materiału, wymawia poprawnie większość głosek angielskich, formułuje zrozumiałe wypowiedzi, czyta poprawnie większość wyrazów, umie przeczytać prosty tekst tak, aby był zrozumiały, rozumie ogólny sens prostego tekstu, z trudnością wyszukuje w tekście potrzebne informacje, na ogół potrafi znaleźć w słowniku słowo, którego

nie rozumie, nie używa polskich liter, nie popełnia błędów przy przepisywaniu, pisze starannie i czytelnie, pisząc ze słuchu popełnia liczne błędy, konstruuje samodzielnie krótkie wypowiedzi pisemne, potrafi poprawnie operować niektórymi prostymi strukturami gramatycznymi, potrafi budować zdania, niekiedy spójne, czasami używa zakresu słownictwa odpowiedniego do zadania, używa poprawnie ograniczonego zakresu słownictwa o charakterze bardziej złożonym, zazwyczaj ma podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zeszyt do notatek, ma zazwyczaj wykonaną pracę domową, czasami jest nieprzygotowany do odpowiedzi ustnych, wykonuje polecenia nauczyciela, zgłasza się do prostych odpowiedzi, w czasie pracy w parach / grupach pracuje spójnie.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który: rozumie proste polecenia nauczyciela poparte gestem, rozumie proste zwroty grzecznościowe i proste pytania, bez większego trudu powtarza za wzorem (nauczyciel, nagranie), odpowiada na proste pytania jednym słowem, próbuje opowiedzieć o sobie

i najbliższym otoczeniu (np. rodzina, szkoła), lecz zdania są błędnie budowane, a błędna wymowa utrudnia zrozumienie jego wypowiedzi, ma bardzo ograniczony zasób słownictwa, wiele wyrazów czyta tak, jak są napisane, często zapomina o różnicy pomiędzy pisownią a wymową, rozumie proste zdania, nie potrafi wyszukać w tekście potrzebnej informacji, próbuje korzystać ze słownika, ale ma z tym duże kłopoty i często korzysta z pomocy nauczyciela, przeważnie pamięta o tym, aby nie używać polskich liter, przy przepisywaniu popełnia czasami błędy, stara się pisać starannie, nie potrafi napisać samodzielnej wypowiedzi, potrafi poprawnie opanować niedużą ilość prostych struktur, potrafi budować zdania, ale przeważnie niespójne, dysponuje niewielkim zakresem słownictwa odpowiedniego do zadania, czasami niepoprawnie używa codziennego słownictwa, czasami nie przynosi podręcznika, zeszytu ćwiczeń, zeszytu do notatek, często nie ma odrobionej pracy domowej, często jest nieprzygotowany do odpowiedzi ustnych, w czasie lekcji bierze udział tylko w niektórych ćwiczeniach, często nie pisze notatki z lekcji, sporadycznie zgłasza się do odpowiedzi, czas poświęcony na pracę w parach / grupach traktuje jako przerwę w nauce.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który: nie rozumie prostych poleceń nauczyciela, nie rozumie prostych pytań ani poznanych zwrotów grzecznościowych, nie potrafi powtórzyć wyrazów/krótkiego zdania za nauczycielem, nie umie odpowiedzieć na proste pytania, nie pamięta o różnicy między pisownią a wymową, czyta tekst tak, jak jest napisany, z tekstu rozumie tylko pojedyncze słowa, nie umie korzystać ze słownika, nie zna różnic między alfabetem angielskim i polskim, pisząc używa polskich liter, pisze niestarannie, pisze wyrazy tak, jak je słyszy, popełnia liczne błędy przy przepisywaniu, nie potrafi operować prostymi strukturami gramatycznymi, nie zna podstawowego zakresu słownictwa, często nie przynosi książki, zeszytu ćwiczeń, zeszytu do notatek, nie odrabia prac domowych pisemnych, nagminnie jest nieprzygotowany do odpowiedzi ustnych, w czasie lekcji jest całkowicie bierny, nie pisze, nie powtarza za nauczycielem, nie zgłasza się do odpowiedzi.

Wymagania edukacyjne z informatyki dla ucznia klasy IV

Ocena dopuszczająca: uczeń potrafi: wymienić podstawowe zasady BHP obowiązujące w pracowni komputerowej, Potrafi samodzielnie uruchamiać i wyłączać komputer, Potrafi pisać prosty tekst w edytorze Word, Potrafi korzystać z podstawowych narzędzi programu Paint, Potrafi osadzić prosty tekst na rysunku, Uruchamia edytor tekstu z pomocą nauczyciela, Wprowadza z klawiatury polskie znaki diakrytyczne i wielkie litery, Uruchamia edytor Open Office Writer z pomocą nauczyciela, Wypełnia dokument treścią, Poprawnie wprowadza tekst w edytorze, Uruchamia edytor tekstu z pomocą nauczyciela, Wypełnia tabelę treścią, Potrafi korzystać z programu Paint i jego wszystkich

narzędzi, Potrafi korzystać z edytora tekstu w zakresie wprowadzania tekstu, Uruchamia program PowerPoint z pomocą nauczyciela, Uruchamia program do tworzenia prezentacji z pomocą nauczyciela, Tworzy jedno slajdową prezentację z pomocą nauczyciela, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu, Formatuje wprowadzony tekst, Korzysta z tabel i wbudowanej biblioteki obrazów w zaawansowanym edytorze tekstu, W razie jej braku, korzysta z serwisów zawierających kliparty i wyszukuje je w sieci, Korzysta w podstawowym zakresie z przeglądarki internetowej i wyszukuje za jej pomocą obrazy w polecanych serwisach, Uruchamia stronę portalu sieciaki.pl z pomocą nauczyciela, Zna adres internetowy wyszukiwarki Google, Potrafi z pomocą nauczyciela znaleźć wymagane informacje, posługując się wyszukiwarką Google, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu, Korzysta w podstawowym zakresie z przeglądarki internetowej i wyszukuje zadane teksty i obrazy za jej pomocą, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu, Odnajduje w folderze plik o podanej nazwie, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu i z wbudowanej biblioteki graficznej, W razie jej braku korzysta z serwisów zawierających kliparty, Korzysta w podstawowym zakresie z przeglądarki internetowej i wyszukuje obrazy za jej pomocą, Wpisuje tekst zgodnie z podstawowymi zasadami edycji, Uruchamia edytor tekstu z pomocą nauczyciela, Wypełnia tabelę treścią, Korzysta z edytora Paint lub innego rastrowego edytora grafiki, Tworzy konto użytkownika w Scratchu, uruchamia środowisko Scratch, korzystając z pomocy nauczyciela, Otwiera przykładowy projekt w Scratchu, Znajduje edytor kostiumów duszka, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Uruchamia portal scratch.mit.edu z pomocą nauczyciela, Korzysta w podstawowym zakresie z arkusza kalkulacyjnego, Korzysta w podstawowym zakresie z arkusza kalkulacyjnego, Korzysta w podstawowym zakresie z programu OpenOfficeCalc, Uruchamia arkusz kalkulacyjny z pomocą nauczyciela, Wykonuje proste ćwiczenie z pomocą nauczyciela, Uruchamia arkusz kalkulacyjny z pomocą nauczyciela, Wykonuje proste ćwiczenie z pomocą nauczyciela, Korzysta w podstawowym zakresie z arkusza kalkulacyjnego.

Ocena dostateczna: uczeń samodzielnie zapisuje wyniki pracy w swoim folderze, Zachowuje właściwą postawę podczas pracy przy komputerze, Rozumie zagrożenia wynikające z niewłaściwego wykorzystania komputera, Potrafi wpisywać tekst zgodnie z podstawowymi zasadami edycji, Potrafi określać rozmiary obrazu (szerokość, wysokość), Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu, Formatuje wprowadzony tekst, Formatuje zawartość dokumentu w edytorze OpenOffice Writer, Przygotowuje dokument do wydruku, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu, Wstawia tabelę do tekstu, Potrafi wykonywać rysunki w edytorze grafiki z dopracowaniem szczegółów obrazu, stosując narzędzie Lupa,

Wpisuje tekst zgodnie z podstawowymi zasadami edycji, Poprawnie wstawia ilustracje do tekstu, Potrafi umieszczać pola tekstowe na slajdzie, Potrafi umieszczać elementy graficzne na slajdzie, Korzysta w podstawowym zakresie z programu do tworzenia prezentacji, Tworzy prezentację zawierającą wiele slajdów, Wybiera czcionkę odpowiednią do wykonywanego zadania na podstawie podglądu w menu Narzędzia główne| Czcionka, Przygotowuje dokument do wydruku i go drukuje, Wstawia tabelę do dokumentu, wypełnia ją tekstem, wstawia do niej ilustracje, formatuje i rozmieszcza poszczególne elementy na stronie dokumentu, Wykonuje proste rysunki w edytorze grafiki i umieszcza je w tabeli utworzonej w edytorze tekstu, Przygotowuje dokument do wydruku, Uruchamia bezpieczną stronę WWW z katalogu serwisu sieciaki.pl, Samodzielnie potrafi znaleźć požądane informacje, posługując się wyszukiwarką Google, Kopiuje fragmenty tekstu i pliki graficzne ze stron internetowych do dokumentu edytora tekstu, Formatuje tekst i rozmieszcza w nim ilustracje, Wstawia ilustracje do dokumentu w edytorze tekstu, Wpisuje tekst zgodnie z podstawowymi zasadami edycji, Formatuje wprowadzony tekst, rozplanowuje układ tekstu i grafiki na stronie dokumentu, Stosuje metodę przeciągania i upuszczania w celu przenoszenia fragmentów tekstu lub ilustracji w dokumencie, Przygotowuje dokument do wydruku, go drukuje, Wykonuje proste rysunki w edytorze grafiki i umieszcza je w dokumencie za pomocą operacji Kopiuj i Wklej, wybiera dla obrazków układ ramki, Formatuje tekst, rozmieszcza tekst i obrazki na stronie dokumentu, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu, Wstawia tabelę do tekstu, Rozróżnia ikony aplikacji, dokumentu, skrótu i wyjaśnia ich różnice funkcjonalne, Loguje się do swojego konta, uruchamia z pomocą nauczyciela wybrany pokaz w środowisku Scratch Otwiera i analizuje przykładowy projekt w Scratchu, Posługuje się edytorem kostiumów duszka, Potrafi utworzyć własny projekt w Scratchu i ułożyć skrypt wykorzystujący dźwięki, Potrafi korzystać z bloków Scratcha do rysowania na scenie, Odczytuje adres komórki arkusza, Wpisuje tekst i liczby do arkusza, formatuje dane, zaznacza je, edytuje, Tworzy pod kierunkiem nauczyciela prosty wykres słupkowy w arkuszu, Radzi sobie w środowisku nowego oprogramowania, Wpisuje tekst i liczby do arkusza, formatuje dane, zaznacza je, edytuje, Korzysta w podstawowym zakresie z programu Microsoft Excel lub innego arkusza kalkulacyjnego, Tworzy proste formuły w arkuszu, korzystając z podręcznika, Wpisuje tekst i liczby do arkusza, formatuje dane, zaznacza je, edytuje, konstruuje tabele z danymi, Tworzy pod kierunkiem nauczyciela prosty wykres kołowy, opisuje go w arkuszu;

Ocena dobra: uczeń zapisuje kopię swojego pliku/folderu na pendrivie w celu przeniesienia go na inny komputer, Potrafi formatować wprowadzony tekst, Samodzielnie zapisuje wykonaną pracę w pliku dyskowym w swoim folderze przeznaczonym na pliki graficzne, Tworzy prosty tekst, stosując przy tym właściwe zasady edycji, Tworzy listę zgodnie ze specyfikacją podaną w podręczniku,

Samodzielnie wykonuje zadania i ćwiczenia, Pobiera i instaluje (w obecności osoby dorosłej) pakiet OpenOffice ze wskazanej strony WWW, Poprawia błędy popełnione podczas pisania - zarówno ręcznie, jak i za pomocą wbudowanego mechanizmu poprawnościowego i słownika w edytorze tekstu, Ustala orientację strony dokumentu, Potrafi wyśrodkować akapit, Samodzielnie wykonuje zadania i ćwiczenia, Potrafi przygotować rysunek do wydruku, nadając mu odpowiednie parametry, Potrafi wydrukować dokument, Formatuje wprowadzony tekst, Poprawnie rozmieszcza tekst i ilustracje na stronie dokumentu, Dbą o zwięzłość wypowiedzi tekstowej, Korzysta z różnych układów slajdów, Odnajduje plik o podanej nazwie we wskazanym miejscu na dysku, Ustala rodzaj animacji poszczególnych obiektów i przejścia slajdów, Samodzielnie wykonuje zadania i ćwiczenia, Używa symboli i znaków graficznych do ilustrowania tekstu lub wstawiania znaków spoza podstawowego zakresu, Stosuje metodę przeciągania i upuszczania w celu przenoszenia fragmentów tekstu lub pojedynczych znaków w dokumencie, Zmienia strukturę tabeli poprzez dodawanie i usuwanie kolumn, wierszy i komórek, Drukuje tabelę, Zna zasady netykiety i stosuje je w praktyce, Stosuje zasady bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu, Stosuje metodę przeciągania i upuszczania w celu przenoszenia fragmentów tekstu lub ilustracji w dokumencie, Przygotowuje dokument do wydruku i go drukuje, Zapisuje pliki graficzne ze strony WWW w wybranym miejscu na dysku za pomocą polecenia zapisu z menu podręcznego, Poprawnie wstawia ilustracje do dokumentu w edytorze tekstu, rozmieszcza je na stronie, ustala ich wielkość, Poprawnie rozmieszcza ilustracje na stronie, ustala wielkości obrazków, Stosuje układ ramki dla ilustracji, Korzysta z podglądu wydruku przed wydrukowaniem dokumentu, Drukuje dokument, Stosuje układ ramki dla ilustracji, Wypełnia tabelę rysunkami wstawianymi z pliku, Odnajduje plik o podanej nazwie we wskazanym miejscu na dysku, Środkuje w pionie i poziomie zawartość komórki tabeli, Samodzielnie wykonuje zadania i ćwiczenia, Zadaje z góry wymagany rozmiar rysunku w edytorze grafiki, Wykonuje rysunek w powiększeniu metodą edycji pojedynczych pikseli, Dbą o estetyczny wygląd wykonanego rysunku, Loguje się do swojego konta, korzysta z pokazów przygotowanych na stronie Scratcha, Otwiera przykładowy projekt w Scratchu, analizuje go i wprowadza w nim zmiany, Potrafi zmienić kostium duszka, Potrafi utworzyć własny projekt w Scratchu, Potrafi ułożyć skrypt wykorzystujący dźwięki i wyjaśnić jego działanie, Potrafi korzystać z bloków Scratcha do zmiany kolorów w odpowiednim zakresie, Wykorzystuje pętlę powtórz do rysowania, Konstruuje tabele z danymi w arkuszu, Dopasowuje rozmiar kolumny tabeli do wpisanego w niej tekstu, Formatuje dane i dbą o ich czytelność, Zmienia nazwę arkusza, Dbą o poprawne sformatowanie danych i ich czytelność, Sporządza wykres i go opisuje, formatuje i przekształca, wprowadza parametry wykresu podane przez nauczyciela, Radzi sobie w środowisku nowego oprogramowania, czyta komunikaty programu i korzysta z wbudowanej pomocy, Projektuje tabele z danymi, Korzysta

z funkcji Autosumowanie w arkuszu do obliczania sumy liczb zapisanych w wielu komórkach, Czytelnie formatuje dane, Stosuje odpowiednie formuły do obliczeń w arkuszu, Samodzielnie wykonuje zadania i ćwiczenia, Sortuje dane w arkuszu, Sporządza wykres w arkuszu i jego opis, wprowadza parametry wykresu podane przez nauczyciela, Formatuje dane i dba o ich czytelność, **Ocena bardzo dobra:** uczeń aktywnie uczestniczy w dyskusji dotyczącej BHP, Rozumie zagrożenia wynikające z niewłaściwego wykorzystania komputera, Potrafi przygotować dokument do wydruku, Nie popełnia błędów podczas edycji tekstu, Dbą o estetykę utworzonego dokumentu, Dbą o estetykę wprowadzonego tekstu, Tworzy bezbłędną pracę, Rozumie i potrafi wymienić zasady działania różnych licencji oprogramowania, Dbą o estetyczny wygląd tekstu, Korzysta z programu do nauki szybkiego pisania na klawiaturze, Potrafi zapisywać tekst w indeksie górnym, Dbą o estetykę wprowadzonego tekstu i czytelnie formatuje plan lekcji, Tworzy bezbłędną pracę, Potrafi odpowiednio dobrać parametry rysunku przeznaczonego do wydruku, Dbą o estetykę wykonywanej pracy, Poprawnie ustala parametry strony dokumentu, takie jak marginesy, rozmiar papieru, obramowanie tekstu na stronie, Potrafi stosować obramowania strony, Potrafi drukować dokument, Potrafi wykonywać prostą prezentację z efektami animacji, Tworzy slajdy z dźwiękami, zdjęciami, tabelami i wykresami, Dbą o estetykę przygotowanej prezentacji - dobiera kolory, rysunki, ułożenie obiektów na slajdach, tempo animacji, Tworzy bezbłędną pracę, Dbą o estetyczny wygląd tekstu i ilustracji zamieszczonych w tabeli, jej wygląd oraz właściwy dobór rysunków, Dbą o czytelność przygotowanego dokumentu, Potrafi bezpiecznie korzystać z Internetu, Stosuje właściwy dobór słów kluczowych podczas wyszukiwania informacji w sieci, Opisuje zasady ograniczające korzystanie z utworów obcego autorstwa do własnych potrzeb, Opisuje źródła pochodzenia materiałów użytych w utworzonym przez siebie dokumencie, Dbą o estetyczny wygląd opracowywanego tekstu, Dbą o dobór rysunków wstawionych do tekstu oraz sposób formatowania dokumentu w celu zwiększenia jego czytelności, Dbą o estetyczny wygląd dokumentu, rozplanowanie grafiki i tekstu i jego czytelność, Zmienia rozmiar obrazków, wybiera dla nich układ ramki, Świadomie i w odpowiednich miejscach stosuje układ ramki dla ilustracji, Poprawnie wstawia ilustracje do dokumentu w edytorze tekstu, rozmieszcza je na stronie, ustala wielkości obrazków, Dzieli tekst na kolumny, Dbą o czytelność przygotowanego dokumentu, Ustala wielkość marginesów na stronach w całym dokumencie, Dbą o estetyczny wygląd dokumentu, rozplanowanie grafiki i tekstu, jego czytelność, Właściwie ustawia wielkości marginesów zgodnie z przyjętym planem dokumentu, Modyfikuje marginesy strony dokumentu, Używa niestandardowego rozmiaru czcionki, Dbą o estetykę przygotowanego dokumentu i właściwe ułożenie obiektów na stronie, Przygotowuje dokument do druku, Tworzy bezbłędną pracę, Zamienia oryginalną ikonę pliku na własną, a następnie przywraca ikonę oryginalną, Wyjaśnia znaczenie rozszerzenia jako

identyfikatora pliku i powiązanie pliku z aplikacją za pomocą rozszerzenia, Potrafi samodzielnie się logować do konta w Scratchu i posługiwać się środowiskiem Scratch, Otwiera przykładowy projekt w Scratchu, analizuje go i wprowadza w nim zmiany według własnych pomysłów, Potrafi zmienić kostium duszka i dodać nowy kostium, Potrafi utworzyć własny projekt w Scratchu, Potrafi ułożyć skrypt wykorzystujący dźwięki i wyjaśnić jego działanie, Potrafi dodać do skryptu własne dźwięki, Potrafi ułożyć skrypt naciśnięcia dowolnego klawisza, który realizuje w pętli powtórzenie rysowanie kwadratu lub innego prostego rysunku z wykorzystaniem zmiany grubości pisaka, koloru i odcienia koloru, Analizuje proste dane na podstawie wykresu sporządzonego w arkuszu, Analizuje dane na podstawie wykresu słupkowego sporządzonego w arkuszu, Wykonuje obrazki w arkuszu LibreOfficeCalc, zapisuje pliki, Tworzy prosty wykres kolumnowy, opisuje go w arkuszu i modyfikuje, Analizuje dane na podstawie wykresu kolumnowego, Używa arkusza do rozwiązywania zadań rachunkowych, Tworzy bezbłędną pracę, Analizuje dane na podstawie wykresu kołowego sporządzonego w arkuszu, Samodzielnie formatuje wykres, Dbą o estetyczny wygląd opracowywanego tekstu, Dobiera rysunki i symbole wstawiane do tekstu oraz sposób ich sformatowania w celu zwiększenia czytelności.

Ocena celująca: uczeń biegle pracuje z pierwszym tekstem – tworzenie słownika w edytorze tekstu, Biegle posługuje się zewnętrznym nośnikiem informacji, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Biegle posługuje się narzędziami programu Paint, dopracowując wszystkie szczegóły obrazu, Nie popełnia błędów edycyjnych w tekście, Poprawnie umieszcza znaki przestankowe w tekście, Dbą o estetyczny wygląd wykonanej pracy, Potrafi łączyć wiele prezentacji w jedną, Samodzielnie dochodzi do ciekawych rozwiązań, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Sprawnie prezentuje wykonaną pracę szerokiemu gronu odbiorców, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Sprawnie prezentuje wykonane prace publicznie, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Biegle posługuje

się wyszukiwarką Google, Skutecznie wyszukuje informacje w sieci, Sprawnie wyszukuje i odnajduje teksty i ilustracje na internetowych stronach, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Sprawnie pracuje w grupie, Sprawnie prezentuje wykonane prace publicznie, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Sprawnie prezentuje wykonane prace publicznie, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Dobiera rysunek do funkcji ikony, Rozumie funkcjonalne różnice między typami ikon, Skutecznie przeprowadza zamianę ikon (na własną i oryginalną), Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Samodzielnie posługuje się środowiskiem Scratch, trzeba mu zadawać dodatkowe zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Otwiera przykładowy projekt w Scratchu, analizuje go i potrafi rozwinąć, realizując własne pomysły, Potrafi zmienić kostium duszka, utworzyć nowego duszka, dodać nowy kostium, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Analizuje projekty z portalu Scratch, Uczy się nowych rzeczy, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Modyfikuje obrazki w arkuszu OpenOfficeCalc, tworzy obrazki wg własnych pomysłów, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym.

Wymagania edukacyjne z zajęć komputerowych dla ucznia klasy V

Ocena dopuszczająca: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – 3 dowolne punkty regulaminu, dokonuje prób organizacji własnego stanowiska pracy z zachowaniem podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, wie, jakie jest przeznaczenie wybranych urządzeń

znajdujących się poza obudową komputera (urządzeń peryferyjnych), rzadko przestrzega wybranych zasad dotyczących poszanowania własności intelektualnej innych osób, wie, że należy posiadać licencję na używany program komputerowy, wie, na czym polega piractwo komputerowe i jakie grożą za to sankcje, potrafi omówić ogólne niebezpieczeństwa związane z zainfekowaniem komputera wirusem komputerowym, potrafi uruchomić i zamknąć edytor tekstu, z pomocą stosuje wybrane zasady poprawnego pisania tekstów, wpisuje tekst do otwartego dokumentu tekstowego, z pomocą wstawia symbole, proste tabele do dokumentu tekstowego, listy wypunktowane i numerowane, z pomocą wstawia obrazy do tekstów, z pomocą posługuje się wybranymi opcjami programu do tworzenia prezentacji multimedialnej, z pomocą stosuje wybrane zasady poprawnego tworzenia prezentacji multimedialnych, z pomocą otwiera fotografię w edytorze grafiki, zna wybrane zasady prawidłowego wykonywania zdjęć, tworzy konto użytkownika w Scratchu, uruchamia środowisko Scratch, korzystając z pomocy nauczyciela, otwiera przykładowy projekt w Scratchu, znajduje edytor kostiumów duszka, uruchamia portal scratch.mit.edu z pomocą nauczyciela.

Ocena dostateczna: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – 4 dowolne punkty regulaminu, dostosowuje stanowisko pracy do wymagań bezpiecznej i higienicznej pracy, wymienia podstawowe zasady zachowania się w pracowni komputerowej i przestrzega ich, charakteryzuje wybrane urządzenia (elementy) zewnętrznego zestawu komputerowego, wie, na czym polega poszanowanie własności intelektualnej innych osób, dostrzega potrzebę ochrony produktów pracy wytwórczej innych, wie, co to jest licencja na program i wymienia jej rodzaje, wymienia przykłady przestępczości komputerowej, potrafi wymienić wybrane rodzaje wirusów komputerowych, opisuje zachowania użytkownika komputera mające na celu zapobieganie skutkom działania wirusów komputerowych, wie, jak zapisać dokument tekstowy oraz jak zamknąć okno programu, umie odtworzyć zapisany w pliku dokument tekstowy, z pomocą formatuje tekst, uzupełnia danymi komórki tabeli w dokumencie tekstowym, stosuje proste listy wypunktowane i numerowane, wstawia do tekstu obrazy, umie otwierać i zamykać program do tworzenia prezentacji multimedialnej oraz zapisywać efekty swojej pracy, z pomocą posługuje się podstawowymi narzędziami do poprawy jakości zdjęć, loguje się do swojego konta, uruchamia z pomocą nauczyciela wybrany pokaz w środowisku Scratch, otwiera i analizuje przykładowy projekt w Scratchu, posługuje się edytorem kostiumów duszka, potrafi korzystać z bloków Scratcha do rysowania na scenie.

Ocena dobra: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – 5 dowolnych punktów regulaminu, ocenia organizację stanowisk pracy w różnych miejscach w szkole, wymienia zasady zachowania się w pracowni komputerowej i przestrzega ich, wymienia wybrane elementy wewnętrzne komputera,

rozumie potrzebę ochrony produktów pracy wytwórczej innych, wyjaśnia pojęcie: prawo autorskie, omawia przykładowe rodzaje darmowych licencji, wie, co to jest wirus komputerowy i zna sposoby jego zwalczania, rozróżnia i nazywa elementy okna edytora tekstu, rozpoznaje ikonę dokumentu zapisanego w edytorze tekstu, umie zapisać dokument tekstowy i dopisać do niego zmiany, zna najpopularniejsze czcionki edytora tekstu, umie zmienić krój, wielkość, kolor, wyróżnienie czcionki, tworzy w dokumencie tekstowym tabele, stosuje cieniowanie komórek tabeli, zmienia wygląd punktów w listach wypunktowanych i numerowanych, wie jak korzystać z galerii grafiki, wie jak wydrukować cały dokument, stosuje podstawowe narzędzia programu do tworzenia prezentacji multimedialnej w swoim projekcie, poprawia jakość fotografii poprzez ich kadrowanie, zmniejsza wielkość zdjęcia poprzez jego skalowanie, samodzielnie stosuje podstawowe narzędzia do poprawy jakości zdjęć, loguje się do swojego konta, korzysta z pokazów przygotowanych na stronie Scratcha, otwiera przykładowy projekt w Scratchu, analizuje go i wprowadza w nim zmiany, potrafi zmienić kostium duszka, potrafi korzystać z bloków Scratcha do zmiany kolorów w odpowiednim zakresie, wykorzystuje pętlę do rysowania.

Ocena bardzo dobra: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – 6 dowolnych punktów regulaminu, omawia zasady zachowania się w pracowni komputerowej i przestrzega ich, przewiduje skutki nieprawidłowego zorganizowania komputerowego stanowiska pracy, wie, jak podłączyć elementy zestawu komputerowego do jednostki centralnej, omawia wybrane elementy wewnętrzne komputera, wie, jak oznacza się produkty objęte ochroną praw autorskich, nie kopiuje bezprawnie programów i nie kupuje ich nielegalnych kopii, wyjaśnia różnicę pomiędzy różnymi rodzajami licencji, potrafi ze zrozumieniem przeczytać treść licencji na używany program, opisuje przykład działania (rozprzestrzeniania się) wybranego wirusa komputerowego, zna i rozumie pojęcia: dokument, akapit, wiersz, zna kilka skrótów usprawniających pracę w edytorze tekstu, zna zasady poprawnego pisania tekstu, stosuje różne rodzaje wyrównania tekstu względem marginesów, umie wskazać akapity w tekście oraz wyjaśnić, po czym je poznać, wie, na czym polega formatowanie tekstu, potrafi wstawiać do tekstu symbole, potrafi stosować w tabeli różne obramowania, potrafi stosować dwupoziomą listę wypunktowaną i numerowaną, wstawia ozdobne napisy i je formatuje, umieszcza w tekście autokształty, wypełnia autokształty kolorem i tekstem, dodaje do pól tekstowych cienie i obramowania, umie sprawdzić w dokumencie pisownię, umie zmienić dowolny ciąg znaków w tekście, drukuje wybrane strony tekstu, zna i stosuje zasady poprawnego tworzenia prezentacji multimedialnych, samodzielnie tworzy slajdy nowej prezentacji, korzysta z kreatora zawartości oraz z szablonów projektów, w celu ułatwienia odbioru prezentowanych treści, stosuje animacje obiektów na slajdach prezentacji multimedialnej, stosuje animowane przejścia slajdów w prezentacji multimedialnej, stosuje zasady prawidłowego wykonywania zdjęć na

wykonanych przez siebie fotografiach, stosuje rozszerzone narzędzia do poprawy jakości zdjęć: naświetlanie, przyciemnianie, balans bieli, korekcja zniekształceń, retuszowanie, filtry graficzne, potrafi samodzielnie się logować do konta w Scratchu i posługiwać się środowiskiem Scratch, otwiera przykładowy projekt w Scratchu, analizuje go i wprowadza w nim zmiany według własnych pomysłów, potrafi zmienić kostium duszka i dodać nowy kostium, potrafi ułożyć skrypt naciśnięcia dowolnego klawisza, który realizuje w pętli rysowanie kwadratu lub innego prostego rysunku z wykorzystaniem zmiany grubości pisaka, koloru i odcienia koloru.

Ocena celująca: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – co najmniej 7 dowolnych punktów regulaminu, omawia szczegółowo zasady zachowania się w pracowni komputerowej i przestrzega ich, potrafi scharakteryzować i porównać wybrane rodzaje urządzeń peryferyjnych (np.: monitory, drukarki, itp.), potrafi scharakteryzować wybrane rodzaje portów (gniazd) w komputerze, wie, do czego niezbędne są poszczególne elementy wewnętrzne komputera, potrafi scharakteryzować rodzaje pamięci, wymienia jednostki pamięci i określa ich wielkości, korzysta z dokumentacji urządzeń komputerowych, wymienia rodzaje licencji komputerowych i zasady korzystania z nich, stosuje sposoby ochrony przed wirusami komputerowymi, np. używa programu antywirusowego i potrafi korzystać z jego funkcji; wie jak ważna jest aktualizacja bazy wirusów, wyszukuje, gromadzi, analizuje potrzebne informacje do wykorzystania w swoich projektach informatycznych, samodzielnie wyszukuje opcje menu potrzebne do rozwiązania danego problemu, przygotowuje profesjonalny tekst – zaproszenie, sprawozdanie, opowiadanie, itp., z zachowaniem poznanych zasad redagowania i formatowania tekstów, potrafi samodzielnie zaprojektować i przygotować multimedialną prezentację na wybrany temat, cechującą się ciekawym ujęciem zagadnienia, interesującym układem slajdów, potrafi samodzielnie wykonać znaczną poprawę jakości fotografii, po uprzedniej ocenie i zastosowaniu odpowiednich narzędzi, na bieżąco zdobywa wiadomości i umiejętności ze świata technologii komputerowych, potrafi zmienić kostium duszka, utworzyć nowego duszka, dodać nowy kostium, samodzielnie posługuje się środowiskiem Scratch, trzeba uczniowi zadawać dodatkowe zadania, otwiera przykładowy projekt w Scratchu, analizuje go i potrafi rozwinąć, realizując własne pomysły, uczy się nowych rzeczy.

Wymagania edukacyjne z zajęć komputerowych dla ucznia klasy VI

Ocena dopuszczająca: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – 3 dowolne punkty regulaminu, dokonuje prób organizacji własnego stanowiska pracy z zachowaniem podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, wie, jakie jest przeznaczenie wybranych urządzeń znajdujących się poza obudową komputera (urządzeń peryferyjnych), rzadko przestrzega wybranych

zasad dotyczących poszanowania własności intelektualnej innych osób, wie, że należy posiadać licencję na używany program komputerowy, wie, na czym polega piractwo komputerowe i jakie grożą za to sankcje, potrafi omówić ogólne niebezpieczeństwa związane z zainfekowaniem komputera wirusem komputerowym, potrafi uruchomić i zamknąć edytor tekstu, z pomocą stosuje wybrane zasady poprawnego pisania tekstów, wpisuje tekst do otwartego dokumentu tekstowego, z pomocą wstawia symbole, proste tabele do dokumentu tekstowego, listy wypunktowane i numerowane z pomocą wstawia obrazy do tekstów, z pomocą posługuje się wybranymi opcjami programu do tworzenia prezentacji multimedialnej, z pomocą stosuje wybrane zasady poprawnego tworzenia prezentacji multimedialnych, z pomocą otwiera fotografię w edytorze grafiki, zna wybrane zasady prawidłowego wykonywania zdjęć, tworzy konto użytkownika w Scratchu, uruchamia środowisko Scratch, korzystając z pomocy nauczyciela, otwiera przykładowy projekt w Scratchu, znajduje edytor kostiumów duszka, uruchamia portal scratch.mit.edu z pomocą nauczyciela.

Ocena dostateczna: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – 4 dowolne punkty regulaminu, dostosowuje stanowisko pracy do wymagań bezpiecznej i higienicznej pracy, wymienia podstawowe zasady zachowania się w pracowni komputerowej i przestrzega ich, umie zapisywać efekty swojej pracy w programie do tworzenia animacji, stosuje podstawowe narzędzia do ręcznego tworzenia rysunków klatek animacji, zmienia kolejność klatek animacji, formatuje tekst na klatce animacji, zna budowę tabeli arkusza kalkulacyjnego: wiersz, kolumna, komórka, zakres komórek, rozumie, czym jest zakres komórek, z pomocą nauczyciela stosuje funkcję Suma do dodawania liczb zawartych w kolumnie lub wierszu, samodzielnie numeruje komórki w kolumnie lub wierszu, z pomocą nauczyciela korzysta z Kreatora wykresów do wykonania wykresu dla dwóch serii danych, wymienia typy wykresów, uzupełnia danymi komórki tabeli w dokumencie tekstowym, pod kierunkiem nauczyciela wprowadza obiekty w ruch w programie do tworzenia algorytmów, pod kierunkiem nauczyciela zmienia efekty obiektów (kolorystykę, kształt), kopiuje, obraca, i zmienia wielkość obiektów, pod kierunkiem nauczyciela dodaje podstrony do witryny WWW, pod kierunkiem nauczyciela dodaje grafikę do artykułów.

Ocena dobra: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – 5 dowolnych punktów regulaminu, ocenia organizację stanowisk pracy w różnych miejscach w szkole, wymienia zasady zachowania się w pracowni komputerowej i przestrzega ich, umie zapisywać efekty swojej pracy w programie do tworzenia animacji i dopisać do niego zmiany, ustawia czas trwania i tempo animacji, wymienia elementy okna arkusza kalkulacyjnego, pod kierunkiem nauczyciela tworzy tabelę w arkuszu kalkulacyjnym potrafi wstawić nowy wiersz lub kolumnę do tabeli arkusza, pod kierunkiem nauczyciela wykonuje obramowanie komórek tabeli, wypełnia danymi tabelę arkusza, pod

kierunkiem nauczyciela wpisuje proste formuły do przeprowadzania obliczeń na konkretnych liczbach, wprowadza napisy do komórek tabeli, pod kierunkiem nauczyciela dostosowuje szerokość kolumn do ich zawartości, samodzielnie stosuje funkcję Suma do dodawania liczb zawartych w kolumnie lub wierszu, omawia przeznaczenie wykresu kolumnowego i kołowego, pod kierunkiem nauczyciela umieszcza na wykresie tytuł, legendę i etykiety danych, pod kierunkiem nauczyciela tworzy dialogi między obiektami w programie do tworzenia algorytmów, z pomocą nauczyciela zmienia kostiumy (obraz graficzny) obiektów samodzielnie stosuje kilka wybranych efektów na obiektach, formatuje tekst i grafikę w artykułach na witrynie WWW, pod kierunkiem nauczyciela tworzy menu strony, pod kierunkiem nauczyciela tworzy linki (hiperłącza) do podstron.

Ocena bardzo dobra: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – 6 dowolnych punktów regulaminu, omawia zasady zachowania się w pracowni komputerowej i przestrzega ich, przewiduje skutki nieprawidłowego zorganizowania komputerowego stanowiska pracy, samodzielnie tworzy klatki animacji z wykorzystaniem dodatkowych narzędzi do tworzenia rysunków, stosuje zmienne tempo w czasie animacji, samodzielnie tworzy tabelę w arkuszu kalkulacyjnym, samodzielnie wykonuje obramowanie komórek tabeli, samodzielnie wpisuje proste formuły do przeprowadzania obliczeń na konkretnych liczbach, wprowadza napisy do komórek tabeli, samodzielnie dostosowuje szerokość kolumn do ich zawartości, analizuje i dostrzega związek między postacią formuły funkcji Suma na pasku formuły a zakresem zaznaczonych komórek pod kierunkiem nauczyciela stosuje inne funkcje dostępne pod przyciskiem Autosumowanie, samodzielnie umieszcza na wykresie tytuł, legendę i etykiety danych, zmienia położenie legendy, wprawia obiekty w płynny ruch od punktu wyjściowego do punktu docelowego w programie do tworzenia algorytmów, tworzy więcej niż jeden algorytm w projekcie, dodaje efekty dźwiękowe do algorytmu, dodaje galerię zdjęć, pliki dźwiękowe, pliki filmowe do witryny WWW, modyfikuje menu witryny do swoich preferencji, publikuje witrynę w sieci.

Ocena celująca: uczeń zna regulamin pracowni komputerowej – co najmniej 7 dowolnych punktów regulaminu, omawia szczegółowo zasady zachowania się w pracowni komputerowej i przestrzega ich, samodzielnie wyszukuje opcje menu potrzebne do rozwiązania danego problemu, na bieżąco zdobywa wiadomości i umiejętności ze świata technologii. komputerowych, przygotowuje przemyślaną, logiczną i czytelną animację o czasie trwania powyżej 10 sekund, samodzielnie wprowadza różne rodzaje obramowań komórek tabeli i formatowanie ich zawartości, samodzielnie stosuje inne funkcje dostępne pod przyciskiem Autosumowanie, analizuje formuły tych funkcji, podejmuje próby samodzielnego tworzenia formuł opartych na adresach komórek, formatuje elementy wykresu, korzysta z innych rodzajów wykresów, samodzielnie przygotowuje dane do tworzenia wykresu, stosuje w algorytmach elementy interaktywne (np. rysowanie po kliknięciu

myszka), tworzy algorytm prostej gry lub rozbudowanej animacji, stosuje dodatki w postaci bloga, książki gości, itp. na swojej witrynie WWW, na bieżąco prowadzi witrynę WWW dodając nowe treści.

Wymagania edukacyjne z informatyki dla ucznia klasy VII

Ocena dopuszczająca: uczeń potrafi wymienić podstawowe zasady BHP obowiązujące w pracowni komputerowej, Samodzielnie uruchamia komputer i loguje się do systemu, Potrafi pisać prosty tekst w edytorze OpenOffice Writer, Potrafi wymienić podstawowe elementy komputera, Wie, na czym polega pozycyjny system zapisu liczb, Rozróżnia bity i bajty, Korzysta z Kalkulatora, Zna przeznaczenie przeglądarki internetowej, Zna adres internetowy wyszukiwarki Google, Samodzielnie wprowadza adres strony internetowej i potrafi ją otworzyć, Potrafi wyjaśnić pojęcie pracy w chmurze, Korzysta z Dysku Google z pomocą nauczyciela, Przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy w chmurze, Loguje się do wspólnych dokumentów Google i współpracuje w ich redagowaniu, Zna zasady netykiety, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Potrafi opisać na przykładzie pojęcie rekurencji, Opisuje, na czym polega problem wież Hanoi, Potrafi opisać pojęcia algorytmu i schematu blokowego oraz sposoby znajdowania NWD, Potrafi podać przykłady języków programowania, Opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu; wykonuje polecenia nauczyciela, Wpisuje do edytora tekst wybranego przykładu, Zapisuje plik, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu; wykonuje polecenia nauczyciela, Stosuje podstawowe słownictwo związane z TI, Stosuje podstawowe zasady pracy z tabelami: wstawianie, wypełnianie treścią, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu; wykonuje polecenia nauczyciela, Stosuje tabulatory dostępne w edytorze, Stosuje układ kolumnowy tekstu, Stosuje wyróżnienia w tekście (tytuł, wybrane słowa), Korzysta z galerii Fontwork, Ilustruje tekst gotową grafiką z biblioteki grafik edytora, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu; wykonuje polecenia nauczyciela, Ilustruje tekst gotową grafiką (wstawia Obrazy, wstawia Autokształty, obiekty Fontwork), Przygotowuje dokument do wydruku, drukuje, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu; wykonuje polecenia nauczyciela, Stosuje w podstawowym zakresie poznane wcześniej techniki formatowania i przygotowania tekstu do

wydruku, Korzysta w podstawowym zakresie z zaawansowanego edytora tekstu; wykonuje polecenia nauczyciela, Tworzy wielostronicowy dokument ze swoich tekstów, Z pomocą nauczyciela koryguje podstawowe parametry obrazu, Z pomocą nauczyciela likwiduje krzywizny obrazu, Z pomocą nauczyciela przygotowuje obraz do wydruku lub do prezentacji na ekranie monitora, Rozumie pojęcie warstwy obrazu, Z pomocą nauczyciela (lub kolegów) łączy różne elementy w jeden obraz (warstwy) i wstawia warstwy tekstowe do obrazu, Potrafi importować napisy i obrazy do projektu, Z pomocą nauczyciela tworzy film na podstawie jednego obrazu statycznego, Z pomocą nauczyciela zapisuje projekt i gotowy film, Potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy, Potrafi doskonalić prezentację oraz przygotowuje się do jej zaprezentowania.

Ocena dostateczna: uczeń samodzielnie zapisuje wyniki pracy w swoim folderze, Zachowuje właściwą postawę podczas pracy przy komputerze, Rozumie zagrożenia wynikające z niewłaściwego wykorzystania komputera, Potrafi wymienić i opisać podstawowe elementy komputera, Wie, na czym polega pozycyjny system zapisu liczb, rozpoznaje liczby zapisane w systemie dwójkowym, Rozróżnia bity i bajty, Korzysta z Kalkulatora, Potrafi samodzielnie dobrać odpowiednie słowa kluczowe potrzebne do wyszukania pożądaných informacji, Samodzielnie wyszukuje w Internecie potrzebne elementy graficzne, Przestrzega praw autorskich odnośnie materiałów pobranych z Internetu, Potrafi wymienić zalety i wady pracy w chmurze, Samodzielnie korzysta z dysku Google, Loguje się do wspólnych dokumentów Google i współpracuje w ich redagowaniu, Zna zasady netykiety, Rozróżnia podstawowe akronimy i emotikony służące do komunikacji internetowej, Potrafi utworzyć własny projekt, zmieniać tło i postaci duszków, Potrafi korzystać z bloków do rysowania na scenie, Potrafi utworzyć własny projekt, zmieniać tło i postaci duszków, Potrafi utworzyć własny projekt, zmieniać tło i postaci duszków, Wykorzystuje w skrypcie animację za pomocą zmiany kostiumu, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Potrafi losować liczby z podanego zakresu, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Rozumie, co to jest operacja modulo, Potrafi opisać pojęcie rekurencji i zbudować skrypt rekurencyjny w Scratchu, Opisuje, na czym polega problem wież Hanoi i potrafi go analizować na przykładzie kilku krążków, Potrafi zdefiniować pojęcia algorytmu i schematu blokowego oraz zna sposoby znajdowania NWD, Podaje przykłady języków programowania, Zapisuje algorytm Euklidesa w jednym z nich lub w Scratchu, Opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, Zna rekurencyjny algorytm obliczania wyrazów ciągu, Zapisuje i otwiera plik do edycji, Wpisuje do edytora tekst wybranego przykładu, Ręcznie poprawia błędy, Stosuje podstawowe sposoby formatowania tekstu, Stosuje słownictwo, związane z technologią informacyjną i szeroko rozumianą obecnością komputerów w naszym codziennym życiu, Stosuje poznane sposoby pracy z tabelami w

edytorze tekstu: wstawianie, wypełnianie treścią, dostosowywanie, formatowanie, Wykazuje opanowanie słownictwa komputerowego – rozumie pojęcia potrzebne do codziennej pracy z komputerem, Ilustruje tekst gotową grafiką z biblioteki grafik edytora lub wykonanymi przez siebie obrazkami, Osadza grafikę w tekście (zmienia rozmiar obrazka, wprowadza obramowanie, ustawia „równo z tekstem”), Stosuje podstawowe sposoby formatowania, rozplanowuje tekst na stronie, dobiera czcionki, stosuje wyróżnienia w tekście, pracuje z nagłówkiem i stopką, Osadza grafikę obiektową w tekście na różne sposoby, Stosuje techniki formatowania tekstu: czcionki o niestandardowym rozmiarze, wypunktowanie, numerowanie itp. Poprawnie stosuje wyróżnienia w tekście, Przygotowuje do wydruku tekst zawierający grafikę, Stosuje poznane wcześniej techniki formatowania i przygotowania tekstu do wydruku, Poprawnie używa wyróżnień w tekście, Potrafi w podstawowym zakresie korzystać ze sprawdzania pisowni w dokumencie, słownika wbudowanego w edytor i systemu podpowiedzi, Potrafi kopiować i wklejać teksty i ilustracje za pomocą Schowka, Potrafi wykonywać rzuty ekranu i ilustrować nimi dokument, Zna przeznaczenie podstawowych narzędzi korygujących podstawowe parametry obrazu i potrafi je stosować, Z pomocą nauczyciela likwiduje krzywizny obrazu, Z pomocą nauczyciela przygotowuje obraz do wydruku lub do prezentacji na ekranie monitora, Samodzielnie łączy różne elementy w jeden obraz (warstwy) i wstawia warstwy tekstowe do obrazu, Samodzielnie wstawia warstwę tekstową do obrazu, Samodzielnie tworzy film na podstawie jednego obrazu statycznego, Potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy, Bierze udział w pracy zespołowej nad wspólnym projektem, Potrafi doskonalić i oceniać prezentację oraz przygotować się do jej zaprezentowania.

Ocena dobra: uczeń rozumie znaczenie systemu operacyjnego, Potrafi sklasyfikować programy komputerowe pod względem przeznaczenia (użytkowe, narzędziowe, edukacyjne itp.), Wymienia i opisuje podstawowe elementy komputera, analizuje ich wielkość w odpowiednich jednostkach, Wie, na czym polega pozycyjny system zapisu liczb, Zamienia zapis dwójkowy liczby na dziesiętny, Zna definicje pojęć bitu i bajtu, Korzysta z Kalkulatora w celu przeliczania liczb pomiędzy różnymi systemami pozycyjnymi, Potrafi założyć konto poczty elektronicznej z pomocą nauczyciela, Sprawnie wyszukuje w Internecie potrzebne informacje i elementy graficzne, Sprawnie korzysta z Dysku Google, Korzysta ze wspólnych dokumentów Google i współpracuje w ich redagowaniu, Zna zasady netykiety, Zna akronimy i emotikony służące do komunikacji internetowej, Potrafi utworzyć własny projekt, ułożyć skrypt przesuwania duszka po ekranie i wyjaśnić jego działanie, Potrafi korzystać z bloków do rysowania na scenie, tworzy i wykorzystuje własny blok bez parametru, Potrafi utworzyć własny projekt, ułożyć skrypty ustalania warunków początkowych i wyjaśnić ich działanie, Potrafi utworzyć własny projekt, zmieniać tło i postaci duszków, Wykorzystuje w skrypcie

animację za pomocą zmiany kostiumu oraz przesuwania duszka z wykorzystaniem prawidłowego odbicia od brzegu ekranu, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Potrafi losować liczby z podanego zakresu, Potrafi zapisywać liczby za pomocą zmiennej typu lista, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Rozumie, co to jest operacja modulo, Potrafi ją wykorzystać do sprawdzenia, czy liczba jest parzysta, Potrafi opisać pojęcie rekurencji, zbudować skrypt rekurencyjny w Scratchu i opisać jego działanie, Opisuje, na czym polega problem wież Hanoi, potrafi go analizować na przykładzie kilku krążków i wypisać kolejne ruchy, Potrafi zdefiniować pojęcia algorytmu i schematu blokowego, zna sposoby znajdowania NWD, opisuje algorytm Euklidesa, Podaje przykłady języków programowania, Zapisuje algorytm Euklidesa w jednym z nich lub w Scratchu, Analizuje zapis algorytmu, Opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, Zna rekurencyjny algorytm obliczania wyrazów ciągu i potrafi wskazać jego nieefektywność, Wymienia i stosuje zasady edycji, formatowania i estetycznego przygotowania tekstu, Zachowuje prawidłową postawę w czasie pracy przy komputerze, Starannie przepisuje pracę, poprawia błędy z użyciem słownika w edytorze, Przygotowuje tekst do wydruku, dba o estetyczny wygląd tekstu, Samodzielnie przygotowuje plik zawierający tabelę: sprawnie pracuje z tabelą w edytorze tekstu, stosuje potrzebne techniki formatowania, zaznaczania, przygotowania do wydruku; przekształca tekst na tabelę, Korzysta ze źródeł informacji związanych ze stosowaniem technologii informacyjnej, Formatuje akapity „z linijki” (wcięcia akapitów, ustawienie marginesów akapitów) w połączeniu z odpowiednim wyrównaniem tekstu, W odpowiednich sytuacjach stosuje wymuszony koniec strony, kolumny, wiersza, Dobiera ilustracje do tekstu, stosuje różne sposoby osadzania ilustracji, Potrafi określić i rozpoznać cechy dobrego plakatu lub reklamy, Stosuje rysunek jako tło dokumentu tekstowego, Przekształca i modyfikuje proste rysunki obiektowe (rozciąga, zniekształca, zmienia kolor obramowania i wypełnienia, grupuje i rozgrupowuje), Korzysta ze Schowka oraz z metody przeciągania, Sprawnie stosuje poznane wcześniej techniki formatowania i przygotowania tekstu do wydruku, Potrafi odtworzyć w edytorze wygląd wydrukowanego dokumentu, wierność formatów (w stosunku do oryginału), kształtów czcionek, wyróżnień, Pracuje z kilkustronicowym dokumentem, odtwarzając zadane formaty tekstu w dokumencie, Pracuje z utworzonym samodzielnie wielostronicowym dokumentem – portfolio tekstów, kontroluje jego zawartość, sposób formatowania, strukturę, Sprawnie posługuje się podstawowymi narzędziami korygującymi podstawowe parametry obrazu, Samodzielnie likwiduje krzywizny obrazu, Samodzielnie przygotowuje obraz do wydruku lub do prezentacji na ekranie monitora, Sprawnie wykorzystuje warstwy obrazu, łącząc różne elementy w jeden obraz, Stosuje efekty na warstwach tekstowych, Potrafi określić czas trwania efektów w filmie, Samodzielnie zapisuje projekt i gotowy film, Potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy, Pomaga

organizować pracę zespołową nad wspólnym projektem, Potrafi doskonalić i oceniać prezentację oraz przygotować się do jej zaprezentowania, Bierze udział w przedstawianiu prezentacji.

Ocena bardzo dobra: uczeń aktywnie uczestniczy w dyskusji dotyczącej BHP, Potrafi sklasyfikować programy komputerowe pod względem dostępności (rodzaj licencji), Wymienia i opisuje podstawowe elementy komputera, analizuje ich wielkość, Potrafi znaleźć w komputerze informacje o parametrach poszczególnych elementów, Wie, na czym polega pozycyjny system zapisu liczb, Zamienia zapis dwójkowy liczby na dziesiętny i dziesiętny na dwójkowy, Zna definicje pojęć bitu i bajtu, Korzysta z Kalkulatora w celu przeliczania liczb pomiędzy różnymi systemami pozycyjnymi Samodzielnie zakłada konto poczty elektronicznej, Podczas wypełniania formularza nie podaje wrażliwych danych osobowych, jeśli nie jest to konieczne, Potrafi dostosować ustawienia Dysku Google do własnych potrzeb, Korzysta ze wspólnych dokumentów Google i współpracuje w ich redagowaniu, Zna zasady netykiety, Posługuje się akronimami i emotikonami w komunikacji internetowej, Potrafi utworzyć własny projekt, ułożyć skrypt wykorzystujący pętlę zawsze i blok warunkowy jeżeli i wyjaśnić jego działanie, Potrafi korzystać z bloków do rysowania na scenie, tworzy i wykorzystuje własny blok zarówno bez parametru, jak i z parametrem, Potrafi utworzyć własny projekt, ułożyć skrypt wykorzystujący pętlę zawsze i złożony blok warunkowy i wyjaśnić jego działanie, Potrafi utworzyć własny projekt, zmieniać tło i postaci duszków, Wykorzystuje w skrypcie animację, przesuwanie duszka oraz dźwięki, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Potrafi losować liczby z podanego zakresu, Potrafi zapisywać liczby za pomocą zmiennej typu lista, Potrafi znajdować minimum i maksimum kilku wylosowanych liczb, Potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, Rozumie, co to jest operacja modulo, Potrafi ją wykorzystać do sprawdzenia, czy liczba jest parzysta, Potrafi utworzyć skrypt znajdowania kolejnych liczb pierwszych z wykorzystaniem listy i własnego bloku, Potrafi zbudować i zmodyfikować skrypt rekurencyjny w Scratchu oraz zanalizować i opisać jego działanie, Opisuje, na czym polega problem wież Hanoi, potrafi go analizować dla danej liczby krążków, Potrafi zdefiniować pojęcia algorytmu i schematu blokowego, zna sposoby znajdowania NWD, opisuje i stosuje obie wersje algorytmu Euklidesa, Zapisuje algorytm Euklidesa w wybranym języku programowania, Analizuje zapis algorytmu, rozróżnia podstawowe polecenia języka, Opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, Zna rekurencyjny algorytm obliczania wyrazów ciągu i potrafi uzasadnić jego nieefektywność, Samodzielnie stosuje poznane sposoby pracy z dokumentem tekstowym – dotyczy to zarówno podstawowych zasad pracy z edytorem tekstu, jak i stosowania wprowadzonych dotychczas sposobów formatowania tekstu, Samodzielnie pracuje nad dokumentem, realizuje własne założenia, Stosuje zaawansowane słownictwo, związane z technologią informacyjną i szeroko rozumianą obecnością komputerów w naszym codziennym życiu, Używa zaawansowanych

technik wyszukiwania, zamiany elementów tekstu, przekształcania tekstu na tabelę, formatowania, Potrafi ocenić rozwój języka, jaki można obserwować na co dzień, Samodzielnie rozplanowuje tekst na stronie, dobiera sposób formatowania czcionki do charakteru i wyglądu tekstu, Ustawia własne tabulatory, dostosowane do charakteru wprowadzanego tekstu, Wypełnia nagłówki i stopki w dokumencie wielostronicowym, stosuje zarówno kody pól wprowadzanych za pomocą odpowiednich przycisków (numer strony, data itp.), jak i tekst wpisywany, Formatuje tekst w nagłówku i stopce, Samodzielnie rysuje proste grafiki obiektowe, modyfikuje ich wygląd i kształt, Sprawnie łączy na różne sposoby grafikę z tekstem, poprawnie osadza grafiki w tekście, stosuje dodatkowe elementy graficzne lub tekstowe wpływające na wygląd pracy, Bardzo sprawnie stosuje poznane wcześniej techniki formatowania i przygotowania tekstu do wydruku, Opisuje problemy, na jakie może się natknąć człowiek podczas próby porozumiewania się z maszyną za pomocą języka naturalnego, Wykorzystuje style, tworzy spis treści długiego dokumentu, Tworzy stronę tytułową, Dzieli dokument na sekcje, stosuje w sekcjach różnorodne wzorce strony, Biegle posługuje się narzędziami korygującymi podstawowe parametry obrazu, Biegle koryguje defekty obrazu (likwidacja krzywizn, wyrównywanie linii horyzontu), Biegle wykorzystuje warstwy obrazu, łącząc różne elementy w jeden obraz, Biegle stosuje efekty na warstwach tekstowych, Stosuje filtry i maski obrazu, Sprawnie stosuje efekty i podkłady muzyczne, Potrafi dobrać właściwe parametry zapisywanego filmu dla konkretnego urządzenia, Potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy, Organizuje pracę zespołową nad wspólnym projektem i bierze w niej czynny udział, Potrafi doskonalić i oceniać prezentację oraz przygotować się do jej zaprezentowania, Właściwie przedstawia prezentację.

Ocena celująca: uczeń biegle wymienia rodzaje licencji programów komputerowych, Biegle porusza się w systemie plików i folderów, Analizuje stan komputera i jego elementów, podaje ich parametry, posługując się właściwymi jednostkami, W trakcie lekcji pomaga innym, Zamienia zapis dwójkowy liczby na dziesiętny i dziesiętny na dwójkowy, Korzysta z pojęć bitu i bajtu, Korzysta z Kalkulatora w celu przeliczania liczb pomiędzy różnymi systemami pozycyjnymi, W trakcie lekcji pomaga innym, Wyszukując informacje i elementy graficzne, potrafi ograniczyć wyniki wyszukiwania do najbardziej odpowiadających zapytaniu, Zawsze stosuje się do zasad bezpieczeństwa pracy w chmurze, Biegle wykorzystuje usługi dostępne w chmurze, Korzysta ze wspólnych dokumentów Google i współpracuje w ich redagowaniu, Zna zasady netykiety, Posługuje się akronimami i emotikonami w komunikacji internetowej, Pomaga innym, tworzy własne dokumenty, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Analizuje projekty z portalu Scratch,

Uczy się nowych rzeczy Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Analizuje projekty z portalu Scratch, Uczy się nowych zagadnień, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Analizuje projekty z portalu Scratch, Uczy się nowych zagadnień, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Analizuje projekty z portalu Scratch, Uczy się nowych zagadnień, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Analizuje projekty z portalu Scratch, Uczy się nowych zagadnień, Potrafi zbudować własny skrypt rekurencyjny w Scratchu oraz zanalizować i opisać jego działanie, W trakcie lekcji pomaga innym, Opisuje, na czym polega problem wież Hanoi, potrafi go analizować dla danej liczby krążków, W trakcie lekcji pomaga innym, Potrafi zdefiniować pojęcia algorytmu i schematu blokowego, zna sposoby znajdowania NWD, opisuje i stosuje obie wersje algorytmu Euklidesa, W trakcie lekcji pomaga innym, Zapisuje i modyfikuje algorytm Euklidesa w wybranym języku programowania, Analizuje zapis algorytmu, rozróżnia polecenia języka, Podejmuje samodzielnie próbę dalszej nauki wybranego języka, Opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, Zna rekurencyjny algorytm obliczania wyrazów ciągu i potrafi uzasadnić jego nieefektywność, Potrafi zrealizować efektywny algorytm, W trakcie lekcji pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Samodzielnie odkrywa i stosuje dodatkowe, nie omówione sposoby formatowania, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Samodzielnie odkrywa nowe możliwości pracy z tabelami, stosuje je, posługuje się zaawansowanym ścisłym słownictwem, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Potrafi ocenić przygotowanie tekstu i zastosowaną metodę, pokazując w razie potrzeby, jak łatwo jest „uszkodzić” sztywno sformatowany tekst, Swobodnie i świadomie stosuje różnorodne metody pracy z tekstem, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Ocenia wygląd prac zawierających grafikę: cechy dobrego plakatu bądź reklamy zawarte w wykonanej pracy, Stosuje zaawansowane techniki opracowania i łączenia grafiki z tekstem, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Samodzielnie potrafi przedstawić sytuacje, w których człowiek może napotkać na problemy w porozumieniu z maszyną, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, Przygotowuje portfolio według własnego, oryginalnego projektu, Jest aktywny na lekcji i pomaga innym, Samodzielnie dochodzi do skutecznych rozwiązań w pracy z obrazem, Samodzielnie dochodzi do skutecznych rozwiązań w pracy z grafiką, Stosuje własne rozwiązania,

uzyskując ciekawe efekty w tworzonym filmie, Biegle posługuje się funkcjami edytora, Potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy, Organizuje pracę zespołową nad wspólnym projektem i bierze w niej czynny udział, Pomaga innym, sprawnie realizuje własne pomysły Potrafi doskonalić i oceniać prezentację oraz przygotować się do jej zaprezentowania, Właściwie przedstawia prezentację, Dzieli się swoimi doświadczeniami z innym i pomaga im.

Wymagania edukacyjne z historii dla ucznia klasy IV

Wymaganie z podstawy programowej: Elementy historii rodzinnej i regionalnej.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: ojczyzna, patriotyzm; podaje przykłady świąt rodzinnych i pamiątek rodzinnych.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna”; posługuje się drzewem genealogicznym; podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych.

DOBRA

Uczeń wyjaśnia, czym jest genealogia, wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę, charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów.

BARDZO DOBRA

Uczeń wymienia i opisuje zabytki z własnego regionu; charakteryzuje inne regiony państwa polskiego.

CELUJĄCA

Uczeń wskazuje wybitne postaci w dziejach własnego regionu.

Wymaganie z podstawy programowej: Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: państwo, region, naród, wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice, zna poprawną nazwę państwa polskiego.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: społeczeństwo, symbole narodowe; wymienia elementy współtworzące państwo; wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze; przedstawia polskie symbole narodowe i najważniejsze święta państwowe; wskazuje na mapie stolicę państwa

DOBRA

Uczeń wskazuje Polskę na mapie świata, wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta, przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych, opisuje właściwy sposób zachowania względem symboli narodowych.

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe.

CELUJĄCA

Uczeń omawia genezę polskich symboli narodowych.

Wymaganie z podstawy programowej: Refleksja nad historią jako nauką.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń, rozróżnia przeszłość od współczesności, rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej, potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy, przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych (data, tysiąclecie, wiek), umieszcza daty na osi czasu, przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie, poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e., oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne, rozróżnia pracę historyków i archeologów, potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych, wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki, dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych, poprawnie posługuje się terminami: chronologia, okres p.n.e. i n.e., zamienia cyfry arabskie na rzymskie, wyjaśnia, czym jest epoka historyczna, porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie), samodzielnie przyporządkowuje wydarzenia stuleciom, oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er.

DOBRA

Uczeń porównuje pracę historyków i archeologów, wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych, wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej, przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.

BARDZO DOBRA

Uczeń omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu.

CELUJĄCA

Uczeń przedstawia nowoczesne metody badania życia ludzi w przeszłości, ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych, wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o księciu Mieszku i czeskiej Dobrawie – chrzcie Polski.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: plemię, Słowianie; wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski.

DOSTATECZNA

Uczeń posługuje się terminem: Piastowie; przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego, wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”, wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich.

DOBRA

Uczeń potrafi wyjaśnić okoliczności oraz zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka, lokalizuje na mapie główne grody Mieszka I.

BARDZO DOBRA

Uczeń określa skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I.

CELUJĄCA

Uczeń ocenia znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o Bolesławie Chrobrym – pierwszym królu – i zjeździe w Gnieźnie.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie; opisuje wygląd grodu średniowiecznego; wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: misja, relikwie, zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025, charakteryzuje postać św. Wojciecha.

DOBRA

Uczeń zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018, opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów, przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego oraz znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego.

CELUJĄCA

Uczeń ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. uczeń sytuuje w czasie i opowiada o ostatnim z Piastów – Kazimierzu Wielkim.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: uniwersytet, wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki”, opisuje wygląd średniowiecznego zamku.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: dynastia, uczta u Wierzyńka, zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370, wyjaśnia powiedzenie: Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.

DOBRA

Uczeń wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego, opisuje zjazd monarchów w Krakowie, wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej.

BARDZO DOBRA

Uczeń charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego; argumentuje, dlaczego Kazimierz Wielki stał się wzorem dobrego władcy.

CELUJĄCA

Uczeń porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego, wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza Wielkiego dla państwa polskiego.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. uczeń sytuuje w czasie i opowiada o królowej Jadwidze, Władysławie Jagiello, Zawiszy Czarnym, unii polsko-litewskiej i zwycięstwie grunwaldzkim.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: Jagiellonowie, rycerz; wie, kim był Władysław Jagiełło, wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego, opisuje wygląd i cechy rycerza.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminem: unia; zna wydarzenia związane z datami: 1385, 1410; przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie, charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego.

DOBRA

Uczeń przedstawia okoliczności zawiązania unii polsko-litewskiej, wymienia postanowienia unii w Krewie, przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim, opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem.

BARDZO DOBRA

Uczeń omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla obu państw, przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem.

CELUJĄCA

Uczeń na podstawie mapy ocenia sytuację geopolityczną w Europie Środkowej po zawarciu unii.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. uczeń sytuuje w czasie i opowiada o Mikołaju Koperniku i krakowskich żakach.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: astronom, obserwacje, żacy, Akademia Krakowska; wie, kim był Mikołaj Kopernik.

DOSTATECZNA

Uczeń wyjaśnia powiedzenie: wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię.

DOBRA

Uczeń wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie studiował, przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika, opisuje życie żaków.

BARDZO DOBRA

Uczeń przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika.

CELUJĄCA

Uczeń poprawnie posługuje się terminem: układ heliocentryczny.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. uczeń sytuuje w czasie i opowiada o Janie Zamoyskim – wodzu i mężu stanu.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: szlachta, określa epokę, w której żył Jan Zamoyski.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: kanclerz, hetman, akademia, charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego.

DOBRA

Uczeń wyjaśnia słowa Zamoyskiego: Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie.

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną.

CELUJĄCA

Uczeń wyjaśnia, jakie cechy powinien mieć mąż stanu, charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. uczeń sytuuje w czasie i opowiada o bohaterach wojen XVII wieku – przeorze Augustynie Kordeckim, hetmanie Stefanie Czarnieckim i królu Janie III Sobieskim.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: potop szwedzki, husaria, Jasna Góra, opisuje wygląd i uzbrojenie husarii.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: potop szwedzki, odsiecz, zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683, zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania.

DOBRA

Uczeń przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry.

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia powiedzenie: Polska przedmurzem chrześcijaństwa.

CELUJĄCA

Uczeń wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. uczeń sytuuje w czasie i opowiada o Tadeuszu Kościuszcze i kosynierach spod Raclawic.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: rozbiory, powstanie, wymienia państwa, które dokonały rozbiorów, przedstawia cel powstania kościuszkowskiego.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: konstytucja, kosynierzy, zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791 r., 1794, 1795, charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki.

DOBRA

Uczeń charakteryzuje postać i dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja, opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego.

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym.

CELUJĄCA

Uczeń wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o Janie Henryku Dąbrowskim i Józefie Wybickim oraz polskim hymnie.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: hymn państwowy, zna nazwisko autora hymnu państwowego, potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: emigracja, legiony, zna wydarzenia związane z datą: 1797, charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego.

DOBRA

Uczeń przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze; wie, kiedy Mazurek Dąbrowskiego został polskim hymnem narodowym.

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona.

CELUJĄCA

Uczeń ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o Romualdzie Traugucie i powstańczym państwie.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: zabory, zabór rosyjski, wojna partyzancka, wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie, zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864, pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego, charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta.

DOBRA

Uczeń charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim, opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego, przedstawia skutki powstania.

BARDZO DOBRA

Uczeń ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim.

CELUJĄCA

Uczeń porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniem, przedstawia różne metody walki o polskość.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. uczeń sytuuje w czasie i opowiada o laureatce Nagrody Nobla – Marii Skłodowskiej-Curie.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: tajne nauczanie, laureat, Nagroda Nobla, wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: Uniwersytet Latający, charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie.

DOBRA

Uczeń wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla.

BARDZO DOBRA

Uczeń wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla.

CELUJĄCA

Uczeń wyjaśnia rolę nauki w rozwoju cywilizacyjnym.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. uczeń sytuuje w czasie i opowiada o Józefie Piłsudskim i jego żołnierzach.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: II Rzeczpospolita, skazuje na mapie obszar II RP; wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: I wojna światowa, Naczelnik Państwa, zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego.

DOBRA

Uczeń charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową, przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej, wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym.

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego, opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego.

CELUJĄCA

Uczeń wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I wojny światowej.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o Eugeniuszu Kwiatkowskim i budowie Gdyni.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”.

DOSTATECZNA

Uczeń charakteryzuje dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego.

DOBRA

Uczeń opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego, przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego.

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli.

CELUJĄCA

Uczeń wyjaśnia rolę potencjału gospodarczego państwa we współczesnym świecie.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o „Zośce”, „Alku”, „Rudym” i „Szarych Szeregach”.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: okupacja; wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa, opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi, zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r. , charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego.

DOBRA

Uczeń opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem, ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją.

BARDZO DOBRA

Uczeń charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego, przedstawia politykę okupantów wobec Polaków.

CELUJĄCA

Uczeń podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej, przedstawia przebieg powstania warszawskiego.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o żołnierzach niezłomnych – Witoldzie Pileckim i Danucie Siedzikównie „Inka”.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej; wie, kim byli W. Pilecki i Inka.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminem: „żołnierze niezłomni”, charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny, wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła.

DOBRA

Uczeń charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego, opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich, ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka.

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej strefie wpływów.

CELUJĄCA

Uczeń charakteryzuje działalność partyzantki antykomunistycznej.

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o papieżu Janie Pawle II.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń wie, kim był Karol Wojtyła.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: konklawe, kardynał, pontyfikat.

DOBRA

Uczeń charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu.

BARDZO DOBRA

Uczeń wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego.

CELUJĄCA

Uczeń wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!

Wymaganie z podstawy programowej: Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o „Solidarności” i jej bohaterach.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: demokracja, strajk, wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół, zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989, wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych, zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę, Annę Walentynowicz, Andrzeja Gwiazdę, Jerzego Popiełuskę.

DOBRA

Uczeń opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność”, przedstawia główne postulaty „Solidarności”, wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego, wyjaśnia symbolikę Okrągłego Stołu.

BARDZO DOBRA

Uczeń wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską, podaje przykłady protestów Polaków przeciwko władzom komunistycznym, wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny.

CELUJĄCA

Uczeń opowiada o rywalizacji między Związkiem Sowieckim a Zachodem, wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu.

Wymaganie z podstawy programowej: Analiza i interpretacja historyczna. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń rozróżnia plan od mapy, odczytuje z mapy podstawowe informacje.

DOSTATECZNA

Uczeń poprawnie posługuje się terminami: legenda, symbol, róża wiatrów.

DOBRA

Uczeń objaśnia symbole legendy mapy, rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną.

BARDZO DOBRA

Uczeń sprawnie posługuje się mapą.

CELUJĄCA

Uczeń interpretuje i wyciąga wnioski z mapy.

Wymagania edukacyjne z historii dla ucznia klasy V

Wymaganie z podstawy programowej: Mnisi, rycerze, mieszczenie, chłopci.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń zna postać: św. Franciszka, nazwy stanów średniowiecznej Europy, pojęcia: stan, duchowieństwo, zakon, postać: Zawiszy Czarnego z Garbowa, wyjaśnia rycerz bez skazy. Potrafi opisać charakterystyczne cechy wzoru osobowego średniowiecznego rycerza. Zna najważniejsze budowle średniowiecznego miasta. Rozumie pojęcia: rynek, ratusz. Potrafi opowiedzieć, czym zajmowali się mieszkańcy średniowiecznych miast.

Zna rodzaje prac wykonywanych przez średniowiecznego chłopca. Rozumie pojęcia: pan, dzierżawa, czynsz, pańszczyzna, dziesięcina.

DOSTATECZNY

Uczeń rozumie pojęcia: reguła, zakon żebraczy. Potrafi opisać klasztor średniowieczny i tryb życia mnichów, używając pojęć: zakon, reguła, ubóstwo, „scharakteryzować postać św. Franciszka z Asyżu. Zna najważniejsze elementy zabudowy średniowiecznego zamku. Rozumie pojęcia: paż, giermek. Potrafi wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby zostać rycerzem, scharakteryzować zamek średniowieczny i jego mieszkańców. Rozumie pojęcia: samorząd, rada miejska, burmistrz, cech. Potrafi opisać miasto średniowieczne, używając pojęć: kupiec, rzemieślnik, cech, burmistrz, samorząd miejski, rynek, mury miejskie. Rozumie pojęcie: sołtys. Potrafi scharakteryzować stan chłopski w średniowieczu i opisać warunki życia na wsi średniowiecznej.

DOBRY

Uczeń zna postać: św. Benedykta. Rozumie pojęcia: opat, opactwo, na czym polegały różnice między poszczególnymi stanami. Potrafi opisać różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie, przedstawić działalność św. Franciszka. Rozumie pojęcie pasowanie na rycerza. Potrafi opisać różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie, przedstawić wychowanie dziewczynek w średniowieczu i pozycję kobiety w średniowiecznym społeczeństwie. Potrafi opisać różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie, omówić warunki życia panujące w średniowiecznym mieście. Rozumie pojęcia: targ, jarmark. Potrafi opisać różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie.

BARDZO DOBRY

Uczeń potrafi opowiedzieć, jak wyglądała edukacja w średniowiecznej szkole klasztornej, przedstawić działalność św. Benedykta. Rozumie rolę Kościoła w zmianie wizerunku średniowiecznego rycerza. Potrafi opowiedzieć, jak wyglądała uroczystość pasowania na rycerza,

porównać warunki życia w mieście średniowiecznym i współczesnym, porównać życie chłopca z życiem rycerza i mieszczanina.

CELUJĄCY

Uczeń rozumie w jaki sposób działalność benedyktynów przyczyniła się do rozwoju Europy. Potrafi omówić dokonania Zawiszy Czarnego. Potrafi dostrzec zależności między średniowieczną wsią a średniowiecznym miastem.

Wymaganie z podstawy programowej: Odkrycie Nowego Świata.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń zna datę: 1492, postać: Krzysztofa Kolumba. Rozumie pojęcia: karawela, Indianie, wielkie odkrycia geograficzne, Nowy Świat. Potrafi podać przyczyny wypraw odkrywczych, umieścić Krzysztofa Kolumba i jego pierwszą odkrywczą wyprawę w czasie i w przestrzeni.

DOSTATECZNY

Uczeń rozumie pojęcie: karaka, znaczenie daty odkrycia Ameryki jako końca epoki średniowiecza i początku epoki nowożytnej. Potrafi opisać odkrycie Krzysztofa Kolumba, używając pojęć: karawela, Nowy Świat, Indianie, broń palna.

DOBRY

Uczeń zna postacie: Amerigo Vespucciego, Vasco da Gama. Rozumie pojęcia: kolonia, plantacja. Potrafi wymienić następstwa wypraw odkrywczych dla Europy i dla Ameryki.

BARDZO DOBRY

Uczeń potrafi opisać wygląd karaweli i karaki z uwzględnieniem wprowadzonych w nich ulepszeń, wskazać na mapie tereny odkryte przez Europejczyków na przełomie XV i XVI w.

CELUJĄCY

Uczeń potrafi dostrzec znaczenie handlu z Indiami dla mieszkańców Europy.

Wymaganie z podstawy programowej: Mikołaj Kopernik i jego odkrycie.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń zna postać: Mikołaja Kopernika. Rozumie pojęcia: uczony, astronom. Potrafi opisać i umieścić w czasie odkrycie Mikołaja Kopernika, wyjaśniając, co znaczy powiedzenie: „Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię”.

DOSTATECZNY

Uczeń rozumie pojęcia: człowiek renesansu, odkrycie naukowe. Potrafi opowiedzieć o życiu Mikołaja Kopernika, używając pojęć: uczony, astronom, odkrycie naukowe.

DOBRY

Uczeń zna datę: 1517, postać: Marcina Lutra. Rozumie: pojęcia: Kościół luterański (protestancki), reformacja dla czego odkrycie Kopernika zostało poddane krytyce.

BARDZO DOBRY

Uczeń potrafi omówić wydarzenia w Europie będące następstwami wystąpienia Marcina Lutra, przedstawić poglądy uczonych średniowiecznych na temat budowy wszechświata.

Wymaganie z podstawy programowej: Jadwiga i Jagiełło.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń zna daty: 1385, 1386, postacie: Jadwigi, Władysława Jagiełły, postanowienia umowy w Krewie. Rozumie pojęcia: unia, unia personalna, dynastia Jagiellonów. Potrafi wskazać na mapie Krewę i Wielkie Księstwo Litewskie oraz obszar państwa polsko-litewskiego po zawarciu unii. Zna daty: 1409–1411, 15 lipca 1410, 1411, postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego. Potrafi opowiedzieć o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem, zlokalizować na mapie Grunwald i Toruń.

DOSTATECZNY

Uczeń zna datę: 1399. Rozumie dlaczego Jadwigę nazywa się królem Polski. Potrafi scharakteryzować osobę Jadwigi i wymienić jej zasługi dla kultury polskiej, wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej.

Zna datę: 1466, postanowienia drugiego pokoju toruńskiego. Potrafi opisać przebieg bitwy pod Grunwaldem, zlokalizować na mapie ziemię dobrzyńską i Żmudź.

DOBRY

Uczeń zna daty: 1370, 1384, postać: Ludwika Węgierskiego. Potrafi przedstawić najważniejsze informacje o państwie litewskim w II połowie XIV w. Zna datę: 1454, postać: Ulricha von Jungingena. Rozumie: konsekwencje przegranej pod Grunwaldem dla zakonu krzyżackiego.

BARDZO DOBRY

Uczeń rozumie konsekwencje unii dla relacji między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim. Potrafi omówić relacje między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim po 1386 r.

CELUJĄCY

Uczeń potrafi podjąć próbę oceny znaczenia unii z punktu widzenia interesów Polski i Litwy, podjąć próbę oceny skutków bitwy pod Grunwaldem.

Wymaganie z podstawy programowej: Dwór Jagiellonów.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń zna postacie: Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta, królowej Bony, ramy chronologiczne czasów zygmunto-wskich (złotego wieku). Rozumie pojęcia: czasy zygmunto-wskie (złoty wiek), szlachta, tolerancja religijna. Potrafi wyjaśnić, dlaczego w Polsce XVI w. panowała tolerancja religijna. Potrafi opisać życie dworskie na Wawelu w okresie panowania Zygmunto-wów, używając pojęć: dwór, paziowie, komnata, arras.

DOSTATECZNY

Uczeń zna postacie: Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego. Rozumie dlaczego lata panowania Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta nazywamy złotym wiekiem. Potrafi określić, czym różniła się szlachta od rycerstwa, przedstawić wkład królowej Bony w rozwój odrodzenia na terenie Polski, wymienić osiągnięcia twórców literatury polskiej okresu odrodzenia. Potrafi opisać wygląd zamku królewskiego na Wawelu,, przedstawić wkład Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta w rozwój odrodzenia na terenie Polski.

DOBRY

Uczeń zna datę: 1525, postać: Piotra Skargi. Rozumie pojęcia: hołd pruski, jezuita (Towarzystwo Jezusowe), kolegium. Potrafi: opisać przebieg edukacji w szkołach jezuickich. Zna: postać: Stańczyka.

BARDZO DOBRY

Uczeń potrafi scharakteryzować międzynarodową pozycję Polski w XVI w.

CELUJĄCY

Uczeń potrafi omówić cele działalności jezuitów, ocenić wpływ tolerancji religijnej na funkcjonowanie państwa polskiego w XVI w. Rozumie znaczenie zachowania ciągłości władzy dla sprawnego funkcjonowania państwa.

Wymaganie z podstawy programowej: Polski szlachcic.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń zna skład i zadania sejmu walnego. Rozumie pojęcia: przywilej, pospolite ruszenie, sejmik, poseł, sejm walny, senator. Potrafi wymienić prawa szlachcica.

DOSTATECZNY

Uczeń potrafi opisać sposób działania sejmików, scharakteryzować obowiązki szlachcica wobec państwa, używając pojęć: sejm, sejmik, pospolite ruszenie.

DOBRY

Uczeń zna treść przywilejów nadanych szlachcie w 1374 i 1454 r. Potrafi scharakteryzować system rządów w Polsce w XIV–XVI w., przedstawić organizację sejmu walnego.

BARDZO DOBRY

Uczeń rozumie konsekwencje nadania przez władców przywilejów szlacheckich.

CELUJĄCY

Uczeń potrafi dostrzec zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z dominującej pozycji szlachty, ocenić system rządów w Polsce w XV–XVI w.

Wymaganie z podstawy programowej: Rzeczpospolita Obojga Narodów.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń rozumie Pojęcia: folwark, kmiecie (poddani), pańszczyzna, spichlerz. Potrafi opisać działalność gospodarczą polskiej szlachty, używając pojęć: folwark, pańszczyzna, kmiecie, spichlerz, spław rzeczny – Wisłą do Gdańska. Zna datę: 1569, nazwy, którymi określano państwo polsko-litewskie po zawarciu unii lubelskiej. Rozumie pojęcia: Korona, unia realna, różnice między unią personalną a unią realną. Potrafi wyjaśnić, na czym polegała unia lubelska wskazać na mapie Lublin i Rzeczpospolitą Obojga Narodów. Zna daty: 1572, 1573, postanowienia artykułów henrykowskich. Rozumie pojęcia: bezkrólewie, wolna elekcja, artykuły henrykowskie, zasady, na jakich odbywała się wolna elekcja.

DOSTATECZNY

Uczeń rozumie pojęcia: szkuta, flisak. Potrafi wyjaśnić, z czego wynikała potęga gospodarcza Gdańska w XVI i XVII w. Rozumie pojęcie: magnaci. Potrafi wyjaśnić przyczyny dążenia Polaków do zawarcia nowej unii, wskazać na mapie ziemie litewskie przyłączone do Polski przez Zygmunta Augusta. Zna postać: Henryka Walezego. Rozumie pojęcia: prymas, konfederacja, konfederacja warszawska. Potrafi opisać, w jaki sposób dokonywano wyboru króla, używając pojęć: elekcja, pole elekcyjne, koronacja.

DOBRY

Uczeń zna produkty sprowadzane do Polski z Europy Zachodniej i wysyłane z Polski na zachód Europy. Potrafi scharakteryzować sytuację gospodarczą w Europie Zachodniej w XVI w., omówić postawę Litwinów wobec propozycji zawarcia nowej unii. Rozumie pojęcie: interrex. Potrafi przedstawić zasady następstwa tronu obowiązujące w czasach rządów dynastii Piastów i Jagiellonów, scharakteryzować sytuację Rzeczypospolitej po bezpotomnej śmierci Zygmunta Augusta.

BARDZO DOBRY

Uczeń potrafi dostrzec negatywne konsekwencje posiadania przez Polskę tylko jednego liczącego się portu nad Bałtykiem, scharakteryzować relacje między Polską a Litwą od czasu zawarcia unii w 1386 r., opisać przebieg sejmu w Lublinie, wyjaśnić, czym zakończyły się rządy Henryka Walezego, dostrzec negatywny wpływ wolnej elekcji na funkcjonowanie państwa polskiego.

CELUJĄCY

Uczeń rozumie zależności między zmianami gospodarczymi w Europie Zachodniej a sytuacją gospodarczą w Polsce.

Wymaganie z podstawy programowej: Rzeczpospolita w XVII w.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń zna daty: 1655, 1660, postać: Stefana Czarnieckiego, pojęcia: potop, wojna szarpana. Potrafi sytuować w czasie wydarzenia potopu szwedzkiego, wskazać na mapie najważniejsze miejsca

związane z potopem szwedzkim. Rozumie pojęcie: liberum veto. Potrafi przedstawić konsekwencje stosowania zasady liberum veto. Zna datę: 1683, postać: Jana III Sobieskiego. Rozumie pojęcia: sułtan, husaria. Potrafi sytuować w czasie wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego.

DOSTATECZNY

Uczeń rozumie dlaczego wydarzenia lat 1655–1660 nazywa się potopem. Potrafi omówić wydarzenia potopu szwedzkiego, z uwzględnieniem obrony Częstochowy i postaci Stefana Czarnieckiego. Rozumie: pojęcie: sarmatyzm. Potrafi scharakteryzować polską magnaterię w XVII w., wymienić główne elementy ideologii sarmackiej. Zna datę: 1674. Potrafi opisać wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego, używając pojęć: oblężenie, odsiecz, sułtan, husaria, wskazać na mapie Wiedeń, scharakteryzować postać Jana III Sobieskiego.

DOBRY

Uczeń zna daty: 1648, 1654, 1667, postaci: Bohdana Chmielnickiego, Karola X Gustawa, Jana Kazimierza. Potrafi wymienić przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego wskazać na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku wojny z Rosją, przedstawić skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w połowie XVII w. Rozumie pojęcie: złota wolność. Potrafi omówić funkcjonowanie sejmu polskiego w XVII w. Zna daty: 1672, 1673, postać: Kara Mustafy. Rozumie znaczenie zwycięstwa pod Wiedniem.

BARDZO DOBRY

Uczeń potrafi wyjaśnić okoliczności wybuchu wojny między Moskwą a Rzeczpospolitą. Zna okoliczności, w których po raz pierwszy doszło do zerwania obrad sejmu. Uczeń rozumie pojęcie: „przedmurze chrześcijaństwa”. Potrafi wyjaśnić, jak zmieniał się stosunek szlachty do liberum veto, przedstawić relacje między Polską a Turcją w XVII w.

CELUJĄCY

Uczeń potrafi opisać przebieg wojny między Moskwą a Rzeczpospolitą. Rozumie z czego wynikała postawa magnaterii polskiej w XVII w. Potrafi opisać organizację państwa tureckiego.

Wymaganie z podstawy programowej: Upadek I Rzeczypospolitej.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń zna daty: 1764–1795, 1772, 3 maja 1791, postać: Stanisława Augusta Poniatowskiego. Rozumie pojęcie: czasy stanisławowskie. Potrafi podać przykłady naprawy państwa polskiego za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, z uwzględnieniem Konstytucji 3 maja, wymienić państwa, które uczestniczyły w I rozbiorze Polski, wskazać na mapie ziemie odebrane Polsce w wyniku I rozbioru Polski. Zna daty: 1793, 1794, 1795, postać: Tadeusza Kościuszki. Rozumie: pojęcia: powstanie kościuszkowskie, Naczelnik powstania, patriota. Potrafi sytuować w czasie

wydarzenia powstania kościuszkowskiego, wskazać na mapie ziemie odebrane Polsce w wyniku II i III rozbioru.

DOSTATECZNY

Uczeń zna daty: 1788–1792, najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja. Rozumie pojęcia: obiady czwartkowe, Sejm Czteroletni (Sejm Wielki), dlaczego okres panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego nazywa się czasami stanisławowskimi. Potrafi scharakteryzować postać Stanisława Augusta Poniatowskiego. Rozumie pojęcie: kosynierzy. Potrafi opisać wydarzenia powstania kościuszkowskiego, używając pojęć: Naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy, wyjaśnić, w jakich okolicznościach doszło do upadku państwa polskiego, i podać datę III rozbioru, scharakteryzować postać Stanisława Augusta Poniatowskiego.

DOBRY

Uczeń zna daty: 1765, 1773, postać: carycy Katarzyny II. Rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, Komisja Edukacji Narodowej. Potrafi przedstawić dokonania ostatniego króla Polski w dziedzinie kultury, gospodarki i edukacji. Zna datę: 1792. Rozumie pojęcia: konfederacja targowicka, abdykacja. Potrafi wyjaśnić, dlaczego zawiązano konfederację targowicką.

BARDZO DOBRY

Uczeń rozumie znaczenie Konstytucji 3 maja jako próby ratowania państwa polskiego. Potrafi opisać okoliczności, w których doszło do uchwalenia Konstytucji 3 maja, ocenić postać Stanisława Augusta Poniatowskiego. Rozumie dlaczego doszło do upadku państwa polskiego. Potrafi przedstawić okoliczności, w których doszło do wojny w obronie Konstytucji 3 maja i II rozbioru, ocenić postać Stanisława Augusta Poniatowskiego.

CELUJĄCY

Uczeń potrafi podjąć próbę oceny postaw różnych grup społeczeństwa polskiego wobec zagrożenia upadkiem państwa.

Wymaganie edukacyjne z historii dla ucznia klasy VI

Wymaganie z podstawy programowej: Formy walki o niepodległość i życie na emigracji.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń: zna datę: 1797, postaci: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego; rozumie pojęcie: emigracja; potrafi wymienić i wytłumaczyć znaczenie najważniejszych symboli państwowych. Zna postać: Fryderyka Chopina. Rozumie pojęcie: konstytucja. Potrafi przedstawić dokonania Fryderyka Chopina, zebrać z różnych źródeł informacje o zasługach dla kultury polskiej: Fryderyka Chopina. Uczeń zna daty: 29 XI 1830, 1830–1831. Rozumie pojęcia: sprzysiężenie podchorążych, zesłanie.

Potrafi umiejscowić w czasie powstanie listopadowe, wymienić cele walki powstańców, wymienić przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranym powstaniu. Zna postać: Adama Mickiewicza, najważniejsze dzieła Adama Mickiewicza. Rozumie pojęcie: wieszcz narodowy. Potrafi wskazać na mapie państwa, które przyjęły najwięcej emigrantów z ziem polskich. Zna daty: 22/23 I 1863, 1863–1864, postać: Marii Skłodowskiej. Rozumie: pojęcia: represje, rusyfikacja, germanizacja. Potrafi umiejscowić w czasie powstanie styczniowe, wymienić cele walki powstańców, wymienić przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranym powstaniu. Zna postacie: Stanisława Moniuszki, Marii Skłodowskiej-Curie, Jana Matejki, Heleny Modrzejewskiej, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego. Potrafi przedstawić najważniejsze dokonania Stanisława Moniuszki, Marii Skłodowskiej-Curie, Jana Matejki, Heleny Modrzejewskiej, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń zna datę: 1807, postać: Napoleona Bonaparte, okoliczności powstania polskiego hymnu państwowego. Rozumie pojęcia: Deklaracja praw człowieka i obywatela, Legiony Polskie we Włoszech. Potrafi wyjaśnić, co głosiła Deklaracja praw człowieka i obywatela, przedstawić okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech. Zna: postać: Aleksandra I, Mikołaja I. Rozumie pojęcia: ziemie zabrane, tajne związki. Potrafi wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew stoczonych podczas powstania. Rozumie pojęcie: Wielka Emigracja. Potrafi: rozróżnić emigrację polityczną i zarobkową, zebrać z różnych źródeł informacje o zasługach dla kultury polskiej: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza. Potrafi omówić, na wybranym przykładzie, walkę o język polski w nauczaniu, wymienić przejawy rusyfikacji i germanizacji Polaków, podejmowanej przez zaborców. Potrafi wskazać na mapie zasięg powstania styczniowego. Rozumie pojęcie: promieniotwórczość. Potrafi zebrać z różnych źródeł informacje o zasługach dla rozwoju kultury polskiej: Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego, Marii Skłodowskiej-Curie, Heleny Modrzejewskiej.

OCENA Dобра

Uczeń zna datę: 1789. Rozumie pojęcia: rewolucja francuska, rewolucja. Potrafi wymienić przyczyny rewolucji francuskiej, omówić losy Legionów Polskich, opisać skutki wyprawy Napoleona przeciw Rosji. Zna datę: 1815, postać: wielkiego księcia Konstantego, główne postanowienia konstytucji Królestwa Polskiego. Rozumie pojęcie: kongres wiedeński. Potrafi wymienić decyzję kongresu wiedeńskiego w sprawie Księstwa Warszawskiego. Rozumie pojęcia: spiskowiec, noc listopadowa, Arsenał, Syberia. Potrafi przedstawić sytuację panującą w Królestwie Polskim po 1815 r., opisać przebieg nocy listopadowej. Zna postać: księcia Adama Czartoryskiego. Potrafi omówić sytuację uczestników powstania listopadowego po jego klęsce.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń zna datę: 1803–1815. Rozumie pojęcie: wojny napoleońskie. Potrafi wyjaśnić, jak doszło do powstania Księstwa Warszawskiego, dokonać charakterystyki Księstwa Warszawskiego. Rozumie dlaczego powstanie listopadowe zakończyło się klęską. Potrafi opisać przebieg powstania listopadowego. Zna główne założenia romantyzmu. Potrafi opisać działalność Wielkiej Emigracji. Zna datę: 1871, postać: Romualda Traugutta. Rozumie na czym polegała specyfika powstania styczniowego. Potrafi opisać przebieg powstania styczniowego. Rozumie pojęcie: Galicja, znaczenie sformułowania „dla pokrzepienia serc”.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń zna daty: 1804, 1812, 1813. Potrafi ocenić postawę Napoleona wobec Polaków, scharakteryzować politykę cara Aleksandra I wobec Polaków. Rozumie pojęcia: garnizon, Rząd Narodowy, tajne państwo. Potrafi przedstawić sytuację w Królestwie Polskim po 1855 r., przedstawić funkcjonowanie tajnego państwa w czasie powstania, wyjaśnić, w czym przejawiała się patriotyczna postawa twórców kultury polskiej w XIX w.

Wymaganie z podstawy programowej: miasto przemysłowe.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń zna postać: Jamesa Watta, czas trwania rewolucji przemysłowej, najważniejsze wynalazki rewolucji przemysłowej. Rozumie: pojęcia: rewolucja przemysłowa, fabryka. Potrafi opowiedzieć o rozwoju uprzemysłowienia w XIX w., używając pojęć: maszyna parowa, kolej żelazna, statek parowy, silnik elektryczny, telegraf, fabryka. Rozumie pojęcie: strajk. Potrafi: wskazać na mapie najbardziej uprzemysłowione miasta na ziemiach polskich, rozróżniać rzemieślnicze i fabryczne (maszynowe) formy produkcji .

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń zna daty: 1782, 1825, postać: George'a Stephensona. Rozumie: związek przyczynowo-skutkowy między pojawieniem się maszyny parowej, a rozwojem przemysłu. Potrafi podać przykłady zastosowania maszyny parowej, przedstawić skutki rewolucji przemysłowej. Zna: żądania robotników organizujących strajki w XIX-wiecznych fabrykach. Rozumie związek między warunkami higienicznymi panującymi w XIX-wiecznych miastach przemysłowych a sytuacją zdrowotną ich mieszkańców. Potrafi opisać warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce.

OCENA DOBRA

Uczeń potrafi wyjaśnić, jak doszło do powstania kolei żelaznej, wymienić zalety i wady zastosowania maszyny parowej jako siły napędowej, opisać zmiany, jakie nastąpiły w Łodzi pod wpływem rewolucji przemysłowej, scharakteryzować zmiany społeczne, do jakich doszło pod wpływem rewolucji przemysłowej.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń zna daty: 1807, 1876, 1879, 1885, 1906, postacie: Roberta Fultona, Karla Benza, Thomasa Edisona. Potrafi opisać wygląd maszyny parowej oraz pierwszych samochodów, wyjaśnić, jaki wpływ miały wynalazki XVIII i XIX w. na życie ludzi, opisać warunki życia mieszkańców XIX-wiecznej Łodzi.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń zna postacie: Ludwika Pasteura, Josepha Listera. Potrafi wyjaśnić, w czym przejawiał się postęp, jaki dokonał się w XIX-wiecznej medycynie.

Wymaganie z podstawy programowej: odrodzenie państwa polskiego.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń zna datę: 11 XI 1918, postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego. Rozumie pojęcia: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka. Potrafi wyjaśnić, do czego dążyli przywódcy orientacji prorosyjskiej i proaustriackiej. Zna datę: VIII 1920, rozumie pojęcie: Bitwa Warszawska, potrafi: wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń zna datę: 1914–1918, przyczyny i skutki I wojny światowej. Potrafi przedstawić okoliczności, w których doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę, zebrać informacje o zasługach dla państwa polskiego Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego. Zna datę: 1918, postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie granic Polski. Rozumie pojęcia: zasada samostanowienia narodów, traktat wersalski, plebiscyt.

OCENA DOBRA

Uczeń rozumie pojęcia: państwa centralne, ententa. Potrafi wymienić najważniejsze państwa uczestniczące w I wojnie światowej, wymienić czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę. Potrafi scharakteryzować sytuację panującą na ziemiach polskich po zakończeniu I wojny światowej.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń zna daty: VII 1914, IV 1917, XI 1917. Rozumie pojęcia: Legiony Polskie, Komitet Narodowy Polski, komuniści. Potrafi omówić działalność Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego podczas I wojny światowej, opisać przebieg walk we Lwowie. Zna daty: XII 1918, 1919, 1919–1921, 1920, 1921, III 1921, V 1921. Potrafi omówić proces kształtowania się wschodniej i zachodniej granicy Polski.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń potrafi omówić przebieg I wojny światowej. Rozumie charakter walk toczonych we Lwowie przez Polaków i Ukraińców. Potrafi ocenić międzynarodowe położenie II Rzeczypospolitej.

Wymaganie z podstawy programowej: odrodzenie państwa polskiego Polska w okresie II wojnie światowej.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń zna daty: 1 IX 1939, 17 IX 1939, postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, żądania Hitlera wysuwane wobec Polski. Rozumie pojęcia: nazizm, rasizm, wojna totalna. Potrafi wskazać na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę, wskazać na mapie miejsca najważniejszych starć podczas kampanii wrześniowej. Zna datę: 1940. Rozumie pojęcia: okupacja, terror, Armia Krajowa, Polskie Państwo Podziemne, cele polityki hitlerowskich Niemiec i ZSRR wobec Polaków na okupowanych ziemiach. Potrafi przedstawić organizację ziem polskich po zakończeniu działań wojennych na ziemiach polskich, zlokalizować na mapie Oświęcim i Katyń. Zna daty: 1 VIII 1944, 2 X 1944, 8 V 1945, decyzje „wielkiej trójki” w sprawie Polski. Rozumie: pojęcia: godzina „W”, „wielka trójka”. Potrafi opisać postawę ludności cywilnej i żołnierzy powstańczej Warszawy, wymienić skutki powstania warszawskiego.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń zna daty: VIII 1939, 3 IX 1939. Rozumie: pojęcie: pakt o nieagresji, dlaczego sytuację na zachodzie Europy po 3 września 1939 r. nazywano „dziwną wojną”. Potrafi podać charakterystyczne cechy polityki Stalina i Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych. Rozumie pojęcia: obóz koncentracyjny, ruch oporu, rząd londyński. Potrafi opisać działalność hitlerowców na ziemiach polskich wcielonych do Rzeszy oraz na terenach okupowanych, opisać działalność władz radzieckich na terenach wcielonych do ZSRR. Zna państwa wchodzące w skład „wielkiej trójki”. Rozumie przyczyny podjęcia przez rząd londyński decyzji o zorganizowaniu akcji „Burza” i wywołaniu powstania w Warszawie. Potrafi wyjaśnić, czym była i jak się zakończyła akcja „Burza”, wskazać przyczyny klęski powstania

OCENA DOBRA

Uczeń rozumie: pojęcie: łagry. Potrafi porównać stosunek sił zbrojnych II Rzeczypospolitej oraz sił zbrojnych Niemiec i ZSRR, opisać przebieg kampanii wrześniowej. Zna datę: 1942. Rozumie pojęcia: tajne komplety, getto, obóz zagłady, Holocaust, szoah. Potrafi scharakteryzować życie ludności na okupowanych terytoriach Polski, z uwzględnieniem losów ludności żydowskiej, omówić formy oporu społeczeństwa wobec okupantów. Zna datę: 1944, postać: gen. Tadeusza Komorowskiego. Rozumie pojęcia: bezwarunkowa kapitulacja, ofensywa. Potrafi przedstawić plany Stalina wobec Polski, omówić przebieg powstania warszawskiego.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń zna daty: 1924–1953, 1938, III 1939. Potrafi opisać sytuację w Niemczech po I wojnie światowej, przedstawić funkcjonowanie Polskiego Państwa Podziemnego w okresie II wojny światowej.

Zna daty: VI 1941, I 1944, II 1945. Rozumie skutki decyzji podjętych w sprawie Polski na konferencji w Jałcie. Potrafi opisać udział żołnierzy polskich w walkach podczas II wojny światowej, wskazać na mapie miejsca walk żołnierzy polskich podczas II wojny światowej.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń rozumie dlaczego Adolf Hitler zdołał przejąć władzę w Niemczech. Potrafi ocenić decyzję o wywołaniu powstania w Warszawie.

Wymaganie z podstawy programowej: Polska Rzeczpospolita Ludowa. Solidarność i powstanie III Rzeczypospolitej.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń rozumie pojęcia: Ziemie Odzyskane, komunizm, socjalizm. Potrafi przedstawić straty poniesione przez Polskę podczas II wojny światowej, wskazać na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienić jej sąsiadów. Zna postać: Władysława Gomułki. Rozumie pojęcia: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, dyktatura partii komunistycznej, cenzura. Potrafi opowiedzieć o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęć: planowanie centralne, dyktatura partii komunistycznej, cenzura. Zna postacie: Edwarda Gierka, Jana Pawła II. Zna datę: 13 XII 1981, postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego. Rozumie pojęcia: strajk, związek zawodowy, NSZZ Solidarność, stan wojenny, walka bez przemocy. Potrafi opisać powstanie i działania Solidarności, używając określeń: strajk, walka bez przemocy, stan wojenny. Zna datę: VI 1989, postać: Tadeusza Mazowieckiego, główne postanowienia rozmów Okrągłego Stołu. Potrafi opisać powstanie i działania Solidarności, używając określenia: „Okrągły Stół”, wskazać na mapie III Rzeczypospolitą i jej sąsiadów, przyczyny wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Potrafi wyjaśnić, w czym przejawiało się funkcjonowanie stanu wojennego. Zna daty: 1989, 1991. Rozumie pojęcie: Jesień Narodów, znaczenie rozmów Okrągłego Stołu. Potrafi wyjaśnić, jakie najważniejsze zmiany zaszły w Polsce w 1989 r.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń potrafi wyjaśnić, jak zakończyła się II wojna światowa, opowiedzieć o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęć: odbudowa zniszczeń wojennych, awans społeczny i likwidacja analfabetyzmu, zależność od ZSRR. Zna daty: 1948, X 1956, postać: Stefana Wyszyńskiego. Rozumie pojęcia: dyktator, stalinizm. Potrafi podać charakterystyczne cechy polityki Stalina wobec własnego społeczeństwa, omówić postępowanie władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego. Zna daty: XII 1970, 1978.

Potrafi wyjaśnić, czym charakteryzowała się gospodarka oparta na centralnym planowaniu, omówić wydarzenia z XII 1970 r. i wyjaśnić, jakie były ich konsekwencje dla władzy komunistycznej. Zna daty: VIII 1980, 31 VIII 1980, żądania robotników strajkujących na Wybrzeżu w VIII 1980 r. Rozumie pojęcia: internowanie, godzina milicyjna,

OCENA DOBRA

Uczeń rozumie pojęcie: żelazna kurtyna, dlaczego duża część społeczeństwa poparła rządy komunistów. Potrafi opisać sytuację panującą w Europie po 1945 r., wskazać na mapie państwa należące do bloku wschodniego i zachodniego. Zna daty: 1952, 1953. Rozumie pojęcia: odwilż, więzień polityczny. Potrafi wskazać przejawy odwilży w ZSRR i wyjaśnić, jaki był jej wpływ na sytuację w Polsce. Zna daty: 1956–1970, 1970–1980, 1976. Potrafi opisać sytuację panującą w Polsce w okresie rządów Władysława Gomułki, opisać warunki życia w Polsce w czasach rządów Edwarda Gierka, opowiedzieć, jak rodziny spędzały wakacje w czasach komunistycznych. Potrafi przedstawić okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, opowiedzieć o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęcia: opozycja demokratyczna. Potrafi opisać wydarzenia, do jakich doszło w państwach bloku wschodniego w 1989 r.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń potrafi opisać okoliczności, w których komuniści przejęli władzę w Polsce, omówić z czego wynikała słabość polskiej gospodarki w czasie rządów komunistów, scharakteryzować stalinowskie metody rządzenia stosowane przez komunistów w Polsce, cele i konsekwencje polityki ekonomicznej Edwarda Gierka, porównać życie codzienne Polaków w czasach komunistycznych i współczesnych, przedstawić sytuację gospodarczą Polski w 1980 r. scharakteryzować politykę władz komunistycznych wobec Solidarności, przedstawić okoliczności i skutki rozpadu Związku, zna postać: Michaiła Gorbaczowa, cele i konsekwencje polityki Michaiła Gorbaczowa. Uczeń rozumie pojęcia: Rząd Tymczasowy, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, reakcja, propaganda.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń potrafi ocenić działania władz komunistycznych w Polsce w okresie 1956–1980.

Wymaganie z podstawy programowej: Refleksja nad sobą i otoczeniem społecznym. „Mała Ojczyzna”. Ojczyzna. Państwo. Społeczeństwo. Wspólnota europejska. Fundamenty Europy. Problemy ludzkości.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń zna znaczenie słowa: Rzeczpospolita. Rozumie pojęcia: republika, obywatel, konstytucja, dlaczego współczesną Polskę nazywa się III Rzeczpospolitą. Potrafi podać przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Zna imię i nazwisko aktualnie urzędującego prezydenta i premiera.

Rozumie pojęcia: władza ustawodawcza, władza wykonawcza, władza sądownicza, trójpodział władzy, parlament. Potrafi wymienić organy władzy w Rzeczypospolitej Polskiej: parlament, prezydent, rząd i sądy. Zna lokalizację najważniejszych miejsc pamięci narodowej. Rozumie pojęcia: święto państwowe (narodowe), miejsca pamięci narodowej. Potrafi wymienić i wytłumaczyć znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc ważnych dla pamięci narodowej. Rozumie pojęcia: mniejszość narodowa, mniejszość etniczna. Uczeń potrafi wymienić mniejszości narodowe i etniczne żyjące w Polsce. Rozumie pojęcia: emigracja, Polonia. Potrafi wymienić i wskazać na mapie miejsca największych skupisk Polaków na świecie. Rozumie pojęcia: potrzeby fizjologiczne, potrzeby psychiczne, grupa społeczna. Potrafi wyjaśnić, w czym wyraża się odmienność i niepowtarzalność każdego człowieka, podać przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspokajania, wymienić przykłady grup społecznych, do których należy uczeń. Rozumie pojęcia Organizacja Narodów Zjednoczonych, rzecznik praw dziecka. Potrafi podać przykłady praw przysługujących każdemu człowiekowi, omówić wybrane prawa dziecka i podać, gdzie można się zwrócić, gdy są one łamane. Zna nazewnictwo stosowane dla określenia stopnia pokrewieństwa w rodzinie, cele istnienia rodzin. Rozumie pojęcia: rodzina mała, rodzina wielka, tradycja rodzinna. Potrafi wskazać przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny. Zna nazwy organów szkoły, podstawowe prawa przysługujące uczniowi oraz jego obowiązki, nazwy organów władzy w gminie i powiecie, pojęcia: powiat, samorząd terytorialny, społeczność lokalna, gmina. Potrafi zlokalizować na mapie swoją „małą ojczyznę”, wskazać na planie miejscowości siedzibę władz lokalnych. Zna rodzaje pracy. Potrafi wyjaśnić znaczenie pracy w życiu człowieka. Zna zasady obowiązujące przy rozwiązywaniu konfliktów. Potrafi podać przykłady konfliktów między ludźmi i zaproponować sposoby ich rozwiązywania. Zna datę: 1 V 2004. Potrafi rozpoznać symbole unijne: flagę i hymn Unii Europejskiej (Oda do radości). Zna datę: 11 IX 2001. Rozumie pojęcie: terroryzm. Potrafi przedstawić okoliczności, w których prezydent USA ogłosił rozpoczęcie wojny z terroryzmem. Zna największe współczesne zagrożenia dla środowiska naturalnego. Rozumie pojęcia: katastrofa ekologiczna, „świat stał się mniejszy”. Zna główne zagrożenia związane z korzystaniem z internetu. Rozumie pojęcia: internet, strona www, cyberprzemoc. Potrafi wymienić korzyści i niebezpieczeństwa korzystania z mediów elektronicznych.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń zna datę: 1997, najważniejsze postanowienia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, pojęcie: republika demokratyczna, wie czym jest równość wobec prawa. Potrafi dostrzec różnicę między demokracją bezpośrednią i pośrednią, wyjaśnić, z jakimi wydarzeniami są związane miejsca pamięci narodowej. Zna zasady obowiązujące podczas wyborów do sejmu i senatu. Rozumie pojęcia: Zgromadzenie Narodowe, minister, dlaczego wprowadzono trójpodział władzy. Potrafi omówić

najważniejszą funkcję każdego z organów władzy w systemie politycznym. Rozumie dlaczego obchodzimy święta państwowe (narodowe). Potrafi wskazać różnice między mniejszością narodową i mniejszością etniczną, wyjaśnić, jakie prawa przysługują mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce. Zna przyczyny emigracji w przeszłości i współcześnie. Rozumie na czym polega różnica między osobami polskiego pochodzenia a Polakami za granicą. Potrafi rozróżnić emigrację polityczną i zarobkową. Rozumie znaczenie realizacji potrzeb dla funkcjonowania każdego człowieka. Potrafi: dokonać charakterystyki własnej osoby i dostrzec te cechy, które odróżniają go od innych, wymienić przykłady wartości, które są ważne dla ucznia. Zna główne prawa zawarte w Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz w Konwencji o prawach dziecka. Rozumie na czym polega sprawiedliwy podział obowiązków w rodzinie. Potrafi podać przykłady pamiątek i tradycji rodzinnych. Rozumie pojęcie społeczność. Potrafi wymienić najważniejsze zadania organów szkoły, podać przykłady działań samorządu uczniowskiego w swojej szkole. Potrafi opisać swoją „małą ojczyznę”, uwzględniając tradycję historyczno-kulturową i problemy społeczno-gospodarcze, podać przykłady zawodów, które wymagają pracy fizycznej i umysłowej. Potrafi wyjaśnić, w czym przejawia się uprzejmość i tolerancja.

Uczeń zna datę: 1993. Rozumie przyczyny procesu integracji europejskiej po II wojnie światowej, zasady, na których opiera się istnienie i działalność Unii Europejskiej, wymienić państwa wchodzące w skład Unii Europejskiej, wskazać na mapie państwa uczestniczące w wojnie na terenie byłej Jugosławii, wymienić cele działań terrorystów arabskich, opisać wpływ techniki na środowisko naturalne i życie człowieka, wybranych katastrof ekologicznych na środowisko naturalne, wyjaśnić przyczyny globalnego ocieplenia, znaczenie twierdzenia, że świat stał się globalną wioską, przedstawić zalety mobilnego internetu.

OCENA DOBRA

Uczeń potrafi wyjaśnić, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego, używając pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja, scharakteryzować relacje między władzą wykonawczą, ustawodawczą i sądowniczą. Rozumie co zadecydowało o nadaniu konkretnym terenom, budowiom i obiektom statusu miejsc pamięci narodowej. Potrafi opisać najważniejsze miejsca pamięci narodowej, zlokalizować i opisać miejsca pamięci narodowej w środowisku lokalnym. Uczeń potrafi wyjaśnić, na czym polega podwójna narodowość, na wybranych przykładach opisać kulturę i tradycje mniejszości narodowych i mniejszości etnicznych w Polsce. Rozumie problemy, jakie napotykają za granicą osoby udające się na emigrację. Potrafi: wskazać pozytywne i negatywne aspekty życia na emigracji. Rozumie pojęcia: społeczeństwo, problem społeczny, bezrobocie,

Narkomania. Potrafi wymienić przykłady wartości, które są ważne dla społeczeństwa, opisać różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie, podać przykłady ważnych problemów współczesnej Polski, korzystając z różnych źródeł informacji (od osób dorosłych, z prasy, radia, telewizji, Internetu). Zna numer dziecięcego telefonu zaufania i adres rzecznika praw dziecka. Rozumie: dlaczego Powszechna Deklaracja Praw Człowieka jest uważana za wielkie osiągnięcie ludzkości. Potrafi wyjaśnić znaczenie rodziny w życiu, scharakteryzować społeczność szkolną, z uwzględnieniem swoich praw i obowiązków, wyjaśnić, w jaki sposób samorząd uczniowski może skorzystać z posiadanych uprawnień Rozumie w jakim celu utworzono samorząd terytorialny. Potrafi zebrać informacje o rozmaitych formach upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości „małej ojczyzny”.

Rozumie pojęcia: Bliski Wschód, kraje rozwijające się, charakter podziału pracy we współczesnych czasach. Potrafi wytłumaczyć, odwołując się do przykładów, na czym polega postępowanie sprawiedliwe. Rozumie pojęcia: integracja, tożsamość. Potrafi opowiedzieć o uczestnictwie Polski we wspólnocie europejskiej, używając pojęć: Unia Europejska, europejska solidarność, stosunki międzynarodowe, wymienić pozytywne i negatywne skutki wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Rozumie pojęcia: Pentagon, departament, Al-Kaida, talibowie. Potrafi wyjaśnić na przykładach przyczyny i następstwa konfliktów zbrojnych na świecie. Rozumie pojęcia: materiały radioaktywne. Uczeń potrafi wskazać przyczyny zjawiska globalizacji, porównać tempo postępu technicznego w przeszłości i współcześnie, wymienić sposoby przeciwdziałania zagrożeniom związanym z korzystaniem z internetu.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń rozumie pojęcia: referendum, ustawa, ustrój państwa. Potrafi wyjaśnić, w jakich okolicznościach organizuje się w Polsce referendum, opisać sposób działania sejmu i senatu, wyjaśnić, na jakich zasadach opiera się praca sądów i trybunałów, przedstawić historię polskich symboli narodowych.

Zna dane liczbowe dotyczące liczebności mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Potrafi: wymienić pozytywne aspekty obecności mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, opisać historię emigracji Polaków. Zna dane liczbowe dotyczące wysokości bezrobocia w Polsce, sposoby walki z bezrobociem. Rozumie wpływ problemów społecznych na funkcjonowanie społeczeństwa. Potrafi scharakteryzować funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Polsce, na przykładach omówić zakres działań oraz sposoby powoływania władz lokalnych. Zna rozwiązania prawne regulujące pracę dzieci.

Potrafi wypowiedzieć się na temat możliwości podejmowania pracy przez dzieci. Rozumie wpływ umiejętności zrozumienia drugiego człowieka na rozwiązywanie konfliktów. Zna daty: 1948, 1989.

Potrafi wyrazić opinię na temat kultywowania tradycji i gromadzenia pamiątek rodzinnych. Rozumie co oznacza stwierdzenie, że dokumenty szkolne muszą być zgodne z obowiązującym prawem. Zna daty: 1951 (1952), 1957 (1958), 2002, 2003, postać: Roberta Schumana, nazwy organizacji europejskich powstałych w trakcie procesu integracji europejskiej, rozumie: pojęcie: plan Schumana. Potrafi omówić etapy integracji europejskiej po 1945 r. Zna daty: 1991–1999, 2001, 2003. Rozumie: pojęcia: czystki etniczne, nacjonalizm, kontyngent, charakter konfliktu w byłej Jugosławii. Potrafi: omówić przebieg wojny z terroryzmem. Potrafi sformułować własną opinię o działaniach pomocowych podejmowanych przez organizacje pozarządowe. Omawia historię internetu.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń potrafi opowiedzieć o historii pracy i wyjaśnić, jak na przestrzeni wieków zmieniał się stosunek do pracy, wyjaśnić, jak w przeszłości rozumiano pojęcie jedności europejskiej, scharakteryzować sytuację panującą w Jugosławii przed 1991 r., ocenić na przykładach wpływ techniki na środowisko naturalne i życie człowieka.

Wymagania edukacyjne z historii dla ucznia klasy VII

Wymaganie z podstawy programowej: Europa po kongresie wiedeńskim.

DOPUSZCZAJACY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska, industrializacja, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa, proletariatus, ruch robotniczy, strajk, związek zawodowy; zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815); wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim; podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego; zna postać Jamesa Watta; wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej.

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze, manufaktura, fabryka, urbanizacja, kapitał, kapitaliści, robotnicy, proletariatus; zna daty: bitwy pod Waterloo (1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (1815); prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego; identyfikuje postacie: Samuela Morse'a, George'a Stephensona; wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej; omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji; przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego.

DOBRY

Uczeń: zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815); identyfikuje postacie: Aleksandra I, Charles'a Talleyranda, Klemensa von Metternicha; omawia przebieg „stu dni” Napoleon; przedstawia

okoliczności powstania Świętego Przymierza; identyfikuje postać Michaela Faradaya; wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy; wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.; przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu; charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu.

BARDZO DOBRY

Uczeń: identyfikuje postacie: Roberta Stewarta Castlereagha, Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III, wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim oraz państwa Świętego Przymierza; przedstawia cele i działalność Świętego Przymierza; wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia; zna datę pierwszego telegraficznego połączenia kablowego między Ameryką i Europą (1866); przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji; wyjaśnia znaczenie wynaleźnienia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji; wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami; wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju; ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński; ocenia działalność Świętego Przymierza; wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.; opisuje sposób działania maszyny parowej; ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.; ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.

Wymaganie z podstawy programowej: *Ziemie polskie w latach 1815–1848.*

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu uwłaszczenie; zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815); wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim; zna datę nadania konstytucji Królestwu Polskiemu (1815); identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego; wskazuje na mapie zasięg Królestwa Polskiego; wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego; wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa; zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830), bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko–rosyjskiej (II–X 1831); identyfikuje postacie: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego; wymienia przyczyny powstania listopadowego; wyjaśnia znaczenie terminu rusyfikacja; zna datę wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846); wymienia represje wobec uczestników powstania listopadowego; wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego; wskazuje na mapie tereny objęte powstaniem

Krakowskim; wyjaśnia znaczenie terminów: emigracja, Wielka Emigracja; identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego; wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji; wskazuje na mapie główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu ziemie zabrane; zna daty: reformy uwłaszczeniowej w Wielkim Księstwie Poznańskim (1823), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848); charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego; opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej; charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego; opisuje sytuację gospodarczą w zaborze austriackim; wyjaśnia znaczenie terminów: kaliszanie, konspiracja; zna daty: objęcia władzy przez Mikołaja I (1825), zawiązania Sprzysiężenia Podchorążych (1828); identyfikuje postacie: Aleksandra I, wielkiego księcia Konstantego, Mikołaja I, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Stanisława Staszica, Waleriana Łukasińskiego; charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego; opisuje rozwój przemysłu w Królestwie Polskim; omawia rozwój kultury i edukacji w Królestwie Polskim; wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cel; wyjaśnia znaczenie terminów: dyktator, detronizacja; zna daty: detronizacji Mikołaja I i zerwania unii z Rosją (25 I 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831); identyfikuje postacie: wielkiego księcia Konstantego, Adama Jerzego Czartoryskiego; wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I; omawia przyczyny klęski powstania listopadowego; wyjaśnia znaczenie terminów: rabacja, kontrybucja; zna daty: wybuchu rabacji galicyjskiej (II 1846); identyfikuje postacie: Iwana Paskiewicza, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli; charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego; omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rabacji galicyjskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: zsyłka, emisariusz; identyfikuje postacie: Zygmunta Krasieńskiego, Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego; wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji; wymienia formy działalności Polaków na emigracji

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu protektorat; zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), powołania sejmu prowincjonalnego w Wielkim Księstwie Poznańskim (1824); identyfikuje postacie: Antoniego Radziwiłła, Edwarda Raczyńskiego, Tytusa Działyńskiego, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego; omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim; zna daty: otwarcia uniwersytetu w Warszawie (1816), działalności Towarzystwa Filomatów (1817–1823), wprowadzenia cenzury w Królestwie Polskim (1819), założenia Banku Polskiego (1828);

identyfikuje postacie: Józefa Zajączka, Juliana Ursyna Niemcewicza, Adama Jerzego Czartoryskiego, Wincentego

i Bonawentury Niemojowskich; wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim; przedstawia reformy gospodarcze Franciszka Ksawerego Druckiego–Lubeckiego; przedstawia sytuację na wsi w Królestwie Polskim; zna daty: przejęcia dyktatury przez Józefa Chłopickiego (XII 1830), identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater, Józefa Bema, Iwana Dybicza, Iwana Paskiewicza; wskazuje na mapie tereny poza Królestwem Polskim, na których toczyły się walki podczas powstania w latach 1830–1831; opisuje przebieg nocy listopadowej; charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko–rosyjskiej; opisuje przebieg wojny polsko—rosyjskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: noc paskiewiczowska, Statut organiczny; zna daty: wprowadzenia Statutu organicznego (1832), ogłoszenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1833), likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846); identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego; wyjaśnia, w jakich okolicznościach wybuchło powstanie krakowskie; wyjaśnia znaczenie terminów: katorga, amnestia; zna daty: powstania Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) i Hôtel Lambert (1833); przedstawia stosunek Europy do polskich emigrantów; charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; przedstawia poglądy środowisk z Hôtel Lambert; zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego (1835); identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Wiktora Heltmana; wskazuje na mapie trasy, które przemierzali polscy emigranci; przedstawia program Komitetu Narodowego Polskiego; omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego.

BARDZO DOBRY

Uczeń: zna datę otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817); wyjaśnia, jaką rolę pełniła Rzeczpospolita Krakowska w utrzymaniu polskości; porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami; przedstawia warunki rozwoju polskiej kultury i oświaty w zaborze pruskim i Galicji; zna daty: powstania Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego (1825), wystąpienia kaliszian (1820); identyfikuje postacie: Stanisława Kostki Potockiego, Tadeusza Czackiego, Tomasza Zana; wskazuje na mapie Kanał Augustowski; wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty; charakteryzuje działalność kulturalno–oświatową Polaków na ziemiach zabranych; przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności; opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych; zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem

i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831); identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Józefa Dwernickiego; przedstawia

przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim; zna daty: powstania Stowarzyszenia Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847); identyfikuje postacie: Edwarda Flottwella, Karola Libelta, Henryka Kamińskiego; omawia represje popowstaniowe

w zaborze pruskim; charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich w latach 30. i 40. XIX ; przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego.

CELUJĄCY

Uczeń: zna datę wprowadzenia obowiązku szkolnego w zaborze pruskim (1825); ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim; ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków w zaborze pruskim i austriackim; wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; omawia różnice pomiędzy opozycją legalną i nielegalną w Królestwie Polskim ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej; identyfikuje postacie: Michała Radziwiłła, Macieja Rybińskiego, Antoniego Giełguda; ocenia postawy wodzów powstania listopadowego; ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia; ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego; ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty i powstania krakowskiego; opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji; ocenia działalność Polaków na emigracji.

Wymaganie z podstawy programowej: Europa w okresie Wiosny Ludów .

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: identyfikuje postacie: Józefa Bema, Adama Mickiewicza; wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami; wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpień w 1848 r.; wyjaśnia znaczenie terminu Wiosna Ludów; zna datę Wiosny Ludów (1848–1849); wymienia przyczyny Wiosny Ludów

DOSTATECZNY

Uczeń: zna daty: powstania wielkopolskiego (IV–V 1848), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848; identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego; opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim; omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji; wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lipcowa, rewolucja lutowa, parlament frankfurcki, zna daty: rewolucji lipcowej we Francji (1830), wybuchu Wiosny Ludów we Francji (II 1848); wskazuje na mapie państwa, które uzyskały niepodległość

w pierwszej połowie XIX w. ; przedstawia przyczyny i przejawy walki z ładem wiedeńskim; przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich

DOBRY

Uczeń: zna daty: porozumienia w Jarosławcu (IV 1848), bitwy pod Miłosławiem (IV 1848), identyfikuje postacie: Franza von Stadion, Wojciecha Chrzanowskiego, Józefa Wysockiego, Henryka Dembińskiego; charakteryzuje wkład Polaków w wydarzenia Wiosny Ludów w Europie; zna daty: uzyskania niepodległości przez Grecję (1829), powstania w Belgii (1830), zwołania parlamentu frankfurckiego (V 1848), wybrania Ludwika Napoleona Bonapartego prezydentem Francji (XII 1848), stłumienia powstania węgierskiego (1849), wojny krymskiej (1853–1856); identyfikuje postacie: Klemensa von Metternicha, Aleksandra II; omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji; wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej.

BARDZO DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu serwituty; przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku; wyjaśnia znaczenie terminu: dekabryści; zna daty: wybuchu antytureckiego powstania w Grecji (1821–1822), powstania dekabrystów (XII 1825), uznania niepodległości Belgii (1831), wybuchu Wiosny Ludów w Prusach, Austrii na Węgrzech i we Włoszech (III 1848), powstania robotniczego w Paryżu (VI 1848); identyfikuje postacie: Karola X, Ludwika Filipa, Lajosa Kossutha, Józefa Bema Karola Alberta; przedstawia cele, przebieg i skutki powstania dekabrystów; opisuje przebieg Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich.

CELUJĄCY

Uczeń: wyjaśnia, jakie znaczenie dla polskiego ruchu niepodległościowego w Galicji miał wzrost świadomości narodowościowej wśród Rusinów; ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich; ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu; wyjaśnia znaczenie terminu Wiosna Ludów; zna datę Wiosny Ludów (1848–1849); wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów; wymienia przyczyny Wiosny Ludów; przedstawia przebieg i skutki walki Greków o niepodległość; ocenia znaczenie Wiosny Ludów dla państw i narodów europejskich; omawia rolę parlamentu frankfurckiego w procesie jednoczenia Niemiec.

Wymaganie z podstawy programowej: Powstanie styczniowe.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: praca organiczna; zna datę manifestacji patriotycznych w Królestwie Polskim (1861); identyfikuje postacie: Karola Marcinkowskiego, Hipolita Cegielskiego; wymienia założenia pracy organicznej; określa przyczyny powstania styczniowego; wyjaśnia znaczenie terminów: branka, wojna partyzancka; zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864); identyfikuje postać Romualda Traugutta; wymienia przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego; omawia rolę

Romualda Traugutta w powstaniu styczniowym; wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego; wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, pozytywiści; wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego; przedstawia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji.

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, autonomia, modernizacja; zna datę mianowania Aleksandra Wielopolskiego dyrektorem Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego (1861); identyfikuje postacie: Dezyderego Chłapowskiego, Aleksandra II, Jarosława Dąbrowskiego, Aleksandra Wielopolskiego; wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej; wyjaśnia, na czym polegała autonomia galicyjska; przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”; wyjaśnia znaczenie terminów: kosynierzy, Tymczasowy Rząd Narodowy; zna daty: ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863), stracenia Romualda Traugutta (VIII 1864); przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego; charakteryzuje przebieg walk powstańczych; omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim; wyjaśnia znaczenie terminów: lojalizm, Kraj Przywiślański, „noc apuchtinowska”; identyfikuje postać Aleksandra Apuchtina; przedstawia politykę władz carskich wobec Królestwa Polskiego; charakteryzuje proces rusyfikacji w Królestwie Polskim

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: Bazar, odwilż (wiosna) posewastopolska; zna datę wprowadzenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1861); identyfikuje postać Andrzeja Zamoyskiego; przedstawia proces polonizacji urzędów w Galicji; charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim; wyjaśnia, jaki cel stawiali sobie organizatorzy manifestacji patriotycznych; wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”; wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Centralny Narodowy; zna datę aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864); identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza Teodora Berga; omawia cele programowe Tymczasowego Rządu Narodowego; charakteryzuje politykę władz powstańczych; wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska; wyjaśnia znaczenie terminów: kubitka, tajne komplety, trójlojalizm; identyfikuje postać Michaiła Murawjowa; omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem.

BARDZO DOBRY

Uczeń: zna daty: powstania Bazaru (1841), założenia Towarzystwa Rolniczego (1858); identyfikuje postacie: Leopolda Kronenberga, Agenora Gołuchowskiego; wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje

patriotyczne w przededniu wybuchu powstania; porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”; wyjaśnia znaczenie terminu: żuawi śmierci, państwo podziemne; zna daty: mianowania Aleksandra Wielopolskiego naczelnikiem Rządu Cywilnego (1862), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863); identyfikuje postacie Zygmunta Sierakowskiego, Józefa Hauke–Bosaka, Stanisława Brzóska; przedstawia sposób organizacji konspiracyjnego państwa polskiego w czasie powstania styczniowego; wyjaśnia znaczenie terminów: Uniwersytet Latający, Towarzystwo Oświaty Narodowej, generał–gubernator ; zna datę powstania zabajkalskiego (1866); omawia rolę i postawy Polaków na zesłaniu.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki zaborców ; ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego; ocenia stosunek Aleksandra Wielopolskiego do konspiracji niepodległościowej; ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego; ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych; ocenia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji.

Wymaganie z podstawy programowej: Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: wojna secesyjna, Północ, Południe; zna datę wojny secesyjnej (1861–1865); identyfikuje postać Abrahama Lincolna; wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej; zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871); identyfikuje postacie: Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka; przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy; wyjaśnia znaczenie terminów: system republikański, partia polityczna, monarchia parlamentarna, demokratyzacja; wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji; wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w.; wyjaśnia znaczenie terminu teoria ewolucji; identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej–Curie; wymienia odkrycia naukowe, które wpłynęły na rozwój nauk przyrodniczych i medycznych; wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne; wyjaśnia znaczenie terminów: kultura masowa, pozytywizm, impresjonizm; przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej; wyjaśnia znaczenie terminu kolonializm; identyfikuje postać królowej Wiktorii; wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, Konfederacja, Unia, wojna totalna; zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863) ; identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta; charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa; omawia społeczne,

polityczne i gospodarcze skutki wojny secesyjnej; wyjaśnia znaczenie terminów: wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”, *risorgimento*; zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko–pruskiej (1870–1871); identyfikuje postacie: Camilla Cavoura, Wilhelma I, Napoleona III; wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi; omawia etapy jednoczenia Niemiec; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko–pruskiej; wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck; wyjaśnia znaczenie terminów: socjaliści, socjaldemokracja, komuniści, chrześcijańska demokracja (chadecja), nacjonalizm, emancypantki, sufrażystki; identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII; przedstawia założenia programowe socjalistów; charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji; wyjaśnia, na czym polegał nowoczesny nacjonalizm wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek; zna daty: ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), przyznania Nagród Nobla dla Marii Skłodowskiej–Curie (1903 i 1911), pierwszego lotu samolotem (1903), wynalezienia telefonu (1876); identyfikuje postacie: Ludwika Pasteura, Orville’a i Wilbura Wright, Thomasa Alwę Edisona, Alexandra Grahama Bella; omawia kierunki rozwoju medycyny i higieny; charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu; wyjaśnia znaczenie terminów: faktoria handlowa, Kompania Wschodnioindyjska; zna datę otwarcia Japonii na świat (1854); identyfikuje postać Cecila Johna Rhodesa; wskazuje na mapie posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii

– wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji; przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych; wyjaśnia znaczenie terminów: realizm, naturalizm, secesja; identyfikuje postacie: Auguste’a Comte’a, Charlesa Dickensa, Juliusza Verne’a, Lwa Tolstoja, Auguste’a Renoira, Auguste’a i Louisa Lumière; charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze; wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów; wymienia idee, które miały rozwijać wśród młodych pokoleń igrzyska olimpijskie

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie; zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861); omawia przyczyny podziału Stanów Zjednoczonych na Północ i Południe; opisuje przebieg wojny secesyjnej; wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa; wyjaśnia znaczenie terminu komunardzi; zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii z Danią (1864), pokoju we Frankfurcie nad Menem (1871), bitwy pod Sadową (1866), powstania Związku Północno–niemieckiego (1867), bitwy pod Sedanem (1870), Komuny Paryskiej (III–V 1871); wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch i Niemiec; omawia koncepcje

zjednoczenia Włoch; opisuje przebieg procesu jednoczenia Włoch; wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch; przedstawia koncepcje zjednoczenia Niemiec; omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Komuny Paryskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: powstanie sipajów, powstanie Mahdiego, wojny opiumowe, wojny burskie, powstanie bokserów; wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.; przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji; wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych; wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych; wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja proletariacka, społeczeństwo industrialne, Międzynarodówka, anarchizm, terror indywidualny, szowinizm, syjonizm; zna daty: powstania I Międzynarodówki (1864), ogłoszenia encykliki *Rerum novarum* (1891); przedstawia cele i metody działania anarchistów; omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami; wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet; identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Pierre'a Curie, Wilhelma Roentgena, Guglielma Marconiego; wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.; wyjaśnia znaczenie terminu historyzm; zna daty: początków kina (1895), pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich (1896); identyfikuje postacie: Émile'a Zoli, Fiodora Dostojewskiego, Josepha Conrada, Edgara Degasa, Pierre'a de Coubertina; wyjaśnia, jakie cele społeczne przyświecały literaturze i sztuce przełomu wieków; przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.

BARDZO DOBRY

Uczeń: zna daty: wprowadzenia zakazu przywozu niewolników do Stanów Zjednoczonych (1808), bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861); wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.; przedstawia przyczyny i skutki rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.; porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa; zna daty: powstania Niemieckiego Związku Celnego (1834), zawarcia sojuszu Piemontu z Francją (1858), wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), objęcia tronu w Prusach przez Wilhelma I (1861), powstania Czerwonego Krzyża (1863), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), powstania Austro-Węgier (1867), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870); identyfikuje postacie: Wiktora Emanuela II, Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego; wskazuje okoliczności powstania Czerwonego Krzyża; wyjaśnia okoliczności powstania Austro-Węgier; przedstawia rolę Polaków w Komunie Paryskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: solidaryzm społeczny, reformiści/ rewizjoniści; zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889); przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych; przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia; zna

daty: wynalezienia szczepionki przeciwko wściekliźnie (1885), odkrycia bakterii gruźlicy i cholery (1903); identyfikuje postacie: Roberta Kocha, Karla Benza, Johna Dunlopa, Gottlieba Daimlera, Rudolfa Diesela, Ferdynanda Zeppelina; wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.; wyjaśnia znaczenie terminu symbolizm, ekspresjonizm, futurizm; wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w.; zna daty: wybuchu pierwszej wojny opiumowej (1839), wybuchu powstania Mahdiego (1881) ; porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji; przedstawia stosunek państw azjatyckich do ekspansji europejskiej; charakteryzuje kolonialne imperium Wielkiej Brytanii.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych; ocenia skutki wojny secesyjnej; ocenia rolę Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec; ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka, Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldi w procesie jednoczenia swoich państw; dostrzega najważniejsze podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec; porównuje systemy ustrojowe w XIX-wiecznej Europie; ocenia następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego; ocenia metody stosowane przez anarchistów; ocenia poglądy emancypantek i sufrażystek oraz metody i skutki ich działalności; ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu; ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji; ocenia znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej; ocenia zjawisko upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.; ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw.

Wymaganie z podstawy programowej: Ziemia polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu germanizacja, zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901); identyfikuje postacie: Ottona von Bismarcka, Michała Drzymały; charakteryzuje politykę germanizacji; przedstawia postawy Polaków wobec germanizacji; zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864); identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego; wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.; wskazuje na mapie okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych; wyjaśnia znaczenie terminów: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska; identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Elizy Orzeszkowej, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Marię Konopnicką, Jana Matejkę; wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc; podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku

pokrzepieniu serc; zna daty: powstania Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo–Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903); identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa; wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego; wymienia założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Narodowo–Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego; wyjaśnia znaczenie terminów: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela; zna datę rewolucji 1905–1907; identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego; omawia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich; charakteryzuje orientację proaustriacką i prorosyjską.

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: autonomia kulturkampf, strajk szkolny, rugi pruskie; zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), strajku szkolnego w Wielkopolsce (1906); identyfikuje postać Marii Konopnickiej; wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu; opisuje przejawy polityki germanizacyjnej w gospodarce i oświacie; wymienia instytucje autonomiczne w Galicji; wyjaśnia znaczenie terminów: burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo; identyfikuje postać Ignacego Łukasiewicza; wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w.; opisuje okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych; omawia rozwój przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady; charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji; omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w.; wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, pozytywizm warszawski; identyfikuje postacie: Juliusza i Wojciecha Kossaków, Artura Grottgera, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego; wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury; przedstawia hasła pozytywistów warszawskich; omawia realizację haseł pracy u podstaw; charakteryzuje kulturę Młodej Polski; wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.; wyjaśnia znaczenie terminu solidaryzm narodowy; zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897); identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Daszyńskiego; przedstawia cele ruchu robotniczego; charakteryzuje program nurtu niepodległościowego w polskim ruchu socjalistycznym; omawia założenia programowe ruchu narodowego; charakteryzuje program ruchu ludowego; wyjaśnia znaczenie terminów: strajk powszechny, Organizacja Bojowa PPS, organizacja paramilitarna; zna daty krwawej niedzieli (22 I 1905), powstania Związku Walki Czynnej (1908); identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Sikorskiego; wymienia przyczyny rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polski; przedstawia przebieg rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim; przedstawia działania

Organizacji Bojowej PPS; wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Kolonizacyjna, Hakata ; zna daty: wprowadzenia języka niemieckiego jako jedyne języka państwowego w Wielkopolsce (1876), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886), identyfikuje postacie: Mieczysława Ledóchowskiego, Józefa Szujskiego przedstawia postawę polskiego Kościoła wobec kulturkampfu; omawia działalność instytucji prowadzących politykę germanizacji; wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe; zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848); identyfikuje postać Franciszka Stefczyka; przedstawia uwarunkowania rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim; przedstawia rozwój przemysłu i rolnictwa w zaborze pruskim; omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego; omawia rozwój spółdzielczości w Galicji; charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich; wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki; wyjaśnia znaczenie terminów: literatura postyczniowa, skauting; zna daty: otwarcia Polskiej Akademii Umiejętności (1873), powołania Towarzystwo Oświaty Ludowej (1872), utworzenia Polskiej Macierzy Szkolnej (1906); identyfikuje postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Stanisława Przybyszewskiego, Jana Kasprowicza; wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury; wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami, wyjaśnia znaczenie terminów: endencja, internacjonalizm; identyfikuje postacie: Bolesława Limanowskiego, Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Franciszka Stefczyka; omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich; charakteryzuje program nurtu rewolucyjnego w polskim ruchu socjalistycznym; wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji; wyjaśnia znaczenie terminów: Duma Państwowa, Macierz Szkolna, strajk szkolny; zna daty: powstania łódzkiego (I–VI 1905), powstania Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (1912); wskazuje na mapie ośrodki wystąpień robotniczych w czasie rewolucji 1905–1907; omawia przebieg powstania łódzkiego; opisuje działalność polskich partii politycznych w czasie rewolucji 1905–1907; przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w.

BARDZO DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu stańczycy; zna daty: ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), wprowadzenia tzw. ustawy kagańcowej (1908); identyfikuje postacie: Agenora Gołuchowskiego, Kazimierza Badeniego, Piotra Wawrzyniaka; przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie; wyjaśnia, jaką rolę w życiu Galicji odgrywali stańczycy; wyjaśnia znaczenie terminów: haskala serwituty, famuły; zna datę pierwszego lotu samolotem na ziemiach polskich (1910); porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów; wyjaśnia znaczenie

terminów: cyganeria, ogródki jordanowskie, neoromantyzm; identyfikuje postacie: Wojciecha Gersona, Artura Górskiego, Kazimierza Prószyńskiego, Henryka Jordana, Andrzeja Małkowskiego; wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego; wyjaśnia znaczenie terminów: program brukselski, program paryski; zna daty powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (1900), Ligi Narodowej (1893), Stronnictwa Ludowego (1895); identyfikuje postacie Stanisława Stojalskiego, Marii i Bolesława Wysłouchów; porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL; zna daty: podziału na PPS–Frację Rewolucyjną i PPS–Lewicę (1906), utworzenia Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (1867); identyfikuje postać Józefa Mireckiego; porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia postawy Polaków wobec polityki germanizacyjnej władz pruskich; ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego; ocenia poglądy stańczyków na problem polskich powstań narodowych; ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych

z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborami; charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w.; ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu serc; wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami; ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX w. i na początku XX w.; ocenia stosunek polskich partii politycznych do rewolucji 1905–1907; ocenia postawy Polaków w przededniu nadciągającego konfliktu międzynarodowego.

Wymaganie z podstawy programowej: I wojna światowa.

DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze / państwa centralne, trójporozumienie / ententa, aneksja; zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907); wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia; wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia; wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń; wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Wojna, front; zna daty: I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918); wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej; wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa; zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej

(XI 1917); identyfikuje postać Włodzimierza Lenina; wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej

i październikowej.

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfizm, kocioł bałkański, zna daty: wojny rosyjsko–japońskiej (1904–1905), I wojny bałkańskiej (1912), II wojny bałkańskiej (1913); wskazuje na mapie państwa, które w wyniku wojen bałkańskich zdobyły największe tereny, omawia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami; przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach; wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko–japońskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna nieograniczona wojna podwodna; zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), przyłączenia się Włoch do ententy (1915), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918); wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych; przedstawia okoliczności wybuchu Wielkiej Wojny; wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni; wskazuje przyczyny klęski państw centralnych; wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Rada Komisarzy Ludowych, Armia Czerwona, łagry; zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922); identyfikuje postać Mikołaja II; wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz ośrodki, które zapoczątkowały rewolucje październikową ; przedstawia okoliczności wybuchu rewolucji październikowej i omawia jej przebieg charakteryzuje sytuację w Rosji po rewolucji październikowej.

DOBRY

Uczeń zna daty: podpisania układu rosyjsko–francuskiego (1892), podpisania porozumienia francusko–brytyjskiego (1904), podpisania porozumienia rosyjsko–brytyjskiego (1907), bitwy pod Cuszimą (1905) wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw ; w drugiej połowie XIX i na początku XX w.; opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia; omawia przebieg wojny rosyjsko–japońskiej i jej skutki; przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich; wyjaśnia znaczenie terminu U–Boot; zna daty: wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro–Węgry (28 VII 1914), bitwy nad Marną ; (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), ataku Niemiec na Belgię i Francję (VIII 1914), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), kapitulacji Austro– –Węgień (XI 1918); identyfikuje postacie: Franciszka Ferdynanda Habsburga, Karola I Habsburga, Wilhelma II, Paula von Hindenburga; przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy; przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych; wyjaśnia znaczenie terminów: dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czecha, dyktatur a proletariatu, tezy kwietniowe; zna daty obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917), ogłoszenia tez kwietniowych przez Lenina (IV 1917) zamordowania rodziny carskiej (VII 1918);

identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Lwa Trockiego; omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej; określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji.

BARDZO DOBRY

Uczeń: zna daty: wojny rosyjsko-tureckiej (1877–1878), kongresu berlińskiego (1878), aneksji Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry (1908); przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie; opisuje sytuację na Bałkanach w drugiej połowie XIX w.; zna daty: przyłączenia się Japonii do ententy (1914), przyłączenia się Turcji do państw centralnych (1914), bitwy o Gallipoli (1915), przyłączenia się Bułgarii do państw centralnych (1915), zatopienia Lusitanii (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy jutlandzkiej (1916), przyłączenia się Grecji do ententy (1917), buntu marynarzy w Kilonii (XI 1918); wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech; opisuje przebieg walk na froncie zachodnim; przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech; wyjaśnia znaczenie terminów: eserowcy, mienszewicy, kadeci; zna daty: powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), ogłoszenia konstytucji (VII 1918); identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorija Rasputina; wymienia rosyjskie stronnictwa polityczne i przedstawia ich założenia programowe; omawia przebieg rewolucji lutowej; omawia losy rodziny carskiej.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie; ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrzenie sytuacji międzynarodowej w Europie; ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej omawia przebieg wojny na morzach i oceanach; ocenia skutki zastosowania przez Niemcy gazów bojowych; charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji; ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy

Wymaganie z podstawy programowej: Sprawa polska w czasie I wojny światowej.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie, zna datę sformowania Legionów Polskich (1914); identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności; wyjaśnia znaczenie terminu Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy); zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego; wymienia postanowienia Aktu 5 listopada; wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej.

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys przysięgowy, Polska Organizacja Wojskowa; zna daty: powstania Kompanii Kadrowej (1914), bitwy pod Gorlicami (1915), kryzysu przysięgowego (VII

1917), powstania Polskiej Organizacji Wojskowej (1914); wskazuje na mapie rejony walk Legionów Polskich; omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy; wyjaśnia, jak zaborcy w czasie I wojny światowej traktowali ziemie Królestwa Polskiego; wyjaśnia znaczenie terminu Rada Regencyjna; zna datę programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918); identyfikuje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Władysława Grabskiego; przedstawia stosunek państw centralnych do sprawy polskiej; omawia sprawę polską w polityce państw ententy

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: Legion Puławski, Błękitna Armia; zna daty: bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), bitwy pod Kostiuchnówką (1916), bitwy pod Rokitną (1915), bitwy pod Kaniowem (1918); identyfikuje postać Józefa Hallera; wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r.; przedstawia genezę i organizację Legionów Polskich; wyjaśnia, jakie znaczenie dla sprawy niepodległości Polski miała działalność Polskiej Organizacji Wojskowej; zna daty: ogłoszenia odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), odezw Rządu Tymczasowego i bolszewików (1917); identyfikuje postacie: Aleksandra Kakowskiego, Zdzisława Lubomirskiego, Józefa Ostrowskiego, Georges'a Clemenceau, Davida Lloyd George'a; omawia udział delegacji polskiej na konferencji wersalskiej

BARDZO DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu wojna manewrowa; zna daty: wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Warszawie (1914), powstania Naczelnego Komitetu Narodowego (1914), powstania Legionu Puławskiego (1914) powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie (1917); opisuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim; przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji; zna datę ogłoszenia odezwy Mikołaja Romanowa do Polaków (VIII 1914); identyfikuje postacie Mikołaja Mikołajewicza, Karla Kuka, Hansa von Beselera; przedstawia zależności między sytuacją militarną państw centralnych i ententy podczas I wojny światowej a ich stosunkiem do sprawy polskiej.

CELUJĄCY

Uczeń: porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim; ocenia sposób traktowania ziem polskich przez zaborców w czasie I wojny światowej; ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków; ocenia, jakie znaczenie dla Polaków miał Akt 5 listopada i program pokojowy prezydenta Wilsona.

Wymaganie z podstawy programowej: Europa i świat po I wojnie światowej

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Czwórka, Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy;

zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920); wskazuje na mapie państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim; wymienia postanowienia traktatu wersalskiego; wyjaśnia znaczenie terminów: faszyzm, marsz na Rzym, narodowy socjalizm (nazizm), antysemityzm, obóz koncentracyjny, führer; zna daty: marszu na Rzym (1922), przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933); identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera; charakteryzuje ideologię faszystowską; charakteryzuje ideologię nazistowską; wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki; zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939); identyfikuje postać Józefa Stalina; wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki; wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego; wyjaśnia znaczenie terminów: mass media, propaganda; wymienia rodzaje mass mediów; przedstawia społeczne skutki I wojny światowej

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal; zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia New Deal (1933); identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta; wskazuje na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu Austro–Węgier, państwa bałtyckie; przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej; wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów; charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim; wyjaśnia znaczenie terminów: „czarne koszule”, ustawy norymberskie, autorytaryzm, totalitaryzm; zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935); identyfikuje postać Josefa Goebbelsa; wskazuje na mapie Europy państwa demokratyczne, totalitarne i autorytarne; opisuje okoliczności przejęcia władzy przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera; charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów; wyjaśnia znaczenie terminów: Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, łagier; zna daty: ogłoszenia NEP (1921), układu w Rapallo (1922); identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Wiaczesława Mołotowa, Joachima Ribbentropa; opisuje metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów; wymienia zbrodnie komunistyczne do 1939 r.; omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r.; wyjaśnia znaczenie terminu indoktrynacja; zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918); przedstawia rozwój środków komunikacji w okresie międzywojennym; wyjaśnia, dlaczego sztuka filmowa cieszyła się coraz większą popularnością; wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce.

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, europeizacja, wolne miasto, mały traktat wersalski; zna daty: podpisania traktatów z Austrią (1919) i Węgrami (1920) oraz traktatu z Turcją (1920); identyfikuje postać Kemala Mustafy; wskazuje na mapie zmiany terytorialne wynikające z traktatu

wersalskiego; charakteryzuje układ sił w powojennej Europie; przedstawia zasady, na jakich opierał się ład wersalski; charakteryzuje działalność Ligi Narodów; wskazuje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego; omawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego; wyjaśnia znaczenie terminów: pakty laterańskie, noc długich noży, noc kryształowa; zna daty: przejścia przez Benito Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), powstania paktów laterańskich (1929), przejścia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934), nocy kryształowej (1938); przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej; wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli; wyjaśnia znaczenie terminów: kolchoz, Gułag, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa; zna daty: kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933), wielkiej czystki (1936–1938), represji wobec Polaków w ZSRS (1937–1938); wskazuje na mapie obszar głodu w latach 1932–1933; omawia reformy gospodarcze Józefa Stalina; omawia okoliczności przejścia władzy przez Józefa Stalina; wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, funkcjonalizm; zna datę pierwszej audycji radiowej (1906); wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce; charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym.

BARDZO DOBRY

Uczeń: zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934); omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec; wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno; wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja, system monopartyjny, pucz, indoktrynacja; zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatantów (1919), puczu monachijskiego (1923), powstania Narodowej Partii Faszystowskiej (1921), podpalenia Reichstagu (II 1933); identyfikuje postacie: Piusa XI, Alfreda Rosenberga; przedstawia sytuację Włoch po zakończeniu I wojny światowej; omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech; wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny, sowchoz; wskazuje na mapie największe skupiska łagrów; przedstawia rozwój terytorialny Rosji Sowieckiej i ZSRS w okresie międzywojennym; wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy; charakteryzuje politykę gospodarczą w Rosji Sowieckiej po zakończeniu I wojny światowej; wyjaśnia znaczenie terminów: dadaizm, surrealizm, futurizm; zna datę pierwszego wręczenia Oscarów (1929); wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego, ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie; wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność

rzędy autorytarne; ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r.; ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benito Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli; ocenia politykę Stalina wobec przeciwników; ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych w ZSRS przez Stalina; ocenia zbrodniczą politykę komunistów do 1939 r.; ocenia wpływ mass mediów na rozwój propagandy w państwach totalitarnych; ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej

Wymaganie z podstawy programowej: Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918); identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego; wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich; omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego; wyjaśnia znaczenie terminu: „cud nad Wisłą”; zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921); wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim; przedstawia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików; wymienia postanowienia pokoju ryskiego; wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt; zna datę wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918); wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszary plebiscytowe; wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt zachodniej granicy państwa polskiego; wyjaśnia, jakie znaczenie dla niepodległej Polski miał dostęp do morza.

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa; zna datę: powołania rządu Jędrzeja Moraczewskiego (18 XI 1918); identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; określa zasięg wpływów pierwszych ośrodków władzy; opisuje działania pierwszych rządów polskich po odzyskaniu niepodległości; omawia dążenia władz polskich do uzyskania przez Polskę uznania międzynarodowego; wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Rada Obrony Państwa „bunt” Żeligowskiego; zna daty: bitwy nadniemeńskiej (22–28 IX 1920), „buntu” Żeligowskiego (9 X 1920); identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Michaiła Tuchaczewskiego; omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej; wskazuje na mapie miejsca bitew stoczonych z Rosjanami w 1920 r.; omawia przebieg Bitwy Warszawskiej i jej skutki; przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską; zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), trzeciego powstania śląskiego (V–VII 1921); identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Wojciecha Korfanteo; wskazuje na mapie obszar powstania wielkopolskiego; omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego; omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz

na Górnym Śląsku; przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu unifikacja; zna daty: powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (7 XI 1918), powstania Naczelnej Rady Ludowej (14 XI 1918), wydania dekretu o powołaniu Tymczasowego Naczelnika Państwa (22 XI 1918), powołania rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919); przedstawia sytuację międzynarodową jesienią 1918 r.; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę; wyjaśnia znaczenie terminu linia Curzona; zna daty: układu z Symonem Petlurą (IV 1920), powołania Rady Obrony Państwa (VII 1920), włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922); identyfikuje postacie: Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego, Władysława Sikorskiego, Siemiona Budionnego; wskazuje na mapie tereny zajęte przez Armię Czerwoną do sierpnia 1920 r.; porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną; opisuje przebieg ofensywy bolszewickiej w 1920 r.; przedstawia przebieg i skutki kontrofensywy polskiej w 1920 r.; zna daty: przybycia Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), pierwszego powstania śląskiego (VIII 1919), zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920), drugiego powstania śląskiego (VIII 1920); identyfikuje postacie: Józefa Dowbora-Muśnickiego, Józefa Hallera; wskazuje na mapie zasięg powstań śląskich, Śląsk Cieszyński; przedstawia okoliczności zaślubin Polski z morzem.

BARDZO DOBRY

Uczeń: zna daty: powstania Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego (19 X 1918), powstania Polskiej Komisji Likwidacyjnej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (28 X 1918), przekazania władzy cywilnej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (14 XI 1918), Tymczasowego Komitetu Rządzącego we Lwowie (24 XI 1918); przedstawia założenia programowe pierwszych ośrodków władzy; zna daty: utworzenia Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej (X/XI 1918), polskiej ofensywy wiosennej (1919), powstania Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski (VII 1920), przekazania Wilna przez bolszewików Litwinom (VII 1920), bitwy pod Zadwórzem (1920), bitwy pod Komarowem (31 VIII 1920); identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego; przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko--ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r.; omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki; wyjaśnia znaczenie terminu konwencja górnośląska; opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki; przedstawia proces kształtowania się zachodniej i północnej granicy państwa polskiego.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości; ocenia rolę,

jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości; ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej; ocenia postanowienia pokoju ryskiego; ocenia postawę Polaków wobec sytuacji politycznej w Wielkopolsce w końcu 1918 r.; ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu; ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska.

Wymaganie z podstawy programowej: II Rzeczpospolita w latach 1921–1939

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: Naczelnik Państwa, konstytucja marcowa; zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922); identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego; omawia postanowienia konstytucji marcowej; wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy, sanacja, konstytucja kwietniowa; zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935); identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego; opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego; charakteryzuje rządy sanacyjne; przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej.

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: system parlamentarny, czynne i bierne prawo wyborcze, hiperinflacja, wojna celna; zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (26 I 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922); identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfatego, Ignacego Daszyńskiego, Władysława Grabskiego; charakteryzuje zadania, jakie stanęły przed władzami odradzającej się Polski; wyjaśnia znaczenie terminów: piłsudczycy, obóz sanacyjny, autorytaryzm, wybory brzeskie, proces brzeski; zna daty: dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930), procesu brzeskiego (1932); identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego, Macieja Rataja; omawia przyczyny zamachu majowego; charakteryzuje przebieg zamachu majowego.

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu: mała konstytucja; zna datę wprowadzenia podziału na województwa (1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919); wymienia postanowienia małej konstytucji; omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza; przedstawia przejawy kryzysu rządów parlamentarnych; charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926; wyjaśnia znaczenie terminów: dekret, nowela sierpniowa, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, „cuda nad urną”; zna daty: uchwalenia noweli sierpniowej (2 VIII 1926), wyboru Ignacego Mościckiego na prezydenta ; (1 VI 1926), śmierci Józefa Piłsudskiego (12 V 1935); identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego, Władysława Sikorskiego;

przedstawia politykę sanacji wobec opozycji; omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego.

BARDZO DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata; identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya; przedstawia okoliczności pierwszych wyborów prezydenckich; charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej; wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej; wyjaśnia znaczenie terminów: grupa pułkowników, grupa zamkowa, Obóz Zjednoczenia Narodowego; zna daty: powołania rządu „Chjeno-Piasta” (10 V 1926), powstania BBWR (1928), powstania Centrolewu (1929), Kongresu Obrony Prawa i Wolności (29 VI 1930), powstania OZN-u (1937); identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Adama Koca; porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa; ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926; charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie; ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli; ocenia metody, jakimi władze sanacyjne walczyły z opozycją polityczną.

Wymaganie z podstawy programowej: Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy; wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię; wymienia różnice między Polską A i Polską B; wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą odgrywał Centralny Okręg Przemysłowy; omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej; wyjaśnia, w jaki sposób władze odrodzonego państwa polskiego walczyły z analfabetyzmem; wyjaśnia znaczenie terminu Enigma; identyfikuje postać Władysława Reymonta; przedstawia najważniejsze osiągnięcia kultury polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym.

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu reforma walutowa; zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937); identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego; omawia reformy rządu Władysława Grabskiego; przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni i jego znaczenie dla polskiej gospodarki; przedstawia założenia 4-letniego planu gospodarczego Eugeniusza Kwiatkowskiego

i jego realizację; wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja narodowa, asymilacja państwowa, getto

ławkowe; zna datę reformy Janusza Jędrzejewicza (1932); identyfikuje postać Janusza Jędrzejewicza; wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym; prezentuje osiągnięcia polskiej literatury w okresie dwudziestolecia międzywojennego; wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych; społeczną II Rzeczypospolitej; wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa; omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej; zna datę otrzymania Literackiej Nagrody Nobla przez Władysława Reymonta (1924); identyfikuje postacie: Stefana Żeromskiego, Zofię Nałkowską, Marię Dąbrowską, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima, Stanisława Ignacego Witkiewicza.

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu reforma rolna zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), początku wielkiego kryzysu (1929); przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości omawia założenia i realizację reformy rolnej; charakteryzuje wielki kryzys gospodarczy w Polsce; wyjaśnia znaczenie terminów: *numerus clausus*; opisuje sytuację społeczną Polski w międzywojennej Polsce; charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców; omawia stosunki polsko-żydowskie; wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II Rzeczypospolitej; wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, ekspresjonizm, funkcjonalizm, lwowska szkoła matematyczna; identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Eugeniusza Bodo, Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury; wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej; przedstawia rozwój kinematografii polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym.

BARDZO DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu magistrala węglowa; wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej; opisuje sposoby przezwyciężania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej; przedstawia działania podjęte ; zna daty: przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931), zbliżenia się Ruchu Narodowo-Radykalnego do Obozu Zjednoczenia Narodowego (1937); charakteryzuje przykłady realizacji polityki asymilacyjnej w latach 30. XX w.; wyjaśnia znaczenie terminów: awangarda, styl narodowy, katastrofizm, formizm, skamandryci, *art déco*, Awangarda Krakowska; zna daty: powstania PKP (1926), powstania PLL LOT (1929); identyfikuje postacie: Tadeusza Kotarbińskiego; Floriana Znanieckiego, Stefana Banacha, Hugona Steinhausa; wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia; przedstawia nurty w polskiej literaturze oraz grupy poetyckie, jakie rozwinęły się w okresie dwudziestolecia międzywojennego.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej;

ocenia znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej; ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego; ocenia położenie mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej; ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej; ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym

Wymaganie z podstawy programowej: Droga do wojny.

DOPUSZCZAJĄCY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu: aneksja, *Anschluss*, oś Berlin–Rzym–Tokio (państwa osi); zna daty: *Anschlussu* Austrii (III 1938), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939); identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera; wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch; wymienia cele, jakie przyświecały państwom totalitarnym w polityce zagranicznej; zna datę układu polsko-francuskiego (II 1921); identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego; wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia, które z nich miały stanowić gwarancję bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej; zna daty: paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939), polsko-brytyjskiego sojuszu polityczno-wojskowego (25 VIII 1939); wskazuje na mapie obszary, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS; przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.; wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow.

DOSTATECZNY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: *appeasement*, remilitaryzacja; zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), wojny domowej w Hiszpanii (1936–1939), ataku Japonii na Chiny (1937), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938), zajęcia Zaolzia przez Polskę (X 1938), identyfikuje postać Francisco Franco; przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii; przedstawia przyczyny *Anschlussu* Austrii; wymienia postanowienia konferencji w Monachium; charakteryzuje kolejne etapy podboju Europy przez Adolfa Hitlera do sierpnia 1939 r.; wyjaśnia znaczenie terminów: „korytarz”, polityka równowagi i „równych odległości”; zna daty: układu polsko-rumuńskiego (III 1921), traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934); identyfikuje postać Józefa Becka; omawia stosunek państw sąsiednich do II Rzeczypospolitej; charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko--niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia znaczenie terminów: eksterytorialność; zna daty: zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938), polsko-brytyjskich gwarancji pomocy w razie ataku Niemiec (IV 1939), wypowiedzenia przez Niemcy deklaracji

o niestosowaniu przemocy z Polską (IV 1939); identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Józefa Becka; wskazuje na mapie Zaolzie, tzw. „korytarz”; omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich; wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow.

DOBRY

Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu państwo marionetkowe ; zna daty: przywrócenia powszechnej służby wojskowej w Niemczech (1935), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939); identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina ; przedstawia proces militaryzacji Niemiec; wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej; omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej; przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej; charakteryzuje sytuację w Europie pod koniec lat 30. XX w.’; wyjaśnia znaczenie terminu Międzymorze; zna daty: układu w Rapallo (1922), układu w Locarno (1925); przedstawia koncepcję Józefa Piłsudskiego dotyczącą prowadzenia polityki zagranicznej i przykłady jej realizacji; omawia ideę Międzymorza i wyjaśnia przyczyny jej niepowodzenia; wskazuje zagrożenia, jakie stwarzały dla Polski układy z Rapallo i Locarno; opisuje polską politykę zagraniczną w latach 30. XX w.; zna daty: przedstawienia po raz pierwszy propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (X 1938), przedstawienia po raz ostatni propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (III 1939), przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939); wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej; wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r.; przedstawia okoliczności zawarcia paktu Ribbentrop–Mołotow.

BARDZO DOBRY

Uczeń: zna daty: aneksji Mandzurii przez Japonię (1931), podboju Libii przez Włochy (1932), wojny włosko–abisyńskiej (1935–1936), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), zbombardowania Guerniki (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939); identyfikuje postacie: Édouarda Daladiera, Józefa Tiso; wyjaśnia wpływ polityki *appeasementu* na politykę zagraniczną Niemiec; charakteryzuje włoską ekspansję terytorialną do 1939 r.; wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie; wyjaśnia znaczenie terminu wojna prewencyjna; wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały układy w Rapallo i Locarno; wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały polsko--radziecki traktat o nieagresji i polsko--niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy; przedstawia przyczyny konfliktu polsko--czechosłowackiego o Zaolzie; charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko--francuskie w przededniu II wojny światowej ; wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera.

CELUJĄCY

Uczeń: ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium; ocenia skutki polityki *appeasementu* dla Europy; ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej; ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzi; ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich.

Wymagania edukacyjne z zajęć technicznych dla ucznia klasy IV

Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą**, jeśli: zna podstawowy zasób pojęć, rozumie je i potrafi opisać zjawiska fizyczno-techniczne; przy sporządzaniu dokumentacji stosuje piktogramy, symbole, schematy; wykonuje proste projekty; zna właściwości podstawowych surowców i materiałów; dobiera odpowiedni materiał do zaprojektowanej konstrukcji; przy pomocy nauczyciela właściwie organizuje czas pracy; zna podstawowe urządzenia techniczne, narzędzia, przyrządy i przybory; pod nadzorem nauczyciela organizuje stanowisko pracy, oszczędza materiały; dba o ład i porządek na stanowisku pracy.

Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną**, jeśli: zna podstawowy zasób pojęć, rozumie je i potrafi opisać zjawiska fizyczno-techniczne; sporządza prostą dokumentację techniczną według zasad rysunku technicznego i normalizacji; przy sporządzaniu dokumentacji stosuje piktogramy, symbole, schematy; wykonuje proste projekty; zna właściwości podstawowych surowców i materiałów; dobiera odpowiedni materiał do zaprojektowanej konstrukcji; zna podstawowe operacje technologiczne i wykonuje je prawidłowo; projektuje proces technologiczny dla danego przedmiotu (ustala kolejność czynności); przy pomocy nauczyciela właściwie organizuje czas pracy; zna podstawowe urządzenia techniczne, narzędzia, przyrządy i przybory; dobiera właściwie narzędzia do operacji technologicznej, poprawnie się nimi posługuje; pod nadzorem nauczyciela organizuje stanowisko pracy, oszczędza materiały; zachowuje ergonomiczną postawę podczas pracy; dba o ład i porządek na stanowisku pracy.

Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą** jeśli: swobodnie posługuje się słownictwem technicznym, rozumie je stosuje zasady rysunku technicznego i normalizacji przy sporządzaniu samodzielnych projektów; zna właściwości surowców i materiałów oraz ich cechy; dobiera właściwy materiał do zaprojektowanej przez siebie konstrukcji; ustala proces wytwórczy, dobiera właściwe operacje technologiczne; zna budowę i działanie narzędzi; bezpiecznie i ergonomicznie organizuje swoje stanowisko pracy; dba o ład i porządek na stanowisku pracy;

Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą** jeśli: swobodnie posługuje się słownictwem technicznym, rozumie je i stosuje w wypowiedziach, używając wiele pojęć specjalistycznych; stosuje zasady rysunku

technicznego i normalizacji przy sporządzaniu samodzielnych projektów; czyta i analizuje gotowe dokumentacje techniczne oraz instrukcje obsługi, zna właściwości surowców i materiałów oraz ich cechy; dobiera właściwy materiał do zaprojektowanej przez siebie konstrukcji; ustala proces wytwórczy, dobiera właściwe operacje technologiczne; obsługuje prawidłowo urządzenia techniczne; samodzielnie dobiera narzędzia, przyrządy i przybory do właściwego procesu obróbczego; zna budowę i działanie narzędzi, stosuje je prawidłowo podczas operacji technologicznych, usuwa podstawowe usterki; bezpiecznie i ergonomicznie organizuje swoje stanowisko pracy; oszczędnie i ekologicznie stosuje materiały; dba o ład i porządek na stanowisku pracy.

Uczeń otrzymuje **ocenę celującą** jeśli: swobodnie posługuje się słownictwem technicznym, rozumie je i stosuje w wypowiedziach, używając wiele pojęć specjalistycznych; argumentuje swoje stanowisko; stosuje zasady rysunku technicznego i normalizacji przy sporządzaniu samodzielnych projektów; czyta

i analizuje gotowe dokumentacje techniczne oraz instrukcje obsługi, opracowuje własne projekty lub zgłasza racjonalizatorskie pomysły usprawniające gotowe projekty; zna właściwości surowców i materiałów oraz ich cechy; dobiera właściwy materiał do zaprojektowanej przez siebie konstrukcji; ustala proces wytwórczy, dobiera właściwe operacje technologiczne; obsługuje prawidłowo urządzenia techniczne; samodzielnie dobiera narzędzia, przyrządy i przybory do właściwego procesu obróbczego; zna budowę i działanie narzędzi, stosuje je prawidłowo podczas operacji technologicznych, usuwa podstawowe usterki; bezpiecznie i ergonomicznie organizuje swoje stanowisko pracy; oszczędnie i ekologicznie stosuje materiały; ustala harmonogram i czas pracy; dba o ład i porządek na stanowisku pracy; pełni funkcje grupowego, narzędziowego lub porządkowego.

Wymagania edukacyjne z zajęć technicznych dla ucznia klasy V

Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą**, jeśli: zna zasady ruchu prawostronnego, szczególnej ostrożności i ograniczonego zaufania, rozumie potrzebę stosowania środków ostrożności podczas prowadzenia psów na drodze, wie, jakie znaki drogowe są szczególnie ważne dla pieszych, identyfikuje sygnały dawane przez policjanta kierującego ruchem, zna zasady przechodzenia przez jezdnie w miejscach wyznaczonych i nieoznakowanych, zna znaki i sygnały drogowe związane z bezpieczeństwem na przejazdach tramwajowych i kolejowych, zna zasady przechodzenia przez skrzyżowania, przejazdy tramwajowe i kolejowe, wie, co to znaczy być widzianym, zna zasady poruszania się po drogach przy złej widoczności, zna elementy odbłaskowe i umie je stosować,

rozpoznaje znaki drogowe występujące w pobliżu przystanków komunikacji publicznej; odczytuje informacje z rozkładów jazdy na przystankach, zna zasady bezpiecznego oczekiwania na przystanku, wie, jakie prawa i obowiązki ma pasażer komunikacji publicznej oraz uczeń korzystający z autobusu szkolnego, zna obowiązki pasażera samochodu osobowego, zna zasady właściwego wsiadania i wysiadania z samochodu, wymienia zachowania pasażera, które przeszkadzają kierującemu samochodem; zna przeznaczenie rozkładów jazdy, czyta drogowskazy, zna zasady bezpiecznego zachowania na szlakach turystycznych, zna zasady bezpiecznego zachowania nad wodą i na wodzie, wie, w jaki sposób są oznaczone trasy narciarskie, zna telefony alarmowe i sposoby wzywania pomocy; zna ogólne zasady użytkowania roweru, rozpoznaje elementy obowiązkowego wyposażenia roweru, wykonuje proste czynności związane z obsługą roweru, zna warunki uzyskania karty rowerowej, poprawnie wykonuje zadania praktyczne z techniki jazdy rowerem, zna znaczenie używania kasku rowerowego, odpowiedniego ubrania i elementów odblaskowych, wymienia miejsca na drogach publicznych, wydzielone do jazdy rowerem, identyfikuje znaki i sygnały drogowe dla rowerzystów, zna zasady poruszania się po drogach rowerowych, wyjaśnia, na czym polegają poszczególne manewry, odczytuje znaki drogowe związane z wykonywaniem manewrów, zna sygnały i znaki drogowe ważne dla pieszych i rowerzystów, zna znaki pionowe i poziome związane udzielaniem pierwszeństwa przejazdu, wie, kto ma pierwszeństwo na prostym odcinku drogi, zna rodzaje skrzyżowań i obowiązujące na nich zasady pierwszeństwa przejazdu, rozpoznaje sygnały i znaki drogowe na przejazdach kolejowych i tramwajowych, zna przyczyny wypadków drogowych spowodowanych przez rowerzystów; umie wezwać pomoc i udzielić wyczerpujących informacji o zdarzeniu.

Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną** jeśli spełnia wymagania dla oceny dopuszczającej oraz: rozumie hierarchię ważności norm, znaków, sygnałów oraz poleceń w ruchu drogowym, wymienia rodzaje dróg i rozpoznaje ich elementy, zna rodzaje przejść przez jezdnie i ich oznakowania, rozpoznaje pojazdy uprzywilejowane w ruchu drogowym, wie o zagrożeniach mienia w środkach komunikacji publicznej, zna zasady właściwego wsiadania i wysiadania oraz bezpiecznego oddalania się z przystanku, identyfikuje znaki turystyczne, zna zasady postępowania w razie uczestnictwa w wypadku lub jego zauważenia, zna podstawowe wyposażenie apteczki pierwszej pomocy, zna sposoby ochrony młodszych dzieci przed nieszczęśliwymi wypadkami; wie, co to są czynności natychmiastowe; wie, jak się zachować wobec osoby przytomnej lub nieprzytomnej; wie, dlaczego stosuje się rękawiczki ochronne podczas udzielania pierwszej pomocy.

Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą** jeśli spełnia wymagania dla oceny dopuszczającej i dostatecznej oraz: uzasadnia potrzebę ustanowienia zasad w ruchu drogowym, stosuje w życiu codziennym zasadę ruchu prawostronnego, wskazuje miejsca i okoliczności, w których mają zastosowanie zasady

szczególnej ostrożności i ograniczonego zaufania, charakteryzuje drogę w mieście i na wsi, rozumie kod graficzny znaków drogowych (kolor i kształt), przewiduje skutki nieprzestrzegania hierarchii ważności norm, znaków, sygnałów oraz poleceń w ruchu drogowym, klasyfikuje przejścia przez jezdnię w odniesieniu

do bezpieczeństwa pieszych, rozpoznaje różne rodzaje skrzyżowań i ich oznakowania, poprawnie interpretuje i stosuje się do znaków i sygnałów na przejazdach tramwajowych i kolejowych, wyodrębnia elementy odróżniające pojazdy uprzywilejowane w ruchu od innych pojazdów, stosuje zasady bezpiecznego zachowania na drodze przy złej widoczności, wyjaśnia, gdzie, kiedy, jak i dlaczego należy nosić elementy odblaskowe, posługuje się mapą komunikacyjną i planem miasta, umie zabezpieczyć własne mienie przed kradzieżą w czasie podróży, stosuje na co dzień zasady bezpiecznego i kulturalnego zachowania w miejscach publicznych, przewiduje zagrożenia wynikające z niewłaściwego wsiadania lub wysiadania z samochodu, wyjaśnia znaczenie stosowania w pojazdach pasów bezpieczeństwa oraz fotelików ochronnych, stosuje zasady bezpiecznego i kulturalnego zachowania w samochodzie, czyta rozkłady jazdy, rozumie oznaczenia i informacje podawane na szlakach turystycznych, czyta mapy i przewodniki turystyczne, stosuje zasady bezpieczeństwa związane z turystyką, wyjaśnia skróty GOPR i WOPR, planuje podstawowe wyposażenie apteczki turysty, umie przedstawić algorytm postępowania w razie nieszczęśliwego wypadku, zna informacje zawarte w instrukcji obsługi roweru i umie z nich korzystać, rozumie działanie przekładni łańcuchowej, rozumie konieczność doskonalenia techniki jazdy rowerem, jeździ rowerem w kasku ochronnym, charakteryzuje drogi rowerowe, zgodnie z ich oznakowaniami, stosuje wymaganą ostrożność na przejazdach dla rowerzystów, prezentuje właściwy sposób wykonania poszczególnych manewrów, rozróżnia rodzaje, kształty i barwy znaków drogowych, przyporządkowuje treść znaku do danej sytuacji drogowej, rozpatruje zasady pierwszeństwa przejazdu zgodnie z hierarchią postępowania w ruchu drogowym, przewiduje zagrożenia wynikające z niestosowania się do znaków drogowych, analizuje okoliczności i sytuacje mogące zagrażać bezpieczeństwu rowerzystów oraz innych uczestników ruchu drogowego, analizuje przyczyny wypadków i sposoby zapobiegania im, potrafi ocenić sytuację na miejscu wypadku i swoje możliwości udzielenia pomocy, umie zabezpieczyć miejsce wypadku, umie udzielić pierwszej pomocy w drobnych urazach, umie wskazać zagrożenia bezpieczeństwa młodszych dzieci.

Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą** jeśli spełnia wymagania dla oceny dobrej, dopuszczającej i dostatecznej oraz: klasyfikuje niebezpieczne zachowania pieszych, mogące być przyczyną wypadków drogowych, planuje sposoby poprawy bezpieczeństwa pieszych na drodze, przewiduje zagrożenia i wybiera bezpieczne przejścia przez jezdnie, wskazuje i omawia przykłady stosowania

zasady szczególnej ostrożności i ograniczonego zaufania przy przechodzeniu przez jezdnie, planuje sposoby poprawy bezpieczeństwa pieszych na drodze w trudnych warunkach atmosferycznych i przy złej widoczności, planuje bezpieczną i najkrótszą trasę do wyznaczonego celu podróży, stosuje środki ostrożności w kontaktach z obcymi w miejscach publicznych, w czasie podróży środkami komunikacji publicznej i indywidualnej klasyfikuje zachowania pieszych i kierowców w odniesieniu do zagrożenia bezpieczeństwa proponuje, jak zachęcać do dbania o przystanki komunikacji zbiorowej oraz środki transportu publicznego, planuje bezpieczną trasę wycieczkową, dostosowaną do możliwości wszystkich jej uczestników, wyjaśnia, na czym polega praca służb ratowniczych, analizuje zachowania narciarzy mogące zagrażać bezpieczeństwu własnemu i innych miłośników tego sportu, udziela pomocy w razie nieszczęśliwego wypadku, przewiduje zagrożenia wynikające z jazdy niesprawnym rowerem, planuje dodatkowe wyposażenie roweru i rowerzysty, zwiększające jego bezpieczeństwo na drodze, przewiduje zagrożenia wynikające z niewłaściwego wykonywania manewrów, poprawnie interpretuje znaczenie odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych uczestników ruchu drogowego, podejmuje działania związane z niesieniem pomocy poszkodowanym.

Uczeń otrzymuje **ocenę celującą** jeśli spełnia wymagania dla oceny dobrej, dopuszczającej, dostatecznej i bardzo dobrej oraz: projektuje rozwiązania poprawy bezpieczeństwa młodszych dzieci w domu i na podwórku potrafi zaprojektować sposób doskonalenia jazdy rowerem i zachęca do tego innych, formułuje problem wspólnego korzystania z dróg rowerowych przez pieszych i rowerzystów, selekcjonuje zachowania pieszych i rowerzystów zagrażające ich bezpieczeństwu w pobliżu przejazdów kolejowych i tramwajowych, wyjaśnia konieczność ustępowania pierwszeństwa przejazdu pojazdom uprzywilejowanym w ruchu drogowym, wyjaśnia, jak należy rozumieć zasadę ograniczonego zaufania w ruchu drogowym.

Wymagania edukacyjne z zajęć technicznych dla ucznia klasy VI

Oceniana tematyka	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Wpływ umeblowania i wystroju mieszkania na samopoczucie	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jak powinno być oświetlone miejsce do	Uczeń potrafi: wyjaśnić pojęcia: ciąg komunikacyjny, rzut poziomy	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jaki wpływ na samopoczucie człowieka	Uczeń potrafi: zaplanować kolorystykę wyposażenia mieszkania	Uczeń potrafi: racjonalnie rozplanować rozmieszczenie pomieszczeń

człowieka. Projektowanie umeblowania mieszkania	pracy; w bezpieczny sposób posługiwać się podstawowymi narzędziami do obróbki papieru	mieszkania, ściana nośna, ściana działowa, trzon kominowy; odczytać rzut poziomy mieszkania; w prawidłowy, bezpieczny sposób posługiwać się podstawowymi narzędziami do obróbki papieru	mają: kształt i ustawienie mebli, zastosowane kolory, oświetlenie itp., zaprojektować umeblowanie mieszkania zgodnie z zasadami ergonomii; prawidłowo ciąć, zaginać i sklejać karton	zgodnie z potrzebami mieszkańców;	dla poszczególnyc h członków rodziny
Zasady racjonalnego urządzenia kuchni. Zasady prawidłowego przechowywani a produktów pożywczych	Uczeń potrafi wyjaśnić: dlaczego kuchenka i chłodziarka nie mogą stać obok siebie; dlaczego kuchenka gazowa nie może stać pod oknem; jak przygotować produkty do przechowywan ia w	Uczeń potrafi: wyjaśnić, co to jest ciąg roboczy i zaprojektować go z pomocą nauczyciela; prawidłowo rozmieścić produkty żywnościowe w chłodziarce	Uczeń potrafi: samodzielnie zaprojektować ciąg roboczy; wskazać odpowiednie miejsce na ustawienia chłodziarki	Uczeń potrafi: Zaprojektować rozmieszczenie sprzętu w kuchni z uwzględnieniem ergonomii i zasad bhp	

	chłodziarce				
Savoir-vivre przy stole	Uczeń potrafi: kulturalnie zachować się przy stole	Uczeń potrafi: prawidłowo ułożyć podstawowe elementy nakrycia stołu	Uczeń potrafi: prawidłowo nakryć do stołu	Uczeń potrafi: obsłużyć biesiadników zgodnie z zasadami dobrego wychowania	
Wykonanie elementów wystroju stołu	Uczeń potrafi: prawidłowo ułożyć serwetki w serwetniku	Uczeń potrafi: wykonać elementy zdobnicze stołu według podanego wzoru	Uczeń potrafi: ubrać stół zgodnie z istniejącymi w tym zakresie tradycjami		Uczeń potrafi: zaprojektować wystrój stołu w zależności od okoliczności
Racjonalne korzystanie z instalacji wodno-kanalizacyjnej	Uczeń potrafi: prawidłowo zareagować, gdy zostanie uszkodzona instalacja wodociągowa; prawidłowo zareagować, gdy zostanie uszkodzona instalacja kanalizacyjna	Uczeń potrafi: podjąć działania mające na celu oszczędzanie wody	Uczeń potrafi: odczytać schemat instalacji wodno-kanalizacyjnej; wyjaśnić znaczenie oszczędzania wody	Uczeń potrafi wyjaśnić: skutki marnotrawstwa wody; co to jest rzut pionowy domu	Uczeń potrafi wyjaśnić: jak dostarczano wodę do domów w czasach, gdy nie było wodociągów
Ekonomiczne korzystanie z systemów grzewczych	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jak można zmniejszyć koszty	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jakie czynniki mają wpływ na koszty ogrzewania	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jak ciepło rozchodzi się w powietrzu,		Uczeń potrafi: wyciągać prawidłowe wnioski z

	ogrzewania mieszkania	mieszkania			przeprowadzo nych doświadczeń
Wyjaśnienie istoty prądu elektrycznego. Bezpieczne korzystanie z energii elektrycznej. Koszty związane z korzystaniem z energii elektrycznej	Uczeń potrafi wyjaśnić: co to jest bezpiecznik i tablica rozdzielcza; jak postąpić, gdy w domu zgaśnie światło; wyjaśnić, jak należy postąpić w przypadku porażenia prądem	Uczeń potrafi: wyjaśnić, co to jest obwód elektryczny i odbiornik elektryczny; wyjaśnić, co to jest pion energetyczny, puszki rozgałęźne; zlokalizować w domu przewody elektryczne; odczytać schemat instalacji elektrycznej; narysować i zmontować obwód szeregowy	Uczeń potrafi: wyjaśnić, co to jest prąd elektryczny, wyjaśnić, co to jest natężenie i napięcie prądu, narysować i zmontować obwód równoległy, wyjaśnić, jaka jest różnica między obwodem szeregowym i równoległym	Uczeń potrafi: wyjaśnić, od czego zależy ilość zużytej energii elektrycznej, wyjaśnić, w jaki sposób można oszczędzać energię elektryczną,	Uczeń potrafi wyjaśnić, co to jest moc urządzeń elektrycznych, zdiagnozować , dlaczego w obwodzie nie płynie prąd
Bezpieczne korzystanie z urządzeń gazowych	Uczeń potrafi: wskazać miejsca, które może sam obsługiwać, wyjaśnić, jak należy postąpić, gdy w	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jakie zagrożenia istnieją przy nieprzestrzeganiu zasad bhp, wyjaśnić, dlaczego przewody	Uczeń potrafi: odczytać schemat instalacji gazowej, wyjaśnić, jakie działania należy podjąć w celu	Uczeń potrafi wyjaśnić: jakie skutki niesie za sobą marnotrawstw o gazu; dlaczego główne zawory	

	<p>pomieszczeniu czuć zapach gazu</p>	<p>gazowe są malowane na żółto</p>	<p>oszczędności gazu</p>	<p>gazowe są umieszczane na zewnątrz budynków</p>	
<p>Realizacja projektu</p>	<p>Uczeń wykonuje z pomocą kolegów powierzone mu zadania</p>	<p>Uczeń samodzielnie wykonuje powierzone mu zadania</p>	<p>Uczeń potrafi wspólnie z innymi: podejmować decyzję dotyczącą formy opracowania projektu, opracować plan pracy i jej podział między członków grupy</p>	<p>Uczeń potrafi: podjąć decyzję dotyczącą wyboru tematu, dopilnować prawidłowego przebiegu pracy,</p>	<p>Uczeń potrafi: w sposób uporządkowan y, interesujący przeprowadzić prezentację</p>
<p>Klasyfikacja urządzeń technicznych. Budowa urządzeń technicznych. Schematy blokowe</p>	<p>Uczeń potrafi: wyjaśnić, według jakich kryteriów można przeprowadzać klasyfikację urządzeń technicznych, sklasyfikować urządzenia techniczne według wykonywanej</p>	<p>Uczeń potrafi przeprowadzić klasyfikację urządzeń technicznych według wykonywanej pracy i ich konstrukcji</p>	<p>Uczeń potrafi wyjaśnić: czym różnią się urządzenia mechaniczne od elektromechani cznych, do czego służą i jak działają przekładnie</p>		<p>Uczeń potrafi: wyróżnić w urządzeniach zespół napędowy, przekładnie i zespół roboczy, narysować schemat blokowy wybranego urządzenia technicznego</p>

	pracy				
Regulacje stosowane w urządzeniach technicznych	Uczeń potrafi: wyjaśnić na dowolnym przykładzie (np. pralki), jakie zmiany w ostatnich latach nastąpiły w budowie urządzeń	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jakie zmiany w technice mają związek ze zmniejszeniem uciążliwości pracy	Uczeń potrafi wyjaśnić: jakie zmiany w technice mają związek z niezawodnością działania urządzeń, jak działają proste regulatory poziomu cieczy	Uczeń potrafi wyjaśnić: jak zmiany wprowadzane w urządzeniach technicznych wpływają na zwiększenie bezpieczeństwa użytkowania i niezawodność działania urządzeń,	Uczeń potrafi wyjaśnić: jak działają regulatory temperatury
Zasady bezpiecznego korzystania z urządzeń technicznych	Uczeń potrafi: wymienić dokumenty, w których należy szukać potrzebnych informacji, dotyczących obsługi urządzeń, wymienić działania zabronione w czasie korzystania z urządzeń technicznych	Uczeń potrafi wyszukiwać w instrukcji potrzebne informacje na temat obsługi urządzenia	Uczeń potrafi: korzystać z informacji na temat obsługi i konserwacji urządzenia zawartych w instrukcji i karcie gwarancyjnej urządzenia	Uczeń potrafi: wymienić informacje, które powinny się znajdować w instrukcji obsługi, wyjaśnić zasady bezpiecznego korzystania z urządzeń technicznych	
Urządzenia	Uczeń potrafi	Uczeń potrafi	Uczeń potrafi		Uczeń potrafi

grzewcze	wymienić urządzenia grzewcze stosowane w domu	wyjaśnić zasady bezpiecznego korzystania z urządzeń grzewczych	wyjaśnić, co może być elementem grzejnym w urządzeniach		wyjaśnić: jakie zadanie w urządzeniu realizują: element grzejny, śmigło i termostat
Nowoczesne urządzenia w domu. Urządzenia do obróbki termicznej produktów spożywczych. Urządzenia pomagające w utrzymaniu czystości	Uczeń potrafi wyjaśnić: jakie środki ostrożności należy zachować, posługując się poszczególnymi urządzeniami, jakie niebezpieczeństwa wiążą się z korzystaniem z kuchenki mikrofalowej	Uczeń potrafi: dobrać naczynia, które mogą być używane w kuchence mikrofalowej, wybrać odpowiedni program, przygotować potrawy do obróbki termicznej w kuchence mikrofalowej	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jakie informacje są istotne dla użytkowników kuchenki mikrofalowej, opisać wady i zalety poszczególnych urządzeń, wyjaśnić, jak działa kuchenka mikrofalowa, wyjaśnić, jakie informacje są istotne dla użytkowników odkurzacza	Uczeń potrafi: opisać wady i zalety poszczególnych urządzeń do obróbki termicznej produktów spożywczych, wyjaśnić, jak działa kuchenka mikrofalowa, wyjaśnić, jakie informacje są istotne dla użytkowników zmywarki,	Uczeń potrafi: uzasadnić przewagę nowoczesnych urządzeń do usuwania kurzu nad tradycyjnym odkurzaczem

Wymagania edukacyjne z plastyki dla ucznia klasy IV

O wyobraźni, naśladowaniu rzeczywistości i zabawie. Artyści malują to, co lubią. / „Ludzie, rośliny i zwierzęta w ogrodzie sztuki”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który: orientacyjne określania znaczenie sztuki dla człowieka, znajomość wybranych tematów dzieł sztuki, dziedzin plastyki i znaczenia wyobraźni w tworzeniu

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który : tworzy barwną uproszczoną, kompozycje plastycznej na dowolny temat o małej ilości elementów, niewielkiej oryginalności, stosowanie prostych form do uzupełnienia pracy kolażem

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który określanie znaczenia sztuki dla artysty, znajomość roli artysty, różnorodnych tematów dzieł sztuki, dziedzin plastyki, określanie znaczenia wyobraźni w tworzeniu, wskazywanie i opisywanie dzieł opartych na odtwarzaniu rzeczywistości oraz grze wyobraźni

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który tworzy wieloelementową kompozycje na dowolny temat, kreatywność, pomysłowość w ujęciu tematu, kompozycji, stosowaniu ciekawych zestawień kolorów, wzbogacanie pracy poprzez stosowanie ciekawych form plastycznych wykonanych techniką kolażu

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który : tworzy pracę oryginalnego autoportretu

Jak pracuje artysta? / „Wśród gałązek, krzewów i pajęczyn”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość prostych rzeczy w naturze przypominających kreskę

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określanie związku używanego narzędzia z różnorodnością uzyskiwanych kresek w rysunku na podstawie własnej twórczości i wybranego dzieła plastycznego

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który znajomość wielu różnych rzeczy w naturze przypominających kreskę

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który, określa wpływy używanego narzędzia na tworzenie różnorodnych kresek w rysunku; określanie charakteru kresek we własnych pracach i opisywanie ich w różnych poznanych dziełach plastycznych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzy oryginalne wieloelementowe kompozycje linearnej inspirowanej naturą, przedstawiającej przedmioty zbliżone formą do kreski , trafne oddawanie kreską formy i charakteru przedstawianych obiektów

Teatr cieni. / „O kocie i jego wspanych – zwierzęta domowe i dzikie” lub „W gospodarstwie wiejskim, ogrodzie zoologicznym i cyrku”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęcia konturu, narysowanie określonych przedmiotów za pomocą rysunku konturowego

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wskazuje kontur w wybranym dziele plastycznym

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje zakomponowanie prostej, typowej pracy plastycznej na określony temat, posługiwanie się konturem, kreską wykonaną różnymi narzędziami, umieszczenie niewielkiej ilości elementów w kompozycji

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wybranych cech przedstawianych zwierząt i ich otoczenia

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęcia konturu, rozumienie abstrakcyjnego charakteru tego pojęcia, określanie konturów różnorodnych przedmiotów, szkicowanie konturów różnymi narzędziami, wskazywanie różnorodnego sposobu posługiwania się konturem przez, inspirowanie się naturą, oddawanie najbardziej charakterystycznych cech zwierząt i ich otoczenia w pracy plastycznej; posługiwanie się konturem w wycinance sylwetek zwierząt, poprzedzone obserwacją charakterystycznych cech określonych gatunków

Kreska jako środek wyrazu artystycznego. / „Wielkie ryby w oceanie” lub „Domy w tajemniczym miasteczku”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który tworzenie za pomocą kreski oryginalnego napisu, którego forma w trafny sposób oddaje przekazywane treści

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który rozumienie znaczenia kreski jako środka artystycznego wyrazu, nadającego pracom różny charakter, np. nastój, porównywanie kresek w kilku wybranych dziełach plastycznych

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzy za pomocą kreski wybranymi narzędziami oryginalnej, wieloelementowej kompozycji, pokazującej kreskę jako środek wyrazu artystycznego, który wpływa na zróżnicowany charakter pracy

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: rozumie znaczenie kreski jako środka artystycznego wyrazu, nadającego pracom różny charakter, np. nastój, porównywanie kresek w kilku wybranych dziełach plastycznych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który za pomocą kreski wybranymi narzędziami realizuje projekt oryginalnej, wieloelementowej kompozycji, pokazującej kreskę jako środek wyrazu artystycznego, który wpływa na zróżnicowany charakter pracy.

Ślady przedmiotów, ślady różnych materiałów. / Kompozycja abstrakcyjna lub dowolna

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość pojęcia grafiki jako dziedziny sztuki i grafika jako twórcy, rozumienie odbijania matrycy jako sposobu powstawania odbitek

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wykazuje znajomość reprodukcji przynajmniej dwóch dzieł graficznych, określanie kreski jako środka wyrazu w grafice odbijanie różnych materiałów mogących budować matrycę.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzenia matrycy z przynajmniej dwóch rodzajów materiałów o zróżnicowanej powierzchni

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który wykonuje odbitki z samodzielnie przygotowanej matrycy (płytki)

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość i definiowania pojęcia grafiki jako dziedziny sztuki i grafika jako twórcy rozumienie odbijania matrycy (powielenia) jako sposobu powstawania odbitek, wyjaśnianie sposobu powstawania różnorodnych dzieł graficznych na skutek odbijania płyt z różnych materiałów, używania różnych narzędzi do wykonania płyt, odbijania ich pod prasą graficzną, opisywanie kilku różnych dzieł graficznych, wskazywanie różnorodnie zastosowanej kreski jako zasadniczego środka wyrazu artystycznego w grafice

Frotaż (przecierka). / „Kompozycja w kole” lub „Smoki i dinozaury”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który określa frotaż jako techniki graficznej, rozumienie, na czym polega technika frotażu

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który znajomość wybranego dzieła powstałego techniką frotażu

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który wykonuje frotaż z dowolnej matrycy, powstałej z materiału o chropowatej powierzchni, wykonanie matrycy i odbitki do frotażu o zaplanowanej, prostej kompozycji

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który określa i omawia specyfikę frotażu jako techniki graficznej, omawianie, na czym polega tworzenie techniką frotażu matrycy i odbitki, znajomość i opisywanie kilku wybranych dzieł wykonanych techniką frotażu

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonanie ciekawego frotażu (czarno-białego lub barwnego) z dowolnej matrycy lub wykorzystanie nietypowego materiału do wykonania frotażu, wykonanie ciekawie zakomponowanej matrycy i odbitki techniką frotażu

O barwie i malowaniu.

Jak technika, przybory malarskie i podłoża zmieniają obrazy? / „W dżungli” lub „W lesie”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa cechy malarstwa jako dziedziny plastyki, malarza jako twórcy, obrazów, dzieł malarskich, wybranych technik i narzędzi

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który definiuje cechy kreski i barwy jako zasadniczych środków wyrazu wykorzystywanych w malarstwie

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opisuje barwy kresek w wybranym obrazie

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: określa definicje malarstwa jako dziedziny plastyki, malarza jako twórcy, obrazów jako dzieł malarskich, wybranych technik (malarstwa akwarelowego, olejnego, mozaiki, witrażu, kolażu) i narzędzi

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który dokładne określa kreski i barwy jako zasadniczych środków wyrazu wykorzystywanych w malarstwie, trafne opisywanie barw i kresek w kilku wybranych obrazach

Barwy czyste – podstawowe i pochodne. / „Tęczowy ogród” lub „Rajski ptak”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który definiuje określanie barw podstawowych i pochodnych oraz sposobu tworzenia barw pochodnych

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który samodzielnie uzyskuje barwy pochodne w modelu koła barw, obserwowanie i wyodrębnianie barw podstawowych i pochodnych w naturze oraz we wskazanym obrazie

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który w trakcie tworzenia prostej kompozycji z wyobraźni o niewielkiej ilości elementów, w której zastosowane są barwy podstawowe i pochodne

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który definiuje określanie barw podstawowych i pochodnych, wskazywanie sposobu tworzenia barw pochodnych, stosowania ich w dziełach sztuki i wykorzystywania w życiu codziennym

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który samodzielnie uzyskuje barwy pochodne w modelu koła barw, staranność wykonania, obserwowanie i wyodrębnianie barw podstawowych i pochodnych w naturze oraz w różnych dziełach sztuki, tworzenie oryginalnej, złożonej kompozycji z wyobraźni o dużej ilości elementów, w której zastosowane są ciekawie zestawione barwy podstawowe i pochodne, posługiwanie się różnymi sposobami mieszania barw w pracy plastycznej

Barwy ciepłe i zimne. / „W niebieskich lub różowych okularach – portrety” lub

Ocena dopuszczająca określanie barw ciepłych i zimnych, odwoływanie się do skojarzeń z życiem codziennym, określanie, porównywanie temperatury barw cieplejszych i chłodniejszych.

Ocena dostateczna określanie i porównywanie temperatury barw w modelu koła barw; ocena tworzenie prostej kompozycji w barwach ciepłych i zimnych

Ocena bardzo dobra wskazywanie barw ciepłych i zimnych w różnych dziełach malarskich, porównywanie temperatury barwy

Ocena celująca tworzenie oryginalnej kompozycji, złożonej pod względem formy i ilości elementów w barwach ciepłych i zimnych

Gama barwna. Akcent kolorystyczny. Wiele akcentów, jeden akcent. / „Pokaz fajerwerków”, „Samotna łódka na morzu” lub „Zdobycza szczytu”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wąskiej gamy barw ciepłych i wąskiej gamy barw zimnych oraz szerokiej gamy barw

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który znajomość pojęcia akcentu kolorystycznego, różniącego się temperaturą w stosunku do gamy kolorystycznej obrazu , określanie gamy kolorystycznej, akcentów w stroju i obrazie

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który ,znajomość pejzażu jako tematu malarskiego ,wykonanie barwnej, uproszczonej kompozycji w określonej wąskiej gamie kolorystycznej z akcentami

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: dobra znajomość barw wchodzących w zakres wąskiej gamy barw ciepłych i wąskiej gamy barw zimnych, tonacji oraz szerokiej gamy barw, znajomość i wyjaśnianie pojęcia akcentu kolorystycznego, różniącego się temperaturą w stosunku do gamy kolorystycznej obrazu, wyjaśnianie znaczenia akcentu barwnego w obrazie , opisywanie, określanie gamy kolorystycznej, tonacji i akcentów w strojach, obrazach, najbliższym otoczeniu i w naturze.

Ocena celująca wykonanie barwnej, oryginalnej kompozycji w wąskiej gamie kolorystycznej z akcentami , znajomość znaczenia jednego lub wielu akcentów w kompozycji

Boże Narodzenie. Gwiazdki, aniołki, łańcuchy ze słomek i innych materiałów. Podsumowanie wiadomości o kresce, barwach podstawowych i pochodnych, gamach barwnych

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który znajomość tradycji świątecznych i ich znaczenia, inspirowanie się tradycyjnymi ozdobami świątecznymi i tworzenia własnych

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wykonywanie prostych ozdób świątecznych o zróżnicowanych kształtach i barwach

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który dokonywania prostego podziału pracy na zasadnicze etapy, planowanie kolejności czynności podczas wykonywania ozdób świątecznych, znajomość tradycji świątecznych i ich znaczenia, zauważenie wpływu sztuki ludowej i tradycji ludowych na tradycje świąteczne

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje twórcze inspirowanie się tradycyjnymi ozdobami świątecznymi i tworzenie własnych, nawiązujących do nich oryginalnych ozdób , staranne wykonywanie prostych i złożonych ozdób świątecznych o zróżnicowanych kształtach, przemyślanej kompozycji, kolorystyce i detalach .

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który dokonywanie szczegółowego podziału pracy na etapy, planowanie kolejności czynności podczas wykonywania ozdób świątecznych

Kiermasz ozdób świątecznych i przedmiotów dekoracyjnych na wyznaczony cel. / Bombka, serwetka świąteczna, kubek, świecznik

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego współpraca i współdziałanie, uświadomienie sobie znaczenia podjętych prac na potrzeby aukcji na określony cel

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, którego znajomość tematu tradycji świątecznych, tradycyjnych świątecznych motywów dekoracyjnych i wykorzystywania ich podczas dekorowania przedmiotów użytkowych

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzy proste pod względem graficznym barwnych kompozycji dekoracyjnych na przedmiotach użytkowych

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, którego współpraca, współdziałanie, podejmowanie inicjatywy, uświadomienie sobie znaczenia podjętych prac na potrzeby aukcji na określony cel

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego znajomość tradycji świątecznych, tradycyjnych świątecznych motywów dekoracyjnych, twórcze zainspirowanie się nimi podczas dekorowania przedmiotów użytkowych, tworzenie prostych i złożonych pod względem graficznym, przemyślanych barwnych kompozycji dekoracyjnych na przedmiotach użytkowych

Zasada równowagi. / „W kosmosie. O wielkiej planecie i małych meteorach” lub „Kamyczki i kamienie”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada p znajomość pojęcia kompozycji i komponowania

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość barw lekkich i ciężkich , proste określanie cech kompozycji, w której spełniona jest zasada równowagi

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który wskazuje równowagę w wybranym dziele malarskim, tworzenie barwnej kompozycji o niewielkiej ilości elementów, w której widoczne jest dążenie do równowagi.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: znajomość i określanie pojęcia kompozycji i komponowania jako tworzenia układu elementów plastycznych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który znajomość barw lekkich i ciężkich, określanie ich znaczenia dla uzyskiwania równowagi w kompozycji , określanie różnorodnych cech kompozycji, w której spełniona jest zasada równowagi (wielkość, rozmieszczenie, barwa elementów), wskazywanie równowagi w kilku zróżnicowanych dziełach malarskich , tworzenie oryginalnej barwnej, wieloelementowej kompozycji zgodnie z zasadą równowagi

Kompozycja symetryczna. / „Koronkowy liść” lub „Drzewo”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który określa cechy symetrii, kompozycji symetrycznej

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który zauważania cechy symetrii w przyrodzie i dziełach sztuki

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzy kompozycie symetrycznej o niewielkiej ilości elementów z osią symetrii

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który zauważanie symetrii w przyrodzie, dziełach sztuki, życiu codziennym, np. formie przedmiotów

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie oryginalnej, nietypowej kompozycji symetrycznej o dużej ilości elementów składowych, ciekawie zakomponowanej po obu stronach osi symetrii

Kompozycja rytmiczna. Różne rytmy. / „Widok przez ogrodzenie”, „Tkanina we wzory” lub „Wieżowce”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który określanie zasadniczych cech rytmu i kompozycji rytmicznej

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który zauważanie rytmu w dziełach plastycznych i w innych dziedzinach życia, zauważanie i opisywanie prostego rytmu w dziele plastycznym

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzenie różnych prostych kompozycji rytmicznych różnymi technikami

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: określanie różnorodnych rytmów, określanie cech rytmu, kompozycji rytmicznej, zauważanie, porównywanie cech rytmu w dziełach plastycznych i innych dziedzinach życia (określanie podobieństw i różnic)

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który zauważanie różnorodnych rytmów w wybranych dziełach plastycznych o zróżnicowanym charakterze, tworzenie oryginalnych kompozycji rytmicznych różnymi technikami

Wielki dyskotekowy bal. Przygotowanie elementów dekoracyjnych na bal tematyczny

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego podejmowanie współpracy, współdziałanie podczas działań zespołowych, planowanie kolejności czynności i etapów pracy

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wykonuje z prostych elementów dekoracyjnych, których forma podporządkowana jest całości dekoracji, stosowanie określonej kolorystyki w wykonywanych częściach dekoracji

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który podejmuje, współdziałanie podczas prac zespołowych, inicjowanie działań, planowanie kolejności czynności, konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który wykonuje z prostych i złożonych elementów dekoracyjnych, których forma, kolorystyka i wielkość podporządkowana jest całości dekoracji; łączenie mniejszych elementów w większe segmenty

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który stosuje w określonej, przemyślanej kolorystyki w mniejszych i większych częściach dekoracji

O sztuce mojego regionu

Sztuka ludowa. / „Wycinanki jak ludowe hafty – drzewa, ludzie, zwierzęta”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada ego znajomość cech sztuki ludowej i artystów ludowych

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wybranych cech, charakterystycznych dzieł sztuki ludowej najbliższego regionu znajomość wyglądu stroju ludowego regionu , tworzenie prostej wycinanki nawiązującej do sztuki ludowej

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech sztuki ludowej, kolorystyki, tematyki, formy i rodzajów dzieł, artystów ludowych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wybranych cech charakterystycznych dzieł sztuki najbliższego regionu, rozpoznawanie i określanie cech charakterystycznych kompozycji, motywów i specjalności regionalnych , dobra znajomość i opisywanie wyglądu stroju ludowego regionu

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, tworzy realizacje oryginalnej kompozycji wycinanki, nawiązującej formą, charakterem, kolorystyką do sztuki ludowej.

Co to są przepróchy? / „Dwa podobne obrazy”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech sztuki ludowej najbliższej okolicy , określanie cech ludowego malarstwa

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość metody „przepróch” jako sposobu tworzenia kilku podobnych obrazów , tworzenie dwóch prostych, podobnych do siebie prac malarskich na wybranym podłożu; posługiwanie się elementami metody „przepróch” podczas tworzenia kompozycji

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech sztuki ludowej najbliższej okolicy, określanie specyficznych dziedzin ludowego rzemiosła najbliższej okolicy

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który używa określonej kolorystyki, tematyki, formy (np. uproszczenie kształtów), charakterystycznych podłoży ludowego malarstwa (szkło, drewno)

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzy dwie ciekawe pod względem tematu, formy i pomysłu, podobnych do siebie prac malarskich na wybranym podłożu; rozumienie znaczenia i posługiwanie się w pracy metodą „przepróch”

Kalendarz świąteczny. Wielkanoc. / „Pisanka z wielkim ogonem lub skrzydłami, czyli o pawiu, lisie, wiewiórce i smoku, które przebrały się za pisanki w wielkim koszyku wielkanocnym”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość tradycji świątecznych, ludowych dekoracji świątecznych palm, pisanek , znajomość zdobień pisanek charakterystycznych dla regionu, wykonanie dekoracji pisanki, dodanie elementów przestrzennych

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który dokonuje tworzenia prostej ilustracji rysunkowej przedstawiającej elementy dekoracji świątecznych (koszyczek, serwetka)

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość tradycji świątecznych, określanie ich znaczenia dla rodziny, grupy społecznej i przekazywania tradycji, znajomość ludowych dekoracji świątecznych palm, pisanek ,dobra znajomość, opisywanie zdobień pisanek charakterystycznych dla regionu

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który :realizuje wykonanie oryginalnej dekoracji pisanki, dodanie do niej ciekawych, starannie wykonanych elementów przestrzennych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który ilustrowanie wybranych tradycji świątecznych, tworzenie oryginalnej, barwnej kompozycji przedstawiającej elementy dekoracji świątecznych (koszyczek, serwetka)

Co to jest plama? / „Dywan w plamy”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który znajomość pojęcia plamy barwnej w malarstwie

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określanie luźnego i zwartego układu plam barwnych oraz plam barwnych otoczonych konturem, wskazywanie ich na prostych przykładach

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który , tworzenie prostych, różnych układów plam barwnych we własnych pracach plastycznych

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: znajomość, definiowanie, określanie pojęcia plamy barwnej w malarstwie , definiowanie, określanie luźnego i zwartego układu plam barwnych, plam barwnych otoczonych konturem, wskazywanie ich w różnych dziełach sztuki

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzy formy różnych układów plam barwnych, ciekawych pod względem kolorystyki i kompozycji we własnych pracach plastycznych

Tajemnice faktury. / „Pochmurne niebo”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który znajomość pojęcia faktury oraz określanie jej różnic w dziełach zależnie od sposobów nakładania farb, a w konsekwencji zróżnicowania powierzchni obrazów

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wskazywanie zróżnicowanej faktury na prostych przykładach

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzenie kilkuelementowej, prostej kompozycji, w której występują plamy barwne o zróżnicowanej fakturze

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: znajomość, definiowanie pojęcia faktury oraz określanie jej różnic w dziełach zależnie od sposobów nakładania farb, a w konsekwencji zróżnicowania powierzchni obrazów , wskazywanie zróżnicowanej faktury w różnych dziełach malarskich, porównywanie wpływu różnic faktury na wyraz, odbiór nastroju obrazów

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzenie oryginalnej, wieloelementowej, ciekawie zakomponowanej pracy, w której występują plamy barwne o zróżnicowanej fakturze

Uroki akwareli. / „Odbicia w wodzie”, „Fontanna” lub „Wodospad”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który określa różnic faktury związanych z zastosowaną techniką malarską

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określanie faktury plam w akwareli

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który omawianie wybranych cech dzieła namalowanego akwarelami , orientacyjne określanie pojęcia lawowania w malarstwie akwarelowym , wykonanie techniką akwareli prostej kompozycji przedstawiającej

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który dostrzega różnicę dokładnego określenia różnic faktury związanych z zastosowaną techniką malarską, np. farby plakatowe, akwarela ,określanie faktury, różnego sposobu malowania plam w akwareli, omawianie różnorodnych dzieł malarskich namalowanych techniką akwareli, zróżnicowanych pod względem faktury plam ,określanie, definiowanie pojęcia lawowania w malarstwie akwarelowym

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykonuje techniką akwareli ciekawej kompozycji przedstawiającej wykorzystanie możliwości techniki, posługiwanie się lawowaniem

Rysunek z natury. Dlaczego artyści podobne rzeczy malują w różny sposób?

Ocena dopuszczająca obserwowanie natury, inspirowanie się nią i przedstawianie jej w prostej pracy plastycznej

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który komponuje w pracy plastycznej z natury, orientacyjne określanie proporcji przedmiotów, próba różnicowania faktury przedmiotów w rysunku

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który, określa prostych przyczyn różnorodności dzieł sztuki, różnic w twórczości artystów

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje komponowanie ciekawej pracy plastycznej z natury, świadomy wybór przedstawianego motywu i dążenie do zachowania równowagi układu elementów, określanie, mierzenie proporcji przedmiotów, przedstawianie zróżnicowanej faktury przedmiotów w rysunku otrzymuje uczeń, który określanie różnorodnych przyczyn zróżnicowanej formy, tematyki dzieł z związanej m.in. z indywidualnością artysty, zauważanie tej zależności we własnych pracach

Od przedmiotu do jego znaku. / „Żywioty i zjawiska atmosferyczne”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjne określanie cech formy prostego znaku plastycznego

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określanie miejsc, w których spotykamy się ze znakami plastycznymi, określanie treści i sposobu jej przekazywania, tworzenie prostych znaków graficznych

ilustrujących wybrane zjawisko (np. przyrodnicze, atmosferyczne) lub przedmiot za pomocą tradycyjnych technik lub przy użyciu komputera

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który dokładne określanie, omawianie cech formy prostego znaku plastycznego

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: określanie miejsc, w których spotykamy się ze znakami plastycznymi, określanie treści i sposobu jej przekazywania

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzenie ciekawych pod względem formy plastycznej, starannych, prostych znaków plastycznych ilustrujących wybrane zjawisko (przyrodnicze, atmosferyczne), stan, przedmiot za pomocą tradycyjnych technik i przy użyciu komputera

Znaki złożone. / „Mój order”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który definiuje określanie cech złożonych znaków plastycznych, porównywanie znaków prostych i złożonych

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który znajomość uniwersalnego charakteru przekazu znaków złożonych

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech logo; otrzymuje uczeń, który: określanie, definiowanie cech, formy złożonych znaków plastycznych, porównywanie form, przekazu prostych i złożonych znaków, znajomość wybranych znaków złożonych i przekazywanych przez nie treści, komponowanie przynajmniej dwóch elementów w złożony znak plastyczny, tworzenie logo, tworzenie złożonego znaku plastycznego o konkretnym przesłaniu, np. orderu

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość uniwersalnego charakteru przekazu znaków złożonych i odczytywanie go na podstawie różnych znanych znaków złożonych, np. dotyczących akcji społecznych, działalności instytucji, znajomość cech logo, rozumienie znaczenia jego rozpoznawalności, opisywanie formy

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który znajomość wybranych znaków złożonych i przekazywanych przez nie różnorodnych treści, przemyślane, celowe komponowanie dwóch lub kilku elementów w złożony, oryginalny znak plastyczny, tworzenie logo o ciekawej formie plastycznej, tworzenie oryginalnego, przemyślanego, złożonego znaku plastycznego o konkretnym przesłaniu, np. orderu

Wycieczka

Oglądamy wystawę. Opowiadamy o dziełach. / „Portrety oglądających wystawę i ich reakcje na dzieła” lub „Nowa wersja zapamiętanego obrazu”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który odbiór dzieł sztuki, odpowiednie zachowanie w galerii sztuki

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określa różnic między pośrednim i bezpośrednim kontaktem z dziełami sztuki, znajomość pojęcia reprodukcja

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęć wystawa (ekspozycja), katalog wystawy; wypowiedzi prostych opinii o obrazach, zauważanie w nich niektórych środków artystycznego wyrazu; aktywny odbiór dzieł sztuki, odpowiednie zachowanie w galerii sztuki

Ocena bardzo dobra określanie różnic między pośrednim i bezpośrednim kontaktem z dziełami sztuki, określanie znaczenia i walorów jednej i drugiej formy kontaktu ze sztuką, definiowanie pojęcia reprodukcja, realizm (pojęcie wprowadzone w sposób opisowy), formułowania refleksji o wystawie, oglądanych dziełach w formie prostej kompozycji plastycznej –przedstawienia portretów widzów oglądających wystawę lub własnej wersji zapamiętanego obrazu

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykazuje znajomość pojęć wystawa (ekspozycja) i katalog wystawy, określanie ich znaczenia, wypowiedzi opinii, własnego zdania o obrazach, zauważanie i opisywanie zastosowanych w nich środków artystycznego wyrazu, formułowanie refleksji o wystawie, oglądanych dziełach w formie oryginalnej kompozycji plastycznej, przedstawienia portretów widzów oglądających wystawę lub tworzenie własnej, oryginalnej wersji zapamiętanego obrazu

W świecie przedmiotów użytecznych

„Skrzynia na skarby”, „Niepowtarzalna torba na laptopa” lub „Balowa torebeczka Kopciuszka”

Ocena dopuszczająca - określanie rzemiosła artystycznego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty rzemieślnika

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który ma znajomość cech sztuki użytkowej; znajomość różnorodności form przedmiotów użytkowych

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który wykonywanie przestrzennych przedmiotów użytkowych z różnych materiałów i projektowanie przedmiotów użytkowych w rysunku, dobra znajomość rzemiosła artystycznego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty rzemieślnika, sposobu wykonywania przedmiotów użytkowych

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: określanie zakresu sztuki użytkowej, porównywanie sztuki użytkowej i nieużytkowej, znajomość i opisywanie różnorodności form przedmiotów użytkowych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykonywanie ciekawych, przemyślanych pod względem formy plastycznej, przestrzennych przedmiotów użytkowych z różnych materiałów i wykonywanie oryginalnych, rysunkowych projektów przedmiotów użytkowych

W świecie projektanta. / „Kolorowe samochody” lub „Stroje na różne okazje”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który określa cechy wzornictwa przemysłowego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty projektanta

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który dokonuje porównania zasadniczych cech rzemiosła artystycznego i wzornictwa przemysłowego oraz sposobu pracy artysty rzemieślnika i artysty projektanta, orientacyjne określanie pojęcia formy i funkcji przedmiotu oraz jego funkcjonalności, obserwowanie przemian formy dawnych i nowych wybranych, charakterystycznych przedmiotów o tej samej funkcji

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonanie projektu współczesnego przedmiotu użytkowego (samochodu lub stroju), próba dostosowania formy do funkcji przedmiotu i upodobań użytkownika, dobra znajomość, określanie cech wzornictwa przemysłowego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty projektanta

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: dokonywanie porównania różnorodnych cech rzemiosła artystycznego i wzornictwa przemysłowego oraz sposobu pracy artysty rzemieślnika i artysty projektanta, dobra znajomość i definiowanie pojęcia formy i funkcji przedmiotu oraz jego funkcjonalności, obserwowanie, omawianie przemian formy dawnych i nowych wybranych różnych przedmiotów o tej samej funkcji, zauważanie nowych przedmiotów o nowych funkcjach

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykonanie ciekawego, przemyślanego projektu współczesnego przedmiotu użytkowego (samochodu lub stroju), dobre dostosowanie formy do funkcji przedmiotu i upodobań użytkownika (kolorystyka, dekoracja)

Wycieczka. Uważny obserwator – piękno otoczenia, ciekawy zabytek, oryginalna budowla współczesna,

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który obserwowanie interesujących obiektów przyrodniczych, zabytków, współczesnych budowli, krajobrazów, roślin w najbliższej okolicy

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wypowiedzenie swojego zdania, opinii na temat oglądanych obiektów

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który wnikliwe obserwowanie interesujących obiektów przyrodniczych, zabytków, współczesnych budowli, krajobrazów, roślin w najbliższej okolicy, wypowiedzenie ciekawych opinii, swojego zdania na temat oglądanych obiektów

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: szkicowanie, fotografowanie ciekawych fragmentów otoczenia, najbliższej okolicy, uzupełnianie wykonanego szkicu lub fotografii kolażem

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykonywanie ciekawie zakomponowanych, zaskakujących szkiców i fotografii otoczenia najbliższej okolicy, uzupełnianie wykonanego szkicu lub fotografii ciekawym, przemyślanym, zaskakującym kolażem

Lekcja powtórzeniowa. Rysunkowe powtórzenie wiadomości. Zagadki z wielkiego worka o środkach artystycznego wyrazu, rodzajach dzieł i poznanych dziedzinach sztuki

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie przedstawia wyodrębnianie najważniejszych środków wyrazu artystycznego we własnych pracach plastycznych, szkicach wykonanych na lekcji, dziełach sztuki o prostej formie, orientacyjnie określa zagadnienia na podstawie prac plastycznych

Ocenę dostateczną tworzenie szkicowych kompozycji rysunkowych, w których w przybliżony sposób zilustrowany jest określony środek artystycznego wyrazu (kreska, kolorystyka, gama, akcent, kompozycja), ukazany jest sposób przekazywania treści, np. w formie prostego i złożonego znaku plastycznego, przedstawiona jest dziedzina plastyki (malarstwo, grafika, rzemiosło artystyczne, wzornictwo przemysłowe), pokazana jest specyfika sztuki ludowej

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który precyzyjnie wyodrębnianie najważniejszych środków wyrazu artystycznego we własnych pracach plastycznych, szkicach wykonanych na lekcji, różnych dziełach sztuki, dokładne określa zagadnienia na podstawie prac plastycznych

Ocenę bardzo dobrą tworzenie szkicowych kompozycji rysunkowych trafnie ilustrujących określony środek wyrazu artystycznego (kreska, barwa, gama, akcent, kompozycja), sposób

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który przedstawia treści w formie prostego i złożonego znaku plastycznego, zilustrowana jest dziedzina plastyki (malarstwo, grafika, rzemiosło artystyczne, wzornictwo przemysłowe), pokazana jest specyfika sztuki ludowej

Światelka w mrokach dziejów. Od robienia farb do powstania obrazu. / „Zwierzę na piasku lub skale”

Ocenę dopuszczającą orientacyjna znajomość pojęć prehistoria, archeologia, archeolog i przybliżonego podziału epok sztuki prehistorycznej

Ocenę dostateczną znajomość i opisywanie wybranych, niektórych cech prehistorycznych narzędzi, przedmiotów codziennych, dzieł sztuki, kamiennych budowli, osad.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość niektórych cech malarstwa naskalnego, opisywanie niektórych cech wybranego zabytku tworzenie uproszczonej kompozycji, przedstawiającej zwierzę, nawiązującej tematyką do malarstwa naskalnego

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który, posiada znajomość sposobu uzyskiwania farb przez malarzy prehistorycznych oraz wykorzystanie ich podczas wykonywania pracy plastycznej, dobra znajomość pojęć prehistoria, archeologia, archeolog, zabytki kultury materialnej, określanie przedziałów czasowych epok sztuki prehistorycznej, znajomość i opisywanie ważnych, charakterystycznych cech prehistorycznych narzędzi, przedmiotów codziennych, dzieł sztuki, opisywanie cech różnorodnych zabytków

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego znajomość charakterystycznych cech malarstwa naskalnego (temat, kolorystyka, zastosowanie konturu, kompozycja), opisywanie cech różnorodnych zabytków, tworzenie oryginalnej pracy o ciekawej kompozycji przedstawiającej zwierzę, nawiązującej tematyką do malarstwa naskalnego, samodzielne tworzenie farb używanych przez malarzy prehistorycznych oraz dobre posługiwanie się nimi podczas wykonywania pracy plastycznej „Świątynia Słońca”, „Barwy słońca” lub „Kolory światła”. Naszyjnik z glinianych koralików, muszli, nasion i patyków

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie definiuje znajomość podziału prehistorii na epoki i umiejętność przybliżonego umiejscowienia niektórych charakterystycznych zabytków w określonych epokach

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który orientacyjnie definiuje znajomość formy i znaczenia kamiennych kręgów Stonehenge

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość podziału prehistorii na epoki i umiejętność dokonania podziału prehistorii na epoki i umiejscowienia najbardziej znanych charakterystycznych zabytków w określonych epokach, znajomość i opisywanie formy i znaczenia kamiennych kręgów Stonehenge , znajomość i opisywanie wyglądu wybranych osad z okresu żelaza na przykładzie Biskupina

Ocenę bardzo dobra : określanie, zauważanie, omawianie różnych związków osiadłego trybu życia z początkami rozwoju budownictwa i rzemiosła (np. ceramiki) , wykonania oryginalnego naszyjnika nawiązującego do najstarszych ozdób, złożonego z dużej ilości ciekawie zestawionych elementów naturalnych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzenie oryginalnej kompozycji w wąskiej gamie barw ciepłych, ilustrującej barwy słońca, dla której inspiracją jest Stonehenge

Wyjście do muzeum – w świecie dzieł sztuki. Czy wszystkie eksponowane dzieła muszą nam się podobać? O temacie i nastroju dzieł. Obrazy, które powiesilibyśmy w domu, w szkole, w bibliotece. Jak wyeksponować obraz?

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który znajomość pojęcia muzeum, wybranego rodzaju muzeum, orientacyjnie określanie specyfiki działalności, rozumienie pojęcia katalog, przewodnik (osoba), kustosz

Ocenę dostateczną , orientacyjna znajomość pojęć, za pomocą których można opisać dzieła i opisywanie niektórych cech oglądanych dzieł sztuki

Ocenę dobrą wypowiedzenie prostych opinii, własnego zdania o dziełach ,określanie niektórych cech nastroju, tematu obrazu i ich wpływu na miejsce eksponowania, dobra znajomość pojęcia muzeum,

różnych rodzajów muzeów, określanie specyfiki, zadań działalności (m.in. przechowywanie, badanie, udostępnianie dzieł), rozumienie i wyjaśnianie pojęć katalog, przewodnik (osoba), kustosz
Ocenę bardzo dobra ,wnikliwe opisywanie cech wielu oglądanych dzieł sztuki za pomocą pojęć języka plastyki, którymi można opisać obrazy, dzieła

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wypowiedzianymi ciekawymi, przemyślanymi opiniami, własnym zdaniem o dziełach , trafne określanie nastroju, tematu, przesłania obrazu i ich wpływu na miejsce eksponowania

Wymagania edukacyjne z plastyki dla ucznia klasy V

Oglądamy dzieła sztuki w albumach. Znajdujemy dzieła o określonych tematach. Konkurs drużynowy.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa znaczenie sztuki dla człowieka, znajomość wybranych tematów dzieł sztuki, dziedzin plastyki i znaczenia wyobraźni w tworzeniu.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który: realizuje tworzenie barwnej uproszczonej, kompozycji plastycznej na dowolny temat o małej ilości elementów, niewielkiej oryginalności, stosowanie prostych form do uzupełnienia pracy kolażem.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który określa znaczenia sztuki dla artysty, znajomość roli artysty, różnorodnych tematów dzieł sztuki, dziedzin plastyki, określa znaczenia wyobraźni w tworzeniu, wskazuje i opisuje dzieła oparte na odtwarzaniu rzeczywistości oraz grze wyobraźni.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który tworzy wieloelementowe kompozycje na dowolny temat, kreatywność, pomysłowość w ujęciu tematu, kompozycji, stosowaniu ciekawych zestawień kolorów, wzbogacanie pracy poprzez stosowanie ciekawych form plastycznych wykonanych techniką kolażu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzy oryginalny autoportret.

Przypomnienie wiadomości o barwie. Kolory znanych obrazów. Zmieniamy barwy znanych dzieł w naszych pracach.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość prostych rzeczy w naturze przypominających kreskę.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określa związek używanego narzędzia z różnorodnością uzyskiwanych kresek w rysunku na podstawie własnej twórczości i wybranego dzieła plastycznego.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który ma znajomość wielu różnych rzeczy w naturze przypominających kreskę.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który określa wpływ używanego narzędzia na tworzenie różnorodnych kresk w rysunku, określanie charakteru kresk we własnych pracach i opisywanie ich w różnych poznanych dziełach plastycznych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który potrafi stworzyć formę oryginalnej, wieloelementowej kompozycji linearnej inspirowanej naturą, przedstawiającej przedmioty zbliżone formą do kreski, trafne oddawanie kreską formy i charakteru przedstawianych obiektów.

Barwy dopełniające i zjawisko powidoku. Dwukolorowy pejzaż w barwach dopełniających. Sylwetka przedmiotu białym tle. (Wycinanki i grafiki komputerowe).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęcia konturu, narysowanie określonych przedmiotów za pomocą rysunku konturowego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wskazuje kontury w wybranym dziele plastycznym.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje zakomponowanie prostej, typowej pracy plastycznej na określony temat, posługuje się konturem, kreską wykonaną różnymi narzędziami, umieszczenie niewielkiej ilości elementów w kompozycji.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wybranych cech przedstawianych zwierząt i ich otoczenia.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęcia konturu, rozumienie abstrakcyjnego charakteru tego pojęcia, określanie konturów różnorodnych przedmiotów, szkicowanie konturów różnymi narzędziami. Wskazuje przykłady różnorodnego sposobu posługiwania się konturem przez artystów, zakomponowanie wieloelementowej, oryginalnej i nietypowej kompozycji plastycznej na zadany temat. Posługiwanie się konturem, ciekawą kreską wykonaną różnymi narzędziami, inspirowanie się naturą, oddawanie najbardziej charakterystycznych cech zwierząt i ich otoczenia w pracy plastycznej. Posługuje się konturem w wycinance sylwetek zwierząt, poprzedzone obserwacją charakterystycznych cech określonych gatunków.

Barwy czyste i złamane. Motyl na ziemi. Motyl na skałach.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który potrafi stworzyć za pomocą kreski oryginalnego napisu, którego forma w trafny sposób oddaje przekazywane treści.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który rozumienie znaczenia kreski jako środka artystycznego wyrazu, nadającego pracom różny charakter, np. nastój, porównywanie kresk w kilku wybranych dziełach plastycznych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi stworzyć za pomocą kreski wybranymi narzędziami oryginalnej, wieloelementowej kompozycji, pokazującej kreskę jako środek wyrazu artystycznego, który wpływa na zróżnicowany charakter pracy.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który rozumie znaczenia kreski jako środka artystycznego wyrazu, nadającego pracom różny charakter, np. nastój, porównywanie kresek w kilku wybranych dziełach plastycznych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzy za pomocą kreski wybranymi narzędziami oryginalnej, wieloelementowej kompozycji, pokazującej kreskę jako środek wyrazu artystycznego, który wpływa na zróżnicowany charakter pracy.

Zimne grzeje, a gorące chłodzi, czyli względności barw "Parasole, które chłodzą na plaży. Parasole, które ogrzewają w deszczu lub Ciepło lub zimno w tej samej kurtce." (Utrwalenie wiadomości barwie).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość pojęcia grafiki jako dziedziny sztuki i grafika jako twórcy. Rozumienie odbijania matrycy jako sposobu powstawania odbitek.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość reprodukcji przynajmniej dwóch dzieł graficznych, określanie kreski jako środka wyrazu w grafice, odbijanie różnych materiałów mogących budować matrycę.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzy matrycę z przynajmniej dwóch rodzajów materiałów o zróżnicowanej powierzchni.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który wykonuje odbitki z samodzielnie przygotowanej matrycy (płytki).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość i definiowanie pojęcia grafiki jako dziedziny sztuki i grafika jako twórcy. Rozumienie odbijania matrycy (powielenia) jako sposobu powstawania odbitek. Wyjaśnianie sposobu powstawania różnorodnych dzieł graficznych na skutek odbijania płyt z różnych materiałów, używania różnych narzędzi do wykonania płyt, odbijania ich pod prasą graficzną. Opisywanie kilku różnych dzieł graficznych, wskazywanie różnorodnie zastosowanej kreski jako zasadniczego środka wyrazu artystycznego w grafice.

Przypomnienie wiadomości o kompozycji. Różne rodzaje kompozycji z tych samych przedmiotów.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który wyjaśnia określanie frotażu jako techniki graficznej, rozumienie na czym polega technika frotażu.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wyjaśnia znajomość wybranego dzieła powstałego techniką frotażu.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonanie frotażu z dowolnej matrycy, powstałej z materiału o chropowatej powierzchni. Wykonanie matrycy i odbitki do frotażu o zaplanowanej, prostej kompozycji.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który określa i omawia specyfikę frotażu jako techniki graficznej. Omawianie, na czym polega tworzenie techniką frotażu matrycy i odbitki, znajomość i opisywanie kilku wybranych dzieł wykonanych techniką frotażu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykonuje projekt ciekawego frotażu (czarno-białego lub barwnego) z dowolnej matrycy lub wykorzystanie nietypowego materiału do wykonania frotażu. Wykonanie ciekawie zakomponowanej matrycy i odbitki techniką frotażu.

Kompozycja otwarta i zamknięta. Rozsypane owoce i warzywa. Kosz z owocami i warzywami lub rozsypane zakupy. Kosz z zakupami.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa malarstwo jako dziedziny plastyki, malarza jako twórcy, obrazów, dzieł malarskich, wybranych technik i narzędzi.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określa kreskę i barwę jako zasadniczych środków wyrazu wykorzystywanych w malarstwie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który wyjaśnia opisywanie barw i kresek w wybranym obrazie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który określa definiowanie malarstwa jako dziedziny plastyki, malarza jako twórcy, obrazów jako dzieł malarskich, wybranych technik (malarstwa akwarelowego, olejnego, mozaiki, witrażu, kolażu) i narzędzi.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który dokładnie określa kreski i barwy jako zasadniczych środków wyrazu wykorzystywanych w malarstwie. Trafne opisywanie barw i kresek w kilku wybranych obrazach.

Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika. Dyskoteka, taniec. Stojące osoby, czyli ci, którzy nie chcą tańczyć.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który określa formy powstawania barw podstawowych i pochodnych oraz sposobu tworzenia barw pochodnych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje samodzielnie uzyskiwanie barw pochodnych w modelu koła barw. Obserwowanie i wyodrębnianie barw podstawowych i pochodnych w naturze oraz we wskazanym obrazie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzy prostą kompozycję z wyobraźni o niewielkiej ilości elementów, w której zastosowane są barwy podstawowe i pochodne.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi określać pochodzenie barw podstawowych i pochodnych. Wskazywanie sposobu tworzenia barw pochodnych, stosowania ich w dziełach sztuki i wykorzystywania w życiu codziennym.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który samodzielnie uzyskuje barwy pochodne w modelu koła barw, staranność wykonania. Obserwowanie i wyodrębnianie barw podstawowych i pochodnych w naturze oraz w różnych dziełach sztuki. Tworzenie oryginalnej, złożonej kompozycji z wyobraźni o dużej

ilości elementów, w której zastosowane są ciekawie zestawione barwy podstawowe i pochodne. Posługiwanie się różnymi sposobami mieszania barw w pracy plastycznej.

Różne kompozycje w dziełach dawnych mistrzów – prezentacja komputerowa lub albumik. (Powtórzenie wiadomości o kompozycji).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie barw ciepłych i zimnych, odwoływanie się do skojarzeń z życiem codziennym. Określanie, porównywanie temperatury barw cieplejszych i chłodniejszych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określa i porównuje temperatury barw w modelu koła barw.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi stworzyć prostą kompozycję w barwach ciepłych i zimnych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który wskazuje barwy ciepłe i zimne w różnych dziełach malarskich. Porównywanie temperatury barwy.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który potrafi stworzyć oryginalną kompozycję, złożoną pod względem formy i ilości elementów w barwach ciepłych i zimnych.

Gama barwna. Akcent kolorystyczny. Wiele akcentów, jeden akcent. „Pokaz fajerwerków”, „Samotna łódka na morzu” lub „Zdobywca szczytu”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wąskiej gamy barw ciepłych i wąskiej gamy barw zimnych oraz szerokiej gamy barw.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęcia akcentu kolorystycznego, różniącego się temperaturą w stosunku do gamy kolorystycznej obrazu. Określanie gamy kolorystycznej, akcentów w stroju i obrazie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pejzażu jako tematu malarskiego. Wykonanie barwnej, uproszczonej kompozycji w określonej wąskiej gamie kolorystycznej z akcentami.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada dobrą znajomość barw wchodzących w zakres wąskiej gamy barw ciepłych i wąskiej gamy barw zimnych, tonacji oraz szerokiej gamy barw. Znajomość i wyjaśnianie pojęcia akcentu kolorystycznego, różniącego się temperaturą w stosunku do gamy kolorystycznej obrazu, wyjaśnianie znaczenia akcentu barwnego w obrazie. Opisywanie, określanie gamy kolorystycznej, tonacji i akcentów w strojach, obrazach, najbliższym otoczeniu i w naturze. Dobra znajomość i wyjaśnianie cech pejzażu jako tematu malarskiego.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonanie barwnej, oryginalnej kompozycji w wąskiej gamie kolorystycznej z akcentami. Znajomość znaczenia jednego lub wielu akcentów w kompozycji.

Boże Narodzenie. Kolorowe choinki, ozdoby choinkowe, czyli o uproszczeniu formy i fakturze. (Wprowadzenie do rzeźby).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość tradycji świątecznych i ich znaczenia. Inspirowanie się tradycyjnymi ozdobami świątecznymi i tworzenia własnych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który potrafi wykonywać prostych ozdób świątecznych o zróżnicowanych kształtach i barwach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi dokonywać prostego podziału pracy na zasadnicze etapy, planowanie kolejności czynności podczas wykonywania ozdób świątecznych. Znajomość tradycji świątecznych i ich znaczenia, zauważenie wpływu sztuki ludowej i tradycji ludowych na tradycje świąteczne.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje twórcze inspirowanie się tradycyjnymi ozdobami świątecznymi i tworzenie własnych, nawiązujących do nich oryginalnych ozdób. Staranne wykonywanie prostych i złożonych ozdób świątecznych o zróżnicowanych kształtach, przemyślanej kompozycji, kolorystyce i detalach

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który dokonuje szczegółowego podziału pracy na etapy, planowanie kolejności czynności podczas wykonywania ozdób świątecznych

Dzieło sztuki w trzech wymiarach – Rzeźba jako bryła. Papierowe ptaki.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który współpracuje i współdziała, uświadamia sobie znaczenia podjętych prac na potrzeby aukcji na określony cel

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość tradycji świątecznych, tradycyjnych świątecznych motywów dekoracyjnych i wykorzystywania ich podczas dekorowania przedmiotów użytkowych

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie prostych pod względem graficznym barwnych kompozycji dekoracyjnych na przedmiotach użytkowych

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który podejmuje współdziałanie, podejmowanie inicjatywy, uświadomienie sobie znaczenia podjętych prac na potrzeby aukcji na określony cel

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość tradycji świątecznych, tradycyjnych świątecznych motywów dekoracyjnych, twórcze zainspirowanie się nimi podczas dekorowania przedmiotów użytkowych, tworzenie prostych i złożonych pod względem graficznym, przemyślanych barwnych kompozycji dekoracyjnych na przedmiotach użytkowych

Faktura w rzeźbie. Gliniane dinozaury – różne rodzaje faktury.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęcia kompozycji i komponowania.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość barw lekkich i ciężkich, proste określanie cech kompozycji, w której spełniona jest zasada równowagi

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który wskazywanie równowagi w wybranym dziele malarskim, tworzenie barwnej kompozycji o niewielkiej ilości elementów, w której widoczne jest dążenie do równowagi

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: znajomość i określanie pojęcia kompozycji i komponowania jako tworzenia układu elementów plastycznych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który znajomość barw lekkich i ciężkich, określanie ich znaczenia dla uzyskiwania równowagi w kompozycji, określanie różnorodnych cech kompozycji, w której spełniona jest zasada równowagi (wielkość, rozmieszczenie, barwa elementów) Wskazywanie równowagi w kilku zróżnicowanych dziełach malarskich, tworzenie oryginalnej barwnej, wieloelementowej kompozycji zgodnie z zasadą równowagi

Wielka szkolna maskotka – między rzeźbą a formą przestrzenną. (Działanie integracyjne).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który określa cech symetrii, kompozycji symetrycznej

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który zauważa elementy symetrii w przyrodzie i dziełach sztuki.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie kompozycji symetrycznej o niewielkiej ilości elementów z osią symetrii, określanie, omawianie cech symetrii, kompozycji symetrycznej.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który zauważa symetrię w przyrodzie, dziełach sztuki, życiu codziennym, np. formie przedmiotów.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który samodzielnie realizuje tworzenie oryginalnej, nietypowej kompozycji symetrycznej o dużej ilości elementów składowych, ciekawie zakomponowanej po obu stronach osi symetrii.

Płaskorzeźba. Moneta lub medal okolicznościowy dla mamy, dziadka i babci z okazji ich dnia lub rzeźbiony ornament.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który określa zasadnicze cechy rytmu i kompozycji rytmicznej.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który zauważa rytm w dziełach plastycznych i w innych dziedzinach życia. Zauważanie i opisywanie prostego rytmu w dziele plastycznym.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzy różne proste kompozycje rytmiczne różnymi technikami.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który określa różnorodne rytmy, określa cechy rytmu, kompozycji rytmicznej. Zauważanie, porównywanie cech rytmu w dziełach plastycznych i innych dziedzinach życia (określanie podobieństw i różnic).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który zauważa różnorodne rytmy w wybranych dziełach plastycznych o zróżnicowanym charakterze. Tworzenie oryginalnych kompozycji rytmicznych różnymi technikami.

O formie przestrzennej. Instalacja „Przeciw uzależnieniom” lub Instalacja „Chronimy naszą planetę”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który podejmuje inicjatywę współpracy, współdziałanie podczas działań zespołowych, planowanie kolejności czynności i etapów pracy.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wykonuje proste elementy dekoracyjne, których forma podporządkowana jest całości dekoracji. Stosowanie określonej kolorystyki w wykonywanych częściach dekoracji.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który podejmuje współpracę, współdziałanie podczas prac zespołowych, inicjowanie działań, planowanie kolejności czynności, konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonywanie prostych i złożonych elementów dekoracyjnych, których forma, kolorystyka i wielkość podporządkowana jest całości dekoracji. Łączenie mniejszych elementów w większe segmenty.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który stosuje określone, przemyślane kolorystyki w mniejszych i większych częściach dekoracji.

Rzeźba ludowa. Rysunkowy projekt świątka lub ule jak rzeźby i domki – między ludowym budownictwem, rzeźbą a przedmiotami ludowego rzemiosła.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech sztuki ludowej i artystów ludowych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wybranych cech, charakterystycznych dzieł sztuki ludowej najbliższego regionu. Znajomość wyglądu stroju ludowego regionu. Tworzenie prostej wycinanki nawiązującej do sztuki ludowej.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech sztuki ludowej, kolorystyki, tematyki, formy i rodzajów dzieł, artystów ludowych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wybranych cech charakterystycznych dzieł sztuki najbliższego regionu, rozpoznawanie i określanie cech charakterystycznych kompozycji, motywów i specjalności regionalnych. Dobra znajomość i opisywanie wyglądu stroju ludowego regionu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który stworzenia oryginalnej kompozycji wycinanki, nawiązującej formą, charakterem, kolorystyką do sztuki ludowej.

Budownictwo ludowe. Malowana chata.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech sztuki ludowej najbliższej okolicy. Określanie cech ludowego malarstwa.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość metody „przepróch” jako sposobu tworzenia kilku podobnych obrazów. Tworzenie dwóch prostych, podobnych do siebie prac malarskich na wybranym podłożu, posługiwanie się elementami metody „przepróch” podczas tworzenia kompozycji.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech sztuki ludowej najbliższej okolicy, określanie specyficznych dziedzin ludowego rzemiosła najbliższej okolicy.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który określa zagadnienia kolorystyki, tematyki, formy (np. uproszczenie kształtów), charakterystycznych podłoży ludowego malarstwa (szkło, drewno).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzy dwa ciekawe pod względem tematu, formy i pomysłu, podobnych do siebie prac malarskich na wybranym podłożu; rozumienie znaczenia i posługiwanie się w pracy metodą „przepróch”.

Wielkanoc. Rzeźbimy baranki, zajaczki i kurczaczki wielkanocne. O różnych materiałach w rzeźbie tradycyjnej i współczesnej. (Powtórzenie wiadomości o rzeźbie i innych formach w przestrzeni).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość tradycji świątecznych, ludowych dekoracji świątecznych palm, pisanek. Znajomość zdobień pisanek charakterystycznych dla regionu. Wykonanie dekoracji pisanki, dodanie elementów przestrzennych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie prostej ilustracji rysunkowej przedstawiającej elementy dekoracji świątecznych (koszyczek, serwetka).

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość tradycji świątecznych, określanie ich znaczenia dla rodziny, grupy społecznej i przekazywania tradycji, znajomość ludowych dekoracji świątecznych palm, pisanek. Dobra znajomość, opisywanie zdobień pisanek charakterystycznych dla regionu.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonanie oryginalnej dekoracji pisanki, dodanie do niej ciekawych, starannie wykonanych elementów przestrzennych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje ilustrowanie wybranych tradycji świątecznych, tworzenie oryginalnej, barwnej kompozycji przedstawiającej elementy dekoracji świątecznych (koszyczek, serwetka).

Environment, instalacja – działanie w przestrzeni szkolnej o określonym przesłaniu – nawiązanie do realizowanego programu profilaktycznego. (Zapobieganie przemocy, uzależnieniom od używek, komputera itp.).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęcia plamy barwnej w malarstwie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje określanie luźnego i zwartego układu plam barwnych oraz plam barwnych otoczonych konturem, wskazywanie ich na prostych przykładach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie prostych, różnych układów plam barwnych we własnych pracach plastycznych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość, definiowanie, określanie pojęcia plamy barwnej w malarstwie. Definiowanie, określanie luźnego i zwartego układu plam barwnych, plam barwnych otoczonych konturem, wskazywanie ich w różnych dziełach sztuki.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie różnych układów plam barwnych, ciekawych pod względem kolorystyki i kompozycji we własnych pracach plastycznych.

O różnych działaniach w przestrzeni. Moja grobla na jeziorze. Nasze „Pozdrowienia z ... (nawiązanie do „Pozdrowień z Alej Jerozolimskich”).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęcia faktury oraz określanie jej różnic w dziełach zależnie od sposobów nakładania farb, a w konsekwencji zróżnicowania powierzchni obrazów.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wskazuje zróżnicowaną fakturę na prostych przykładach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie kilkuelementowej, prostej kompozycji, w której występują plamy barwne o zróżnicowanej fakturze.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość, definiowania pojęcia faktury oraz określanie jej różnic w dziełach zależnie od sposobów nakładania farb, a w konsekwencji zróżnicowania powierzchni obrazów. Wskazywanie zróżnicowanej faktury w różnych dziełach malarskich, porównywanie wpływu różnic faktury na wyraz, odbiór nastroju obrazów.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie oryginalnej, wieloelementowej, ciekawie zakomponowanej pracy, w której występują plamy barwne o zróżnicowanej fakturze.

„Odbicia w wodzie”, „Fontanna” lub „Wodospad”. O potrzebie tworzenia, ekspresji i kontakcie z naturą. Malowanie w plenerze.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który określa różnice faktury związanych z zastosowaną techniką malarską.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określa faktury plam w akwareli.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował techniki dotyczące omawianie wybranych cech dzieła namalowanego akwarelami. Orientacyjne określanie pojęcia lawowania w malarstwie akwarelowym. Wykonanie techniką akwareli prostej kompozycji przedstawiającej.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który dostrzega formę dokładnego określenia różnic faktury związanych z zastosowaną techniką malarską, np. farby plakatowe, akwarela. Określanie faktury, różnego sposobu malowania plam w akwareli. Omawianie różnorodnych dzieł malarskich

namalowanych techniką akwareli, zróżnicowanych pod względem faktury plam. Określanie, definiowanie pojęcia lawowania w malarstwie akwarelowym.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który potrafi wykonać techniką akwareli ciekawej kompozycji przedstawiającej wykorzystanie możliwości techniki, posługiwanie się lawowaniem.

Rysunek z natury. Sztuka pod gołym niebem. Zagadki. Przedstawiamy budowle o różnych funkcjach i wyobrażamy sobie ich plany.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który obserwuje z natury, inspirowanie się nią i przedstawianie jej w prostej pracy plastycznej.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który potrafi komponować prace plastyczne z natury, orientacyjne określanie proporcji przedmiotów, próba różnicowania faktury przedmiotów w rysunku.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie prostych przyczyn różnorodności dzieł sztuki, różnic w twórczości artystów.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który komponuje ciekawe prace plastyczne z natury, świadomy wybór przedstawianego motywu i dążenie do zachowania równowagi układu elementów, określanie, mierzenie proporcji przedmiotów, przedstawianie zróżnicowanej faktury przedmiotów w rysunku.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie różnorodnych przyczyn zróżnicowanej formy, tematyki dzieł z związanej m.in. z indywidualnością artysty, zauważanie tej zależności we własnych pracach.

Od przedmiotu do jego znaku. „Żywioty i zjawiska atmosferyczne”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który potrafi orientacyjne określać cechy formy prostego znaku plastycznego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje określanie miejsc, w których spotykamy się ze znakami plastycznymi, określanie treści i sposobu jej przekazywania. Tworzenie prostych znaków graficznych ilustrujących wybrane zjawisko (np. przyrodnicze, atmosferyczne) lub przedmiot za pomocą tradycyjnych technik lub przy użyciu komputera

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który dokładnie określanie, omawianie cech formy prostego znaku plastycznego.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi określać miejsca, w których spotykamy się ze znakami plastycznymi, określanie treści i sposobu jej przekazywania.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie ciekawych pod względem formy plastycznej, starannych, prostych znaków plastycznych ilustrujących wybrane zjawisko (przyrodnicze, atmosferyczne), stan, przedmiot za pomocą tradycyjnych technik i przy użyciu komputera.

Sztuka pod gołym niebem. Zagadki. Przedstawiamy budowle o różnych funkcjach i wyobrażamy sobie ich plany.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie cech złożonych znaków plastycznych, porównywanie znaków prostych i złożonych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość uniwersalnego charakteru przekazu znaków złożonych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech logo, definiowanie cech, formy złożonych znaków plastycznych, porównywanie form, przekazu prostych i złożonych znaków. Znajomość wybranych znaków złożonych i przekazywanych przez nie treści. Komponowanie przynajmniej dwóch elementów w złożony znak plastyczny. Tworzenie logo, tworzenie złożonego znaku plastycznego o konkretnym przesłaniu, np. orderu.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość uniwersalnego charakteru przekazu znaków złożonych i odczytywanie go na podstawie różnych znanych znaków złożonych, np. dotyczących akcji społecznych, działalności instytucji. Znajomość cech logo, rozumienie znaczenia jego rozpoznawalności, opisywanie formy.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wybranych znaków złożonych i przekazywanych przez nie różnorodnych treści. Przemysłane, celowe komponowanie dwóch lub kilku elementów w złożony, oryginalny znak plastyczny. Tworzenie logo o ciekawej formie plastycznej. Tworzenie oryginalnego, przemyślanego, złożonego znaku plastycznego o konkretnym przesłaniu, np. orderu.

Wycieczka. Oglądamy wystawę. Opowiadamy o dziełach. „Portrety oglądających wystawę i ich reakcje na dzieła” lub „Nowa wersja zapamiętanego obrazu”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który odbiera dzieła sztuki, odpowiednie zachowanie w galerii sztuki.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który potrafi określić różnice między pośrednim i bezpośrednim kontaktem z dziełami sztuki, znajomość pojęcia reprodukcja.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęć wystawa (ekspozycja), katalog wystawy. Wypowiadania prostych opinii o obrazach, zauważanie w nich niektórych środków artystycznego wyrazu. Aktywny odbiór dzieł sztuki, odpowiednie zachowanie w galerii sztuki.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie różnic między pośrednim i bezpośrednim kontaktem z dziełami sztuki, określanie znaczenia i walorów jednej i drugiej formy kontaktu ze sztuką, definiowanie pojęcia reprodukcja. Realizm (pojęcie wprowadzone w sposób opisowy), formułowania refleksji o wystawie, oglądanych dziełach w formie prostej kompozycji

plastycznej – przedstawienia portretów widzów oglądających wystawę lub własnej wersji zapamiętanego obrazu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęć wystawa (ekspozycja) i katalog wystawy, określanie ich znaczenia. Wypowiadanie opinii, własnego zdania o obrazach, zauważanie i opisywanie zastosowanych w nich środków artystycznego wyrazu. Formułowanie refleksji o wystawie, oglądanych dziełach w formie oryginalnej kompozycji plastycznej. Przedstawienia portretów widzów oglądających wystawę lub tworzenie własnej, oryginalnej wersji zapamiętanego obrazu.

Podsumowanie – część II Kolorowe zamki – powtórzenie wiadomości”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie rzemiosła artystycznego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty rzemieślnika.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość cech sztuki użytkowej. Znajomość różnorodności form przedmiotów użytkowych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi wykonywać przestrzenne przedmioty użytkowe z różnych materiałów i projektowanie przedmiotów użytkowych w rysunku. Dobra znajomość rzemiosła artystycznego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty rzemieślnika, sposobu wykonywania przedmiotów użytkowych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: realizuje określanie zakresu sztuki użytkowej, porównywanie sztuki użytkowej i nieużytkowej. Znajomość i opisywanie różnorodności form przedmiotów użytkowych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonywanie ciekawych, przemyślanych pod względem formy plastycznej, przestrzennych przedmiotów użytkowych z różnych materiałów i wykonywanie oryginalnych, rysunkowych projektów przedmiotów użytkowych.

Statyka i dynamika w architekturze. O architekturze bez dachu, drzwi i okien. Mosty na filarach. Mosty wiszące.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie cech wzornictwa przemysłowego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty projektanta.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który potrafi dokonywać porównania zasadniczych cech rzemiosła artystycznego i wzornictwa przemysłowego oraz sposobu pracy artysty rzemieślnika i artysty projektanta. Orientacyjne określanie pojęcia formy i funkcji przedmiotu oraz jego funkcjonalności. Obserwowanie przemian formy dawnych i nowych wybranych, charakterystycznych przedmiotów o tej samej funkcji.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonanie projektu współczesnego przedmiotu użytkowego (samochodu lub stroju), próba dostosowania formy do funkcji przedmiotu i upodobań

użytkownika. Dobra znajomość, określanie cech wzornictwa przemysłowego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty projektanta.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje dokonywanie porównania różnorodnych cech rzemiosła artystycznego i wzornictwa przemysłowego oraz sposobu pracy artysty rzemieślnika i artysty projektanta. Dobra znajomość i definiowanie pojęcia formy i funkcji przedmiotu oraz jego funkcjonalności. Obserwowanie, omawianie przemian formy dawnych i nowych wybranych różnych przedmiotów o tej samej funkcji, zauważanie nowych przedmiotów o nowych funkcjach.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonanie ciekawego, przemyślanego projektu współczesnego przedmiotu użytkowego (samochodu lub stroju), dobre dostosowanie formy do funkcji przedmiotu i upodobań użytkownika (kolorystyka, dekoracja).

Wycieczka. O potrzebie tworzenia, ekspresji i kontakcie z naturą. Malowanie w plenerze.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który realizuje obserwowanie interesujących obiektów przyrodniczych, zabytków, współczesnych budowli, krajobrazów, roślin w najbliższej okolicy.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje wypowiedzanie swojego zdania, opinii na temat oglądanych obiektów.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który wnikliwie realizuje obserwowanie interesujących obiektów przyrodniczych, zabytków, współczesnych budowli, krajobrazów, roślin w najbliższej okolicy. Wypowiedzanie ciekawych opinii, swojego zdania na temat oglądanych obiektów.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje szkicowanie, fotografowanie ciekawych fragmentów otoczenia, najbliższej okolicy. Uzupełnianie wykonanego szkicu lub fotografii kolażem.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje wykonywanie ciekawie zakomponowanych, zaskakujących szkiców i fotografii otoczenia najbliższej okolicy. Uzupełnianie wykonanego szkicu lub fotografii ciekawym, przemyślanym, zaskakującym kolażem.

Rysunkowe powtórzenie wiadomości. Zagadki z wielkiego worka o środkach artystycznego wyrazu, rodzajach dzieł i poznanych dziedzinach sztuki.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który realizuje orientacyjne wyodrębnianie najważniejszych środków wyrazu artystycznego we własnych pracach plastycznych, szkicach wykonanych na lekcji, dziełach sztuki o prostej formie, orientacyjne określanie zagadnień na podstawie prac plastycznych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie szkicowych kompozycji rysunkowych, w których w przybliżony sposób zilustrowany jest określony środek artystycznego wyrazu (kreska, kolorystyka, gama, akcent, kompozycja), ukazany jest sposób przekazywania treści, np. w formie prostego i złożonego znaku plastycznego, przedstawiona jest dziedzina plastyki (malarstwo, grafika, rzemiosło artystyczne, wzornictwo przemysłowe), pokazana jest specyfika sztuki ludowej.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje precyzyjne wyodrębnianie najważniejszych środków wyrazu artystycznego we własnych pracach plastycznych, szkicach wykonanych na lekcji, różnych dziełach sztuki, dokładne określanie zagadnień na podstawie prac plastycznych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie szkicowych kompozycji rysunkowych trafnie ilustrujących określony środek wyrazu artystycznego (kreska, barwa, gama, akcent, kompozycja).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje przedstawienia treści w formie prostego i złożonego znaku plastycznego, zilustrowana jest dziedzina plastyki (malarstwo, grafika, rzemiosło artystyczne, wzornictwo przemysłowe), pokazana jest specyfika sztuki ludowej.

Znane polskie pomniki i wybrane zabytki lub Wycieczka – pomnik i zabytki w najbliższej okolicy.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który przedstawia orientacyjną znajomość pojęć prehistoria, archeologia, archeolog i przybliżonego podziału epok sztuki prehistorycznej

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który znajomość i opisywanie wybranych, niektórych cech prehistorycznych narzędzi, przedmiotów codziennych, dzieł sztuki, kamiennych budowli, osad.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość niektórych cech malarstwa naskalnego, opisywanie niektórych cech wybranego zabytku. Tworzenie uproszczonej kompozycji przedstawiającej zwierzę, nawiązującej tematyką do malarstwa naskalnego.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który przedstawia orientacyjną znajomość sposobu uzyskiwania farb przez malarzy prehistorycznych oraz wykorzystanie ich podczas wykonywania pracy plastycznej. Dobra znajomość pojęć prehistoria, archeologia, archeolog, zabytki kultury materialnej, określanie przedziałów czasowych epok sztuki prehistorycznej. Znajomość i opisywanie ważnych, charakterystycznych cech prehistorycznych narzędzi, przedmiotów codziennych, dzieł sztuki, opisywanie cech różnorodnych zabytków.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada charakterystycznych cech malarstwa naskalnego (temat, kolorystyka, zastosowanie konturu, kompozycja), opisywanie cech różnorodnych zabytków. Tworzenie oryginalnej pracy o ciekawej kompozycji przedstawiającej zwierzę, nawiązującej tematyką do malarstwa naskalnego. Samodzielne tworzenie farb używanych przez malarzy prehistorycznych oraz dobre posługiwanie się nimi podczas wykonywania pracy plastycznej.

Podsumowanie. Kolorowe zamki – powtórzenie wiadomości.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość podziału prehistorii na epoki i umiejętność przybliżonego umiejscowienia niektórych charakterystycznych zabytków w określonych epokach.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość formy i znaczenia kamiennych kręgów Stonehenge.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość podziału prehistorii na epoki i umiejętność dokonania podziału prehistorii na epoki i umiejscowienia najbardziej znanych charakterystycznych zabytków w określonych epokach. Znajomość i opisywanie formy i znaczenia kamiennych kręgów Stonehenge. Znajomość i opisywanie wyglądu wybranych osad z okresu żelaza na przykładzie Biskupina.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie, zauważanie, omawianie różnych związków osiadłego trybu życia z początkami rozwoju budownictwa i rzemiosła (np. ceramiki). Wykonania oryginalnego naszyjnika nawiązującego do najstarszych ozdób, złożonego z dużej ilości ciekawie zestawionych elementów naturalnych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie oryginalnej kompozycji w wąskiej gamie barw ciepłych, ilustrującej barwy słońca, dla której inspiracją jest Stonehenge.

Znane polskie pomniki i wybrane zabytki lub Wycieczka – pomnik i zabytki w najbliższej okolicy.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość pojęcia muzeum, wybranego rodzaju muzeum, orientacyjne określanie specyfiki działalności, rozumienie pojęcia katalog, przewodnik (osoba), kustosz.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość pojęć, za pomocą których można opisać dzieła i opisywanie niektórych cech oglądanych dzieł sztuki.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje wypowiedanie prostych opinii, własnego zdania o dziełach. Określanie niektórych cech nastroju, tematu obrazu i ich wpływu na miejsce eksponowania. Dobra znajomość pojęcia muzeum, różnych rodzajów muzeów, określanie specyfiki, zadań działalności (m.in. przechowywanie, badanie, udostępnianie dzieł), rozumienie i wyjaśnianie pojęć katalog, przewodnik (osoba), kustosz.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który wnikliwie przedstawia opisywanie cech wielu oglądanych dzieł sztuki za pomocą pojęć języka plastyki, którymi można opisać obrazy, dzieła.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje wypowiedanie ciekawych, przemyślanych opinii, własnego zdania o dziełach. Trafne określanie nastroju, tematu, przesłania obrazu i ich wpływu na miejsce eksponowania.

Wymagania edukacyjne z plastyki dla ucznia klasy VI

Dlaczego powstają dzieła sztuki? Mój ślad w sztuce, czyli artystyczne kreacje. Co mogą przedstawiać dzieła sztuki? Sztuka dekoracyjna Sztuka tworzenia przedmiotów użytkowych. O

emocjach w sztuce. Złość. Eksperymenty twórcze, czyli w pracowniach artystów. Warsztat fotografika, czyli jak robić zdjęcia. Warsztat filmowca, czyli jak kręci się filmy. Lekcja kontrolna. Zakres wiedzy z działu: Eksperymenty twórcze, czyli w pracowniach artystów. Z czego składa się dzieło sztuki? Kompozycja, co to takiego? Bryła. Barwne fantazje – czym jest gama barwna i akcent kolorystyczny. Perspektywa, czyli jak namalować przestrzeń. Lekcja kontrolna. Zakres wiedzy z działu: Z czego składa się dzieło sztuki? Sztuka obok nas. Wzornictwo przemysłowe, czyli przedmioty codziennego użytku. Architektura i urbanistyka, czyli sztuka pięknego budowania. Lekcja kontrolna. Zakres wiedzy z działu: Sztuka obok nas. Lekcja kontrolna. Zakres wiedzy z działu: Skąd przychodzimy, kim jesteśmy?

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który: orientacyjnie określa znaczenie sztuki dla człowieka, znajomość wybranych tematów dzieł sztuk, dziedzin plastyki i znaczenia wyobraźni w tworzeniu. Niestarannie wykonuje obowiązkowe ćwiczenia. Nie opanował podstawowych wiadomości przewidzianych w programie nauczania. Pracuje niesystematycznie. Często jest nieprzygotowany do lekcji.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie barwnej uproszczonej, kompozycji plastycznej na dowolny temat o małej ilości elementów, niewielkiej oryginalności, stosowanie prostych form do uzupełnienia pracy kolażem. Poprawnie wykonuje ćwiczenia obowiązkowe. Rozróżnia dziedziny sztuki. Prowadzi zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: określanie znaczenia sztuki dla artysty, znajomość roli artysty, różnorodnych tematów dzieł sztuki, dziedzin plastyki, określanie znaczenia wyobraźni w tworzeniu, wskazywanie i opisywanie dzieł opartych na odtwarzaniu rzeczywistości oraz grze wyobraźni. Posługuje się pojęciami plastycznymi. Posiada podstawową wiedzę dotyczącą warsztatu plastycznego. Starannie wykonuje ćwiczenia obowiązkowe.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: tworzenie wieloelementowej kompozycji na dowolny temat, kreatywność, pomysłowość w ujęciu tematu, kompozycji, stosowaniu ciekawych zestawień kolorów, wzbogacanie pracy poprzez stosowanie ciekawych form plastycznych wykonanych techniką kolażu. Starannie i zaangażowaniem wykonuje ćwiczenia obowiązkowe. Bardzo dobrze opanował wiadomości objęte programem nauczania. Przejawia zainteresowanie sztuką i uczestniczy w konkursach plastycznych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: tworzenie oryginalnego autoportretu. Starannie i zaangażowaniem wykonuje ćwiczenia obowiązkowe. Przyswoił wiadomości objęte programem nauczania i uzupełnia je informacjami z innych źródeł niż podręcznik. Przejawia ogólne, zauważalne zainteresowanie sztuką (np. przez

uczestnictwo w konkursach plastycznych organizowanych zarówno w szkole, jak i poza nią). Przejawia żywe zainteresowanie twórczością artystyczną, m.in. uczestnicząc w dodatkowych zajęciach lub w pracy kółka plastycznego.

Wymagania edukacyjne z plastyki dla ucznia klasy VII

W świecie kontrastów i podobieństw – powtórzenie i przypomnienie pojęć języka plastyki dotyczących kreski, barwy, plamy, faktury, kompozycji. „Kolorowa dżungla”

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość oznaczeń dotyczących bezpiecznego i celowego posługiwania się materiałami plastycznymi.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada znajomość elementów prawa autorskiego, głównie w zakresie korzystania z materiału ilustracyjnego. Znajomość i rozumienie podstawowych pojęć dotyczących barw, plamy barwnej, faktury, kompozycji, wskazywanie ich na wybranym prostym przykładzie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje znajomość podstawowych zasad kompozycji, wskazywanie niektórych zasad i rodzajów kompozycji w wybranych charakterystycznych przykładach dzieł. Tworzenie prostej barwnej kompozycji na zadany temat, obrazującej własności barwy, różnice faktury, dążenie do uzyskania równowagi kompozycyjnej. Posługiwanie się techniką akwareli i kolażu w tworzonej pracy plastycznej.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość oznaczeń związanych z bezpiecznym posługiwaniem się materiałami plastycznymi jako środkami chemicznymi, umiejętność określania ograniczeń w stosowaniu niektórych materiałów na podstawie oznaczeń i ostrzeżeń na opakowaniach. Znajomość elementów prawa autorskiego, głównie w zakresie korzystania z materiału ilustracyjnego znajdującego się m.in. w Internecie oraz dotyczącego własności intelektualnej. Umiejętność wskazywania barw o określonych własnościach, układów plam, zróżnicowanej faktury, rodzajów kompozycji, zasady równowagi w dziełach artystów i we własnej pracy plastycznej (samodzielne analizowanie).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje znajomość podstawowych zasad kompozycji, ich znaczenia w dziełach malarskich, umiejętność omówienia ich na zróżnicowanych przykładach. Tworzenie oryginalnej, złożonej kompozycji plastycznej obrazującej omawiane zagadnienia, ciekawie interpretującej temat, wykorzystującej różnorodne możliwości techniki akwareli i kolażu.

Ciekawie rozmieszczone trójwymiarowe przedmioty, bliskie i oddalone – powtórzenie o światłocieniu, przestrzeni w obrazie i kompozycji. „Jabłko. Jabłoń. Sad”. „Zwierzęta z sześcianów”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość, rozumienie i określanie podstawowych rodzajów i zasad perspektywy zbieżnej, powietrznej, malarskiej oraz rozumienie pojęcia waloru, cieniowania i modelunku światłocieniowego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który potrafi wskazywać cechy perspektywy zbieżnej, powietrznej i malarskiej w wybranym, prostym przykładzie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość i rozumienie podstawowych zasad kompozycji plastycznych. Zastosowanie elementów perspektywy powietrznej, malarskiej i wybranego rodzaju kompozycji we własnej pracy plastycznej.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie prostych kompozycji ukazujących przestrzeń świata – nawiązanie do perspektywy malarskiej i zbieżnej, stosowanie elementów światłocienia i cieniowania.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość zasad perspektywy zbieżnej, powietrznej i malarskiej, wskazywanie różnych rodzajów perspektywy oraz sposobów ukazywania przestrzenności przedmiotów i przestrzeni w kompozycjach malarskich artystów różnych epok. Rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, ich znaczenia w dziełach malarskich, umiejętność omówienia ich na przykładach. Świadome korzystanie z zasad perspektywy i światłocienia, uzyskiwanie równowagi w kompozycji oraz stosowanie różnych rodzajów kompozycji we własnych oryginalnych pracach plastycznych. Świadome i celowe tworzenie oryginalnych kompozycji, w których będzie ukazywana przestrzeń, z wykorzystaniem niepoznanych wiadomości o perspektywie malarskiej, powietrznej i zbieżnej, światłocieniu i cieniowaniu.

Wszyscy artyści rysują. O dziedzinach plastyki. Zabawa plastyczna – rozmowa.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną wiedzę określanie zakresu dziedzin sztuk plastycznych oraz ich cech charakterystycznych, niektórych stosowanych środków wyrazu artystycznego, technik, sposobu pracy, narzędzi artystycznych określonej dziedziny sztuki.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który prosty, krótki opis niektórych dzieł różnych dziedzin sztuki. Uczestniczenie w dyskusji. Tworzenie prostego szkicu przedstawiającego artystę określonej dziedziny sztuki przy pracy.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który precyzyjnie określa zakresu dziedzin sztuk plastycznych oraz ich zasadniczych, ważnych, specyficznych cech charakterystycznych oraz środków wyrazu stosowanych przez artystów określonej dziedziny sztuki, sposobu pracy i ważnych narzędzi kilku różniących się od siebie technik.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje ciekawe rozbudowane opisywanie dzieł plastycznych wykonanych w ramach poznanych dziedzin sztuki.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który aktywnie uczestniczy w rozmowie, dyskusji o wartości, walorach określonych dziedzin plastyki; przedstawianie upodobań plastycznych, zainteresowań sztuką. Tworzenie oryginalnego, ciekawego, zaskakującego komiksowego rysunku ukazującego artystę określonej dziedziny sztuki przy pracy.

Sposoby interpretacji świata w dziele sztuki – podobieństwo, wyraz, uproszczenie. Jak pokazywać świat – prawdziwie, z uczuciem czy bez szczegółów? „Pejzaże i pogoda”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa realistyczne, ekspresyjne, syntetyczne sposoby przedstawiania świata w dziełach sztuki, wskazywanie niektórych środków plastycznych stosowanych w celu uzyskania określonej interpretacji świata w dziele sztuki.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje dokonywanie prostych porównań omawianych sposobów interpretacji świata w dziełach sztuki. Tworzenie prostych, zróżnicowanych kompozycji pejzażowych, różnymi technikami na zadany temat, w których będą widoczne różne sposoby interpretowania świata w dziełach sztuki.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi precyzyjnie określić cechy realistycznego, ekspresyjnego, syntetycznego sposobu przedstawiania świata w dziełach sztuki, wskazywanie znaczenia wielu, różnorodnych środków plastycznych stosowanych w celu uzyskania określonej interpretacji świata w dziele sztuki.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje porównywanie omawianych sposobów interpretacji świata w dziełach sztuki.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który potrafi przedstawić określanie stosowanych środków plastycznych, formy, nastroju, kompozycji dzieł.

Beztrosko, z pasją, z rozważą i w zadumie. „Widok przez promienie słońca”, „Kolorowe tancerki”, „Noc z tańczącymi gwiazdami”, „Krajobraz ze stożków, walców i kul”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie potrafi przedstawić określanie cech, impresjonizmu jako kierunku w sztuce (metody malowania obrazów, kolorystyki, tematyki), początku sztuki nowoczesnej.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość związku impresjonizmu z odkryciami końca XIX wieku. Tworzenie prostej kompozycji malarskiej, w której zastosowana jest kolorystyka i metoda malarska nawiązująca do obrazów impresjonistów.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość cech malarstwa, różnorodności postimpresjonizmu, wpływu na sztukę. Orientacyjne określanie cech, tendencji w rzeźbie końca XIX wieku na podstawie cech wybranych rzeźb Auguste’a Rodina

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który dostrzega różnice w określeniu cech impresjonizmu jako kierunku w sztuce, rozpoznawanie w dziełach metody malowania, stosowanej jasnej kolorystyki

uzależnionej od światła, kompozycji, kadrowania, tematyki z życia codziennego. Znajomość wagi, znaczenia impresjonizmu jako początku sztuki nowoczesnej.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wpływu odkryć z zakresu optyki i wynalezienia fotografii na rozwój i formę dzieł tego kierunku. Tworzenie, oryginalnej kompozycji malarskiej, w której jest odpowiednio zastosowana impresjonistyczna metoda malowania obrazów, jasna kolorystyka kadrowanie kompozycji. Dobra znajomość różnorodności, precyzyjne określanie cech malarstwa postimpresjonizmu, różnorodnego znaczenia, wpływu na sztukę początku XX wieku. *Prawda i przesłanie, symbol i metafora. „Dokąd porwano królową?”, „Lalki”, czyli dwa obrazy życia w dziele”, „Osoba jako symbol uczuć, zjawisk i żywiołów”.*

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość pojęcia stylu epoki, stylu kraju i stylu artysty.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który przedstawia orientacyjne określanie znaczenia, niektórych cech misji, przesłania twórczości artysty w okresie modernizmu na podstawie wybranych cech malarstwa, niektórych informacji na temat obrazów S. Wyspiańskiego, J. Malczewskiego, W. Wojtkiewicza.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie prostej kompozycji barwnej pastelami suchymi, w której przedstawiony jest prosty symbol, prosty obraz w alegoryczny sposób ukazujący, emocje, ważne pojęcia.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada dobrą znajomość i precyzyjne określanie pojęcia stylu kraju i stylu artysty.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie znaczenia, misji przesłania twórczości artysty w okresie modernizmu na podstawie cech malarstwa, sylwetek i wybranych obrazów S. Wyspiańskiego, J. Malczewskiego, W. Wojtkiewicza. Tworzenie przemyślanej, oryginalnej kompozycji barwnej pastelami suchymi, w której wykorzystywane są różne, ciekawie zestawione symbole; obraz ma przesłanie, przekazywane są ważne treści, emocje za pomocą innych obrazów, którym można nadać symboliczny wymiar i można je różnorodnie zinterpretować.

„Dzikie kolory”, głębia przeżyć. Po co i dlaczego zmieniamy kolory, kształty, kompozycję? „Drzewo i człowiek widziane przez fowistę i ekspresjonistę”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który w trakcie realizacji wrywkowo określa cechy fowizmu i ekspresjonizmu na podstawie orientacyjnej znajomości pojęć ekspresji, deformacji, syntezy formy.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje orientacyjne określanie znaczenia kolorystyki plam, faktury, znaczenia konturów, kompozycji w obrazach fowistów i ekspresjonistów.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje w formie wypowiedzi określanie wyrazu, nastroju dzieł fowistów i ekspresjonistów, dokonywanie prostych porównań. Tworzenie dwóch prostych kompozycji nawiązujących do fowizmu i ekspresjonizmu w celu porównania i wydobycia cech kierunków

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: precyzyjne określanie cech fowizmu i ekspresjonizmu na podstawie dokładnej znajomości pojęć ekspresji, deformacji, syntezy formy i sposobów stosowania ich w obrazach tych kierunków. Dokładne określanie znaczenia kolorystyki plam, faktury, znaczenia konturów, dynamicznej kompozycji.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje w formie wypowiedzi określanie wyrazu, nastroju, dzieł fowistów i ekspresjonistów na podstawie sposobu stosowania środków artystycznego wyrazu, formy dzieł i porównywania założeń tych kierunków. Tworzenie dwóch oryginalnych kompozycji nawiązujących do fowizmu i ekspresjonizmu, posługiwanie się odpowiednimi środkami artystycznego wyrazu, w celu wydobycia i uzmysłowienia cech obu kierunków i porównania formy i wymowy dzieł.

Nowe spojrzenie na przestrzeń i formę przedmiotów. Kolaż – ulubiona technika kubistów. Gdy plamy stają się tematem obrazów. /, „Martwa natura.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa cechy kubizmu na podstawie formy wybranego obrazu, wskazywanie uproszczeń kształtów.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość inspiracji prowadzących do powstania kubizmu. Orientacyjna znajomość niektórych dzieł Pabla Picassa. Orientacyjne określanie cech dwóch rodzajów abstrakcji, próby porównania.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, którego dobra znajomość i określanie cech kubizmu, uproszczenia natury do form geometrycznych, analizowania przestrzeni. Znajomość inspiracji, źródeł powstania kubizmu w twórczości Paula Cézanne’a, porównywanie jej ze zdobyczami kubizmu.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość sylwetki Pabla Picassa, różnorodności i przemian jego twórczości, istotnych dzieł. Precyzyjne określanie cech abstrakcji spontanicznej i geometrycznej, porównywanie cech, kolorystyki, dynamiki form.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość abstrakcyjnych dzieł wybranych polskich artystów; określanie cech unizmu. Tworzenie kompozycji oryginalnej kompozycji w duchu kubizmu, geometryzacja kształtów przedstawianych przedmiotów, obserwacja przedmiotów jednocześnie z kilku stron, sprawne posługiwanie techniką malarstwa plakatówkami i świadome zastosowanie kolażu w kompozycji. Tworzenie dwóch różnych kompozycji abstrakcyjnych zimnej i gorącej, ciekawych pod względem plastycznych rozwiązań.

Niezwykłe proporcje i zestawienia przedmiotów. „Baśniowy, nierealny sen”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który w pracy plastycznych realizuje ćwiczenia: perspektywa linearna, realizm, światłocien, gładka faktura.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa cechy surrealizmu.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wybranego dzieła Salvadora Dali. Tworzenie kompozycji surrealistycznych poprzez zaskakujące zestawienie i zmianę proporcji przedmiotów.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który precyzyjnie określa cech surrealizmu, sposobu malowania, rodzaju perspektywy, faktury obrazów, zaskakującego zestawiania przedmiotów. Dobra znajomość i interpretowanie wybranych dzieł Salvadora Dali.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje poprzez pracę twórczą oryginalnej zaskakującej kompozycji surrealistycznej.

Piękno prostych form. „Moja rzeźba kubistyczna”, „Moja rzeźba organiczna”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który realizuje orientacyjne określanie cech rzeźby kubistycznej, organicznej, konstruktywizmu w rzeźbie, określanie formy i sposobu interpretowania natury lub odejścia od niej, dokonywanie prostych porównań.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który precyzyjnie realizuje określanie cech rzeźby kubistycznej, stosowanych form, sposobu interpretowania i deformacji natury, związków z kubistycznym malarstwem. Precyzyjne określanie kształtu, syntezy formy i sposobu jej osiągnięcia, interpretowania natury w rzeźbie organicznej.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość wybranej rzeźby Xawerego Dunikowskiego. Tworzenie szkicu, prostego planu rzeźby. Tworzenie prostej rzeźby nawiązującej do rzeźby kubistycznej lub organicznej.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje precyzyjne określanie założeń konstruktywizmu i wynikającej z nich formy rzeźby. Porównywanie formy, cech rzeźb kubistycznych, organicznych, konstruktywistycznych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie przemyślanej rysunkowej koncepcji wstępnej rzeźby. Znajomość sylwetki i cech charakterystycznych rzeźb Xawerego Dunikowskiego. Tworzenie przemyślanej, oryginalnej przestrzennej kompozycji rzeźbiarskiej nawiązującej swoją formą do rzeźb kubistycznych lub organicznych.

Przyczyny i formy przemian w architekturze I połowy XX wieku. Projekt stacji kosmicznej lotniska, centrum handlowego, szkoły przyszłości lub projekt willi wtopionej w krajobraz.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa cechy form budowli i niektórych przyczyn przemian w architekturze od końca XIX do połowy XX wieku.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje określanie niektórych związków architektury z innymi dziedzinami sztuki, inspirowaniem się stylami w historii

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa pojęcia funkcja, forma budowli. Orientacyjna znajomość związku rozwoju miast z rozwojem architektury. Orientacyjnie określanie pojęcia urbanistyka, orientacyjna znajomość niektórych cech budowli Antonio Gaudiego.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: dokładnie określa cechy form budowli, czerpania z tradycji oraz przyczyn przemian w architekturze od końca XIX do połowy XX wieku związanych m.in. z rozwojem przemysłu, rozwojem miast, przemianami cywilizacyjnymi, stosowaniem nowych materiałów.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który dostrzega w określaniu związków podobieństwa architektury z innymi dziedzinami sztuki, rzeźbą i malarstwem, inspirowaniem się stylami w historii. Definiowanie pojęć funkcja, forma budowli, określanie związku funkcji i formy budowli. Dobra znajomość pojęcia urbanistyka i określanie jej związków z architekturą. Znajomość i określanie cech stylu architektonicznego, funkcjonalizmu. Znajomość sylwetki i cech budowli Antonio Gaudiego ich specyficznego charakteru. Tworzenie oryginalnego projektu współczesnej budowli o funkcji charakterystycznej dla współczesności lub wyobrażenia sobie przyszłej formy budowli, zauważanie związku formy i funkcji budowli. Projektowanie willi, domu mieszkalnego o ciekawej, oryginalnej formie, wkomponowanego w otoczenie, krajobraz.

Współczesny świat sztuki. Szukamy sensu i głębokich treści sztuki współczesnej. „Działanie, ruch, taniec i abstrakcja – wspólny obraz”, „Opakowanie owocowego jogurtu” lub „Moje pasje, zainteresowania, mój świat – projekt asamblażu”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość niektórych cech dzieł reprezentujących informel, neofigurację, tendencję zerową, o pop-art, hiperrealizm, konceptualizm.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje orientacyjne określanie znaczenia, wymowy dzieł omawianych kierunków w sztuce XX wieku. Znajomość wybranego dzieła Jacksona Pollocka, Francisa Bacona, Marka Rothko.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie kompozycji malarskiej techniką drippingu. Projektowanie prostego opakowania nawiązującego do pop-artu. Projektowanie prostego asamblażu związanego z własnymi zainteresowaniami.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: posiada bardzo dobrą znajomość określania wielu cech dzieł reprezentujących informel, neofigurację, tendencję zerową, op-art, pop-art, hiperrealizm, konceptualizm. Określanie wieloznaczności, znaczenia, wymowy dzieł i omawianych kierunków sztuki XX wieku.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada znajomość sylwetek, specyfiki twórczości i wybranych dzieł Jacksona Pollocka, Francisca Bacona, Marka Rothko. Tworzenie ciekawej, bogatej kompozycji malarskiej techniką drippingu. Projektowanie oryginalnego opakowania nawiązującego do pop-artu. Projektowanie ciekawego, złożonego asamblażu związanego z własnymi zainteresowaniami i pasjami.

„Moje dzieło land art, mój emballage ” lub „Pozdrowienia z ... – moje dzieło sztuki publicznej”, „Obraz z liter i słów”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość i wrywkowe określanie cech różnych współczesnych dzieł – (asamblaż). Znajomość wybranego dzieła Władysława Hasiora.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który tworzenie emballage nawiązującego do dzieł Christo. Znajomość dzieł Romana Opalki. Tworzenie barwnego projektu dzieła land artu z elementami kolażu.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie projektu dzieła sztuki publicznej z wykorzystaniem kolażu. Tworzenie obrazu, w którym wykorzystany jest rytm znaków, liter, słów.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada bardzo dobrą znajomość i określanie różnorodnych cech różnych rodzajów dzieł współczesnych – (asamblaż). Znajomość wybranych dzieł, specyfiki twórczości i wymowy dzieł Władysława Hasiora.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie pomysłowych, zaskakujących emballage nawiązujących do twórczości Christo. Znajomość wybranego dzieła, specyfiki twórczości i wymowy dzieł Romana Opalki. Tworzenie barwnego, ciekawego projektu dzieła land artu z elementami kolażu. Tworzenie oryginalnego barwnego projektu sztuki publicznej z wykorzystaniem przemyślanego kolażu; tworzenie oryginalnej kompozycji, w której w przemyślany i zaskakujący sposób wykorzystany jest rytm znaków, liter, słów.

Projekt asamblażu lub instalacji – przeciw przemocy i wykluczeniu.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość pojęcia awangardy i próby porównywania charakteru sztuki awangardowej i sztuki współczesnej o tradycyjnej formie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który próbuje określania w rozmowie i dyskusji walorów dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie projektu asamblażu lub instalacji przeciw przemocy i wykluczeniu, próba łączenia, rozmieszczania przedmiotów i form w przestrzeni w celu przekazania treści.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada bardzo dobrą znajomość pojęcia awangardy w sztuce i dokonywanie różnorodnych porównań charakteru i formy sztuki awangardowej i sztuki współczesnej o tradycyjnej formie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który określa w rozmowie i zajmuje stanowiska w dyskusji na temat przesłania walorów, znaczenia dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie. Tworzenie projektu oryginalnego asamblażu lub instalacji przeciw przemocy i wykluczeniu, odpowiednie, zaskakujące łączenie przedmiotów, rozmieszczanie form w przestrzeni w celu przedstawienia treści społecznych, zaplanowanie ewentualnej realizacji projektu w warunkach szkolnych.

Happening i performance, akcja plastyczna, environment – czyli jesteśmy w środku dzieła sztuki. „Ochrona ginących gatunków”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa niektóre cechy, specyfiki działań plastycznych trwających w czasie. Orientacyjne określanie i próby porównywania dzieł land artu i sztuki publicznej. Porównywanie niektórych cech dwóch wybranych działań

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który tworzenie planu, prostego scenariusza happeningu, performance’u, environmentu o tematyce ekologicznej związanej z ratowaniem ginących gatunków zwierząt.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje przeprowadzenie krótkiego działania plastycznego.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: posiada dokładną znajomość i określanie cech, specyfiki działań plastycznych trwających w czasie. Dokładne określanie cech, sposobu realizacji, specyfiki, miejsc umieszczania dzieł landartu i sztuki publicznej. Porównywanie cech kilku działań plastycznych przebiegających w określonym czasie, podporządkowania ich zasadom kompozycji plastycznej, wykorzystywania światła, dźwięku, zmienności działania

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie przemyślanego planu, ciekawego scenariusza happeningu, performance’u z elementami body art, environmentu o tematyce ekologicznej związanej z ratowaniem ginących gatunków zwierząt. Przeprowadzenie krótkiego, ciekawego, zaskakującego działania plastycznego.

Tworzymy zaskakujące obiekty sztuki, czyli o pięknie starego przedmiotu połączonego z obrazem.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość niektórych dzieł artystów polskich 2. poł. XX wieku.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje określanie niektórych cech twórczości Jerzego Nowosielskiego, Tadeusza Kantora, Adama Myjaka, Magdaleny Abakanowicz, Leona Tarasewicza.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie obiektu sztuki z połączenia przedmiotu i obrazu.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada bardzo dobrą znajomość różnych charakterystycznych dzieł artystów polskich II poł. XX wieku. Określanie wielu cech, różnorodności, specyfiki twórczości Jerzego Nowosielskiego, Tadeusza Kantora, Adama Myjaka, Magdaleny Abakanowicz, Leona Tarasewicza.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie oryginalnego obiektu sztuki z połączenia przedmiotu i obrazu o ciekawej kompozycji, formie i przekazie.

Wycieczka. Rysujemy z natury. Co jest ważniejsze – obserwacja rzeczywistości, interpretowanie świata po swoim czy też inspirowanie się naturą?

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określających działanie sposobem różnic między sposobem nawiązywania i odchodzenia od przedstawiania rzeczywistości.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje szkicowanie, komponowanie pracy.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie uproszczonej kompozycji barwnej wynikającej z wiernego obserwowania rzeczywistości lub wybranego sposobu nawiązania do niej.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie znaczenia natury w twórczości artystów i omawianie różnic między sposobem nawiązywania i odchodzenia od przedstawiania rzeczywistości.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje szkicowanie, komponowanie, tworzenie zamysłu pracy. Tworzenie ciekawej, przemyślanej kompozycji barwnej będącej wynikiem wiernego obserwowania rzeczywistości lub wybranego sposobu nawiązywania do niej.

O historii fotografii i jej rodzajach. Przekaz idei i myśli w fotografii – oryginalne zdjęcie kreacyjne. Światło w fotografii. / „Możliwe i niemożliwe” (fotomontaż).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa specyfikę fotografii jako dziedziny sztuki. Orientacyjne określanie rodzajów fotografii.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje rozpoznawanie i orientacyjne określanie rodzajów kompozycji oraz środków wyrazu w fotografii.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje komponowanie prostej fotografii kreacyjnej, próba przekazania zamierzonej treści. Tworzenie prostego fotomontażu z niewielkiej ilości elementów.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje dokładne określanie specyfiki fotografii jako dziedziny sztuki, jej historii i związków z malarstwem. Określanie zakresu, formy i tematyki fotografii dokumentalnej, kreacyjnej reklamowej. Rozpoznawanie i dokładne określanie rodzajów kompozycji i znaczenia światła, faktury oraz innych środków wyrazu w fotografii.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie oryginalnej kompozycji kreacyjnej zestawionej z nietypowych materiałów i przekazującej zamierzone treści. Tworzenie oryginalnego wieloelementowego fotomontażu.

Nastrój przedstawienia – postać teatralna, dekoracje, rekwizyty i światło na scenie. „Opuszczona i podniesiona kurtyna” (projekt kurtyny teatralnej).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość specyfiki teatru, elementów z historii teatru europejskiego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który orientacyjnie realizuje określanie niektórych, wybranych elementów wpływających na kształt przedstawienia i jego oprawę plastyczną.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie realizuje określanie znaczenia kurtyny teatralnej i wykorzystywanie wiedzy podczas wykonywania prostej kurtyny teatralnej. Prosty opis wyglądu sceny, aktorów, światła na scenie, kurtyn teatralnych na podstawie fotografii teatralnych i zdjęć kurtyn.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który dokładnie realizuje określanie specyfiki teatru, istotnych elementów z historii teatru europejskiego. Dokładne określanie istotnych elementów wpływających na kształt przedstawienia i jego oprawę plastyczną.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje określanie rzeczywistego, umownego i symbolicznego znaczenia kurtyny teatralnej i wykorzystywanie wiedzy podczas wykonania oryginalnej kompozycji przedstawiającej opuszczoną lub podniesioną kurtynę ściśle związaną ze specyfiką teatru i przedstawienia.

Nastrój i światło w teatrze. Postać teatralna – kostium, maska, kukielka, marionetka. Rekwizyty zmieniające bieg wydarzeń.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość różnych rodzajów teatru, określanie wybranych różnic i podobieństw między nimi.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość symbolicznego znaczenia postaci, rekwizytów i scenografii w wybranym rodzaju przedstawienia teatralnego. Orientacyjna znajomość i określanie zadań twórców w zakresie oprawy plastycznej przedstawienia teatralnego. Orientacyjne określenie cech teatru plastycznego.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje prosty opis znaczenia światła i obrazu w teatrze plastycznym. Tworzenie wybraną techniką prostej kompozycji przedstawiającej scenę teatralną, scenografię, postaci i światła na scenie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: posiada dobrą znajomość różnych rodzajów teatru, określanie istotnych różnic i podobieństw między nimi, dobrą znajomość symbolicznego znaczenia postaci, rekwizytów i scenografii w różnych rodzajach przedstawień teatralnych, dobrą znajomość i określanie zadań twórców przedstawienia teatralnego w zakresie oprawy plastycznej przedstawienia, dokładne określanie cech teatru plastycznego.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje wnikliwie opisywanie znaczenia światła i obrazu oraz podporządkowania ich zasadom kompozycji w teatrze plastycznym. Tworzenie wybraną techniką oryginalnej kompozycji przedstawiającej scenę teatralną, scenografię, postaci i światła na scenie.

Szkolny happening, akcja plastyczna lub performance o treściach ekologicznych. „Życie w krajobrazie z odpadów – miasto, rośliny, zwierzęta” lub „Ochrona ginących gatunków”.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość cech teatru plastycznego, happeningu i performance'u oraz zauważanie niektórych różnic między nimi a tradycyjnymi przedstawieniami w teatrze dramatycznym.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa znaczenie czasu i przestrzeni, nielogiczności przebiegu zdarzeń w działaniach parateatralnych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie prostego pomysłu przebiegu i elementów akcji plastycznej lub performance'u o charakterze ekologicznym. Wykonywanie na twarzy lub odkrytych częściach ciała prostego makijażu nawiązującego do działania ekologicznego. Dobra znajomość cech teatru plastycznego, happeningu i performance'u oraz zauważanie istotnych różnic między nimi a tradycyjnymi przedstawieniami w teatrze dramatycznym (udział widzów i przypadkowych przechodniów, działania twórców na własnym ciele, oddzielenie widzów od sceny).

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje dokładne określanie znaczenia czasu i przestrzeni, nielogiczności przebiegu zdarzeń w działaniach parateatralnych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie oryginalnej przemyślanej akcji plastycznej lub performance'u o charakterze ekologicznym, tworzenie rekwizytów i scenariusza przebiegu wydarzenia. Wykonywanie na twarzy i odkrytych częściach ciała oryginalnego makijażu związanego z działaniem ekologicznym.

Film – twórcy i środki wyrazu. / „Daleko i blisko – różne plany filmowe. Znaczenie otoczenia, znaczenie postaci” (szkic).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa specyfikę i złożonego charakteru dzieła filmowego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który realizuje rozpoznawanie wybranych twórców dzieła filmowego i orientacyjne określanie znaczenia ich pracy w tworzeniu filmu.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa środki wyrazu artystycznego związanych z dziełem filmowym.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje dokładne określanie specyfiki, złożonego charakteru dzieła filmowego, elementów historii kina związanych z przejściem od kina niemego do

dźwiękowego. Rozpoznawanie istotnych twórców dzieła filmowego i określanie znaczenia ich pracy w tworzeniu filmu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który określa ważne, charakterystyczne środki wyrazu artystycznego związanych z dziełem filmowym. Dobra znajomość znaczenia ruchu kamery dla tworzonego planu filmowego i tworzenia oryginalnej kompozycji ilustrującej dwa różne plany filmowe.

Rodzaje filmu, film animowany. Wymyślamy postacie i uczymy je poruszania się w wymyślonym świecie.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość różnych rodzajów planu filmowego i tworzenie prostej kompozycji barwnej ilustrującej dwa różne plany filmowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada orientacyjną znajomość specyfiki i złożoności dzieła filmowego. Orientacyjna znajomość i określanie różnych rodzajów filmów i dokonywanie prostych porównań ich specyfiki.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje orientacyjne rozpoznawanie specyfiki tworzenia filmu animowanego, pojęcia: animacja, animacja poklatkowa. Tworzenie prostej postaci oraz tła (scenografii) do rysunkowego filmu animowanego. Tworzenie zdjęć do animacji poklatkowej.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada dobrą znajomość specyfiki i złożoności dzieła filmowego. Dobra znajomość i określanie różnych rodzajów filmów oraz porównywanie ich charakterystycznych cech i specyfiki. Dobra znajomość specyfiki tworzenia filmu animowanego, pojęcia: animacja, animacja poklatkowa.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie oryginalnej postaci rysunkowej do filmu animowanego oraz ciekawego tła, świata, scenografii, w której się ona pojawi tworzenie zdjęć i zmontowanie prostej animacji poklatkowej.

Komputer jako narzędzie artystyczne. Grafika komputerowa. Multimedialna prezentacja o regionie. „Abstrakcja” (grafika komputerowa).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjne określanie specyfiki prezentacji i sztuki multimedialnej, grafiki komputerowej

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który orientacyjne określanie specyfiki, cech prezentacji interaktywnych, orientacyjne określanie sposobu odbioru interaktywnych instalacji multimedialnych, orientacyjna znajomość sposobu tworzenia i zastosowania grafiki komputerowej, orientacyjne określanie różnic między grafiką rastrową a wektorową

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który orientacyjne określanie wyglądu i wykorzystywania dzieł grafiki 2D i 3D

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada dokładną znajomość specyfiki prezentacji i sztuki multimedialnej, określanie elementów składowych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który dokładne określanie specyfiki, cech prezentacji interaktywnych, określanie sposobu odbioru instalacji multimedialnych, zauważanie różnic w stosunku do odbioru tradycyjnych dzieł sztuki ,dobra znajomość sposobu tworzenia i zastosowania grafiki komputerowej ,dobra znajomość i dokładne określanie różnic, zastosowania grafiki rastrowej i wektorowej, dobra znajomość, określanie wyglądu i sposobów wykorzystywania dzieł grafiki 2D i 3D, określanie związków grafiki z innymi dziedzinami sztuki, wykonywanie ciekawej pod względem formy plastycznej, złożonej grafiki komputerowej za pomocą dostępnego programu *Grafika użytkowa, plakat. Projekt słupa ogłoszeniowego albo tablicy z plakatem zapraszającym na film lub koncert.*

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa cechy, form i zastosowania grafiki użytkowej w życiu codziennym , orientacyjnie określanie znaczenia znaku plastycznego i liternictwa w różnych formach grafiki użytkowe

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa znaczenie typografii w grafice użytkowej, orientacyjnie określanie podobieństw i różnic między tradycyjną grafiką artystyczną a grafiką użytkową

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie prostego słupa ogłoszeniowego albo tablicy z ubogim w formie graficznej plakatem dotyczącym koncertu lub filmu

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: dokładne określanie cech, form i zastosowania grafiki użytkowej w życiu codziennym , znajomość i określanie znaczenia znaku plastycznego i liternictwa w różnych formach grafiki użytkowej

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który określanie znaczenia typografii w grafice użytkowej , określanie wielu istotnych różnic i podobieństw między tradycyjną grafiką artystyczną a grafiką . *Rynek sztuki. Prawo autorskie. Katalog wystawy, zaproszenie na wernisaż i informacja prasowa o wystawie*

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa znaczenie dzieł sztuki, dóbr kultury i ich wartości , orientacyjnie określanie znaczenia prawa autorskiego

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa prawa własności utworów tworzonych przez wielu twórców orientacyjnie określanie sposobów naruszania prawa autorskiego tworzenie prostego zaproszenia, informacji prasowej i katalogu promującego wystawę znanego artysty

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który określanie znaczenia dzieł sztuki, dóbr kultury i ich wartości dla społeczeństwa, galerii, domów aukcyjnych, kolekcjonerów

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który zna określanie znaczenia prawa autorskiego oraz warunków publikowania utworów, określanie prawa własności utworów tworzonych przez wielu twórców.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który realizuje tworzenie ciekawego, oryginalnego zaproszenia, informacji prasowej, katalogu promującego wystawę znanego artysty

Estetyka i funkcjonalność otoczenia. Architektura współczesna. Ukryć czy pokazać funkcję?

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa znaczenia wyobraźni, materiałów, znaczenia komputera w projektowaniu budowli i pracy architekta

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który określa w wybranych formach proste cechy kompozycji współczesnych budowli na przykładzie znanej budowli

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który definiuje określanie różnorodnego znaczenia wyobraźni, możliwości wykorzystania nowoczesnych materiałów, projektowania komputerowego w projektowaniu współczesnych budowli, określanie różnorodności i bogactwa form architektury współczesnej

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który uczestniczenie w dyskusji o zbieżności zewnętrznej formy rzeźby i architektury, tworzenie uproszczonego, schematycznego projektu i / lub modelu bryły współczesnej budowli nawiązującej do zwartej bryły rzeźbiarskiej albo ażurowej formy przestrzennej

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który znajomość i ciekawe, precyzyjne opisywanie kompozycji oraz proporcji, kontrastów kierunków i form brył i kompleksów architektonicznych znanych współczesnych obiektów architektonicznych, aktywne uczestniczenie w dyskusji o zbieżności zewnętrznej formy rzeźby i architektury, znajdowanie ciekawych przykładów, wskazywanie związków i określanie ich przyczyn, tworzenie ciekawego projektu i / lub modelu bryły współczesnej budowli nawiązującej do zwartej bryły rzeźbiarskiej albo ażurowej formy przestrzennej.

Wnętrze. Jak mieszkało dawniej, jak mieszkamy dziś – co się zmienia? Dlaczego igloo nie powstało na równiku? (dyskusja). /

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który orientacyjnie określa znaczenie estetyki otoczenia, w tym estetyki wnętrza, przestrzeni i mieszkania, wypoczynku i rekreacji jako najbliższej przestrzeni życia człowieka

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który rozumie znaczenia niektórych czynników determinujących formę mieszkań.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który określa i rozumie znaczenia estetyki w życiu codziennym, w tym estetyki wnętrz, przestrzeni i mieszkania, wypoczynku i rekreacji jako najbliższej przestrzeni życia człowieka

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który rozumie wpływy wielu różnorodnych czynników determinujących formę mieszkań (czynniki cywilizacyjne, klimatyczne, społeczne); wskazywanie

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: rozumie znaczenie ekologii we współczesnym wzornictwie przemysłowym związanym z wystrojem wnętrz, tworzenie uproszczonego projektu pokoju, przestrzeni przeznaczonej do odpoczynku (balkon, taras, ogród), próba zastosowania zasad funkcjonalizmu i wybranych zasad dotyczących kompozycji, kolorystyki, stylistyki ciekawych przykładów w rozmowie

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który rozumie różnorodne znaczenia funkcji, funkcjonalności, ergonomicznego charakteru pomieszczeń, przestrzeni, mebli, sprzętów dla zaspokajania potrzeb użytkowników, wydzielanie stref i traktów komunikacyjnych we wnętrzu • określanie istotnego znaczenia i wykorzystywanie różnych środków plastycznych dla uzyskania harmonijnej formy wnętrza, tworzenie ciekawego, przemyślanego projektu pokoju, przestrzeni przeznaczonej do odpoczynku (balkon, taras, ogród), konsekwentne zastosowanie zasad funkcjonalizmu i zasad dotyczących kompozycji, kolorystyki, stylistyki

Powtórzenie wiadomości: język plastyki, środki artystycznego wyrazu, którymi posługujemy się, tworząc różne kompozycje plastyczne.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który przejawia realizuje ogólną znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tworzenia i odbioru dzieła, jego elementów, środków artystycznego wyrazu, pojęć języka plastyki związanych z wiedzą o kresce, barwie, zasadach kompozycji, światłocieniu i perspektywie

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który pobieżnie powtarza i zauważa zagadnienia w charakterystycznych dziełach

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada dobrą znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tworzenia i odbioru dzieła, jego elementów, środków artystycznego wyrazu, pojęć języka plastyki związanych z wiedzą o kresce, barwie, zasadach kompozycji, światłocieniu i perspektywie

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który realizuje pełne, dokładne utrwalenie zagadnień powtórzeniowych i zauważanie poznanych środków artystycznych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który tworzy ciekawe pod względem graficznym planszy do gry, tworzenie prostej prezentacji ilustrującej wybrane pojęcie w znanych dziełach o zróżnicowanej

formie i charakterze, tworzenie ciekawej pod względem graficznym planszy do gry, tworzenie prostych prezentacji, bardzo trafnie ilustrujących pojęcia

Powtórzenie wiadomości: dziedziny sztuki, rodzaje tradycyjnych i współczesnych dzieł, tematy w plastyce, instytucje kultury.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który posiada ogólną znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tradycyjnych dziedzin sztuki, tematów dzieł plastycznych oraz nowych dzieł sztuki, instytucji kultury

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który pobieżnie rozpoznaje cechy zagadnień w wybranych dziełach i materiale ilustracyjnym

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który tworzy uproszczoną pod względem graficznym planszy do gry.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada dobrą znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tradycyjnych dziedzin sztuki, tematów dzieł plastycznych oraz nowych dzieł sztuki, instytucji kultury, pełne, dokładne utrwalenie zagadnień powtórzeniowych i zauważanie cech poznanych dziedzin sztuki, tematów dzieł, nowych dzieł, instytucji kultury

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w ciekawej pod względem graficznym planszy do gry tworzy prezentacji trafnie ilustrującej wybrane pojęcie.

Wymagania edukacyjne z przyrody dla ucznia klasy IV

Dział 1. Poznawanie przyrody

Ocena dopuszczająca: wymienia źródła wiedzy o przyrodzie; wymienia zmysły potrzebne do poznawania przyrody; podaje przykłady obiektów, które można obserwować przez lupę; podaje przykłady organizmów, obiektów i zjawisk, które można obserwować; podaje przykłady pytań, na które można uzyskać odpowiedź, przeprowadzając doświadczenie przyrodnicze; wyjaśnia, kiedy jest nam potrzebna znajomość kierunków świata, wyznacza kierunki świata za pomocą gnomonu i Słońca; podaje przykłady świadczące o pozornych zmianach położenia Słońca na niebie; wyjaśnia znaczenie pojęć: wschód Słońca, górowanie Słońca, zachód Słońca; wymienia daty rozpoczynające kalendarzowe pory roku; wyjaśnia znaczenie pojęć: równonoc i przesilenie.

Ocena dostateczna: określa, co to jest przyroda; podaje po dwa przykłady obserwacji przyrodniczych, w których wykorzystuje się lornetkę; wymienia sposoby dokumentowania obserwacji przyrodniczej; wymienia zasady bezpieczeństwa, których należy przestrzegać, prowadząc obserwacje przyrodnicze; wymienia zasady, których należy przestrzegać, prowadząc doświadczenie; posługuje się kompasem przy wyznaczaniu kierunków świata; określa długość dnia (od wschodu do

zachodu Słońca); wyjaśnia pojęcie widnokręgu; opisuje ilustracje pokazujące drogę Słońca nad widnokręgiem w zależności od pór roku.

Ocena dobra: podaje przykłady obiektów, organizmów, które można obserwować przez mikroskop; wyjaśnia, do czego jest potrzebna mapa, kompas i taśma miernicza; wyjaśnia, co to jest obserwacja przyrodnicza; wymienia punkty, które zawiera karta doświadczenia; opisuje kierunki świata na róży kierunków; określa kierunki świata w terenie; charakteryzuje widnokrąg w mieście i na wsi; analizuje zależności między długością cienia a wysokością Słońca nad widnokręgiem; rozpoznaje i wskazuje rysunki przedstawiające drogę Słońca w dniach rozpoczynających pory roku; wyjaśnia zależność między wysokością Słońca nad widnokręgiem a długością cienia w różnych porach roku.

Ocena bardzo dobra: wyjaśnia, co to są narządy zmysłów i jaka jest ich rola w poznawaniu przyrody; opracowuje kartę obserwacji dowolnego obiektu; podaje różnice między próbą badawczą a kontrolną w doświadczeniu; opisuje sposoby wyznaczania kierunków świata w sytuacji, gdy nie ma przyrządów i gdy nie widać Słońca; podaje zależności między wielkością widnokręgu a wysokością, na jakiej znajduje się obserwator; samodzielnie wykonuje rysunki przedstawiające drogę Słońca nad widnokręgiem w dniach rozpoczęcia pór roku.

Ocena celująca: wyjaśnia, jakie są źródła wiedzy o przyrodzie; wyjaśnia, kiedy można na podstawie obserwacji wyciągnąć wnioski; uzasadnia, dlaczego w doświadczeniu jest potrzebna próba kontrolna; konstruuje kompas domowym sposobem według instrukcji i posługuje się nim; wyjaśnia, dlaczego droga Słońca nad widnokręgiem odbywa się w cyklu dobowym; wyjaśnia przyczyny występowania różnic w długości drogi Słońca nad widnokręgiem, w zależności od pory roku.

Dział 2. Orientacja w terenie i pogoda

Ocena dopuszczająca: wyjaśnia, co to jest plan; podaje przykłady zastosowania planów; wymienia różnice między planem i mapą; wymienia stałe elementy mapy; odczytuje na mapie topograficznej, gdzie znajduje się np. las, szkoła, kościół; wskazuje plany miast wśród innych map; wymienia sytuacje życiowe, w których plan miasta jest niezbędny; wymienia składniki pogody; przyporządkowuje składniki pogody do urządzeń pomiarowych; przedstawia składniki pogody za pomocą symboli graficznych; wymienia niebezpieczeństwa związane z pogodą.

Ocena dostateczna: rysuje proste plany małych przedmiotów w zeszycie, np. pudełka od zapalek; wyjaśnia, dlaczego nie można narysować planu klasy bez zmniejszenia jej wymiarów; rozpoznaje na mapie znaki topograficzne liniowe, powierzchniowe i punktowe, podaje ich przykłady; rozpoznaje mapę topograficzną wśród innych map do wyboru; odczytuje informacje z planu miasta i mapy topograficznej w podstawowym zakresie; wskazuje ulice i określa kierunki, w których przebiegają, np. z północy na południe; pokazuje na planie punkty wymienione przez nauczyciela; określa kierunki świata na mapie topograficznej i planie miasta; opisuje poszczególne składniki pogody;

wymienia jednostki pomiaru składników pogody; odczytuje składniki pogody z mapy pogody; opisuje, jak należy zachować się podczas burzy.

Ocena dobra: rysuje obiekty w podanych dowolnych zmniejszeniach, np. plan klasy, pokoju, ławki szkolnej; określa kierunki świata na mapie topograficznej; analizuje mapy topograficzne pod względem liczby zabudowań i innych elementów; planuje trasę wycieczki po mieście lub po najbliższej okolicy z uwzględnieniem najciekawszych punktów lub punktów wskazanych przez nauczyciela; rozróżnia opady i osady atmosferyczne; odczytuje wartości składników pogody z urządzeń pomiarowych; określa pogodę na podstawie mapy pogody wybranej części kraju; opisuje, jak należy zachować się podczas wichury, ulewy i śnieży.

Ocena bardzo dobra: szacuje na podstawie pomiarów sali lekcyjnej, ile razy należy zmniejszyć długość i szerokość sali, aby jej plan zmieścił się na kartce; planuje i opisuje trasę wycieczki, określając kierunki świata; wyznacza trasę wędrowki, zgodnie z opisem na mapie topograficznej; orientuje plan miasta i mapę topograficzną za pomocą kompasu i charakterystycznych punktów w terenie; opisuje przebieg podanej trasy z uwzględnieniem kierunków przebiegu ulic, lokalizacji zabytków itp.; na podstawie prognozy pogody opisuje jej składniki; na podstawie wartości poszczególnych składników pogody opisuje warunki pogodowe; rozróżnia pory roku na podstawie wybranych map pogody; opisuje zjawisko tęczy.

Ocena celująca: wyciąga wnioski dotyczące zależności między zastosowanym pomniejszeniem obiektu a wielkością tego obiektu na planie; podaje przykłady innych map (np. tematycznych) i opisuje ich zastosowanie; szkicuje trasę ze szkoły do domu, uwzględniając kierunki świata, bez korzystania z mapy; rozróżnia przykładowe rodzaje chmur i przewiduje na podstawie ich wyglądu zmiany w pogodzie; przewiduje wartości składników pogody w zależności od sytuacji opisanych przez nauczyciela; przedstawia mapę pogody na podstawie prognozy słownej; opisuje zasadę działania piorunochronu.

Dział 3. Ja i moje ciało

Ocena dopuszczająca: podaje przykłady narządów w organizmie człowieka oraz ich funkcje; wymienia funkcje szkieletu; wskazuje na planszy podstawowe części szkieletu; określa rolę układu mięśniowego w organizmie; omawia rolę układu pokarmowego; omawia rolę układu oddechowego; wymienia główne funkcje krwi; wskazuje na planszy układ nerwowy; nazywa podstawowe elementy układu nerwowego; wskazuje różnice w budowie komórki jajowej i plemnika; podaje nazwy poszczególnych elementów budowy układu rozrodczego kobiety i układu rozrodczego mężczyzny; opisuje zmiany zachodzące w organizmach dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania; wymienia zmysły człowieka i wskazuje je na własnym organizmie; podaje

podstawowe zasady dbania o słuch i wzrok; podaje zasady pielęgnacji skóry, włosów, zębów i paznokci.

Ocena dostateczna: wskazuje, że podstawowym elementem budującym organizm jest komórka; wymienia główne układy narządów organizmu człowieka; wskazuje dwa przeciwstawnie działające mięśnie, np. zginacz i prostownik przedramienia; wskazuje na modelu szkieletu człowieka rodzaje połączeń kości; wskazuje na schematach budowy układu pokarmowego tworzące go narządy i podaje ich nazwy; wskazuje na schematach budowy układu oddechowego tworzące go narządy i podaje ich nazwy; omawia rolę serca; omawia rolę układu nerwowego w funkcjonowaniu organizmu; określa rolę układu rozrodczego kobiety i układu rozrodczego mężczyzny; wyjaśnia, na czym polega dojrzewanie dziewcząt i chłopców; opisuje rolę poszczególnych zmysłów w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego; uzasadnia, dlaczego nie należy słuchać zbyt głośnej muzyki oraz korzystać zbyt długo z telefonów komórkowych; omawia znaczenie czystości odzieży, obuwia, bielizny i otoczenia dla utrzymania zdrowia; podaje przykłady ubioru dostosowanego do pory roku i rodzaju pracy.

Ocena dobra: omawia funkcje układów narządów w organizmie człowieka; wymienia elementy składowe szkieletu człowieka; wskazuje główne mięśnie organizmu człowieka; opisuje ogólnie przebieg procesów zachodzących w przewodzie pokarmowym człowieka; uzasadnia, dlaczego oddychanie przez nos jest zdrowsze niż przez usta; opisuje rodzaje naczyń krwionośnych; omawia części układu nerwowego; wskazuje na planszy rozmieszczenie narządów rozrodczych kobiety i mężczyzny; wskazuje czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na rozwój organizmu w okresie dojrzewania; wyjaśnia, co to znaczy, że zmysły ulegają adaptacji; podaje przykłady świadczące o ochronnym działaniu zmysłów dla organizmu; wymienia substancje wydalane i wydzielane przez skórę; opisuje poprawne zasady mycia zębów.

Ocena bardzo dobra: rozpoznaje położenie układów i narządów na rycinach anatomicznych; wyjaśnia, dlaczego mięśnie muszą pracować parami; wymienia rodzaje zębów człowieka i podaje ich funkcje; opisuje proces wymiany gazowej zachodzący w płucach; na podstawie ryciny omawia budowę serca; wymienia funkcje, jakie pełnią mózg i mózdzek; określa rolę poszczególnych narządów w układzie rozrodczym męskim i układzie rozrodczym żeńskim; charakteryzuje etap dojrzewania; uzasadnia, że zmysły chronią organizm przed niebezpiecznymi czynnikami zewnętrznymi; wyjaśnia, dlaczego przestrzeganie higieny osobistej jest obowiązkiem każdego człowieka.

Ocena celująca: opisuje hierarchiczność struktury organizmu; omawia budowę i funkcjonowanie stawu; opisuje rolę ślinianek, wątroby i trzustki; wykazuje związek między budową a rolą krtani; wyjaśnia, dlaczego krążenie krwi jest warunkiem życia człowieka; uzasadnia, dlaczego układ

nerwowy odgrywa kluczową rolę w organizmie; uzasadnia przystosowanie budowy układu rozrodczego męskiego i układu rozrodczego żeńskiego do pełnionych funkcji; wyjaśnia, co to znaczy, że na dojrzewanie mają wpływ hormony; opisuje rolę mózgu w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego przez narządy zmysłów; proponuje i przeprowadza doświadczenie przedstawiające niszczenie szkliwa nazębnego.

Dział 4. Ja i moje otoczenie

Ocena dopuszczająca: wymienia trzy podstawowe grupy ciał stałych w zależności od ich właściwości fizycznych; odróżnia środki szkodliwe po oznaczeniach na opakowaniu lub etykiecie; wskazuje sposoby postępowania podczas opatrywania otarcia lub skaleczenia; opisuje sposoby zabezpieczania ciała przed skutkami nadmiernego promieniowania słonecznego; wyjaśnia, co to są choroby zakaźne; opisuje podstawowe sposoby zapobiegania chorobom zakaźnym; wymienia typowe objawy alergii; opisuje zachowania chroniące człowieka przed zakażeniem się grzybicą; wskazuje sposoby odmawiania propozycjom picia alkoholu, palenia tytoniu i zażywania narkotyków; wymienia podstawowe zasady zdrowego stylu życia; podaje przykłady potraw, których powinna się wystrzeżać osoba prowadząca zdrowy styl życia; wymienia czynniki mające szkodliwy wpływ na organizm człowieka.

Ocena dostateczna: wymienia trzy stany skupienia substancji; na podstawie instrukcji omawia sposób posługiwania się środkami czystości; podaje przyczyny uszkodzeń skóry; opisuje objawy złamania kości; uzasadnia konieczność zasięgnięcia porady lekarskiej w przypadku zachorowania na chorobę zakaźną; podaje przykłady chorób zakaźnych człowieka i dróg zakażenia się nimi; podaje przykłady zwierząt jadowitych; wymienia sytuacje, w których należy powiedzieć nie; wyjaśnia, co to jest uzależnienie; opisuje zasady zdrowego stylu życia; wyjaśnia, dlaczego należy zachować postawę asertywną w sytuacji bycia namawianym do zapalenia papierosa, wypicia alkoholu lub spróbowania narkotyków.

Ocena dobra: opisuje trzy stany skupienia substancji w zależności od ułożenia drobin oraz możliwości ich przemieszczania się; uzasadnia celowość umieszczania symboli ostrzegawczych na produktach szkodliwych; podaje zasady właściwego postępowania w wypadku pogryzienia przez zwierzę; wskazuje przykłady chorób bakteryjnych i wirusowych; uzasadnia celowość wykonywania szczepień ochronnych; podaje przykłady roślin mogących wywołać alergię u ludzi; podaje przykłady zachowań asertywnych wobec presji otoczenia; wyjaśnia, dlaczego znajomości zawarte przez internet mogą być niebezpieczne; uzasadnia stwierdzenie: Ruch i umiejętność odpoczynku są bardzo ważne dla organizmu.

Ocena bardzo dobra: uzasadnia, dlaczego przykładowe ciało zostało wykonane z danej substancji; interpretuje szkodliwość produktu oznaczonego kilkoma piktogramami ostrzegawczymi; podaje

różnice między zwichnięciem a złamaniem; wyjaśnia, dlaczego nie należy opalać się bez właściwego zabezpieczenia skóry; opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych; wyjaśnia, dlaczego w kontaktach ze zwierzętami należy zachować szczególną ostrożność; opisuje skutki działania nikotyny na organizm człowieka; wyjaśnia, dlaczego bycie życzliwym dla innych ma wpływ na zdrowie człowieka; uzasadnia stwierdzenie: Zdrowie w dużej mierze zależy od nas samych.

Ocena celująca: opisuje właściwości ciała w zależności od rodzaju substancji, z jakiej zostało wykonane;

określa szkodliwe dla zdrowia skutki działania preparatów drażniących, żrących, wybuchowych i toksycznych; wymienia rodzaje uszkodzeń ciała i opisuje sposoby udzielania pierwszej pomocy; omawia ogólnie zasadę działania szczepionki; wyjaśnia, co oznaczają pojęcia: alergia, alergolog; uzasadnia konieczność zachowania postawy antyalkoholowej i antynikotynowej; wyjaśnia, jak rozumie stwierdzenie: Wytyczaj sobie realistyczne cele życiowe i wytrwale dąż do ich osiągnięcia.

Dział 5. Środowisko przyrodnicze najbliższej okolicy

Ocena dopuszczająca: podaje przykłady elementów przyrody ożywionej i nieożywionej; wymienia rodzaje skał (lite, luźne i zwięzłe); wymienia formy ukształtowania terenu; wskazuje, które z form są wklęsłe, a które wypukłe (na fotografiach, modelach lub w terenie); wymienia najważniejsze cechy środowisk lądowych; rozpoznaje pospolite drzewa, krzewy i rośliny zielne występujące w najbliższej okolicy; rozpoznaje pospolite zwierzęta występujące w najbliższej okolicy; wyjaśnia, co to jest las; wymienia funkcje lasu; podaje podstawowe zasady zachowania się w lesie; wymienia warstwy roślinności w lesie; podaje przykłady grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących; rozróżnia cudzożywny i samożywny sposób odżywiania się organizmów; na wybranych przykładach przedstawia przystosowania zwierząt roślinożernych i mięsożernych do zdobywania pokarmu; podaje przykłady wykorzystywania łąk przez człowieka; wymienia produkty otrzymywane z poszczególnych zbóż; wymienia produkty otrzymywane z ziemniaków i buraków cukrowych; wymienia wody występujące w najbliższej okolicy; podaje przykłady wód płynących i stojących; wymienia korzyści, jakie daje organizmom środowisko wodne; podaje przykłady ryb słodkowodnych występujących w Polsce.

Ocena dostateczna: wyjaśnia, co to są skały i minerały; odróżnia skały lite od pozostałych, rozpoznaje granity i piaskowce; rozpoznaje na ilustracjach i nazywa poszczególne formy ukształtowania terenu; podaje przykłady sposobów przetrwania zimy przez rośliny i zwierzęta; wskazuje różnice między drzewem iglastym a drzewem liściastym; wyjaśnia, czym różni się drzewo od krzewu i rośliny zielnej; wskazuje pień i koronę drzewa; omawia znaczenie tablic informacyjnych umieszczanych przy wejściu do lasu; podaje przykłady roślin tworzących poszczególne warstwy lasu; podaje przykłady znaczenia roślin w przyrodzie i życiu człowieka; wykazuje różnorodność

sposobów polowania zwierząt mięsożernych; rozpoznaje typowe rośliny łąkowe; rozpoznaje zboża uprawiane w Polsce; nazywa rośliny oleiste; podaje przykłady roślin warzywnych; podaje przykłady zbiorników sztucznych i naturalnych; omawia wykorzystanie wód płynących i stojących; wskazuje najważniejsze przystosowania ryb do życia w środowisku wodnym; podaje przykłady słodkowodnych zwierząt (innych niż ryby) żyjących w Polsce.

Ocena dobra: rozpoznaje w krajobrazie elementy przyrody ożywionej i nieożywionej; charakteryzuje różne rodzaje skał i rozpoznaje je; wyjaśnia, co to są surowce mineralne, podaje ich podział; wskazuje i nazywa elementy pagórka; rozpoznaje zbocza łagodne i strome; wskazuje na modelu i nazywa elementy doliny rzecznej; podaje przykłady przystosowań roślin do warunków suchych i wilgotnych; podaje przykłady bylin występujących w najbliższej okolicy; wyjaśnia różnice między lasem liściastym, iglastym i mieszanym; opisuje temperaturę powietrza, wilgotność i nasłonecznienie występujące w poszczególnych warstwach lasu; opisuje, jak można poznawać las za pomocą różnych zmysłów; uzasadnia, że człowiek jest organizmem cudzożywym; uzasadnia, że budowa roślin stanowi przystosowanie do samożywienia się; rozpoznaje zwierzęta żyjące na łące; określa cel tworzenia pól uprawnych; opisuje zastosowanie i wykorzystanie różnych rodzajów i różnych części roślin; wyjaśnia pojęcia: bagno, staw, jezioro; wyjaśnia, co to jest źródło i ujście rzeki; opisuje rzekę w najbliższej okolicy; wykazuje różnice w warunkach życia w wodzie i na lądzie; omawia strefy występowania roślin w jeziorze.

Ocena bardzo dobra: podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych; podaje przykłady surowców jubilerskich; rozpoznaje i nazywa elementy doliny rzecznej w terenie; podaje przykłady roślin światłolubnych i cieniolumbnych; podaje, które rośliny są nazywane bylinami; wyjaśnia znaczenie pojęć: buczyna, bór, las mieszany; wyjaśnia, dlaczego rośliny runa leśnego kwitną wczesną wiosną; wyjaśnia znaczenie ściółki leśnej dla życia w lesie; uzasadnia, że rośliny to organizmy samożywne; podaje przykłady przystosowań zwierząt do odżywiania się pokarmem płynnym; rozróżnia rośliny jednoroczne i byliny; wskazuje różnice między polem uprawnym a łąką; opisuje wykorzystanie i zastosowanie roślin włóknodajnych; rozpoznaje w terenie wody powierzchniowe w najbliższej okolicy i podaje ich nazwy; wyjaśnia, co to jest nurt rzeki; opisuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne i rozpoznaje je w terenie; opisuje ogólnie proces wymiany gazowej u ryby; określa, czym jest plankton i jakie jest jego znaczenie.

Ocena celująca: opisuje pochodzenie skał; wyjaśnia powstawanie skał osadowych; dokumentuje skały w najbliższej okolicy (fotografuje, opisuje, wyjaśnia różnice między nimi); charakteryzuje poszczególne formy ukształtowania terenu; rozpoznaje w terenie formy terenu i wykonuje ich dokumentację fotograficzną; wykazuje związek budowy zwierząt z przystosowaniem do życia na różnych podłożach; podaje różnice między roślinami jednorocznymi, dwuletnimi i wieloletnimi;

prezentuje samodzielnie opracowany regulamin zachowania się w lesie; omawia przystosowania roślin w poszczególnych warstwach lasu do panujących tam warunków; opisuje ogólnie proces fotosyntezy; wykazuje związek między budową przewodu pokarmowego roślinożerców a spożywanym przez nich pokarmem; rozróżnia łąki naturalne i stworzone przez człowieka; wyjaśnia, co to są rośliny zbożowe, okopowe, oleiste; charakteryzuje wpływ różnych czynników na wody powierzchniowe; opisuje skutki powodzi; opisuje działalność rzeki (żłobienie koryta, podmywanie brzegów, transport piasku i inne); wyjaśnia zasadę działania pęcherza pławnego; na wybranych przykładach przedstawia przystosowania roślin do życia w wodzie.

Dział 6. Krajobraz najbliższej okolicy

Ocena dopuszczająca: opisuje dzisiejszy wygląd krajobrazu w mieście i na wsi; wymienia obiekty budowlane wykonane przez człowieka wpływające na krajobraz; wymienia składniki krajobrazu wiejskiego i miejskiego; podaje przykłady krajobrazów antropogenicznych; wymienia składniki krajobrazu antropogenicznego w najbliższej okolicy; wymienia składniki krajobrazu najbliższej okolicy; wymienia formy ochrony przyrody w Polsce; podaje przykład parku narodowego położonego najbliżej miejsca zamieszkania i wskazuje go na mapie; opisuje podstawowe zasady zachowania się na terenie parku narodowego; podaje możliwości ochrony przyrody.

Ocena dostateczna: opisuje, jak wyglądał krajobraz przed setkami lat (na podstawie ryciny) i czym zajmowali się ludzie; omawia, jakie zmiany krajobrazu następowały w ciągu stuleci pod wpływem działalności człowieka; charakteryzuje krajobraz wiejski i miejski; opisuje elementy krajobrazu antropogenicznego w najbliższej okolicy; rozróżnia aktualne i dawne elementy krajobrazu najbliższej okolicy; charakteryzuje sposoby ochrony przyrody w Polsce, wyjaśnia co oznacza skrót LOP.

Ocena dobra: wyjaśnia, dlaczego krajobrazów naturalnych na Ziemi jest niewiele; porównuje krajobraz miejski i wiejski; opisuje krajobrazy zdewastowane przez człowieka, np. tereny kopalń odkrywkowych; uzasadnia zależność krajobrazu rolniczego od pór roku; opisuje wybrany typ krajobrazu antropogenicznego; opisuje krajobraz najbliższej okolicy; podaje przykłady rezerwatów przyrody i pomników przyrody w Polsce; wskazuje miejsca w najbliższej okolicy zasługujące na ochronę i uzasadnia swój wybór.

Ocena bardzo dobra: podaje przykłady krajobrazów naturalnych i uzasadnia ich zakwalifikowanie do danego typu krajobrazów; wyjaśnia, dlaczego krajobraz rolniczy zalicza się do krajobrazów częściowo przekształconych; porównuje krajobrazy rolnicze nizinne i górskie; porównuje krajobrazy dużego i małego miasta; uzasadnia przywracanie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym; wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości; opisuje zadania szkolnego koła Ligi Ochrony Przyrody.

Ocena celująca: podaje przykłady zmian krajobrazu na skutek gwałtownego rozwoju przemysłu w XIX w.; wyjaśnia, na czym polega rekultywacja krajobrazu; definiuje pojęcia: krajobraz rolniczy i krajobraz miejski; wyjaśnia różnice między pojęciami rewitalizacja i rekultywacja; prezentuje krajobraz okolicy na nośnikach cyfrowych; uzasadnia, że ochrona przyrody ma w Polsce długą tradycję.

Wymagania edukacyjne z przyrody dla ucznia klasy V

Dział 1 – Przed wędrowką po Polsce

Ocena dopuszczająca: podaje przykłady przedmiotów i obiektów z życia codziennego, które można przedstawić w skali; znajduje na mapie zapis skali liniowej; wskazuje plan miasta wśród innych map, wymienia sytuacje życiowe, w których jest potrzebny plan miasta; wyjaśnia, czym różni się wysokość bezwzględna od wysokości względnej, wskazuje te wysokości na schematycznym rysunku, na podstawie układu poziomicy rozpoznaje formę wklęsłą i wypukłą; wymienia, jakimi kolorami są zaznaczone na mapie niziny, wyżyny i góry, wskazuje na mapie, gdzie są niziny, wyżyny, a gdzie góry; rozpoznaje i nazywa mapy omówione na lekcji, wskazuje różne rodzaje map w atlasie do przyrody; podaje przykłady przedmiotów i obiektów przedstawionych w skali, podaje definicję skali, znajduje na mapie zapis skali liniowej, rozpoznaje plan miasta wśród map, wymienia sytuacje, w których jest potrzebny plan miasta, wyjaśnia, czym różni się wysokość bezwzględna od wysokości względnej i wskazuje je na schematycznym rysunku, na podstawie układu poziomicy rozpoznaje formę wklęsłą i wypukłą, wymienia, jakimi kolorami są zaznaczone na mapie niziny, wyżyny i góry, wskazuje na mapie, niziny.

Ocena dostateczna: podaje definicję skali; omawia metody obliczania odległości na podstawie podziałki liniowej, oblicza za pomocą skali liniowej długość rzeczywistą prostego odcinka; podaje, w jakich skalach są rysowane plany miast, „czyta” plan miasta w zakresie podstawowym, wskazuje ulice i określa kierunki geograficzne, w których będą, np. z północy na południe, pokazuje na planie punkty wymienione przez nauczyciela; wskazuje na mapie szczyty górskie i odczytuje ich wysokości bezwzględne, wyjaśnia pojęcie poziomicy, rozpoznaje na podstawie rysunku poziomicy stok łagodny i stok stromy; wyjaśnia, co oznaczają barwy na mapie hipsometrycznej, podaje graniczne wysokości nizin, wyżyn i gór, odczytuje z mapy hipsometrycznej położenie nizin, wyżyn i gór; wymienia sytuacje, w których jest potrzebna mapa danego rodzaju; oblicza za pomocą skali długość rzeczywistą prostego odcinka, wskazuje ulice na planie i określa kierunki geograficzne, w których będą, „czyta” plan miasta w zakresie podstawowym, wskazuje na mapie szczyty górskie i odczytuje ich wysokości bezwzględne, wyjaśnia pojęcie poziomicy,

rozpoznaje na podstawie rysunku poziomicowego stok łagodny i stok stromy, podaje graniczne wysokości nizin, wyżyn i gór oraz lokalizuje je na mapie, wymienia sytuacje, w których jest potrzebna mapa danego rodzaju.

Ocena dobra: podaje na podstawie skali, ile razy odległość na mapie została zmniejszona w stosunku do odległości w terenie, wskazuje na podanych przykładach, która skala jest mniejsza, która większa; oblicza odległość rzeczywistą na podstawie dowolnej skali; orientuje plan miasta za pomocą kompasu lub charakterystycznych punktów (obiektów) w terenie, opisuje przebieg trasy wycieczki zaproponowanej przez nauczyciela z uwzględnieniem kierunków, w których będą ulice, zabytków itp.; podaje przykłady przedstawiania różnych form terenu na mapach dawniej, rozpoznaje i nazywa wszystkie formy terenu na podstawie rysunku poziomicowego, odczytuje z mapy poziomicowej wysokości bezwzględne punktów leżących na poziomicach; układa skalę barw dla mapy poziomicowej, odczytuje z rysunku poziomicowego formy terenu; wymienia informacje, które można odczytać z różnego rodzaju map, wybiera potrzebną mapę w zależności od zadania do opracowania tematu; podaje na podstawie skali, ile razy odległość na mapie została zmniejszona w stosunku do odległości w terenie, wskazuje, która skala jest mniejsza, a która większa, orientuje plan miasta za pomocą kompasu lub obiektów w terenie, wskazuje i opisuje przebieg trasy wycieczki zaproponowanej przez nauczyciela, podaje przykłady przedstawiania różnych form terenu na mapach dawniej, rozpoznaje i nazywa wszystkie formy terenu na podstawie rysunku poziomicowego, odczytuje na mapie poziomicowej wysokości bezwzględne punktów leżących na poziomicach, układa skalę barw dla mapy poziomicowej, odczytuje z rysunku poziomicowego formy terenu, podaje, jakie informacje można odczytać z różnego rodzaju map, wybiera potrzebną mapę w zależności tematu od zadania do opracowania.

Ocena bardzo dobra: odróżnia mapy o dużej skali od map o małej skali, wskazuje obiekty zaznaczone na mapach w różnej skali; oblicza długości rzeczywiste odcinków krętych i łamanych; planuje trasę wycieczki i opisuje ją z uwzględnieniem najciekawszych punktów w mieście lub wytycznych nauczyciela; opisuje ukształtowanie terenu na podstawie rysunku poziomicowego, odczytuje z mapy poziomicowej wysokości bezwzględne, rozpoznaje w terenie formy powierzchni terenu i wskazuje wysokość względną; opisuje ukształtowanie powierzchni wybranego kraju na podstawie mapy hipsometrycznej; porównuje i analizuje różne mapy tego samego terenu, wyciąga wnioski dotyczące warunków naturalnych, gospodarki itp.; odróżnia mapy o dużej skali od map o małej skali, wskazuje obiekty zaznaczone na mapach w różnej skali, oblicza długości rzeczywiste odcinków krętych i łamanych, planuje trasę wycieczki i opisuje ją z uwzględnieniem najciekawszych punktów w mieście, opisuje ukształtowanie terenu na podstawie rysunku

poziomicowego, odczytuje z mapy poziomicowej wysokości bezwzględne, rozpoznaje w terenie formy powierzchni terenu i wskazuje wysokość względną.

opisuje ukształtowanie powierzchni; porównuje i analizuje różne mapy tego samego terenu, wyciąga wnioski dotyczące warunków naturalnych, gospodarki itp.

Ocena celująca: przelicza skalę liczbową na mianowaną, liniową i odwrotnie, analizuje mapy w różnych skalach i porównuje ich szczegółowość; rozpoznaje i nazywa skalę liniową, mianowaną i liczbową, dopisuje do skali liniowej skalę mianowaną i liczbową, zamienia skalę liniową i mianowaną na skalę liczbową, oblicza skalę mapy na podstawie znanej odległości rzeczywistej; podczas planowania trasy wycieczki oblicza odległości między wyznaczonymi obiektami; podaje wysokości wskazanych punktów na podstawie mapy poziomicowej, przy niepełnym opisie poziomic, podaje wysokości punktów leżących między poziomicami, interpolując wyniki; ocenia przydatność barw na mapie hipsometrycznej, wnioskuje na podstawie układu poziomic i barw między nimi o kierunku płynięcia rzeki, jeśli nie jest on zaznaczony strzałką; ocenia przydatność map w różnych sytuacjach życiowych, opracowuje charakterystykę geograficzną zadanego regionu na podstawie różnych rodzajów map.; dopisuje do skali liniowej skalę mianowaną i liczbową, zamienia skalę liniową i mianowaną na skalę liczbową, analizuje mapy w różnych skalach i porównuje ich szczegółowość, oblicza skalę mapy na podstawie znanej odległości rzeczywistej, podczas planowania trasy wycieczki oblicza odległości między wyznaczonymi obiektami, podaje wysokości wskazanych punktów na podstawie mapy poziomicowej, przy niepełnym opisie poziomic, wnioskuje na podstawie układu poziomic i barw między nimi o kierunku płynięcia rzeki, jeśli nie jest on zaznaczony strzałką, ocenia przydatność map w różnych sytuacjach życiowych, opracowuje charakterystykę geograficzną zadanego regionu na podstawie różnych rodzajów map.

Dział 2 – Polska i jej sąsiedzi

Ocena dopuszczająca: podaje, na jakim kontynencie leży Polska, wskazuje na mapie ściennej świata Europę i Polskę; opisuje strukturę podziału administracyjnego Polski; określa położenie Warszawy i wskazuje ją na mapie Polski, wyjaśnia, na czym polega stołeczność Warszawy; wymienia największe miasta Polski, wskazuje na mapie największe miasta Polski, wymienia stolice Polski w kolejności chronologicznej, wymienia najstarsze miasta Polski, podaje nazwę krakowskiej siedziby królów Polski; wskazuje na mapie Polski Giżycko, Olsztyn, Grunwald, określa położenie Rzeszowa i Olsztyna względem własnej miejscowości; wymienia zasady właściwego organizowania czasu wolnego i rekreacji,

wymienia główne czynności związane z organizacją dwudniowej wycieczki klasowej, samodzielnie przygotowuje listę rzeczy potrzebnych na wycieczkę; wskazuje na mapie granice między Polską a Rosją, Litwą, Białorusią i Ukrainą; wskazuje na mapie granice między Polską a Słowacją i

Czechami, wskazuje na mapie stolicę Czech i stolicę Słowacji, wymienia główne atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; wskazuje na mapie Europy Niemcy i granicę polsko-niemiecką, podaje nazwę stolicy Niemiec i wskazuje ją na mapie, odczytuje z mapy ogólnogeograficznej podstawowe informacje dotyczące Niemiec; wymienia nazwy co najmniej pięciu państw wchodzących w skład UE, opisuje flagę UE, wyjaśnia, co to jest Unia Europejska; wskazuje na mapie państwa graniczące z Polską i ich stolice, podaje przykłady najstarszych miast Polski, wskazuje na mapie Polski miasto będące stolicą województwa, w którym mieszka.

Ocena dostateczna: wymienia państwa graniczące z Polską, podaje, że na obszarze Polski krzyżują się szlaki handlowe północ– południe i wschód–zachód; wyjaśnia nazwy: wójt, sołtys, burmistrz, starosta, wojewoda i przyporządkowuje je do struktury administracyjnej Polski; podaje przykłady miejsc w Warszawie, które warto odwiedzić; podaje nazwę województwa, w którym leży wskazane miasto; wskazuje na mapie najstarsze miasta Polski, wymienia nazwę najstarszej uczelni w Polsce; opisuje atrakcje turystyczne Wieliczki i Bóbrki, rozpoznaje na fotografiach kaplicę św. Kingi w Wieliczce opisuje szczegółowo jeden element planu wycieczki, wskazuje na mapie turystycznej wybraną trasę wędrowki i odczytuje z mapy potrzebne informacje, wymienia podstawowe wyposażenie apteczki; wskazuje na mapie stolice tych państw; określa położenie Słowacji i Czech, wskazuje te państwa na mapie, odróżnia flagi Czech i Słowacji; podaje najważniejsze informacje o środowisku przyrodniczym i gospodarce Niemiec; wymienia dwa powody, dla których powołano UE, nazywa walutę UE i przelicza ją na złotówki po kursie podanym przez nauczyciela; podaje pełne nazwy państw graniczących z Polską, wymienia i pokazuje na mapie największe miasta Polski; wskazuje na mapie i opisuje przebieg granicy między Europą i Azją, wyjaśnia pojęcia: granica sztuczna i granica naturalna.

Ocena dobra: wskazuje na mapie i opisuje przebieg granicy między Europą i Azją, wyjaśnia pojęcia: granica sztuczna i granica naturalna; odnajduje na mapie administracyjnej poszczególne województwa, wymienia i odnajduje na mapie fizycznej regiony kulturowe Polski; uzasadnia, dlaczego Warszawę można określić mianem centrum kultury i nauki; wymienia cechy charakteryzujące największe miasta Polski, podaje przykłady wielkich zespołów miejsko-przemysłowych (aglomeracja warszawska, aglomeracja łódzka, Trójmiasto, GOP); opisuje wygląd średniowiecznego miasta; proponuje odwiedzenie ciekawego miejsca w okolicy i uzasadnia swój wybór; wymienia podstawowe zasady bezpieczeństwa w zależności od typu i miejsca odbywającej się wycieczki; wymienia oficjalne nazwy Białorusi, Litwy, Rosji, Ukrainy, charakteryzuje, na podstawie mapy, krajobraz północnych, północno-wschodnich i wschodnich sąsiadów Polski; wymienia oficjalne nazwy Czech i Słowacji, charakteryzuje na podstawie mapy krajobraz południowych sąsiadów Polski; charakteryzuje Niemcy pod względem

przyrodniczym i turystycznym; wyjaśnia, co to znaczy, że część granic Polski stanowią granice naturalne, podaje aktualną liczbę województw w Polsce, wskazuje na mapie sąsiadów Polski niemających dostępu do morza.

Ocena bardzo dobra: uzasadnia, dlaczego przez Polskę przechodzą szlaki komunikacyjne (dawniej handlowe), wyjaśnia pojęcie: wody terytorialne; oblicza gęstość zaludnienia wybranego regionu naszego kraju; opisuje sieć komunikacyjną Warszawy; uzasadnia, dlaczego do największych miast Polski należą: Warszawa, Łódź, Kraków, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Katowice; rozpoznaje ważniejsze zabytki w dawnych stolicach Polski; uzasadnia, dlaczego Grunwald i Bóbrka to miejsca, z których Polacy są dumni, opisuje osiągnięcia I. Łukasiewicza; planuje trasę wycieczki, uwzględniając porę roku i teren, na którym ta wycieczka ma się odbywać; odróżnia flagi Białorusi, Litwy, Rosji i Ukrainy, wyjaśnia, co to są euroregiony i po co zostały utworzone; opisuje ciekawe pod względem turystycznym miejsca Słowacji i Czech; ocenia stan gospodarki Niemiec, wymienia plusy i minusy sąsiedztwa Polski i Niemiec; wymienia trzy korzyści wejścia Polski do UE; porównuje krajobrazy państw na podstawie mapy, rozpoznaje najważniejsze zabytki w wybranych miastach Polski i państw sąsiadujących, wyjaśnia, dlaczego powstała Unia Europejska.

Ocena celująca: charakteryzuje wybrany region kulturowy naszego kraju; charakteryzuje podział administracyjny i układ przestrzenny Warszawy; prezentuje, na podstawie samodzielnie wybranych informacji, z innych źródeł niż podręcznik, wybrane wielkie miasto; planuje wycieczkę w celu poznania zabytków starych miast; proponuje odwiedzenie ciekawego miejsca w Polsce i uzasadnia swój wybór, uwzględniając różne kryteria – historyczne, przyrodnicze, kulturowe; planuje budżet wycieczki klasowej.

na podstawie dostępnych źródeł informacji przedstawia działalność wybranego euroregionu (Karpacki, Bug, Tatry, Bałtyk); na podstawie dostępnych źródeł informacji wyjaśnia, co to są zabytki klasy „0”, proponuje wycieczkę do Pragi z uwzględnieniem jej zabytków; biegle posługuje się mapami tematycznymi, odczytuje i analizuje informacje o Niemczech z różnych map, opisuje najważniejsze fakty z historii Niemiec w XX w.; podaje argumenty i prowadzi dyskusję na temat znaczenia przystąpienia Polski do UE; planuje wycieczkę do zabytków wybranego miasta, posługując się źródłami innymi niż podręcznik, rozwiązuje poprawnie test podstawowy (A lub B) i dodatkowo test trudny (C).

Dział 3 – Krajobrazy Polski

Ocena dopuszczająca: wymienia skały lite sypkie i zwięzłe, wyjaśnia pojęcia: skała i minerał; rozpoznaje na mapie Polski pasy krajobrazowe, poprawnie zapisuje nazwy krain geograficznych; wskazuje Morze Bałtyckie na mapie świata i Europy, odczytuje z mapy nazwy państw leżących nad Morzem Bałtyckim; wskazuje na mapie i nazywa krainy geograficzne należące do pasa pobrażę,

rozpoznaje na schemacie i nazywa wybrzeże wysokie (klifowe) i niskie, wyjaśnia rolę roślin wydmowych w utrzymaniu piasku, opisuje bezpieczne miejsca do kąpeli w morzu; wskazuje na mapie hipsometrycznej Polski pojezierza i wymienia nazwy krain geograficznych wchodzących w skład pojezierzy; wymienia i wskazuje na mapie krainy geograficzne należące do pasa nizin; wskazuje Nizinę Mazowiecką na mapie, odczytuje po jednej informacji o Nizinie Mazowieckiej z każdej mapy tematycznej; wskazuje na mapie Wyżynę Lubelską, podaje, że na Wyżynie Lubelskiej dobrze rozwija się rolnictwo; wskazuje na mapie Wyżynę Śląską, wymienia podstawowe surowce mineralne wydobywane na Wyżynie Śląskiej; wskazuje na mapie Wyżynę Krakowsko-Częstochowską, wskazuje na mapie główne miasta Jury Krakowsko-Częstochowskiej: Kraków i Częstochowę; wskazuje na mapie Góry Świętokrzyskie, podaje, w jakim pasie krajobrazowym leżą Góry Świętokrzyskie, odczytuje z mapy podstawowe informacje o Górach Świętokrzyskich; wskazuje Tatry na mapie Polski, określa położenie Tatr względem własnej miejscowości, nazywa piętra roślinne w Tatrach, podaje podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące w górach podczas wycieczek; podaje przykłady gatunków objętych ochroną, podaje, na czym polega ochrona gatunkowa zwierząt, roślin i grzybów, podaje przykład pomnika przyrody w pobliżu szkoły; wskazuje na mapie pasy krajobrazowe i krainy geograficzne, podaje ich nazwy, odczytuje proste informacje z mapy ogólnogeograficznej Polski i z map krajobrazowych, wskazuje na mapie swój region i podaje podstawowe jego cechy.

Ocena dostateczna: odróżnia skały lite od pozostałych, rozpoznaje granity i piaskowce; wymienia kolejno pasy krajobrazowe, stosując przyjęte nazewnictwo, podaje definicję krainy geograficznej; uzasadnia, dlaczego Morze Bałtyckie nazywamy morzem wewnątrz-kontynentalnym, wymienia organizmy charakterystyczne dla Morza Bałtyckiego; wymienia rośliny charakterystyczne dla wydm, opisuje zasady zachowania się podczas kąpeli w morzu; wyjaśnia, dlaczego pojezierza mogą być nazywane „rajem dla turystów”, wymienia dyscypliny sportowe uprawiane na pojezierzach; wymienia różnice w krajobrazie między pasem nizin a pasem pojezierzy, lokalizuje na mapie Polski pas nizin, określając z jakimi pasami sąsiaduje – „na południe od..., na północ od...”; na podstawie mapy ogólnogeograficznej opisuje położenie Niziny Mazowieckiej w Polsce, odczytuje z map tematycznych 2–3 informacje o Nizinie Mazowieckiej; wymienia krainy geograficzne należące do pasa wyżyn, wymienia nazwy 2–3 roślin uprawianych na Wyżynie Lubelskiej; opisuje położenie Wyżyny Śląskiej, podaje cechy charakterystyczne krajobrazu przemysłowo-miejskiego, podaje przyczyny zniszczenia środowiska przyrodniczego na Wyżynie Śląskiej; określa położenie Ojcowskiego Parku Narodowego; wymienia surowce mineralne eksploatowane w Górach Świętokrzyskich dawniej i dziś; charakteryzuje krajobraz Tatr Wysokich i Zachodnich, wymienia rośliny charakterystyczne dla danego piętra roślinnego; krótko charakteryzuje parki narodowe, parki

krajobrazowe i rezerваты przyrody, podaje przykłady obszarów chronionych położonych w pobliżu szkoły; określa położenie danej krainy geograficznej, posługując się kierunkami świata oraz jej położeniem w stosunku do innych krain, wymienia główne cechy krajobrazowe danej krainy geograficznej.

Ocena dobra: charakteryzuje różne rodzaje skał i rozpoznaje je, podaje definicję pojęcia: surowce mineralne i podaje ich podział; określa położenie wybranego pasa krajobrazowego względem pozostałych, wymienia charakterystyczne cechy dla danego pasa krajobrazowego; wskazuje na mapie Europy drogę morską z Morza Bałtyckiego na Morze Północne, opisuje zwyczaje rozrodcze ciernika lub igliczni; wyjaśnia, dlaczego wybrzeże klifowe się cofa, uzasadnia konieczność przestrzegania zakazu chodzenia po wydmach i niszczenia roślinności; wyjaśnia pojęcie krajobrazy naturalne, opisuje znaczenie gospodarcze pojezierzy; krótko charakteryzuje każdą z nizin środkowopolskich pod względem przyrodniczym i gospodarczym, opisuje wybraną nizinę na podstawie analizy map tematycznych; opisuje czynniki, które ukształtowały obszar Niziny Mazowieckiej, rozpoznaje, na podstawie opisu, krainę geograficzną; charakteryzuje ustnie warunki przyrodnicze Wyżyny Lubelskiej na podstawie mapy; charakteryzuje przyczyny powstania Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, opisuje Wyżynę Śląską na podstawie map tematycznych; opisuje krajobraz Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, przedstawia walory turystyczne i rekreacyjne Jury Krakowsko-Częstochowskiej; wyjaśnia, dlaczego Góry Świętokrzyskie są niskie, wyjaśnia powstanie gołoborzy; charakteryzuje piętra roślinne w Tatrach Wysokich; krótko charakteryzuje obszary Natura 2000, opisuje wartości przyrodnicze wybranego parku narodowego i krajobrazowego; na podstawie charakterystyki rozpoznaje daną krainę geograficzną, charakteryzuje warunki naturalne i gospodarkę regionu, w którym mieszka.

Ocena bardzo dobra: podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych; podaje różnice między pasami krajobrazowymi, rozpoznaje pasy krajobrazowe na podstawie opisu; wskazuje na schemacie przedstawiającym głębokość morza miejsce występowania zielenic, brunatnic i krasnorostów oraz uzasadnia ich umiejscowienie, wyjaśnia, dlaczego w morzu Bałtyckim żyje wiele organizmów słodkowodnych; wyjaśnia, jak powstały Żuławy Wiślane; wyjaśnia, dlaczego na pojezierzach występuje dużo jezior, analizuje problem degradacji środowiska naturalnego w powiązaniu z formami działalności człowieka; wymienia różnice krajobrazowe między nizinami, ocenia znaczenie gospodarcze danej niziny w skali kraju; czyta, porównuje i interpretuje mapy tematyczne danego regionu, charakteryzuje rzeki na Nizinie Mazowieckiej, opisuje warunki przyrodnicze w Kotlinie Warszawskiej; wyjaśnia, dlaczego na Wyżynie Lubelskiej rozwinął się głównie przemysł spożywczy; ocenia znaczenie gospodarcze Wyżyny Śląskiej, ocenia szanse i zagrożenia życia mieszkańców Wyżyny Śląskiej; omawia pochodzenie skał wapiennych, uzasadnia

utworzenie Ojcowskiego Parku Narodowego; uzasadnia stwierdzenie: Góry Świętokrzyskie są kolebką polskiego górnictwa i hutnictwa, ocenia Góry Świętokrzyskie pod względem atrakcyjności turystycznej; opisuje Tatrzański Park Narodowy, wyjaśnia pojęcia: grań, turnia, żleb; uzasadnia, dlaczego tworzenie obszarów chronionych jest skuteczną metodą ochrony przyrody; charakteryzuje każdą z krain geograficznych, porównuje warunki naturalne i gospodarkę różnych krain geograficznych Polski, ocenia znaczenie danej krainy geograficznej pod względem gospodarczym i turystycznym.

Ocena celująca: opisuje pochodzenie skał, wyjaśnia powstawanie skał osadowych; analizuje mapy tematyczne i na ich podstawie wnioskuje o warunkach przyrodniczych danego pasa krajobrazowego, tworzy spójny opis charakteryzowanego pasa; wymienia przyczyny niewielkiego zasolenia Morza Bałtyckiego, uzasadnia, dlaczego betonowanie brzegów morskich źle wpływa na organizmy żyjące w Bałtyku; opisuje, jak powstają mierzeje i jeziora przybrzeżne; wyjaśnia genezę głównych form polodowcowych na pojezierzach; wyjaśnia (na podstawie dostępnych źródeł informacji) sposób powstania krajobrazu pasa nizin; analizuje i ocenia pozycję Niziny Mazowieckiej pod względem przyrodniczym i gospodarczym na tle innych krain geograficznych Polski; ocenia znaczenie Wyżyny Lubelskiej dla gospodarki kraju; ocenia znaczenie Wyżyny Śląskiej dla gospodarki kraju; wyjaśnia proces krasowienia skał wapiennych na podstawie różnych źródeł informacji; opisuje genezę Gór Świętokrzyskich oraz wyjaśnia ich obecny wygląd, uzasadnia powstanie Świętokrzyskiego Parku Narodowego; wyjaśnia różnice w krajobrazie Tatr Wysokich i Zachodnich, uzasadnia, że krajobraz Tatr Wysokich jest przykładem krajobrazu wysokogórskiego (alpejskiego); porównuje różne formy ochrony przyrody; ocenia warunki przyrodnicze i gospodarcze każdej krainy geograficznej, zdobywa informacje w innych źródłach wiedzy i tworzy spójne opisy charakteryzujące daną krainę geograficzną.

Dział 4 – Mój organizm

Ocena dopuszczająca: podaje przykłady narządów organizmu człowieka i ich funkcji, wskazuje, że podstawowym elementem budującym organizm jest komórka; uzasadnia, dlaczego o skórę trzeba dbać, wyjaśnia, na czym polega rola skóry; wymienia funkcje szkieletu, wskazuje na planszy podstawowe części szkieletu, określa rolę układu mięśniowego w organizmie; opisuje rolę układu pokarmowego; opisuje rolę układu oddechowego; wymienia główne funkcje krwi, określa rolę serca; wskazuje na planszy układ nerwowy, nazywa podstawowe elementy układu nerwowego; określa rolę poznanych układów narządów oraz skóry.

Ocena dostateczna: wymienia główne układy narządów organizmu człowieka; opisuje budowę skóry; wskazuje dwa przeciwstawnie działające mięśnie, np. zginacz i prostownik przedramienia, wskazuje na modelu szkieletu człowieka rodzaje połączeń kości; na schematach budowy układu

pokarmowego wskazuje i nazywa jego narządy, wymienia rodzaje zębów człowieka i podaje ich funkcje; wskazuje na schematach budowy układu oddechowego jego narządy i podaje ich nazwy; opisuje rodzaje naczyń krwionośnych; przedstawia rolę układu nerwowego w funkcjonowaniu organizmu; przedstawia hierarchiczność struktury organizmu, wskazuje na planszach najważniejsze narządy wchodzące w skład poznanych układów.

Ocena dobra: podaje funkcje układów narządów; opisuje reakcję skóry na zmiany temperatury otoczenia; wymienia elementy składowe szkieletu człowieka, wskazuje główne mięśnie organizmu człowieka; opisuje ogólnie przebieg procesów zachodzących w przewodzie pokarmowym, omawia rolę ślinianek, wątroby i trzustki; opisuje proces wymiany gazowej zachodzący w płucach; wykazuje związek budowy tętnic i żył z ich rolą, na podstawie ryciny omawia budowę serca; dokonuje podziału układu nerwowego pod względem budowy; określa rolę wybranych narządów w ciele człowieka.

Ocena bardzo dobra: opisuje hierarchiczność struktury organizmu; wykazuje związek budowy skóry z funkcją; uzasadnia, że mięśnie muszą pracować parami; przedstawia przebieg trawienia pokarmu; wykazuje związek między budową a rolą krtani; uzasadnia, że krążenie krwi jest warunkiem życia człowieka; wymienia funkcje, jakie pełni mózdzek; uzasadnia związek między budową danego układu narządów a jego funkcjami.

Ocena celująca: rozpoznaje położenie układów i narządów na rycinach anatomicznych; podaje, w jaki sposób można zbadać rozmieszczenie ciałek czuciowych w skórze; opisuje budowę i funkcjonowanie stawu; wskazuje i uzasadnia, które procesy zachodzące w przewodzie pokarmowym są przemianami chemicznymi, a które zjawiskami fizycznymi; uzasadnia, dlaczego oddychanie przez nos jest zdrowsze niż przez usta; opisuje przepływ krwi w sercu, z uwzględnieniem roli zastawek; uzasadnia, dlaczego układ nerwowy odgrywa kierowniczą rolę w organizmie; podaje przykłady współpracy między układami narządów.

Dział 5 – Rozwijam się i poznaję otoczenie

Ocena dopuszczająca: wymienia źródła światła, opisuje właściwości światła na wybranych przez siebie przykładach; określa funkcje oka jako narządu zmysłu, wymienia podstawowe zasady dbałości o wzrok; wymienia źródła dźwięku, wyszukuje z otoczenia ciała, które drgając, wytwarzają dźwięk, podaje przykłady świadczące o tym, że w różnych ośrodkach dźwięki rozchodzą się z różnymi prędkościami; wymienia części ucha, wskazuje podstawowe zasady dbałości o słuch; wymienia zmysły człowieka i wskazuje je na własnym organizmie; wskazuje różnice w budowie komórki jajowej i plemnika, podaje nazwy poszczególnych elementów budowy układu rozrodczego kobiety i mężczyzny; określa miejsce powstawania plemników i komórek jajowych, wyjaśnia, co to jest zapłodnienie, przedstawia za pomocą schematycznego rysunku moment zapłodnienia; wymienia

etapy rozwojowe człowieka po urodzeniu; wyjaśnia, na czym polega dojrzewanie dziewcząt i chłopców, opisuje zmiany zachodzące w organizmach dziewczynki i chłopca podczas dojrzewania; wymienia źródła światła i dźwięku, podaje podstawowe zasady higieny wzroku i słuchu, nazywa poszczególne elementy budowy układu rozrodczego kobiety i mężczyzny, wskazuje różnice w budowie komórki jajowej i plemnika, wyjaśnia, co to jest zapłodnienie, wymienia etapy rozwojowe człowieka, opisuje zmiany zachodzące w organizmach dziewczynki i chłopca podczas dojrzewania.

Ocena dostateczna: proponuje doświadczenie pokazujące załamanie światła na granicy dwóch ośrodków; wskazuje elementy budowy oka na modelu lub planszy, podaje podstawowe funkcje wskazanych elementów budowy oka; podaje sposoby zabezpieczania się przed dźwiękami o dużym natężeniu; wskazuje na modelu lub planszy elementy budowy ucha; opisuje rolę poszczególnych zmysłów w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego; określa rolę układu rozrodczego kobiety i mężczyzny; wyjaśnia, co to jest pępowina, poród, wskazuje na planszy miejsce zapłodnienia i dalszą drogę zapłodnionej komórki jajowej; rozpoznaje na podstawie opisu i fotografii etap rozwojowy człowieka; wskazuje czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na rozwój organizmu w okresie dojrzewania; wskazuje na planszy lub modelu elementy budowy oka i ucha i określa ich funkcje, wskazuje zmysły człowieka i opisuje ich funkcje w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego, wskazuje na planszy miejsce zapłodnienia i dalszą drogę zapłodnionej komórki jajowej, wskazuje czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na rozwój organizmu w okresie dojrzewania.

Ocena dobra: wyjaśnia, na czym polega odbicie światła, podaje przykłady ośrodków, na granicy których obserwujemy załamanie światła; wyjaśnia, na czym polega praca okulisty i optyka; opisuje warunki rozchodzenia się dźwięku w danym ośrodku; określa funkcję ucha jako narządu słuchu i równowagi; wyjaśnia, co to znaczy, że zmysły ulegają adaptacji, podaje przykłady świadczące o ochronnym działaniu zmysłów dla organizmu; wskazuje na planszy rozmieszczenie narządów rozrodczych kobiety i mężczyzny; wyjaśnia, co to jest ciąża, zarodek, płód, łożysko; charakteryzuje etapy rozwojowe człowieka; wyjaśnia, co oznacza termin dojrzewanie płciowe, charakteryzuje etap dojrzewania; podaje przykłady ośrodków, na granicy których obserwujemy załamanie światła, opisuje warunki niezbędne do rozchodzenia się dźwięku, wyjaśnia, na czym polega praca okulisty i optyka, wyjaśnia, co to znaczy, że zmysły ulegają adaptacji, wyjaśnia, co to jest ciąża, zarodek, płód, łożysko, podaje charakterystykę etapów rozwojowych człowieka, charakteryzuje etap dojrzewania.

Ocena bardzo dobra: odróżnia ciała, które są źródłami światła, a które jedynie odbijają światło; wykazuje rolę mózgu w odbieraniu wrażeń świetlnych ze środowiska; wyjaśnia, od czego zależy prędkość rozchodzenia się dźwięków w różnych substancjach (ośrodkach); uzasadnia, dlaczego nie

należy słuchać zbyt głośnej muzyki; uzasadnia, że zmysły chronią organizm przed niebezpiecznymi czynnikami zewnętrznymi; określa rolę poszczególnych narządów w układach rozrodczych; wyjaśnia, dlaczego do komórki jajowej wnika tylko jeden plemnik; wyjaśnia, dlaczego własną rodzinę można założyć wtedy, gdy się jest dorosłym; wyjaśnia, co to jest hormon; odróżnia ciała będące źródłem światła i odbijające światło, uzasadnia, że zmysły chronią organizm przed niebezpiecznymi czynnikami zewnętrznymi, określa rolę poszczególnych narządów w układach rozrodczych, wyjaśnia, dlaczego do komórki jajowej wnika tylko jeden plemnik.

Ocena celująca: dzieli soczewki ze względu na ich kształt i opisuje ich właściwości; wyjaśnia powstawanie obrazu na siatkówce oka, wymienia wady wzroku i wskazuje możliwości ich korekty za pomocą soczewek; wymienia przykłady dźwięków o różnym natężeniu; wymienia w prawidłowej kolejności poszczególne części ucha, które zostają wprowadzone w drgania pod wpływem fali dźwiękowej; opisuje rolę mózgu w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego przez narządy zmysłów; uzasadnia przystosowanie budowy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego do pełnionej funkcji; podaje przykłady świadczące o tym, że dziecko w łonie matki się rozwija; wykazuje potrzeby człowieka na każdym etapie rozwoju; wyjaśnia, co to znaczy, że na dojrzewanie mają wpływ hormony; opisuje kształt soczewek i związane z nim ich właściwości, wyjaśnia, jak powstaje obraz na siatkówce oka, uzasadnia przystosowanie budowy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego do pełnionej funkcji, podaje przykłady świadczące o tym, że dziecko w łonie matki się rozwija, wykazuje potrzeby człowieka na każdym etapie rozwoju, wyjaśnia, co to znaczy, że na dojrzewanie mają wpływ hormony.

Dział 6 – Moje zdrowie

Ocena dopuszczająca: wyjaśnia, w jakim celu człowiek się odżywia, wymienia podstawowe składniki pokarmów i ich funkcje; uzasadnia celowość stosowania zasad prawidłowego żywienia, wyjaśnia, jakie są skutki niewłaściwego odżywiania się; przedstawia różnice między zdrową i zepsutą żywnością, wymienia poznane sposoby konserwowania żywności; wymienia substancje wydalone i wydzielane przez skórę, podaje zasady pielęgnacji skóry, włosów, zębów i paznokci; wymienia substancje rozpuszczające i nierozpuszczające się w wodzie, odróżnia środki szkodliwe dla zdrowia po oznaczeniach na etykiecie; wskazuje prawidłową kolejność czynności wykonywanych podczas dnia, określa znaczenie snu dla organizmu człowieka; wskazuje formy wypoczynku odpowiednie dla siebie, opisuje trzy formy wypoczynku czynnego, uwzględniając zasady bezpieczeństwa, podaje zasady zachowania się na łonie natury; wskazuje sposoby postępowania podczas opatrywania otarcia lub skaleczenia, opisuje sposoby zabezpieczania ciała przed skutkami nadmiernego promieniowania słonecznego; wymienia typowe objawy alergii, opisuje zachowania mogące ustrzec przed grzybicą; wymienia podstawowe składniki pokarmów i ich

funkcje, wskazuje przykłady produktów o dużej zawartości: cukrów, tłuszczów, białek, witamin, podaje podstawowe zasady dotyczące zakupu i przechowywania produktów spożywczych oraz przygotowywania posiłków, podaje zasady pielęgnacji skóry, włosów, zębów i paznokci, odróżnia środki szkodliwe dla zdrowia po oznaczeniach na etykiecie, określa znaczenie snu dla organizmu człowieka, podaje przykłady biernego i aktywnego wypoczynku, wskazuje formy wypoczynku odpowiednie dla siebie, wskazuje sposoby postępowania podczas opatrywania otarcia lub skaleczenia.

Ocena dostateczna: wskazuje przykłady produktów o dużej zawartości: cukrów, tłuszczów, białek, witamin; podaje podstawowe zasady dotyczące zakupu i przechowywania produktów spożywczych oraz przygotowywania posiłków; przypisuje psucie się żywności drobnoustrojom, podaje przykłady żywności konserwowanej danym sposobem; wskazuje znaczenie czystości odzieży, obuwia, bielizny i otoczenia dla utrzymania zdrowia, podaje przykłady ubioru dostosowanego do pory roku i rodzaju pracy; podaje przykłady produktów zawierających detergenty, na podstawie instrukcji objaśnia sposób posługiwania się środkami czystości; wyjaśnia, co to znaczy dobowy rytm człowieka, wymienia czynności przygotowujące organizm do aktywnego dnia i snu; podaje przykłady biernego i aktywnego wypoczynku; podaje przyczyny uszkodzeń skóry, opisuje objawy złamania kości; podaje przykłady zwierząt jadowitych; wyjaśnia, jakie są skutki niewłaściwego odżywiania się, przypisuje psucie się żywności drobnoustrojom, wymienia poznane sposoby konserwowania żywności, wskazuje znaczenie czystości odzieży, obuwia, bielizny i otoczenia dla utrzymania zdrowia, na podstawie instrukcji objaśnia sposób posługiwania się środkami czystości, opisuje sposoby zabezpieczania ciała przed skutkami nadmiernego promieniowania słonecznego, wskazuje przykłady niekorzystnego wpływu roślin, zwierząt i grzybów na zdrowie człowieka i podaje sposoby zapobiegania.

Ocena dobra: opisuje skutki błędów żywieniowych; planuje jadłospis zgodnie z zasadami prawidłowego żywienia; omawia warunki sprzyjające psuciu się żywności, wyjaśnia, na czym polegają poznane metody konserwacji; opisuje poprawne zasady mycia zębów; omawia zastosowanie produktów zawierających detergenty, objaśnia znaczenie piktogramów ostrzegawczych; uzasadnia, dlaczego jego rozkład dnia jest właściwy lub niewłaściwy; opisuje sytuacje, w których należy wypoczywać aktywnie, a w których biernie; wskazuje poprawne postępowanie w wypadku pogryzienia przez zwierzę; podaje przykłady roślin mogących wywołać alergię u ludzi; opisuje skutki błędów żywieniowych, opisuje zasady prawidłowego odżywiania się – ilości, regularności, jakości spożywanych pokarmów, zakupu produktów i przyrządzania posiłków, wyjaśnia, jak powinien odżywiać się uczeń klasy 5., analizuje swój rozkład dnia i wyciąga wnioski dotyczące poprawności rozkładu czynności w ciągu dnia, uzasadnia, dlaczego jego rozkład dnia jest

właściwy lub niewłaściwy, opisuje sytuacje, w których należy wypoczywać aktywnie, a w których biernie, wskazuje poprawne postępowanie w razie pogryzienia przez zwierzę.

Ocena bardzo dobra: wskazuje źródła, rolę w organizmie oraz skutki niedoboru wybranych witamin; wyjaśnia, jak powinien odżywiać się uczeń klasy 5; opisuje sposoby wykorzystania pożytecznych drobnoustrojów do konserwowania żywności, wymienia produkty ulegające kwaśnieniu (fermentacji); uzasadnia twierdzenie, że przestrzeganie higieny osobistej jest obowiązkiem każdego człowieka; omawia mechanizm działania środków myjących, podaje definicję pojęcia detergent; analizuje swój rozkład dnia i wyciąga wnioski dotyczące poprawności rozkładu czynności w ciągu dnia; podaje przykłady zabezpieczeń ciała przed kontuzją podczas uprawiania wybranych dyscyplin sportowych; podaje różnice między zwichnięciem a złamaniem, wyjaśnia, dlaczego nie należy opalać się bez zabezpieczenia skóry; wyjaśnia, dlaczego w kontaktach ze zwierzętami należy zachować szczególną ostrożność; wskazuje źródła, rolę w organizmie oraz skutki niedoboru wybranych witamin, wyjaśnia, na czym polegają poznane metody konserwowania żywności, opisuje sposoby wykorzystania pożytecznych drobnoustrojów do konserwowania żywności, określa szkodliwe dla zdrowia skutki działania preparatów żrących, drażniących, łatwopalnych, podaje przykłady roślin mogących wywołać alergię u ludzi, wymienia rodzaje uszkodzeń ciała i opisuje sposoby udzielania pierwszej pomocy.

Ocena celująca: proponuje i przeprowadza doświadczenie wykrywające skrobię w produktach spożywczych; opisuje zasady prawidłowego odżywiania się: ilości, regularności, jakości spożywanych pokarmów, zakupu produktów i przyrządzania posiłków; przedstawia zjawisko fermentowania wybranego produktu na podstawie źródeł innych niż podręcznik; proponuje i przeprowadza doświadczenie ukazujące niszczenie szkliwa nazębnego; określa szkodliwe dla zdrowia skutki działania preparatów żrących, drażniących, łatwopalnych; wskazuje możliwości prawidłowego organizowania czasu wolnego i nauki w domu; uzasadnia, dlaczego ćwiczenia fizyczne usprawniają organizm; wymienia rodzaje uszkodzeń ciała i opisuje sposoby udzielania pierwszej pomocy; wyjaśnia, co oznaczają terminy: alergia, alergolog; przedstawia zjawisko fermentowania wybranego produktu, korzystając ze źródeł innych niż podręcznik, uzasadnia twierdzenie, że przestrzeganie higieny osobistej jest obowiązkiem każdego człowieka, opisuje mechanizm działania środków myjących, podaje definicję pojęcia: detergent, uzasadnia, dlaczego ćwiczenia fizyczne usprawniają organizm, wyjaśnia, dlaczego w kontaktach ze zwierzętami należy zachować szczególną ostrożność.

Dział 7 – Jak zachować zdrowie?

Ocena dopuszczająca: wskazuje ewentualne zagrożenia występujące w kuchni, łazience, pokoju, piwnicy; podaje numery telefonów alarmowych – pogotowie ratunkowe, straż pożarna, policja,

wyjaśnia, jak się należy zachować w czasie pożaru, wskazuje poprawne zachowanie się w razie znalezienia niewybuchu i niewypału; wyjaśnia, czym są choroby zakaźne, podaje przykłady chorób zakaźnych człowieka i dróg, którymi wywołujące je czynniki wnikają do organizmu; opisuje podstawowe sposoby zapobiegania chorobom zakaźnym; wskazuje sposoby odmawiania picia alkoholu i palenia tytoniu; wymienia podstawowe zasady zdrowego stylu życia, podaje przykłady potraw, jakich powinna się wystrzegać osoba prowadząca zdrowy styl życia, wymienia czynniki mające szkodliwy wpływ na organizm; wyjaśnia, dlaczego zdrowie jest bardzo ważne w życiu każdego człowieka, wymienia zachowania składające się na zdrowy styl życia, podaje zasady prawidłowego odżywiania się, omawia zasady higieny ciała, wymienia podstawowe zasady zapobiegania chorobom zakaźnym.

Ocena dostateczna: opisuje sposoby unikania zagrożeń w domu; opisuje, jak powinien się zachować pieszy poruszający się po drodze o zmierzchu, podaje przykłady miejsc w najbliższej okolicy szczególnie niebezpiecznych i uzasadnia swoje stanowisko; krótko charakteryzuje rodzaje czynników zakaźnych; uzasadnia konieczność zasięgnięcia porady lekarskiej w przypadku zachorowania na chorobę zakaźną; wymienia sytuacje, w których należy powiedzieć nie, wyjaśnia, co to jest uzależnienie; opisuje zasady zdrowego stylu życia, wyjaśnia, dlaczego należy zachować postawę asertywną w wypadku bycia namawianym do zapalenia papierosa, wypicia alkoholu lub spróbowania narkotyku; uzasadnia, dlaczego podstawą zdrowia jest sprawność fizyczna organizmu, wymienia podstawowe zasady higieny osobistej i otoczenia.

Ocena dobra: wskazuje miejsca w szkole, w których należy zachować szczególną ostrożność; określa podstawowe zasady poruszania się po drodze; podaje przykłady chorób bakteryjnych i wirusowych; uzasadnia celowość wykonywania szczepień ochronnych; wskazuje możliwości zachowań asertywnych wobec presji otoczenia, wyjaśnia, dlaczego znajomości zawarte przez internet mogą być niebezpieczne; uzasadnia stwierdzenie: ruch i umiejętność odpoczynku są bardzo ważne dla organizmu; opisuje wpływ poszczególnych składników pokarmowych na organizm człowieka.

Ocena bardzo dobra: wymienia podstawowe zasady postępowania w razie wypadku w domu i szkole; wyjaśnia, dlaczego alarmowy numer telefonu – 112 – jest numerem uniwersalnym; wymienia przykłady zwierząt – pasożytów człowieka; opisuje podstawowe zasady leczenia chorób bakteryjnych i wirusowych; opisuje skutki działania nikotyny na organizm człowieka; wyjaśnia, dlaczego bycie życzliwym dla innych ma wpływ na zdrowie, uzasadnia stwierdzenie, że zdrowie w dużej mierze zależy od nas samych; podaje podstawowe sposoby leczenia chorób bakteryjnych, wirusowych i pasożytniczych; **Ocena celująca:** uzasadnia dlaczego w niektórych miejscach w szkole i w domu należy zachować szczególną ostrożność; wskazuje sytuacje

szczególnie niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi; opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych; wyjaśnia zasadę działania szczepionki; uzasadnia konieczność zachowania postawy antyalkoholowej i antynikotynowej; wyjaśnia, jak rozumie stwierdzenie: wytyczaj sobie realistyczne cele życiowe i wytrwale dąż do ich osiągnięcia; uzasadnia, że w dużej mierze mamy wpływ na własne zdrowie, wyjaśnia, dlaczego życzliwa postawa wobec innych ułatwia kontakty międzyludzkie.

Wymagania edukacyjne z przyrody dla ucznia klasy VI

Różnorodność organizmów

Ocena dopuszczająca: podaje przykłady sposobów poruszania się organizmów, zalicza dżdżownice i pijawki do pierścienic, a ślimaki i małże do mięczaków, uzasadnia przynależność parzydełkowców, płazińców, nicieni, pierścienic i mięczaków do bezkręgowców, wymienia grupy zwierząt należące do stawonogów, rozróżnia owady i pajęczaki na podstawie liczby odnóży kroczynek, wymienia gromady kręgowców, wskazuje na ilustracjach najważniejsze przystosowania ryb do życia w środowisku wodnym, podaje przykłady płazów bezogonowych i ogoniastych występujących w Polsce, wymienia przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie, podaje charakterystyczne cechy gadów, wymienia grupy zwierząt należące do gadów, podaje przykłady gadów występujących w Polsce, wskazuje przystosowania do lotu w budowie zewnętrznej ptaka, podaje przykłady ssaków żyjących w różnych środowiskach, wymienia cechy charakterystyczne ssaków, wymienia wspólne cechy zwierząt, wymienia organy roślinne i wskazuje je w roślinie, odróżnia mchy i paprocie na podstawie budowy zewnętrznej, krótko charakteryzuje okrytonasienne i nagonasienne, wymienia charakterystyczne cechy roślin, obsługuje szkolny mikroskop optyczny, wskazuje w mikroskopie okular i obiektywy, określa sposób poruszania się wiciowców, orzęsków i ameb, wymienia wspólne cechy glonów, omawia budowę i rolę owocnika grzyba kapeluszowego, podaje przykłady chorób człowieka wywoływanych przez bakterie i wirusy.

Ocena dostateczna: wymienia podstawowe czynności życiowe organizmów i sposoby ich realizacji, wymienia cztery królestwa organizmów, omawia sposoby wymiany gazowej ślimaków i małży, wymienia najważniejsze wspólne cechy stawonogów, podaje wspólne cechy kręgowców, wyjaśnia, co to znaczy, że ryby są zmiennocieplne, rozróżnia na ilustracjach płazy i gady, omawia przebieg rozmnażania się i rozwoju ptaków, przedstawia budowę jaja ptaka, omawia pokrycie ciała ssaków, podaje przykłady zwierząt poruszających się różnymi sposobami, podaje przykłady zwierząt odżywiających się różnym rodzajem pokarmu, omawia podstawowe funkcje korzeni, łodyg, liści i kwiatów, omawia budowę i rolę poszczególnych części mchu i organów paproci, odróżnia rośliny nagonasienne (iglaste) od okrytonasiennych, krótko omawia proces fotosyntezy, wykonuje proste

nietrwale preparaty mikroskopowe, opisuje sposób pobierania pokarmu przez pantofelka, podaje przykłady grzybów, które nie wytwarzają owocników, odróżnia porosty od innych organizmów, przedstawia znaczenie bakterii i glonów w przyrodzie, przedstawia znaczenie bakterii dla człowieka.

Ocena dobra: podaje przykłady rekordowo dużych roślin i zwierząt, wymienia cechy charakterystyczne poznanych grup zwierząt, charakteryzuje skorupiaki, pajęczaki i owady, omawia narządy wymiany gazowej skorupiaków, pajęczaków i owadów, podaje przykłady ryb kostnych i chrzęstnych, a także wskazuje różnice między nimi, omawia przebieg rozmnażania się i rozwoju ryb oraz płazów, wskazuje różnice między gadami a płazami, wykazuje, że rozmnażanie się i rozwój gadów stanowią przystosowanie do życia na lądzie, wyjaśnia, na czym polega stałocieplność i jakie korzyści daje zwierzętom, podaje przykłady polskich ptaków występujących w różnych środowiskach, omawia ochronę gatunkową ssaków w Polsce, udowadnia, że człowiek jest ssakiem, podaje przykłady przystosowań zwierząt do życia w różnych środowiskach, udowadnia, że wskazany organizm należy do zwierząt, podaje przykłady szczególnych funkcji pełnionych przez niektóre korzenie, łodygi i liście, wskazuje elementy męskie i żeńskie w kwiecie, podaje przykłady paprotników chronionych, rozpoznaje widłaki i skrzypy, uzasadnia korzyści płynące dla roślin z wytworzenia nasion i owoców, podaje przykłady nagonasiennych rosnących w Polsce, wyjaśnia pojęcie *tkanka*, określa, które organy występują u poszczególnych grup roślin, oblicza powiększenie obrazu w mikroskopie, wskazuje i nazywa części mikroskopu optycznego, określa rolę jąder komórkowych i wodniczek tętniących w funkcjonowaniu pantofelka, wymienia i krótko charakteryzuje grupy glonów, omawia wykorzystanie glonów przez człowieka, wyjaśnia, co to jest strzępka, określa rolę grzybów w przyrodzie, omawia znaczenie drożdży i grzybów pleśniowych dla człowieka, przedstawia budowę komórki bakterii, podaje przykłady kształtów komórek bakterii.

Ocena bardzo dobra: wykonuje proste obliczenia pozwalające na porównanie masy różnych zwierząt i człowieka, klasyfikuje pospolitych przedstawicieli bezkręgowców (okazy lub na rysunkach) do odpowiednich grup, porównuje skorupiaki, owady i pajęczaki, wyjaśnia zasadę działania pęcherza pławnego, uzasadnia konieczność ochrony gatunkowej płazów i gadów, podaje przykłady gadów kopalnych, wskazuje przystosowania do lotu w budowie wewnętrznej ptaka, porównuje torbacze, stekowce i łożyskowce, przedstawia hierarchiczną strukturę budowy organizmów zwierząt, wykazuje związek budowy z funkcją organów roślinnych, charakteryzuje torfowce, wykazuje zróżnicowanie roślin okrytonasiennych, podaje przykłady tkanek roślinnych, wykazuje, że martwe komórki odgrywają istotną rolę w funkcjonowaniu roślin, omawia sposób działania mikroskopu optycznego, wykazuje różnorodność organizmów jednokomórkowych, uzasadnia, że komórki pierwotniaków to komórki zwierzęce, wykazuje różnorodność glonów, wyjaśnia sposób funkcjonowania porostów, podaje, co to jest skala porostowa i do czego jest

wykorzystywana, omawia sposób odżywiania się i rozmnażania się bakterii, omawia sposób funkcjonowania wirusów.

Ocena celująca: W 100% posiadał wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej z przyrody w klasie 6 i spełnia wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające i dopełniające; najniższą posiadaną oceną jest ocena bardzo dobra, a ze sprawdzianów uzyskuje oceny celujące; zna mapę fizyczną świata (w zakresie określonym przez nauczyciela); samodzielnie określa położenie geograficzne różnych obiektów geograficznych na Ziemi – odczytywanie współrzędnych geograficznych; stosuje zdobytą wiedzę w praktyce; samodzielnie korzysta z różnych źródeł informacji; na lekcjach wykorzystuje wiedzę z innych przedmiotów pokrewnych; pracuje systematycznie; zawsze jest przygotowany do lekcji; posiada uzupełniony i starannie prowadzony zeszyt przedmiotowy; aktywnie uczestniczy w zajęciach; posiada oceny za aktywność; podejmuje się realizacji zadań na dodatkową ocenę; samodzielnie rozwiązuje zadania o najwyższym poziomie złożoności; samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania przyrodnicze; biegle posługuje się słownictwem, terminologią i symboliką charakterystycznymi dla poszczególnych dziedzin przyrody; bezbłędnie posługuje się dostępnym sprzętem, narzędziami i urządzeniami, modelami; osiąga sukcesy w konkursach przyrodniczych na szczeblu szkolnym i pozaszkolnym, bierze udział w dodatkowych zajęciach rozszerzających oraz w pracach związanych z funkcjonowaniem pracowni.

Planeta Ziemia

Ocena dopuszczająca: wymienia czynniki, które zadecydowały o tym, że na Ziemi rozwinęło się życie, podaje skład powietrza atmosferycznego, wskazuje na globusie bieguny oraz oś ziemską, wskazuje na globusie półkule wschodnią, zachodnią, północną i południową, odczytuje współrzędne geograficzne na globusie z dokładnością do 10°, definiuje ruch obrotowy Ziemi, wymienia dzień i noc jako skutek ruchu obrotowego Ziemi, definiuje ruch obiegowy Ziemi i podaje czas jego trwania, wymienia skutek ruchu obiegowego Ziemi – występowanie pór roku, wymienia i wskazuje na mapie strefy oświetlenia Ziemi, nazywa i wskazuje na globusie i mapie kontynenty i oceany, wskazuje na mapie świata przykładową wyspę, półwysep, archipelag wysp, podaje przykłady morskich organizmów samożywnych i cudzożywnych, omawia przystosowania zwierząt do życia w głębinach oceanicznych, podaje przykłady zależności pokarmowych w oceanie, wymienia warstwy budujące Ziemię, odróżnia metale od niemetali na podstawie ich właściwości, podaje podział skał ze względu na ich spistość, podaje przykłady skał twardych, miękkich i sypkich, wymienia jednostki masy i objętości, wyznacza masę i objętość wybranych ciał, nazywa bieguny magnetyczne, wymienia oddziaływania między biegunami dwóch magnesów, potrafi wyznaczyć

bieguny magnetyczne Ziemi za pomocą igły magnetycznej, rozróżnia pojęcie biegunów magnetycznych i geograficznych Ziemi.

Ocena dostateczna: uzasadnia, że skład powietrza atmosferycznego umożliwia życie organizmów, wymienia rodzaje globusów i rozpoznaje je, podaje cechy południków i równoleżników, wyjaśnia, że na Ziemi występują strefy czasowe oraz czas urzędowy, wymienia daty rozpoczynające pory roku, wyjaśnia pojęcie *równonoc*, podaje przykłady wpływu ruchów Ziemi na życie i pracę ludzi, wyjaśnia pojęcia: *linia brzegowa rozwinięta* i *nierozwinięta*, rozpoznaje linię brzegową i określa czy jest ona rozwinięta czy nie, wymienia czynniki niezbędne do zachodzenia procesu fotosyntezy, wyjaśnia, co to jest plankton, podaje podstawowe cechy metali i niemetalu, omawia praktyczne zastosowanie metali, odróżnia w praktyce skałę osadową od magmowej, omawia znaczenie gospodarcze podstawowych surowców mineralnych, przelicza jednostki masy i objętości, wymienia rodzaje magnezów, wyjaśnia pojęcie *bieguny magnetyczne*, rozróżnia bieguny magnetyczne i określa je za pomocą symbolu i koloru, wymienia przykłady znaczenia obecności ziemskiego pola magnetycznego dla niektórych zwierząt.

Ocena dobra: omawia czynniki, które zadecydowały o tym, że na Ziemi rozwinęło się życie, przedstawia za pomocą diagramu skład procentowy powietrza, wyjaśnia pojęcia: *siatka geograficzna* i *współrzędne geograficzne*, wyjaśnia znaczenie utworzenia stref czasowych oraz uzasadnia wprowadzenie w niektórych państwach czasu urzędowego, posługuje się pojęciami: *zwrotnik Raka*, *zwrotnik Koziorożca*, *koła podbiegunowe* oraz wskazuje je na globusie, charakteryzuje poszczególne strefy oświetlenia Ziemi, wyjaśnia pojęcie *wszechocean*, wyjaśnia pojęcia: *wyspa*, *półwysep*, *przylądek*, *zatoka* i *cieśnina*, omawia przystosowania organizmów do życia w strefie przybrzeżnej i toni wodnej, układa prosty łańcuch pokarmowy występujący w głębinach oceanicznych, charakteryzuje warstwy budujące Ziemię, uzasadnia określenie: *pierwiastki główne budujące skorupę ziemską*, podaje różnice między skałą, a minerałem, wyjaśnia pojęcie *surowce mineralne*, wyjaśnia pojęcia: *masa*, *objętość* i *gęstość*, podaje przykłady zastosowania elektromagnesów, wyjaśnia, co pokazuje igła magnetyczna.

Ocena bardzo dobra: uzasadnia, że globus jest odpowiednim modelem naszej planety, podaje argumenty uzasadniające, dlaczego na innych planetach Układu Słonecznego nie rozwinęło się życie, odczytuje współrzędne geograficzne na różnych mapach, wyjaśnia zjawisko powstawania dnia i nocy, posługuje się strefami czasowymi, przy podawaniu godziny w różnych rejonach świata, rysuje rysunki przedstawiające położenie Ziemi w stosunku do Słońca w dniach rozpoczynających pory roku, wyjaśnia przyczyny różnic w oświetleniu różnych obszarów Ziemi, opisuje budowę dna oceanicznego, definiując równocześnie następujące pojęcia: *szelf*, *stok kontynentalny* i *rów oceaniczny*, wyjaśnia różnice w sposobie odżywiania się fitoplanktonu i zooplanktonu, porównuje

warunki panujące w poszczególnych strefach życia w morzu, formułuje wnioski z doświadczeń, omawia różne sposoby powstawania skał, podaje przykłady skał magmowych, osadowych i przeobrażonych, podaje podział surowców mineralnych i przykład surowca należącego do danej grupy, oblicza gęstość substancji, znając jej masę i objętość, opisuje zasadę działania elektromagnesu, rysuje linie pola magnetycznego wokół magnesów, buduje własną igłę magnetyczną, opisuje powstawanie zorzy polarnej.

Ocena celująca: -

Nasz świat

Ocena dopuszczająca: wskazuje na globusie, i mapie świata poszczególne kontynenty, wskazuje i odczytuje z mapy nazwy większych wysp, półwyspów, cieśnin wokół kontynentów oraz mórz i oceanów je oblewających, określa, czy linia brzegowa kontynentów lub ich części jest rozwinięta, czy nierozwinięta, wymienia czynniki, od których zależy występowanie stref klimatycznych na Ziemi, wskazuje na mapie świata obszary występowania wilgotnych lasów równikowych, podaje przykłady organizmów żyjących w wilgotnym lesie równikowym, podaje nazwy obszarów trawiastych różnych kontynentów i wskazuje je na mapie, podaje przykłady organizmów zamieszkujących obszary trawiaste, wskazuje obszary pustynne na mapie świata, podaje przykłady organizmów zamieszkujących pustynie, wskazuje na mapie obszar basenu Morza Śródziemnego, wymienia ważniejsze miasta leżące w rejonie Morza Śródziemnego, wskazuje na mapie świata obszary porośnięte tajgą oraz tundrą, podaje przykłady organizmów zamieszkujących tajgę i tundrę, wskazuje na mapie świata obszary zaliczane do strefy okołobiegunowej, podaje przykłady organizmów zamieszkujących obszary polarne, wskazuje Japonię na mapie świata i wymienia jej stolicę, wskazuje Hawaje na mapie świata, opisuje położenie Hawajów, w stosunku do kontynentów, wymienia nazwy wybranych parków narodowych i wskazuje ich położenie na mapie.

Ocena dostateczna: wymienia i wskazuje na mapie większe krainy geograficzne oraz rzeki i jeziora na kontynentach, omawia granice między kontynentami, wskazuje je na mapie, podaje wielkości powierzchni kontynentów, wymienia przykładowe państwa na omawianym kontynencie, wskazuje na mapie i krótko charakteryzuje poszczególne strefy klimatyczne świata, wymienia cechy klimatu strefy równikowej, prezentuje prostą zależność pokarmową występującą w wilgotnym lesie równikowym,

wymienia charakterystyczne cechy klimatu sawann i klimatu stepów, omawia przystosowania organizmów do życia wśród traw; prezentuje prostą zależność pokarmową występującą na obszarze trawiastym, wymienia cechy klimatu obszarów pustynnych na podstawie interpretacji wykresu klimatycznego, omawia przystosowania organizmów do życia na pustyni, wyjaśnia pojęcie *makia*, wyjaśnia, dlaczego rejon basenu Morza Śródziemnego jest atrakcyjny dla turystów, wymienia, na

podstawie interpretacji wykresu klimatycznego, cechy klimatu umiarkowanego chłodnego oraz cechy klimatu strefy okołobiegunowej, omawia przystosowania organizmów do życia w tajdze i tundrze, podaje cechy klimatu obszarów położonych w strefie okołobiegunowej na podstawie interpretacji wykresu klimatycznego, wskazuje przystosowania organizmów do życia na obszarach Arktyki i Antarktydy, opisuje sposoby zabezpieczania się przed skutkami trzęsień Ziemi, wymienia charakterystyczne zwyczaje Japończyków, wymienia charakterystyczne symbole Japonii, wyjaśnia, dlaczego Hawaje nazywamy rajem dla turystów, charakteryzuje zasoby najstarszego parku narodowego – Yellowstone.

Ocena dobra: charakteryzuje na podstawie mapy ukształtowanie powierzchni kontynentów, charakteryzuje wody lądowe poszczególnych kontynentów, odczytuje z mapy współrzędne skrajnych punktów na kontynentach, charakteryzuje dany kontynent na podstawie map tematycznych z atlasu do przyrody, wyjaśnia pojęcia: *relikt* i *endemit*, podaje przykłady osobliwości występujących w Australii, w tym reliktów i endemitów, charakteryzuje klimat Antarktydy, wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest kontynentem pokoju, i jakie jest znaczenie Układu Antarktycznego, omawia klimat i roślinność poszczególnych stref klimatycznych świata, przedstawia piętra lasu równikowego, interpretuje dane dotyczące średnich miesięcznych opadów i temperatury powietrza przedstawione na wykresie, wyjaśnia, dlaczego obecnie obszary trawiaste są nazywane *spichlerzem świata*, rozpoznaje na ilustracjach i nazywa rodzaje pustyń, analizuje wykresy klimatyczne i charakteryzuje klimat śródziemnomorski, wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w roślinności regionu śródziemnomorskiego na przestrzeni wieków, wyjaśnia pojęcie *wieloletnia zmarzlina*, wykazuje różnorodność organizmów zamieszkujących obszary Arktyki i Antarktydy, opisuje warunki geograficzne występujące w Japonii, wyjaśnia pojęcie *gęstość zaludnienia*, wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień Ziemi, charakteryzuje klimat Hawajów, wyszukuje informacje, z różnych źródeł dotyczące wulkanów, charakteryzuje krajobrazy wybranych parków narodowych i wymienia niektóre organizmy chronione w parkach narodowych.

Ocena bardzo dobra: omawia rozmieszczenie ludności na kontynentach, podaje przykłady obszarów o małej i dużej gęstości zaludnienia, podaje przyczyny nierównomiernego zaludnienia, podaje przyczyny zmniejszania się powierzchni lasów Amazonii, ocenia skutki dewastacji lasów równikowych, wyjaśnia przyczyny występowania w Australii reliktów i endemitów, wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest najzimniejszym kontynentem na Ziemi, charakteryzuje faunę i florę Antarktydy, uzasadnia symetryczność występowania stref klimatycznych, wyjaśnia, dlaczego wraz ze zmianą klimatu zmienia się roślinność, opisuje klimat wilgotnych lasów równikowych i związane z nim warunki życia organizmów, prezentuje bogactwo roślin i zwierząt żyjących w wilgotnych lasach równikowych różnych kontynentów, opisuje klimat obszarów trawiastych – sawann i stepów

oraz związane z nim warunki życia organizmów, prezentuje różnorodność organizmów żyjących na obszarach trawiastych różnych kontynentów, opisuje klimat pustyń i związane z nim warunki życia organizmów, ocenia zmiany krajobrazu naturalnego w basenie Morza Śródziemnego w kontekście szybkiego rozwoju turystyki powodującego zagrożenie dla środowiska, opisuje klimat umiarkowany chłodny i związane z nim warunki życia organizmów w tajdze, opisuje klimat strefy okołobiegunowej i związane z nim warunki życia w tundrze, wyjaśnia dlaczego w tundrze nie mogą rosnąć drzewa, charakteryzuje warunki życia na obszarach okołobiegunowych, potrafi znaleźć argumenty dotyczące opinii, że Japonia jest krajem tradycji i nowoczesności, wyjaśnia przyczyny wybuchów wulkanów oraz proces erupcji wulkanicznej, ocenia skutki wybuchów wulkanów na świecie, uzasadnia znaczenie parków narodowych w zachowaniu różnorodności biologicznej.

Ocena celująca: -

Ziemia we Wszechświecie

Ocena dopuszczająca: wymienia planety Układu Słonecznego, wymienia przyczyny powstawania zaćmienia Słońca, wskazuje na schemacie układ planet, omawia wybraną planetę Układu Słonecznego, wyjaśnia, że Księżyc nie świeci, a jedynie odbija promienie słoneczne, uzasadnia, że w dzień światło innych gwiazd jest niewidoczne ze względu na światło Słońca, podaje powody, dla których ludzie chcą poznawać kosmos.

Ocena dostateczna: opisuje hipotezę dotyczącą powstania Układu Słonecznego, wymienia cechy klimatu wybranej planety i wyjaśnia, dlaczego nie rozwinęło się na niej życie, wskazuje, że Księżyc jest jedynym naturalnym satelitą Ziemi, wymienia nazwiska astronautów, którzy jako pierwsi stanęli na powierzchni Księżyca, wymienia nazwy przykładowych gwiazdozbiorów, wyjaśnia pojęcie *spadająca gwiazda*, podaje cechy komet i meteorów, wymienia nazwy przyrządów służących do badania kosmosu i określa ich zastosowanie, wymienia ważne wydarzenia związane z podbojem kosmosu.

Ocena dobra: uzasadnia, że dzięki Słońcu może istnieć życie na Ziemi, charakteryzuje trzy wybrane planety Układu Słonecznego, wymienia planety zaliczane do gazowych olbrzymów i uzasadnia swój wybór, opisuje cechy fizyczne Księżyca, wymienia nazwy gwiazdozbiorów zodiakalnych i wyjaśnia przyczynę ich powstania, wyjaśnia, dlaczego światło różnych gwiazd różni się od siebie, szereguje chronologicznie wydarzenia związane z podbojem kosmosu.

Ocena bardzo dobra: wymienia cechy fizyczne budowy Układu Słonecznego; rysuje schemat zaćmienia Słońca, porównuje cechy klimatu wybranej planety i Ziemi oraz wyjaśnia, dlaczego panują na niej warunki niesprzyjające istnieniu życia, wyjaśnia powstawanie poszczególnych faz Księżyca, odnajduje na mapie nieba Wielką i Małą Niedźwiedzicę, wymienia powody, dla których ludzie wysyłają w kosmos promy kosmiczne.

Ocena celująca: -

Osiągnięcia człowieka

Ocena dopuszczająca: wymienia najdawniejsze odkrycia geograficzne, które przyczyniły się do zmiany sposobu myślenia o Ziemi, podaje najważniejsze fakty dotyczące wypraw Kolumba i Magellana, wymienia nazwy prostych narzędzi stosowanych przez ludzi pierwotnych i surowców z których były wykonane, opisuje sposoby wytwarzania pierwszych naczyń używanych przez człowieka, podaje przykłady mechanizacji i automatyzacji w życiu codziennym, wymienia etapy rozwoju przemysłu, wymienia środki transportu wodne, lądowe i powietrzne, rozróżnia ciała ze względu na przewodnictwo elektryczne, wymienia nazwę urządzenia, w którym wytwarza się prąd elektryczny, wymienia przykłady wykorzystania prądu elektrycznego w codziennym życiu, wymienia nieodnawialne i odnawialne źródła energii, wymienia składniki sieci telekomunikacyjnej, wymienia zasady profilaktyki chorób układu krążenia, łączy dokonania z nazwiskami co najmniej pięciu sławnych Polaków.

Ocena dostateczna: wymienia nazwiska dwóch Polaków, którzy przyczynili się do poznawania „białych plam na Ziemi”, przedstawia przełomowe wydarzenia w dziejach ludzkości, sytuuje w czasie etapy rozwoju przemysłu, omawia wybrane środki transportu, podaje przykłady ciał, które można naelektryzować, wymienia przykłady przewodników prądu i izolatorów, opisuje za pomocą symboli elementy prostego obwodu elektrycznego, wymienia warunki przepływu prądu elektrycznego w obwodzie, omawia sposoby wykorzystania odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, uzasadnia wady i zalety szybkiego dostępu do wiadomości, wymienia najważniejsze odkrycia w dziedzinie zwalczania chorób zakaźnych, wymienia autorów tych odkryć oraz określa, kiedy miały miejsce, prezentuje sylwetki wybranych sławnych Polaków.

Ocena dobra: ocenia znaczenie podróży Kolumba i Magellana dla rozwoju myśli geograficznej, podaje informacje o zdobywcach biegunów ziemskich, podaje ich nazwiska, wyjaśnia znaczenie opanowania metod posługiwania się ogniem, łączy początek rewolucji przemysłowej ze skonstruowaniem maszyny parowej, charakteryzuje etapy rozwoju przemysłu, wskazuje na zależność rozwoju środków transportu od rodzaju stosowanego napędu, buduje prosty obwód elektryczny, wyjaśnia pojęcia: *przewodnik* i *izolator*, wymienia niebezpieczeństwa związane z nieumiejętnym korzystaniem z urządzeń elektrycznych, podaje zalety i wady wykorzystania odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, podaje przyczyny poszukiwania nowych źródeł energii, opisuje budowę wybranych środków przekazu informacji, wyjaśnia, na czym polega miażdżycy, podaje przykłady narządów, które można przeszczepiać człowiekowi, kojarzy nazwiska sławnych Polaków z dziedziną wiedzy i okresem działalności.

Ocena bardzo dobra: ocenia znaczenie odkryć geograficznych dla rozwoju świata; wyjaśnia znaczenie przełomowych odkryć dla rozwoju ludzkości, omawia skutki społeczne rewolucji przemysłowej i naukowo-technicznej, przedstawia historyczny rozwój środków transportu, interpretuje moc urządzeń elektrycznych jako wielkość fizyczną charakteryzującą odbiornik energii elektrycznej, wyjaśnia zasadę działania kuchenki elektrycznej lub żarówki, porównuje zalety i wady wykorzystania odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, wyjaśnia zasadę działania środków przekazu informacji (telefonu, radia, telewizora, komputera), wyjaśnia istotę chorób nowotworowych, przedstawia znaczenie różnych dokonań dla rozwoju nauki,

Ocena celująca: -

Problemy współczesności

Ocena dopuszczająca: wyjaśnia pojęcie *zanieczyszczenia antropogeniczne*, wskazuje na wybranych przykładach swojej okolicy źródła zanieczyszczenia wody, gleby i powietrza, wymienia czynniki kształtujące klimat, odróżnia czynniki naturalne kształtujące klimat od antropogenicznych, określa różnicę między niedożywieniem a głodem, podaje przykłady chorób zakaźnych i pasożytniczych dotyczących bardzo dużą liczbę ludzi, podaje przykłady codziennych działań ludzi, które mogą przyczynić się do ochrony środowiska.

Ocena dostateczna: wymienia różne rodzaje zanieczyszczeń środowiska i podaje ich źródła, określa swoją rolę w ochronie środowiska przyrodniczego, wymienia gazy cieplarniane i podaje ich źródła, wskazuje obszary świata, w których problem niedożywienia i głodu dotyka największy odsetek ludności,

wymienia trzy agendy ONZ i określa ich główne zadania, podaje przykłady polskich organizacji charytatywnych i zakres ich działalności.

Ocena dobra: wyjaśnia, w jaki sposób zanieczyszczenia gazowe, ciekłe i stałe wpływają na środowisko,

proponuje sposoby wyeliminowania źródeł zanieczyszczających środowisko w najbliższej okolicy, dostrzega korelację między efektem cieplarnianym i życiem na Ziemi, przedstawia sposoby ograniczania emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, omawia sposoby zakażenia HIV, wymienia odnawialne źródła energii i uzasadnia celowość ich poszukiwania.

Ocena bardzo dobra: omawia mechanizm powstawania kwaśnych opadów i ich wpływ na środowisko, omawia mechanizm powstawania efektu cieplarnianego, przedstawia przypuszczalne skutki globalnego ocieplenia, wymienia główne przyczyny głodu i niedożywienia, przedstawia ideę rozwoju zrównoważonego.

Ocena celująca: -

--	--

Wymaganie edukacyjne z biologii dla ucznia klasy VII

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> wymienia poziomy organizacji ciała człowieka podaje przykłady narządów wchodzących w skład poszczególnych układów 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje poszczególnych układów narządów wymienia rodzaje tkanek i lokalizuje je w ciele człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka na wybranym przykładzie układu narządów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę, funkcje i współdziałanie poszczególnych układów narządów 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie współdziałania narządów i układów narządów w prawidłowym funkcjonowaniu organizmów
<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje skóry rozpoznaje elementy budowy skóry i wskazuje je na planszy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaka jest rola naskórka i skóry właściwej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje warstwy skóry opisuje termoregulacyjną funkcję skóry planuje i przeprowadza doświadczenie, w którym rozróżnia obszary skóry bardziej wrażliwe na dotyk (opuszki palców) i mniej wrażliwe na dotyk (wierzch dłoni, przedramię) 	<ul style="list-style-type: none"> określa związek budowy elementów skóry z pełnionymi przez skórę funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> podaje argumenty świadczące o tym, że skóra jednocześnie oddziela organizm od środowiska i go z nim łączy
<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe zasady higieny skóry podaje przykłady chorób skóry i opisuje ich objawy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje stan zdrowej skóry opisuje profilaktykę wybranych chorób skóry (grzybice skóry, czerniak) 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku rozpoznania niepokojących zmian na skórze 	<ul style="list-style-type: none"> określa pozytywne i negatywne skutki opalania się opisuje zmiany skórne określane jako trądzik młodzieńczy 	<ul style="list-style-type: none"> określa związek nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ze zwiększonym ryzykiem rozwoju choroby nowotworowej skóry
<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe funkcje szkieletu (ochrona i część układu ruchu) 	<ul style="list-style-type: none"> określa udział szkieletu w krwiotworzeniu i magazynowa 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek budowy tkanki chrzęstnej i kostnej z pełnionymi funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje kości mózgowcowe i trzewiowcowe i w swoim ciele lub na 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek między budową kręgosłupa, a jego funkcjami

<ul style="list-style-type: none"> wskazuje położenie czaszki, kręgosłupa, klatki piersiowej i kończyn w swoim ciele lub na modelu 	<ul style="list-style-type: none"> niuwapnia rozdźnia szkielet osiowy i kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje poszczególne kości kończyn i obręczy oraz odcinki kręgosłupa w swoim ciele lub na modelu 	<ul style="list-style-type: none"> modelu 	
<ul style="list-style-type: none"> określa czynniki sprzyjające prawidłowemu stanowi kości 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek elementów budowy fizycznej kości z jej funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> rozdźnia kości o różnych kształtach wykazuje znaczenie tkanki kostnej zbitnej i gąbczastej w funkcjonowaniu kości 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek między budową chemiczną kości a jej właściwościami 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia efekty doświadczenia z wypaleniem kości i jej moczeniem w kwasie, odwołując się do budowy chemicznej kości
<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady połączeń kości wskazuje przykłady połączeń kości na planszy i na własnym organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy elementów budujących staw 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę chrząstki w stawie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje stawy zawiasowy i kulisty oraz podaje różnice w ich funkcjonowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje cechy tkanki chrzęstnej jako tkanki współtworzącej szkielet
<ul style="list-style-type: none"> określa rolę układu mięśniowego podaje przykłady narządów zbudowanych z tkanki mięśniowej gładkiej, sercowej i szkieletowej 	<ul style="list-style-type: none"> rozdźnia na modelu i schemacie tkankę mięśniową gładką, sercową i szkieletową 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej gładkiej, sercowej i szkieletowej określa czynniki niezbędne do powstania skurczu mięśnia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na współdziałanie mięśni i szkieletu podczas ruchu (na przykładzie ruchu kończyny górnej lub dolnej) 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje antagonistyczne działanie mięśni
<ul style="list-style-type: none"> przedstawia negatywny wpływ środków dopingujących na zdrowie człowieka podaje sposoby zapobiegania wadom postawy 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozytywny wpływ ćwiczeń fizycznych na organizm człowieka wymienia wady postawy i podaje 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie aktywności fizycznej w prawidłowym funkcjonowaniu układu ruchu i utrzymaniu zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia etyczne aspekty stosowania dopingu podaje przykłady schorzeń układu ruchu oraz zasady profilaktyki 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę racjonalnej aktywności ruchowej w utrzymaniu zdrowia i sprawności fizycznej przez całe życie

	możliwe przyczyny ich powstawania			
DZIAŁ 2. UKŁAD POKARMOWY I ODŻYWIANIE SIĘ				
<ul style="list-style-type: none"> definiuje trawienie wymienia w kolejności narządy układu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę poszczególnych części układu pokarmowego lokalizuje narządy układu pokarmowego na modelu, schemacie, rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę poszczególnych rodzajów zębów, z uwzględnieniem ich kształtu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia związek budowy narządów układu pokarmowego z ich funkcją 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia związek budowy przewodu pokarmowego z perystaltyką i jej udziałem we właściwym funkcjonowaniu układu pokarmowego
<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe grupy składników pokarmowych i ogólnie nakreśla ich rolę podaje źródła składników pokarmowych: białek, tłuszczów i cukrów 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza doświadczenie, w którym wykrywa obecność skrobi w różnych produktach spożywczych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia źródła aminokwasów i określa ich rolę 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie składników pokarmowych w prawidłowym rozwoju i funkcjonowaniu organizmu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> planuje doświadczenie, w którym wykrywa obecność skrobi w różnych produktach spożywczych
<ul style="list-style-type: none"> przedstawia źródła wybranych witamin (A, D, K, C, B₆, B₁₂) i składników mineralnych (Mg, Fe, Ca) określa rolę wody, soli mineralnych i witamin w organizmie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę i efekty niedoboru wybranych witamin (A, D, K, C, B₆, B₁₂) i składników mineralnych (Mg, Fe, Ca) 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność spożywania owoców i warzyw jako źródła witamin i składników mineralnych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego woda jest ważnym uzupełnieniem pokarmu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje skutki niewłaściwej suplementacji witamin i składników mineralnych
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę enzymów w procesie trawienia przedstawia miejsce trawienia białek, tłuszczów i cukrów w układzie 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na skrobię 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia produkty trawienia i miejsca wchłaniania głównych grup związków organicznych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę wątroby i trzustki w trawieniu 	<ul style="list-style-type: none"> planuje doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na skrobię

pokarmowym				
<ul style="list-style-type: none"> określa czynniki, które wpływają na potrzeby pokarmowe ludzi uzasadnia potrzebę czytania informacji umieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek między wartością energetyczną pokarmu a potrzebami energetycznym i człowieka, w zależności od płci, wieku, trybu życia, zdrowia i aktywności fizycznej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje na podstawie etykiet zawartość składników odżywczych w wybranych produktach spożywczych (płatkach kukurydzianych, serze białym, maśle) i oblicza wartość energetyczną tych produktów 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zawartość chemicznych dodatków do żywności w wybranych artykułach spożywczych (gumie do żucia, galaretkie, zupie w proszku) 	<ul style="list-style-type: none"> określa wady i zalety stosowania chemicznych dodatków do żywności
<ul style="list-style-type: none"> wymienia korzyści płynące z prawidłowego odżywiania się 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza indeks masy ciała interpretuje dane zawarte w piramidzie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego należy stosować dietę zróżnicowaną pod względem składników pokarmowych i dostosowaną do potrzeb organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie błonnika jako ważnego składnika pokarmów w prawidłowym ruchu jelita i przesuwaniu trawionego pokarmu 	<ul style="list-style-type: none"> konstruuje, na podstawie swego sposobu odżywiania, własną piramidę zdrowego żywienia i porównuje ją z piramidą wzorcową
<ul style="list-style-type: none"> ma świadomość wpływu ilości i jakości spożywanych posiłków na zdrowie człowieka wymienia konsekwencje zdrowotne niewłaściwego odżywiania się 	<ul style="list-style-type: none"> określa przyczyny i skutki przejadania się (i otyłości) oraz nadmiernego odchudzania się 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny, objawy i skutki uboczne cukrzycy typu II 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny i skutki zdrowotne anoreksji i bulimii 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje społeczne skutki chorób związanych z niewłaściwym odżywianiem się
<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę zachowania higieny jamy ustnej argumentuje stwierdzenie, że 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność okresowego wykonywania przeglądu stanu uzębienia u stomatologa 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zasady profilaktyki chorób WZW A, B, C, choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, zakażeń i zatruc 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje konsekwencje zdrowotne nieprzestrzegania zasad higieny podczas 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia podłoże chorób WZW A, B, C, choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy,

należy przestrzegać zasad higieny podczas przygotowywania i spożywania posiłków	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady chorób układu pokarmowego 	pokarmowych, raka jelita grubego	przygotowywania i spożywania posiłków (również właściwego przechowywania pokarmów)	zakażeń i zatruc pokarmowych, raka jelita grubego
---	--	----------------------------------	--	---

DZIAŁ 3. UKŁAD KRAŻENIA. UKŁAD ODPORNOŚCIOWY

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia składniki krwi (osocze, krwinki) • wskazuje niebezpieczeństwo związane z obecnością czadu we wdychanym powietrzu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia funkcje krwi 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia grupy krwi układu AB0 i Rh • określa rolę osocza krwi, erytrocytów, leukocytów i trombocytów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg powstawania skrzepu • wskazuje, jaką grupę krwi układu AB0 można przetaczać biorcom z określoną grupą krwi tego układu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje związek budowy i właściwości składników krwi z pełnionymi funkcjami
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę układu krwionośnego • przedstawia główne funkcje układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje elementy budowy układu krążenia (na modelu / schemacie) ze wskazaniem kierunku przepływu krwi • określa funkcje obiegu płucnego i obwodowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na różnice w budowie i funkcji naczyń krwionośnych (żył, tętnic i naczyń włosowatych) 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje związek między budową a funkcją poszczególnych naczyń krwionośnych 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje krążenie krwi w obiegu płucnym (małym) i obwodowym (dużym)
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje serce i określa jego położenie w ciele człowieka • określa wpływ różnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje elementy budowy serca • wymienia badania wykonywane 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje elementy budowy serca: przedsionki, komory, zastawki, naczynia wieńcowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa etapy pracy serca • wyjaśnia związek pracy serca z tętnem i ciśnieniem 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia zależność między pracą serca a wysiłkiem fizycznym

czynników na pracę serca	<p>w diagnostyce chorób serca</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje właściwości tkanki mięśniowej budującej serce 	<p>z uwzględnieniem ich roli</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to jest puls i ciśnienie krwi, z przedstawieniem sposobu ich badania w praktyce 	krwi	
<ul style="list-style-type: none"> • formułuje problem badawczy i hipotezę • określa warunki doświadczenia, próbę badawczą i kontrolną • wykonuje pomiar tętna i ciśnienia krwi w czasie spoczynku i wysiłku fizycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • rejestruje wyniki doświadczenia stosownie do przeprowadzonych pomiarów • wnioskuje na podstawie wyników doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wyniki doświadczenia • dokumentuje etapy doświadczenia badającego wpływ wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia tętniczego krwi 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje doświadczenie określające wpływ wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia tętniczego krwi 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ aktywności fizycznej i prawidłowej diety na właściwe funkcjonowanie układu krwionośnego
<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady chorób krwi (anemia, białaczka) i układu krwionośnego (miażdżyca, nadciśnienie tętnicze, zawał serca) • wymienia przyczyny chorób krwi, serca i układu krążenia • podaje wartości prawidłowego ciśnienia krwi 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady profilaktyki chorób krwi, serca i układu krążenia • przedstawia znaczenie aktywności fizycznej i prawidłowej diety we właściwym funkcjonowaniu układu krążenia • wskazuje czynniki zwiększające i zmniejszające ryzyko zachorowania na choroby 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przyczyny nadciśnienia • wyjaśnia, jak dochodzi do zawału serca i udaru mózgu • uzasadnia konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych krwi, pomiaru tętna i ciśnienia krwi 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje etapy powstawania blaszek miażdżycowych w tętnicy 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia związek między właściwym odżywianiem się, aktywnością fizyczną, a zwiększonym ryzykiem rozwoju chorób układu krwionośnego

	serca i układu krążenia			
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje układ limfatyczny jako część układu krążenia wymienia narządy należące do układu limfatycznego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na powiązania krwi, limfy i płynu tkankowego rozpoznaje narządy układu limfatycznego na schemacie, rysunku, modelu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę i funkcje narządów układu limfatycznego 	<ul style="list-style-type: none"> określa skład oraz funkcje limfy i płynu tkankowego porównuje skład oraz funkcje limfy i płynu tkankowego ze składem i funkcją krwi 	<ul style="list-style-type: none"> określa związek między układem limfatycznym i odpornościowym
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to jest odporność organizmu wyjaśnia, co to jest antygen 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela odporność wrodzoną i nabytą podaje przykłady odporności wrodzonej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia naturalne mechanizmy odporności nabytej – biernej i czynnej 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje funkcje elementów układu odpornościowego (narządów: śledziony, grasicy, węzłów chłonnych; komórek: makrofagów, limfocytów T i B; cząsteczek: przeciwciał) 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady mechanizmów odporności skierowanej przeciwko konkretnemu antygenowi oraz przykłady mechanizmów, które działają ogólnie
<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady szczepień obowiązkowych i nieobowiązkowych oraz ocenia ich znaczenie wymienia narządy, które można przeszczepić człowiekowi 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela odporność naturalną i sztuczną, bierną i czynną przedstawia znaczenie przeszczepów, w tym rodzinnych, w utrzymaniu życia opisuje konflikt serologiczny 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega zgodność tkankowa organizmu uzasadnia potrzebę pozyskiwania narządów do transplantacji oraz deklaracji zgody na transplantację narządów po śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega konflikt serologiczny wyjaśnia, na czym polega transplantacja 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego niektóre przeszczepy są odrzucane

<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady profilaktyki przeciwko zakażeniom HIV 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje drogi zakażenia HIV 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady najczęstszych alergenów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wpływ HIV na osłabienie układu odpornościowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia podłoże alergii
---	--	--	--	--

DZIAŁ 4. UKŁAD ODDECHOWY. UKŁAD WYDALNICZY

<ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie oddychania dla funkcjonowania organizmu człowieka rozpoznaje części układu oddechowego na modelu / schemacie odróżnia oddychanie komórkowe od wymiany gazowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia substraty i produkty oddychania komórkowego przedstawia funkcje narządów układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istotę oddychania komórkowego oraz wymiany gazowej zewnętrznej i wewnętrznej wyjaśnia funkcje krtani określa rolę klatki piersiowej, mięśni oddechowych i przepony w wentylacji płuc 	<ul style="list-style-type: none"> określa związek budowy z pełnią funkcją poszczególnych części układu oddechowego przedstawia mechanizm wentylacji płuc (wdech i wydech) 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje budowę i funkcjonowanie układu oddechowego
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na różnice w składzie powietrza wdychanego i wydychanego określa czynniki wpływające na tempo oddychania określa zasady projektowania doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę krwi w transporcie gazów oddechowych uzasadnia potrzebę próby kontrolnej w doświadczeniu formułuje problem badawczy i hipotezę 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg wymiany gazowej w płucach i tkankach analizuje wyniki badań i formułuje wnioski z doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza doświadczenie / obserwację zgodnie z instrukcją 	<ul style="list-style-type: none"> planuje obserwację wpływu wysiłku fizycznego na zmiany częstości oddechu planuje doświadczenie, w którym wykazuje obecność dwutlenku węgla i pary wodnej w wydychanym powietrzu
<ul style="list-style-type: none"> wymienia szkodliwe czynniki wpływające na stan i funkcjonowanie układu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny zachorowań na gruźlicę płuc, anginę i raka płuc ze wskazaniem na 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ palenia tytoniu (bierne i czynne) na stan i funkcjonowanie układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zagrożenia życia, jakie niesie wdychanie substancji szkodliwych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ czynników szkodliwych na funkcjonowanie układu oddechowego z uwzględnienie

<ul style="list-style-type: none"> oddechowego • podaje przykłady chorób układu oddechowego • uzasadnia konieczność okresowych badań kontrolnych płuc 	<p>stosowaną profilaktykę w tym zakresie</p>		<p>zawartych w dymie z papierosa</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ zanieczyszczeń pyłowych powietrza na stan i funkcjonowanie układu oddechowego 	<p>m zasad profilaktyki</p>
<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę układu wydalniczego • wymienia narządy układu wydalniczego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia substancje usuwane z organizmu człowieka i wskazuje drogi ich usuwania 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę i rolę nerek • analizuje bilans wodny organizmu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • określa znaczenie równowagi wodnej dla organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, jakie są źródła substancji usuwanych z organizmu człowieka
<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia celowość okresowych badań moczu • wymienia zasady higieny układu wydalniczego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje skład moczu • podaje objawy zakażenia dróg moczowych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady chorób, które można zdiagnozować na podstawie składu moczu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przyczyny i skutki kamicy nerkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega dializa krwi i kiedy się ją stosuje
DZIAŁ 5. UKŁAD NERWOWY I NARZĄDY ZMYŚLÓW. UKŁAD DOKREWNY				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy tworzące ośrodkowy układ nerwowy • określa rolę autonomicznego układu nerwowego w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego • rozpoznaje elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, np. na modelu, rysunku, według opisu i podaje ich nazwy 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia związek budowy neuronu z pełnioną funkcją • wskazuje przebieg impulsu nerwowego • porównuje funkcje współczulnego i przywspółczulnego układu nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę neuronów w przyjmowaniu i przewodzeniu impulsów nerwowych 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przystosowania neuronów do pełnienia funkcji w układzie nerwowym

<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy ośrodkowego układu nerwowego i podaje ich funkcje podaje zasady higieny pracy umysłowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje głównych części mózgowia wyjaśnia, jaką funkcję pełni rdzeń kręgowy 	<ul style="list-style-type: none"> określa, co to jest kora mózgowa i jakie jest jej znaczenie opisuje funkcje mózdzku i rdzenia przedłużonego w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje ośrodki korowe na rysunku / modelu mózgu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to są wyższe czynności nerwowe
<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy składowe łuku odruchowego określa, co to jest odruch bezwarunkowy i podaje przykłady takich odruchów dokonuje obserwacji odruchu kolanowego 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela odruchy warunkowe i bezwarunkowe podaje przykłady odruchów bezwarunkowych i warunkowych dostrzega istotne znaczenie odruchów w życiu codziennym człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia działanie łuku odruchowego wyjaśnia, jak powstają i jaka jest rola odruchów warunkowych uzasadnia, dlaczego odruch kolanowy jest odruchem bezwarunkowym 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie wybranych odruchów (czkawka, połykanie, odruch wymiotny, źreniczny, mruganie powiekami, łzawienie, odruch ślinienia się) w życiu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje znaczenie odruchów w codziennym życiu człowieka
<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność ochrony głowy przed urazami ze względu na możliwość uszkodzenia mózgu podaje przykłady wpływu, jaki ma wysypianie się na procesy myślenia i zapamiętywania 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zasady efektywnego uczenia się przedstawia korzystne dla zdrowia sposoby radzenia sobie z długotrwałym (negatywnym) stresem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i skutki stresu podaje przykłady skutecznych metod uczenia się 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady pozytywnego i negatywnego działania stresu uzasadnia znaczenie snu w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje skuteczne metody uczenia się oparte na wykorzystywaniu wszystkich zmysłów
<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia rodzaje zmysłów z określeniem ich roli w życiu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to są zmysły, komórki zmysłowe, receptory 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia funkcje elementów budowy oka 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje budowę oka i rolę jego części w procesie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób i jaki obraz obiektu powstaje na siatkówce oka

<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje elementy budowy oka na modelu / schemacie dokonuje obserwacji wykazującej obecność tarczy nerwu wzrokowego na siatkówce oka 	<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje receptory i narządy zmysłów w organizmie człowieka określa funkcje elementów budowy oka 		widzenia	oraz jego interpretację w mózgu
<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia wady wzroku uzasadnia potrzebę wykonywania okresowych badań kontrolnych wzroku 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między widzeniem z bliska i z daleka oraz w ciemności i przy świetle przedstawia zasady higieny narządu wzroku podczas czytania oraz pracy z komputerem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia terminy: <i>akomodacjaoka</i>, <i>krótkowzroczność</i>, <i>dalekowzroczność</i>, <i>astygmatyzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa najczęstsze przyczyny powstawania wad wzroku (krótkowzroczność, dalekowzroczność, astygmatyzm) i sposoby ich korygowania za pomocą soczewek 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcjonowanie oka oraz wady wzroku
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje elementy budowy ucha na modelu / schemacie uzasadnia konieczność higieny narządu słuchu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia funkcje elementów ucha w odbieraniu bodźców dźwiękowych wykazuje negatywny wpływ hałasu na zdrowie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> określa przebieg fali dźwiękowej w uchu i powstawanie wrażeń słuchowych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje budowę oraz rolę ucha wewnętrznego jako narządu słuchu i równowagi 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek budowy ucha z pełnioną funkcją
<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia znaczenie ostrzegawczej roli zmysłów 	<ul style="list-style-type: none"> bada wrażliwość zmysłu smaku i węchu na 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wyniki doświadczeń badających wrażliwość 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę narządów zmysłów w odbieraniu 	<ul style="list-style-type: none"> planuje doświadczenia lokalizujące receptory

<ul style="list-style-type: none"> określa lokalizację narządów i receptorów zmysłu węchu, smaku i dotyku przedstawia rolę zmysłu dotyku, zmysłu smaku i zmysłu węchu w życiu człowieka 	<p>podstawie instrukcji</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zagrożenia wynikające ze zjawiska adaptacji węchu 	<p>wybranych komórek zmysłowych</p>	<p>bodźców z otoczenia</p>	<p>zmysłu węchu i smaku</p>
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie hormonu opisuje rolę hormonów: wzrostu, insuliny i adrenaliny 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje położenie gruczołów dokrewnych w ciele człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę tyroksyny i glukagonu oraz hormonów płciowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego hormony działają tylko na określone narządy organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje podobieństwa i różnice między działaniem układu hormonalnego i układu nerwowego
<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność konsultowania z lekarzem przyjmowania środków hormonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> określa przyczyny i objawy cukrzycy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia antagonizm działania insuliny i glukagonu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady chorób wynikających z nieprawidłowego działania tarczycy i przysadki 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadrzędną rolę przysadki w układzie dokrewnym

DZIAŁ 6. UKŁAD ROZRODCZY. ROZMNAŻANIE SIĘ I ROZWÓJ

<ul style="list-style-type: none"> określa rolę układu rozrodczego męskiego opisuje zmiany anatomiczne i fizjologiczne zachodzące w organizmie chłopca w okresie dojrzewania wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega rozmnażanie płciowe opisuje typowe zachowania chłopca w okresie dojrzewania wskazuje na rysunku elementy 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje jąder, najądrzy, pęcherzyków nasiennych i prostaty wyjaśnia, jaka jest rola hormonów, w tym testosteronu, w okresie dojrzewania chłopców 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje miejsce powstawania plemników w układzie rozrodczym męskim i opisuje ich dalszą drogę do momentu wytrysku 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek budowy męskiego układu rozrodczego z jego funkcją
--	---	---	--	--

elementy układu roznego męskiego	układu roznego męskiego i podaje ich nazwy • podaje funkcje elementów układu roznego męskiego			
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany anatomiczne i fizjologiczne zachodzące w organizmie dziewczyny w okresie dojrzewania • wymienia elementy układu roznego żeńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje typowe zachowania dziewczyny w okresie dojrzewania • wskazuje na rysunku / modelu elementy układu roznego żeńskiego i podaje ich nazwy • opisuje funkcjonowanie układu roznego kobiety 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę poszczególnych elementów układu roznego żeńskiego • wyjaśnia, co to jest jajczkowanie (owulacja) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaka jest rola hormonów, w tym estrogenów, w okresie dojrzewania dziewcząt 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, w jaki sposób budowa układu roznego żeńskiego jest przystosowana do pełnionych funkcji
<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy gamety męskiej i żeńskiej oraz wskazuje miejsce ich wytwarzania • wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie • określa możliwy efekt stosunku płciowego • wymienia objawy ciąży 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje budowę plemnika z komórką jajową jako przystosowanie do pełnionej funkcji • definiuje termin jajczkowania (owulacji) 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę gamet w procesie zapłodnienia • wyjaśnia, dlaczego zapłodnienie może być efektem stosunku płciowego • wskazuje miejsce, w którym dochodzi do zapłodnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje etapy cyklu miesiączkowego o kobiety 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę hormonów związanych z cyklem miesiączkowym
• opisuje	• wymienia	• określa rolę łożyska	• podaje różnice	• opisuje przebieg

<p>zachowania ciężarnej kobiety mające pozytywny wpływ na rozwój zarodka i płodu</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność pozostawania kobiety ciężarnej pod opieką lekarską 	<p>etapy rozwoju przedurodzeniowego człowieka (zygota, zarodek, płód)</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój zarodka i płodu 	<p>dla rozwijającego się płodu</p>	<p>między zygotą, zarodkiem i płodem</p>	<p>wczesnego etapu ciąży – od zapłodnienia do zagnieżdżenia się zarodka w macicy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy życia człowieka po urodzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje etapy życia człowieka po urodzeniu • opisuje potrzeby człowieka na różnych etapach rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia etapy fizycznego i psychicznego dojrzewania człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega społeczne dojrzewanie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje potrzeby i ograniczenia ludzi w różnych fazach rozwoju osobniczego
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia choroby przenoszone drogą płciową • określa, w jaki sposób dochodzi do zakażenia chorobami przenoszonymi drogą płciową 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje charakterystyczne objawy chorób przenoszonych drogą płciową • przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób może dojść do zakażenia kiłą, rzeżączką, HIV, HPV 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że seks z przypadkowymi osobami niesie ryzyko zakażenia chorobami przenoszonymi drogą płciową i powinien być zabezpieczony prezerwatywą 	<ul style="list-style-type: none"> • przewiduje indywidualne i społeczne skutki zakażenia HIV i HPV

DZIAŁ 7. HOMEOSTAZA. ZDROWIE I CHOROBY

<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje, że w jego organizmie temperatura ciała i zawartość wody jest utrzymywana na stałym poziomie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest homeostaza • podaje przykłady reakcji organizmu na przegrzanie 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność utrzymywania stałych parametrów dla zachowania stabilności środowiska wewnętrznego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje mechanizm regulacji stałej temperatury ciała organizmu • opisuje mechanizm 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm sprzężenia zwrotnego, odwołując się do utrzymywania homeostazy
---	--	--	---	---

	i przechłodzeni e	organizmu • opisuje mechanizm regulacji stężenia glukozy we krwi	regulacji zawartości wody w organizmie •	
<ul style="list-style-type: none"> • podaje, na czym polega zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne • podaje przykłady chorób o różnym podłożu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje czynników zakaźnych i podaje przykłady wywołanych przez nie chorób 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze badania diagnostyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje typowy przebieg choroby zakaźnej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zabiegów niszczących drobnoustroje i wirusy w środowisku zewnętrznym
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze zasady profilaktyki chorób zakaźnych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa drogi szerzenia się chorób zakaźnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dobre i złe strony stosowania antybiotyków 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady chorób odzwierzęcych 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego antybiotyki nie zwalczają chorób wirusowych
<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady chorób nowotworowych • wymienia najważniejsze zasady profilaktyki chorób nowotworowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki sprzyjające rozwojowi nowotworów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje ogólnie przebieg choroby nowotworowej • określa, na czym polega istota chorób nowotworowych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposoby leczenia chorób nowotworowych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polega różnica między rakiem a nowotworem
<ul style="list-style-type: none"> • podaje skutki zdrowotne alkoholizmu, niktynizmu, narkomanii i lekomanii 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka (funkcjonowanie układu nerwowego) nadużywania kofeiny i niektórych leków (oddziałujących na psychikę) • wyjaśnia, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego nie należy bez potrzeby zażywać leków • opisuje negatywne skutki alkoholizmu, niktynizmu (w tym wdychania nikotyny zawartej w e-papierosach), narkomanii i lekomanii 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty przeciw spożywaniu alkoholu, eksperymentowaniu z narkotykami, dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje indywidualne i społeczne skutki zażywania substancji psychoaktywnych

	dlaczego e- papierosy mają negatywny wpływ na zdrowie człowieka			
--	--	--	--	--

Wymagania edukacyjne z fizyki dla ucznia klasy VII:

Wykonujemy pomiary:

Ocena dopuszczająca [1]; Uczeń: mierzymy długość, temperaturę, czas, szybkość i masę, mierzy długość, temperaturę, czas, szybkość i masę; wymienia jednostki mierzonych wielkości; podaje zakres pomiarowy przyrządu; mierzy wartość siły w niutonach za pomocą siłomierza; oblicza wartość ciężaru posługując się wzorem $F_c = mg$; podaje źródło siły ciężkości i poprawnie zaczepia wektor do ciała, na które działa siła ciężkości; odczytuje gęstość substancji z tabeli; mierzy objętość ciał o nieregularnych kształtach za pomocą menzurki; wykazuje, że skutek nacisku na podłoże, ciała o ciężarze \bar{F}_c zależy od wielkości powierzchni zetknięcia ciała z podłożem; podaje jednostkę ciśnienia i jej wielokrotności; mierzy ciśnienie w oponie samochodowej; mierzy ciśnienie atmosferyczne za pomocą barometru; na przykładach wyjaśnia znaczenie pojęcia „zależność jednej wielkości fizycznej od drugiej”.

Ocena dostateczna [1+2]; Uczeń: odczytuje najmniejszą działkę przyrządu i podaje dokładność przyrządu; dobiera do danego pomiaru przyrząd o odpowiednim zakresie i dokładności; oblicza wartość najbardziej zbliżoną do rzeczywistej wartości mierzonych wielkości, jako średnią arytmetyczną wyników; przelicza jednostki długości, czasu i masy; wykazuje doświadczalnie, że wartość siły ciężkości jest wprost proporcjonalna do masy ciała; uzasadnia potrzebę wprowadzenia siły jako wielkości wektorowej; wyznacza doświadczalnie gęstość ciała stałego o regularnych kształtach; oblicza gęstość substancji ze wzoru $d = \frac{m}{V}$; szacuje niepewności pomiarowe przy pomiarach masy i objętości; oblicza ciśnienie za pomocą wzoru $p = \frac{F}{S}$; przelicza jednostki ciśnienia; na podstawie wyników zgromadzonych w tabeli sporządza samodzielnie wykres zależności jednej wielkości fizycznej od drugiej.

Ocena dobra [1+2+3]; Uczeń: zapisuje różnice między wartością końcową i początkową wielkości fizycznej (np. Δl); wyjaśnia, co to znaczy wyzerować przyrząd pomiarowy; opisuje doświadczenie Celsjusza i objaśnia utworzoną przez niego skalę temperatur; podaje cechy wielkości wektorowej; przekształca wzór $F_c = mg$ i oblicza masę ciała, znając wartość jego ciężaru; podaje przykłady skutków

działania siły ciężkości; przekształca wzór $d = \frac{m}{V}$ i oblicza każdą z wielkości fizycznych w tym wzorze; wyznacza doświadczalnie gęstość cieczy; odróżnia mierzenie wielkości fizycznej od jej wyznaczania, czyli pomiaru pośredniego; przekształca wzór $p = \frac{F}{S}$ i oblicza każdą z wielkości występujących w tym wzorze; opisuje zależność ciśnienia atmosferycznego od wysokości nad poziomem morza; rozpoznaje w swoim otoczeniu zjawiska, w których istotną rolę odgrywa ciśnienie atmosferyczne i urządzenia, do działania których jest ono niezbędne; wykazuje, że jeśli dwie wielkości są do siebie wprost proporcjonalne, to wykres zależności jednej od drugiej jest półprostą wychodzącą z początku układu osi.

Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]; Uczeń: wyjaśnia na przykładach przyczyny występowania niepewności pomiarowych; posługuje się wagą laboratoryjną; wyjaśnia na przykładzie znaczenie pojęcia względności; oblicza niepewność pomiarową i zapisuje wynik wraz z niepewnością; rysuje wektor obrazujący siłę o zadanej wartości (przyjmując odpowiednią jednostkę); przelicza gęstość wyrażoną w kg/m^3 na g/cm^3 i na odwrót; wyznacza doświadczalnie ciśnienie atmosferyczne za pomocą strzykawki i siłomierza; wyciąga wnioski o wartościach wielkości fizycznych na podstawie kąta nachylenia wykresu do osi poziomej.

Niektóre właściwości fizyczne ciał:

Ocena dopuszczająca [1]; Uczeń: wymienia stany skupienia ciał i podaje ich przykłady; podaje przykłady ciał kruchych, sprężystych i plastycznych; podaje przykłady topnienia, krzepnięcia, parowania, skraplania, sublimacji i resublimacji; podaje temperatury krzepnięcia i wrzenia wody; odczytuje z tabeli temperatury topnienia i wrzenia; podaje przykłady rozszerzalności temperaturowej w życiu codziennym i technice.

Ocena dostateczna [1+2]; Uczeń: opisuje stałość objętości i nieściśliwość cieczy; wykazuje doświadczalnie ściśliwość gazów; wymienia i opisuje zmiany stanów skupienia ciał; odróżnia wodę w stanie gazowym (jako niewidoczną) od mgły i chmur; podaje przykłady rozszerzalności temperaturowej ciał stałych, cieczy i gazów; opisuje anomalną rozszerzalność wody i jej znaczenie w przyrodzie; opisuje zachowanie taśmy bimetalicznej przy jej ogrzewaniu.

Ocena dobra [1+2+3]; Uczeń: wykazuje doświadczalnie zachowanie objętości ciała stałego przy zmianie jego kształtu; podaje przykłady zmian właściwości ciał spowodowanych zmianą temperatury; opisuje zależność szybkości parowania od temperatury; demonstruje zjawiska topnienia, wrzenia i skraplania; wyjaśnia zachowanie taśmy bimetalicznej podczas jej ogrzewania; wymienia zastosowania praktyczne taśmy bimetalicznej.

Ocena bardzo dobra[1+2+3+4]; Uczeń: opisuje właściwości plazmy; opisuje zależność temperatury wrzenia od ciśnienia; wyjaśnia przyczyny skraplania pary wodnej zawartej w powietrzu, np. na okularach, szklankach i potwierdza to doświadczalnie; opisuje zmiany objętości ciał podczas topnienia i krzepnięcia.

Cząsteczkowa budowa ciał

Ocena dopuszczająca [1]; Uczeń: podaje przykład zjawiska lub doświadczenia dowodzącego cząsteczkowej budowy materii; podaje przyczyny tego, że ciała stałe i ciecze nie rozpadają się na oddzielne cząsteczki; wyjaśnia rolę mydła i detergentów; podaje przykłady atomów i cząsteczek; podaje przykłady pierwiastków i związków chemicznych; opisuje różnice w budowie ciał stałych, cieczy i gazów; wyjaśnia, dlaczego na wewnętrzne ściany zbiornika gaz wywiera parcie.

Ocena dostateczna [1+2]; Uczeń: opisuje zjawisko dyfuzji; przelicza temperaturę wyrażoną w skali Celsjusza na tę samą temperaturę w skali Kelvina i na odwrót; na wybranym przykładzie opisuje zjawisko napięcia powierzchniowego, demonstrując odpowiednie doświadczenie; podaje przykłady, w jaki sposób można zmienić ciśnienie gazu w zamkniętym zbiorniku.

Ocena dobra [1+2+3]; Uczeń: wykazuje doświadczalnie zależność szybkości dyfuzji od temperatury; opisuje związek średniej szybkości cząsteczek gazu lub cieczy z jego temperaturą; podaje przykłady działania sił spójności i sił przylegania; demonstruje skutki działania sił międzycząsteczkowych; wyjaśnia pojęcia: atomu, cząsteczki, pierwiastka i związku chemicznego; objaśnia, co to znaczy, że ciało stałe ma budowę krystaliczną; wymienia i objaśnia sposoby zwiększania ciśnienia gazu w zamkniętym zbiorniku.

Ocena bardzo dobra[1+2+3+4]; Uczeń: uzasadnia wprowadzenie skali Kelvina.

Jak opisujemy ruch?:

Ocena dopuszczająca [1]; Uczeń: opisuje ruch ciała w podanym układzie odniesienia; rozróżnia pojęcia tor ruchu i droga; podaje przykłady ruchu, którego tor jest linią prostą; podaje przykłady ruchu prostoliniowego jednostajnego; na podstawie różnych wykresów $s(t)$ odczytuje drogę przebytą przez ciało w różnych odstępach czasu; zapisuje wzór $v = \frac{s}{t}$ i nazywa występujące w nim wielkości; oblicza wartość prędkości ze wzoru $v = \frac{s}{t}$; oblicza średnią wartość prędkości $v_{\text{sr}} = \frac{s}{t}$; podaje przykłady ruchu przyspieszonego i opóźnionego; z wykresu zależności $v(t)$ odczytuje przyrosty szybkości w określonych jednakowych odstępach czasu; podaje wzór na wartość przyspieszenia $a = \frac{v - v_0}{t}$; posługuje się pojęciem wartości przyspieszenia do opisu ruchu jednostajnie przyspieszonego; podaje wzór na wartość przyspieszenia w ruchu jednostajnie

opóźnionym $a = \frac{v_0 - v}{t}$; z wykresu zależności $v(t)$ odczytuje jednakowe ubytki szybkości w określonych jednakowych odstępach czasu .

Ocena dostateczna [1+2]; Uczeń: klasyfikuje ruchy ze względu na kształt toru; wymienia cechy charakteryzujące ruch prostoliniowy jednostajny; oblicza drogę przebytą przez ciało na podstawie wykresu zależności $v(t)$; wartość prędkości w km/h wyraża w m/s; uzasadnia potrzebę wprowadzenia do opisu ruchu wielkości wektorowej – prędkości; na przykładzie wymienia cechy prędkości jako wielkości wektorowej; planuje czas podróży na podstawie mapy i oszacowanej średniej szybkości pojazdu; wyznacza doświadczalnie średnią wartość prędkości biegu, pływania lub jazdy na rowerze; opisuje ruch jednostajnie przyspieszony; podaje jednostki przyspieszenia .

Ocena dobra [1+2+3]; Uczeń: wybiera układ odniesienia i opisuje ruch w tym układzie; wyjaśnia, co to znaczy, że spoczynek i ruch są względne; opisuje położenie ciała za pomocą współrzędnej x ; oblicza przebytą przez ciało drogę jako $s = x_2 - x_1 = \Delta x$, doświadczalnie bada ruch jednostajny prostoliniowy i formułuje wniosek, że $s \sim t$; sporządza wykres zależności $s(t)$ na podstawie wyników doświadczenia zgromadzonych w tabeli; sporządza wykres zależności $v(t)$ na podstawie danych z tabeli; przekształca wzór $v(t)$ i oblicza każdą z występujących w nim wielkości; opisuje ruch prostoliniowy jednostajny z użyciem pojęcia prędkości; wykonuje zadania obliczeniowe z użyciem średniej wartości prędkości; wyjaśnia różnicę między szybkością średnią i chwilową; sporządza wykres zależności $v(t)$ dla ruchu jednostajnie przyspieszonego; odczytuje zmianę wartości prędkości z wykresu zależności $v(t)$ dla ruchu jednostajnie przyspieszonego; sporządza wykres zależności $a(t)$ dla ruchu jednostajnie przyspieszonego; opisuje spadek swobodny; sporządza wykres zależności $v(t)$ dla ruchu jednostajnie opóźnionego; przekształca wzór $a = \frac{v_0 - v}{t}$ i oblicza każdą z wielkości występującą w tym wzorze .

Ocena bardzo dobra[1+2+3+4]; Uczeń: na podstawie znajomości drogi przebytej ruchem jednostajnym w określonym czasie t , oblicza drogę przebytą przez ciało w dowolnym innym czasie; podaje interpretację fizyczną pojęcia szybkości; wartość prędkości w km/h wyraża w m/s i na odwrót; rysuje wektor obrazujący prędkość o zadanej wartości (przyjmuje odpowiednią jednostkę); przekształca wzór $a = \frac{v - v_0}{t}$ i oblicza każdą wielkość z tego wzoru; podaje interpretację fizyczną pojęcia przyspieszenia; wykonuje zadania obliczeniowe dotyczące ruchu jednostajnie przyspieszonego; wykonuje zadania obliczeniowe dotyczące ruchu jednostajnie

przyspieszonego; podaje interpretację fizyczną pojęcia przyspieszenia w ruchu jednostajnie opóźnionym.

Sily w przyrodzie:

Ocena dopuszczająca [1]; Uczeń: na przykładach rozpoznaje oddziaływania bezpośrednie i na odległość; podaje przykład dwóch sił równoważących się; oblicza wartość i określa zwrot wypadkowej dwóch sił działających na ciało wzdłuż jednej prostej – o zwrotach zgodnych i przeciwnych; na prostych przykładach ciał spoczywających wskazuje siły równoważące się; ilustruje na przykładach pierwszą i trzecią zasadę dynamiki; podaje przykłady występowania sił sprężystości w otoczeniu ; podaje przykłady, w których na ciała poruszające się w powietrzu działa siła oporu powietrza; wymienia niektóre sposoby zmniejszania i zwiększania tarcia; podaje przykłady pożytecznych i szkodliwych skutków działania sił tarcia; podaje przykłady parcia gazów i cieczy na ściany i dno zbiornika; podaje przykłady wykorzystania prawa Pascala; podaje i objaśnia wzór na wartość siły wyporu; podaje warunek pływania i tonięcia ciała zanurzonego w cieczy; opisuje ruch ciała pod działaniem stałej siły wypadkowej zwróconej tak samo jak prędkość; zapisuje wzorem drugą zasadę dynamiki i odczytuje ten zapis.

Ocena dostateczna [1+2]; Uczeń: wymienia różne rodzaje oddziaływania ciał; podaje przykłady statycznych i dynamicznych skutków oddziaływań; analizuje zachowanie się ciał na podstawie pierwszej zasady dynamiki; wykazuje doświadczalnie, że siły wzajemnego oddziaływania mają jednakowe wartości, ten sam kierunek, przeciwne zwroty i różne punkty przyłożenia; wymienia siły działające na ciężarek wiszący na sprężynie; wyjaśnia spoczynek ciężarka wiszącego na sprężynie na podstawie pierwszej zasady dynamiki; podaje przykłady świadczące o tym, że wartość siły oporu powietrza wzrasta wraz ze wzrostem szybkości ciała; wykazuje doświadczalnie, że siły tarcia występujące przy toczeniu mają mniejsze wartości niż przy przesuwaniu jednego ciała po drugim; demonstruje i objaśnia prawo Pascala; wyznacza doświadczalnie gęstość ciała z wykorzystaniem prawa Archimedesesa; ilustruje na przykładach drugą zasadę dynamiki.

Ocena dobra [1+2+3]; Uczeń: podaje przykłady układów ciał wzajemnie oddziałujących, wskazuje siły wewnętrzne i zewnętrzne w każdym układzie; na dowolnym przykładzie wskazuje siły wzajemnego oddziaływania ciał; podaje przykład kilku sił działających na ciało wzdłuż jednej prostej, które się równoważą; oblicza wartość i określa zwrot wypadkowej kilku sił działających na ciało wzdłuż jednej prostej – o zwrotach zgodnych i przeciwnych; opisuje doświadczenie potwierdzające pierwszą zasadę dynamiki; na przykładzie opisuje zjawisko bezwładności; opisuje wzajemne oddziaływanie ciał na podstawie trzeciej zasady dynamiki Newtona; na dowolnym przykładzie wskazuje siły wzajemnego oddziaływania, rysuje je i podaje ich cechy; wyjaśnia, że na

skutek rozciągania lub ściskania ciała pojawiają się siły dążące do przywrócenia początkowych jego rozmiarów i kształtów, czyli siły sprężystości działające na rozciągające lub ściskające ciało; doświadczalnie bada siłę oporu powietrza i formułuje wnioski; podaje przyczyny występowania sił tarcia; hydrostatycznego od wysokości słupa cieczy; oblicza ciśnienie słupa cieczy na dnie cylindrycznego naczynia ze wzoru $p = d \cdot g \cdot h$; wyjaśnia pływanie i tonięcie ciał wykorzystując pierwszą zasadę dynamiki; oblicza każdą z wielkości we wzorze $F = ma$; z wykresu $a(F)$ oblicza masę ciała.

Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]; Uczeń: oblicza niepewności pomiarowe sumy i różnicy wartości dwóch sił; opisuje zjawisko odrzutu; przeprowadza rozumowanie prowadzące do wniosku, że wartość siły sprężystości działającej na ciało wiszące na sprężynie jest wprost proporcjonalna do wydłużenia sprężyny; wykazuje doświadczalnie, że wartość siły tarcia kinetycznego nie zależy od pola powierzchni styku ciał przesuwających się względem siebie, a zależy od rodzaju powierzchni ciał trących o siebie i wartości siły dociskającej te ciała do siebie; objaśnia zasadę działania podnośnika hydraulicznego i hamulca samochodowego; wykorzystuje wzór na ciśnienie hydrostatyczne w zadaniach obliczeniowych; wykorzystuje wzór na wartość siły wyporu do wykonywania obliczeń; objaśnia praktyczne znaczenie występowania w przyrodzie siły wyporu; podaje wymiar 1 niutona $1 \text{ N} = 1 \frac{\text{kg} \cdot \text{m}}{\text{s}^2}$;

przez porównanie wzorów $F = ma$ i $F_c = mg$ uzasadnia, że współczynnik g to wartość przyspieszenia, z jakim ciała spadają swobodnie.

Praca, moc, energia mechaniczna:

Ocena dopuszczająca [1]; Uczeń: podaje przykłady wykonania pracy w sensie fizycznym; podaje jednostkę pracy 1 J; wyjaśnia, co to znaczy, że urządzenia pracują z różną mocą; podaje jednostki mocy i przelicza je; wyjaśnia, co to znaczy, że ciało ma energię mechaniczną; podaje przykłady ciał mających energię potencjalną ciężkości i energię kinetyczną; wymienia czynności, które należy wykonać, by zmienić energię potencjalną ciała i energię kinetyczną tego ciała; podaje przykłady przemiany energii potencjalnej w kinetyczną i na odwrót, z zastosowaniem zasady zachowania energii mechanicznej.

Ocena dostateczna [1+2]; Uczeń: oblicza pracę ze wzoru $w = F_s$; oblicza moc ze wzoru $P = \frac{W}{t}$; podaje przykłady energii w przyrodzie i sposoby jej wykorzystywania; podaje przykłady zmiany energii mechanicznej na skutek wykonanej pracy; wyjaśnia pojęcie poziomu zerowego.

Ocena dobra [1+2+3]; Uczeń: oblicza każdą z wielkości we wzorze $w = F_s$; objaśnia sens fizyczny pojęcia mocy; oblicza każdą z wielkości ze wzoru $P = \frac{W}{t}$; wyjaśnia pojęcia układu ciał wzajemnie

oddziałujących oraz sił wewnętrznych w układzie i zewnętrznych spoza układu; wyjaśnia i zapisuje związek $\Delta E = W_z$; oblicza energię potencjalną grawitacji ze wzoru $E = mgh$ i energię kinetyczną ze wzoru $E = \frac{mv^2}{2}$; oblicza energię potencjalną względem dowolnie wybranego poziomu zerowego; podaje przykłady sytuacji, w których zasada zachowania energii mechanicznej nie jest spełniona.

Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]; Uczeń: podaje ograniczenia stosowalności wzoru $W = Fs$; sporządza wykres zależności $W(s)$ oraz $F(s)$, odczytuje i oblicza pracę na podstawie tych wykresów; oblicza moc na podstawie wykresu zależności $W(t)$; wykonuje zadania, obliczając każdą z wielkości występujących we wzorach na energię kinetyczną i potencjalną ciężkości; stosuje zasadę zachowania energii mechanicznej do rozwiązywania zadań obliczeniowych; objaśnia i oblicza sprawność urządzenia mechanicznego.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który: posiada wiadomości i umiejętności pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów i zadań; samodzielnie wykorzystuje wiadomości w sytuacjach nietypowych i problemowych (np. rozwiązując dodatkowe zadania o podwyższonym stopniu trudności, wyprowadzając wzory, analizując wykresy); formułuje problemy i dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk i procesów fizycznych; wzorowo posługuje się językiem przedmiotu; udziela oryginalnych odpowiedzi na problemowe pytania; swobodnie operuje wiedzą pochodzącą z różnych źródeł; osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych; sprostał wymaganiom na niższe oceny.

Wymagania edukacyjne z chemii dla ucznia kl. VII:

Substancje i ich przemiany:

Ocena dopuszczająca[1]: Uczeń: zalicza chemię do nauk przyrodniczych, stosuje zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni chemicznej, nazywa wybrane elementy szkła i sprzętu laboratoryjnego oraz określa ich przeznaczenie, zna sposoby opisywania doświadczeń chemicznych, opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami produktów stosowanych na co dzień, definiuje pojęcie *gęstość*, podaje wzór na gęstość, przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć *masa*, *gęstość*, *objętość*, wymienia jednostki gęstości, odróżnia właściwości fizyczne od chemicznych, definiuje pojęcie *mieszanina substancji*, opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych, podaje przykłady mieszanin, opisuje proste metody rozdzielania mieszanin na składniki, definiuje pojęcia *zjawisko fizyczne* i *reakcja chemiczna*, podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka, definiuje pojęcia *pierwiastek chemiczny* i *związek chemiczny*, dzieli substancje chemiczne na proste i złożone oraz na

pierwiastki i związki chemiczne, podaje przykłady związków chemicznych, dzieli pierwiastki chemiczne na metale i niemetale, podaje przykłady pierwiastków chemicznych (metali i niemetali), odróżnia metale i niemetale na podstawie ich właściwości, opisuje, na czym polegają rdzewienie i korozja, wymienia niektóre czynniki powodujące korozję, posługuje się symbolami chemicznymi pierwiastków (H, O, N, Cl, S, C, P, Si, Na, K, Ca, Mg, Fe, Zn, Cu, Al, Pb, Sn, Ag, Hg).

Ocena dostateczna [1+2]:Uczeń: omawia, czym zajmuje się chemia, wyjaśnia, dlaczego chemia jest nauką przydatną ludziom, wyjaśnia, czym są obserwacje, a czym wnioski z doświadczenia, przelicza jednostki (masy, objętości, gęstości), wyjaśnia, czym ciało fizyczne różni się od substancji, opisuje właściwości substancji, wymienia i wyjaśnia podstawowe sposoby rozdzielania mieszanin na składniki, sporządza mieszaninę, dobiera metodę rozdzielania mieszaniny na składniki, opisuje i porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną, projektuje doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną, definiuje pojęcie *stopy metali*, podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka, wyjaśnia potrzebę wprowadzenia symboli chemicznych, rozpoznaje pierwiastki i związki chemiczne, wyjaśnia różnicę między pierwiastkiem, związkiem chemicznym i mieszaniną, proponuje sposoby zabezpieczenia przed rdzewieniem przedmiotów wykonanych z żelaza.

Ocena dobra[1+2+3]: Uczeń: podaje zastosowania wybranego szkła i sprzętu laboratoryjnego, identyfikuje substancje na podstawie podanych właściwość, przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: *masa, gęstość, objętość*, przelicza jednostki, podaje sposób rozdzielania wskazanej mieszaniny na składniki, wskazuje różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielenie, projektuje doświadczenia ilustrujące reakcję chemiczną i formułuje wnioski, wskazuje w podanych przykładach reakcję chemiczną i zjawisko fizyczne, wskazuje wśród różnych substancji mieszaninę i związek chemiczny, wyjaśnia różnicę między mieszaniną a związkiem chemicznym, odszukuje w układzie okresowym pierwiastków podane pierwiastki chemiczne, opisuje doświadczenia wykonywane na lekcji, przeprowadza wybrane doświadczenia.

Ocena bardzo dobra[1+2+3+4]: Uczeń: omawia podział chemii na organiczną i nieorganiczną, definiuje pojęcie *patyna*, projektuje doświadczenie o podanym tytule (rysuje schemat, zapisuje obserwacje i formułuje wnioski, przeprowadza doświadczenia z działu *Substancje i ich przemiany*, projektuje i przewiduje wyniki doświadczeń na podstawie posiadanej wiedzy

Składniki powietrza i rodzaje przemian, jakim ulegają:

Ocena dopuszczająca[1]: Uczeń: opisuje skład i właściwości powietrza, określa, co to są stałe i zmienne składniki powietrza, opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru, azotu oraz właściwości fizyczne gazów szlachetnych, podaje, że woda jest związkiem,

chemicznym wodoru i tlenu, tłumaczy, na czym polega zmiana stanu skupienia na przykładzie wody, definiuje pojęcie *wodorki*, omawia obieg tlenu i tlenku węgla(IV) w przyrodzie, określa znaczenie powietrza, wody, tlenu, tlenku węgla(IV), podaje, jak można wykryć tlenek węgla(IV), określa, jak zachowują się substancje higroskopijne, opisuje, na czym polegają reakcje syntezy, analizy, wymiany, omawia, na czym polega spalanie, definiuje pojęcia *substrat* i *produkt reakcji chemicznej*, wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej, określa typy reakcji chemicznych, określa, co to są tlenki i zna ich podział, wymienia podstawowe źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza, wskazuje różnicę między reakcjami egzo- i endoenergetycznymi, podaje przykłady reakcji egzo- i endoenergetycznych, wymienia niektóre efekty towarzyszące reakcjom chemicznym.

Ocena dostateczna[1+2]:Uczeń: projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną jednorodną gazów, wymienia stałe i zmienne składniki powietrza, oblicza przybliżoną objętość tlenu i azotu, np. w sali lekcyjnej, opisuje, jak można otrzymać tlen, opisuje właściwości fizyczne i chemiczne gazów szlachetnych, azotu, podaje przykłady wodorków niemetalu wyjaśnia na czym polega proces fotosyntezy, wymienia niektóre zastosowania azotu, gazów szlachetnych, tlenku węgla(IV), tlenu, wodoru, podaje sposób otrzymywania tlenku węgla(IV)(na przykładzie reakcji węgla z tlenem), definiuje pojęcie *reakcja charakterystyczna*, planuje doświadczenie umożliwiające wykrycie obecności tlenku węgla(IV) w powietrzu wydychanym z płuc, wyjaśnia, co to jest efekt cieplarniany, opisuje rolę wody i pary wodnej w przyrodzie, wymienia właściwości wody, wyjaśnia pojęcie *higroskopijność*, zapisuje słownie przebieg reakcji chemicznej, wskazuje w zapisie słownym przebiegu reakcji chemicznej substraty i produkty, pierwiastki i związki chemiczne, opisuje, na czym polega powstawanie dziury ozonowej i kwaśnych opadów, podaje sposób otrzymywania wodoru (w reakcji kwasu chlorowodorowego z metalem), opisuje sposób identyfikowania gazów: wodoru, tlenu, tlenku węgla(IV), wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza, wymienia niektóre sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami, definiuje pojęcia *reakcje egzo- i endoenergetyczne*

Ocena dobra[1+2+3]: Uczeń: –określa, które składniki powietrza są stałe, a które zmienne, wykonuje obliczenia dotyczące zawartości procentowej substancji występujących w powietrzu, wykrywa obecność tlenku węgla(IV), opisuje właściwości tlenku węgla(II); wyjaśnia rolę procesu fotosyntezy w naszym życiu; podaje przykłady substancji szkodliwych dla środowiska; wyjaśnia, skąd się biorą kwaśne opady; określa zagrożenia wynikające z efektu cieplarnianego, dziury ozonowej, kwaśnych opadów; proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się dziury ozonowej i ograniczenia powstawania kwaśnych opadów; projektuje doświadczenia, w których otrzyma tlen,

tlenek węgla(IV), wodór; projektuje doświadczenia, w których zbada właściwości tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru; zapisuje słownie przebieg różnych rodzajów reakcji chemicznych; podaje przykłady różnych typów reakcji chemicznych; wykazuje obecność pary wodnej w powietrzu; omawia sposoby otrzymywania wodoru; podaje przykłady reakcji egzo- i endoenergetycznych; zalicza przeprowadzone na lekcjach reakcje do egzo- lub endoenergetycznych.

Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]; Uczeń: otrzymuje tlenek węgla(IV) w reakcji węglanu wapnia z kwasem chlorowodorowym; wymienia różne sposoby otrzymywania tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru; projektuje doświadczenia dotyczące powietrza i jego składników; uzasadnia, na podstawie reakcji magnezu z tlenkiem węgla(IV), że tlenek węgla(IV) jest związkami chemicznymi węgla i tlenu; uzasadnia, na podstawie reakcji magnezu z parą wodną, że woda jest związkami chemicznymi tlenu i wodoru; planuje sposoby postępowania umożliwiające ochronę powietrza przed zanieczyszczeniami; identyfikuje substancje na podstawie schematów reakcji chemicznych; wykazuje zależność między rozwojem cywilizacji a występowaniem zagrożeń, np. podaje przykłady dziedzin życia, których rozwój powoduje negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego

Atomy i cząsteczki:

Ocena dopuszczająca [1]; Uczeń: – definiuje pojęcie *materia*; definiuje pojęcie dyfuzji; opisuje ziarnistą budowę materii; opisuje, czym atom różni się od cząsteczki; definiuje pojęcia: *jednostka masy atomowej, masa atomowa, masa cząsteczkowa*; oblicza masę cząsteczkową prostych związków chemicznych; opisuje i charakteryzuje skład atomu pierwiastka chemicznego (jądro – protony i neutrony, powłoki elektronowe – elektrony); wyjaśni, co to są nukleony; definiuje pojęcie *elektrony walencyjne*; wyjaśnia, co to są *liczba atomowa, liczba masowa*; ustala liczbę protonów, elektronów, neutronów w atomie danego pierwiastka chemicznego, gdy znane są liczby atomowa i masowa; podaje, czym jest konfiguracja elektronowa; definiuje pojęcie *izotop*; dokonuje podziału izotopów; wymienia najważniejsze dziedziny życia, w których mają zastosowanie izotopy; opisuje układ okresowy pierwiastków chemicznych; podaje treść prawa okresowości; podaje, kto jest twórcą układu okresowego pierwiastków chemicznych; odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach chemicznych; określa rodzaj pierwiastków (metal, niemetal) i podobieństwo właściwości pierwiastków w grupie.

Ocena dostateczna[1+2]; Uczeń:– planuje doświadczenie potwierdzające ziarnistość budowy materii; wyjaśnia zjawisko dyfuzji; podaje założenia teorii atomistyczno-cząsteczkowej budowy materii; oblicza masy cząsteczkowe; opisuje pierwiastek chemiczny jako zbiór atomów o danej liczbie atomowej *Z*; wymienia rodzaje izotopów; wyjaśnia różnice w budowie atomów izotopów wodoru; wymienia dziedziny życia, w których stosuje się izotopy; korzysta z układu okresowego pierwiastków chemicznych; wykorzystuje informacje odczytane z układu okresowego pierwiastków

chemicznych; podaje maksymalną liczbę elektronów na poszczególnych powłokach (*K*, *L*, *M*); zapisuje konfiguracje elektronowe; rysuje modele atomów pierwiastków chemicznych; określa, jak zmieniają się niektóre właściwości pierwiastków w grupie i okresie.

Ocena dobra [1+2+3]; Uczeń: – wyjaśnia różnice między pierwiastkiem a związkiem chemicznym na podstawie założeń teorii atomistyczno-cząsteczkowej budowy materii; oblicza masy cząsteczkowe związków chemicznych; definiuje pojęcie *masy atomowej* jako średniej mas atomów danego pierwiastka, z uwzględnieniem jego składu izotopowego; wymienia zastosowania różnych izotopów; korzysta z informacji zawartych w układzie okresowym pierwiastków chemicznych; oblicza maksymalną liczbę elektronów w powłokach; zapisuje konfiguracje elektronowe; rysuje uproszczone modele atomów; określa zmianę właściwości pierwiastków w grupie i okresie .

Ocena bardzo dobra[1+2+3+4]; Uczeń: – wyjaśnia związek między podobieństwami właściwości pierwiastków chemicznych zapisanych w tej samej grupie układu okresowego a budową ich atomów i liczbą elektronów walencyjnych; wyjaśnia, dlaczego masy atomowe podanych pierwiastków chemicznych w układzie okresowym nie są liczbami całkowitymi.

Łączenie się atomów. Równania reakcji chemicznych:

Ocena dopuszczająca[1]; Uczeń: wymienia typy wiązań chemicznych; podaje definicje: *wiązania kowalencyjnego niespolaryzowanego*, *wiązania kowalencyjnego spolaryzowanego*, *wiązania jonowego*; definiuje pojęcia: *jon*, *kation*, *anion*; definiuje pojęcie *elektroujemność*; posługuje się symbolami pierwiastków chemicznych; podaje, co występuje we wzorze elektronowym; odróżnia wzór sumaryczny od wzoru strukturalnego; zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne cząsteczek; definiuje pojęcie *wartościowość*; podaje wartościowość pierwiastków chemicznych w stanie wolnym; odczytuje z układu okresowego maksymalną wartościowość pierwiastków chemicznych względem wodoru grup 1., 2. i 13.–17.; wyznacza wartościowość pierwiastków chemicznych na podstawie wzorów sumarycznych; zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego na podstawie wartościowości pierwiastków chemicznych; określa na podstawie wzoru liczbę atomów pierwiastków w związku chemicznym; interpretuje zapisy (odczytuje ilościowo i jakościowo proste zapisy), np.: H_2 , $2 H$, $2 H_2$ itp.; ustala na podstawie wzoru sumarycznego nazwę prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych; ustala na podstawie nazwy wzór sumaryczny prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych; rozróżnia podstawowe rodzaje reakcji chemicznych; wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej; podaje treść prawa zachowania masy; podaje treść prawa stałości składu związku chemicznego przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem prawa zachowania.

Ocena dostateczna[1+2]; Uczeń: opisuje rolę elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów; odczytuje elektroujemność pierwiastków chemicznych; opisuje sposób powstawania

jonów; określa rodzaj wiązania w prostych przykładach cząsteczek; podaje przykłady substancji o wiązaniu kowalencyjnymi substancji o wiązaniu jonowym; przedstawia tworzenie się wiązań chemicznych kowalencyjnego i jonowego dla prostych przykładów; określa wartościowość na podstawie układu okresowego pierwiastków; zapisuje wzory związków chemicznych na podstawie podanej wartościowości lub nazwy pierwiastków chemicznych; podaje nazwę związku chemicznego na podstawie wzoru; określa wartościowość pierwiastków w związku chemicznym; zapisuje wzory cząsteczek, korzystając z modeli; wyjaśnia znaczenie współczynnika stechiometrycznego i indeksu stechiometrycznego; wyjaśnia pojęcie *równania reakcji chemicznej*; odczytuje proste równania reakcji chemicznych zapisuje równania reakcji chemicznych; dobiera współczynniki w równaniach reakcji chemicznych.

Ocena dobra[1+2+3]; Uczeń: – określa typ wiązania chemicznego w podanym przykładzie; wyjaśnia na podstawie budowy atomów, dlaczego gazy szlachetne są bardzo mało aktywne chemicznie ; wyjaśnia różnice między typami wiązań chemicznych; opisuje powstawanie wiązań kowalencyjnych dla wymaganych przykładów; opisuje mechanizm powstawania wiązania jonowego; opisuje, jak wykorzystać elektroujemność do określenia rodzaju wiązania chemicznego w cząsteczce; wykorzystuje pojęcie *wartościowości*; odczytuje z układu okresowego wartościowość pierwiastków chemicznych grup 1., 2. i 13.–17. (względem wodoru, maksymalną względem tlenu); nazywa związki chemiczne na podstawie wzorów sumarycznych i zapisuje wzory na podstawie ich nazw; zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych (o większym stopniu trudności); przedstawia modelowy schemat równania reakcji chemicznej; rozwiązuje zadania na podstawie prawa zachowania masy i prawa stałości składu związku chemicznego; dokonuje prostych obliczeń stechiometrycznych.

Ocena bardzo dobra[1+2+3+4]; Uczeń: wykorzystuje pojęcie *elektroujemności* do określania rodzaju wiązania w podanych substancjach; uzasadnia i udowadnia doświadczalnie, że masa substratów jest równa masie produktów; rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące poznanych praw(zachowania masy, stałości składu związku chemicznego); wskazuje podstawowe różnice między wiązaniami kowalencyjnym a jonowym oraz kowalencyjnym niespolaryzowanym a kowalencyjnym spolaryzowanym; opisuje zależność właściwości związku chemicznego od występującego w nim wiązania chemicznego; porównuje właściwości związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatury topnienia i wrzenia, przewodnictwo ciepła i elektryczności); zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych o dużym stopniu trudności; wykonuje obliczenia stechiometryczne.

Woda i roztwory wodne:

Ocena dopuszczająca[1]: Uczeń: charakteryzuje rodzaje wód występujących w przyrodzie; podaje, na czym polega obieg wody w przyrodzie; podaje przykłady źródeł zanieczyszczenia wód; wymienia niektóre skutki zanieczyszczeń oraz sposoby walki z nimi; wymienia stany skupienia wody; określa, jaką wodę nazywa się wodą destylowaną; nazywa przemiany stanów skupienia wody; opisuje właściwości wody; zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki wody; definiuje pojęcie *dipol*; identyfikuje cząsteczkę wody jako dipol; wyjaśnia podział substancji na dobrze rozpuszczalne, trudno rozpuszczalne oraz praktycznie nierozpuszczalne w wodzie; podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się i nie rozpuszczają się w wodzie; wyjaśnia pojęcia: *rozpuszczalnik* i *substancja rozpuszczana*; projektuje doświadczenie dotyczące rozpuszczalności różnych substancji w wodzie; definiuje pojęcie *rozpuszczalność*; wymienia czynniki, które wpływają na rozpuszczalność substancji; określa, co to jest krzywa rozpuszczalności; odczytuje z wykresu rozpuszczalności rozpuszczalność danej substancji w podanej temperaturze; wymienia czynniki wpływające na szybkość rozpuszczania się substancji stałej w wodzie; definiuje pojęcia: *roztwór właściwy*, *koloid* i *zawiesina*; podaje przykłady substancji tworzących z wodą roztwór właściwy, zawiesinę, koloid; definiuje pojęcia: *roztwór nasycony*, *roztwór nienasycony*, *roztwór stężony*, *roztwór rozcieńczony*; definiuje pojęcie *krystalizacja*; podaje sposoby otrzymywania roztworu nienasyconego z nasyconego i odwrotnie; definiuje *stężenie procentowe roztworu*; podaje wzór opisujący stężenie procentowe roztworu; prowadzi proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć: *stężenie procentowe*, *masa substancji*, *masa rozpuszczalnika*, *masa roztworu*.

Ocena dostateczna [1+2]; Uczeń: opisuje budowę cząsteczki wody; wyjaśnia, co to jest cząsteczka polarna; wymienia właściwości wody zmieniające się pod wpływem zanieczyszczeń; planuje doświadczenie udowadniające, że woda: z sieci wodociągowej i naturalnie występująca w przyrodzie są mieszaninami; proponuje sposoby racjonalnego gospodarowania wodą; tłumaczy, na czym polegają procesy mieszania i rozpuszczania; określa, dla jakich substancji woda jest dobrym rozpuszczalnikiem; charakteryzuje substancje ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie; planuje doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie; porównuje rozpuszczalność różnych substancji w tej samej temperaturze; oblicza ilość substancji, którą można rozpuścić w określonej objętości wody w podanej temperaturze; podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe; podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie, tworząc koloidy lub zawiesiny; wskazuje różnice między roztworem właściwym a zawiesiną; opisuje różnice między roztworami: rozcieńczonym, stężonym, nasyconym i nienasyconym; przekształca wzór na stężenie procentowe roztworu tak, aby obliczyć masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu; oblicza masę substancji

rozpuszczonej lub masę roztworu, znając stężenie procentowe roztworu; wyjaśnia, jak sporządzić roztwór o określonym stężeniu procentowym, np. 100 g 20-procentowego roztworu soli kuchennej.

Ocena dobra [1+2+3]; Uczeń: wyjaśnia, na czym polega tworzenie wiązania kowalencyjnego spolaryzowanego w cząsteczce wody; wyjaśnia budowę polarną cząsteczki wody; określa właściwości wody wynikające z jej budowy polarnej; przewiduje zdolność różnych substancji do rozpuszczania się w wodzie; przedstawia za pomocą modeli proces rozpuszczania w wodzie substancji o budowie polarnej, np. chlorowodoru podaje rozmiary cząstek substancji wprowadzonych do wody i znajdujących się w roztworze właściwym, koloidzie, zawieszynie; wykazuje doświadczalnie wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałej w wodzie; posługuje się wykresem rozpuszczalności wykonuje obliczenia z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności; oblicza masę wody, znając masę roztworu i jego stężenie procentowe; prowadzi obliczenia z wykorzystaniem pojęcia *gęstości*; podaje sposoby zmniejszenia lub zwiększenia stężenia roztworu; oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego przez zagęszczenie i rozcieńczenie roztworu; oblicza stężenie procentowe roztworu nasyconego w danej temperaturze (z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności); wymienia czynności prowadzące do sporządzenia określonej objętości roztworu o określonym stężeniu procentowym; sporządza roztwór o określonym stężeniu procentowym.

Ocena bardzo dobra[1+2+3+4];Uczeń: proponuje doświadczenie udowadniające, że woda jest związkiem wodoru i tlenu; określa wpływ ciśnienia atmosferycznego na wartość temperatury wrzenia wody; porównuje rozpuszczalność w wodzie związków kowalencyjnych i jonowych; wykazuje doświadczalnie, czy roztwór jest nasycony, czy nienasycony; rozwiązuje z wykorzystaniem gęstości zadania rachunkowe dotyczące stężenia procentowego; oblicza rozpuszczalność substancji w danej temperaturze, znając stężenie procentowe jej roztworu nasyconego w tej temperaturze; oblicza stężenie roztworu powstałego po zmieszaniu roztworów tej samej substancji o różnych stężeniach.

Tlenki i wodorotlenki:

Ocena dopuszczająca [1];Uczeń: definiuje pojęcie *katalizator*; definiuje pojęcie *tlenek*; podaje podział tlenków na tlenki metali i tlenki niemetali; zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenków metali i tlenków niemetali; wymienia zasady BHP dotyczące pracy z zasadami; definiuje pojęcia *wodorotlenek* i *zasada*; odczytuje z tabeli rozpuszczalności, czy wodorotlenek jest rozpuszczalny w wodzie czy też nie; opisuje budowę wodorotlenków; zna wartościowość grupy wodorotlenkowej; rozpoznaje wzory wodorotlenków; zapisuje wzory sumaryczne wodorotlenków: NaOH, KOH, Ca(OH)₂, Al(OH)₃, Cu(OH)₂; opisuje właściwości oraz zastosowania wodorotlenków: sodu, potasu i wapnia; łączy nazwy zwyczajowe (wapno palone i wapno gaszone) z nazwami systematycznymi tych związków chemicznych; definiuje pojęcia: *elektrolit*,

nielekترولit; definiuje pojęcia: *dysocjacja jonowa*, *wskaźnik*; wymienia rodzaje odczynów roztworów; podaje barwy wskaźników w roztworze o podanym odczynie; wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa zasad; zapisuje równania dysocjacji jonowej zasad (proste przykłady); podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji jonowej; odróżnia zasady od innych substancji za pomocą wskaźników; rozróżnia pojęcia *wodorotlenek* i *zasada*.

Ocena dostateczna[1+2]; Uczeń: podaje sposoby otrzymywania tlenków; opisuje właściwości i zastosowania wybranych tlenków ; podaje wzory i nazwy wodorotlenków; wymienia wspólne właściwości zasad i wyjaśnia, z czego one wynikają; wymienia dwie główne metody otrzymywania wodorotlenków; zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorotlenku sodu, potasu i wapnia; wyjaśnia pojęcia *woda wapienna*, *wapno palone* i *wapno gaszone*; odczytuje proste równania dysocjacji jonowej zasad; definiuje pojęcie *odczyn zasadowy*; bada odczyn; zapisuje obserwacje do przeprowadzanych na lekcji doświadczeń.

Ocena dobra [1+2+3]; Uczeń: wyjaśnia pojęcia *wodorotlenek* i *zasada*; wymienia przykłady wodorotlenków i zasad; wyjaśnia, dlaczego podczas pracy z zasadami należy zachować szczególną ostrożność; wymienia poznane tlenki metali, z których otrzymać zasady; zapisuje równania reakcji otrzymywania wybranego wodorotlenku; planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać wodorotlenki sodu, potasu lub wapnia; planuje sposób otrzymywania wodorotlenków nierozpuszczalnych w wodzie; zapisuje i odczytuje równania dysocjacji jonowej zasad; określa odczyn roztworu zasadowego i uzasadnia to; opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach(schemat, obserwacje, wnioski); opisuje zastosowania wskaźników; planuje doświadczenie, które umożliwi zbadanie odczynu produktów używanych w życiu codziennym.

Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]; Uczeń: zapisuje wzór sumaryczny wodorotlenku dowolnego metalu; planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać różne wodorotlenki, także praktycznie nierozpuszczalne w wodzie; zapisuje równania reakcji otrzymywania różnych wodorotlenków; identyfikuje wodorotlenki na podstawie podanych informacji; odczytuje równania reakcji chemicznych.

Ocenę celującą[1+2+3+4+5] otrzymuje uczeń, który: posiada wiadomości i umiejętności objęte programem nauczania; potrafi stosować umiejętności w sytuacjach nietypowych (problemowych); umie formułować i dokonywać analizy lub syntezy nowych zjawisk; proponuje rozwiązania nietypowe; osiąga sukcesy w konkursach i w olimpiadach chemicznych szczebla wyższego niż szkolny.

Wymagania edukacyjne z geografii dla ucznia klasy VII

Podstawy geografii:

ocena dopuszczająca: uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu geografia; przedstawia podział nauk geograficznych; podaje wymiary Ziemi; wyjaśnia znaczenie terminów: siatka geograficzna, południk, równoleżnik, zwrotnik, długość geograficzna, szerokość geograficzna; wskazuje na globusie i na mapie południk: 0° i 180° oraz półkulę wschodnią i półkulę zachodnią; wskazuje na globusie i na mapie równik oraz półkule: północną i południową; wyjaśnia znaczenie terminów: mapa, skala, siatka kartograficzna, legenda mapy; wymienia elementy mapy; wymienia rodzaje skal; wyjaśnia znaczenie terminów: wysokość względna, wysokość bezwzględna, poziomica; odczytuje z mapy wysokość bezwzględną; podaje na podstawie atlasu nazwy map ogólnogeograficznych i tematycznych;

ocena dostateczna: uczeń :przedstawia różnicę między geografiami fizyczną a geografiami społeczno-ekonomiczną; wymienia źródła informacji geograficznej; podaje cechy kształtu Ziemi; odczytuje wartości szerokości geograficznej zwrotników, kół podbiegunowych oraz biegunów; podaje cechy siatki geograficznej; określa położenie geograficzne punktów i obszarów na mapie; wyjaśnia różnicę między siatką kartograficzną a siatką geograficzną; szereguje skale od największej do najmniejszej; podaje różnicę między wysokością względną i wysokością bezwzględną; określa na podstawie rysunku poziomicowego cechy ukształtowania powierzchni terenu; charakteryzuje mapy ze względu na ich przeznaczenie;

ocena dobra: uczeń: wyjaśnia, czym się zajmują poszczególne nauki geograficzne; przedstawia poglądy na kształt Ziemi; wymienia dowody na kulistość Ziemi; wymienia cechy południków i równoleżników; odczytuje długość i szerokość geograficzną na globusie i na mapie; odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych; przedstawia skalę w postaci mianowanej i podziałki liniowej; wymienia metody prezentacji zjawisk na mapach; omawia sposoby przedstawiania rzeźby terenu na mapie; oblicza wysokości względne; omawia podział map ze względu na treść, skalę i przeznaczenie;

ocena bardzo dobra: uczeń: podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii; wyjaśnia różnicę między elipsoidą a geoidą; wyjaśnia znaczenie układu współrzędnych geograficznych; oblicza na podstawie współrzędnych geograficznych rozciągłość równoleżnikową i rozciągłość południkową; analizuje treści map wykonanych w różnych skalach; posługuje się skalą mapy do obliczania odległości w terenie i na mapie; omawia metody prezentacji zjawisk na mapach; charakteryzuje rzeźbę terenu na podstawie rysunku poziomicowego i mapy ogólnogeograficznej; odszukuje w atlasie mapy i określa ich przynależność do poszczególnych rodzajów;

ocena celująca: uczeń: określa przedmiot badań poszczególnych nauk geograficznych; ocenia znaczenie umiejętności określania współrzędnych geograficznych w życiu człowieka; oblicza skalę

mapy na podstawie odległości rzeczywistej między obiektami przedstawionymi na mapie; wskazuje możliwość praktycznego wykorzystania map w różnych skalach; interpretuje treści różnego rodzaju map i przedstawia ich zastosowanie;

Środowisko przyrodnicze Polski:

ocena dopuszczająca: uczeń: podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej podaje całkowitą i administracyjną powierzchnię Polski; wskazuje na mapie geometryczny środek Polski; wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie; podaje długość granic z sąsiadującymi państwami; wyjaśnia znaczenie terminu geologia; wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne na obszarze Polski; wyjaśnia znaczenie terminów plejstocen i holocen; wyjaśnia znaczenie terminów krajobraz polodowcowy i rzeźba glacialna; wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski; wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie; wymienia główne rodzaje skał; wyjaśnia znaczenie terminów: pogoda, klimat, ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny; wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego; wymienia elementy klimatu; wyjaśnia znaczenie terminu średnia dobowa wartość temperatury powietrza; wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce; wymienia rodzaje wiatrów; wyjaśnia znaczenie terminu przepływ wyjaśnia znaczenie terminów system rzeczny, dorzecze, zlewisko; wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski; określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego; podaje główne cechy fizyczne Bałtyku; wyjaśnia znaczenie terminów: gleba, czynniki glebotwórcze, proces glebotwórczy, profil glebowy, poziomy glebowe; wymienia typy gleb w Polsce; wyjaśnia znaczenie terminu lesistość; wymienia różne rodzaje lasów w Polsce; wymienia formy ochrony przyrody w Polsce; wskazuje na mapie Polski parki narodowe;

ocena dostateczna: uczeń: omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej; opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy; odczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy; wskazuje na mapie przebieg granic Polski; omawia na podstawie mapy płytową budowę litosfery; omawia proces powstawania gór; wymienia na podstawie mapy geologicznej ruchy górotwórcze w Europie i w Polsce; wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce; omawia zlodowacenia na obszarze Polski; opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe; porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy; dokonuje podziału surowców mineralnych; wymienia strefy klimatyczne świata na podstawie mapy tematycznej; podaje cechy przejściowości klimatu Polski; podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej; opisuje wody Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej; rozpoznaje typy ujść rzecznych; charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle

innych mórz świata; opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku; opisuje charakterystyczne typy gleb w Polsce; przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski; omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski; omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce; podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu; charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce;

ocena dobra: uczeń: oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski; charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy; opisuje cechy różnych typów genetycznych gór; przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata; charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski; omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski; opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej; omawia warunki klimatyczne w Europie; charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce; odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkości opadów atmosferycznych z klimatogramów; wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry; opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry; charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku; wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych omawia funkcje lasów; omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce; ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego;

ocena bardzo dobra: uczeń: rozróżnia konsekwencje położenia matematycznego, fizycznogeograficznego oraz geopolitycznego Polski; opisuje jednostki geologiczne Polski i podaje ich charakterystyczne cechy; określa na podstawie mapy geologicznej obszary poszczególnych fałdowań na terenie Europy i Polski; opisuje mechanizm powstawania lodowców; wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski; przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski; rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski; podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce; opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski; opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce; omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku; omawia procesy i czynniki glebotwórcze; opisuje typy zbiorowisk leśnych w Polsce; opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski; ocenia najważniejsze działania w zakresie ochrony środowiska;

ocena celująca: uczeń: wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy; wykazuje zależność między występowaniem ruchów

górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski; wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski; opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze; wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę; ocenia znaczenie gospodarcze rzek Polski; analizuje główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego; ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce; podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego; planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody;

Ludność i urbanizacja w Polsce:

ocena dopuszczająca: uczeń: wskazuje na mapie politycznej Europy największe i najmniejsze państwa Europy; wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice; wyjaśnia znaczenie terminów: demografia, przyrost naturalny, współczynnik przyrostu; naturalnego, współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów; wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie; wyjaśnia znaczenie terminów: piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia; odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych; wyjaśnia znaczenie terminu wskaźnik gęstości zaludnienia; wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce; wyjaśnia znaczenie terminów: migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego; wyjaśnia różnicę między emigracją a imigracją; odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski; wymienia główne skupiska Polonii; wyjaśnia znaczenie terminu migracje wewnętrzne; wymienia przyczyny migracji wewnętrznych; wymienia mniejszości narodowe w Polsce; wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkałe przez mniejszości narodowe; wyjaśnia znaczenie terminów: struktura zatrudnienia, struktura wykształcenia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo; odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki; odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie wyjaśnia znaczenie terminów: urbanizacja, wskaźnik urbanizacji odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy; wyjaśnia znaczenie terminu miasto; wymienia największe miasta i wskazuje je na mapie Polski; wymienia funkcje miast;

ocena dostateczna: uczeń: szereguje województwa pod względem powierzchni od największego do najmniejszego; prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej; omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2016; omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce; omawia na

podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw; wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Europie i w Polsce; omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce; wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce; określa kierunki napływu imigrantów do Polski; podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce; charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce; podaje przyczyny bezrobocia w Polsce; porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych; wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady; podaje różnicę między aglomeracją monocentryczną a policentryczną; podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce; podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce;

ocena dobra: uczeń: omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w.; oblicza współczynnik przyrostu naturalnego; podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce; omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce; porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych; oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski; opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce; opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce; porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy; omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce; porównuje strukturę narodowościową ludności Polski z analogicznymi strukturami ludności w wybranych państwach europejskich; określa na podstawie danych statystycznych różnicę w strukturze zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach; porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich; analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy; analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce; charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce; omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce;

ocena bardzo dobra: uczeń: omawia zmiany, które zaszły w podziale administracyjnym Polski po 1 stycznia 1999 r.; omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy; omawia strukturę płci i wieku ludności Polski na tle struktur wybranych państw europejskich na podstawie piramidy płci i wieku; omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski; oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce; charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce; omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce; przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy; omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach; omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji; charakteryzuje przemiany współczesnych miast; omawia problemy

mieszkańców dużych miast; analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych; omawia przemiany współczesnych miast;

ocena celująca: uczeń: analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski; analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego; analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Europie i w Polsce; ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie; omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce; analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce; omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej;

Rolnictwo i przemysł Polski:

ocena dopuszczająca: uczeń: wymienia funkcje rolnictwa; wymienia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce; wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce; wyjaśnia znaczenie terminów: plon, zbiór; wymienia główne uprawy w Polsce; wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce; wyjaśnia znaczenie terminów: hodowla, pogłowie; wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce; wskazuje na mapie obszary hodowli zwierząt gospodarskich; dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy; wymienia funkcje przemysłu; wymienia źródła energii; wymienia typy elektrowni; wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce; wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie;

ocena dostateczna: uczeń: opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce; prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce; przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce; prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw; wskazuje rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce; przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce; wymienia czynniki lokalizacji hodowli bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce; omawia cechy polskiego przemysłu; wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski; lokalizuje na mapie Polski elektrownie cieplne, wodne i niekonwencjonalne; opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych; opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w portach morskich Polski;

ocena dobra: uczeń: przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno- gospodarczym kraju; omawia regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce; przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy; prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę hodowli w Polsce; przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju;

omawia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia przemysłu w Polsce; prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy; opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeładunków w polskich portach morskich; opisuje strukturę połowów ryb w Polsce;

ocena bardzo dobra: uczeń: omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce; charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce; porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy; porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy; omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej; analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu; omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce; określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce; omawia problemy przemysłu stoczniowego w Polsce;

ocena celująca: uczeń: przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej; dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 r. i wyjaśnia ich przyczyny; przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce;

Usługi w Polsce:

ocena dopuszczająca: uczeń: podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce; wyjaśnia znaczenie terminu komunikacja; wyróżnia rodzaje transportu w Polsce; wskazuje na mapie Polski porty handlowe, śródlądowe oraz lotnicze; wyróżnia rodzaje łączności; wyjaśnia znaczenie terminów: turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna; dokonuje podziału turystyki; wymienia i wskazuje na mapie regiony turystyczne Polski; wyjaśnia znaczenie terminów: eksport, import, bilans handlu zagranicznego; wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski;

ocena dostateczna: uczeń: omawia zróżnicowanie usług w Polsce; omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce; omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych i autostrad w Polsce; omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce; omawia na podstawie danych statystycznych morską flotę transportową w Polsce; omawia czynniki rozwoju turystyki; wymienia i wskazuje na mapie polskie obiekty, znajdujące się na Liście światowego dziedzictwa UNESCO; omawia strukturę towarową handlu międzynarodowego;

ocena dobra: uczeń: przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju; charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków; omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski; podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski; charakteryzuje obiekty

znajdujące się na Liście światowego dziedzictwa UNESCO; charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski; przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce;

ocena bardzo dobra: uczeń: wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce; określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski; prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego; określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski; analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy; ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski; ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki;

ocena celująca: uczeń: ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy; omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski; podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej;

Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Polski:

ocena dopuszczająca: uczeń: wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego; podaje przyczyny kwaśnych opadów;

ocena dostateczna: uczeń: omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła;

ocena dobra: uczeń: charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska; wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych;

ocena bardzo dobra: uczeń: analizuje na podstawie mapy tematycznej stan zanieczyszczeń wód śródlądowych; omawia skutki zanieczyszczeń środowiska naturalnego;

ocena celująca: uczeń: ustala na podstawie dostępnych źródeł, jakie regiony w Polsce cechują się największym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego;

Relacje między elementami środowiska geograficznego:

ocena dopuszczająca: uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, terasa zalewowa, sztuczny zbiornik wodny; wymienia przyczyny powodzi w Polsce; wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim; wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich; wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast; wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej; wyjaśnia znaczenie terminów: centra logistyczne, spedycja; wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski;

ocena dostateczna: uczeń: opisuje zjawisko powodzi; wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią; wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych; podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim; omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich; wskazuje

na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności; omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 r. i po nim; omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych; wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego;

ocena dobra: uczeń: wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce; określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników; wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim; omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy; wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności; analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego; omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 r.; wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach; wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych; wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski;

ocena bardzo dobra: uczeń: analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki; wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii; analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem; omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy; określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy; wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich; opisuje zmiany, jakie zaszły w strukturze produkcji po 1989 r. w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej; omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki; analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie; określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach

ocena celująca: uczeń: określa na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy teras zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce; analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki; identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, stylu zabudowy oraz strukturze

demograficznej w strefach podmiejskich; ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich; wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 r. na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju; identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta;

Mój region i moja mała ojczyzna:

ocena dopuszczająca: uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu region; wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski; wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony; wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu; wyjaśnia znaczenie terminu mała ojczyzna; wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny; przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie; wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny;

ocena dostateczna: uczeń: charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych; rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania; wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych; określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym; rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności;

ocena dobra: uczeń: wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie; analizuje genezę rzeźby powierzchni swojego regionu; prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu; prezentuje główne cechy gospodarki regionu; opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny; omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł;

ocena bardzo dobra: uczeń: przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu; analizuje formy współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi; prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej;

ocena celująca: uczeń: podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej; projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie; wykazuje na podstawie obserwacji

terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego; planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie; projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności;

Wymagania edukacyjne z geografii dla ucznia klasy VII w oparciu o podstawę programową i realizowany program nauczania „Planeta Nowa”

Środowisko przyrodnicze Polski na tle Europy: położenie geograficzne Polski; wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń na rzeźbę Europy i Polski; przejściowość klimatu Polski; główne rzeki Polski i ich systemy na tle rzek Europy i ich systemów; główne typy gleb w Polsce; lasy w Polsce; dziedzictwo przyrodnicze Polski, surowce mineralne Polski.

Uczeń: określa położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski wskazuje na mapie przebieg granic Polski (w tym wód wewnętrznych); odczytuje położenie matematyczno-geograficzne wybranych punktów i obszarów na mapie Polski i Europy; opisuje konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej (Polski i kontynentu); podaje nazwy i wskazuje na mapie województwa oraz ich stolice; wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski; charakteryzuje elementy klimatu Polski (rozkład temperatur powietrza i opadów atmosferycznych, przeważające kierunki wiatru) oraz długość okresu wegetacyjnego; prezentuje główne czynniki kształtujące klimat Polski na tle klimatów Europy; wyjaśnia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę; opisuje cechy i walory przyrodnicze Wisły i Odry oraz charakteryzuje systemy rzeczne obu tych rzek i porównuje je z wybranymi systemami rzeczными w Europie; wyróżnia najważniejsze cechy gleby brunatnej, biellicowej, czarnoziem, mady i rędziny, wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski oraz ocenia przydatność rolniczą; rozróżnia główne rodzaje lasów w Polsce (na podstawie ilustracji lub w terenie) oraz wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika lesistości Polski; wymienia formy ochrony przyrody w Polsce, wskazuje na mapie parki narodowe oraz podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze własnego regionu; dokonuje refleksji nad pięknem oraz potrzebą zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego; wymienia główne rodzaje surowców mineralnych Polski oraz opisuje ich rozmieszczenie i znaczenie gospodarcze.

Spółczesność i gospodarka Polski na tle Europy: struktura demograficzna Polski (wiekowa, narodowościowa, wyznaniowa, wykształcenia, zatrudnienia); migracje Polaków na tle współczesnych ruchów migracyjnych w Europie; zróżnicowanie polskich miast; sektory

gospodarki Polski; cechy rolnictwa Polski na tle rolnictwa europejskiego; zmiany struktury przemysłu Polski; zróżnicowanie usług i ich rola w rozwoju gospodarki; rozwój komunikacji; gospodarka morska; atrakcyjność turystyczna Polski.

Uczeń: poprawnie stosuje pojęcia: gęstość zaludnienia, przyrost naturalny, przyrost rzeczywisty, saldo migracji; wyjaśnia na podstawie interpretacji map tematycznych zróżnicowanie gęstości zaludnienia na obszarze Polski; odczytuje z tabel i diagramów (w tym piramidy płci i wieku) dane dotyczące: liczby urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego, struktury płci, średniej długości życia, wielkości i kierunków migracji z Polski i do Polski; dokonuje ich analizy, porównań i formułuje wnioski na ich podstawie; charakteryzuje zmiany liczby ludności Polski i Europy w XX i XXI wieku na podstawie danych statystycznych i map; charakteryzuje struktury wieku i płci, przyrost naturalny i rzeczywisty ludności Polski; podaje główne przyczyny i skutki migracji wewnętrznych i zagranicznych w Polsce oraz określa problemy migracyjne Polski na tle Europy; porównuje strukturę wieku, narodowościową, wyznaniową i wykształcenia ludności Polski z analogicznymi strukturami ludności w wybranych państwach europejskich; przedstawia podział gospodarki na sektory, wykazuje ich znaczenie w rozwoju społeczno-gospodarczym państwa oraz określa różnice w strukturze zatrudnienia ludności w Polsce i w wybranych państwach europejskich; porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich oraz podaje przyczyny i skutki bezrobocia w Polsce; analizuje poziom urbanizacji, rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce na tle miast Europy oraz wyjaśnia przyczyny rozwoju największych miast w Polsce; opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce; wymienia główne uprawy i zwierzęta hodowlane w Polsce oraz przedstawia ich znaczenie gospodarcze; porównuje cechy rolnictwa w Polsce z rolnictwem innych krajów europejskich; rozróżnia główne działy przemysłu oraz wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski; omawia zróżnicowanie usług w Polsce i ich rolę w rozwoju gospodarki; wyróżnia rodzaje transportu i łączności oraz określa ich znaczenie w rozwoju gospodarczym Polski; ocenia możliwości rozwoju gospodarki morskiej w Polsce; charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski oraz wymienia nazwy obiektów położonych na obszarze Polski, które znajdują się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości; dokonuje refleksji nad wartością obiektów dziedzictwa kulturowego Polski i osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego oraz podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej.

Relacje między elementami środowiska geograficznego na wybranych obszarach Polski. Wpływ: sposobu zagospodarowania dorzecza na występowanie wezbrań i powodzi; warunków przyrodniczych (zasobów surowców mineralnych, wiatru, wód i usłonecznienia) i nowych technologii na energetykę; rozwoju dużych miast na przekształcenia strefy podmiejskiej;

procesów migracyjnych na strukturę wieku i wyludnianie się obszarów wiejskich; przemian gospodarczych po 1989 roku na zmiany struktury zatrudnienia; transportu na rozwój działalności gospodarczej; walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego na rozwój turystyki.

Uczeń: określa wpływ wylesiania dorzecza, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy terasy zalewowej i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi na przykładzie Dolnego Śląska i Małopolski; analizuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych oraz określa wpływ nowych technologii na rozwój energetyki na przykładzie województwa pomorskiego i łódzkiego; identyfikuje związki między rozwojem dużych miast

a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu danego terenu, stylu zabudowy, strukturze ludności w strefach podmiejskich na przykładzie obszaru metropolitalnego Warszawy i Poznania; wyjaśnia wpływ migracji zagranicznych oraz ze wsi do miast na strukturę wieku i wyludnianie się obszarów wiejskich na przykładzie województwa zachodniopomorskiego i podlaskiego; wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia w konurbacji górnośląskiej i aglomeracji łódzkiej; identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych, centrów logistycznych i handlowych w obszarze metropolitalnym Wrocławia oraz między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta; określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach.

Własny region: źródła informacji o regionie; dominujące cechy środowiska przyrodniczego, struktury demograficznej oraz gospodarki; walory turystyczne; współpraca międzynarodowa.

Uczeń: wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski; wyszukuje źródła informacji o regionie i posługuje się nimi; charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych; prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu; wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych; przedstawia w formie prezentacji multimedialnej lub plakatu przyrodnicze i kulturowe walory turystyczne regionu; na podstawie dostępnych źródeł informacji, w tym własnych obserwacji terenowych, projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie; wykazuje zależności między elementami środowiska geograficznego na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu; prezentuje formy współpracy zagranicznej między własnym regionem a regionem partnerskim lub w ramach euroregionu.

„Mała ojczyzna”: granice, środowisko geograficzne, atrakcyjność, tożsamość.

Uczeń: identyfikuje obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną”; wyszukuje i przedstawia źródła informacji o „małej ojczyźnie”; rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”; przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej lub plakatu) atrakcyjność „małej ojczyzny” jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej; projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych, działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności; identyfikuje się z „małą ojczyzną” i czuje się odpowiedzialny za jej piękno i rozwój.

Wymagania edukacyjne z języka francuskiego dla ucznia klasy VII

Wymagania na ocenę celującą: uczeń potrafi płynnie operować strukturami gramatycznymi i słownictwem wykraczającym poza poziom grupy, zrozumieć treść i sens różnorodnych tekstów i rozmów, mówić płynnie, spójnie, bez zawahań, napisać krótki tekst zawierający pełne zdania z użyciem bogatego słownictwa i zróżnicowanych struktur gramatycznych

Wymagania na ocenę bardzo dobrą: uczeń potrafi poprawnie operować podstawowymi strukturami języka obcego, stosować szeroki wachlarz słownictwa, odpowiedni do zadania, zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów, zrozumieć kluczowe informacje zawarte w różnorodnych tekstach i rozmowach, zrozumieć z łatwością polecenia nauczyciela, przekazać z powodzeniem wiadomość, mówić spójnie, bez zahamowań, popełniając niewielkie błędy, napisać krótki tekst zawierający pełne zdania, proste struktury i słownictwo, pisać teksty nieco dłuższe lub krótsze od wymaganej długości

Wymagania na ocenę dobrą: uczeń potrafi poprawnie operować większością prostych struktur, używać szerokiego zakresu słownictwa odpowiedniego do zadania, zazwyczaj rozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów, zrozumieć polecenia nauczyciela, zazwyczaj przekazać wiadomość, mówić spójnie z lekkim wahaniem, popełniając niekiedy zauważalne błędy, napisać tekst zawierający pełne zdania, proste struktury i słownictwo, pisać teksty nieco dłuższe lub krótsze od wymaganej długości

Wymagania na ocenę dostateczną: uczeń potrafi poprawnie operować niektórymi prostymi strukturami poznanymi w klasie, używać zazwyczaj zakresu słownictwa odpowiedniego do zadania, zazwyczaj rozumieć ogólny sens prostych tekstów i rozmów, zrozumieć zazwyczaj polecenia nauczyciela, czasami poprawnie przekazać wiadomość, mówić spójnie, ale z wyraźnym wahaniem,

popołniając sporo zauważalnych błędów, podejmować próby napisania tekstu zawierające pełne zdania, proste struktury i słownictwo

Wymagania na ocenę dopuszczającą: uczeń potrafi poprawnie operować niektórymi prostymi strukturami poznanyymi w klasie, dysponować niewielkim zakresem słownictwa, od czasu do czasu zrozumieć ogólny sens prostych tekstów i wypowiedzi, czasami przekazać wiadomość, ale z trudnościami, czasami mówić spójnie, ale z częstym wahaniem, popełnia wiele zauważalnych błędów, napisać z trudnościami teksty zawierające pełne zdania, proste struktury i słownictwo

Wymagania na ocenę niedostateczną: uczeń nie opanował prostych struktur i słownictwa, nie rozumie nawet ogólnego sensu prostych tekstów i rozmów, nie potrafi przekazać żadnej wiadomości w języku francuskim, nie potrafi napisać nawet krótkiego tekstu zawierającego pełne zdania, proste struktury i słownictwo.

Wymagania edukacyjne z wychowania fizycznego dla ucznia klasy IV

W zakresie wiedzy, uczeń: rozróżnia zdolności motoryczne człowieka, rozróżnia pojęcie tętna spoczynkowego i powysiłkowego, wymienia cechy prawidłowej postawy ciała, W zakresie umiejętności, uczeń: dokonuje pomiarów wysokości i masy ciała oraz z pomocą nauczyciela interpretuje ich wyniki, mierzy tętno przed i po wysiłku; wykonuje próbę siły mięśni brzucha oraz gibkości kręgosłupa; demonstruje po jednym ćwiczeniu kształującym wybrane zdolności motoryczne oraz ułatwiające utrzymywanie prawidłowej postawy ciała; Aktywność fizyczna: w zakresie wiedzy, uczeń: wymienia rodzaje zabaw i gier ruchowych, opisuje zasady wybranej zabawy lub gry ruchowej pochodzącej z regionu zamieszkania, opisuje sposób wykonywania poznawanych umiejętności ruchowych; rozróżnia pojęcie technika i taktyka; wymienia miejsca, obiekty i urządzenia w najbliższej okolicy, które można wykorzystać do aktywności fizycznej; W zakresie umiejętności, uczeń: wykonuje kozłowanie piłki w miejscu i ruchu, prowadzenie piłki nogą, podanie piłki oburącz i jednorącz, rzut piłki do kosza z miejsca, rzut i strzał piłki do bramki, odbicie piłki oburącz sposobem górnym; uczestniczy w mini – grach; organizuje w gronie rówieśników wybraną zabawę lub grę ruchową, stosując przepisy w formie uproszczonej; wykonuje przewrót w przód; wykonuje dowolny układ gimnastyczny lub taneczny w oparciu o własną ekspresję ruchową; wykonuje marszobiegi w terenie; wykonuje rzut z miejsca i krótkiego rozbiegu lekkim przyborem, wykonuje skok w dal z miejsca; Bezpieczeństwo w aktywności fizycznej: w zakresie wiedzy, uczeń: wyjaśnia regulamin sali gimnastycznej i boiska sportowego, opisuje zasady bezpiecznego poruszania się po boisku; wymienia osoby, do których należy zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; W zakresie umiejętności, uczeń: respektuje

zasady bezpiecznego zachowania się podczas zajęć ruchowych; wybiera bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych; posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem; wykonuje elementy samo ochrony przy upadku, zeskoku, Edukacja zdrowotna: w zakresie wiedzy, uczeń: opisuje jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; opisuje zasady zdrowego odżywiania; opisuje zasady doboru stroju do warunków atmosferycznych w trakcie zajęć ruchowych na powietrzu i w pomieszczeniu; W zakresie umiejętności, uczeń przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży, przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach.

Kryteria oceniania:

CELUJĄCY: Uczeń spełnia wszystkie wymagania na ocenę „bardzo dobry”; aktywnie uczestniczy w życiu sportowym lub w innych formach działalności związanych z kulturą fizyczną; prezentuje pozytywną postawę wobec swojego zdrowia i zdrowia innych; stosuje zasady fair play w czasie lekcji i poza nią,

BARDZO DOBRY: Uczeń opanował umiejętności ruchowe w ramach zajęć obowiązkowych lub w przypadku obniżonej sprawności ruchowej chętnie podejmuje optymalne dla swych możliwości wysiłki do samo usprawniania się; ćwiczenia wykonuje poprawnie i pewnie z pomocą nauczyciela; postawa społeczna, kultura osobista i stosunek do w-f, nie budzą zastrzeżeń; czasami uczestniczy w pozalekcyjnych lub pozaszkolnych formach aktywności rekreacyjno-zdrowotnej lub sportowej; posiada prawidłowe nawyki higieniczno-zdrowotne; szanuje i dba o szkolny sprzęt sportowy i potrafi wykorzystywać go zgodnie z przeznaczeniem; regularnie bierze udział w lekcjach wychowania fizycznego, jest aktywny podczas lekcji; chętnie i z zaangażowaniem wykonuje powierzone mu zadania,

DOBRY: Uczeń w zasadzie opanował materiał; dysponuje dobrą sprawnością fizyczną; ćwiczenia wykonuje prawidłowo z małymi błędami z pomocą nauczyciela; postawa społeczna, kultura fizyczna i osobista nie budzą zastrzeżeń; szanuje i dba o sprzęt sportowy; zawsze posiada właściwy strój na lekcji,

DOSTATECZNY: Uczeń opanował materiał na przeciętnym poziomie ze znacznymi lukami; dysponuje przeciętną sprawnością fizyczną; ćwiczenia wykonuje niepewnie i z większymi błędami technicznymi; przejawia nieduże braki w zakresie wychowania fizycznego i kultury osobistej; przejawia pewne braki w zakresie wychowania społecznego, w postawie i stosunku do kultury fizycznej; jest mało zdyscyplinowany; często nie posiada właściwego ubioru na lekcji

DOPUSZCZAJĄCY: Uczeń nie opanował materiału; jest mało sprawny; ćwiczenia wykonuje niechętnie i z dużymi błędami; na zajęciach wychowania fizycznego przejawia poważne braki w zakresie wychowania społecznego i kultury osobistej; ma niechętny stosunek do ćwiczeń; ćwiczenia

wykonuje niechętnie, z dużymi błędami technicznymi; nie jest pilny i wykazuje bardzo małe postępy w usprawnianiu; ma niechętny stosunek do ćwiczeń

NIEDOSTATECZNY: Uczeń jest daleki od spełnienia wymagań stawianych przez program; posiada bardzo niską sprawnością fizyczną; najprostsze ćwiczenia wykonuje z rażącymi błędami; ma lekceważący stosunek do zajęć wychowania fizycznego.

Wymagania edukacyjne z wychowania fizycznego dla ucznia klasy V

Lekkoatletyka: Jest dokładny w wykonywaniu pomiarów; Szanuje środowisko naturalne; Jest zaangażowany w wykonywane zadania i zadowolony z zabawy na świeżym powietrzu; Dokonuje pomiaru szybkości, skoczności, i rzutu oraz z pomocą nauczyciela interpretuje wyniki; Mierzy tętno w spoczynku i po wysiłku; Prawidłowo wykonuje start niski; Posługuje się wybranym testem sprawnościowym; Organizuje proste zawody lekkoatletyczne Wyjaśnia pojęcia szybkość, siła, skoczność, wytrzymałość; Wie jak posługiwać się stoperem i taśmą mierniczą; Mini siatkówka: Współpracuje w zespole; respektuje przepisy gry; cieszy się ze zwycięstwa oraz godnie znosi porażkę; Podporządkowuje się decyzjom sędziego; szanuje rywali; dziękuje przeciwnikowi za wspólną grę; Sprawiedliwie podlicza punkty; aktywnie uczestniczy w zajęciach; Wykorzystuje w grze poznane umiejętności (odbicia górne i dolne piłki, zagrywka) Wspólnie z kolegami organizuje w czasie wolnym mecz piłki siatkowej; Pełni rolę zawodnika, sędziego i kibica Wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania Wyjaśnia dlaczego trzeba przestrzegać ustalonych reguł w trakcie rywalizacji sportowej, Wymienia jeden czołowy polski zespół piłki siatkowej, Mini koszykówka: Przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas gry; Współdziała w grupie w celu zdobycia punktów; Angażuje się w dokładne wykonywanie zadań; Doskonali umiejętności: kozłowania piłki w biegu ze zmianą kierunku ruchu, podania piłki oburącz i jednorącz oraz rzut piłki do kosza ;Rzuca piłką do kosza po kozłowaniu Uwalnia się od obrońcy przez wyminięcie Organizuje w grupie rówieśniczej grę ruchową, rekreacyjną stosując przepisy w formie uproszczonej Wymienia podstawowe przepisy gry; Dobiera strój i obuwie w zależności od miejsca zajęć oraz pogody; Wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; Mini Piłka Nożna; Przestrzega zasady „czystej gry” podczas rozgrywania meczu; Zachowuje bezpieczeństwo podczas gry; Wykazuje chęć uczestniczenia w grze w czasie wolnym od nauki; odpowiednio zachowuje się w roli zawodnika, sędziego i kibica; Doskonali i wykorzystuje w grze: prowadzenie piłki nogą w biegu ze zmianą kierunku oraz strzał do bramki; Mini Piłka Ręczna: Potrafi prowadzić piłkę kozłowaniem w biegu ze zmianą kierunku ruchu, wykonać podania jednorącz i rzut piłki do bramki, Uczestniczy w rozgrywkach klasowych, Gimnastyka: Starannie ,dokładnie wykonuje ćwiczenia, Wykazuje troskę o swoją postawę Uczeń

samodzielnie, poprawnie wykonuje wszystkie ćwiczenia oraz rozumie rolę wykonywania tych ćwiczeń, ocenia swoją postawę Demonstruje jedno ćwiczenie ułatwiające utrzymanie prawidłową postawę Wyjaśnia znaczenie prawidłowej postawy dla zdrowia, Zna ćwiczenia, na duże grupy mięśniowe; Bezpiecznie korzysta ze sprzętu i urządzeń sportowych Wykonuje przewrót do przodu ,do tyłu, skok kuczny przez skrzynię, skok rozkroczny przez kozła, Wyjaśnia jak ułożyć RR,T i NN by wykonać przewroty; wyjaśnia na czym polega asekuracja Tenisa Stołowego: Poprawnie trzyma raketkę i porusza się przy stole Właściwie i skutecznie wykorzystuje elementy techniczne. Uczestniczy w zawodach klasowych Unihokej: Zna przepisy gry, BHP podczas gry, Prawidłowo technicznie prowadzi krążek, wykonuje strzał na bramkę z różnych odległości, Skutecznie odbierze krążek przeciwnikowi, wykona zwód oraz celny strzał na bramkę, Stwarza sytuacje korzystne dla swojego zespołu, Zna Przepisy gry, Dwa Ognie: Wykonuje rzuty podania Współpracuje z uczestnikami gry, Zna przepisy gry, BHP podczas gry.

Kryteria oceniania:

CELUJĄCY: Uczeń spełnia wszystkie wymagania na ocenę „bardzo dobry”; aktywnie uczestniczy w życiu sportowym lub w innych formach działalności związanych z kulturą fizyczną; prezentuje pozytywną postawę wobec swojego zdrowia i zdrowia innych; stosuje zasady fair play w czasie lekcji i poza nią,

BARDZO DOBRY: Uczeń opanował umiejętności ruchowe w ramach zajęć obowiązkowych lub w przypadku obniżonej sprawności ruchowej chętnie podejmuje optymalne dla swych możliwości wysiłki do samo usprawniania się; ćwiczenia wykonuje poprawnie i pewnie z pomocą nauczyciela; postawa społeczna, kultura osobista i stosunek do w-f nie budzą zastrzeżeń; czasami uczestniczy w pozalekcyjnych lub pozaszkolnych formach aktywności rekreacyjno-zdrowotnej lub sportowej; posiada prawidłowe nawyki higieniczno-zdrowotne; szanuje i dba o szkolny sprzęt sportowy i potrafi wykorzystywać go zgodnie z przeznaczeniem; regularnie bierze udział w lekcjach wychowania fizycznego, jest aktywny podczas lekcji; chętnie i z zaangażowaniem wykonuje powierzone mu zadania,

DOBRY: Uczeń w zasadzie opanował materiał; dysponuje dobrą sprawnością fizyczną; ćwiczenia wykonuje prawidłowo z małymi błędami z pomocą nauczyciela; postawa społeczna, kultura fizyczna i osobista nie budzą zastrzeżeń; szanuje i dba o sprzęt sportowy; zawsze posiada właściwy strój na lekcji,

DOSTATECZNY: Uczeń opanował materiał na przeciętnym poziomie ze znacznymi lukami; dysponuje przeciętną sprawnością fizyczną; ćwiczenia wykonuje niepewnie i z większymi błędami technicznymi; przejawia nieduże braki w zakresie wychowania fizycznego i kultury osobistej;

przejawia pewne braki w zakresie wychowania społecznego, w postawie i stosunku do kultury fizycznej; jest mało zdyscyplinowany; często nie posiada właściwego ubioru na lekcji.

DOPUSZCZAJĄCY: Uczeń nie opanował materiału; jest mało sprawny; ćwiczenia wykonuje niechętnie i z dużymi błędami; na zajęciach wychowania fizycznego przejawia poważne braki w zakresie wychowania społecznego i kultury osobistej; ma niechętny stosunek do ćwiczeń; ćwiczenia wykonuje niechętnie, z dużymi błędami technicznymi; nie jest pilny i wykazuje bardzo małe postępy w usprawnianiu; ma niechętny stosunek do ćwiczeń,

NIEDOSTATECZNY: Uczeń jest daleki od spełnienia wymagań stawianych przez program; posiada bardzo niską sprawnością fizyczną; najprostsze ćwiczenia wykonuje z rażącymi błędami; ma lekceważący stosunek do zajęć wychowania fizycznego.

Wymagania edukacyjne z wychowania fizycznego dla ucznia klasy VI

Lekkoatletyka: Jest dokładny w wykonywaniu pomiarów; Szanuje środowisko naturalne; Jest zaangażowany w wykonywane zadania i zadowolony z zabawy na świeżym powietrzu; Dokonuje pomiaru szybkości, skoczności, i rzutu oraz z pomocą nauczyciela interpretuje wyniki; Mierzy tętno w spoczynku i po wysiłku; Prawidłowo wykonuje start niski; Posługuje się wybranym testem sprawnościowym; Organizuje proste zawody lekkoatletyczne Wyjaśnia pojęcia szybkość, siła, skoczność, wytrzymałość; Wie jak posługiwać się stoperem i taśmą mierniczą; Mini siatkówka: Współpracuje w zespole; respektuje przepisy gry; cieszy się ze zwycięstwa oraz godnie znosi porażkę; Podporządkowuje się decyzjom sędziego; szanuje rywala; dziękuje przeciwnikowi za wspólną grę; Sprawiedliwie podlicza punkty; aktywnie uczestniczy w zajęciach; Wykorzystuje w grze poznane umiejętności (odbicia górne i dolne piłki, zagrywka) Wspólnie z kolegami organizuje w czasie wolnym mecz piłki siatkowej; Pełni rolę zawodnika, sędziego i kibica Wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania Wyjaśnia dlaczego trzeba przestrzegać ustalonych reguł w trakcie rywalizacji sportowej, Wymienia jeden czołowy polski zespół piłki siatkowej, Mini koszykówka: Przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas gry; Współdziała w grupie w celu zdobycia punktów; Angażuje się w dokładne wykonywanie zadań; Doskonali umiejętności: kozłowania piłki w biegu ze zmianą kierunku ruchu, podania piłki oburącz i jednorącz oraz rzut piłki do kosza ;Rzuca piłką do kosza po kozłowaniu Uwalnia się od obrońcy przez wyminiecie Organizuje w grupie rówieśniczej grę ruchową, rekreacyjną stosując przepisy w formie uproszczonej. Wymienia podstawowe przepisy gry; Dobiera strój i obuwie w zależności od miejsca zajęć oraz pogody; Wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; Mini Piłka Nożna; Przestrzega zasady „czystej gry” podczas rozgrywania meczu; Zachowuje bezpieczeństwo podczas gry; Wykazuje chęć uczestniczenia w grze w czasie

wolnym od nauki; odpowiednio zachowuje się w roli zawodnika, sędziego i kibica; Doskonali i wykorzystuje w grze: prowadzenie piłki nogą w biegu ze zmianą kierunku oraz strzał do bramki; Mini Piłka Ręczna: Potrafi prowadzić piłkę kozłowaniem w biegu ze zmianą kierunku ruchu, wykonać podania jednorącz i rzut piłki do bramki. Uczestniczy w rozgrywkach klasowych. Gimnastyka: Starannie ,dokładnie wykonuje ćwiczenia, Wykazuje troskę o swoją postawę Uczeń samodzielnie, poprawnie wykonuje wszystkie ćwiczenia oraz rozumie rolę wykonywania tych ćwiczeń, ocenia swoją postawę Demonstruje jedno ćwiczenie ułatwiające utrzymanie prawidłową postawę Wyjaśnia znaczenie prawidłowej postawy dla zdrowia, Zna ćwiczenia, na duże grupy mięśniowe; Bezpiecznie korzysta ze sprzętu i urządzeń sportowych Wykonuje przewrót do przodu, do tyłu, skok kuczny przez skrzynię, skok rozkroczny przez kozła, Wyjaśnia jak ułożyć RR,T i NN by wykonać przewroty; wyjaśnia na czym polega asekuracja Tenis Stołowy: Poprawnie trzyma raketkę i porusza się przy stole Właściwie i skutecznie wykorzystuje elementy techniczne. Uczestniczy w zawodach klasowych Unihokej: Zna przepisy gry, BHP podczas gry, Prawidłowo technicznie prowadzi krążek, wykonuje strzał na bramkę z różnych odległości. Skutecznie odbierze krążek przeciwnikowi, wykona zwód oraz celny strzał na bramkę. Stwarza sytuacje korzystne dla swojego zespołu .Zna Przepisy gry, Dwa Ognie: Wykonuje rzuty podania Współpracuje z uczestnikami gry, Zna przepisy gry, BHP podczas gry.

Kryteria oceniania:

CELUJĄCY: Uczeń spełnia wszystkie wymagania na ocenę „bardzo dobry”; aktywnie uczestniczy w życiu sportowym lub w innych formach działalności związanych z kulturą fizyczną; prezentuje pozytywną postawę wobec swojego zdrowia i zdrowia innych; stosuje zasady fair play w czasie lekcji i poza nią,

BARDZO DOBRY: Uczeń opanował umiejętności ruchowe w ramach zajęć obligatoryjnych lub w przypadku obniżonej sprawności ruchowej chętnie podejmuje optymalne dla swych możliwości wysiłki do samo usprawniania się; ćwiczenia wykonuje poprawnie i pewnie z pomocą nauczyciela; postawa społeczna, kultura osobista i stosunek do w-f nie budzą zastrzeżeń; czasami uczestniczy w pozalekcyjnych lub pozaszkolnych formach aktywności rekreacyjno-zdrowotnej lub sportowej; posiada prawidłowe nawyki higieniczno-zdrowotne; szanuje i dba o szkolny sprzęt sportowy i potrafi wykorzystywać go zgodnie z przeznaczeniem; regularnie bierze udział w lekcjach wychowania fizycznego, jest aktywny podczas lekcji; chętnie i z zaangażowaniem wykonuje powierzone mu zadania. **DOBRY:** Uczeń w zasadzie opanował materiał; dysponuje dobrą sprawnością fizyczną; ćwiczenia wykonuje prawidłowo z małymi błędami z pomocą nauczyciela postawa społeczna, kultura fizyczna i osobista nie budzą zastrzeżeń szanuje i dba o sprzęt sportowy; zawsze posiada właściwy strój na lekcji

DOSTATECZNY: Uczeń opanował materiał na przeciętnym poziomie ze znacznymi lukami; dysponuje przeciętną sprawnością fizyczną; ćwiczenia wykonuje niepewnie i z większymi błędami technicznymi; przejawia nieduże braki w zakresie wychowania fizycznego i kultury osobistej; przejawia pewne braki w zakresie wychowania społecznego, w postawie i stosunku do kultury fizycznej; jest mało zdyscyplinowany; często nie posiada właściwego ubioru na lekcji.

DOPUSZCZAJĄCY: Uczeń nie opanował materiału; jest mało sprawny; ćwiczenia wykonuje niechętnie i z dużymi błędami; na zajęciach wychowania fizycznego przejawia poważne braki w zakresie wychowania społecznego i kultury osobistej; ma niechętny stosunek do ćwiczeń; ćwiczenia wykonuje niechętnie, z dużymi błędami technicznymi; nie jest pilny i wykazuje bardzo małe postępy w usprawnianiu; ma niechętny stosunek do ćwiczeń.

NIEDOSTATECZNY: Uczeń jest daleki od spełnienia wymagań stawianych przez program; posiada bardzo niską sprawnością fizyczną; najprostsze ćwiczenia wykonuje z rażącymi błędami; ma lekceważący stosunek do zajęć wychowania fizycznego.

Wymagania edukacyjne z wychowania fizycznego dla ucznia klasy VII

Rozwój fizyczny i sprawność fizyczna: W zakresie wiedzy, uczeń: wyjaśnia, jakie zmiany zachodzą w budowie ciała i sprawności fizycznej w okresie dojrzewania płciowego; wymienia testy i narzędzia do pomiaru sprawności fizycznej; wskazuje zastosowanie siatek centylowych w ocenie własnego rozwoju fizycznego; W zakresie umiejętności, uczeń: dokonuje pomiarów wysokości i masy ciała oraz samodzielnie interpretuje ich wyniki; wykonuje wybrane próby kondycyjnych i koordynacyjnych zdolności motorycznych; ocenia i interpretuje poziom własnej sprawności fizycznej; demonstruje zestaw ćwiczeń kształtujących wybrane zdolności motoryczne oraz zestaw ćwiczeń kształtujących prawidłową postawę ciała; Aktywność fizyczna W zakresie wiedzy, uczeń: omawia zmiany zachodzące w organizmie podczas wysiłku fizycznego; wskazuje korzyści wynikające z aktywności fizycznej w terenie; wskazuje możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii do oceny dziennej aktywności fizycznej; charakteryzuje nowoczesne formy aktywności fizycznej opisuje zasady wybranej formy aktywności fizycznej spoza Europy wyjaśnia ideę olimpijską, paraolimpijską i olimpiad specjalnych; W zakresie umiejętności, uczeń: wykonuje techniczne i taktyczne elementy gier: w koszykówce, piłce ręcznej i piłce nożnej: zwody, obronę „każdy swego”, w siatkówce: wystawienie zbieg i odbiór piłki; ustawia się prawidłowo na boisku w ataku i obronie; uczestniczy w grach szkolnych i uproszczonych planuje szkolne rozgrywki sportowe według systemu pucharowego i „każdy z każdym”; uczestniczy w wybranej formie aktywności fizycznej spoza Europy; wykonuje wybrane ćwiczenie zwinnościowo-akrobatyczne; planuje i

wykonuje dowolny układ gimnastyczny; opracowuje i wykonuje indywidualnie, w parze lub zespole dowolny układ tańca z wykorzystaniem elementów nowoczesnych form aktywności fizycznej; wybiera i pokonuje trasę biegu terenowego z elementami orientacji w terenie; wykonuje bieg sprinterski ze startu niskiego wykonuje przekazanie pałeczki w biegu sztafetowym; wykonuje skok w dal po rozbiegu z odbicia ze strefy lub belki oraz skoki przez przeszkody; diagnozuje własną, dzienną aktywność fizyczną wykorzystując nowoczesne technologie (urządzenia monitorujące, aplikacje internetowe); przeprowadza rozgrzewkę w zależności od rodzaju aktywności; Bezpieczeństwo w aktywności fizycznej W zakresie wiedzy, uczeń: wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu; W zakresie umiejętności, uczeń: stosuje zasady samoasekuracji i asekuracji potrafi zachować się w sytuacji wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych; Edukacja zdrowotna, W zakresie wiedzy, uczeń: wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; omawia sposoby redukowania nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania; W zakresie umiejętności, uczeń: opracowuje rozkład dnia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym a fizycznym; doбира rodzaj ćwiczeń relaksacyjnych do własnych potrzeb; demonstruje ergonomiczne podnoszenie i przenoszenie przedmiotów o różnej wielkości i różnym ciężarze;

Kryteria oceniania:

CELUJĄCY: Uczeń spełnia wszystkie wymagania na ocenę „bardzo dobry”; aktywnie uczestniczy w życiu sportowym lub w innych formach działalności związanych z kulturą fizyczną; prezentuje pozytywną postawę wobec swojego zdrowia i zdrowia innych; stosuje zasady fair play w czasie lekcji i poza nią.

BARDZO DOBRY: Uczeń opanował umiejętności ruchowe w ramach zajęć obowiązkowych lub w przypadku obniżonej sprawności ruchowej chętnie podejmuje optymalne dla swych możliwości wysiłki do samo usprawniania się; ćwiczenia wykonuje poprawnie i pewnie z pomocą nauczyciela; postawa społeczna, kultura osobista i stosunek do w-f nie budzą zastrzeżeń; czasami uczestniczy w pozalekcyjnych lub pozaszkolnych formach aktywności rekreacyjno-zdrowotnej lub sportowej; posiada prawidłowe nawyki higieniczno-zdrowotne; szanuje i dba o szkolny sprzęt sportowy i potrafi wykorzystywać go zgodnie z przeznaczeniem; regularnie bierze udział w lekcjach wychowania

fizycznego, jest aktywny podczas lekcji; chętnie i z zaangażowaniem wykonuje powierzone mu zadania

DOBRY: Uczeń w zasadzie opanował materiał; dysponuje dobrą sprawnością fizyczną; ćwiczenia wykonuje prawidłowo z małymi błędami z pomocą nauczyciela; postawa społeczna, kultura fizyczna i osobista nie budzą zastrzeżeń; szanuje i dba o sprzęt sportowy; zawsze posiada właściwy strój na lekcji

DOSTATECZNY: Uczeń opanował materiał na przeciętnym poziomie ze znacznymi lukami; dysponuje przeciętną sprawnością fizyczną; ćwiczenia wykonuje niepewnie i z większymi błędami technicznymi; przejawia nieduże braki w zakresie wychowania fizycznego i kultury osobistej; przejawia pewne braki w zakresie wychowania społecznego, w postawie i stosunku do kultury fizycznej; jest mało zdyscyplinowany; często nie posiada właściwego ubioru na lekcji

DOPUSZCZAJĄCY: Uczeń nie opanował materiału; jest mało sprawny; ćwiczenia wykonuje niechętnie i z dużymi błędami; na zajęciach wychowania fizycznego przejawia poważne braki w zakresie wychowania społecznego i kultury osobistej; ma niechętny stosunek do ćwiczeń; ćwiczenia wykonuje niechętnie, z dużymi błędami technicznymi; nie jest pilny i wykazuje bardzo małe postępy w usprawnianiu; ma niechętny stosunek do ćwiczeń.

NIEDOSTATECZNY: Uczeń jest daleki od spełnienia wymagań stawianych przez program; posiada bardzo niską sprawnością fizyczną; najprostsze ćwiczenia wykonuje z rażącymi błędami; ma lekceważący stosunek do zajęć wychowania fizycznego

Wymaganie edukacyjne z muzyki dla ucznia klasy IV

Wymagania na ocenę celującą: uczestnictwo w zajęciach dodatkowych z muzyki, występy w chórze szkolnym podczas koncertów, apeli, przedstawień, udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych.

Rozdział I: W poszukiwaniu muzyki.

Czym jest muzyka? W krainie kontrastów muzycznych. Struny i smyczki. Dookoła jest rytm.

Ocena dopuszczająca: uczeń umie opowiedzieć o odgłosach przywiezionych z wakacji, zna rodzaje głosów sopran i bas

Ocena dostateczna: uczeń rozpoznaje instrumenty strunowe, zna właściwości strun, wie co to jest pudło rezonansowe

Ocena dobra: uczeń umie nazwać kontrasty muzyczne: wysoko-nisko, głośno-cicho, szybko-wolno, wie co to jest puls w muzyce

Ocena bardzo dobra: uczeń śpiewa piosenki Pałacyk Michla i Powstanie Warszawskie, umie poszukiwać źródeł dźwięku w otoczeniu, wie co to są ćwierćnuty i ósemki i je rozróżnia
Rozdział II: Jesienne nastroje.

Spytaj, usłyszysz odpowiedź. Kolory jesieni. Muzyka na wielu strunach.

Ocena dopuszczająca: uczeń umie zaśpiewać gamę C-dur

Ocena dostateczna: uczeń rozróżnia poprzednik i następnik w utworze, określa nastrój w muzyce

Ocena dobra: wie jak wygląda fortepian i z jakich części jest zbudowany, wie kim jest F. Chopin

Ocena bardzo dobra: uczeń tworzy jesienne kompozycje na instrumentach szkolnych, wymienia utwory F. Chopina, wie co to jest półnuta

Rozdział III: Na krótkie i długie wieczory.

Dzień 11 listopada- święto niepodległości. W naszej kuchni wszystko gra. Nasze instrumenty.

Ocena dopuszczająca: uczeń rozpoznaje melodię polskiego hymnu narodowego i śpiewa jego pierwszą zwrotkę

Ocena dostateczna: uczeń korzysta z prostych instrumentów

Ocena dobra: uczeń potrafi skonstruować prosty instrument perkusyjny

Ocena bardzo dobra: uczeń wie co to jest synkopa i ostinato oraz cała nuta, śpiewa co najmniej dwie zwrotki hymnu

Rozdział IV: W oczekiwaniu na święta.

Zapas muzyki na zimę. Muzyka z krzyżykiem i bemolem. W oczekiwaniu na świąteczne wieczory.

Ocena dopuszczająca: uczeń potrafi wymienić tradycje świąteczne, zna tytuły popularnych kolęd

Ocena dostateczna: uczeń wie co to jest pastorałka, kolęduje w zespole klasowym

Ocena dobra: uczeń wie, co oznacza kropka z prawej strony nuty, zna formy muzyczne AB, ABA

Ocena bardzo dobra: uczeń gra na instrumentach wybrane kolędy, zna funkcje znaków chromatycznych(krzyżyk, bemol, kasownik)

Rozdział V: Polski karnawał.

Poloneza czas zacząć. Pójdźmy razem w korowodzie. Hej, krakowski grają taniec. Krakowskie legendy.

Ocena dopuszczająca: uczeń rozpoznaje melodię hejnału mariackiego

Ocena dostateczna: uczeń wymienia nazwy polskich tańców narodowych

Ocena dobra: uczeń wymienia podstawowe cechy poloneza, krakowiaka, śpiewa Płynie Wisła, płynie, Krakowiacy zawadiacy, Polonez rycerski

Ocena bardzo dobra: uczeń umie wykonać wybrane kroki taneczne poloneza i krakowiaka, zna wartość szesnastki

Rozdział VI: Spotkanie z kompozytorem.

Fryderyk Chopin- kompozytor sercu najbliższy. W podróży z Chopinem.

Ocena dopuszczająca: potrafi prawidłowo zapisać nazwisko „Chopin”, ma podstawowe wiadomości o budowie fortepianu

Ocena dostateczna: uczeń zna sylwetkę F.Chopina, wie z jakiej epoki pochodzi kompozytor

Ocena dobra: uczeń zna najważniejsze fakty z dzieciństwa i młodości kompozytora, śpiewa Rozmowa z fortepianem

Ocena bardzo dobra: uczeń potrafi wymienić miejsca związane z F. Chopinem, wie do jakiej grupy instrumentów zalicza się fortepian

Rozdział VII: „W marcu jak w garncu”

Wiosna tuż, tuż... Cztery smyki. Klucze i kluczyki. Wiosenne tradycje.

Ocena dopuszczająca: odróżnia słuchem tę samą melodię zagrana w skali durowej i molowej

Ocena dostateczna: uczeń wymienia rodzaje instrumentów strunowych smyczkowych

Ocena dobra: uczeń zna zwyczaje wielkanocne, wie co to jest przedtakt, śpiewa Kiedy przyjdzie wiosna? I Złoty kluczyk weź

Ocena bardzo dobra: uczeń wie co to jest coda i mormorando, potrafi wykorzystać klucze jako akompaniament muzyczny

Rozdział VIII: Dźwiękami malowane.

Wiosna pełna muzyki. Nastroje wiosenne. Muzyka ludowa.

Ocena dopuszczająca: uczeń wie jak wygląda harfa

Ocena dostateczna: uczeń rozpoznaje utwory muzyki ludowej

Ocena dobra: uczeń wie, co to jest muzyka ilustracyjna, śpiewa W kurniku, Krzywy Jan, Gęsi, gęsi

Ocena bardzo dobra: uczeń zna postać Oskara Kolberga i wie co to jest etnografia, tworzy ilustracje dźwiękowe

Rozdział IX: Majowe marzenia.

Trochę historii... i wielkie plany dla każdej mamy. Muzyka w dobrej formie. Marzenia i życzenia.

Ocena dopuszczająca: ma podstawową wiedzę o dniu 3 maja

Ocena dostateczna: uczeń wie kiedy jest obchodzone święto Konstytucji 3 maja

Ocena dobra: uczeń śpiewa utwór Witaj, majowa jutrzeńko, gra prosty akompaniament do pieśni

Ocena bardzo dobra: uczeń rozpoznaje formy muzyczne AB, ABA i rondo, umie rozpoznać polską muzykę ludową wśród innych

Rozdział X: Już pachną wakacje.

Wakacje na sześciu strunach. Wyprawa na morski brzeg. Na podhalańską nutę.

Ocena dopuszczająca: uczeń wie, jak wygląda i brzmi gitara

Ocena dostateczna: uczeń zna rodzaje gitar

Ocena dobra: uczeń wie, co to jest szanta, zna brzmienie gitary akustycznej,

Ocena bardzo dobra: uczeń wie, co to jest folklor i potrafi wymienić regiony folklorystyczne w Polsce

Wymaganie edukacyjne z muzyki dla ucznia klasy V

Rozdział I: Z muzyką za pan brat.

Magia i religia- muzyka w służbie ducha. De gustibus non est disputandum. Czas miniony, czas obecny.

Ocena dopuszczająca: uczeń umie określić rolę muzyki w życiu człowieka

Ocena dostateczna: uczeń umie rozróżniać rodzaje muzyki i przyporządkowywać je do krajów w których występują

Ocena dobra: uczeń wie, co oznacza określenie negro spirituals, wie, jaką funkcję pełni muzyka w muzyce rozrywkowej, śpiewa piosenkę Siekiera, motyka

Ocena bardzo dobra: uczeń wyraża swój gust muzyczny poprzez samodzielne uzasadnianie wyborów, potrafi opracować plan koncertu przebojów

Rozdział II: Opowie ci wiatr.

Muzyka na jesienna pogodę. Grające powietrze. Duch wieje, kędy chce.

Ocena dopuszczająca: umie wymienić omówione wcześniej funkcje muzyki

Ocena dostateczna: uczeń zna sylwetkę Jana Pawła II

Ocena dobra: uczeń wymienia nazwy instrumentów dętych blaszanych, śpiewa Zawsze jest pogoda, piosenkę ludową Bandoska

Ocena bardzo dobra: uczeń rozpoznaje brzmienie instrumentów dętych blaszanych i ich wygląd z fotografii, potrafi określić nastrój w muzyce

Rozdział III: Rozwichrzona jesień.

Jesienne kompozycje, nie tylko muzyczne. Wielka rodzina instrumentów perkusyjnych. Drogi Polaków do niepodległości.

Ocena dopuszczająca: uczeń wymienia nazwy instrumentów perkusyjnych

Ocena dostateczna: zna historię powstania instrumentów perkusyjnych

Ocena dobra: uczeń rozróżnia instrumenty perkusyjne melodyczne i niemetodyczne, zna sylwetkę Ignacego Jana Paderewskiego

Ocena bardzo dobra: uczeń potrafi niekonwencjonalnie wykorzystać „zbiory jesieni” przy tworzeniu akompaniamentu

Rozdział IV: „Grudniowe zimy”

W oczekiwaniu na pierwszy śnieg. Wkrótce święta Bożego Narodzenia. Tradycje świąteczne w wybranych krajach Europy.

Ocena dopuszczająca: uczeń zna i wymienia zwyczaje bożonarodzeniowe

Ocena dostateczna: uczeń wie, co znaczą określenia kolęda i pastorałka, potrafi wymienić tytuły niektórych kolęd

Ocena dobra: uczeń śpiewa pastorałkę My też pastuszkowie, wie, co to jest kapela ludowa

Ocena bardzo dobra: uczeń swobodnie muzykuje na instrumentach melodycznych, śpiewa popularne kolędy

Rozdział V: „W tanecznym rytmie”

Tańce królewskie i cesarskie. Tańce na styczniowy mróz- samba i rumba. Tańce na styczniowy mróz- cza-cza. Muzyka z Ameryki Północnej- rock and roll i jazz.

Ocena dopuszczająca: wie, co to jest karnawał i w jakim czasie się odbywa

Ocena dostateczna: uczeń zna podstawowe cechy tańców narodowych, odróżnia szybkiego oberka od wolnego kujawiaka

Ocena dobra: uczeń wykonuje podstawowy krok mazura, kujawiaka i oberka, śpiewa Tańczymy cza-czę

Ocena bardzo dobra: uczeń rozpoznaje rytmy poszczególnych tańców, potrafi stworzyć prosty układ taneczny

Rozdział VI: „Muzyka na scenie”

Za kulisami opery- Stanisław Moniuszko. Czar muzyki płynącej ze sceny.

Ocena dopuszczająca: uczeń wie, jak wygląda flet poprzeczny, zna sylwetkę Stanisława Moniuszki

Ocena dostateczna: uczeń zna nazwy muzycznych przedstawień teatralnych- opery i baletu

Ocena dobra: uczeń umie zaśpiewać pieśń Prząśniczka

Ocena bardzo dobra: uczeń potrafi wymienić innych twórców opery i omówić budowę opery: uwertura, aria, wstawki taneczne, akt, scena

Rozdział VII: „W muzycznym warsztacie”

Jak powstaje muzyka- rytm, metrum i tempo. Jak powstaje muzyka- melodia, dynamika i artykulacja.

Jak powstaje muzyka- harmonia i barwa dźwięku.

Ocena dopuszczająca: uczeń wie, co to jest rytm, metrum i tempo oraz melodia

Ocena dostateczna: uczeń wie, co to jest artykulacja i dynamika w utworze muzycznym

Ocena dobra: uczeń wie, co to jest harmonia i barwa dźwięku, umie opisywać barwy brzmienia poszczególnych instrumentów, śpiewa Magiczną katarynkę, Kciuciubabkę, kanon Don, don,

Ocena bardzo dobra: uczeń wie, co to jest trójdźwięk, akompaniament oparty na triadzie harmoniczej

Rozdział VIII: „Posłuchaj – świat śpiewa”

Każdy ma głos! Głos w różnych barwach. Instrumenty dęte drewniane- obój i fagot.

Ocena dopuszczająca: uczeń zna zasady prawidłowego operowania głosem i wymienia podstawowe głosy ludzkie

Ocena dostateczna: potrafi umiejętnie zastosować ćwiczenia dykcyjne, oddechowe i emisyjne

Ocena dobra: zna sylwetkę Johanna Sebastiana Bacha, zna brzmienie organów, śpiewa Rozkołysz pieśnią świat

Ocena bardzo dobra: potrafi wymienić elementy z których składają się organy

Rozdział IX: „Wiosenne wariacje”

Odmieniony świat. Na majówkę, na wędrówkę. Serwetki Tadeusza Kościuszki.

Ocena dopuszczająca: potrafi zaśpiewać wierszyk na dźwiękach gamy C- dur w górę i w dół

Ocena dostateczna: uczeń wie, co to są wariacje w muzyce

Ocena dobra: uczeń wie, co oznacza określenie da capo al fine, śpiewa Na majówkę, na wędrówkę, pieśń Dalej, chłopcy, dalej żywo

Ocena bardzo dobra: uczeń tworzy wariacje o tematyce wiosennej

Rozdział X: „W oczekiwaniu na letnie przygody”

Grające kamienie. Nad błękitną wodą. Nad polskim morzem.

Ocena dopuszczająca: umie odróżnić słuchem melodię majorową od minorowej

Ocena dostateczna: uczeń potrafi wskazać, jakie są elementy ilustracyjne w utworach muzycznych, wie, co to są bemol, krzyżyk i kasownik oraz jaka jest ich funkcja

Ocena dobra: uczeń potrafi scharakteryzować region Kaszub, śpiewa Sny kamieni, Wesołego żeglarza

Ocena bardzo dobra: uczeń potrafi w niekonwencjonalny sposób wykorzystać kamienie do zabaw muzycznych

Wymaganie edukacyjne z muzyki dla ucznia klasy VI

Rozdział I: „Przyroda ma głos”

Odkrywamy świat dźwięków. Wszystko śpiewa dookoła. W rytmie poloneza i bossa novy.

Jednogłosowo czy wielogłosowo?

Ocena dopuszczająca: uczeń rozpoznaje rodzaje chórów, wymienia dźwięki wydobywane przez zwierzęta

Ocena dostateczna: uczeń wymienia rodzaje głosów ludzkich

Ocena dobra: zna budowę ludzkich narządów mowy, śpiewa wybrane piosenki solo, tutti czy z podziałem na role

Ocena bardzo dobra: tworzy akompaniament do piosenki Odkrywcy muzyki, doskonali śpiew wielogłosowy

Rozdział II: „Zawód kompozytor”

Jesienne muzykowanie. Spotkanie z kompozytorką. Z historii Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. F. Chopina.

Ocena dopuszczająca: uczeń wie, co oznacza słowo kompozytor, komponowanie

Ocena dostateczna: wymienia kompozytorów piosenek dla dzieci Adam Markiewicz i Krystyna Kwiatkowska

Ocena dobra: tworzy akompaniament melodyczny

Ocena bardzo dobra: wie, kiedy rozpoczął się Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina w Warszawie, wymienia laureatów

Rozdział III: „Pod wodzą batuty”

Orkiestra symfoniczna. Pieśń ujdzie cało. Symfonia dźwięków.

Ocena dopuszczająca: uczeń wie, co to jest orkiestra symfoniczna, partytura i batuta

Ocena dostateczna: uczeń rozróżnia grupy instrumentów i rozpoznaje barwy instrumentów

Ocena dobra: uczeń wymienia najwybitniejszych dyrygentów, zna schemat rozmieszczenia orkiestry

Ocena bardzo dobra: zna nazwy pozostałych zespołów instrumentalnych i wie, jaka jest rola dyrygenta i solisty w zespole (wirtuoza)

Rozdział IV: „Świąteczne tradycje”

W kręgu tradycji. Boże Narodzenie w dawnych i nowych kolędach.

Kolędy i pastorałki źródłem inspiracji w muzyce współczesnej.

Ocena dopuszczająca: wie, jakie są rodzaje chórów, wie, do jakiej grupy instrumentów należy gitara

Ocena dostateczna: uczeń śpiewa znane kolędy i pastorałki, wie, z czego gitara jest zbudowana

Ocena dobra: gra na fletach/dzwonkach polskie kolędy i pastorałki

Ocena bardzo dobra: realizuje partytury 2–3 głosowe i tworzy akompaniament do śpiewanych kolęd

Rozdział V: „Tańce królewskie i cesarskie”

Prywatka dla babci i dziadka. Muzyka filmowa. Muzyka z ekranu kina, telewizji i z radia. Muzyczne Oskary dla polskich twórców.

Ocena dopuszczająca: wymienia nazwy znanych tańców

Ocena dostateczna: rozróżnia cechy walca, Czaczy, samby i rumbi, wie, skąd pochodzą te tańce

Ocena dobra: wymienia nazwy dawnych tańców karnawałowych

Ocena bardzo dobra: zna sylwetkę Karola Szymanowskiego

Rozdział VI: „Muzyczne rodziny”

Dom pełen muzyki. Największy kompozytor i największy instrument.

Ocena dopuszczająca: wie, jak wyglądają i brzmią organy

Ocena dostateczna: wie, czym zajmuje się lutnik

Ocena dobra: zna sylwetkę J.S. Bacha i wymienia najważniejsze kompozycje, śpiewa Muzykalną rodzinę

Ocena bardzo dobra: wie, w jakiej epoce żył Bach, na jakie instrumenty tworzył dzieła

Rozdział VII: „Za kulisami dzieła sztuki”

Idziemy na koncert i przedstawienie. O operze w tempie presto. Nasze muzyczne dzieło sztuki.

Ocena dopuszczająca: uczeń wie, co to jest teatr, przedstawienie

Ocena dostateczna: potrafi wymienić nazwy najważniejszych teatrów w Warszawie

Ocena dobra: wie, co to jest muzyczna oferta programowa, repertuar, śpiewa Orkiestry dęte

Ocena bardzo dobra: wymienia tytuły najpopularniejszych przedstawień scenicznych, oper, zna nazwy temp w muzyce

Rozdział VIII: „Z malowanej skrzyni”

Ocalić od zapomnienia. Ludowe inspiracje. Muzyka ludowa dziś- festiwale.

Ocena dopuszczająca: rozumie słowo folklor, potrafi wymienić kilka instrumentów ludowych

Ocena dostateczna: umie powiedzieć kilka zdań na temat wpływu kultury masowej na tradycje ludowe

Ocena dobra: umie zaśpiewać piosenkę Zagraj mi, muzyko z Podlasia, wie, co to są cymbały

Ocena bardzo dobra: wie, co to jest Konopielka, akompaniuje do piosenki na instrumencie perkusyjnym

Rozdział IX: „Klucz do historii muzyki”

Muzyka na osi czasu. Szkiełko i oko czy uczucia i wiara? Muzyczne eksperymenty XX wieku.

Ocena dopuszczająca: zna epoki w dziejach muzyki, wymienia je

Ocena dostateczna: wie, jak wygląda klawesyn i organy

Ocena dobra: zna tytuły pierwszych hymnów Polski., potrafi zaśpiewać Gaude, Mater Polonia, piosenkę Pojedziemy na łów

Ocena bardzo dobra: zna sylwetki kompozytorów: W. Lutosławskiego, K. Pendereckiego, W. Kilara, potrafi wymienić niektóre kierunki muzyczne XX wieku

Rozdział X: „Wędrowki muzyczne”

U naszych najbliższych sąsiadów. Na południe Europy. Gorąca Hiszpania i deszczowa Anglia.

Ocena dopuszczająca: wie, co to jest przedstawienie baletowe i operowe

Ocena dostateczna: próbuje tańczyć kozaka,

Ocena dobra: śpiewa piosenkę To stop the rain, piosenkę hiszpańską Pinon, pinon, zna sylwetkę P. Czajkowskiego, G. Verdiego, A. Vivaldiego

Ocena bardzo dobra: próbuje grać na instrumencie fragmenty tematu Wełtawy B. Smetany, umie zajadłować, wie, co to jest flamenco, odróżnia w charakterze muzykę angielską od hiszpańskiej

Wymaganie edukacyjne z muzyki dla ucznia klasy VII

Rozdział I: „Zatrzymać lato”

Zatrzymać lato w piosence. Na nitkach babiego lata. Faktura polifoniczna i homofoniczna.

Demokracja czy absolutyzm- polifonia i homofonia.

Ocena dopuszczająca: śpiewa piosenkę Lato z zieloną czupryną

Ocena dostateczna: odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne

Ocena dobra: wie, co to jest faktura homofoniczna i polifoniczna i potrafi odróżnić, śpiewa pieśń Czerwone maki na Monte Cassino, zna historię powstania pieśni

Ocena bardzo dobra: zna formy muzyczne: fuga, chór recytujący, muzykowanie wielogłosowe, wie, jak muzyka wykorzystywana jest w medycynie i marketingu

Rozdział II: „Muzyka na pogodę i niepogodę”

Otacza nas świat dźwięków. Pogoda czy niepogoda- muzyka sił zawsze doda. Jak muzykę wykorzystuje medycyna i marketing?

Ocena dopuszczająca: zna wartości decybelowe poszczególnych zjawisk akustycznych

Ocena dostateczna: potrafi wymienić rodzaje technik wokalnych

Ocena dobra: potrafi odróżnić rapowanie od scatowania, skandowania

Ocena bardzo dobra: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne i zależności między nimi, nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii

Rozdział III: „Z mocnym uderzeniem”

Szkolne rapowanie i scatowanie. Muzyka rozrywkowa- rock. Rockowo na wesoło.

Ocena dopuszczająca: śpiewa piosenkę Kiedy mi wesoło

Ocena dostateczna: potrafi wymienić najpopularniejsze gatunki muzyczne, zna cechy muzyki rockowej

Ocena dobra: nazywa dźwięki gamy, wie, co to jest pryma i oktawa, śpiewa te interwały

Ocena bardzo dobra: wymienia nazwy instrumentów zespołu rockowego, wskazuje różnice między gitarą elektryczną a basową, wskazuje różnice między popem a rockiem, zna nazwy niektórych zespołów rockowych

Rozdział IV: „Europa w świątecznym nastroju”

Już czas pomyśleć o świątach... Tradycje świąteczne w wybranych krajach Europy. Roztańczone święta.

Ocena dopuszczająca: śpiewa popularne kolędy polskie

Ocena dostateczna: gra na instrumentach przy pomocy nut na flecie, dzwonkach, zna zwyczaje bożonarodzeniowe

Ocena dobra: umie zaśpiewać niektóre kolędy austriackie, czeskie, włoskie, hiszpańskie, angielskie i francuskie

Ocena bardzo dobra: potrafi wskazać elementy taneczne w polskich kolędach, próbuje zagrać na instrumencie zagraniczne kolędy

Rozdział V: „Prywatka u babci i dziadka”

Rock and rollowy karnawał. Z historii polskiej muzyki rozrywkowej

Ocena dopuszczająca: śpiewa wybrane pieśni z repertuaru popularnego

Ocena dostateczna: gra na instrumentach, tworzy wypowiedzi muzyczne

Ocena dobra: tworzy ilustracje ruchowe do muzyki, wymienia popularne gatunki taneczne, wie,

Ocena bardzo dobra: potrafi rozpoznać słuchem instrumenty w utworze Yesterday, podaje nazwy kilku polskich zespołów muzyki rozrywkowej lat 60.- 80. XX wieku

Rozdział VI: „Muzyka w kadrze i eterze”

Muzyka filmowa wczoraj i dziś. Muzyka z ekranu kina i z radia. Koncert muzyki filmowej.

Ocena dopuszczająca: śpiewa wybrane pieśni z repertuaru popularnego

Ocena dostateczna: wie, co to jest muzyka filmowa i radiowa, określa rolę muzyki w filmie

Ocena dobra: potrafi stworzyć dzingiel klasowy, potrafi wymienić przeboje muzyki filmowej

Ocena bardzo dobra: : potrafi zagrać na instrumencie tematy z filmów James Bond, Gwiezdne wojny, Titanic, zna sylwetki Leopolda Stokowskiego i Walta Disneya

Rozdział VII: „Wyśpiewać duszę”

„Strumyka fala szybka wśród jasnych bieży łąk”. Muzyka wokalna i wokalno- instrumentalna.

Poezja wyśpiewana.

Ocena dopuszczająca: śpiewa z wykorzystaniem nut pieśni artystyczne

Ocena dostateczna: gra ba instrumentach dzwonkach, odtwarza proste schematy rytmiczne

Ocena dobra: wie, co to jest romantyczna pieśń solowa i wielogłosowa muzyka wokalna, rozpoznaje głosy ludzkie i nazywa je

Ocena bardzo dobra: zna sylwetkę F. Schuberta, S. Moniuszki, F. Chopina

śpiewa Prząśniczkę S. Moniuszki

Rozdział VIII: „Kolorowa wiosna”

Dźwięki jak barwy. Duet, tercet, kwartet, kwintet... Barwy muzyki ludowej. Elektroniczna orkiestra- paleta barw.

Ocena dopuszczająca: śpiewa Piosenkę wiosenną

Ocena dostateczna: próbuje zagrać na instrumencie Odpowie Ci wiatr, wie co to jest poezja śpiewana

Ocena dobra: umie stworzyć akompaniament do wybranego wiersza

Ocena bardzo dobra: zna największych bardów W. Bellona, E. Adamiak, E. Piaf, B. Dylana, umie wskazać związki muzyki z tekstem

Rozdział IX: „Muzyka z humorem”

Kabaret- muzyka rozśmiesza. Żarty muzyczne. Operetka i musical.

Ocena dopuszczająca: śpiewa piosenkę Ach, jak przyjemnie

Ocena dostateczna: zna cechy muzyki kabaretowej

Ocena dobra: tworzy skecz, echo klasowe, wie, co to jest kabaret, operetka, potrafi wymienić zespoły kabaretowe, ich nazwy

Ocena bardzo dobra: zna sylwetkę H. Warsa, potrafi ilustrować ruch do piosenki z wykorzystaniem rekwizytów, wymienia najważniejsze gatunki taneczne

Rozdział X: „Niech żyje muzyka!”

Viva la musica- od starożytności do renesansu. Viva la musica- od baroku do klasycyzmu. Viva la musica- romantyzm, XX wiek, muzyka współczesna.

Ocena dopuszczająca: śpiewa z nut piosenkę Pięknie żyć, Viva la musica

Ocena dostateczna: potrafi zagrać na keyboardzie akompaniament do piosenki

Ocena dobra: potrafi wymienić instrumenty elektroniczne oraz kompozytorów muzyki elektronicznej, określa cechy baroku, klasycyzmu, romantyzmu, muzyki XX wieku, wie, co to jest suita i klawesyn

Ocena bardzo dobra: potrafi wskazać swoje ulubione gatunki muzyczne i uzasadnić swoje preferencje, określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych, przyporządkowuje nazwiska kompozytorów do epoki w której tworzyli, umie dokonać poprawnej analizy dzieła muzycznego

Wymagania edukacyjne z religii dla ucznia klasy IV:

Ocena celująca: uczeń: posiada wiedzę wykraczającą poza program katechezy oraz potrafi ją samodzielnie i twórczo wykorzystać, posiada uzupełniony zeszyt, zna biegle "Mały katechizm", bierze czynny udział w katechezie, jest zdyscyplinowany, spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, wykonuje zadania dodatkowe dla chętnych, bierze udział w konkursach religijnych.

Ocena bardzo dobra: uczeń: opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania katechezy, posiada uzupełniony zeszyt, jest zdyscyplinowany, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, chętnie i systematycznie uczestniczy w katechezie, wyróżnia się aktywnością na tle grupy katechizowanych, zachowuje szacunek dla „świętych” miejsc, czasu modlitwy i słuchania Słowa Bożego, znaków religijnych.

Ocena dobra: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności, które pozwalają na rozumienie większości relacji między elementami wiedzy religijnej, posiada uzupełniony zeszyt, dysponuje dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń (szacunek dla "świętych" miejsc, przedmiotów, osób), osiąga postępy podczas prowadzonych zajęć, chętnie uczestniczy w katechezie.

Ocena dostateczna: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności umożliwiające zdobywanie dalszej wiedzy, dysponuje przeciętną wiedzą w zakresie materiału przewidywanego programem w jego wiadomościach są luki, wykazuje zainteresowanie przedmiotem, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń.

Ocena dopuszczająca: uczeń: niechętnie bierze udział w katechezie, zdobyte wiadomości są niewystarczające na uzyskanie przez ucznia podstawowej wiedzy religijnej, proste zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.

Ocena niedostateczna: uczeń nie opanował podstawowych umiejętności i wiadomości z zakresu oceny dopuszczającej.

Uczeń kl. IV: wie, czym jest prawdziwa przyjaźń i umie wymienić cechy koleżeństwa i przyjaźni; wie, że fundamentem przyjaźni jest realizacja przykazania miłości; zna treść przykazania miłości i umie wyjaśnić znaczenie tych słów; podaje definicję roku liturgicznego oraz okresy roku liturgicznego; wie, czym jest modlitwa; zna warunki dobrej spowiedzi, potrafi połączyć z przypowieścią o synu marnotrawnym; umie wymienić sposoby czynnego uczestnictwa we Mszy Świętej; wie, że Bóg jest Autorem, Stwórcą Świata i potrafi wyjaśnić pojęcie: Stwórca; wie, że Jezus Chrystus jest naszym Odkupicielem; wie, że Pismo Święte jest księgą zawierającą objawienie Boże; rozumie i umie wyjaśnić pojęcie objawienia Bożego; wie, kto jest Autorem Pisma Świętego; umie wyjaśnić, dlaczego Pismo Święte jest nazywane księgą miłości Boga do człowieka; zna podział Pisma Świętego na Stary i Nowy Testament; zna podstawowe zasady korzystania z Pisma Świętego; umie prawidłowo odczytać adres biblijny (sigła); zna kilka podstawowych skrótów nazw ksiąg biblijnych; wie, jakie czynności podjąć, aby odszukać wskazany fragment biblijny; umie wyjaśnić pojęcie „Stary Testament”; umie wyjaśnić pojęcie „Nowy Testament”; potrafi wymienić kilka ksiąg Nowego Testamentu; potrafi wyjaśnić, jak powstawał Nowy Testament; wie, kim był Święty Paweł; wie, co to jest Ewangelia; umie wymienić imiona ewangelistów; wyjaśnia, dlaczego Ewangelie nazywamy sercem Pisma Świętego; umie wskazać moment, kiedy w liturgii Mszy Świętej czytany jest fragment Starego, a kiedy Nowego Testamentu; wie, że wiara prowadzi człowieka do coraz lepszego poznawania Boga; umie wskazać na związek Biblii z życiem narodu i kultury chrześcijańskiej; potrafi wymienić kilka dzieł sztuki inspirowanych Biblią; rozumie pojęcie wiary, a wyznanie wiary jest przyznaniem się do Chrystusa; wie, że Bóg jest wszechmocny i zaspokaja wszystkie potrzeby człowieka; zna przymioty przebaczonego Boga; wie, że Bóg jest źródłem Mądrości; wie, że Izajasz i Jeremiasz byli prorokami oraz jak zostali powołani na proroków; wymienia wydarzenia, w których Maryja towarzyszyła Jezusowi; zna wybrane wydarzenia z życia św. Stanisława Kostki; wie, jak brzmi najważniejsze przykazanie; umie podać sposoby realizacji przykazania miłości w codziennym życiu; wie, co wydarzyło się w Wieczerniku podczas Ostatniej Wieczerzy i wyjaśnia, dlaczego Jezus umył uczniom nogi; wie, że przestrzeganie przykazań jest odpowiedzią na miłość, troskę i wierność Boga; zna treść trzech pierwszych przykazań; wskazuje, jak zastosować przykazania od I do III w konkretnych sytuacjach życiowych; zna treść przykazań od IV do X; umie zrobić rachunek sumienia w oparciu o treść przykazań IV do X, umie wyjaśnić pojęcie „wierność”; podaje przykłady wierności Bogu i ludziom we współczesnym świecie; wie, do jakiego zadania zostali wezwani apostołowie; wie, że każdy z nas jest powołany, by być świadkiem Jezusa; zna uczynki miłosierne względem duszy i względem ciała; umie podać przykłady

realizacji uczynków miłosiernych w codzienności; zna pojęcie wartości i potrafi wymienić i uszeregować najważniejsze wartości ogólnoludzkie; wie, że wiara nadaje sens całemu życiu; zna i rozumie definicję Opatrzności Bożej; rozumie działanie Opatrzności w życiu wybranych postaci biblijnych; rozumie, że być chrześcijaninem, to naśladować Jezusa; potrafi powiedzieć, na czym polega istota relacji człowieka z Bogiem; wie, jakie wydarzenie było zapowiedzią Eucharystii; rozumie, że Tym, do kogo człowiek może się zwrócić w chwili cierpienia, jest Bóg; potrafi powiedzieć, na czym polega odwaga i męstwo człowieka przeżywającego trudności; potrafi powiedzieć, kim jest Anioł Stróż i jakie posiada przymioty, zna zadania Anioła Stróża ; wie, że Pismo Święte zawiera historię Boga i człowieka, która wciąż trwa; potrafi powiedzieć, na czym polega chrześcijański hart ducha.

Wymagania edukacyjne z religii dla ucznia klasy V:

Ocena celująca: uczeń: posiada wiedzę wykraczającą poza program katechezy oraz potrafi ją samodzielnie i twórczo wykorzystać, posiada uzupełniony zeszyt, zna biegle "Mały katechizm", bierze czynny udział w katechezie, jest zdyscyplinowany, spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, wykonuje zadania dodatkowe dla chętnych, bierze udział w konkursach religijnych.

Ocena bardzo dobra: uczeń: opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania katechezy, posiada uzupełniony zeszyt, jest zdyscyplinowany, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, chętnie i systematycznie uczestniczy w katechezie, wyróżnia się aktywnością na tle grupy katechizowanych, zachowuje szacunek dla „świętych” miejsc, czasu modlitwy i słuchania Słowa Bożego, znaków religijnych.

Ocena dobra: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności, które pozwalają na rozumienie większości relacji między elementami wiedzy religijnej, posiada uzupełniony zeszyt, dysponuje dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń (szacunek dla "świętych" miejsc, przedmiotów, osób), osiąga postępy podczas prowadzonych zajęć, chętnie uczestniczy w katechezie.

Ocena dostateczna: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności umożliwiające zdobywanie dalszej wiedzy, dysponuje przeciętną wiedzą w zakresie materiału przewidywanego programem w jego wiadomościach są luki, wykazuje zainteresowanie przedmiotem, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń.

Ocena dopuszczająca: uczeń: niechętnie bierze udział w katechezie, zdobyte wiadomości są niewystarczające na uzyskanie przez ucznia podstawowej wiedzy religijnej, proste zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.

Ocena niedostateczna: uczeń nie opanował podstawowych umiejętności i wiadomości z zakresu oceny dopuszczającej.

Uczeń kl. V powinien: przyjąć, że Pan Bóg jest Stwórcą otaczającego go świata i że świat powstał „ex nihilo”; wiedzieć, jaka prawda o Bogu i człowieku jest zawarta na kartach Pisma św.; wyjaśnić, na czym polega wyjątkowość człowieka; wymienić zadania, jakie człowiek otrzymał od Pana Boga; rozumieć, że życie każdego człowieka jest największym darem; wyjaśnić, na czym polegało zło, którego dopuścili się pierwsi ludzie; podać definicję: „grzechu” oraz „grzechu pierworodnego”; wiedzieć, że każdy zły czyn pociąga konkretne konsekwencje; znać obietnicę pozostawioną przez Boga ludziom po opuszczeniu przez nich rajy i wiedzieć jak Bóg ją wypełnił; znać historię Abla i Kaina; rozumieć, że w sakramencie pojednania można doświadczyć spotkania z miłosiernym Bogiem; **znać warunki dobrej spowiedzi**; rozumieć pojęcie: „przymierze”; znać historię Noego, wyjaśnić przyczyny i sens potopu; znać perykopę biblijną o wieży Babel i wyjaśnić skutki pychy w życiu człowieka; wiedzieć, że Bóg zawsze przychodzi z pomocą człowiekowi; wspiera go w walce ze złem; rozumieć, że wiara jest łaską Bożą, z którą człowiek powinien współdziałać; podać treść obietnicy danej przez Boga Abrahamowi oraz wyjaśnić sposób, w jaki Bóg ją wypełnił; potrafić opowiedzieć o wydarzeniach z życia Jakuba; potrafić wymienić najważniejsze wydarzenia z życia Józefa, wskazać w jego historii wydarzenia świadczące o Bożej opiece; potrafić opowiedzieć o życiu rodzin izraelskich w niewoli egipskiej i rozumieć rolę wiary w Boga w ich życiu; znać historię Mojżesza i jego rolę w dziejach narodu wybranego; znać plagi egipskie i rozumieć, że były one znakami działającego Boga; umieć opowiedzieć, w jaki sposób Bóg za pośrednictwem Mojżesza wyzwolił swój lud z niewoli; opisać, w jaki sposób Bóg troszczył się o Izraelitów podczas wędrówki do Ziemi Obiecanej; rozumieć sytuację Mojżesza jako przywódcy ludu wypełniającego wolę Boga; porównać paschę Izraelitów i Paschę chrześcijan; wiedzieć, że łaska Boża ratuje człowieka z niewoli grzechu; wyjaśnić, w jaki sposób chrześcijanin utrwała relację z Bogiem; opowiedzieć o przymierzu, jakie Bóg zawarł z Izraelitami na Synaju; określić wzajemne zobowiązania Boga i Jego ludu, wynikające z przymierza; wyjaśnić analogię między Starym a Nowym Przymierzem; potrafić omówić okoliczności zawarcia Nowego Przymierza; **znać 10 przykazań Bożych**; uzasadnić, że Dekalog jest wyrazem miłości i troski Boga o człowieka; wiedzieć, że wierność Bożym przykazaniom jest potwierdzeniem wiary w Boga i ufności w Jego troskę o ludzi; rozumieć przesłanie zawarte w tekście biblijnym o złotym cielcu; wyjaśnić analogię między węzem miedzianym na pustyni a krzyżem Chrystusa; uzasadnić, że Nowe Przymierze w Jezusie Chrystusie jest ratunkiem dla błądzącego człowieka; rozumieć sens i symbolikę Chrystusowego krzyża; wyjaśnić, dlaczego Bóg wzywa człowieka do świętości i wskazać, jak można realizować to wezwanie; wymienić przejawy miłości Boga w historii zbawienia; wymienić zadania proroków;

wymienić nazwy najważniejszych miejsc związanych z życiem Chrystusa; wyjaśnić okoliczności narodzenia i działalności Jana Chrzciciela; wiedzieć, że Jan Chrzciciel przygotowywał naród na przyjście Mesjasza; rozumieć pojęcie „Adwent”; wiedzieć, że Maryja jest Matką obiecanego Mesjasza; scharakteryzować postawę Maryi; wyjaśnić, na czym polega oczekiwanie na powtórne przyjście Chrystusa; znać okoliczności narodzenia Pana Jezusa; wyjaśnić znaczenie wybranych zwyczajów związanych z Bożym Narodzeniem; wymienić źródła historyczne mówiące o Jezusie; uzasadnić, że Jezus Chrystus jest Bogiem i człowiekiem; uporządkować wydarzenia z życia Rodziny z Nazaretu; uzasadnić, dlaczego człowiek powinien być posłuszny Bogu; wiedzieć, że Jezus zapoczątkował królestwo Boże, w którym On jest Królem; wiedzieć, że Jezus Chrystus jest Najwyższym Kapłanem; uzasadnić, dlaczego Jezusa nazywamy Nauczycielem; wymienić sposoby budowania i umacniania królestwa Bożego; wiedzieć, że słowo to wyraz mocy Bożej – Bóg przez nie poucza i nieustannie działa dla naszego zbawienia; **znać treść i sens ośmiu błogosławieństw**, wskazać sposoby ich realizacji w codziennym życiu; wyrazić i uzasadnić potrzebę budowania relacji z Jezusem poprzez modlitwę, liturgię i sakramenty; uzasadnić potrzebę powierzania słabości duszy i ciała Jezusowi w modlitwie; oraz sakramentach pojednania i namaszczenia chorych; uzasadnić związek rozmnożenia chleba z Eucharystią; wyjaśnić, dlaczego wspólnie z Jezusem łatwiej można przezwyciężyć trudności, cierpienie; wyjaśnić zbawczy sens śmierci Chrystusa; uzasadnić, dlaczego Eucharystia jest pokarmem na życie wieczne; wskazać wydarzenia biblijne o męce, śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa w liturgii; potrafić uzasadnić, dlaczego modlitwa spełnia ważną rolę w życiu chrześcijanina; wiedzieć, że chrześcijanin jest wezwany do dawania świadectwa wiary.

Wymagania edukacyjne z religii dla ucznia klasy VI:

Ocena celująca: uczeń: posiada wiedzę wykraczającą poza program katechezy oraz potrafi ją samodzielnie i twórczo wykorzystać, posiada uzupełniony zeszyt, zna biegle "Mały katechizm", bierze czynny udział w katechezie, jest zdyscyplinowany, spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, wykonuje zadania dodatkowe dla chętnych, bierze udział w konkursach religijnych.

Ocena bardzo dobra: uczeń: opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania katechezy, posiada uzupełniony zeszyt, jest zdyscyplinowany, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, chętnie i systematycznie uczestniczy w katechezie, wyróżnia się aktywnością na tle grupy katechizowanych, zachowuje szacunek dla „świętych” miejsc, czasu modlitwy i słuchania Słowa Bożego, znaków religijnych.

Ocena dobra: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności, które pozwalają na rozumienie większości relacji między elementami wiedzy religijnej, posiada uzupełniony zeszyt, dysponuje dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń (szacunek dla "świętych" miejsc, przedmiotów, osób), osiąga postępy podczas prowadzonych zajęć, chętnie uczestniczy w katechezie.

Ocena dostateczna: uczeń: opanował wiadomości i umiejętności umożliwiające zdobywanie dalszej wiedzy, dysponuje przeciętną wiedzą w zakresie materiału przewidywanego programem w jego wiadomościach są luki, wykazuje zainteresowanie przedmiotem, postawa ucznia nie budzi zastrzeżeń.

Ocena dopuszczająca: uczeń: niechętnie bierze udział w katechezie, zdobyte wiadomości są niewystarczające na uzyskanie przez ucznia podstawowej wiedzy religijnej, proste zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.

Ocena niedostateczna: uczeń nie opanował podstawowych umiejętności i wiadomości z zakresu oceny dopuszczającej.

Uczeń w klasie VI: wie, kim jest Duch Święty i w jakich okolicznościach nastąpiło zesłanie Ducha Świętego; wyjaśnia, na czym polegała przemiana, jaka dokonała się w apostołach pod wpływem Ducha Świętego; zna biblijne symbole Ducha Świętego, potrafi je wyjaśnić; wie, czym charakteryzowało się życie pierwszej gminy chrześcijańskiej; potrafi wyjaśnić, dlaczego chrześcijanie świętują niedzielę; potrafi podać argumenty przemawiające za nieopuszczaniem niedzielnej Eucharystii; wie, że chrześcijańskie świętowanie polega na udziale we Mszy Świętej i na odpoczynku; zna najważniejsze wydarzenia z życia Świętego Piotra; rozumie pojęcie hierarchicznej struktury Kościoła; wie, kim był Święty Paweł, wymienia najważniejsze wydarzenia z jego życia; wyjaśnia, co to znaczy być chrześcijaninem; wie, że Chrystus jest obecny w słowie Bożym i sakramentach; zna trzy biblijne obrazy Kościoła; rozpoznaje swoje miejsce we wspólnotce Kościoła; wymienia cztery przymioty Kościoła; wyjaśnia, czym są charyzmaty i podaje kilka ich przykładów z listów Świętego Pawła; wyjaśnia znaczenie sakramentów w życiu człowieka; umie dokonać podziału sakramentów na trzy grupy: sakramenty wtajemniczenia, uzdrowienia i sakramenty w służbie komunii; rozumie, że do zbawienia jest potrzebny chrzest święty oraz wiara; wymienia konsekwencje przyjętego chrztu świętego; **zna siedem darów Ducha Świętego**; rozumie, że czasem szczególnego otrzymywania darów Ducha Świętego jest sakrament bierzmowania; rozumie, jakie jest znaczenie Eucharystii dla chrześcijanina; wie, w jakim celu i w jakich okolicznościach Pan Jezus ustanowił sakrament pokuty i pojednania; wymienia warunki sakramentu pokuty i pojednania; rozróżnia grzech śmiertelny od grzechu powszedniego; ukazuje sakrament namaszczenia chorych jako istotną pomoc osobom chorym, cierpiącym; rozumie potrzebę modlitwy za chorych,

cierpiących; wskazuje na sakrament święceń oraz na sakrament małżeństwa jako sakramenty w służbie bliźnim; wie, że sakramenty święte są duchowymi darami; wskazuje działania Boga, które pomagają człowiekowi być blisko Zbawiciela; rozumie, że Kościół jest wspólnotą wierzących w drodze do Boga; wymienia dary naturalne i nadprzyrodzone, które otrzymuje człowiek od Boga; definiuje pojęcie wiary; wymienia obowiązki chrześcijanina wynikające z wyznawanej wiary; **zna przykazania kościelne**; wyjaśnia, że przykazania kościelne są dla chrześcijanina pomocą w trwaniu w przyjaźni z Bogiem we wspólnocie Kościoła; wskazuje na zobowiązania wynikające z przyjęcia chrztu świętego; wymienia formy pomocy bliźnim praktykowane we wspólnocie Kościoła; wyjaśnia rolę modlitwy w życiu Pana Jezusa; rozumie rolę modlitwy w życiu chrześcijanina; wyjaśnia, jakich wyborów dokonuje człowiek przystępujący do sakramentów: chrztu świętego, pojednania, Eucharystii; wyjaśnia, na czym polega działalność misyjna Kościoła; wyjaśnia, na czym polega działalność charytatywna Kościoła; wyjaśnia, czym jest wspólnota parafialna; wie, że parafia jest środowiskiem życia i przeżywania wiary; podaje przykłady grup i ruchów religijnych działających w Kościele; wie, w jaki sposób można głosić Ewangelię w środowisku, w którym żyje; wie, jakie konsekwencje wynikały z przyjęcia przez Mieszka I chrztu świętego; wyjaśnia znaczenie chrztu Polski dla narodu polskiego i Europy; rozumie znaczenie chrztu świętego dla każdego wierzącego; rozumie, czym zaznaczył się w dziejach Polski święty Wojciech, wie jakie znaczenie miała jego męczeńska śmierć; wie, czym jest kultura chrześcijańska; rozumie, że Maryja uczy nas zachować wierność Chrystusowi; wymienia przejawy kultu maryjnego w Kościele; wskazuje na związek wiary z życiem narodu; zna najnowszą historię Kościoła w Polsce – od 1945 roku do czasów współczesnych; wymienia i omawia postaci zasłużone dla współczesnego Kościoła w Polsce; wskazuje własne miejsce w rodzinie, szkole, Kościele i innych społecznościach; rozumie religijne korzenie obrzędów, zwyczajów i tradycji jako znaków obecności wiary na co dzień; wskazuje na religijny wymiar świąt narodowych i rodzinnych; rozumie, w jaki sposób nauczanie zawarte w Ewangelii i nauczanie papieskie powinno wpływać na codzienność chrześcijanina; potrafi wskazać istotne cechy świętości; zna życie, działalność oraz przyczyny męczeńskiej śmierci św. Szczepana; zna życie, działalność i okoliczności śmierci św. Stanisława; zna najważniejsze wydarzenia z życia św. Jadwigi Śląskiej; zna najważniejsze wydarzenia z życia chłopców z Poznańskiej Piątki; zna najważniejsze wydarzenia z życia św. Maksymiliana Kolbego; zna najważniejsze wydarzenia z życia bł. Jerzego Popiełuszki; zna najważniejsze wydarzenia z życia św. Jana Pawła II; wymienia najważniejsze dokonania papieża Jana Pawła II; wie, co to jest świętych obcowanie.

Wymagania edukacyjne z religii dla ucznia klasy VII:

Ocena celująca: systematyczne wypełnianie obowiązków uczniowskich wynikających z Statutu Szkoły (np. nie spóźnianie się na lekcję, rzetelne pełnienie dyżurów, kultura języka itp.) i nałożonych przez nauczyciela religii (podręcznik, karty pracy itp.); systematyczne zaangażowanie ucznia w przedsięwzięcia szkolne i poza szkolne związane z religijnością (np. konkursy, uroczystości religijne i patriotyczne, rekolekcje itp.) oraz jego aktywność w czasie lekcji; opanowanie przerobionego materiału w stopniu bardzo dobrym lub stopniu wykraczającym, co wskazuje na zainteresowania ucznia przedmiotem; samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia; sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych z programu nauczania religii, proponuje rozwiązania nietypowe; z obowiązków dotyczących prowadzenia zeszytu i wykonywania zadań domowych wywiązuje się w zakresie postawionych wymagań; wyróżnia się twórczą aktywnością w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych w grupie katechetycznej;

Ocena bardzo dobra: wypełnianie obowiązków uczniowskich wynikających z Statutu Szkoły (np. nie spóźnianie się na lekcję, rzetelne pełnienie dyżurów, kultura języka itp.) i nałożonych przez nauczyciela religii (podręcznik, karty pracy itp.); zaangażowanie ucznia w przedsięwzięcia szkolne i poza szkolne związane z religijnością (np. konkursy, uroczystości religijne i patriotyczne, rekolekcje itp.) oraz jego aktywność w czasie lekcji; opanowanie przerobionego materiału w stopniu bardzo dobrym; opanował zakres wiedzy i umiejętności określonych programem katechezy, potrafi ją samodzielnie objaśnić i powiązać w całość; sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu zadań teoretycznych i praktycznych z programu nauczania religii, wykazuje się aktywnością podczas katechezy; wywiązuje się z obowiązków dotyczących prowadzenia zeszytu, wykonywania zadań domowych;

Ocena dobra: niesystematyczne wypełnianie obowiązków uczniowskich wynikających z Statutu Szkoły (np. nie spóźnianie się na lekcję, rzetelne pełnienie dyżurów, kultura języka itp.) i nałożonych przez nauczyciela religii (podręcznik, karty pracy itp.); brak zaangażowania ucznia w przedsięwzięcia szkolne i poza szkolne związane z religijnością (np. konkursy, uroczystości religijne i patriotyczne, rekolekcje itp.) oraz sporadyczna jego aktywność w czasie lekcji; opanowanie przerobionego materiału w stopniu dobrym, jednak podczas ich prezentowania pojawiają się niewielkie błędy lub braki; podczas rozwiązywania zadań praktycznych o wyższym stopniu złożoności popełnia drobne błędy lub nie doprowadza do całkowitego rozwiązania; przejawia wybiórczą aktywność na katechezie; nie zawsze do zajęć bieżących jest przygotowany; prowadzenie zeszytu i realizacja zadań domowych nie budzi zastrzeżeń;

Ocena dostateczna: niewypełnianie obowiązków uczniowskich wynikających z Statutu Szkoły (np. nie spóźnianie się na lekcję, rzetelne pełnienie dyżurów, kultura języka itp.) i nałożonych przez nauczyciela religii (podręcznik, karty pracy itp.); brak zaangażowania ucznia w przedsięwzięcia szkolne i poza szkolne związane z religijnością (np. konkursy, uroczystości religijne i patriotyczne, rekolekcje itp.) oraz brak aktywności w czasie lekcji; ogólna znajomość przerobionego materiału posiłkowana podstawowymi treściami wiary; słabo opanował wiadomości, określone programem katechezy, podczas ich prezentowania pojawiają się błędy i znaczne braki; rozwiązuje tylko typowe – bez jakiegokolwiek złożoności, zadania praktyczne i teoretyczne o średnim stopniu trudności; niesystematycznie prowadzi zeszyt i realizuje zadania domowe, pojawiają się w tym względzie częste braki; na zajęciach nie wykazuje aktywności.

Ocena dopuszczająca: niewypełnianie obowiązków uczniowskich wynikających z Statutu Szkoły (np. spóźnianie się na lekcję, ucieczka z lekcji, wulgaryzm języka, itp.) i nałożonych przez nauczyciela religii (podręcznik, karty pracy itp.), choć w rozmowach indywidualnych przyjmuje do wiadomości uwagi i obiecuje poprawę; brak zaangażowania ucznia w przedsięwzięcia szkolne i poza szkolne związane z religijnością (np. konkursy, uroczystości religijne i patriotyczne, nie uczestniczy w rekolekcjach itp.) oraz brak aktywności w czasie lekcji. Uczeń przeszkadzający w sensie celowym a nie wynikającym z jego dysfunkcji; uczeń nie zna podstawowych treści wiary, choć obiecuje, że się nauczy; słabo opanował wiadomości, określone programem katechezy, podczas ich prezentowania pojawiają się błędy i znaczne braki; rozwiązuje tylko typowe – bez jakiegokolwiek złożoności, zadania praktyczne i teoretyczne o średnim stopniu trudności; niesystematycznie prowadzi zeszyt i realizuje zadania domowe, pojawiają się w tym względzie częste braki; na zajęciach nie wykazuje aktywności.

Ocena niedostateczna: pomimo działań wspomagających i zapobiegawczych ze strony nauczyciela nie spełnia kryteriów oceny dopuszczającej; ignoruje obowiązki ucznia; jest bierny, odmawia wszelkiej współpracy.

Zamiast kryteriów propozycja uzasadnienia oceny niedostatecznej:

Uzasadnienie oceny niedostatecznej z religii ucznia klasy ... Szkoły Podstawowej 166 w Łodzi.

Uczeń unikał udziału na zajęciach z religii mimo zachęty ze strony nauczyciela. Nie posiadał zeszytu, nie prowadził żadnych notatek, nie odrabiał zadań. Nie wykazał minimum dobrej woli do współpracy z nauczycielem. Nauczyciel na bieżąco informował ucznia o jego ocenach oraz zachęcał do podjęcia wysiłku mającego na celu poprawienie ocen: nauczyciel zapraszał ucznia do uczestnictwa w zajęciach, oferował pomoc, jednak uczeń nie skorzystał z tej pomocy. Uczeń był zachęcany do pracy na lekcji: nauczyciel stosował pochwały za najmniejszy wysiłek ucznia włożony w udział w lekcji. Nauczyciel informował ucznia o przewidywanych pracach pisemnych i możliwości przygotowania się

do nich: każdorazowo uczeń dokładnie znał zakres materiału obowiązującego na zapowiedzianych pracach pisemnych jednakże nie wykazywał odrobiny dobrej woli w kierunku podjęcia wysiłku. Uczeń otrzymał szansę poprawy oceny jednak uczeń nie skorzystał z tej formy pomocy. Nauczyciel rozmawiał z wychowawcą klasy i próbował rozmawiać z rodzicem lub opiekunem prawnym ucznia jednak bezskutecznie. Wychowawca i rodzic lub opiekun prawny został poinformowany o zagrożeniu ucznia oceną niedostateczną. Indywidualne podejście do ucznia w procesie dydaktycznym nie przyniosło oczekiwanych rezultatów.

Wymagania edukacyjne z etyki dla uczniów z klas IV-VII

ocena **celująca**: samodzielne przygotowanie prezentacji, wzorowe prowadzenie zeszytu, aktywny udział we wszystkich lekcjach, posługiwanie się ze zrozumieniem elementarnymi pojęciami z zakresu etyki, systematyczne przygotowanie do lekcji, podejmowanie zadań dodatkowych, samodzielne inicjowanie pewnych działań, jak na przykład zaproponowanie i opracowanie tematu związanego z omawianym zagadnieniem, lecz zdecydowanie w stopniu wykraczającym poza standard i program obowiązkowy,

ocena **bardzo dobra**: systematyczne przygotowanie do lekcji, czynny udział w zajęciach, posługiwanie się ze zrozumieniem elementarnymi pojęciami z zakresu etyki, wzorowe prowadzenie zeszytu, odrobione prace domowe,

ocena **dobra**: systematyczne przygotowanie do lekcji, częsty udział w dyskusjach, rozumienie elementarnych pojęć z zakresu etyki, dobrze prowadzony zeszyt, odrobione prace domowe,

ocena **dostateczna**: rozumienie omawianych zagadnień, sporadyczny udział w dyskusjach, prowadzenie zeszytu,

ocena **dopuszczająca**: bierny udział w lekcjach, prowadzenie zeszytu,

ocena **niedostateczna** za niespełnienie powyższych warunków

§ 75

Oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych nie mają wpływu na ocenę klasyfikacyjną zachowania.

warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych

§ 76

1. Najpóźniej na czternaście dni przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej wychowawcy informują uczniów i ich rodziców o przewidywanych rocznych ocenach

klasyfikacyjnych, z wyjątkiem zagrożenia oceną niedostateczną i naganną oceną zachowania, o czym wychowawcy informują na miesiąc przed ustalaniem ocen. W przypadku rażącego naruszenia zasad zachowania termin ten nie obowiązuje.

2. Uczeń lub rodzic nie później niż w terminie trzech dni po uzyskaniu wiadomości o przewidywanej ocenie mogą złożyć w sekretariacie, kierowany do Dyrektora Szkoły, wniosek o podwyższenie przewidywanej oceny. Wniosek winien zawierać uzasadnienie i wskazanie o jaką ocenę uczeń się ubiega. Wnioski bez uzasadnienia nie będą rozpatrywane.

3. Uczeń lub rodzic może wnioskować o podniesienie przewidywanej oceny z najwyżej trzech zajęć edukacyjnych i wyłącznie o jeden stopień wyżej.

4. Wyższa niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych może być ustalona wyłącznie na podstawie wyniku rocznego sprawdzianu wiadomości i umiejętności.

5. Dyrektor po rozpatrzeniu złożonego wniosku może wyrazić zgodę na roczny sprawdzian, wyznaczając termin jego przeprowadzenia nie później niż na trzy dni przed posiedzeniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej. Sprawdzian ma formę pisemną

6. Roczny sprawdzian wiadomości i umiejętności z plastyki, muzyki, techniki, informatyki, zajęć technicznych, zajęć komputerowych, zajęć artystycznych i wychowania fizycznego ma przede wszystkim formę zadań praktycznych.

7. Roczny sprawdzian wiadomości i umiejętności przeprowadza nauczyciel danych zajęć edukacyjnych w obecności wskazanego przez Dyrektora nauczyciela takich samych lub pokrewnych zajęć edukacyjnych. Sprawdzian zawiera ustaloną ocenę wraz z uzasadnieniem i jest do wglądu uczniów i rodziców w sposób określony w statucie z wyjątkiem sprawdzianu, o którym mowa w ust. 6, z którego sporządzany jest protokół zawierający w szczególności opis zadań praktycznych i stopień ich wykonania przez ucznia oraz uzyskaną ocenę.

8. Roczna ocena klasyfikacyjna z obowiązkowych zajęć edukacyjnych nie może być niższa od przewidywanej, niezależnie od oceny uzyskanej ze sprawdzianu.

Ocenianie zachowania oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania

§ 77

Wychowawca klasy na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów oraz ich rodziców o warunkach i sposobie oceniania zachowania oraz o warunkach i trybie ubiegania się o roczne oceny klasyfikacyjne wyższe od przewidywanych.

§ 78

1. Ocenianie zachowania ucznia polega na rozpoznawaniu przez wychowawcę nauczycieli i uczniów danej klasy stopnia respektowania przez ucznia zasad współżycia społecznego i norm etycznych a w szczególności:

- 1) wywiązywania się z obowiązków ucznia;
- 2) postępowania zgodne z dobrem społeczności szkolnej;
- 3) dbałości o honor i tradycję szkoły;
- 4) dbałości o piękno mowy ojczystej;
- 5) dbałości o bezpieczeństwo i zdrowie własne oraz innych osób;
- 6) godne, kulturalne zachowanie się w szkole i poza nią;
- 7) okazywania szacunku innym osobom.

§ 79

W klasach I–III oceny klasyfikacyjne zachowania są opisowe i uwzględniają stopień spełniania kryteriów określonych w statucie.

§ 80

1. Ocenę klasyfikacyjną zachowania ucznia począwszy od klasy IV Szkoły Podstawowej, ustala się według następującej skali:

- 1) wzorowe;
- 2) bardzo dobre;
- 3) dobre;
- 4) poprawne;
- 5) nieodpowiednie;
- 6) naganne.

§ 81

Informacje o zachowaniu ucznia gromadzone są w dzienniku lekcyjnym.

§ 82

Przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia lub odchylenia rozwojowe, należy uwzględnić wpływ stwierdzonych zaburzeń lub odchylenia na jego zachowanie.

§ 83

Ocena klasyfikacyjna zachowania nie ma wpływu na oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych i promocję do klasy programowo wyższej lub ukończenie szkoły.

§ 84

1. Klasyfikacyjne oceny zachowania ustala wychowawca klasy po zasięgnięciu opinii nauczycieli uczących w danym oddziale, innych nauczycieli szkoły, uczniów danej klasy oraz ocenianego ucznia.
2. Zasięgnięcie opinii nauczycieli odbywa się według trybu:
 - 1) nauczyciele uczący i nauczyciele wspomagający wystawiają propozycję ocen w formie pisemnej z wykorzystaniem arkusza pomocniczego;
 - 2) pozostali nauczyciele mają prawo do wyrażania opinii własnej do wychowawcy klasy najpóźniej do dnia wystawienia ocen klasyfikacyjnych.
3. Zasięganie opinii zespołu klasowego uczniów i ocenianego ucznia odbywa się w drodze dyskusji na godzinie zajęć z wychowawcą, co wychowawca potwierdza stosownym zapisem w dzienniku lekcyjnym. W przypadku nieobecności ocenianego ucznia w danym dniu zasięganie opinii winno odbyć się w innym terminie zaproponowanym przez wychowawcę. W przypadku braku możliwości uzyskania wyżej wymienionej opinii ostateczną decyzję podejmuje wychowawca.
4. W przypadku nieobecności wychowawcy klasy do ustalenia klasyfikacyjnej oceny zachowania Dyrektor powołuje komisję w składzie: pedagog i dwóch nauczycieli uczących w tej klasie.

§ 85

1. Ocenianie zachowania uczniów w klasach IV–VIII odbywa się według kryteriów:

1) zachowanie wzorowe otrzymuje uczeń, który:

- a) wzorowo spełnia wszystkie obowiązki szkolne, jest pozytywnym wzorem do naśladowania dla innych uczniów w szkole i środowisku;
- b) wyróżnia się wysoką kulturą osobistą;
- c) wykazuje dużą inicjatywę w pracy na rzecz klasy, szkoły i środowiska;
- d) dba o swój estetyczny wygląd zewnętrzny, stosownie do swojego wieku i ogólnie przyjętych norm estetycznych; na uroczystościach szkolnych zawsze nosi strój galowy;
- e) systematycznie uczęszcza do szkoły i dostarcza usprawiedliwień wszystkich nieobecności zgodnie z obowiązującym w szkole trybem;
- f) nie spóźnia się na zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne; w półroczu ma nie więcej niż 3 usprawiedliwione spóźnienia;
- g) dąży do rozwijania własnych zainteresowań i zdolności – ma udokumentowane osiągnięcia pozaszkolne;
- h) szanuje podręczniki, mienie szkolne i społeczne oraz mienie kolegów;
- i) dba o zdrowie i higienę swoją, innych oraz otoczenia;
- j) nie używa nigdy wulgarnej słownictwa;
- k) nie stosuje przemocy fizycznej i agresji słownej w rozwiązywaniu konfliktów;

l) pozytywnie angażuje się w akcje społeczne.

2) zachowanie bardzo dobre otrzymuje uczeń, który:

- a) bardzo dobrze spełnia wszystkie obowiązki szkolne, jest pozytywnym wzorem do naśladowania dla innych uczniów w szkole i środowisku;
- b) wyróżnia się wysoką kulturą osobistą;
- c) chętnie bierze udział w pracach na rzecz klasy, szkoły i środowiska;
- d) dba o swój estetyczny wygląd zewnętrzny, stosownie do swojego wieku i ogólnie przyjętych norm estetycznych; na uroczystościach szkolnych zawsze nosi strój galowy;
- e) systematycznie uczęszcza do szkoły i dostarcza usprawiedliwień wszystkich nieobecności zgodnie z obowiązującym w szkole trybem;
- f) nie spóźnia się na zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne; w półroczu ma nie więcej niż 4 spóźnienia;
- g) szanuje podręczniki, mienie szkolne i społeczne oraz mienie kolegów;
- h) dba o zdrowie i higienę swoją, innych oraz otoczenia;
- i) nie używa nigdy wulgarnej słownictwa;
- j) nie stosuje przemocy fizycznej i agresji słownej w rozwiązywaniu konfliktów;
- k) pozytywnie angażuje się w akcje społeczne.

3) zachowanie dobre otrzymuje uczeń, który:

- a) dobrze spełnia wszystkie obowiązki szkolne;
- b) cechuje go kultura osobista;
- c) dba o swój estetyczny wygląd zewnętrzny, stosownie do swojego wieku i ogólnie przyjętych norm estetycznych; na uroczystościach szkolnych zawsze nosi strój galowy;
- d) szanuje podręczniki, mienie szkolne i społeczne oraz mienie kolegów;
- e) dba o zdrowie i higienę swoją, innych oraz otoczenia;
- f) nie używa nigdy wulgarnej słownictwa;
- g) nie prowokuje kłótni, konfliktów i bójek;
- h) w półroczu nie spóźnił się na zajęcia więcej niż 6 razy;
- i) w ciągu półroczu otrzymał nie więcej niż 3 pisemne uwagi o niewłaściwym zachowaniu;
- j) wykazuje chęć współpracy z wychowawcą.

4) zachowanie poprawne otrzymuje uczeń, który:

- a) przeważnie przestrzega regulaminów szkoły, a stosowane środki zaradcze odnoszą pozytywny skutek;
- b) dba o swoje zdrowie i higienę osobistą;
- c) czasami spóźnia się na lekcje (ma w półroczu nie więcej niż 8 spóźnień);
- d) ma nie więcej niż 8 godzin nieusprawiedliwionych nieobecności w półroczu;
- e) stara się wyrażać w sposób kulturalny i nie używać wulgaryzmów;
- f) stosuje ogólnie przyjęte normy zachowania;
- g) stara się dbać o mienie swoje, kolegów oraz szkoły;
- h) stara się nie uczestniczyć w konfliktach.

5) zachowanie nieodpowiednie otrzymuje uczeń, który:

- a) nie wywiązuje się z obowiązków ucznia;
- b) nie przestrzega obowiązku noszenia stroju galowego i zasad właściwego zachowania na uroczystościach i imprezach organizowanych przez szkołę;
- c) ma lekceważący stosunek do pracowników szkoły;
- d) nie wykazuje chęci współpracy z wychowawcą;
- e) w półroczu spóźnił się na zajęcia więcej niż 10 razy;
- f) w półroczu ma do 27 godzin nieusprawiedliwionych nieobecności;
- g) wdaje się w bójki i konflikty, często je prowokuje;
- h) niszczy podręczniki, mienie szkolne i społeczne oraz mienie kolegów;
- i) działa w nieformalnych grupach propagujących negatywne wzorce;
- j) ulega nałogom i namawia do nich innych;
- k) nie reaguje należycie na stosowane wobec niego środki zaradcze;

6) zachowanie naganne otrzymuje uczeń, który:

- a) nie wywiązuje się z obowiązków ucznia;
- b) nie przestrzega obowiązku noszenia stroju galowego i zasad właściwego zachowania na uroczystościach i imprezach organizowanych przez szkołę;
- c) ma lekceważący stosunek do pracowników szkoły;
- d) ze względu na swoje zachowanie stanowi zagrożenie dla innych osób i środowiska;
- e) bierze udział w napadach, bójkach, kradzieżach;
- f) dewastuje mienie kolegów, szkolne i społeczne;
- g) ma więcej niż 27 godzin nieusprawiedliwionych nieobecności;
- h) działa w nieformalnych grupach propagujących negatywne wzorce;
- i) nie wykazuje poprawy mimo zastosowanych przez szkołę środków zaradczych.

2. Uczeń, który nie zgłasza się w wyznaczonym terminie do napisania zaległych sprawdzianów otrzymuje ocenę niższą od proponowanej o jeden stopień.

§ 86

1. Na czternaście dni przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej wychowawcy informują uczniów i ich rodziców o przewidywanych rocznych ocenach klasyfikacyjnych zachowania.
2. Uczeń lub rodzic nie później niż w terminie trzech dni po uzyskaniu wiadomości o przewidywanej ocenie mogą złożyć w sekretariacie do Dyrektora Szkoły wnioski o podwyższenie przewidywanej oceny. Wniosek winien zawierać uzasadnienie i wskazanie o jaką ocenę uczeń się ubiega. Wnioski bez uzasadnienia nie będą rozpatrywane.
3. Uczeń lub jego rodzic mogą wnioskować o podwyższenie przewidywanej oceny zachowania o jedną wyżej.
4. Dyrektor Szkoły przekazuje do rozpatrzenia wnioski wychowawcy klasy, który ponownie w zespole nauczycieli uczących w danej klasie z udziałem pedagoga szkolnego analizuje zachowanie ucznia w danym roku szkolnym oraz wszelkie okoliczności zawarte we wniosku.
5. Zespół nauczycieli o którym mowa w ust. 4 analizuje również zgodność ustalenia przewidywanej oceny z obowiązującym w szkole trybem i ze swoją opinią zapoznaje Dyrektora Szkoły.
6. Z posiedzenia zespołu nauczycieli sporządzany jest protokół zawierający w szczególności datę posiedzenia, imię i nazwisko ucznia, skład komisji i ustalenia.
7. Decyzję o ocenie klasyfikacyjnej zachowania podejmuje wychowawca klasy i informuje o niej ucznia i jego rodziców.

§ 87

1. Uczeń może nie być klasyfikowany z jednego, kilku lub wszystkich zajęć edukacyjnych, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych, przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na te zajęcia w okresie, za który przeprowadzana jest klasyfikacja.
2. Uczeń nieklasyfikowany z powodu usprawiedliwionej nieobecności może zdawać egzaminy klasyfikacyjne na wniosek zgłoszony do Dyrektora Szkoły za pośrednictwem wychowawcy klasy, najpóźniej do dnia zebrania Rady Pedagogicznej.
3. Na wniosek ucznia nieklasyfikowanego z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności lub na wniosek jego rodziców Rada Pedagogiczna może wyrazić zgodę na egzamin klasyfikacyjny. Przed podjęciem decyzji członkowie Rady zasięgają opinii nauczycieli prowadzących zajęcia edukacyjne,

z których mają odbyć się egzaminy. Opinia w szczególności dotyczy możliwości edukacyjnych ucznia.

4. Egzaminy klasyfikacyjne przeprowadza się zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 88

1. Uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej uzyskał ocenę niedostateczną z jednego lub dwóch przedmiotów może zdawać z nich egzaminy poprawkowe, o czym informuje wychowawcę klasy nie później niż na trzy dni do dnia zakończenia zajęć dydaktycznych.
2. Egzamin poprawkowy przeprowadza się zgodnie z odrębnymi przepisami.
3. Uczeń, który nie zdał egzaminu poprawkowego z jednych obowiązkowych zajęć edukacyjnych może jeden raz w ciągu danego etapu edukacyjnego, otrzymać za zgodą Rady Pedagogicznej, promocję do klasy programowo wyższej pod warunkiem, że te obowiązkowe zajęcia edukacyjne, są realizowane w klasie programowo wyższej.
4. Przed podjęciem decyzji członkowie Rady Pedagogicznej zasięgają opinii nauczyciela prowadzącego dane zajęcia edukacyjne i wychowawcy klasy w zakresie możliwości edukacyjnych ucznia.

§ 89

Tryb odwoławczy od rocznych ocen klasyfikacyjnych ustalonych niezgodnie z przepisami prawa określają odrębne przepisy.

DOKUMENTACJA DOTYCZĄCA OCENIANIA I SPOSÓB JEJ UDOSTĘPNIANIA DO WGLĄDU UCZNIOWI I JEGO RODZICOM

§ 90

1. Ocenianie uczniów jest dokumentowane:
 - 1) w dziennikach zajęć lekcyjnych;
 - 2) w arkuszach ocen;
 - 3) w protokołach egzaminów klasyfikacyjnych i poprawkowych;
 - 4) w protokołach z prac komisji powołanej w celu ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania;
 - 5) w protokołach z prac komisji powołanej w trybie ubiegania się o wyższą od przewidywanej roczną oceną klasyfikacyjną zachowania;
 - 6) w protokołach zebrań Rady Pedagogicznej;
 - 7) w informacjach o wyniku sprawdzianu zewnętrznego;

- 8) w sprawdzianie wiadomości i umiejętności przeprowadzonym w trybie ubiegania się o wyższą od przewidywanej roczną ocenę klasyfikacyjną z zajęć edukacyjnych;
 - 9) w arkuszach pomocniczych prowadzonych w związku z zasięgnięciem opinii nauczycieli w sprawie klasyfikacyjnych ocen zachowania uczniów;
 - 10) w zeszycie prowadzonym przez nauczycieli wychowania fizycznego, z którego dane nauczyciel przenosi do dzienników zajęć w terminie 3 dni.
2. Dokumentacja, o której mowa w pkt.1, 2 jest udostępniana do wglądu uczniom i rodzicom na ich wniosek, przez wychowawcę klasy, w zakresie dotyczącym danego ucznia, od dnia jej wytworzenia, do ostatniego dnia zajęć dydaktycznych w danym roku szkolnym, w terminie uzgodnionym z rodzicami ucznia.
3. Dokumentacja, o której mowa w pkt. 3, 4, 5, 8, 9, jest udostępniana do wglądu uczniom i rodzicom na ich wniosek, przez przewodniczących komisji od dnia jej wytworzenia do ostatniego dnia zajęć dydaktycznych w roku szkolnym, w którym uczeń kończy szkołę, w terminie uzgodnionym z rodzicami ucznia.
- 3a. W przypadku braku możliwości udostępnienia dokumentacji zgodnie z ust. 2 i 3 zadanie to wykonuje Dyrektor lub wskazany przez niego inny nauczyciel.
4. Dokumentacja, o której mowa w pkt. 6, 7, jest udostępniana do wglądu uczniom i rodzicom na ich wniosek przez Dyrektora od dnia jej wytworzenia do ostatniego dnia zajęć dydaktycznych w roku szkolnym, w którym uczeń kończy szkołę, w terminie uzgodnionym z rodzicami ucznia. Z dokumentów wymienionych w pkt. 6 Dyrektor sporządza wyciąg dotyczący danego ucznia.
5. Dokument, o którym mowa w pkt. 10, jest udostępniany do wglądu uczniom i rodzicom na ich wniosek, przez nauczyciela wychowania fizycznego, od dnia wytworzenia, do dnia przeniesienia danych do dziennika zajęć.

§ 91

1. Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane przez nauczyciela prowadzącego dane zajęcia edukacyjne:
 - 1) uczniom, w trakcie zajęć lekcyjnych; w terminie nie później niż 14 dni roboczych od dnia oddania pracy do sprawdzenia;
 - 2) rodzicom, w trakcie zebrań i spotkań z rodzicami; zgodnie z ustalonym harmonogramem lub w innym terminie, po uprzednim umówieniu się.
2. W przypadku braku możliwości udostępnienia sprawdzonej i ocenionej pracy pisemnej ucznia przez nauczyciela, który pracę sprawdził i ocenił, zadanie to realizuje wychowawca klasy.

3. Ustalone oceny z prac pisemnych są uzasadnione przez nauczyciela, który ocenę ustalił, na pracy ucznia. Oceny ustalone w zeszycie przedmiotowym lub w materiałach ćwiczeniowych nauczyciel uzasadnia ustnie uczniowi i rodzicom na ich wniosek, nie później niż do 7 dni od dnia poinformowania ucznia o ustalonej ocenie.

4. O ustalonych ocenach z innych form oceniania uczeń jest informowany ustnie bezpośrednio po ustaleniu oceny wraz z jej uzasadnieniem przez danego nauczyciela, a rodzice, na ich wniosek, w formie ustnej, nie później niż do 7 dni od dnia ustalenia oceny.

5. Wykazy ocen bieżących, śródrocznych klasyfikacyjnych i przewidywanych rocznych klasyfikacyjnych rodzice otrzymują od wychowawcy na zebraniach i spotkaniach z rodzicami zgodnie z ustalonym harmonogramem lub w innym terminie, po uprzednim umówieniu się.

ROZDZIAŁ X

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 92

1. Szkoła posiada własny sztandar oraz ceremoniał przedstawiony w procedurze Ceremoniał szkolny.

2. Ceremoniał obowiązuje podczas uroczystości szkolnych, a w szczególności: rozpoczęcia roku szkolnego, Dnia Edukacji Narodowej, ślubowania klas pierwszych, Narodowego Święta Niepodległości, Święta Konstytucji 3 Maja, zakończenia roku szkolnego, uroczystości pożegnania klas kończących szkołę.

§ 93

Szkoła prowadzi obowiązującą dokumentację zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 94

Statut szkoły jest powszechnie dostępny dla rodziców i uczniów oraz pracowników szkoły w bibliotece szkolnej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 95

Sprawy nieuregulowane w niniejszym statucie są rozstrzygane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w zakresie tych spraw.

§ 96

Statut szkoły uchwała Rada Pedagogiczna.

§ 97

Zmiany postanowień Statutu Szkoły wprowadza się w drodze uchwał Rady Pedagogicznej.

§ 98

Dyrektor Szkoły w przypadku stwierdzenia nieczytelności Statutu, w drodze komunikatu, publikuje tekst jednolity Statutu.

§ 99

Traci moc Statut z dnia 15 października 2015 roku.

Statut wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2017 roku
mocą Uchwały nr 7/2017/2018 Rady Pedagogicznej Szkoły
Podstawowej nr 166 im. 19 Stycznia w Łodzi z dnia 30 listopada
2017 roku.